

Diasporlarımızın fəaliyyəti

2022-ci il

- **Hacıyev, İsmayıl.** Ulu öndərin milli həmrəylik dərsləri // Xalq qəzeti. - 2022.- 31 dekabr. - № 288. - S. 1-2.
- **Musayeva, Yasəmən.** Milli həmrəyliyin Zəfəri // Azərbaycan. - 2022.- 31 dekabr. - № 288. - S. 1,4.
- **Müşfiq, Şahanə.** Həmrəylik Günü ərəfəsində möhtəşəm həmrəylik nümunəsi // 525-ci qəzet. - 2022.- 30 dekabr. - № 240. - S. 15.
- **Rəfiyev, Akif.** Həmrəylik-milli birlik müstəqilliyimizin simvoludur // 525-ci qəzet. - 2022. - 30 dekabr. - № 240. - S. 7.
- **Abdullayev, Çingiz.** "Diasporun coğrafiyası" // 525-ci qəzet. - 2022. - 29 dekabr. - № 239. - S. 10-11.
- **Əli.** Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü: yeni dönəm və hədəflər // Xalq Cəbhəsi. - 2022. —29 dekabr. - № 49. - S. 9.
- **QMİ sədri Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə soydaşlarımıza müraciət edib** // Azərbaycan. - 2022.- 29 dekabr. - № 286. - S. 13.
- **Kəngərli, Qulu.** Daşkənddə bayram təntənəsi: [Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzində 31 dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə tədbir keçirilib] // Xalq qəzeti. - 2022.- 28 dekabr. - № 285. - S. 9.
- **Ordahallı, Vidadi.** Diasporumuzun qarşısında qərbi azərbaycanlılarla bağlı yeni vəzifə... Arzuxan Əlizadə: “Bunu peşəkarcasına, dünyanın qəbul etdiyi formada təqdim etməlidilər” // Bakı Xəbər. - 2022. - 27 dekabr. - № 237. - S. 3.
- **Diasporla bağlı videokonfrans: “Bir olaq, həmrəy olaq!”** // AZƏRTAC.- 2022.- 26 dekabr.
- **Şəymən.** Bakı-Şuşa Forumu əhəmiyyətli hadisədir: Natiqlər hesab edir ki, artıq türk diasporlarının əməkdaşlığı zərurətə çevrilir // Şərq. - 2022.- 22 dekabr. - № 234. - S. 6.
- **Bakıda diaspor məsələlərinə məsul dövlət qurumları rəhbərlərinin beynəlxalq forumu işə başlayıb:** Tədbir çərçivəsində Azərbaycan, Özbəkistan, Türkiyə və Qırğızıstanın diaspor məsələlərinə məsul qurumları arasında anlaşma memorandumları imzalanıb // Azərbaycan. - 2022.- 21 dekabr. - № 279. - S. 9.
- **Azadi, Sevinc.** Heydər Əliyev və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi: Bu gün tarixi vərəqlədikcə Heydər Əliyev zəkasının, düşüncəsinin, müdrikliyinin böyüklüyünü bir daha hiss edirik, Ümummilli Liderin respublikamız, xalqımız üçün misilsiz xidmətlər göstərdiyinin bir daha şahidi oluruq // İki sahil.-2022.-17 dekabr.-№232.-S.3.
- **Diaspor Şuşa-Xankəndi yolundakı aksiya ilə bağlı bəyanat yaydı** // Ədalət. - 2022. - 17 dekabr. - № 54. - S. 3.
- **Sarıyeva, İradə.** Azərbaycan diasporunun yaradılmasında və formalaşdırılmasında Heydər Əliyevin rolu // Bakı Xəbər. - 2022. - 13 dekabr. - № 227. - S. 5.
- **Azərbaycançılıq və dünya azərbaycanlıları:** [AMEA Şərqsünaslıq İnstitutu Cənubi Azərbaycan şöbəsinin müdiri, tarix elmləri namizədi Səməd Bayramzadə ilə müsahibə] // Xalq qəzeti. - 2022.- 2 dekabr. - № 263. - S. 5.
- **Fransa Milli Assambleyasının qarşısında etiraz nümayişi keçirilib** // Azərbaycan. - 2022.- 29 noyabr. - № 260. - S. 3.

- **Valeh Hacıyev: Prezident İlham Əliyevin “Bir millətin iki diasporu olmaz” ideyası Azərbaycan və Türkiyə diasporlarının birgə fəaliyyətinin təməlini qoyub // AZƏRTAC.- 2022.- 27 noyabr.**
- **Mirzəbəyli, İttifaq.** “Məqsədimiz sülh, məramımız tərəqqi və inkişafdır”: Aktaudakı diaspor fəallarımız bu fikirdədirlər: Səfər təəssüratları // Xalq qəzeti. - 2022.- 19 noyabr. - № 252. - S. 10.
- **M-zadə, Tamilla.** "Amerikalı azərbaycanlı olmaq, bax, elə budur": "Müharibə sorağını alan kimi bütün Dünya Azərbaycanlıları təlatümə gəldi" // 525-ci qəzet. - 2022. - 19 noyabr. - № 211. - S. 16.
- **Tağıyev, Tahir.** Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi üçün yeni mərhələ başlanıb // Bakı Xəbər. - 2022. - 16 noyabr. - № 208. - S. 10.
- **Əmircanov, Paşa.** Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayından 21 il keçir // Xalq qəzeti. - 2022.- 11 noyabr. - № 245. - S. 11.
- **Mirzəbəyli, İttifaq.** Aktauda doğmalığ da gördüm, doğmalarımızı da: [Qazaxıstanda yaşayan soydaşlarımız haqqında] // Xalq qəzeti. - 2022.- 11 noyabr. - № 245. - S. 18.
- **Nəcəfxanlı, Əli.** Qürbətdə Azərbaycan sevgisi: [Sankt-Peterburqda yaşayan soydaşlarımız haqqında] // Xalq qəzeti. - 2022.- 30 oktyabr. - № 238. - S. 5.
- **Abbas, Günel.** Azərbaycan icması xarici ölkələrin rəhbərliyinə müraciətlər ünvanlayır: Azərbaycan diasporunun aktiv fəaliyyəti // Yeni Azərbaycan.-2022.-27 oktyabr.-№197.-S.7.
- **Rzayeva, Mələhət.** Diasporamızın gücü ikiqat artacaq: Artıq Azərbaycan və Türkiyə diasporu erməni cinayətlərinə qarşı birgə fəaliyyətə önəm verir // Şərq. - 2022. - 25 oktyabr. - № 194. - S. 11.
- **Tağıyev, Tahir.** Ölkəmizin beynəlxalq mövqelərinin güclənməsində diasporun rolu artır // Bakı Xəbər. - 2022. - 18 oktyabr. - № 189. - S. 11.
- **Bayramlı, Nardar.** Azərbaycan diaspor təşkilatları...: Xarici ölkələrdə Anım Gününə həsr olunmuş tədbirlər təşkil edib // Yeni Azərbaycan.-2022.-29 sentyabr.-№177.-S.6.
- **Dünya azərbaycanlıları Vətən müharibəsi şəhidlərini ehtiramla yad ediblər // Xalq qəzeti. - 2022.- 29 sentyabr. - № 211. - S. 5.**
- **Qocayev, İsmayıl.** Diasporamız əvvəlcədən hazırlıqlı olmalıdır: Erməni yalanlarına qarşı hər bir azərbaycanlı fəallıq göstərməlidir // Şərq. - 2022. - 17 sentyabr. - № 167. - S. 6.
- **Azərbaycan diaspor təşkilatları Ermənistanın təxribatları ilə əlaqədar beynəlxalq ictimaiyyətə bəyanat ünvanlayıblar // Xalq qəzeti. - 2022.- 14 sentyabr. - № 198. - S. 6.**
- **Paşa, N.** Diaspor quruculuğu - bizi birləşdirən dəyərlər // Yeni Azərbaycan.-2022.-2 sentyabr.-№158.-S.5.
- **Diaspor Gənclərinin Yay Düşərgəsinin iştirakçıları Qarabağın inkişaf strategiyası barədə məlumatlandırılıb // AZƏRTAC.- 2022.- 6 avqust.**
- **Ağaməmmədov, Tahir.** Şuşada Diaspor Gənclərinin III Yay Düşərgəsinin açılış mərasimi keçirilib // AZƏRTAC.- 2022.- 2 avqust.
- **Sultanova, Pərvanə.** "Avstriyada Azərbaycanı tolerant ölkə kimi tanıyırlar": "Azərbaycandakı qədim udu mənəblərindən, xristianlığın tarixindən danışanda onlar heyretlə qulaq asırlar" // 525-ci qəzet. - 2022. - 26 iyul. - № 129. - S. 11.
- **Yaquf, Ağaşahqızı.** 20 yaşlı diasporumuz: Dünən, bu gün və...: Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Vətən sevgisi İkinci Qarabağ müharibəsində bir daha təntənəli şəkildə nümayiş olundu // İki sahil.- 2022.- 9 iyul. - № 121.- S. 3.
- **Əliyeva, İradə.** Diaspor quruculuğu yeni tarixi mərhələdədir // Azərbaycan. - 2022.- 9 iyul. - № 144. - S. 6.

- **Musayeva, Yasəmən.** Vətənə ürəkdən bağlılıq: Dünyadakı həmvətənlərimizin Azərbaycan sevgisi İkinci Qarabağ müharibəsində bir daha təntənəli şəkildə nümayiş olundu // Azərbaycan. - 2022.- 7 iyul. - № 142. - S. 1,5.
- **Vəli, Ayşən.** Diaspor nümayəndələri: "Vətənə xidmət etmək şərəfli bir işdir" // Səs. - 2022.- 7 iyul. - № 119. - S. 8.
- **Sarıyeva, İradə.** 31 ölkədə Azərbaycanın çoxsaxəli diaspor şəbəkəsi - evlər, Koordinasiya Şuraları, daha nələr... // Bakı Xəbər. - 2022. - 7 iyul. - № 118. - S. 7.
- **Cavid.** Gənc diasporamızın böyük uğurları // Xalq Cəbhəsi. - 2022. - 7 iyul. - № 25. - S. 9.
- **Sultanova, Pərvanə.** "Əsas hədəf Niderlanddakı savadlı gənclərimizi irəli çəkməkdir". Elxan Mirhəşimli: "Niderlandda güclü lobbı yarada bilsək, təsir imkanlarımız da artar" // 525-ci qəzet. - 2022. - 7 iyul. - № 118. - S. 10.
- **Abdullayev, Məsaim.** Bizim Azərbaycan adlı bir Vətənimiz var: Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılmasından 20 il ötür // Xalq qəzeti. - 2022.- 6 iyul. - № 141. - S. 6.
- **Muradov, Fuad.** Ulu Öndər tərəfindən əsası qoyulan uğurlu diaspor siyasəti // Respublika.- 2022.-5 iyul.-№140.-S.6-7.
- **Ələddinqızı, Nəzakət.** Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin və birliyinin nümunəsi - Zəfər qurultayı // Səs. - 2022.- 5 iyul. - № 117. - S. 7.
- **Tağıyev, Tahir.** Azərbaycan diasporundan böyük töhfə... // Bakı Xəbər. - 2022. - 30 iyun. - № 113. - S. 10.
- **Şəymən.** İsraildəki diasporamız aktiv fəaliyyət göstərir: Qarşılıqlı səfərlər də iki ölkə arasındakı mövcud əlaqələrin dərinləşməsinə xidmət edir // Şərq.-2022.-29 iyun.-№112.-S.6.
- **Babanlı, Yəhya.** Azərbaycan diasporunun inkişaf dinamikası: konseptual baxış və sistemli yanaşma: [davamı] // Xalq qəzeti. - 2022.- 21 iyun. - № 129. - S. 11.
- **Babanlı, Yəhya.** Azərbaycan diasporunun inkişaf dinamikası: konseptual baxış və sistemli yanaşma // Xalq qəzeti. - 2022.- 12 iyun. - № 123. - S. 10.
- **Rzayeva, Mələhət.** "Qobustan" Azərbaycanın Ukraynadakı səsidir. Həbib Əliyev: "Ölkəmizin təbliğatı naminə radionun yenidən fəaliyyətə başlaması vacibdir" // Şərq.-2022.- 9 iyun.-№100.-S.6.
- **Tağıyev, Tahir.** Azərbaycan diasporu yeni böyük missiya ilə üz-üzə... // Bakı Xəbər. - 2022.- 1 iyun. - № 94. - S. 7.
- **Abdulla, Natəvan.** "Güclü diaspora üçün ürəkli insanlar lazımdır". Əlibəy Məmmədov: "Mən öz həyatımı Yaponiya ilə Azərbaycan arasında "dəmir yolları"nın qurulmasına həsr etmişəm" // 525-ci qəzet. - 2022.- 26 may. - № 91. - S. 7.
- **Eldaroğlu, Elman.** Kaliforniyada yaşayan azərbaycanlı vətənpərvər // Xalq Cəbhəsi. - 2022.- 19 may. - № 119. - S. 14.
- **Budaqova, Nihad.** İtaliyadakı Azərbaycan diasporu iki dost ölkə arasındakı münasibətlərin inkişafına xidmət edən daha bir körpüdür // Xalq qəzeti. - 2022.- 13 may. - № 99. - S. 8.
- **Nicat.** Diaspor tariximizin yeni mərhələsi // Yeni Azərbaycan.-2022.-11 may.-№81.-S.6.
- **Həsənova, Şəbnəm.** Diaspor hərəkətinin inkişafında yeni mərhələ // Xalq qəzeti. - 2022.- 10 may. - № 96. - S. 11.
- **Nağıyev, Anar.** Tarixi missiya: Dünya Azərbaycanlılarını Zəfər Qurultayına aparan yol // İki sahil.-2022.-6 may.-№78.-S.4.
- **Əliyeva, İradə.** Zəfər qurultayı: Heydər Əliyev ideyalarının təntənəsi // Azərbaycan. - 2022.- 6 may. - № 93. - S. 12.
- **Qabilqızı, Günəl.** Diaspor fəaliyyətində gənclərin rolu: Gənclər təşkilatları gələcəkdə çətinliklə qarşılaşa bilərlər // Yeni Azərbaycan.-2022.-5 may.-№77.-S.6.

- **Kamal, Rüstəm.** Azərbaycan diasporu çoxmillətli və xoşməramlıdır // Azərbaycan. - 2022.- 5 may. - № 92. - S. 13.
- **Bayramov, V.** Azərbaycan dövlətinin daha da qüdrətlənməsi hər bir azərbaycanlının müqəddəs arzusudur // Xalq qəzeti. - 2022.- 1 may. - № 91. - S. 6.
- **Rza, Afaq.** "Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayı bizim birliyimizə böyük təkan oldu": Kiyev Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Oleq Andreyeviç Krapivin: "Əminliklə deyə bilərəm, bir çox ölkələrin diasporları istəyir ki, bizim kimi olsunlar" // 525-ci qəzet. - 2022.- 30 aprel. - № 76. - S. 6.
- **Sarıyeva, İradə.** Şuşa Qurultayı azərbaycanlıların təşkilatlanmasında yeni mərhələ açə biləcəkm?... // Bakı Xəbər. - 2022. - 29 aprel. - № 75. - S. 4.
- **İsmayılbəyli, Süleyman.** Qarşıda duran mühüm vəzifələrdən biri birlik və həmrəyliyi qoruyub saxlamaqdır // Olaylar. - 2022.- 29 aprel-5 may. - № 144. - S. 11.
- **Quluzadə, Natiq.** Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olmalıdırlar // Azərbaycan. - 2022.- 28 aprel. - № 88. - S. 8.
- **V qurultayda ermənilərə və onların havadarlarına ciddi mesaj göndərildi** // Xalq qəzeti. - 2022.- 27 aprel. - № 87. - S. 3.
- **Musayeva, Yasəmən.** Həmrəyliyin Şuşa zirvəsi: Həmvətənlərimiz sarsılmaz və əbədi birlik mesajlarını bu dəfə dünyaya Qarabağdan bəyan etdilər // Azərbaycan. - 2022.- 27 aprel. - № 87. - S. 4
- **Bayramov, Vaqif.** Azərbaycan diasporu qarşıya qoyulan növbəti vəzifələrlə yeni mərhələyə daxil olub // Xalq qəzeti. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 1,3.
- **Nuruzadə, Şəhla.** Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı tariximizin şanlı səhifəsinə çevrildi // Xalq qəzeti. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 4.
- **Bədəlov, Əliqismət.** Xalqımız alnıaçıq, üzüağdır: Bu fikir Şuşada –Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayında dəfələrlə səsləndi // Xalq qəzeti. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 4.
- **Qurbanqızı, Zümrüd.** Bu Vətən hamımızındır // Respublika. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 1,4.
- **Fərəcova, Zöhrə.** Dünya azərbaycanlıları birlik və həmrəyliklərini bu dəfə Şuşadan nümayiş etdirirlər // Azərbaycan. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 10.
- **Kamalqızı, Rəfiqə.** Qarabağın döyünən ürəyi Şuşa həmrəylik məkanı. İlham Əliyev: "Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir" // Səs.-2022.-26 aprel.-№72.-S.4-5.
- **Nəcəfxanlı, Əli.** Zəfər qurultayı dövlətimiz və millətimiz naminə uğurlara yeni stimül verib // Xalq qəzeti. - 2022.- 24 aprel. - № 85. - S. 3.
- **Hacıyev, Rauf.** Qərib Mürşüdoğ: Zəfər Qurultayı dünya azərbaycanlılarının Vətən üçün görəcəkləri işlərin müəyyənləşdirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir // AZƏRTAC.- 2022.- 24 aprel.
- **Cəfərli, Rəşad.** Dünya azərbaycanlıları Zəfər sevincini Qarabağda da yaşadılar // Azərbaycan. - 2022.- 23 aprel. - № 84. - S. 6.
- **İsayeva, Aygül.** "Gürcüstan azərbaycanlıları diaspor deyil, biz öz tarixi torpaqlarımızda, öz vətənimizdə yaşayırıq" // Şərq. - 2022.- 23 aprel. - № 71. - S. 6.
- **Fuad Muradov: Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən sonra xaricdəki Azərbaycan diasporu yeni mərhələyə qədəm qoyub** // AZƏRTAC.- 2022.- 23 aprel.
- **Eyyubova, Günel.** Dövlət və milli maraqlarımızın müdafiəsində diasporun rolu // İki sahil.- 2022.-22 aprel.-№70.-S.5.

- **Abdullayev, Məsaim.** Şuşa qurultay iştirakçılarını hərarətlə alqışlayır: Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayı öz işinə başlayır // Xalq qəzeti. - 2022.- 22 aprel. - № 83. - S. 3.
- **Niftəli, Elgün.** Zəfər Qurultayı Azərbaycan diasporunu daha da qüvvətləndirəcək // AZƏRTAC.- 2022.- 22 aprel.
- **İnanıq ki, Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayında dövlətimiz və diasporumuz üçün mühüm qərarlar qəbul olunacaq** // Xalq qəzeti. - 2022.- 22 aprel. - № 83. - S. 3.
- **Qardaşxanova, Əsmər.** Şuşa 50 milyona qucaq açır: Dünya milli birliyimizə, həmrəyliyimizə bir daha şahidlik edəcək // Azərbaycan. - 2022.- 22 aprel. - № 83. - S. 3.
- **Diaspor nümayəndəsi:** Zəfər Qurultayı yeni reallıqlar şəraitində Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti üçün yol xəritəsi oldu // AZƏRTAC.- 2022.- 22 aprel.
- **Muradov, Fuad.** Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər qurultayı // Azərbaycan. - 2022.- 21 aprel. - № 82. - S. 1,10.
- **Nəcəfxanlı, Əli.** Diasporlar ölkələr və xalqlar arasında etibarlı körpüdür // Xalq qəzeti. - 2022.- 20 aprel. - № 81. - S. 5.
- **V Qurultay diaspor hərəkətini yeni hədəflərə yönəldəcək** // Xalq qəzeti. - 2022.- 20 aprel. - № 81. - S. 5.
- **Musayeva, Yasəmən.** Dünya azərbaycanlıları Şuşada zəfər tonqalı qalayacaq: Həmvətənlərimiz V qurultayı mədəniyyət paytaxtımızda keçirəcəklər // Azərbaycan. - 2022.- 20 aprel. - № 81. - S. 8.
- **Qocayev, İsmayıl.** Şuşada keçiriləcək qurultay dünyaya səs salacaq: Diasporumuzun fəaliyyəti Vətən müharibəsi dövründə uğurlu nəticəsini verib // Şərq. - 2022.- 20 aprel. - № 68. - S. 6.
- **Kamalqızı, Rəfiqə.** Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər qurultayı: Prezident İlham Əliyev: “Vətəndən kənarında yaşayan soydaşlarımız həmişə bilsinlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır və onlar hər zaman Azərbaycan dövlətinə arxalana bilirlər” // Səs.-2022.-20 aprel.-№68.-S.3.
- **Məmmədova, Mətanət.** ŞUŞA dünya azərbaycanlılarını qoynuna alıb // Səs.-2022.-20 aprel.-№68.-S.8-9.
- **Əliyeva, Yeganə.** Hər birimizin qürur mənbəyi: Şuşa Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayına ev sahibliyi etməklə tarixi Zəfərimizin reallıqlarının beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasına öz töhfələrini verəcək // İki sahil.-2022.-20 aprel.-№68.-S.4.
- **Cəfərli, Rəşad.** Şuşada Zəfər qurultayı: İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarını qələbə rəmzində toplayacaq // Azərbaycan. - 2022.- 19 aprel. - № 80. - S. 1,3.
- **Əhmədov, Hikmət.** Diasporumuzun təşkilatlanmasına, birlik və həmrəyliyə aparan tarixi yol: Xaricdə yaşayan soydaşlarımız Azərbaycan dövlətçiliyi və milli maraqlar ətrafında getdikcə daha sıx birləşirlər // AZƏRTAC.- 2022.- 18 aprel.
- **Qəribli, Məhəmmədli.** Ukrayna müharibəsi dövründə diasporumuzun davranışları və müxtəlif ölkələrdə soydaş təəssübkeşliyi... // Bakı Xəbər. - 2022.- 7 aprel. - № 59. - S. 6.
- **Qəribli, Məhəmmədli.** Ukrayna və Rusiyadakı diasporumuz üçün tarixdə ən çətin an – fəaliyyət kursu necə seçilməlidir... // Bakı Xəbər. - 2022.- 15 mart. - № 47. - S. 7.
- **Rzayeva, Mələhət.** Diaspor təşkilatlarımızın fəallığı təqdir olunmalıdır: Ukraynadakı soydaşlarımızın təxliyəsi üçün dövlətlə bərabər xaricdəki təşkilatlarımız da bütün lazımı işləri görür // Şərq. - 2022. - 15 mart. - № 47. - S. 6.

- **Rza, Afaq.** Ukraynadakı Azərbaycan diaspor təşkilatları koordinasiyalı fəaliyyət göstərir: Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının baş katibi Ceyhun Məmmədov: "Vətəndaşlarımız zamanında burada qeydiyyatdan keçsəydilər, indi təxliyə üçün dəqiq sayı bilərdik" // 525-ci qəzet. - 2022.- 12 mart. - № 46. - S. 6.
- **Hüseynli, Alim.** Diaspora təşkilatlarımız daim dövlətimizin yanındadır: Xaricdə yaşayan soydaşlarımız yeni mübarizəyə hazır olmalıdırlar // Olaylar. - 2022. - 4-10 mart. - № 137. - S. 11.
- **Qəribli, Məhəmmədəli.** İki ən böyük diasporumuz olan Rusiya və Ukrayna müharibə vəziyyətində - diasporumuz nə etsin?.. // Bakı Xəbər. - 2022. - 24 fevral. - № 35. - S. 10.
- **Əli.** "Misirdə ermənilərin sayca bizdən çoxluğu bizim zəifliyimiz anlamına gəlmir". Mirtahazadə Miribrahim Xəlilullah: "Ərəb tələbələrımız sosial mediada Azərbaycanla bağlı çoxsaylı səhifələr yaradıblar" // Xalq Cəbhəsi. - 2022. - 17 fevral. - № 7. - S. 9.
- **Əliyeva, Samirə.** Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının Qurultayı keçirilib // Xalq qəzeti. - 2022.- 15 fevral. - № 34. - S. 10.
- **Qəribli, Məhəmmədəli.** Diaspor gəncliyimiz və düşmən ideoloji təsirlərin zərərsizləşdirilməsi məsələləri... // Bakı Xəbər. - 2022. - 5-7 fevral. - № 22. - S. 11.
- **Azərbaycan-Polşa diplomatik münasibətlərinin 30 illiyinə həsr olunan layihəyə başlanılıb** // AZƏRTAC.- 2022.- 26 yanvar.
- **Qocayev, İsmayıl.** Xaricdə düşmənin qarşısına türk birliyi çıxacaq: Erməni lobbisinə qarşı informasiya müharibəsində təkə müdafiə deyil, hücum taktikalarından da istifadə edilməlidir // Şərq. - 2022.- 26 yanvar. - № 14. - S. 6.
- **Abdullayev, Mübariz.** Diaspordan lobbiçiliyə gedən yol: Dünya azərbaycanlıları üçün cazibə mərkəzi // Yeni Azərbaycan.-2022.-6 yanvar.-№1.-S.7.

Azərbaycan diasporunun inkişaf dinamikası: konseptual baxış və sistemli yanaşma

Yəhya Babanlı,

Tarix üzrə fəlsəfə doktoru, Diaspor məsələləri üzrə ekspert

(əvvəli qəzetin 12 iyun tarixli sayında)

Yeni çağırış və meyillərdən doğan yanaşmanın tətbiq olunması

Əgər diaspor dünyada gedən qlobal proseslər, geosiyasi hadisələr fonunda baş verən dəyişikliklər nəticəsində “siyasi alətə” çevrilərsə, milli müxtəlifliyin qorun-masına, saxlanılmasına zərbə vura bilər. Bu da bizi bir daha düşündürməyə vadar edir və milli maraqlarımızın qorunmasında həssas məsələ hesab oluna biləcək diaspor potensialından düzgün istifadə etməyin və istqamətləndirməyin vacibliyini ön plana çəkir. Diaspor fəaliyyətində başlıca məqsəd mənsub olduğu etnik azlığın mədəniyyətini, dilini qoruyub saxlamaqdan ibarət olma-lıdır. Beynəlxalq səviyyədə isə müxtəlif xalqların diasporları ilə “milli və bəşəri dəyərlərin qorunması naminə birgə fəaliyyət proqramları”nın hazırlanması və tədbirlərin həyata keçirilməsi məqsəduyğundur. Qloballaşan dünyada dövlətlərin xarici siyasət və diplomatiya sahəsində qazandığı nailiyyətlər bir sıra meyarlarla yanaşı, həm də onun xaricdə formalaşdırdığı diasporun potensial imkanları ilə ölçülür. Azərbaycan dövləti də məhz bu reallıqdan çıxış edərək müxtəlif səbəblərdən xarici dövlətlərdə yaşamağa məhkum olmuş soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin Ana Vətənlə əlaqələrini genişləndirmək, onların milli-mənəvi birliyinə nail olmaq üçün ardıcıl və sistemli tədbirlər həyata keçirir. Son 5 ildə diaspor quruculuğu sahəsində gerçəkləşdirilən vahid dövlət siyasətinin prioritet məqsədi eyni zamanda xaricdə yaşayan azərbaycanlılarda milli özünüdərk gücləndirmək və onları milli mənafeələr naminə səfərbər etməkdir.

Məhz müstəqillik illərində diasporumuz və diplomatiyamız birgə səyin nəticəsidir ki, Azərbaycanın haqq işi olan Qarabağ ilə bağlı dünya ictimaiyyətinə doğru-düzgün çatdırılması istiqamətində bir çox işlər görül-müşdür.

Xüsusilə son illər petisiyaların imzalan-ması, müxtəlif ölkələrin dövlət-hakimiyyət orqanlarına ünvanlanan kollektiv xə-hiş, müraciət və ya etiraz məktublarının göndərilməsi bunu deməyə əsas verir.

Son illər diasporumuzun fəaliyyəti sosial-mədəni sahədən ictimai-siyasi müstəviyə keçmişdir ki, bu da lobbiciliyin təkamülü və inkişafına əsas yaratmışdır. Hazırda bu sahədə yeni mərhələyə başlanılmışdır. Belə ki, xaricdə Azərbaycanın mədəniyyət və ticarət evlərinin yaradılması, milli tariximizi əks etdirən eksponatlardan ibarət sərgilərin keçirilməsi, milli brend məhsullarından ibarət yarmarkaların təşkili, butiklərin açılması kimi tədbirlərin reallaşdırılması ənənəsinin davam etdirilməsi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu sahənin inkişafı və zamanın çağırışlarına cavab verməsi üçün elmi potensialdan, kütləvi informasiya vasitələrindən və müa-sir texnologiyanın imkanlarından yetərinə yararlanmağımız vacib hesab edilə bilər. Nəzərə almalıyıq ki, diaspor könüllü fəaliyyət olub, ictimai xarakter daşıyır. Diasporu milli maraqların, adət-ənənələrin qorunmasın-da vasitə kimi görürüksə, onun hər hansı bir mərkəzi adda birləşməsi o qədər də əhəmiyyət kəsb etmir. Buna görə də milli diaspor şüuruna malik şəxsin hər hansı bir mərkəzləşdirilmiş təşkilatda birləşməsi vacib deyil. Əgər o kəsə “diaspor şüuru” formala-sıbsa, o, yaşadığı cəmiyyətə inteqrasiya olu-nubsa, öz milli xüsusiyyətlərini, dilini qoruyub saxlayacaq və gündəlik həyatında vətəni təmsil edəcəkdir.

Qeyd edək ki, diasporun hərtərəfli inkişafı üçün akademik yanaşma mühüm əhəmiyyətə malikdir. Xarici ölkələrin in-formasiya vasitələrində ölkəmizlə bağlı məlumatların yerləşdirilməsi və ya təhsil ocaqlarında azərbaycanlı mütəxəssislərin iştirakı ilə dərslərin keçirilməsi səmərə verə bilər. Qloballaşan dünyanın kosmik sürət fazasına daxil olduğu, informasiyanın dünya bazarında ən qiymətli əmtəyə çevril-diği hazırkı şəraitdə “virtual dünya”nın diktə etdiyi reallıqlar diaspor quruculuğu işinin keyfiyyətcə yeni prinsiplər üzərində həyata keçirilməsini obyektiv zərurətə çevirir. Bu baxımdan qarşıda duran əsas vəzifələrdən biri də qlobal informasiya cəmiyyətinin təzahürü kimi meydana çıxan virtual dünyanın tərkib hissəsi olan “Virtual Azərbaycan”ın formalaş-dırılması və inkişaf etdirilməsidir.

Tarixə böyük ehtiram, hörmət və qayğı nümunəsi

Gələcək nəsillərə örnək olmaq, məsuliyyət hissi aşılıyır və milli-mənəvi dəyərlərə sahib çıxmaq dövlətçilikdə əsas amillərdən hesab olunur. Bunu Prezident hər addımında nümayiş etdirməklə milli inkişafa təkan vermiş olur. Siyasi kursa sadıqlıq göstərməklə, sələfinə layiq xələf olduğunu göstərməklə ibrət dərsləri vermiş olur. Cəmiyyətdə sağlam atmosferin yaranmasına və harmoniyanın qurulmasına zəmin yaradır. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev varisliyə dərin hörmət və ehtiramını bu şəkildə ifadə edir: “Buraya gələrkən 2001-ci ildə keçirilmiş ilk qurultayı xatırlayırdım. Bildiyiniz kimi, ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ilk qurultay 2001-ci ildə keçirilmişdir. Ulu öndər dərin məzmunlu çıxışında, eyni zamanda, təbii ki, Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmişdir və demişdir ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək, işğal altında olan torpaqlar işğaldan azad ediləcək və Azərbaycan xalqı öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaqdır. Biz - ulu öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevir-dik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir.

Bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, bundan sonra bizim dövlətimiz qalib dövlət kimi yaşayacaq. Bu, böyük xoşbəxtlikdir - hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün. Bu tarixi missiyanı həyata keçirən bizim qəhrəman övladları-mız tarix qarşısında, xalq qarşısında, Vətən qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişlər. Müstəqillik dövründə yetişən gənclər, vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclər bu tarixi hadisəni, tarixi müjdəni Azərbaycan xalqına bəxş etmişlər.

Biz hamımız - həm Azərbaycanda yaşayan Azərbaycan vətəndaşları, dünya azərbaycanlıları bir nöqtəyə vururduq, bir hədəfə çatmaq üçün çalışırıq. Mən deyir-dim ki, biz hər birimiz hər gün bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmalıyıq, öz əməyimizlə, işimizlə, hərə öz yerində və torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasından daha vacib və ali vəzifə yox idi. Məhz buna görə ordu quruculuğu sürətlə aparılmışdır, buna görə Azərbaycan müasir orduya malik olmuş-dur, buna görə gənc nəsil vətənpərvərlik, düşməne nifrət, Vətənə sədaqət ruhunda tərbiyə olunurdu, buna görə iqtisadi islahatlar aparılmışdır. Bizim bütün işlərimizin, apardığımız siyasətin, atığımız addımların fəvqündə bu müqəddəs günü yaxınlaşdır-maq və bu günü görmək amalı dururdu. Biz buna öz gücümüzə nail olduq. Azərbaycan xalqı 30 il davam edən mənasız danışıqlar əvəzinə öz gücünü ortaya qoydu, ədaləti bərpa etdi, beynəlxalq hüququ bərpa etdi və bütün dünyaya sübut etdi ki, biz böyük xalqıq və heç vaxt bu xalq, Azərbaycan xalqı işğalla barışmaq fikrində deyildi”.

Prezidentin strateji mesajları, reallıqlar və perspektivlərə hesablanmış qeydləri

Dövlətimizin başçısı əvvəlki qurultaylar-dan fərqli olaraq, sonuncu Qurultayda nöq-sanlara deyil, perspektiv inkişafa kökləndi. Arxa plandakı Şuşa real məktəbi daha bir reallığın şahidi oldu. Bu birlik və həmrəyli təcəssüm etdirməklə, məğlubiyət deyil, bu qalibiyəti göstərdi. Şuşanın azad olunması zamanı Prezidentin “Gözünüz aydın olsun, dünya azərbaycanlılar” qeydi əyani təsdiqini tapdı. Eləcə də bu sahədə fəaliyyətin aktu-allığını itirmədiyi və yeni müstəviyə qədəm qoyduğunu göstərdi. Təbliğat-informasiya maşınının hərəkətdə olduğuna, ideoloji savaşı hələ davam etdiyinə eynam vurdu. Əslində, Xankəndi daxil, Azərbaycandan xaricə köçən ermənilərin də Azərbaycan di-aspору ətrafında birləşməsi daha məntiqlidir. Çünki onlar da vətəndaşı olduqları ölkəyə sədaqətlə xidmət edib, Azərbaycanın sülh çağırışına qoşulmaları labüddür.

“Budur, xalqımızın böyüklüyü, xalqı-mızın qələbəyə inamı, xalq-iqtidar birliyi və bütün dünya azərbaycanlılarının birliyi. Mən bilirəm ki, siz və sizin kimi xaricdə yaşayan milyonlarla azərbaycanlı hərə öz ölkəsində həm müharibənin gedişə-tını yaxından izləyirdiniz, eyni zamanda, öz çıxışlarımızda, öz şərtlərinizdə, sosial şəbəkələrdə və digər imkanlardan istifadə edərək, Azərbaycanın haqq səsinə, haqq işinə yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırırdınız. Buna bu gün də ehtiyac var. Bu gün də ehtiyac var, çünki müharibə başa çatsa da, bizə qarşı olan ərazi iddiaları hələ ki, başa çatmayıb”, - deyən Prezident İlham Əliyev çıxışında Komitənin koordinasiyanın qənaətbəxş olduğunu bildirməklə, gələcək fəaliyyət istiqamətinin prioritetini göstərdi. Dövlətimizin başçısı, həmçinin bildirdi: “Əlbəttə, mən çox şadam ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız Azərbaycan ilə daim təmasdadırlar, Dövlət Komitəsi ilə təmasdadırlar və müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında koor-dinasiya da təkmilləşir. Bu da çox vacibdir. Əlbəttə, biz hamımız – Azərbaycanda yaşa-yan azərbaycanlılar istəyirik ki, xaricdə ya-şayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olsunlar. Heç olmasa ildə bir dəfə hər bir azərbaycanlı öz ailəsi ilə Azərbaycana gəlsə çox yaxşı olar - xüsusilə azad edilmiş torpaqlara getmək üçün.

İndi bu gün biz qu-rultayı Şuşada keçiririk. Ancaq azad edilmiş ərazilər 10 min kvadratkilometrdən çoxdur və indi marşrutlar da açılır, aeroportlar da tikilir. Ona görə gəliş-gediş çox rahat olacaq”.

Postmüharibə dövründə “azərbaycançılıq” ideologiyasının yeni motivləri meydana çıxır. Təbii ki, bu nöqtəyi-nəzərdən yeni hədəflər müəyyənləşdirilməli və metodlar tətbiq olunmalıdır. Məhz Prezidentin “...bölğənin gələcəyi naminə biz ...biz konkret olaraq beş prinsipdən ibarət təklif irəli sürdük...Hesab edirəm ki, bu, postmünaqişə dövrü üçün vacib məqamdır və biz məhz bu beş prinsip əsasında danışıqları aparmaq fikrindəyik. Bu təklifi irəli sürməklə bir daha biz xoş niyyətimizi göstəririk və yenə də deyirəm, uzaqgörənlik göstəririk. Ermənistanda hərdənbir baş qaldıran revanşist qüvvələr bilməlidirlər ki, bu, Ermənistan üçün yeganə çıxış yolu-dur və bəlkə də son şansıdır. Əgər bundan imtina etsələr, onda biz də Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımayacağıq, bunu rəsmən bəyan edəcəyik. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini nəzərə alaraq Ermənistan tərəfi yaxşı başa düşməlidir ki, bu addım nəyə gətirib çıxaracaq”. fikirləri buna fokuslanmışdır.

Göründüyü kimi, qarşı tərəf imitasiya-ya etsə, 30 il ərzindəki kimi maneərlərin davam etdirsə, Zəngəzur, Göycə məsələsi Azərbaycan diasporunun gündəliyinə salına bilər.

Dövlətimizin başçısının “... bu gün biz qurultayı Şuşada keçiririk. Ancaq azad edilmiş ərazilər 10 min kvadratkilometrdən çoxdur” yanaşması heç də təsadüfi deyildir.

Azərbaycan diasporunun müasir trendləri və lobbicilik hədəfləri

Etnik-millî məzmun daşıyan diaspor çox mürəkkəb təyinata malikdir. Millî özünüdərk, etnik təhlükəsizlik və beynəlxalq fəaliyyət amilini özündə cəmləşdirən diaspordan düzgün istifadə edilməzsə, maraqlı qüvvələr diasporu öz məqsədlərinə çatmaq üçün vasitə kimi istifadə edə bilərlər. Ona görə də strategiya düzgün qurulmalıdır ki, bundan siyasi məqsədlər üçün yox, xalqlararası dostluğun yaranmasında vasitə, sosial ya-xınlaşma, doğmalaşma faktoru kimi istifadə edilsin. Bir məsələni də diqqətdə saxlamaq vacibdir ki, diasporun hərtərəfli inkişafı üçün həm mövcud olduğu ölkənin, həm etnik vətəninin, həm də beynəlxalq təşkilatların qayda-qanunlarına uyğun müvafiq strategiya qəbul olunmalıdır. Bu gün regional deyil, global təşkilatlarda təmsil olunaraq beynəlxalq birliklərin yaradılması zəruridir. Yəni, azərbaycanlılarla yanaşı digər xalqların diaspor nümayəndələrini də bu işə cəlb etmək böyük səmərə verə bilər. Xaricdə yaşayan azərbaycanlı ailələrini bu fəaliyyətə cəlb etmək üçün stimullaşdırıcı tədbirlər həyata keçirilməli və diaspor kontingentinin ictimai mənşəyi, demografik vəziyyəti, miqrasiya etmə səbəbləri və hansı işlə məşğul olduqları nəzərə alınaraq iş aparılmalıdır. İstənilən diaspor nümayəndəsi, sosial-ictimai mənşəyindən asılı olmayaraq, vətənlə istədiyi vaxt əlaqə yaratmaq imkanına malik olmalı və bu sahədə dövlət siyasətini həyata keçirən aidiyyəti qurumlara sərbəst çıxışına şərait yaradılmalıdır.

Dövlətimizin başçısı da Zəfər Qurultayında bu kimi həssas məsələlərə toxunaraq Azərbaycan dilinin, mentalitetinin qorunub-saxlanması ilə yanaşı, azərbaycanlıların yerli cəmiyyətlərə adaptasiyası və inteqrasiyasının vacib olduğunu vurğulayaraq dedi: “Əlbəttə, çox istəyirik ki, ikinci, üçüncü nəsillər azərbaycanlılar öz mədəniyyətinə bağlı olsunlar. Əlbəttə, bu, o qədər də asan məsələ deyil. Burada onlar ilk növbədə Azərbaycan dilini bilməlidirlər. Burada, əlbəttə ki, təkə ailələrdə Azərbaycan dilini yaşatmaq mümkündür, ancaq kifayət deyil. Ona görə Azərbaycan məktəblərinin, bazar günü məktəblərinin açılması istiqamətində də biz hər zaman kömək göstərməyə hazırıq. Əslində bunu edirik. Bəlkə də bunu daha da təşkilatlanmış şəkildə etmək lazımdır. Çünki Ana dili əsas amildir. Ana dili bütün Azərbaycan vətəndaşlarını birləşdirir. İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixini yaxşı bilməlidirlər”.

Bunlarla yanaşı, Azərbaycan diasporu öz fəaliyyətində müasir dövrün çağırışlarını nəzərə almalıdır:

- Azərbaycanın diploma-tik nümayəndəliklərində diaspor məsələlərinin inkişaf etdirilməsi və vahid diaspor strategiyasının qurulması;
- dünyada etnik-siyasi, sosial-mədəni anlaşılmazlıqların adi hal aldığı vaxtda xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrində “Azərbaycan multikulturalizmi” kursunun tədris olunması;
- informasiyanın idarəedilməsi, fəaliyyətin qiymətləndirilməsi və moni-toring keçirilməsi üzrə konsepsiyaların hazırlanması;
- diasporla bağlı məlumatların, təbliğat və təşviqat materiallarının əsaslı, düzgün-dolğun olması üçün vahid informasiya bankının yaradılması və bu bank vasitəsilə süzgəcdən keçirməklə yayılması;
- qeyri-hökumət təşkilatları ilə əlaqələrin genişləndirilməsi və bu istiqamətdə yeni qurumların təsis edilməsi;

• diaspor nümayəndələrinin Azərbaycanın biznes mühitinə təşviq edilməsi üçün müvafiq layihələrin reallaşdırılması.

• ən nəhayət, Azərbaycan Respublikasının Dövlət-Diaspor Əməkdaşlığı (İnteqrasiya və İnkişaf Siyasəti) Konsepsiyası və Azərbaycan Respublikasının Dövlət Diaspor (YURDDAŞ) Proqramı hazırlanmalı və qəbul olunmalıdır.

O cümlədən, “2007-2015-ci illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrdə təhsili üzrə Dövlət Proqramı” və “Gənclərin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsil almalarına dair 2022–2026-cı illər üçün Dövlət Proqramı”nın bazasında Xaricdə Təhsil Alan Azərbaycanlı Tələbələrin Assosiasiyasının yaradılmasıdır.

Habelə hazırda dünyada trendə çevrilən “geyim lobbiciliyi”ndən geniş istifadə edilməlidir.

Zənnimizcə, məşhur Azərbaycan xalçalarının motivləri – onların dərinliyi, zəngin rəngləri, zərifliyi, əcdadlarımızın hər bir naxışı hansı incəliklə canlandıraraq yaratdığı modelə uyğunlaşdırılaraq ərsəyə gətirilən “Sumax” adlanan “Haute Couture” kolleksiyası buna bariz nümunədir. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, ölkəmizin birinci xanımı, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın belə bir əhəmiyyətli layihənin həyata keçirilməsində göstərdiyi dəstək heç də təsadüfi deyildir.

Bu xüsusda, “Made in Azerbaijan” brendi-nin təbliği və təşviqi arzu olunandır.

Beləliklə, Azərbaycan nə qədər güclü olsa, daxildəki vətəndaşlarla yanaşı, xaricdəki azərbaycanlılar da özlərini bir o qədər də təhlükəsiz, rahat hiss edəcəklər. Dünyanın müxtəlif yerlərində məskunlaşan soydaşlarımız və həmvətənlərimiz nə qədər güclü olsa, milli maraqlarımız da bir o qədər mühafizə, müdafiə olunacaqdır. Ona görə də, diaspor təşkilatlarının bütövlükdə və onların üzvlərinin fərdi qaydada real siyasətə, məqsədyönlü işlərə fəal şəkildə cəlb edilməsi olduqca arzuolunan bir məsələdir. Azərbaycan diasporu öz ruhu, dəsti-xətti ilə hərəkət etməli, təkrarçılığa yol verməməli, vahid ideologiyaya və strategiyaya uyğun fəaliyyət göstərməlidir.

Qurultay bir daha açıq-aydın göstərdi ki, artıq mahiyyətə və keyfiyyətə yeni döv-rünü yaşayan, tarixin sınaqlarından çıxmış Azərbaycan diasporu özünün mütəşəkkillik və möhkəmlənmə dövrünə qədəm qoymuşdur. Diasporun qüdrətini müəyyən etmək üçün müxtəlif ərazilərdə yaşayan və müvafiq qurumlarda təmsil olunan, birləşən həmvətənlərimizin ümumi məqsədlər və milli mənafe əsasında vəhdətinin olması bu sahədə əsas şərtlərdəndir. İlk döv-nəmlərdə görülən məqsədyönlü tədbirlər isə bunu deməyə əsas verir ki, ölkə sərhədlərinin hüdudlarında yurd salan azərbaycanlılar və xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor potensialımızın Azərbaycan haqqında həqiqətlər ilə birlikdə yaşaması və fəaliyyət göstərməsinin təməli qoyuldu.

Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, “hər birimiz - həm Azərbaycan hökuməti, həm səfirliklər, diaspor təşkilatları, bütün fəallar yeni reallıqları dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdırlar. Sizin - xaricdə yaşayan azərbaycanlıların bu sahədə daha böyük im-kanlarınız var. Son illər ərzində bizim diaspor təşkilatlarımız çox fəallaşmış, həm İkinci Qara-bağ müharibəsində biz bunu gördük, həm də ondan əvvəlki dövrdə. Hətta erməni radikal qüvvələrinin fiziki hücumlarına baxmayaraq, - onlar yenə də say çoxluğundan istifadə edib bizim fəallara qarşı cinayət törətmişlər, - azərbaycanlılar öz sözünü demişdilər, bu gün də bunu etmək lazımdır.

Yəni, yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətini, əgər belə demək mümkündürsə, maarifləndirmək lazımdır - həm Azərbaycan reallıqları haqqında, postmünaqişə dövrü haqqında və Azərbaycan tarixi haqqında. Hesab edirəm ki, bu, çox vacibdir”.

Xalq qəzeti. - 2022.- 21 iyun. - № 129. - S. 11.

Diasporumuzun təşkilatlanmasına, birlik və həmrəyliyə aparan tarixi yol

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız Azərbaycan dövlətçiliyi və milli maraqlar ətrafında getdikcə daha sıx birləşirlər

Hikmət Əhmədov

Azərbaycan dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra diasporumuzun təşkilatlanması və vahid ideya ətrafında birləşməsi istiqamətində davamlı addımlar atılıb. Bunun nəticəsidir ki, diasporumuz Azərbaycan həqiqətlərini beynəlxalq aləmə çatdırılmasında yaxından iştirak edir, milli maraqların qorunması işində səmərəli fəaliyyət ortaya qoyur. Eyni zamanda, Vətən hər birimizin güvənc yeri, qürur mənbəyidir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan böyük inkişaf yolu keçərək dünyada öz sözü və yeri olan dövlətə çevrilib. Bu, xaricdə yaşayan soydaşlarımıza əlavə güc verir, uğurlarımızı daha da möhkəmləndirmək naminə səyləri artırmağa sövq edir. Xüsusən 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış Zəfərdə, Qarabağın işğaldan azad edilməsində milli birliyimizin və həmrəyliyimizin rolu danılmazdır.

AZƏRTAC Azərbaycan diasporunun təşkilatlanmasına, birlik və həmrəyliyə aparan tarixi yola nəzər salır.

Milli diaspor hərəkətinin inkişafı istiqamətində atılan önəmli addımlar

Bu gün müasir dünyanın çağırışları yeni diaspor strategiyasını zəruri etdiyindən 2018-ci ildə işlənib hazırlanan yeni "Strateji Yol Xəritəsi"nin icrası istiqamətində mühüm addımlar atılır.

Yeni strategiyaya uyğun olaraq ilk növbədə diaspor fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və inkişaf etdirilməsi məqsədilə bir sıra layihələr həyata keçirilib. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DİDK) rəsmi internet saytı yeni tərtibatda, üç dildə fəaliyyət göstərir, müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq sosial şəbəkələrə diqqət artırılır, xaricdəki azərbaycanlı uşaqlar üçün onlayn Azərbaycan dili dərsləri təşkil edilir.

"Azərbaycan alimləri diasporu" informasiya sistemində 500-dən çox azərbaycanlı alim haqqında informasiya yerləşdirilib, eyni zamanda, xaricdəki azərbaycanlıların bioqrafiya bankı – "www.azerbaycan.li" internet ünvanı qurulub. İlk dəfə olaraq Azərbaycan diasporunun infoqrafik xəritəsi (www.diasporamap.com) yaradılıb, burada 50 ölkədən 570 təşkilat haqqında informasiya yerləşdirilib. Həmçinin xaricdə ölkəmizin təbliğatını və sosial mediada işini gücləndirmək məqsədilə diaspor təşkilatlarına informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində tam ödənişsiz texniki dəstək həyata keçirilir.

Diasporumuzun akademik səviyyəyə qaldırılması məqsədilə əsasən alimlər, iş adamları, yaşadıqları cəmiyyətin mədəniyyətinə, incəsənətinə töhfə vermiş soydaşlarımızla əməkdaşlığın qurulmasına və genişləndirilməsinə üstünlük verilir, xüsusən gənclərlə aparılan ideoloji fəaliyyət gücləndirilir. Belə ki, 2018 və 2019-cu illərdə 54 ölkədən 265 gəncin iştirakı ilə yay düşərgələri təşkil olunub. "Azərbaycan Diaspor Gəncləri" şəbəkəsi formalaşdırılıb və 2019-cu ildə Brüsseldə Qış Məktəbi keçirilib. "Liderliyin inkişafı proqramı", "Beyin qazanma" layihələri çərçivəsində Almaniya, Fransa, Türkiyə, Ukrayna və Gürcüstandakı gənc soydaşlarımızın ölkəmizə səfəri təşkil olunub, dövlət qurumlarında, təhsil ocaqlarında görüşləri keçirilib. İşğaldan azad olunmuş bölgələrdə erməni vandalizmini öz gözləri ilə görmələri üçün "Diaspor Gəncləri 1+1" layihəsi çərçivəsində 9 fərqli ölkədən 18 iştirakçının (9-u əcnəbi olmaqla) Azərbaycana səfəri təşkil olunub. Bu ilin martında Köln şəhərində Almaniyadakı Azərbaycanlı Həkimlərin I forumu baş tutub. Forumda Almaniyanın 34 şəhərində fəaliyyət göstərən 150-dən çox elm xadimi və həkim iştirak edib. Həmçinin Türkiyədə çalışan və tibb təhsili alan azərbaycanlı həkimlərin 2019-cu ildə Ankara forumu keçirilib.

Dövlətimizin diaspor siyasətinin həyata keçirilməsinə, diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinə və soydaşlarımıza müxtəlif sahələrdə dəstək göstərilməsi məqsədilə DİDK Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması işinə digər xalqların diasporunu da cəlb etmək məqsədilə Türkiyə, Rumıniya, Qazaxıstanın müvafiq dövlət qurumları ilə qarşılıqlı əməkdaşlıq haqqında memorandum imzalayıb.

Diaspor fəaliyyəti istiqamətində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin atdığı addımlar dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması prosesini daha da gücləndirib. "Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə" medalının təsis olunması ilə bağlı qanun qəbul edilib. "Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası" Nazirlər Kabinetinin

2020-ci il 4 oktyabr tarixli qərarı ilə təsdiqlənib. Hazırda “Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında” yeni qanun layihəsi işlənir. Layihə digər dövlət qurumları ilə razılaşdırılma mərhələsindədir.

Ulu öndər Heydər Əliyevin diaspor quruculuğunda xidmətləri

Ulu öndər Heydər Əliyev "Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında" 2001-ci il 23 may tarixli Sərəncamı ilə milli diaspor quruculuğunun təməlini qoydu. Tarixi əhəmiyyətə malik bu Sərəncama əsasən həmin il noyabr ayının 9-10-da Bakı şəhərində dünya azərbaycanlılarının ilk qurultayı keçirildi. Qurultayda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvləri müəyyənləşdirildi. Məhz bu qurultay xaricdəki soydaşlarımızın azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birləşərək təşkilatlanması baxımından dönüş nöqtəsi oldu, milli diaspor hərəkatının inkişafında yeni mərhələnin başlanğıcını qoydu.

Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında 36 xarici dövlətdə yaşayan həmvətənlərimizin cəmləşdiyi 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil etməklə, 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak edirdi. Onların arasında ABŞ, Türkiyə, Rusiya, Böyük Britaniya, Kanada, Almaniya Fransa, Gürcüstan, Avstriya, Rumıniya, İsveçrə, Avstraliya, Özbəkistan, Ukrayna, Estoniya, Latviya, Moldova, Qazaxıstan, Danimarka, Hollandiya, Finlandiya, Belarus, İsrail və sair dövlətlərin təmsilçiləri var idi.

Qurultay müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmalarının mütəşəkkilliyinin və fəallığının artmasına ciddi təsir göstərdi. Həmin qurultayda Ulu Öndərin böyük iftixarla söylədiyi “Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam” kəlamı dillər əzbəri oldu.

2002-ci il 5 iyul tarixli Fərmanla Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (indiki Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılması, həmin il dekabrın 27-də “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” Qanunun qəbul edilməsi dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması prosesini daha da gücləndirdi.

Ulu öndər Heydər Əliyevin diaspor quruculuğunda xidmətlərindən biri də xaricə səfərləri zamanı həmin ölkələrdə yaşayan həmvətənlərimizlə görüşlər keçirməsi, onların problem və qayğıları ilə yaxından maraqlanması, tövsiyələrini verməsi olub. Bu görüşlər və müzakirələr diasporumuzun güclənməsi, əsas fəaliyyət istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi baxımından mühüm rol oynayıb.

Azərbaycan diasporunun inkişafında, birlik və həmrəylik yolunda yeni mərhələ

Azərbaycan diasporu bu gün öz inkişafının birlik və həmrəyliyinə yeni, ən yüksək mərhələsinə yaşayır. Bu, ilk növbədə, Ulu Öndərimizin diaspor siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi və zənginləşdirilməsi sayəsində mümkün olub. Azərbaycan həqiqətlərinin daha geniş coğrafiyada yayılması, diaspor quruculuğu işinin təkmilləşdirilməsi sahəsində qarşıda duran vəzifələri müzakirə etmək məqsədilə 2006-cı il fevralın 8-də imzalanmış Sərəncama uyğun olaraq həmin il martın 16-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının II qurultayı keçirildi. Bu mötəbər toplantı xaricdə yaşayan azərbaycanlıların diaspondan lobbiyə çevrilməsi istiqamətində yeni addım oldu.

Bir il sonra - 2007-ci il martın 9-da Bakı daha bir mühüm tədbirə - Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I Forumuna ev sahibliyi etdi. Bu Forum bütün türkdilli xalqların həyatında mühüm hadisəyə çevrildi, Azərbaycan Prezidentinin türk dünyasının birliyinə verdiyi önəmin parlaq təzahürü kimi tarixə düşdü.

Prezident İlham Əliyev 2008-ci il noyabrın 19-da Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında Fərman imzaladı. Həmin il dekabrın 19-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının toplantısında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyası qəbul edildi.

Beləliklə, dövlətimizin düşünülmüş diaspor siyasəti nəticəsində xaricdəki həmvətənlərimizin daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması prosesi özünün yeni mərhələsinə qədəm qoydu. İndi soydaşlarımız yaşadıkları ölkələrin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında daha fəal rol oynayırlar, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında, zəngin mədəni irsimizin təbliğində yüksək fəallıq göstərir, eyni zamanda, təcavüzkar erməni dairələrinin siyasi, ideoloji təxribatlarının qarşısının alınmasında qətiyyət nümayiş etdirirlər.

Ötən dövrdə diasporumuzun gənc üzvləri ilə də geniş iş aparılıb, onların diaspor hərəkatına yaxından cəlb olunması üçün təsirli tədbirlər görülüb. Bu sırada 2010-cu ilin noyabrında Almaniyanın Frankfurt şəhərində Dünya Azərbaycanlı Gənclərinin I Konqresini xüsusi qeyd etmək olar. Prezident İlham Əliyevin

təsdiq etdiyi Azərbaycan gəncliyi Dövlət Proqramına uyğun olaraq keçirilən bu tədbirdə 25 ölkədən azərbaycanlı gənclər, 41 diaspor təşkilatının rəhbərləri iştirak ediblər. Konqres xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlı gənclərin diaspor quruculuğu işinə cəlb olunması, onların ictimai-siyasi fəallığının artırılması yönündə daha bir mühüm addım olub.

Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin bərpasının 20-ci ildönümü ilə bağlı müvafiq Sərəncamına uyğun olaraq keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının III Qurultayında dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatlarının nümayəndələri, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlı elm, ictimai və mədəniyyət xadimləri, iş adamları Bakıya gəldilər. 42 ölkədən 1272 nümayəndənin, 579 təmsilçinin və 211 qonağın iştirak etdiyi qurultayda qəbul olunan bir sıra qərarlar diasporumuzun möhkəmləndirilməsi, soydaşlarımız arasında birlik və həmrəyliyin gücləndirilməsi işinə öz töhfəsini verdi.

Dünya Azərbaycanlılarının 2016-cı il iyunun 3-də Bakıda, Heydər Əliyev Mərkəzində keçirilən sonuncu - IV Qurultayın qonaqları arasında Azərbaycana dost münasibəti ilə tanınan xarici ölkələrin nüfuzlu siyasətçiləri, ictimai xadimləri, elm adamları və bir neçə ölkənin yüksək vəzifəli şəxsləri, parlament üzvləri də var idi. Bu, tədbirə xüsusi ahəng verməklə onun təsir qüvvəsini daha da artırmış oldu.

Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayının rəsmi açılış mərasimindəki çıxışında Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasının vacibliyindən və bu sahədə diaspor təşkilatlarının üzünə düşən vəzifələrdən danışıaraq deyib: “Azərbaycan həqiqətləri haqqında, əlbəttə ki, dünya ictimaiyyətinə geniş informasiya verilməlidir. Biz dövlət olaraq bunu etməyə çalışırıq. Ancaq diaspor təşkilatlarından da çox şey asılıdır. Xüsusilə biz bunu Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı informasiya təminatında görürük. Müstəqilliyimizin ilk illərində zəif olduğumuzdan istifadə edən erməni diasporu uzun illərdir ki, dünyada bizə qarşı çox çirkin kampaniya aparır”.

Dövlətimizin başçısının bu səpkidən olan mütəmadi müraciətləri Azərbaycan diasporunun üzvlərini daha çox fəallıq göstərməyə, düşmənlə informasiya savaşında mübariz olmağa ruhlandırır. İndi ölkəmiz öz tarixinin ən güclü, ən şərəfli dövrünü yaşayır. Bu gücün təməlinə təkcə iqtisadi və hərbi qüdrətimiz deyil, həm də sıx birliyimiz dayanır. Ona görə də harada yaşamasından asılı olmayaraq, milli birlik və həmrəylik ideyaları soydaşlarımızı birləşdirən əsas dəyərlər hər birimizin düşüncəsinə hakim kəsilməlidir. Dinamik inkişaf edən Azərbaycan bütün dünya azərbaycanlıları üçün cazibə mərkəzidir. Dünyanın hər yerindən səsi gələn həmvətənlərimiz də öz növbəsində azərbaycançılıq amalı ətrafında daha sıx birləşir, bütün qüvvə və bacarıqlarını ümummilli məqsəd nəminə səfərbər edirlər.

Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 6 iyul tarixli Fərmanına əsasən yaradılan Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu diaspor ənənələrimizin inkişafı istiqamətində daha möhkəm təməl formalaşdırıb.

Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə xaricdə “Qarabağ” Azərbaycan məktəblərinin təsis olunması, bu gün həmin məktəblərdə 250-dən artıq azərbaycanlı uşağın ana dilində təhsil alması da Birinci vitse-prezidentin diaspor fəaliyyətinə göstərdiyi diqqət və qayğının bariz nümunəsidir.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Şuşada keçirilməsi barədə qərar tarixi əhəmiyyət daşıyır

Diasporumuz Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə son qoyulmasında və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunmasında özünəməxsus fəaliyyət göstərmiş. Vətən müharibəsi dövründə diaspor təşkilatlarının dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiyaya keçirməsi, bu aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımızın və dost xalqların nümayəndələrinin iştirakı, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatının müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərməsi bu fəaliyyətin yalnız bir hissəsidir.

Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayı hazırda xaricdə yaşayan azərbaycanlıların müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə edildiyi ən yüksək səviyyəli tədbir hesab olunur.

Bu baxımdan Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının azad olunmuş torpaqlarımızda aparılan genişmiqyaslı bərpa-quruculuq dövrünə təsadüfi etməsi, xüsusən Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı hesab olunan Şuşada keçirilməsi barədə qərarın tarixi əhəmiyyəti və rəmzi mənası var. Onu həm də Zəfər Qurultayı adlandırmaq olar. “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qarabağın

bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələrin aparılacağı Qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq bu qurultaya təşrif buyuracaq hər bir azərbaycanlı qədim yurd yerimiz, Qarabağın tacı olan Şuşanı 30 ildən sonra görmək xoşbəxtliyini yaşayacaq.

Günümüzün bu tarixi reallığı Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyətinin, liderliyinin, milli maraqlarımızı qətiyyətlə müdafiə etməsinin, düşünülmüş və qətiyyətli siyasətinin nəticəsidir.

AZƏRTAC
2022, 18 aprel

Ukrayna və Rusiyadakı diasporumuz üçün tarixdə ən çətin an – fəaliyyət kursu necə seçilməlidir...

Məhəmmədəli Qəribli

Rusiya ilə Ukrayna arasında aparılan müharibə həm də hər iki ölkədə yaşayan azərbaycanlıların vəziyyətini pisləşdirib. Qeyd edək ki, hər iki ölkədə çoxlu sayda azərbaycanlı yaşayır. Keçmiş SSRİ məkanında bizim ən böyük diasporumuz məhz bu iki ölkədədir. Qeyri-rəsmi rəqəmlərlə Ukraynada təxminən 500 min nəfər azərbaycanlı yaşayır. Krımın ilhaqı, Donetsk və Luqanskda baş verən proseslərdən sonra vətəndaşların əksəriyyəti Odessa, Xarkov, Dneprə köçdü. Bir qisim isə ümumiyyətlə ölkəni tərk etdi. Hazırda isə ümumi vəziyyət acınacaqdır. Daimi yaşayış yerini tərk edənlərin sırasında kifayət qədər azərbaycanlılar da var.

Rusiyada yaşayan soydaşlarımızın da vəziyyəti ürəkəcan deyil. Sayı milyonlarla ölçülən diaspor nümayəndələrimizin Rusiyada gəlirləri çox azalıb. Çünki müharibənin fonunda rus rublu kifayət qədər dəyər itirib.

Hər iki ölkədə olan diasporumuz belə məqamda hansı mövqeyi tutmalıdır ki, ümumi maraqlarımıza ziyan gəlməsin?

Soydaşımız Ukrayna ordusuna yardım fonduna 3 milyon qriven köçürüb

Azərbaycan güc yolu ilə ölkələrin ərazilərinin bölünməsinə, sərhədlərin dəyişməsinə qarşıdır və həm də Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Azərbaycanın Rusiya və Ukrayna ilə çox yaxşı və strateji tərəfdaşlıq əlaqələri mövcuddur.

Bildirilir ki, Ukraynanın ərazi bütövlüyü uğrunda vuruşan azərbaycanlılar var.

Qeyd edilir ki, Ukrayna Azərbaycanlıları Birləşmiş Diasporunun fəxri sədri Oktay Əfəndiyevin nümunəvi addımını hazırda müharibə vəziyyətində olan bu ölkədə yüksək qiymətləndirirlər.

Bu barədə Ukrayna Azərbaycanlılarının Birləşmiş Diasporu təşkilatının sədri Hikmət Cavadov öz "Facebook" səhifəsində məlumat verib.

O qeyd edib ki, COVID-19-un yayılmasından bəri iki ilə yaxın müddətdə Ukraynada yaşayan azərbaycanlıların aztəminatlı ailələrinə yardım edən Oktay Əfəndiyev hərbi təcavüzdən sonra Ukrayna ordusuna yardım fonduna 3 milyon qriven köçürüb:

"Onun bu addımı Azərbaycan diasporunun digər nümayəndələrini də ruhlandırır. Soydaşlarımız Ukrayna ordusunun qələbəsi üçün əllərindən gələni edir, böyük pullar xərcləyirlər. Hər birimiz müharibənin ümumi xəzinəsinə töhfə verməyə can atırıq".

Onlar da vətəndaşı olduqları ölkənin yanında olmalıdırlar

Müharibə Rusiyada yaşayan soydaşlarımıza da ciddi problemlər yaradıb. Ən əsas da iş adamları, sahibkarlar üçün daha çətin anlar yaşanır. Məsələn, bildiyiniz kimi, Rusiyaya meyvə-tərəvəz başqa ölkələrdən daxil olur. Və o ölkələrdə, o cümlədən Azərbaycanda meyvə-tərəvəz dollarla alınır. Alınan mal gedib ora çatana kimi dolların qiyməti artdığı üçün satış qiymətinə çox böyük təsir edir. Alıcının o qiymətə hər hansı meyvəni almaq qabiliyyəti sifirə düşür. Bunun da nəticəsi hamıya aydındır ki meyvə çəki itirir, xarab olur və s.

2019-cu ildə sərhədin bağlanması xatırlasaq görərik ki, insan axınının qarşısını almaq mümkün olmur. İş yerlərini itirən həmvətənlərimiz vətənə üz tuturlar. Hava yolları bağlı olduğundan və ya quru yolla daha ucuz başa gəldiyindən hamı yollanır Dərbəndə. Nəzərə alaq ki, hazırda Rusiyada milyonlarla azərbaycanlı yaşayır və bunların yarısından çoxunun iş yerlərini itirmə təhlükəsi var.

Rusiyada diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olan fəallar hesab edirlər ki, onlar da vətəndaşı olduqları ölkənin yanında olmalıdırlar. Çünki vətəndaşlıq həm də öhdəlik yaradır.

Ancaq hesab edirik ki, bu məsələdə fərqli mövqeyin olması diasporumuzun vətənimizə, dövlətimizə olan münasibətini dəyişə bilməz. Diaspor Azərbaycan vətəndaşlarından formalaşa bilməz. Hər iki ölkədə diaspor nümayəndəsi adına iddia edənlər həmin ölkələrin vətəndaşları olmalıdır. Vətəndaşlıq isə həmin ölkə daxilində öhdəlik yaradır. Yəni sən həmin ölkənin maraqlarını müdafiə etməlisən. Məsələn, Rusiya vətəndaşı olan bir soydaşımız həmin ölkədə hərbi xidmətdən necə imtina edə bilər? Eyni fikirlər Ukraynadakı soydaşlarımıza da aiddir. Bu baxımdan da, diasporumuz qarşısında belə çətin seçimi qoymamalıyıq. Belə həssas məqamda atılan səhv bir addım ümumən azərbaycanlıların hamısına münasibəti dəyişə bilər. Biz bu seçimi diasporlarımızın öz üzərinə buraxmalıyıq. Bu yöndə olan fərqli mövqe bizim

soydaşlarımız arasında dərin fikir ayrılığı yarada bilməz. Onlar çalışmalıdırlar ki, öz Vətənlərinə, dövlətlərinə, ana dilinə münasibətdə fərqli düşünməsinlər.

Bu münaqişənin nəylə və necə bitməsindən asılı olmayaraq, Azərbaycan dövləti hər iki ölkədəki diasporumuzun fəaliyyətini koordinasiya etməlidir ki, ümumi maraqlarımıza ziyan dəyməsin.

Bakı Xəbər. - 2022.- 15 mart. - № 47. - S. 7.

Diaspor təşkilatlarımızın fəallığı təqdir olunmalıdır

Ukraynadakı soydaşlarımızın təxliyəsi üçün dövlətlə bərabər xaricdəki təşkilatlarımız da bütün lazımi işləri görür

Mələhət Rzayeva

Ukraynada yaranmış gərgin vəziyyətlə əlaqədar soydaşlarımızın təxliyə edilməsində diaspor təşkilatlarımızın fəallığı ilk günlərdən hiss edilməyə başladı. Əlbəttə ki, bu, Azərbaycan dövlətinin diaspor quruculuğu sahəsində apardığı məqsədyönlü siyasətin nəticəsidir.

Eyni zamanda xarici ölkələrdə yaşayan və işləyən soydaşlarımızın həmrəyliyi, xalqımızın yardımlaşma, dərəcəyə kömək əli uzatmaq kimi yüksək keyfiyyətlərə malik olması təxliyə prosesinə müsbət təsirini göstərdi. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi Ukraynaya qarşı hərbi əməliyyatlar başladığı zaman açıqlama yayaraq bildirdi ki, komitə Ukrayna ətrafında yaranmış vəziyyətlə əlaqədar diaspor təşkilatları və diaspor fəalları ilə sıx əlaqədədir və soydaşlarımızın Ukraynadan təxliyə edilməsi üçün Azərbaycan Respublikasının müvafiq dövlət orqanları ilə koordinasiyalı şəkildə fəaliyyət göstərir. Bu məlumatdan sonra Ukrayna Azərbaycanlıları Radasında yaradılan operativ qərargaha yüzlərlə Azərbaycan vətəndaşı təxliyə olunmaq üçün müraciət etdi. Onların arasında Ukraynada təhsil alan azərbaycanlı tələbələr də vardı. Müraciət edənlərin Ukrayna ilə həmsərhəd ölkələr vasitəsilə Azərbaycana gətirilməsi planlaşdırıldı. Qeyd olundu ki, Ukraynada, xüsusilə gərginliyin hökm sürdüyü bölgələrdə yaşayan soydaşlarımız hər hansı problem yaranacağı təqdirdə, Ukrayna Azərbaycanlıları Radasında yaradılan operativ qərargahla (telefon nömrəsi və email ünvan göstərilirdi) əlaqə saxlaya bilər. Soydaşlarımıza hər cür mənəvi və informasiya dəstəyini təmin etmək məqsədilə operativ qərargah 24 saat fəaliyyət göstərir. Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirildi ki, təxliyə prosesi birbaşa Azərbaycan dövlət başçısı, Prezident İlham Əliyevin nəzarətindədir: “İlk saatlardan başlayaraq həmsərhəd ölkələrlə danışıqlar aparılıb. Azərbaycan vətəndaşları Moldova, Polşa, Slovakiya, Rumıniya, Macarıstan istiqamətindən keçərək Ukraynanı tərk edə bilərlər. Onlar üçün viza rejimi ləğv edilib. Soydaşlarımızın rahat təxliyəsi üçün çarter reysləri həyata keçiriləcək və onlar Azərbaycana gətiriləcək. Vətəndaşlarımız toplaşdıqca ölkəmizə Polşadan da çarter reysləri həyata keçiriləcək. Vətəndaşlardan xahiş olunur ki, sərhədi keçdikdən sonra bu ölkədəki səfirliklə əlaqə saxlasınlar”.

Təxliyə prosesi bu şəkildə operativ, mərkəzləşmiş qaydada həyata keçirilməyə başladı. Təxliyə prosesinin təşkilində Ukraynada və qonşu ölkələrdə fəaliyyət göstərən yerli diaspor təşkilatları fəallıq nümayiş etdirdilər. Xüsusilə gərginliyin daha çox yaşandığı şəhərlərdə - Kiyev, Xarkov, Mariopolda yerli diaspor təşkilatlarımız çətin şəraitdə çalışmalı oldular. Təxliyə prosesi, sığınacaqda insanların, istər ukraynalı, istərsə də azərbaycanlı, fərq etmədi, ağır durumda olanlara ərzaq, gündəlik tələbat mallarının çatdırılması işinə kömək edirdilər. Bu işdə Xarkov şəhərinin fəxri konsulu Əfqan Salmanovun fəaliyyəti xüsusi vurğulanır. Xarkov şəhərində vəziyyətin gərginliyinə baxmayaraq Azərbaycanın fəxri konsulluğu öz fəaliyyətini dayandırmadı, davam etdirdi. Xarkov şəhərindən ümumilikdə mindən artıq soydaşımız təxliyə edildi, soydaşlarımızdan Azərbaycana gələnlər də oldu, daha təhlükəsiz Lvov şəhərinə yola salınanlar da. Lvov şəhərindən vətəndaşlarımızın Ukrayna-Polşa sərhədini keçmələrinə köməklik göstərildi. Eyni zamanda Xarkov şəhərində Azərbaycanın fəxri konsulu Əfqan Salmanovun Xarkov Cənub Dəmir Yolu İdarəsi və Xarkov Dəmir Yolu Vağzalını apardığı danışıqların nəticəsində Azərbaycan vətəndaşlarının gündəlik təxliyəsi üçün yerlər ayrıldı. Xarkov şəhərini tərk etmək istəyən həmvətənlərimiz Dəmir Yolu Vağzalının növbətçi hissəsi və Azərbaycan Respublikasının Xarkov şəhərindəki fəxri konsulluğu ilə əlaqə saxlayaraq təxliyə olundular. Konsulluq əməkdaşları Azərbaycan mediasını və sosial medianı daim izləyərək burada yerləşdirilən müraciətlərə operativ şəkildə reaksiya verir, soydaşlarımızdan həmrəylik nümayiş etdirməyi və həmvətənlərimizi konsulluğa yönləndirmələrini xahiş edirdilər. Məlumdur ki, təxliyə prosesi üçün Xarkovdan xüsusi sənişin qatarının hərəkəti də təşkil olundu. Həmin vətəndaşlarımız Fəxri konsulluğun Xarkov vilayət rəhbərliyinə və digər müvafiq qurumlara müraciəti əsasında pulsuz biletlərlə təmin olundu. Hətta konsulluq Xarkovdan gələn qatarla qardaş Türkiyə vətəndaşlarının da (185 nəfər) Azərbaycana təxliyəsi təşkil etdi. Ukraynadakı azərbaycanlı sürücülərin təxliyəsi prosesi də uğurla aparıldı. Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin məlumatında qeyd olunurdu ki, Odessa şəhərində cəmləşən 6 yük avtonəqliyyat vasitəsinin Moldovaya keçidi təmin edilib. Nəqliyyat

vasitələri Rumıniya ərazisinə keçid edəcək. Təxliyə prosesi Moldovadakı diplomatik korpusumuzun köməyi ilə həyata keçirilir. Kiyev, Xarkov və digər regionlarda cəmləşən sürücülərin təxliyəsi ilə bağlı da işlər görülür, onlarla mütəmadi olaraq əlaqə saxlanılır.

Dövlət Miqrasiya Xidməti yanında İctimai Şuranın sədri Azər Allahverənov “Şərq”ə açıqlamasında qeyd etdi ki, Ukraynadakı soydaşlarımızın təxliyəsi üçün dövlət səviyyəsində bütün lazımi işlər görülür:

- Bu günlərdə Türkiyədə səfərdə olan Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov keçirdiyi mətbuat konfransında bildirdi ki, təxliyə prosesi davam edir. Bugünədək 10 minə yaxın soydaşımız Ukraynadan qonşu ölkələrə təxliyə edilib, sonra da Vətənə gətirilib. Nazir qeyd etdi ki, Prezident İlham Əliyev məsələ ilə bağlı tapşırıq verib. Dövlət başçısının tapşırığına əsasən indiyədək çarter reysi ilə 1111 nəfər vətəndaşımız Azərbaycana gətirilib. Təxliyə zamanı yaşlı insanlara, qadınlara, tələbələrə üstünlük verilir. Artıq avtobuslardan istifadə edib Azərbaycan tərəfinə keçənlərin sayı da 150-ni keçib. Bu onu göstərir ki, soydaşlarımızın təxliyəsi dövlətin, şəxsən Prezident İlham Əliyevin diqqət mərkəzindədir və bununla bağlı da davamlı işlər aparılır.

A.Allahverənov təxliyə prosesində yerli diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin əhəmiyyətinə toxundu:

- Gərginlik başlayan gündən yerli diaspor təşkilatlarımızın fəallığının şahidi olduq. Doğrudur, bu proses çox çətin, ağırdır. Diaspor təşkilatları bacardıqca çox insana yardım etməyə çalışırdılar. İnsanlarla əlaqə saxlamaq, məlumat çatdırmaq ilk günlər çox çətin idi. İnsanlar sığınacaqlarda idi və informasiyaya çıxış imkanları demək olar, yox idi. Buna baxmayaraq yerli təşkilatlar, Ukraynada uzun illərdir yaşayan, işləyən soydaşlarımız da diaspor təşkilatlarına dəstək oldular, kim nəyi bacardısı etdi. Kömək etməyə çalışdı. Biz Xarkov şəhərindən təxliyə prosesini xüsusi vurğulaya bilərik. Oradakı konsulluğumuz, həqiqətən çox yaxşı çalışdı, real təhlükə altında qalan həmvətənlərimizin, ümumiyyətlə, həyatları təhlükə altında olan insanların xilasını, təhlükəsiz bölgələrə təxliyəsi üçün vacib addımlar atdılar. Moldovadakı səfirimizin fəaliyyəti, təbii ki, təqdirəlayiqdir. Belə ağır vəziyyətdə insanların təxliyəsinə nail olundusa, diasporla işi və yerli diaspor təşkilatlarımızın fəaliyyətini müsbət qiymətləndirməliyik.

Şərq. - 2022. - 15 mart. - № 47. - S. 6.

Ukraynadakı Azərbaycan diaspor təşkilatları koordinasiya fəaliyyət göstərir

Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının baş katibi Ceyhun Məmmədov: "Vətəndaşlarımız zamanında burada qeydiyyatdan keçsəydilər, indi təxliyə üçün dəqiq sayı bilərdik"

Afaq Rza

24 fevraldan başlayan Rusiya-Ukrayna müharibəsi artıq iki həftədən çoxdur davam edir. Bu dövr ərzində Ukrayna, istərsə də bu ölkədə yaşayan müxtəlif dövlətlərin vətəndaşlarının qonşu ölkələrə təxliyəsi davam edir. Müharibə başlayan ilk günlərdən Ukraynada yaşayan azərbaycanlıların da digər sərhəd ölkələrə - Moldova, Polşa, Slovakiya və Macarıstana təxliyəsinə başlanıb. Bu haqda daha əvvəl verdiyimiz xəbərlərdən də məlumdur ki, təxliyə işləri Xarici İşlər Nazirliyi, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Ukrayna Azərbaycanlıları Konqresi və Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının birgə fəaliyyəti nəticəsində mümkün olub.

Ukraynanın müxtəlif ərazilərində yaşayan azərbaycanlıların təxliyəsində bu təşkilatların fəaliyyəti barədə suallarımızı hazırda Kiyevdə fəaliyyətini davam etdirən Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının (UAR) baş katibi Ceyhun Məmmədov cavablandırır. Müsahibəni təqdim edirik.

- Ceyhun bəy, mütəmadi olaraq azərbaycanlıların təxliyəsi ilə bağlı xəbərlər alırıq. Təxliyə üçün müxtəlif ərazilərdə toplanmış vətəndaşlarımızın olduğu məlumdur. Bu proses necə təşkil edilir?

- Artıq neçə gündür bu ölkədə yaşayan, yurd salan, çalışan, yaxud təhsil alan azərbaycanlıların nisbətən təhlükəsiz şəraitdə digər qonşu ölkələrə keçidi üçün işlər aparılır. Azərbaycanlıların ən çox təşkilatlandığı ölkələrdən biri Ukraynadır. Elə şəhərlər var ki, orada iki-üç təşkilat, mədəniyyət mərkəzi, Azərbaycan məktəbi fəaliyyət göstərir. Yəni burada olan soydaşlarımız aktivdir və təşkilatlanmağa meyillidirlər. Bunun da çox böyük müsbət nəticələrini koronavirus pandemiyası zamanı, eləcə də Vətən müharibəsi dövründə gördük. İndi də Rusiya-Ukrayna müharibəsi zamanı görürük ki, bizim təşkilatlar necə yüksək səviyyədə çalışır. Ukrayna Azərbaycanlıları Radasına (UAR) daxil olan, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin koordinasiyası ilə birlikdə hərəkət edən insanlar necə böyük fədakarlıqlar göstərir, böyük işlər görürlər. Ona görə, təşkilatların hər biri haqda qısa da olsa məlumat vermək istəyirəm.

Ən böyük işlərdən birini UAR-ın kollektiv üzvü olan Odessadakı Birlik Cəmiyyəti görür. Cəmiyyətin sədri Rövşən Quliyev, onun müavini Anar Natiqoğludur. Bu günə qədər onlar yüzlərlə soydaşımızın təxliyəsinə həyata keçiriblər. Hər gün 50-60, bəzən 100 nəfər ora gələn insanı qida və yerlə təmin edirlər. Biz yaxın olduğu üçün Xersondan, Nikolayevdən gələn insanları da ora yönləndiririk. Daha sonra onlar soydaşlarımızı avtobuslarla Moldova ilə sərhədə göndərirlər.

UAR-ın Xarkov şəhərində Murad Öməröyün sədrliyi ilə "Dostluq" təşkilatı fəaliyyət göstərir. Orada son ana qədər iş gedirdi. Murad bəyin evinin yanında gedən şiddətli küçə döyüşləri nəticəsində yayayış binaları zərər gördü. İndi qərb bölgəsinə köçüb və oradan fəaliyyətini davam etdirir.

Hazırda ən çətin vəziyyətdə olan bölgələrdən biri də Nikolayevdir. UAR-ın oradakı nümayəndəsi Zaur Ağabəyovdur. Oğlu isə Nikolayev şəhər sovetinin deputatıdır. Günlərdir bu şəxslər insanlara kömək, onların təxliyəsi işində nə qədər böyük işlər görürlər. UAR-ın Xerson üzrə nümayəndəliyinin rəhbəri Elman Ağayev, köməkçisi Dəyanət Məmmədovdur. Bu gün şəhər blokadadır, ancaq bizimkilər yerlərində fəaliyyətlərini davam etdirirlər. Həm yerli əhaliyə, həm öz vətəndaşlarımıza köməklik göstərirlər.

Daha bir təşkilatımız son zamanlar təsis olunan Poltava Azərbaycanlıları Radasıdır. Füzuli Qənbərovun rəhbərliyi ilə önəmli işlər görən təşkilatın zamanda Kremençuq şəhərində nümayəndəliyi açılıb. Poltavadakı təşkilatımız yaxın bölgələrdən - Sumidən, Xarkovdan gələn azərbaycanlıları qəbul edir, daha sonra onları yenidən qatarlarla yönləndirirlər qərb zonalarına. Çerniqovda Tofiq müəllim var, gecə-gündüz çalışır ki, insanlarımızı kömək olsun, heç biri tək qalmasın və təhlükəsiz formada onları aidliyyəti üzrə yerlərə yönəlsin. Jitomirdə Rac Qasımov orada yaşayan soydaşlarımızın təxliyəsinə yardım edir, bizi məlumatlandırır.

Aktiv müharibə getməyən bölgələrdə - Nurəli Məmmədov Çerkasıda, Mübariz Məcidov Ternopolda, Elşad Ələsgərov İvano-Frankovskda, Eyyub bəy Rovnoda ora pənah gətirən soydaşlarımıza və Ukraynanın yerli orqanlarına gecə-gündüz yardım edirlər. İndi insanlarımızın çoxunun toplandığı yer Lvov şəhəridir. Bütün Qərb bölgəsindəki soydaşlarımızın çoxusu ora gedir. Burada həm ölkədən çıxmaq istəyən

həmvətənlərimiz, həm də Azərbaycan əsilli Ukrayna vətəndaşları var. Hansı ki, ölkədən çıxıb bilmirlər. Onlar gedirlər Lvova, orada isə bu işlə Mahmud Qurbanov və Teymur Məmmədov məşğul olurlar, insanları sığınacaqlara yerləşdirirlər, lazım olan yardımı göstərirlər. Lvovda hər gün 150-200 nəfərə isti yemək verilir.

Diaspor rəhbərləri və aktivlərimiz, həmvətənlərimiz üçün o qədər nəcib işlər görürlər ki, duyulanmamaq mümkün deyil. Əvvəla, azərbaycanlılara kömək edirlər, həmçinin, yerli əhaliyə həm ərzaq yardımı, həm də rəsmi şəkildə maddi yardımlar olunur. Bundan əlavə, hər şəhərin girişində özünü müdafiə dəstələri var ki, onlara ərzaq yardımı edilir.

Ukraynada ən böyük regionlardan biri Dnepr bölgəsidir. Bu bölgədən isə Eldar Tağıyev, Nadir Zeynalzadə, Sərxoş İsmayılov, Rafəs Benyadovun əməyini qeyd etməliyəm. Onların hər biri soydaşlarımızın yanındadır, onlara yardım edirlər.

- Soydaşlarımızın təxliyəsi zamanı nələrin şahidi olursunuz?

- Bu haqda danışmaq çox çətindir. Ötən dəfə biz insanları qatarla sərhəd ölkələrə yola salırdıq, inanın, onlar evlərini ağlaya-ağlaya tərk edirdilər. Burada illərdir yaşayan, yurd salan, təhsil alan insanlarımız var. Ukrayna bizə özünü elə sevdirmiş ki, köçüb gedənlər üçün də hər şey çətindir. Ümumiyyətlə, insanın öz evindən didərgin düşməsi faciədir...

- Vətəndaşlarımızın təxliyəsində yaranan çətinliklər nə ilə əlaqədardır?

- Əvvəlcə bir nüansı qeyd edim. Bildiyiniz kimi, əsas işləri görən adamlardan biri və birincisi Kiyev Azərbaycanlıları Konqresinin rəhbəri, UAR-ın həmtəsisçisi və idarə heyətinin üzvü Oleq Krapivindir. Buradakı ən çox müraciətlər, zənglər ona olunur. Onu Ukraynada, deyənlər olar, hamı tanıyır. Krapivinin hazırda Kiyevdə qalması digər regionlardakı təşkilatlar üçün də motivasiya olur. Sadaladığım bütün təşkilatlar və əziyyət çəkən şəxslər və biz hamımız birlikdə hərəkət edirik, bir-birimizlə əlaqəli formada çalışırıq. Lakin çətinliklər də var və çətinliyin olması qaçılmazdır. Belə deyim, təqribən iki ildir Oleq Krapivin Ukraynadakı azərbaycanlılara çağırış edir ki, gəlin, təşkilatlarda, Azərbaycan diasporunda qeydiyyatda düşün. Yəni biz bilək ki, burada nə qədər soydaşımız yaşayır. Hadisələr təzə başlayanda Radanın qaynar xəttinə gündə saysız-hesabsız zənglər gəlirdi, biz ancaq təxminən 500 zəngə normal cavab verə bilirdik. İndi nisbətən səngiyib, gün boyu 150-200-ə yaxın zəng edilir. Fikirləşin ki, zəng edənlərdən 1-2 faizini tanıyıraq, bilirək ki, burada belə bir azərbaycanlı var. Əgər insanlarımız zamanında qeydiyyatdan keçsəydilər, hadisələr başlayanda biz də dəqiq məlumat verərdik ki, bizim təxliyə ediləcək filan qədər adamımız var. Say dəqiq olanda, biz dövlətimizə də xeyli kömək etmiş olardıq. Həmçinin, say olaraq nə qədərlik, kim necə yardım edə bilər, nə qədər insan birinci təxliyə ediləcək kimi məsələlər də var. İndi sual etsəniz ki, Kiyevdə nə qədər azərbaycanlı qalıb, mən dəqiq cavab verə bilmərəm. Ən böyük problemlərdən biri də insanlarımızın sənədlərinin qaydasında olmamasıdır. Ya sənəd yoxdur, ya zamanı bitib, ya itirib. Ancaq çalışırıq problemləri tez həll edək. Hər gün təqribən 150-200 nəfər yönəldirik dəmiryol vağzalına. Orada sadəcə canlı növbəyə durmaq lazımdır, qatarlar pulsuzdur.

Bu günə qədər Kiyevdən iki kollektiv təxliyə həyata keçirilib. Qatarla 1100 nəfər Moldova sərhədinə, avtobusla 55 nəfər İstanbula təxliyə olunub. Martın 4-dən etibarən qatarlar pulsuz işlədiyinə görə Kiyevdə əsasən soydaşlarımızı dəmiryol vağzalına yönləndiririk. Oradan da qərb bölgələrinə gedirlər.

- Azərbaycanın Ukraynadakı səfirliyi ilə nə dərəcədə əlaqəli işləyirsiniz?

- Təbii ki, səfirliyimizlə də əlaqə saxlayırıq, mən zaman-zaman Elmira xanımla telefonda danışırım, yerlərdəki təşkilatların işləri, vəziyyətlə bağlı məlumatları ona çatdırıram. Səfirliyin əməkdaşı Sabir Rzayevi xüsusi qeyd etmək istəyirəm. Son günlərə qədər o, Kiyevdə idi. Daha sonra diplomatlarımızın Lvova köçürülməsi ilə əlaqədar təxliyə olundu. Xarkovdakı fəxri konsulumuz Əfqan Salmanov isə hələ də şəhərdədir və fəaliyyətini davam etdirir. Düzdür, bina zərər görüb, amma o, yerindədir, iş başındadır və vətəndaşlarımızın təxliyəsi zamanı çox böyük işlər görüb. Təbii ki, bizim hər zaman dövlətin, səfirliyin dəstəyinə ehtiyacımız var.

- Bəs yerli qurumların, rəsmi təşkilatların Azərbaycana münasibəti necədir?

- Mən bunu açıq deyəcəyəm. Müharibə yeni başlayanda Ukraynanın bəzi dövlət məmurları, millət vəkilləri deyirdilər ki, biz Azərbaycanın İkinci Qarabağ savaşında yanında olduq, mənəvi dəstək olduq. Hiss edirdik, inciyirdilər ki, niyə Azərbaycan dövlətindən dəstək gəlmir? Amma bizim cənab Prezident İlham Əliyev elə bir addım atdı ki, buradakı həmin adamlar hissələrini ifadə edə bilmirdilər. Onlar bizə deyirdi ki, Azərbaycan başqa dövlətlər kimi yalandan açıqlamalar, boş dəstək deyil, real kömək etdi. Həqiqətən də Azərbaycan tərəfindən 5 milyonluq humanitar yardım, eləcə də humanitar və tibbi yardım məşinlərinin pulsuz yanacaq təminatı təmin edilməsi Ukraynaya edilmiş real yardım idi. Dövlət başçımızın bu addımından

sonra Azərbaycanın Ukraynadakı reytingi daha da yüksəyə qalxdı. Bizim də başımız bir daha uca oldu. Burada sadə yerli vətəndaşları da danışdırsanız, deyəcəklər ki, Azərbaycan bizə sözdə yox, əməldə kömək etdi.

- Bəs ukraynalılar müharibəyə necə qoşulurlar?

- Ukrayna xalqı demək olar ki, böyük bir könüllü qrupdur. Könüllülük hərəkəti Ukraynada özünün bəlkə də ən yüksək zirvəsini yaşayır. Sadə vətəndaşlardan ibarət qruplar var. Hansı ki, bir qrup çörək paylayır, digəri tibbi yardım göstərir. Müharibə elə bir indikatorudur ki, onu heç nə əvəz edə bilməz. Müharibədə sən görürsən ki, necə insanlar var.

Misal üçün, bizim Kiyev Konqresində Firudin Haşimov var, müharibə dövründə mən onu bir daha tanıdım ki, necə böyük ürəyə sahibdir. Gənclər təşkilatının üzvü azərbaycanlı Zəmirə Əliyeva var, Ukrayna vətəndaşdır. Həmçinin, Nəsir Cəbiyevi də qeyd edim. Bu iki şəxs gənclər arasında gördüyü işlərlə çox seçilirlər. Qaynar xəttin də əsas yükü onların üzərindədir.

İndi biz təxliyə edilənlərlə yanaşı, bir siyahı da tərtib etmişik. Bu, yaxınlarını axtaran, hər hansı şəhərdə, vilayətdə qalan və günlərdir xəbər-ətər olmayan şəxslərin siyahısıdır. Bizə hələ də hər gün təxliyə üçün müraciətlər olur və biz çalışırıq ki, bütün vətəndaşlarımıza kömək edək, heç kim köməksiz qalmasın.

525-ci qəzet. - 2022.- 12 mart. - № 46. - S. 6.

Diaspora təşkilatlarımız daim dövlətimizin yanındadır

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız yeni mübarizəyə hazır olmalıdırlar

Alim Hüseynli

Azərbaycan diaspora təşkilatlarının fəaliyyətində yeni dönmə başlayıb. Sırr deyil ki, Azərbaycan Ordusunun işğalçı Ermənistan üzərindəki şanlı qələbəsi bu ölkənin diaspora təşkilatlarını daha fəal olmağa məcbur edib. Hazırda bir sıra Avropa ölkələrindəki erməni diasporu məğlubiyətin acısını çıxmaq, ölkəmizdən qisas almaq məqsədilə bütün mümkün vasitələrə əl atmaqdadır. Xüsusən, yaşadıkları ölkələrdəki nüfuzlarından yararlanaraq Azərbaycana qarşı hansısa qərarın qəbul edilməsi, sanksiyaların tətbiq olunması istiqamətində mütəşəkkil şəkildə hücumla keçiblər.

Bu məqsədlə təsirləri altında olan kütləvi informasiya vasitələrində ölkəmizə qarşı qərəzli, həqiqətə uyğun olmayan materialların çap olunması davam etdirilir. O da məlumdur ki, bundan sonra ermənilər xaricdəki fəaliyyətlərində daha aqressiv hərəkət etməyə başlayacaqlar. Çünki, son zamanlar erməni lobbisinin Azərbaycan diasporu ilə sivil mübarizədə uduşduğu müşahidə olunur. Elə bu səbədən də erməni diasporu xaricdə yaşayan soydaşlarımıza qarşı fiziki güc göstərmək yolunu tutublar. Bir sözlə, heç bir xarici təsir və təzyiqlərə məhəl qoymadan Azərbaycan Ordusunun öz torpaqlarını azad etməsi erməni lobbisini iflic duruma salıb. Onlar bu acınacaqlı durumdan çıxmaq üçün hər cür addım atacaqlar. Bəs, Azərbaycan diasporu bu mübarizəyə hazırdırmı?

Əvvəla qeyd edək ki, indiyə qədər Azərbaycan diasporu ölkəmizin haqq işinin müdafiəsi istiqamətində əlindən gələnlə bütünlükdə bütün mümkün imkanlardan səmərəli şəkildə yararlanıb. Başqa sözlə, diaspora təşkilatlarımız siyasi, iqtisadi, mədəni və humanitar sahədə fəaliyyəti ilə daim Azərbaycan dövlətinin yanında olub. Ancaq nəzərə almaq lazımdır ki, hazırda söhbət ordusu dağılmış, iqtisadiyyatı məhv olmuş, ölkəsində xaos yaşanan Ermənistanın diaspor təşkilatlarından söhbət gedir. Sırr deyil ki, onlar yeni istiqamətdə, daha hiyləgərcəsinə hücumlara başlayıblar. Bu baxımdan Azərbaycan diaspor təşkilatları fəaliyyətlərində korektə etməli, yeni strategiya və taktika hazırlamaladırlar. Daha doğrusu, Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "hücum diplomatiyası" siyasətini əldə rəhbər tutaraq hücum taktikasına üstünlük verməlidirlər. Həmçinin Azərbaycanın qələbəsi, ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi beynəlxalq aləmdə qəti şəkildə müdafiə edilməlidir. İnsafən qeyd edilməlidir ki, artıq Azərbaycan diasporu bu mübarizəyə hazırdır və həyata keçirilən tədbirlər bunu deməyə əsas verir.

Elə Xocalı soyqırımının 30 illiyi ərəfəsində də bu gəciyə haqqında həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması istiqamətində xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız və Azərbaycan diasporasının həyata keçirdiyi tədbirlər fikrimizi bir daha təsdiqləmiş olur. Belə ki, Xocalı faciəsinin 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikasının Macarıstandakı Səfirliyi və Kütləvi Zorakılığın Qarşısının Alınması üzrə Budapeşt Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə konfrans təşkil edilib. Konfransda Milli Məclisin deputaları, Azərbaycanın Macarıstandakı səfiri Tahir Tağızadə, Kütləvi Zorakılığın Qarşısının Alınması üzrə Budapeşt Mərkəzinin sədri Georgi Tatar və hər iki ölkənin ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbirdə Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsi yad edilib, Xocalı soyqırımı barədə məlumat verilib, soyqırım və müharibə cinayətləri, münafişlər sonrası barışıq prosesi ilə bağlı mövcud beynəlxalq təcrübədən bəhs olunub, regionda dayanıqlı sülh üçün Ermənistanın Xocalı soyqırımına görə məsuliyyəti qəbul etməsinin vacibliyi vurğulanıb. Milli Məclisin deputatı Şahin Seyidzadə çıxışında tədbir iştirakçılarını Xocalı faciəsinin tarixi və hüquqi aspektləri barədə məlumatlandıraraq, həmçinin ölkəmizin 44 günlük Vətən müharibəsindəki tarixi qələbəsini, beynəlxalq aləmdə tanınan sərhədlərimizin və ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunduğunu diqqətə çatdırıb. Daha sonra, Xocalı faciəsinin şahidi Həsən Ələkbərov, həmçinin litvalı hərbi jurnalist, Xocalı faciəsinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılmasına mühüm töhfə vermiş Riçardas Lapaitis şahidi olduqları dəhşətli hadisələr barədə danışdı. Konfransda Vaqif Mustafayevin Xocalı soyqırımına həsr olunmuş "Dərdimi çəkərəm" adlı qısa film də nümayiş etdirilib. Həmçinin Türkiyənin İstanbul Universitetində Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünə həsr olunmuş anım mərasimi keçirilib. Tədbirdə bəşəriyyətə qarşı ən böyük cinayətlərdən biri olan Xocalı soyqırımının qurbanları anılıb, hadisəni əks etdirən fotolar və sənədlər iştirakçıların diqqətinə çatdırılıb. Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünə həsr edilmiş tədbirdən biri də Türkiyənin İğdır şəhərində təşkil

olunub. Tədbir Azərbaycanın Qarsdakı Baş Konsulluğu və İğdır Dil, Tarix və Mədəniyyət Birliyini Yaşatma və Dəstəkləmə Dərnəyinin təşkilatçılığı ilə baş tutub. Toplantıda Xocalıda baş vermiş qətləmədə həlak olan dinc insanların xatirəsi anılıb, erməni silahlı qüvvələri tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş faciə barədə geniş məlumat verilib. Bundan başqa, Moldovanın paytaxtı Kişinyov şəhərində Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü münasibətilə tədbir reallaşdırılıb. Moldovada Azərbaycan səfirliyinin təşkil etdiyi anım tədbirində insanlığa qarşı törədilmiş bu cinayət barədə ətraflı məlumat verilib, faciəni əks etdirən sənədlər nümayiş etdirilib. Şimali Kiprin Lefkoşa şəhərində Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümünə həsr olunmuş "Bir insanlıq cinayəti: Xocalı soyqırımı" mövzusunda beynəlxalq konfrans təşkil olunub. Şimali Kipr Türk Respublikasında (ŞKTR) fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Kipr Dostluq Cəmiyyəti, Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi və Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun təşkilatçılığı ilə keçirilən beynəlxalq konfransda Xocalıda baş vermiş qətləmədə həlak olan dinc insanların xatirəsi anılıb, erməni silahlı qüvvələri tərəfindən azərbaycanlı əhaliyə qarşı törədilən soyqırımı barədə geniş məlumat verilib.

Ancaq görülən işlər kifayət etməməli, diasporun fəaliyyəti bundan sonra daha qabarıq şəkildə özünü büruzə verməlidir. Ermənilərin xaricdə bütün güclərini səfərbər edib dünyanın ictimai rəyinin formalaşdırılması üçün hərəkətə keçəcəyi şübhə doğurmur. Belə bir şəraitdə Azərbaycan diasporu "çəkici bir zindana vuraraq" koordinasiya olunmuş şəkildə fəaliyyət qurmalıdır. Dünyanın müxtəlif ölkələrində olan diasporlarımız vahid mərkəzdən idarə olunaraq Azərbaycan dövlətinin ərazü bütövlüyünün təmin olunmasında öz potensiallarını ortaya qoymalıdırlar. Xüsusən, xaricdəki soydaşlarımız yaşadıkları ölkələrin parlamentləri ilə əlaqələri genişləndirməli, ölkəmiz əleyhinə iş aparan erməni diasporunun istəklərini heç endirməlidirlər. Paralel olaraq, informasiya müharibəsində təşəbbüsü ələ almalıdırlar. Yalnız bu halda müstəqil Azərbaycanın haqq işinin müdafiəsində effektiv nəticələr əldə etmək mümkün olar.

Olaylar. - 2022. - 4-10 mart. - № 137. - S. 11.

İki ən böyük diasporumuz olan Rusiya və Ukrayna müharibə vəziyyətində - diasporumuz nə etsin?..

Məhəmmədəli Qəribli

2022-ci ilin fevralın 21-də Rusiya prezidenti Vladimir Putin xalqa müraciətində Ukraynanın Donbas ərazisində yaradılan iki qondarma respublikanı tanıdığını bildirib. O, bununla bağlı fərman imzalayıb. Qərb ölkələri, o cümlədən Türkiyə və Gürcüstan Rusiyanın bu addımını pisləyib və bunun beynəlxalq hüquqa zidd olduğunu açıqlayıblar.

Azərbaycan daxil olmaqla, BMT üzvlərinin mütləq əksəriyyəti Krım yardımadası və Donbası Ukraynanın ərazisi olaraq tanıyır.

Ukrayna prezidenti Vladimir Zelenski bildirib ki, ona Xarici İşlər Nazirliyindən Rusiya ilə diplomatik münasibətlərin kəsilməsi ilə bağlı sorğu gəlib. Dövlət başçısı XİN-in sorğusunu nəzərdən keçirəcəyini bildirib. V. Zelenski həmçinin separatçı başçıların ona müraciətinə də toxunub: “Biz onlarla danışıırıq. Biz onların kim olduğunu anlamırıq”.

Xatırladaq ki, Ukraynanın Donbas bölgəsində yaradılan qondarma Luqansk və Donetsk “respublika”larının başçıları Ukraynanı bölgəni hərbiçilərdən tam boşaltmağa çağırıb.

Rusiya təcrübəsində belə hallar əvvəl də olmuşdu. 26 avqust 2008-ci ildə də Osetiya və Abxaziyanın müstəqilliyinin tanınması ilə bağlı da fərman verilmişdi. Ondan sonra bu ərazidə hərbi əməliyyatların keçirilməsi dayanmışdı. İndi "Luqansk və Donetsk respublikaları"nın “müstəqilliklərini” tanımaqla Rusiya bu ərazilərdə öz qoşunlarını rəsmi şəkildə yerləşdirə biləcək. Bu yolla rəsmi Moskva NATO qoşunlarının öz sərhədlərinə yaxın yerləşməsinin qarşısını almaq istəyir. Ehtimal etmək olar ki, geniş hərbi əməliyyatlar baş verməyəcək və Rusiya-Ukrayna münaqişəsi bundan sonra həll olunmamış münaqişə kimi uzun müddət tarixdə qalacaq.

Hə iki ölkədəki diasporumuz hansı mövqedə olmalıdır?

Qeyd edək ki, hər iki ölkədə çoxlu sayda azərbaycanlı yaşayır. Keçmiş SSRİ məkanında bizim ən böyük diasporumuz məhz bu iki ölkədədir. Qeyri-rəsmi rəqəmlərlə Ukraynada təxminən 500 min nəfər azərbaycanlı yaşayır. Krımın ilhaqı, Donetsk və Luqanskda baş verən proseslərdən sonra vətəndaşların əksəriyyəti Odessa, Xarkov, Dneprə köçdü. Bir qisim isə ümumiyyətlə ölkəni tərk etdi. Amma ümumi vəziyyət acınacaqlıdır. Daimi yaşayış yerini tərk edənlərin sırasında kifayət qədər azərbaycanlılar da var.

Hər iki ölkədə olan diasporumuz belə məqamda hansı mövqeyi tutmalıdır ki, ümumi maraqlarımıza ziyan gəlməsin?

Azərbaycan güc yolu ilə ölkələrin ərazilərinin bölünməsinə, sərhədlərin dəyişməsinə qarşıdır və bundan sonra da Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Azərbaycanın Rusiya və Ukrayna ilə çox yaxşı və strateji tərəfdaşlıq əlaqələri mövcuddur.

Ukrayna Azərbaycanlıları Birləşmiş Diasporunun sədri, hüquq elmləri doktoru Hikmət Cavadov deyir ki, onlar hər zaman, seçki dövründə də hökumətin yox, xalqın yanında olublar: “İnqilab dövründə Maydanda ilk çıxış edənlər arasında bizim diaspor nümayəndələri də var idi. Bundan sonra bizə qarşı terror aktı törətdilər, ofisimizin şüşələrini qırdılar, mənim şəxsi avtomobilimi yandırdılar. Bütün bu hadisələrə baxmayaraq, biz Ukrayna xalqının yanında üzüağ çıxdıq... 20 il öncəki münasibətlərlə indiki münasibətləri müqayisə edəndə fərq çoxdur. 20 il öncəki diaspor nümayəndələri Ukraynaya başqa ölkələrdən gəlmişdilər. İndiki diasporun əsas hissəsi isə Ukraynada doğulub-böyümüş, cəmiyyətə inteqrasiya etmiş, ukrainalılar kimi düşünə bilən şəxslərdən ibarətdir. Gənc, aktiv siyasətçilərdən həm V. Zelenski, həm də, məsələn, P. Poroşenkonun yanında olanlar var. Əsas məsələ haqlı olanın yanında olmaqdır. İmitasiya ilə məşğul olmasınlar. Bizim diaspor olaraq Ukraynada bir simamız var. Şükürlər olsun ki, bu sima normaldır. Ukraynanın ərazi bütövlüyü uğrunda vuruşan azərbaycanlılar var. Qarabağ müharibəsi dövründə vuruşmuş, əslən Ukraynadan olan Milli Qəhrəmanlar var. SSRİ-nin ən son qəhrəmanı Oleq Babak Qubadlıda döyüşüb. Bu mənada diaspora baxış dəyişib. Hazırda aktiv siyasətdə olan, dövlət orqanlarına çalışan azərbaycanlılar var. Bu baxımdan da, Ukrayna vətəndaşlığını daşıyan bütün diaspor nümayəndələrimiz belə həssas məqamda öz fəvzlətlərinin marağını qorumalıdır”.

Bu yöndə olan fərqli mövqe soydaşlarımız arasında dərin fikir ayrılığı yarada bilməz

Uzun müddət Rusiyada diaspor fəaliyyəti ilə mışğul olan ictimai-siyasi xadim Mirkazım Seyidov qəzetimizə bildirdi ki, bu məsələdə fərqli mövqeyin olması diasporumuzun vətənimizə, dövlətimizə olan

münasibətini dəyişə bilməz. Diaspor Azərbaycan vətəndaşlarından formalaşa bilməz. Hər iki ölkədə diaspor nümayəndəsi adına iddia edənlər həmin ölkələrin vətəndaşları olmalıdır. Vətəndaşlıq isə həmin ölkə daxilində öhdəlik yaradır. Yəni sən həmin ölkənin maraqlarını müdafiə etməlisən. Məsələn, Rusiya vətəndaşı olan bir soydaşımız həmin ölkədə hərbi xidmətdən necə imtina edə bilər? Eyni fikirlər Ukraynadakı soydaşlarımıza da aiddir. Bu baxımdan da, diasporumuz qarşısında belə çətin seçimi qoymamalıyıq. Belə həssas məqamda atılan səhv bir addım ümumən azərbaycanlıların hamısına münasibəti dəyişə bilər. Biz bu seçimi diasporlarımızın öz üzərinə buraxmalıyıq. Bu yöndə olan fərqli mövqe bizim soydaşlarımız arasında dərin fikir ayrılığı yarada bilməz. Onlar çalışmalıdırlar ki, öz Vətənlərinə, dövlətlərinə, ana dilinə münasibətdə fərqli düşünməsinlər”.

Bakı Xəbər. - 2022. - 24 fevral. - № 35. - S. 10.

“Misirdə ermənilərin sayca bizdən çoxluğu bizim zəifliyimiz anlamına gəlmir”

Mirtahazadə Miribrahim Xəlilullah: “Ərəb tələbələrimiz sosial mediada Azərbaycanla bağlı çoxsaylı səhifələr yaradıblar”

Əli

Xarici ölkələrdə Azərbaycanı yüksək səviyyədə təmsil edən intellektual gənclərimizin sayı artır. Bunlardan biri də, Misirdəki gənc soydaşımız Mirtahazadə Miribrahim Xəlilullah. O, “Xalq Cəbhəsi”nə müsahibəsində Azərbaycan dilinin Misirdə tədrisi və diaspor fəaliyyəti haqqında danışib. Mirtahazadə Miribrahim Xəlilullah 1994-cü ilin 10 iyulunda Biləsuvar rayonunun Bəydili kəndində dindar ailədə anadan olub. Bakı Dövlət Universitetinin İlahiyyat fakültəsini bitirəndən ərəb dili təhsilimi davam etdirmək üçün etdiyim axtarışlardan sonra Misir Ərəb Respublikasına gədim.

Orada ölkə təhsili Misir Təhsil Nazirliyində qeyri-ərəblər üçün nəzərdə tutulan Ərəb dili kursunda başlayıb.

-Ərəb dilini sıfırdan öyrənməyə başladım. Pille-pillə addımlayırdım. Bu yolda bizə diaspor mərkəzinin də köməyi az olmadı, çünki orada olan ödənişsiz təhsildən də çox yararlandım.

Hazırda Qahirə Universitetində ali təhsil alıram. Eyni zamanda Ərəb Liqaları Universitetində “Qurani-Kərimdə Təccüb əlaməti işlənən ayələr”lə bağlı elmi iş yazıram. Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətində Seymur (Seymur Nəsirov) müəllimin başçılığı ilə yaradılan Azərbaycan Dili danışıq klubunda Azərbaycan dili dərsi keçirəm. Təhsil Məsələləri üzrə Seymur müəllimin yardımçısıyam. Həmçinin Azərbaycandan gələn yeni tələbələrin sənədlərinin hazırlanmasına könüllü olaraq kömək edirəm. Ümumiyyətlə, Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətində könüllü olaraq fəaliyyət göstərirəm.

-Misirli tələbələr üçün Azərbaycan dilini öyrənmək nə dərəcədə maraqlıdır?

-Ümumiyyətlə, dil öyrənmək, dil bilgisi sosial və ictimai həyatı təmin edən ən böyük vasitədir. Çünki xarici dilləri öyrənmək dünya mədəniyyəti ilə tanış olmaq üçün əsas amildir və öyrənilən dil vasitəsi ilə tədris olunan dilin ədəbiyyatını, tarixini, mədəniyyətini öyrənməyə, həmçinin yeni-yeni insanlarla tanış olmağa yol açır. Azərbaycan dili də dünyada öyrədilən dillərdən biridir. Misirlilər arasında isə Azərbaycan dilinin və ədəbiyyatının tədrisi Seymur Nəsirovla bağlıdır. İllərdir ki özü və həyat yoldaşı İnarə xanım Qahirə, Əl-Əzhər, Ayn-Şəms kimi Misirin ən böyük universitetlərində qarşılıqsız olaraq Azərbaycan dilini tədris edirlər. Əslində bu özü bir maraqdır, çünki Seymur müəllim bəzən tələbə evlərinə də gedib öz cibindən pul xərc edib misirlili tələbələrə Azərbaycan dilini tədris edib. Bu da misirlilər arasında zamanla böyük marağa səbəb olub, çünki Misirdə saysız-hesabsız xarici vətəndaş var və sayca çox olan vətəndaşlar dil mərkəzləri açıb fəaliyyət göstərməkdədirlər...

-Dilimizi öyrəndikdən sonra onların Azərbaycan haqqında düşüncəsində nə kimi dəyişiklik olur?

-Təbii ki, Azərbaycan dili və xüsusən də ədəbiyyat və tariximizlə tanış olduqdan sonra Azərbaycana olan heyretlərini gizləyə bilmirlər. Tarix boyunca Azərbaycanın bir çox işğallara məruz qalmasına rağmen öz milli mənəvi və dini dəyərlərini itirməməsi, habelə islama olan bağlılığını əsrlər boyu qoruyub saxlaması və bu yolda parlaq addımlar atan alimlərin, şairlərin həyatını öyrəndikcə Azərbaycanla bağlılıqları gündə gündən artır. Azərbaycanın klassiklərindən Nizami Gəncəvi, Məhəmməd Füzuli, İmadəddin Nəsimi və s. bu kimi ədiblərin yaradıcılıqları istənilən ərəbi heyretləndirir, çünki onlar qədim ərəb dilində qəzəllər, qəsidələr yazmış və bu dili şeirdə öz üslubları ilə rəngarəng bir qəlibə salıblar və bu cür klassiklərin çıxdığı bir ölkədə hələ də Nizamilər, Füzulilər, Nəsimilərin var olduğuna həm biz inanırıq, həm də ərəblər də bunu öz dilləri ilə deyirlər. Diaspor mərkəzində Azərbaycan dilini öyrənən tələbələr Azərbaycanı hələ ki, internet və kitab üzərindən tanıyırlar. Tələbələrimizdən, sadəcə bir, ya iki nəfər ölkəmizi ziyarət edə bilib. Ziyarət edənlər sadəcə bir söz deyirlər: “Azərbaycan Allahın yer üzərindəki cənnətidir və sanki Allah bu məmləkətin xalqını da hər kəsdən fərqli əliaçıq, əxlaqlı, yardımsevər, xeyirxah bir millət kimi yaradıb və Azərbaycan dilinin yaratdığı ən böyük təsir isə Azərbaycan həqiqətlərini Azərbaycan dilində oxuyub öyrənmələri və bunu yaymalarıdır. Bildiyimiz kimi, ermənilər uzun illərdir ki, Misirdə yerləşiblər və burada özlərini çox məsum və məzlum kimi Misir əhalisinə tanıdıblar. Ermənilərlə bağlı soyqırım adı ilə saxta qəzetlər, kitablar çap edirlər. Təbii ki, onlar sayca bizdən çoxdurlar, amma onların çoxluğu bizim zəifliyimiz anlamına gəlmir, çünki biz həqiqət, onlar isə saxta soyqırımlar yaymaqdadırlar. Bu kimi həqiqətləri həm bizim dildə, həm ərəb mənbələrində araşdıran tələbələr Azərbaycana, xalqına şücaətli

millətinə olan sevgilərini gizlədə bilmirlər və bu həqiqətləri öyrənmələri ilə kifayətlənməyib sosial mediada “Azərbaycan”, “Azərbaycanın səsi”, “Azərbaycan həqiqətləri” adlı çoxsaylı səhifələr yaradıb bizim haqq səsimizi ərəb ictimaiyyətinə çatdırmaqdadırlar. Düşünürəm ki, bu bizim ən böyük uğurlarımızdan biridir və bu yolda biz azərbaycanlılar əlimizdən gələnləri əsirgəmir və üzərimizə düşən müqəddəs vəzifəni- “Vətənin təbliği”ni könüllü şəkildə etməyə çalışırıq.

-Onların Azərbaycanla bağlı əsas istəkləri nədir?

-Məlumdur ki, əcnəbi bir dili öyrənənlər onun tarix və mədəniyyətinə tanış olduqdan sonra həmin ölkəyə səfər etmək istəyirlər. Bir çoxları sadəcə ziyarət etmək, Azərbaycanın gözəl mənzərəsini yaxından görmək, Azərbaycan dilini hansı səviyyədə bildiklərini öz məkanında tətbiq etmək, iki ölkə arasında qardaşlıq bağlarını daha da möhkəmləndirmək, azad olunmuş ərazilərimizi, xüsusən də islam mərkəzlərini ziyarət etmək kimi istəkləri var. Bəli, bütün dövlətlərdə elmə, araşdırmağa, öyrənməyə sevgi var, amma misirlilər bu mövzuda digər ərəbləri geridə qoymaqdadırlar. Onların elmə olan sevgiləri daha çox qabarıqdır. Bütün ərəb ölkələrində Misirdən alimlər, filosoflar mövcuddur. Azərbaycan dilini öyrənən tələbələrin istəyi Azərbaycana gedib orada olan ərəbcə yazılmış qaynaqlarla, daş kitabələrlə tanış olmaqdır. Ümid edirəm ki, yaxın zamanda dövlətimiz tərəfindən Azərbaycan dilini öyrənən tələbələrin Azərbaycana səfər etmələrinə dəstək olunacaq.

-Maraqlıdır ki, əcnəbilər dilimizi öyrəndikdən sonra bunu hansı sahədə istifadə edirlər?

-Yuxarıda qeyd etdiyim kimi, misirlilər dilimizi ictimai həyatın hər bir sahəsində istifadə edir, sosial şəbəkə üzərindən yeni-yeni dostlar qazanırlar. Bu da onların dil və Azərbaycan mədəniyyətinin öyrənilməsinə daha çox yardım edir. Bundan başqa istər milli bayramlarda, istər anım günlərində, istər ərəb mediasında, istər Azərbaycan mediasında məqalələrlə çıxış edirlər. Məsələn bugünlərdə Qanlı Yanvarla bağlı bir tələbəmizin məqaləsi çox sayda mediada ysyımlandı, həmçinin Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları və onların şücaətli yolları haqqında olan məqalələr ərəb oxucuları tərəfindən həddən çox sevildi. Bundan başqa tələbələrimizin Azərbaycan xalq ədəbiyyatından tamaşalar hazırlayırlar və bu kimi işlərdə insan sadəcə fərəh hissi keçirir. Sənin dilin qısa zaman çərçivəsində öyrənilir və o dildə tamaşa göstəriləcək, şeir söyləniləcək şəkildə gəlib çıxır. Bu, asan olmasa da biz bunu sevərək, qarşılıq ummadan edirik.

- Azərbaycanın təbliği ilə bağlı daha hansı addımlar atılır?

-Disapor fəaliyyətim Misirə gəldiyim gündən başlayıb. Xarici ölkədə olan hər bir azərbaycanlının birinci vəzifəsi vətəninə təmsil və təbliğ etməkdir. İlk öncə ölkəni ədəb-ərkan qaydaları ilə təmsil edirsən, daha sonra isə sən ətrafındakı insanları özünə cəlb edirsən. Belə-belə vətənin təbliği başlayır. Mən də bir azərbaycanlı olaraq bu kimi hərəkətləri insanlar arasında, ərəblərlə münasibətimdə qoruyub saxlamağa çalışıram, çünki mən hər hansı bir dövləti deyil, Azərbaycanı təmsil və təbliğ edirəm. İkinci fəaliyyətim isə Azərbaycandan Misirə gələn tələbələrə xidmət etməkdir. Onların qarşılınması, sənəd işləri, yerləşdirilməsi, viza məsələləri, dil kurslarına və ya universitetlə bağlı olan işlərin görülməsi və s.bu kimi işləri sevərək həyata keçirirəm. Qərib ölkənin həyatına uyğunlaşmaq asan deyil. Əgər sən o ölkənin dilini bilmirsənsə bu, daha da çətinidir. Qərbətə övlad yola salan valideyn ürəyi hər zaman narahat olur. Bizim əsas məqsədimiz təhsil üçün Misirə oğul, qız göndərən valideynlərin ürəyini fərəhləndirməkdir. Bunun üçün də əlimizdən gələnlər hər şeyi edirik. Oradan bura gələn tələbələr Təhsil Nazirliyinin nəzdində olan dil kursunda oxuyur. Tələbələrimizin ilk vaxtlarda yol tanınamalarını, hər gün uzaq məsafə qət etmələrinin qarşısını almaq üçün üç ilə yaxındır ki, Təhsil Nazirliyinin tam yanında azərbaycanlı tələbələrə tam əlverişli ev tutmuşuq. Yaşam üçün lazım olan əşyalar Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti tərəfindən hədiyyə olunub. Evə səfirliyimizin də dəstəyi az deyil, bir sözlə hər kəs bacardığı dəstəyi göstərir. Tələbələrin rifahı üçün o evə mən nəzarət edirəm.

Bundan başqa, qeyd etdiyim kimi Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətində Azərbaycan dili danışmaq klubuna rəhbərlik edirəm. Tələbələrlə işləmək sevimli peşmə çevrilib və bu işdən zövq alıram. Bütün zövqlər madiyyatla olmur, bu da mənim zövq aldığım sahədir. Ona görə həm öyrədirəm, həm də öyrənirəm. Həmçinin Misirdə olan böyük sərgilərdə iştirak edirik. Məsələn, 2018, 2019 -cu illərdə 6 oktyabr Universitetində 40 dövlət arasında baş tutan mədəniyyət sərgisində iştirak etmişəm. Burada 500 dən çox kitab, 1000 dən çox bayraq, və həmçinin Azərbaycan mətbəxinə aid olan şirniyyatlar təqdim etmişəm. Sərginin iştirakçılarına və mədəniyyət nazirinə və bu sərginin təşkilində səfirliyimizin və diasporamızın böyük dəstəyi olmuşdur. Pandemiya ilə əlaqədar hal-hazırda təşkil olunan sərgilər ləğv olunub. İnşallah bu ilin yayında yenidən başlayacağı gözlənilir.

Hər zaman istər elmi, istər ictimai fəaliyyətimdən danışmağa məni utandıran bir şey vardır- “Şəhidlər”. Çünki bizlərin vətən üçün etdiklərimiz onların etdiklərinin yanında zərrə belə deyildir. Onlar

tarixi öz qanları, canları ilə yazırlar, bizlər isə qələmlərimizlə. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət etsin. Onların pak və müqəddəs ruhları qarşısında baş əyirəm!

Xalq Cəbhəsi. - 2022. - 17 fevral. - № 7. - S. 9.

Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının Qurultayı keçirilib

Samirə Əliyeva

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən verilən məlumatda bildirilir ki, tədbirdən əvvəl qurultay nümayəndələri ulu öndər Heydər Əliyevin Kiyevdəki abidəsini ziyarət edib və qarşısına tər çiçəklər düzüblər. Sonra Azərbaycan və Ukraynanın Dövlət himnlərinin səsləndirilməsi ilə işinə başlayan qurultayda Azərbaycan torpaqlarının azadlığı uğrunda həlak olan şəhidlərin xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

UAR-ın Baş katibi Ceyhun Məmmədovun moderatorluğu ilə keçirilən qurultayda DİDK-nın sədr müavini Vaqif Seyidbəyov çıxış edərək, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə şanlı zəfərimizdən sonra diasporumuzun fəaliyyətində yeni bir mərhələ başladığını qeyd edib. O, DİDK-nın fəaliyyəti – Koordinasiya Şuraları, Azərbaycan Evləri, Qarabağ məktəbləri, gənclərlə iş istiqamətində həyata keçirilən layihələr və s. barədə məlumat verib, diasporumuzu daha da inkişaf etdirmək, onun fəaliyyətini gücləndirmək üçün birlik və həmrəyliyimizi daha da möhkəmləndirməyin vacibliyini bildirib.

Dövlət Komitəsinin fəaliyyətini əks etdirən qısa videoçarxın nümayişindən sonra çıxış edən Azərbaycan Respublikasının Ukraynadakı səfirliyinin müşaviri Kamal Xəlilov ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə formalaşan Azərbaycan diasporunun bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə inkişaf etdiyini qeyd edib. UAR-ın fəaliyyətini yüksək qiymətləndirən səfirlik nümayəndəsi təşkilatın tarixi Vətənimiz Azərbaycan və dövlətimiz üçün əlindən gələni etdiyini vurğulayıb.

Ukrayna Ali Radasının deputatı Maryan Zablotskiy Ukraynada yaşayan azərbaycanlıların, sadəcə, Azərbaycan diasporu deyil, Ukraynanın bir parçası olduğunu, onların vətənpərvərliyini xüsusi vurğulayıb.

Ukraynanın Etnosiyasət və Vəcdan Azadlığı Dövlət Xidmətinin rəhbəri Yele-na Boqdan Ukrayna cəmiyyətinə verdiyi töhfələrə, ölkənin ərazi bütövlüyünün qorunmasına göstərdiyi dəstəyə görə Azərbaycan diasporuna təşəkkür edib.

İrpen şəhər merinin müavini İrina Petrova Azərbaycan diasporu ilə qarşılıqlı əməkdaşlığın ildən-ilə inkişaf etdiyini, İrpendə Zərifə Əliyeva Parkının açılmasını, ən yaxşı məktəblərdən birinə Zərifə Əliyevanın adının verilməsini bu əməkdaşlığın bariz nümunəsi kimi dəyərləndirib. Qarşılıqlı münasibətlərin möhkəmlənməsinə, İrpen şəhərinin inkişafına verdiyi töhfələrə görə Azərbaycan diasporunun bir qrup üzvü xüsusi diplomla mükafatlandırılıb.

UAR-ın Baş katibi Ceyhun Məmmədovun təşkilatın 3 illik fəaliyyətinə dair hesabat çıxışından sonra videoçarx təqdim olunub.

Daha sonra çıxış edən UAR həmsədrləri Oleq Krapivin və Hikmət Cavadov qurultay iştirakçılmasına qurumun fəaliyyətinə göstərdiyi dəstəyə və tədbirə qatılıqlarına görə təşəkkür edib, Qarabağ Zəfərindən sonra yeni mərhələdə diasporumuzun qarşısındakı vəzifələrin yerinə yetirilməsinə nail olmaq üçün birli-yimizi möhkəmləndirməyin, hər bir azərbaycanlının, o cümlədən iş adamları və ziyalılarının hüquqlarının qorunmasının vacibliyini qeyd ediblər.

Çıxışlardan sonra Ukrayna Azərbaycanlıları Radasında təmsil olunmaq üçün müraciət edən 23 təşkilatla UAR arasında qarşılıqlı əməkdaşlığa dair Memorandum imzalanıb.

Diaspor rəhbərləri Murad Ömərov, Eldar Tağıyev, Şakir Yəhyayev və başqaları çıxış edərək, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradovun birlik və həmrəylik təşəbbüslərini təşkilatların dəstəkləməsinə, bu gün daha 23 təşkilatın UAR-la əməkdaşlığa başlamasını alqışlayıblar.

Sonda səsvermə yolu ilə təşkilatın Əsasnaməsinə edilən dəyişikliyə uyğun olaraq İdarə Heyətinin tərkibi genişləndirilib və yeni üzvlər seçilib. Daha sonra İH-nin üzvləri Ceyhun Məmmədovu UAR-ın icraçı direktoru seçiblər. Təşkilatın tərkibində Ziyalılar, Gənclər və İş Adamları şuraları yaranıb, onların üzvləri müəyyənləşdirilib. UAR-ın loqosunun dəyişdirilməsi ilə bağlı təklif yekdilliklə qəbul olunub.

Sonda UAR-ın II qurultayının bəyanatı oxunub və qurultay iştirakçılarının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə müraciəti qəbul olunub.

Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının II qurultayı incəsənət ustalarının iştirak etdiyi ziyafətlə yekunlaşıb. Qurultay yerli mediada geniş işıqlandırılıb.

Diaspor gəncliyimiz və düşmən ideoloji təsirlərin zərərsizləşdirilməsi məsələləri...

Məhəmmədli Qəribli

Fevralın 2-də Bakıda Gənclər Gününün 25 illiyinə həsr olunmuş Gənclər Forumu keçirilib. Gülüstan sarayında təşkil olunan tədbirdə gənc sahibkarlar, dövlət proqramlarının iştirakçıları, keçmiş məcburi köçkün, şəhid ailələrinin gənc üzvləri, Vətən müharibəsi iştirakçıları, təhsildə və sosial inklüziv fəaliyyətdə fərqlənənlər iştirak edib.

Forumda çıxış edən ölkə başçısı həm çıxışı əsnasında, həm də forum iştirakçılarının suallarını cavablandırarkən bir çox mühüm məqamlara toxunub.

Ölkə başçısının çıxışında ən diqqətçəkən məqamlardan biri onun məşhur amerikalı sahibkar Corc Soros haqda dedikləri idi. Belə ki, İlham Əliyev Sorosçuların əsas hədəfinin gənclik olduğunu vurğulayıb:

“Bu qlobalistlərin – mən onları şərti olaraq belə adlandırırım – Sorosçuların məqsədi məhz gənclərdir. Ona görə fondlar yaradılır, o fondların xətti ilə ianələr verilir, müxtəlif yaxşı, gözəl mənə daşıyan proqramlar altında məhz bu dağıdıcı missiya həyata keçirilir ki, gəncləri öz dövlətinə qarşı, ilk növbədə, öz əcdadlarına, öz tarixinə qarşı, öz dəyərlərinə qarşı qaldırınsınlar və sonra onlardan zombi kimi istifadə etsinlər”.

Əslində, Prezidentin məhz Gənclər Gününün 25 illiyinə həsr olunmuş Gənclər Forumunda bu məqamı qeyd etməsi və Sorosu açıq hədəf seçməsi heç də təsadüfi deyil. Məsələ ondadır ki, qlobalistlər və onların üzdə görünən siması, dünyada “inqilabların atası” olaraq tanınan amerikalı milyarder Corc Sorosun “açıq cəmiyyət” ideyasının əsas hədəf auditoriyası məhz gənclərdir. Təsadüfi deyil ki, hazırda dünyanın əksər ölkələrində gənclər sürətlə həmin hərəkətə cəlb olunur. Proses məhz Soros Fondunun maliyyələri ilə həyata keçirilir. Əslində isə Soros bu kimi ittihamları inkar etmir. Əslində hər bir ölkənin Prezidenti bu cür risqli çıxış etmir. Məlumdur ki, həmin şəbəkənin əlində kifayət qədər resurslar var. Buna baxmayaraq, Prezident ölkəmizin gələcəyi naminə cəsarət nümunəsi ortaya qoyur. Gənclər bundan ciddi nəticə çıxarmalıdır. Dövlətimiz gənclərimiz üçün əlindən gələn bütün yardımları edir. Onların inkişafı üçün lazımı qurğuları tikib istifadəyə verib. Gənclərin ümumi ab-havasından görünür ki, onların böyük əksəriyyəti cənab Prezidentin yürütdüyü siyasəti dəstəkləyirlər. Artıq Azərbaycan yeni mərhələyə qədəm qoyub. Yad təsirlərlə bizim ölkənin daxilində məkirli siyasət yürüdülməz. Bizim gənclər 44 günlük müharibənin gedişində dövlətlərinə nə qədər bağlı olduqlarını göstərdilər.

Xaricdəki səfirliklərimizin diaspor təşkilatları ilə koordinasiyalı fəaliyyəti lazımdır ki...

Təbiidir ki, gənclərimizin yad təsirlərdən qorunması istiqamətində xaricdəki diasporumuzun da üzünə ciddi məsuliyyət düşür.

İnternet üzərindən apardığımız araşdırmadan məlum oldu ki, xaricdə yaşayan azərbaycan əsilli gəncləri özündə birləşdirən “Azərbaycan Diaspor Gəncləri” təşkilatı artıq fəaliyyətə başlayıb. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə keçirilmiş “Cümhuriyyətin 100 illiyi” adlı I Yay Düşərgəsində təsis edilən təşkilatın əsas məqsədləri Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə daha dolğun şəkildə çatdırılması, Azərbaycanın tarixi-mədəni irsi və adət-ənənələrinin intensiv təbliği, azərbaycanlı gənclərin və tələbələrin sıx əməkdaşlıq şəraitində, koordinasiyalı fəaliyyətinin təmin edilməsi, o cümlədən, yaşadıkları ölkələrin cəmiyyətlərinə inteqrasiyanın gücləndirilməsidir. Təşkilatın müvafiq əsasnaməsi, nizamnaməsi və fəaliyyət planı işlənib hazırlanmışdır ki, bu da Azərbaycan diasporunun inkişafına gənclərin töhfə verməsinə zəmin yaradacaqdır.

“Azərbaycan Diaspor Gəncləri” (ADG) təşkilatının müasir dizaynda, həmçinin milliliyi özündə əks etdirən loqo və sloqanı hazırlanıb. Eyni zamanda, “Wikipedia” açıq ensklopediyasında fəaliyyət göstərmək məqsədilə işçi qrup da yaradılıb. Qrup artıq Azərbaycanın milli qəhrəmanları ilə bağlı məqalələr yerləşdirib, Azərbaycanla bağlı həqiqətlərin müxtəlif dillərdə daha geniş kütləyə çatdırılması istiqamətində çalışır. İşçi qrupun Amerika-Kanada, Avropa, Afrika, Asiya ölkələri, Türkiyə, Rusiya, Gürcüstan üzrə fəaliyyət göstərən üzvləri yaşadıkları ölkələrdə bir çox layihələrin həyata keçirilməsini planlaşdırırlar.

Təşkilat gənclər tərəfindən olduqca maraqla qarşılanıb, bir çox gənclər yeni təşkilatda təmsil olunmaq üçün müraciət edirlər. Bütün bunlar, gələcəkdə fəaliyyət sahəsinin daha da genişləndirilməsini zəruri edir. Qlobal məkanda aktiv fəaliyyəti hədəf seçən ADG-nin başlıca prioritetləri beynəlxalq informasiya məkanına çıxış, ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin daha effektiv və intensiv təbliğində iştirakdır.

Əslində xarıcdəki gənclərimizi yad təsirlərdən məhz bu cür təşkilatların köməyi ilə qoruya bilərik. Görünən budur ki, dövlətimiz də bu istiqamətdə əkindən gələni edir. Bir qədər də xarıcdəki səfirlərimizin diaspor təşkilatları ilə koordinasiyalı fəaliyyəti lazımdır ki, proseslər öz məcrasına düşsün. Xarıcdə olan gənc qayğısızlıq, diqqətsizlik görəndə gedib yad təsirlərə meyillənə bilər.

Bakı Xəbər. - 2022. - 5-7 fevral. - № 22. - S. 11.

Xaricdə düşmənin qarşısına türk birliyi çıxacaq

Erməni lobbisinə qarşı informasiya müharibəsində təkə müdafiə deyil, hücum taktikalarından da istifadə edilməlidir

İsmayıl Qocayev

Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında, eləcə də erməni diasporunun və onları dəstəkləyən qüvvələrin ölkəmizə qarşı apardığı çirkin siyasətin qarşısının alınmasında xaricdə yaşayan azərbaycanlıların müstəsna xidməti var. Xüsusən, 44 günlük müharibədən sonra həmvətənlərimiz yaşadıkları müxtəlif ölkələrdə yüksək səviyyədə təşkilatlanmanın önəmini daha yaxşı dərk edirlər.

Azərbaycan diaspora təşkilatlarının tərkib hissəsinə çevrilən həmvətənlərimiz xalqımıza, qardaş Türkiyəyə qarşı düşmənçilik və əsassız torpaq iddialarının, yalanla yoğrulmuş erməni ideologiyasının ifşa olunmasında ardıcıl və sistemli mübarizə aparırlar. Azərbaycan diaspora qurumları erməni lobbisinə qarşı mübarizədə qardaş Türkiyə ilə ortaq hərəkət edirlər.

Ekspertlər vurğulayırlar ki, 2021-ci il iyunun 15-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada Türkiyə lideri Rəcəb Tayyib Ərdoğan və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tərəfindən imzalanmış Bəyannamənin əhatə etdiyi mühüm sahələrdən biri də birgə diaspora fəaliyyəti ilə bağlıdır.

Təbii ki, türk xalqlarının ortaq lobbiçilik missiyasını sadəcə iki dövlət – Azərbaycan və Türkiyə deyil, bütün türk respublikaları həyata keçirməlidir. O baxımdan hesab edilir ki, Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin diaspor təşkilatları vahid siyasət ətrafında fəaliyyət göstərməlidir. Əgər fəaliyyət geniş olarsa, uğurlar da kifayət qədər böyük olar. Dünya erməniləri Azərbaycanın 44 günlük Vətən müharibəsində qələbəsini həzm edə bilmirlər. Eyni zamanda qardaş Türkiyənin Azərbaycana siyasi və mənəvi dəstəyi erməni lobbisini kəskin şəkildə aqressivləşdirib. Amerika Erməniləri Milli Komitəsinin (ANCA) idarəçiliyi ilə dünya erməniləri, xüsusən ABŞ-dakı erməni lobbisi anti-Azərbaycan və anti-Türkiyə fəaliyyətini planlı şəkildə davam edirlər. Vətən müharibəsi zamanı Amerikanın 100-dən çox senatoru və konqresmeni Ağ Evi Ankara və Bakıya yardımı dayandırmağa, sanksiya verməyə çağırış ediblər. Ermənilər qondarma “erməni soyqırımı” ilə bağlı 1 milyondan artıq məktubu Ağ Evə və Konqresə göndəriblər. Erməni diasporunun ideoloji mərkəzi hesab olunan ANCA 2021-ci ildə bu baxımdan daha da fəallaşmış. Erməni lobbisinin türk dünyasına qarşı təbliğatının önünü almaq üçün Azərbaycanda ciddi layihələr hazırlanır. Mühüm layihələrdən biri də “Erməni lobbisinə qarşı türk birliyi” layihəsidir.

Layihənin aktuallığı və ictimai əhəmiyyəti barədə “Şərq”ə danışan Diaspor Fəaliyyətinə Jurnalistlərin Dəstəyi İctimai Birliyinin sədri, tanınmış jurnalist Fuad Hüseynzadə deyib ki, Vətən müharibəsindən sonra dünya erməniləri tərəfindən xaricdəki azərbaycanlılara və türklərə qarşı terror, sui-qəsd, təxribatlar və iqrçi hücumları daha da artıb. Ekspertin sözlərinə görə, ermənilər xaricdə Azərbaycana və Türkiyəyə qarşı qarayaxma kampaniyaları da aparmağa üstünlük verirlər: “Erməni lobbisi müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan və Türkiyənin diaspor üzvlərinə də fərqli yollarla təzyiq edir və ya etdirirlər. Məsələn, ermənilər xarici mediada azərbaycanlıları və türkləri qatı millətçi kimi qələmə verirlər. Həmçinin, onların işlədiyi yerlərə və ya təmsil olunduqları partiyalara şikayət edirlər. Bununla yanaşı diplomatik korpus və səfirliklərdə təxribatlar törədirlər. Ermənilər azərbaycanlı və türk diaspor üzvlərinə qarşı sosial mediada da qarayaxma kampaniyası aparırlar, onları təhdid edirlər. Bunlar Azərbaycan və Türkiyə diasporunun inkişaf tempini aşağı sala bilər. Erməni lobbisinin hədəfi bir millət və iki dövlətin diasporunun xaricdə nüfuzunu gözdən salmaq, ümumiyyətlə, türk xalqlarının birliyini zədələməkdir. ANCA türk dünyası ilə bağlı öz qarşısına çox kəskin prioritetlər qoyub və artıq terror təşkilatı imici yaradır. Buna görə də dünyadakı erməni separatçı qurumların fəaliyyəti daimi nəzarətdə olmalı və onların planlarına qarşı bütün türk dünyasının cavab tədbirləri görülməlidir. Məhz bunlara cavab olaraq “Erməni lobbisinə qarşı türk birliyi” layihəsinin həyata keçirilməsini zəruri hesab edirik”.

F.Hüseynzadə layihənin məqsədindən və qarşıya qoyulan vəzifələrdən danışdı:

“Layihənin məqsədi bütün türk xalqlarını və diasporlarını anti-türk fəaliyyətinə qarşı, o cümlədən erməni lobbisinə qarşı birləşdirməyə, onların konsolidasiya olunmasına, müdafiə gücünün artırılmasına töhfə verməkdir. Eyni zamanda layihədə məqsəd erməni lobbisinə qarşı türk dünyasını mütəşəkkiləşdirmək və ayağa qaldırmaqdır. Layihə çərçivəsində əsas vəzifəmiz Şuşa Bəyannaməsində qardaş Türkiyə diasporu

ilə Azərbaycan diasporu arasında sıx əlaqələrin formalaşması məsələsinə dayanaraq fəaliyyət göstərməkdir. Türk xalqlarının diasporlarının həmrəyliyi üçün çalışacaq, erməni terrorunu ifşa edəcək, türk xalqlarının beynəlxalq ictimaiyyətə müxtəlif dillərdə səsini duyurması prosesini həyata keçirəcəyik. Həmçinin xarici mediada məqalələri yazacaq jurnalistlər, təlimçilər və ekspertlər araşdırılıb müəyyən olunacaq. Dünya türklərinin həmrəyliyi, Türkiyə və Azərbaycanın tarixi həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması mövzusunda beynəlxalq media üçün 10 məqalə hazırlanacaq”.

Jurnalist bəyan edib ki, layihə çərçivəsində 12 analitik “Youtube” verilişi hazırlanacaq. Verilişlər ingilis və rus dillərində 5-10 dəqiqə arasında olacaq. Bu verilişlərdə aşağıdakı mövzulara toxunulacaq: “Ermənilərin etnik təmizləmə siyasətinin ifşası, türk dövlətlərində erməni cinayətləri faktoru, terror təşkilatlarında erməni izi, ANCA-nın Türkiyənin mübarizə apardığı terror təşkilatları ilə əməkdaşlığı və digər məqamlar qabardılacaq. Layihə ilə bağlı tədbirlər Bakı, Kiyev, Minsk, Kazan, Saloniki və Oslo (onlayn) şəhərlərində keçiriləcək. Layihə çərçivəsində görülməli fəaliyyətlərin davamlı olması üçün strateji qurumun yaradılmasına ehtiyac var. Bu layihənin davamı olaraq perspektiv planda türk xalqlarının haqlarının müdafiəsi və bu istiqamətdə önəyici fəaliyyət aparmaq üçün strateji qurumun yaradılmasına çalışacağıq. İlk olaraq bu təşkilatın adının “Türk Xalqlarının Strateji Müdafiəsi Qurumu” olmasını nəzərdə tutmuşuq. Həmsədr formasında idarə olunacaq təşkilata hər türk dövlətindən bir nümayəndə təyin ediləcək. Fikrimizcə, erməni lobbisinin terrorçu, separatçı və cinayətkar fəaliyyətlərini dünyaya bəyan etmək lazımdır. Bu baxımdan informasiya müharibəsində böyük əks-səda verə bilən trendlər yaradılmalıdır. Bunun üçün türk xalqlarının əlində kifayət qədər resurslar var. Bu baxımdan təbliğat işi informasiya müharibəsi üzərindən aktiv aparılmalıdır. Erməni lobbisinə qarşı informasiya müharibəsində təkə müdafiə deyil, hücum taktikalarından da istifadə edilməlidir”.

Şərq. - 2022.- 26 yanvar. - № 14. - S. 6.

Diaspordan lobbiciliyə gedən yol

Dünya azərbaycanlıları üçün cazibə mərkəzi

Mübariz Abdullayev

Müstəqil dövlətimizin ideoloji əsasını xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən təməli qoyulan azərbaycançılıq ideologiyası təşkil edir. Müdrik siyasətçi olan ulu öndər Heydər Əliyev ötən əsrin doxsanıncı illərinin əvvəllərində xalqın təkidlə tələbi ilə ikinci dəfə Azərbaycanın siyasi rəhbərliyinə qayıdanda gənc respublikamızda kəskin fəsadlarla müşayiət olunan və müstəqilliyimiz üçün təhdidlər yaradan arzuolunmaz proseslər gedirdi. Həmin dövrdə qarşıya çıxan çətinliklərin əsas səbəbi onda idi ki, hakimiyyətin ölkə vətəndaşlarını ümumi məqsədlər uğrunda birləşdirə biləcək, həmrəyliyi təmin edəcək strategiyası yox idi. Siyasi intriqalar, separatçılıq meyilləri getdikcə daha da güclənməkdə idi ki, bu da ölkənin milli gücünü strateji məqsədlər naminə, o cümlədən də işğalçı Ermənistanla qarşı səfərbər etməyə imkan vermirdi. Uzaqgörən siyasətçi olan Heydər Əliyevin müəyyənləşdirdiyi azərbaycançılıq ideologiyası bu boşluğu doldurmaq, cəmiyyətdə sabitliyə, həmrəyliyə nail olmaq və bu əsasda ölkəmizin gələcək inkişafını təmin etmək baxımından böyük aktuallıq daşıyırdı.

Dövlət siyasətinin yeni bir istiqaməti

Ulu öndər Heydər Əliyev azərbaycançılığı yalnız cəmiyyətin bütövləşməsinə təmin edəcək bir ideologiya kimi müəyyənləşdirmədi, həm də dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə institutlaşdırılmasının əsasını qoydu. Azərbaycan Prezidenti Heydər Əliyev 23 may 2001-ci il tarixində Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında müvafiq Sərəncam imzaladı. Qurultayın keçirilməsi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə edilməsi zərurəti ilə bağlı idi.

Beləliklə, 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. Qurultay soydaşlarımızın milli mənlük şüurunun güclənməsinə, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmalarının mütəşəkkilliyinin və fəallığının artmasına öz müsbət təsirini göstərdi. Bu təşəbbüs ölkənin ictimai-siyasi həyatında yeni bir hərəkət, dövlət siyasətinin yeni bir istiqaməti idi. Qurultaydan sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin 2002-ci il 5 iyul tarixli Fərmanı ilə xaricdəki soydaşlarımızla əlaqələrin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi məqsədilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (hazırda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılması, həmin il dekabrın 27-də isə "Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında" Qanunun qəbul edilməsi dünya azərbaycanlılarının milli birliyi və təşkilatlanması prosesini daha da gücləndirdi.

Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun artmasında mühüm rol oynayan milli həmrəylik

Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik gününün qeyd edilməsi təşəbbüsü də ulu öndər Heydər Əliyevə məxsusdur. 1991-ci ilin 16 dekabrında Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının birliyini yaratmağın əhəmiyyətini nəzərə alaraq dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan etdi. Bu barədə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 6 bənddən ibarət qərar çıxartdı.

Ötən dövrdə milli həmrəylik Azərbaycanın milli gücünün və beynəlxalq nüfuzunun artmasında mühüm rol oynayıb. Həmrəylik günü milli birlik, Azərbaycana məhəbbət, milli-mənəvi dəyərlərimizə hörmət, Vətənə bağlılıq hissələrini özündə təcəssüm etdirir. Dünya azərbaycanlıları yaşadıkları ölkələrin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında daha fəal rol oynayır, respublikamızla qarşılıqlı əlaqələrin genişlənməsinə böyük töhfə verir, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında, zəngin mədəni irsimizin təbliğində, erməni lobbisi dairələrinin ideoloji təxribatlarının qarşısının alınmasında qətiyyət nümayiş etdirirlər.

Həmrəyliyin möhkəmlənməsində yeni mərhələ

Hazırda respublikamızda Prezident İlham Əliyev tərəfindən Ulu Öndərin əsasını qoyduğu milli həmrəyliyin daha da möhkəmlənməsini hədəfləyən effektiv siyasət həyata keçirilir. Dövlət başçısının “Dünya azərbaycanlılarının II qurultayının keçirilməsi haqqında” 2006-cı il 8 fevral tarixli Sərəncamına uyğun olaraq, həmin il martın 16-da Bakıda keçirilən növbəti mötəbər toplantı xaricdə yaşayan azərbaycanlıların diaspordan lobbiyə çevrilməsi istiqamətində yeni addım olmuş, ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində əhəmiyyətli rol oynamışdır. Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinə dəstək vermək, onların maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək, milli-mənəvi dəyərlərimizi inkişaf etdirmək və dünyada daha geniş tanıtmək, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların sosial müdafiəsini gücləndirmək, bu sahəyə dövlət dəstəyinin ünvanlılığını təmin etmək məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 6 iyul tarixli Fərmanı ilə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılıb. Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2019-cu ildə “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” Azərbaycan Respublikasının medalı təsis edilib. Beləliklə, deyə bilərik ki, dövlətimizin diaspor siyasəti, həmvətənlərimizin birlik və həmrəyliyinin möhkəmləndirilməsi, onların daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması prosesi özünün yeni mərhələsinə qədəm qoyub.

Yeni Azərbaycan.-2022.-6 yanvar.-№1.-S.7.

Azərbaycan-Polşa diplomatik münasibətlərinin 30 illiyinə həsr olunan layihəyə başlanılıb

Bu il Azərbaycanla Polşa arasında tarixi əlaqələrin və dostluq münasibətlərinin 550 illiyi, diplomatik münasibətlərin isə 30 illiyinə həsr olunan layihə həyata keçiriləcək.

Diaspor Fəaliyyətinə Jurnalistlərin Dəstəyi İctimai Birliyindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, “Azərbaycanla Polşa arasında mədəni körpü” adlı layihənin təşəbbüskarı və dəstəkçisi Polşa Azərbaycanlıları Şurasının sədri Fərid Cəfərlidir.

Layihəni Azərbaycanda partnyor qurum olaraq Diaspor Fəaliyyətinə Jurnalistlərin Dəstəyi İctimai Birliyi icra edəcək. Eyni zamanda, layihənin icrası zamanı Polşanın Azərbaycandakı səfirliyi və Bakıdakı “Poloniya – Azərbaycan Polşa İcması” İctimai Birliyi ilə əməkdaşlıq nəzərdə tutulub.

Layihənin məqsədi Polşanı azərbaycanlılara, həmçinin Azərbaycanı polyaklara yaxından tanıtmaq, diaspor və vətəndaş cəmiyyəti olaraq iki ölkə arasından əlaqələrin güclənməsinə töhfə verməkdir. Bir il ərzində layihə çərçivəsində hər iki ölkədə müxtəlif səpkili tədbirlər təşkil ediləcək.

Layihənin informasiya dəstəkçisi “Diaspornews.az” saytıdır.

AZƏRTAC
2022, 26 yanvar

Ukrayna müharibəsi dövründə diasporumuzun davranışları və müxtəlif ölkələrdə soydaş təəssübkeşliyi...

Məhəmmədəli Qəribli

Rusiya-Ukrayna müharibəsindən 40 gün ötür. Çoxları müharibənin başladığı 24 fevral tarixində savaşa bu qədər davam edəcəyini düşünmürdü. Son məlumatlardan biri budur ki, rus qoşunları artıq Kiyev istiqamətindən geri çəkilib. Amma Qərbi ölkələri durmadan bəyan edirlər ki, burada hiylə var. Putin Rusiyanın yenidən hücumu keçəcəyi iddia olunur.

Onu da qeyd edək ki, Ukraynaya verilən böyük dəstəyin fonunda Rusiyanın çox duruş gətirə bilməyəcəyi, məğlub olacağı bildirilirdi. Amma görünən odur ki, şimal qonşumuz nəinki dirənir, yeni hücum əməliyyatları üzərində baş sındırır.

Qeyd edək ki, hər iki ölkədə çoxlu sayda azərbaycanlı yaşayır. Keçmiş SSRİ məkanında bizim ən böyük diasporumuz məhz bu iki ölkədədir. Qeyri-rəsmi rəqəmlərlə Ukraynada təxminən 500 min nəfər azərbaycanlı yaşayır. Krımın ilhaqı, Donetsk və Luqanskda baş verən proseslərdən sonra vətəndaşların əksəriyyəti Odessa, Xarkov, Dneprə köçdü. Bir qisim isə ümumiyyətlə ölkəni tərk etdi. Amma hazırda ümumi vəziyyət acınacaqlıdır. Daimi yaşayış yerini tərk edənlərin sırasında kifayət qədər azərbaycanlılar da var.

Hər iki ölkədə olan diasporumuz belə məqamda hansı mövqeyi tutmalıdır ki, ümumi maraqlarımıza ziyan gəlməsin?

“Xarı-Bülbül” Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Assosiyasiyasından nümunəvi davranış...

Azərbaycan güc yolu ilə ölkələrin ərazilərinin bölünməsinə, sərhədlərin dəyişməsinə qarşıdır və bundan sonra da Ukraynanın ərazi bütövlüyünü dəstəkləyir. Azərbaycanın Rusiya və Ukrayna ilə çox yaxşı və strateji tərəfdaşlıq əlaqələri mövcuddur. Buna baxmayaraq bəzən hər iki ölkədə olan diasporumuz fərqli mövqe sərgiləyir. Bu da normaldır. Çünki hər vətəndaş ilk növbədə öz ölkəsinin maraqlarını təmin etməlidir. Biz Ukrayna müharibəsi fonunda müharibə tərəfi olmayan üçüncü ölkələrdə Azərbaycan diasporunun çox fəal fəaliyyətini gördük. Xüsusilə də Ukraynadan çıxan soydaşlarımızın ilk olaraq üz tutduğu ölkələrdə. Məsələn, Polşa və Moldovada. Məlumdur ki, Ukraynadan çıxmaq üçün əsasən bu iki marşrutdan istifadə olunurdu.

“Xarı-Bülbül” Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Assosiyasiyasından bizə verilən məlumata görə, onlar Ukraynada baş verən müharibə ilə əlaqədar Polşa Respublikası ərazisinə keçən soydaşlarımıza dəstək kompaniyasının başladığı. Polşanın Krakov şəhərində fəaliyyət göstərən Xarı-Bülbül Dünya Azərbaycanlıları Mədəniyyət Assosiyasiyası gəncləri öz vəsaitləri, Krakov şəhərində yaşayan həmvətənlilərimizin ianələri və azərbaycanlı iş adamlarının dəstəyi hesabına 380 nəfərdən çox soydaşımızı qalmağa yer, qida və nəqliyyat xidmətləri ilə təmin edilib. Assosiyasiyanın sədri Muxtar Şeyxzamanlı, sədr müavini Elmir Qocayev, İdarə heyətinin üzvləri Müşviq İbrahimov, Ülker Əzizova, Fərəh Ağazadə, Rəşad Nəsirov, Mütəlib Qədirov, aktiv üzvlər Cahən Bayramova, Kənan Abdullayev, Şəms Təhməzli, Fəxryyə Hüseynova və Krakovda yaşayan azərbaycanlı ailələr Ukraynadan gələn soydaşlarımızı hətta öz evlərində qonaq etmiş və təxliyyə prosesi baş tutana qədər bütün maddi ehtiyaclarını təmin ediblər. Krakovda fəaliyyət göstərən azərbaycanlı sahibkar Rufan Səfərov öz restoranında soydaşlarımız üçün təmənnəsiz şəkildə qidalanma imkanları yaradıb. Kordinasiya və yerləşdirmə prosesində Krakovun azərbaycanlı icmasından Saleh Sabili, Yasin Həsənov, Əli Zeynallı və digər könüllü fəaliyyət göstərən gənclər yüksək səviyyədə iştirak edib. Qurumun sözcüsünün dediyinə görə, onlar Assosiyasiya olaraq dəfələrlə sərhəddə gedib azərbaycanlı ailələri Krakov şəhərinə gətiriblər. Təxliyyə ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Polşa Respublikasında yerləşən səfirliyi ilə daimi əlaqə saxlayır və bunun üçün siyahılar hazırladıqlarını da bildirdilər.

Diasporumuzun fədakar gəncləri...

Ukrayna sərhəddindən Polşa Respublikasına keçən soydaşlarımızın təxliyyə işinə könüllü gənclərimiz də dəstək göstərirlər. Bir neçə qruplarda birləşən gənclərimiz gecələrini gündüzlərinə qataraq Ukraynadan Polşaya təxliyyə olunan soydaşlarımıza əllərindən gələn köməklikləri edirlər. Məlumat üçün bildirək ki, Polşanın Krakov şəhərində, Malopolski və Silesia regionlarında Azərbaycan icma rəhbərləri Hüseyin Salehov və Saleh Sabili, həmçinin Yasin Həsənov, Əli Zeynallı könüllü koordinasiya yaradaraq,

Ukraynadan Polşaya keçən soydaşlarımıza heç bir maddiyyat tələbi olmadan, Polşa dövlətinin qanunları ilə yerləşdirilmə və qarşılama xidmətləri həyata keçiriblər. Krakovda Azərbaycan icma rəhbəri Hüseyn Salehov bu gənclər adından bildirib ki, könüllülük qruplarına daha sonra bir çox soydaşımız, xüsusən də tələbələr qoşularaq günün müəyyən saatlarında onlara qonaqlama və insanlara bələdçilik etməkdə yardım ediblər: “Qeyd etmək istədim ki, Polşa Respublikasında yeganə azərbaycanlı könüllü koordinasiya qrupunun təşkili və idarəsi bizə məxsusdur. Heç bir dövlət qurumuna müraciət etmədən könüllü fəaliyyət göstərərək, Azərbaycan Respublikasına olan vətəndaş borcumuzu yerinə yetirmişik. Bu günə qədər 250-dən çox soydaşımız bizim tərəfimizdən qarşılanmış və Krakov şəhərində Polşa dövlətinin yardım qeydiyyat məntəqələri vasitəsilə üç və dörd ulduzlu otellərə, villalara yerləşdirilib.

Təbii ki, bütün bu addımlar təqdirəlayiqdir. Kökündə Azərbaycan dövlətinin yürütdüyü düzgün diaspor siyasəti dayanır.

Bakı Xəbər. - 2022.- 7 aprel. - № 59. - S. 6.

Şuşada Zəfər qurultayı

İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarını qələbə rəmzində toplayacaq

Rəşad Cəfərli

Vətən müharibəsinin ən böyük hadisəsi Şuşanın işğaldan azad edilməsi oldu. Məhz Şuşanın azad edilməsindən sonra Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin şərtləri əsasında Ermənistanın baş naziri kapitulyasiya bəyanatına imza atmalı oldu. Şuşanın azad edildiyi gün isə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə tariximizə Zəfər günü kimi həkk olundu.

İlham Əliyev: "Şuşa hər birimizi özünə çəkir"

İndi Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin diqqət və qayğısı, Heydər Əliyev Fondunun layihələri əsasında Şuşada genişmiqyaslı abadlıq və quruculuq işləri gedir. Xalqımızın möhtəşəm tarixi olan Şuşa düşməne boyun əyməyən əzəmətli mədəniyyət abidəsidir. Ermənistan 28 ildən artıq davam edən işğal dövründə Şuşanı erməniləşdirə, Şuşanın tarixini, mədəniyyətini özünüküləşdirə bilmədi. Ona görə işğal dövründə Şuşanı sadəcə dağıtmaqla məşğul olublar.

Azərbaycan əsgəri qəhrəmanlığı, şücaəti ilə Şuşanı azad etdi. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, Şuşa ayaqdadır, Şuşa sınımayıb, Şuşa əyilməyib. İndi şəhərin yaraları sağalır, ənənələri bərpa olunur. Artıq Şuşa şöhrətini bərpa edir.

Şuşa həm də hər bir azərbaycanlıyı özünə çəkir. Bu hələ işğaldan əvvəl də belə olub. Qarabağın mirvarisi mədəniyyətimizin beşiyi olmaqla yanaşı, hər kəsin üz tutduğu ünvanlardan biri olub. Ötən il dekabrın 24-də - doğum günündə Şuşaya səfər edən Prezident İlham Əliyev bu barədə deyib: "Şuşa hər birimizi özünə çəkir. Düzdür, mən burada - Şuşada müxtəlif tədbirlərin açılışlarında iştirak etmişdim. O tədbirlər ki, Şuşanın Azərbaycan xalqına, Azərbaycan mədəniyyətinə məxsus olmasını bir daha təsdiqləyir. Amma, eyni zamanda hər dəfə Şuşada hansısa tədbir nəzərdə tutulduqda böyük həvəslə, böyük sevgi ilə, məhəbbətlə Şuşaya gəlirdim və hesab edirdim ki, bu günü də mən məhz burada - Şuşada hər birimiz üçün əziz olan Cıdır düzündə qeyd etməliyəm və bunu edirəm".

İndi Şuşa bizi özünə ona görə çox çəkir ki, artıq həm də hər bir azərbaycanlının qürurunun ünvanıdır. Hələlik şəhərdə bərpa işləri gedir. Lakin dövlətimiz vətəndaşlarımızın 28 illik həsrətdən sonra Şuşanı görə bilmələri üçün də imkanlar yaradır. Təşkil edilən müntəzəm avtobus reyslərinə müraicət edənlərin sayının çoxluğu da Şuşa sevgisinin təcəssümüdür.

65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsi Şuşaya gələcək

Qeyd etdiyimiz kimi Şuşa mədəni ənənələrini bərpa edir. Artıq ötən il şəhərdə "Xarıbülbul" Musiqi Festivalı, "Vaqif Poesiya Günləri" keçirilib. Azərbaycan Milli Məclisinin "Şuşa ilinə" töhfəsi olaraq Şuşada parlamentin komitə iclaslarının keçirilməsinə başlanılıb.

Bu günlərdə isə Şuşa daha bir tədbirə evsahibliyi edəcək. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında keçiriləcək. Qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Qurultay iştirakçıları əvvəlcə Bakıda Fəxri xiyabanı, I və II Şəhidlər xiyabanını ziyarət edəcək, daha sonra Şuşa şəhərinə yola düşəcəklər.

Vətən müharibəsi xalqımızın milli həmrəyliyinin təntənəsi oldu. Həmin günlərdə dünyanın bütün ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar da tarixdə görünməmiş dərəcədə fəallıq göstərdilər, daha sıx birləşdilər. Yaşadıqları ölkələrdə Azərbaycanın haqq səsinin eşidilməsi üçün səylərini əsirgəmədilər. Diaspor təşkilatlarımızın dünyanın 30-dan çox ölkəsində keçirdikləri 200-dək aksiyada 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak etdilər. Eyni zamanda müharibə günlərində 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərmişdilər. Prezident İlham Əliyev xaricdə yaşayan soydaşlarımızın bu istiqamətdə göstərdikləri fəaliyyət barədə deyib: "Müqəddəs Vətən müharibəsi zamanı xaricdə yaşayan soydaşlarımızın düşmənin və anti-Azərbaycan dairələrin məkrli təxribatlarına qarşı

cəsarətli etirazları, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində fədakar xidmətləri qələbəmizə layiqli töhfə olmuşdur".

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı 2001-ci il noyabrın 9-10-da, ikinci qurultay 2006-cı il martın 16-da, üçüncü qurultay 2011-ci il iyulun 5-6-da, dördüncü qurultay 2016-cı il iyunun 3-4-də keçirilib. Bu baxımdan beşinci qurultay son illər yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşü olacaq.

Beləliklə, dünya azərbaycanlıları bu dəfə Şuşada toplaşirlar. Ona görə bu tədbirin böyük rəmzi mənası var. Çünki Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti, liderliyi, düşünülmüş və qətiyyətli siyasəti sayəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunması bu reallığı mümkün etdi.

Azərbaycan. - 2022.- 19 aprel. - № 80. - S. 1,3.

Hər birimizin qürur mənbəyi

Şuşa Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayına ev sahibliyi etməklə tarixi Zəfərimizin reallıqlarının beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasına öz töhfələrini verəcək

Yeganə Əliyeva

Bu gün böyük qürur hissi ilə qalib Azərbaycanın uğurlarından bəhs edirik. Amma qalibiyyətə qədər keçilən yolun təhlili daim bir zərurət kimi ortaya qoyulur, onu şərtləndirən amillər əsaslı şəkildə diqqətə çatdırılır. Reallıq budur ki, 1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdışı, xilaskarlıq missiyasını uğurla yerinə yetirməsi bugünkü uğurlarımızı şərtləndirdi. Azərbaycanı müstəqilliyimizin ilk illərinin xaosundan, anarxiyasından, özbaşınalıqlarından, iqtisadi böhranından, informasiya blokadasından xilas edən Ümummilli Lider dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın birliyinə, həmrəyliyinə nail olmaqla uğurlu siyasəti ilə ölkəmizin dünyaya günəş kimi doğmasını təmin etdi. Bugünkü qalib Azərbaycanı müstəqilliyini yenidən bərpa edən Azərbaycanın ilk illəri ilə müqayisə etmək qeyri-mümkündür. Azərbaycan haqqında məlumatsızlıq ermənilərin ölkəmiz haqqında yalan təbliğatının həqiqət kimi qəbulunda stimullaşdırıcı amil rolunu oynayırdı. Bu fakt inkaredilməzdir ki, dünyanın ən aparıcı ölkələri olan ABŞ, Fransa erməni diasporunun ən güclü olduğu ölkələr sırasındadır. Bircə faktı qeyd etmək kifayətdir ki, ABŞ Konqresi heç bir təhlil, araşdırma aparmadan Azərbaycana qarşı ədalətsiz «907-ci düzəliş» tətbiq etdi, Fransa isə qondarma «erməni soyqırımı»nı qəbul edərək bunu digər dövlətlərin qarşısında da sanki bir tələb kimi qoydu, hətta ölkə daxilində bu soyqırımı qəbul etməyənlərə qarşı qanun layihəsini Senatda müzakirəyə çıxardı.

1993-cü ildə ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra diaspor quruculuğu dövlət siyasətinin əsasına çevrildi. Ümummilli Lider azərbaycanlı olduğu üçün fəxr etdiyini bildirərək bütün dünya azərbaycanlılarını azərbaycançılıq ideyası ətrafında sıx birliyə çağırdı və onun müsbət nəticəsini 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsində tarixi Zəfərimizdə gördük.

Ümummilli Lider idarəçilik təcrübəsinə istinad edərək müstəqillik yollarında ilk addımlarını atan ölkənin qarşısında dayanan vəzifələri açıqlayarkən bildirmişdir ki, ikitərəfli və çoxtərəfli çərçivədə əlaqələrin qurulması, diaspor quruculuğu əsasdır. Dünyanın müxtəlif ölkələrində Azərbaycan cəmiyyətlərinin, mərkəzlərinin yaradılmasından sonra onların vahid mərkəzdən idarə olunması məsələsi gündəmə gətirildi. Bu baxımdan Dünya azərbaycanlılarının qurultayının keçirilməsi bir tələbə çevrildi. Ulu öndər Heydər Əliyevin 23 may 2001-ci il tarixli “Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi haqqında” Sərəncamında da bu reallıq öz əksini tapmışdır ki, Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi 1991-ci il 16 dekabr tarixli qərarı ilə dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın birliyinin, həmrəyliyinin zərurətini nəzərə alaraq dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan etdi. Sonra bu bayramın bütün ölkədə rəsmi qeyd edilməsi barədə Azərbaycan Respublikasının Ali Soveti qərar qəbul etdi. Beləliklə, 1991-ci ildən etibarən Azərbaycanda hamımız üçün əziz bir bayram olan 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü təntənə ilə qeyd olunur. Bu bayram ayrı-ayrı ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılarla əlaqələr qurmaq, onlar arasında birlik və həmrəylik yaratmaq işində mühüm rol oynayır.

Ulu öndər Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışından sonra diaspor quruculuğu istiqamətində səsləndirdiyi çağırışlar sırasında “Kim Azərbaycanı sevirsə, kim Azərbaycanın müstəqil dövlət olmağını istəyirsə, kim Azərbaycanın işğal edilmiş torpaqlarının azad olunmasını istəyirsə, kim Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü istəyirsə, o bu bayraq altında, bu sözlər altında, bu amal ətrafında birləşməlidir” xüsusi yer tutdu. Məlum olduğu kimi, ulu öndər Heydər Əliyevin Sərəncamı ilə 9-10 noyabr tarixlərində Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı keçirildi. Bu qurultay dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın birliyi, həmrəyliyi istiqamətində mühüm hadisə oldu. Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı Azərbaycan tarixinə böyük bir prosesin başlanğıcı kimi daxil olmuşdur. I qurultayda 36 ölkədən 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil edən 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak etmişdir. Bu qurultayda Azərbaycan Respublikası 130-dan çox dövlət və ictimai qurumlardan, elm, təhsil, mədəniyyət və digər yaradıcı təşkilatlardan, 25 siyasi partiyadan 702 nümayəndə və 844 qonaq ilə təmsil olunmuşdur. Ulu Öndər program xarakterli çıxışında bir daha bildirmişdir ki, Azərbaycan harada yaşamasından asılı olmayaraq 50 milyonluq azərbaycanlının Vətənidir. Dünya azərbaycanlılarına bu çağırış da edilmişdi: “Bizim hamımızın

bir vətəni var - bu, Azərbaycan dövlətidir. Azərbaycanlı hər yerdə yaşaya bilər, ancaq azərbaycanlılığını, öz dilini, dinini, milli ənənələrini unutmamalıdır. Onun qəlbi daim doğma Azərbaycanla bir vurmalıdır.” Artıq hər 5 ildən bir keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının qurultayları günbəgün güclənən birliyin, həmrəyliyin təqdimatıdır.

Onu da qeyd etmək ki, 2002-ci ilin 5 iyulunda ulu öndər Heydər Əliyev «Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında» Fərman imzaladı. Fərman Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin mütəşəkkil qaydada əlaqələndirilməsi, dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təminatı baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edən mühüm tarixi sənəd olmuşdur. 2003-cü ildə xalqın böyük əksəriyyətinin səsini qazanaraq Prezident seçilən cənab İlham Əliyevin siyasətində də diaspor quruculuğu əsas yer tutdu. Bu diqqət və qayğının bariz nümunəsi kimi Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr tarixli Sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılmasını qeyd edə bilərik. Bu mühüm məqamı daim nəzərə almaq lazımdır ki, müasir dövrümüzdə diaspor anlayışı beynəlxalq münasibətlərin vacib elementinə çevrilib.

Beynəlxalq aləmdə yeri və rolunu uğurlu siyasəti ilə möhkəmləndirən Azərbaycanın ikitərəfli və çoxtərəfli çərçivədə əlaqələri genişləndi. Möhkəm təməl uğurların açarıdır. Ulu öndər Heydər Əliyevin ilk gündən Azərbaycanın ətrafında yaradılan informasiya blokadasının yarılması istiqamətində atdığı addımların miqyası bugünkü uğurlarımızdan daha aydın görünür. Ən əsası ermənilərin və erməni diasporunun əsassız iddiaları sayəsində ABŞ Konqresinin Azərbaycana qarşı tətbiq etdiyi “907-ci düzəliş”in əsassızlığı öz təsdiqini tapdı. Ulu öndər Heydər Əliyevin xarici ölkələrə elə bir səfəri yox idi ki, Azərbaycan həqiqətlərini, bu gün tarixə qovuşmuş Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin əsl mahiyyətini dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmayın. Təbii ki, tarixi həqiqətlərə söykənən təbliğatın ömrü hər zaman uzun olur. Dahi şəxsiyyət Heydər Əliyev Azərbaycanın bu günü üçün həmin bazanı formalaşdırdı.

Qeyd etdiyimiz kimi, son 18 ildən artıq dövrdə Heydər Əliyev siyasətinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi Azərbaycana biri-birindən əhəmiyyətli, möhtəşəm uğurlar qazandırır. Xarici siyasətimizin aydın, açıq olduğunu ən yüksək tribunallardan bəyan edən cənab İlham Əliyev Azərbaycanın siyasətində müstəqil olduğunu 44 günlük Vətən müharibəsində bir daha dünyaya çatdırdı: “XXI əsr informasiya mübarizəsi əsridir. İnternetin mövcudluğu əlbəttə ki, bu mübarizəni daha da kəskinləşdirir. Biz buna hazır olmalıyıq, biz öz reallığımızı dünya birliyinə çatdırmalıyıq. Burada əlbəttə ki, əsas vəzifəni ilk növbədə dövlət öz üzərinə götürür. Ancaq media nümayəndələri də çalışmalıdırlar ki, xüsusilə Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı ədalətli mövqeyimizi dünya birliyinə çatdırsınlar. Müxtəlif dillərdə internet resursları yaradılmalıdır. Dağlıq Qarabağla bağlı tarixi həqiqətlər dünya birliyinə çatdırılmalıdır. Belə olan halda biz informasiya mübarizəsində daha da böyük uğurlara nail ola biləcəyik.” Artıq bu gün dövlət başçısı İlham Əliyevin bu çağırışlarını postmünaqişə dövrünün reallıqlarının qəbulu ilə bağlı məqsədlər əvəzləyir. Dağlıq Qarabağ münaqişəsi tarixə qovuşub, yeni səhifə açılıb. Dünya gücləri də Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normallaşdırılmasına, sülh müqaviləsinin imzalanmasına öz töhfələrini verməyə səy göstərirlər.

18 ildən artıq dövr Azərbaycanın bütün sahələrdə, o cümlədən diaspor quruculuğu istiqamətində mühüm uğurlu addımlarla yadda qalıb. 2001-ci ildən etibarən hər beş ildən bir dünya azərbaycanlılarının qurultayları keçirilir və ötən dövrün hesabatı verilir və qarşıdakı illərin prioritetləri açıqlanır. Dünya Azərbaycanlılarının IV qurultayı 2016-cı ildə keçirilib. O zamandan bizləri ayıran 6 ilin ölkəmizin həyatında hansı mühüm uğurlarla qaldığını geniş təhlil etməyə böyük ehtiyac yoxdur. Bu baxımdan ki, tarixi Zəfərimiz görülən işlərin, qazanılan uğurların təqdimatıdır. 6 ildə Azərbaycan dünya azərbaycanlılarının birliyi sahəsində daha mühüm uğurlara imza atdı, Azərbaycan və Türkiyə diasporunun birgə fəaliyyəti nəticəsində erməni yalanları ifşa olundu, onların əsl siması dünyaya çatdırıldı. Hətta erməni diasporunun güclü olduğu ölkələrdə belə onların cərəyan edən proseslərə təsir imkanları azaldı, Azərbaycan diasporu öz gücü, qüdrəti ilə dünyanın diqqətində oldu.

30 ilə yaxın dövrdə müharibə şəraitində olduğumuzu, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində diplomatik qələbənin əsas olduğunu nəzərə alaraq, bu istiqamətdə göstərilən səylər davamlılığı ilə diqqətdə oldu. Eyni vaxtda müstəqillik qazanan Azərbaycan və Ermənistanın müqayisəli təhlili fonunda müstəqil siyasətin ölkəyə hansı uğurları qazandırdığının aydın şahidi oluruq. Müstəqilliyi formal xarakter daşıyan işğalçı Ermənistan daim iri güc mərkəzlərinin əlində vəsitəyə çevrilib. Siyasətində müstəqil olmayan bir dövlətin uğurlardan danışması mümkünsüzdür. Bu fikir beynəlxalq qurumların, dövlətlərin təmsilçiləri tərəfindən də qeyd olunur ki, yalnız müstəqil iqtisadi siyasət aparan ölkə siyasətində müstəqil ola bilər.

Azərbaycan bu sahədə nümunə kimi önə çəkildi. İqtisadi tərəqqinin hər bir inkişafın əsası olduğunu nəzərə alsaq, iqtisadi müstəqilliyin siyasi müstəqillik üçün nə qədər əhəmiyyətli rol oynadığını da gördük və görürük. Azərbaycanın uğurlu siyasəti, diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti nəticəsində ermənilərin apardıqları təbliğatların nə qədər yalan, əsasız olduğu faktlarla sübut olundu, dünya Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin əsl mahiyyətini dərinlən dərk etməyə başladı. Təkcə 44 günlük Vətən müharibəsinin getdiyi dövrlərdə Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinə diqqət yetirək. Vətən müharibəsi dövründə diaspor təşkilatları dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçirib, bu aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak edib, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərib.

Bu gün böyük fəxr hissi ilə qeyd edirik ki, Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayı Azərbaycanın tarixi Zəfərinin sevincini yaşadağımız vaxtlara təsadüf edir. Artıq ötən qurultaylardan fərqli olaraq tədbirin keçirildiyi məkan da, dövlət başçısı İlham Əliyevin proqram xarakterli çıxışında səsləndiriləcək çağırışlar da fərqli olacaq. Bu dəfə Dünya azərbaycanlıları Qarabağın tacı, musiqi beşiyimiz, Azərbaycanın, Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edilən Şuşada bir araya gələcək. Şuşa 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsini qarşılayacaq, dastan yazan Şuşa əməliyyatından, dəmir yumruq kimi birliyimiz sayəsində 44 gündə 30 ilin işğalına böyük qəhrəmanlıqla son qoyub ədaləti bərpa etməyimizdən bəhs edəcək. Son bir ildən artıq dövrə nəzər salsaq Azərbaycanın döyünən ürəyinin müxtəlif tədbirlərə ev sahibliyi etdiyini görürük. Hələ bu tədbirlər çox olacaq. Şuşa əvvəlki şöhrətini özünə qaytardığı üçün daha da ruhlanaraq bura xoş niyyətlə ayaq basan bütün qonaqlara tarixindən, 28 il əsarətdə olsa da əyilməyərək milli ruhumuzu qorumasından bəhs edəcək.

İki sahil.-2022.-20 aprel.-№68.-S.4.

ŞUŞA dünya azərbaycanlılarını qoynuna alıb

Mətanət Məmmədova

Bu günlər qoynunda dünya azərbaycanlılarını görmək necə də qürurvericidir, əziz Şuşa. Onların hər biri düz 28 il sənsiz qalmışdılar. Bütün diasporlarda sənin azadlığın üçün əllərindən gələni etmişdilər. Bu gün sən azad qoynunu onlara açarkən sanki bir ana qəribçilikdən qayıdan balalarına ağışunu açmış kimi gəlir insana. Bütün bu xoşbəxt görüntülərin fonunda 2020-ci ilin payızında Vətənə qayıdışını xatırlayıram. Qayıdışını Şəhidlər Xiyabanından saldın, şəhidini, torpaq uğrunda canlarından keçənlərini bağrına basdın, 1990-cı illərin 20 Yanvarında, Xocalı qətlində, bir-birinin ardınca işğal olunan qol-budaqlarında can qoyub, qan tökən igid övladlarını ziyarət etdin, azadlığının müjdəsini doğmalarına verib Qarabağa-ata-baba yurduna doğru yolçuluğa çıxdın, Şuşa. Sənə elə bu da yaraşdı. Axı sən qala qürurlu, şiş dağ vüqarlı, əzəmət mücəssəməsi, yenilməzlik simvolusan, Qarabağın ağsaqqalısən. Ey Qarabağın gözü, döyünən ürəyi, Azərbaycanın baş tacı... Bir daha azadlığın, hürriyyətin mübarək! Ey igid oğlu dağlar, mərd qızı qayalar olan gözəlliklər məskəni Şuşa. Bayrağının qırmızısından gözəllərinə köynək, yaşılından ətək biçən, mavisini göy üzünün buludları, dumanı-çəni ilə qarışdırıb gözəllərinə örpək edən Şuşa. Ey tarixin əzəli, mədəniyyətin beşiyi, şeiriyyətin məskəni Şuşa! İndi sən necə də bəxtiyarsən. Lakin o qara günlərin də gözəlrimiz önündən heç vaxt gedə bilməz. O günlər tariximizin səhifələrinə əbədiyyən həkk olunub. O tarixi hər dəfə yada salıb gənclərimizə də anlatmaqla onları elə böyütməliyik ki, bir daha başımız belə bəllələr çəkməsin.

Unudulmayan tarix: 28 il əvvəlki və 28 il sonrakı 8

Yaxşı yadımdadır işğal olunduğun gün. Azərbaycanın başının üzərini dumanların aldığı gün. Qarabağdan acı xəbərləri yalnız televizordan alırdıq. Əliyalın insanların canları-qanları bahasına yurd yerlərimizin müdafiəsinə qalxmasını, onların Azərbaycan rəhbərliyindən dəfələrlə kömək istəməsini, lakin heç bir kömək ala bilmədiklərini eşitmişdik, bilirdik. Onlara heç bir köməyin gəlməyəcəyini də bilirdik. Çünki Qarabağ o zamankı ölkə rəhbərləri tərəfindən imperiyaya hədiyyə olunmuşdu. Ona görə də ardıcıl şəkildə gedəcəkdilər. Getdilər də. Bizə qalan isə şəhid övladlarımız, yurdları talanmış didərginlərimiz, bir də 28 illik nişgil, həsrət oldu.

Əziz Şuşa, bu gün qoynundakı dünya azərbaycanlılarını bir araya gətirən, dünya azərbaycanlılarının qurultaylarının keçirilməsinin təməlini qoyan ümummilli liderimiz sən və sən kimi işğal altındakı torpaqlarımızı hər zaman təəssüf hissi ilə anır, onların geri qaytarılmasına böyük inam bəsləyir və ömrünün sonunadək bu sözləri deyirdi: “Hər bir azərbaycanlı bilməlidir və hazır olmalıdır ki, əgər bizim bütün cəhdlərimiz nəticə verməsə, nəyin bahasına olursa-olsun, canımızın, qanımızın bahasına olsa da, işğal olunmuş torpaqlarımızı azad etməli, Azərbaycanın sərhədlərinin toxunulmazlığını, ərazi bütövlüyünü təmin etməliyik. Bu, qarşımızda duran vəzifədir və biz onu nəyin bahasına olur-olsun yerinə yetirəcəyik”.

Ulu öndər torpaqlarımızın geri alınması üçün beynəlxalq aləmdə böyükmiqyaslı işlər həyata keçirdi. Lakin dünya susdu. Ölkəmizin Prezidenti cənab İlham Əliyev də eyni ulu öndər kimi bu istiqamətdə danışıqlar apardı, Qarabağ problemini beynəlxalq səviyyədə həll etməyə, düşmənin sülh yolu ilə torpaqlarımızdan çıxarılmasına çalışdı. Lakin dünya yenə də susdu. Mənfur düşmən isə hələ üstəlik yeni ərazilər işğal etmək xülyasına düşdü. Belə olanda isə ulu öndərimizin həm mənəvi, həm də siyasi varisi Ali Baş Komandanımızın rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu düşməni yerlərində oturtmağı bacardı. Şəhər, qəsəbə və kəndlərimiz bir-birinin ardınca düşməndən geri alındı. Biz övladlarımızı itirdik, lakin onların qanı ilə Azərbaycan tarixinin yeni səhifələrini yazdıq.

8 noyabr 2020-ci il. Qarabağın döyünən ürəyi Şuşanın azadlıq müjdəsini xalqına çatdıran Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev: Mən bu gün, eyni zamanda, ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş əydim. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Şəhidlərimizin, Ulu Öndərin ruhu şaddır bu gün! Gözün aydın olsun, Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun, dünya azərbaycanlıları! Mən bu günlərdə dünya azərbaycanlılarından və Azərbaycanda yaşayan insanlardan minlərlə məktub alıram. Hər gün minlərlə məktub. Sadəcə olaraq, heylsilənirəm ki, bütün bu məktubları oxuya bilmirəm. Sadəcə olaraq, vaxt çatmır. Nə qədər gözəl sözlər, nə qədər böyük dəstək göstərilir. Bu gün biz bir daha bütün dünyaya

sübut edirik ki, biz böyük xalqıq, biz məğrur xalqıq! Biz yenilməz xalqıq! Biz döyüş meydanında düşməne yerini göstəririk!

Bəli, 28 il əvvəlki 8-in üzərindən 28 il sonrakı 8 xətt çəkdi. Şuşa əbədiyyən Azərbaycana-öz doğma anasına qaytarıldı. Artıq qovuşub iki doğma. Onlar indi Azərbaycan bayrağını çiynlərinə salıb Şuşanın ən uca zirvəsində oturub bir-biri ilə ötənlərdən söhbət edir, biçib-tikəcəkləri yeni qırmızı köynəklərdən, yaşıl ətklərdən, mavi kəlağayılardan danışırlar.

Zamanın o başındakı səkkizlə bu başındakı səkkiz bir-birindən nə qədər fərqli olsa da, Şuşanın taleyində o səkkizlərin hər ikisi var imiş...

Alınmaz qaladır Şuşa

Tarix də göstərib, zaman da sübut edib ki, Şuşanın işğalı mümkün olmayan məsələdir. Bəs necə olmuşdu ki, millətdən, Vətəndən, ordudan məhrum ermənilər bunu edə bilməmişdilər? Elə bu məsələyə yenidən qayıtmaqda məqsədim də bir daha xatırlatmaqdır ki, Şuşa işğal oluna bilməzdi. Tarixə nəzər salaq: Feodal müharibələri dövründə Şuşa bir neçə dəfə tarixin sınağından uğurla çıxaraq qalib gəlib. Bu qalaya hücum edən Məhəmməd Həsən xan Qacar, Fətəli xan Əfşar, Ağa Məhəmməd şah Qacar onu ala bilməmişlər. Qarabağ hökmdarı Pənahəli xan ərazini düşmənlərdən qorumaq məqsədilə xanlığın ən strateji mövqelərində müdafiə qurğularının tikintisinə başlamışdır. 1747-ci ildə İran hökmdarı Nadir şah Əfşarın ölümündən sonra Pənahəli xan özünü bu torpaqların xanı elan edir və xanlıq ərazisini düşmən hücumlarından qorumaq məqsədilə mükəmməl qala tikdirməyi qərara alır. 1748-ci ildə Bayat qalası, 1752-ci ildə isə Şahbulaq qalası inşa edilmişdir. Lakin Pənahəli xan müharibələr dövründə əhalinin sığınması üçün daha etibarlı, üç tərəfi keçilməz sıldırım qayalarla əhatə olunmuş əlçatmaz dağ yaylasında yeni bir qala ucaltmağı qərara almışdır. Yeni qala ilk illərdə öz banisinin adı ilə “Pənahabad”, sonralar isə “Şuşa” adlandırılmağa başlanmışdır.

Beləliklə, tarixə, sərkərdələrə meydan oxuyan Şuşa adına bilməzdi, o, 1992-ci ildə düşməne verilmişdi və 2020-ci ildə tarix yazan igidlərimiz tərəfindən geri alındı. O tək geri alınmadı, həm də alınmaz qala olduğunu sübuta yetirdi.

8 noyabr: “Dağlarda toy”un qara bayramı

Ermənilər 1992-ci ildə Şuşanın işğalı üçün həyata keçirdikləri əməliyyatları məxfi olaraq “Dağlarda toy” adlandırmışlar. Tarixən Azərbaycanda gözü olan mənfur düşməndən bundan başqa nə gözləmək olardı ki? Yüzlərlə insanı himayədarlarının köməyi, yardım əli ilə qətlə yetirən, minlərlə insanı yurdsuz-yuvasız edən, evini dağıdan, insanların göz yaş, faciəsi üzərində öz səadətini quran, hələ üstəlik bunu toy adlandıranlar insanlıq adına layiq deyillər.

1992-ci il mayın 8-də Ermənistanın silahlı quldur dəstələri işğala məruz qoyduqları Şuşada bütün beynəlxalq hüquq normalarını pozaraq mədəniyyət nümunələrinə qarşı vandalizm aktları törətmiş və 600-ə yaxın tarixi-memarlıq abidəsini, o cümlədən Pənahəli xanın sarayını, Yuxarı Gövhər ağa və Aşağı Gövhər ağa məscidlərini, Xurşidbanu Natəvanın evini, Molla Pənah Vaqifin məqbərəsini yerlə-yeksan etmiş, 7 məktəbəqədər uşaq müəssisəsini, 22 ümumtəhsil məktəbini, mədəni-maarif, kənd təsərrüfatı texnikumlarını, orta ixtisas musiqi məktəbini, 8 mədəniyyət evini, 22 klub, 31 kitabxanayı, 2 kinoteatrı, 8 muzeyi, o cümlədən Şuşa Tarix Muzeyi, Azərbaycan Xalça Muzeyinin filialı və xalq tətbiqi sənəti muzeyi, Qarabağ Dövlət Tarix Muzeyi, turist bazasını, Qafqazda yeganə Şərq musiqi alətləri fabrikinə dağıtmış, buradakı nadir sənət incilərini talamış və məhv etmişlər. Şəhərin tarixi muzeyinin 5 minədək əşyası, Azərbaycan Xalçası və Xalq Tətbiqi Sənəti Dövlət Muzeyinin Şuşa filialı, Dövlət Qarabağ Tarixi Muzeyinin 1000-dək əşyası, peşəkar Azərbaycan musiqisinin banisi, bəstəkar Üzeyir Hacıbəyovun (300-dən çox əşya), müğənni Bülbülün (400-dək əşya), musiqiçi və rəssam Mir Möhsün Nəvvabın (100-dən çox əşya) xatirə muzeylərinin fondları qarət edilmişdir.

“Dağlarda toy” əməliyyatı 30 ilə yaxın bir dövrdə davam etdirilibdir. Ermənistanın baş nazirinin Şuşadakı “qələbə” xülyalı son rəqsi də həmin əməliyyatın bir xəttini təşkil edirdi.

Lakin Şuşa dağları əli qavallı Xan Şuşinskiyin, Bülbülün, Cabbar Qaryağdıoğlunun, Hacı Hüsünün, Məcid Behbudovun, İslam Abdullayevin Mirzə Sadığın sinəsinə basdığı tarının müşayiətindəki möcüzəli səsləri toy-bayram hesab edib hər zaman. Bu dağlar ermənilərin hər xalqdan bir not, bir akkord oğurlayıb düzənlədikləri musiqidən heç nə alammaz. Bağrından süzülən Turşsu, İsabulağı, Səkinə bulağı, İsti bulaq,

Soyuq bulaq, Çarix bulaq, Saxsı bulaq, Qırx bulaq, Yüz bulağın paklığı, saflığı ilə “Şuşə” adlanan Şuşanın dağları sərxoş ermənilərin mürdar rəqsindən heç nə anlamaz. Bu dağlar öz insanının ayaq səslərini, toxunuşlarını toy, bayram bilir, yad tapdığından heç nə anlamaz. Elə bütün bunlara görə də bu dağlarda “Dağlarda toy” əməliyyatını Ali Baş Komandanımız və Azərbaycan Ordusu noyabr əməliyyatı-Şuşanın azadlığı ilə ermənilərin qara bayramına çevirdi.

Ölkəmizin rəhbəri dəmir yumruğunu düşmənin başına endirməklə, bu dağlara təşnəsi olduğu Azərbaycan toyunu bəxş etdi: “Bu günlərdə dəfələrlə Azərbaycan xalqına müraciət edərək düşməne yumruq göstərmişdim, yumruq göstərmişdim. Demişdim ki, bu yumruq elə belə yumruq deyil. Bu, dəmir yumruqdur. Bu dəmir yumruqla düşmənin başını əzirik və əzəcəyik! Eyni zamanda, bu yumruq birliyimizin rəmzidir. Bax, bu gün Azərbaycan xalqı bu yumruq kimi birləşib! Həmişə belə olacaq! Bu birlik əbədi olacaq! Bu birlik bizə gələcəkdə də bütün vəzifələri icra etmək üçün imkan yaradacaq. Mən bütün bu illər ərzində - 17 il ərzində Azərbaycan xalqının dəstəyini hiss etmişəm, görmüşəm, inamını, mənə olan xoş münasibəti görmüşəm. Bu, mənə güc verir. Bu, mənim siyasətim üçün əvəzolunmaz dəstəkdir. Həmişə Azərbaycan xalqını əmin edirdim ki, mən Vətənə, doğma xalqıma ləyaqətlə, sədaqətlə xidmət edəcəyəm. Şadam ki, sözümlə üstündə durmuşam. Həmişə olduğu kimi, sözümlə sadıq olmuşam.

Bu tarixi bir gündə Azərbaycan xalqına bu müjdəni vermək mənim həyatımda bəlkə də ən xoşbəxt günlərimdən biridir.

Əziz Şuşa, sən azadsan!

Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!

Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!

Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır!"

Şuşa, növrağın düşmənin bağırını yarıır

Azadlığından sonra Cıdır düzündə “Xarıbülbul” Musiqi Festivalının keçirilməsi düşmənin bağırına dağ çəkdi. Azərbaycan musiqisinin heyretəməz səsi dağlarına-daşlarına yayıldıqca elə bil oyandı, təşnəsi olduğu bu səslə sanki özünə qayıtdı. Azərbaycan musiqisinə göylərdə quşlar dayanıb qulaq asırdı. Axı onlar da bu səsə həsrət idilər. Bu səs düşmənin qulağına yara oldu. Bu səs Cıdır düzündən düşmənin mürdar ayaqlarının izlərini sildi.

Daha sonra Molla Pənah Vaqifin muzey-məqbərə kompleksinin açılışı, “Vaqif Poeziya Günləri” nin keçirilməsi, Natəvanın bulağının bərpası, Şuşaya yol çəkilməsi, elektrik enerjisi ilə təminatının yaxılaşdırılması və digər tədbirlərin hər biri yaxınlıqdakı düşmənin göz dağına çevrildi.

Azərbaycanın Mədəniyyət Paytaxtı elan edilməyin, bu ilin isə sənin ilin olması bizim qürurumuz, düşmənin sə ölümüdür. Budur, sən dünyanın hər yerindən gələn azərbaycanlıları-soydaşlarımızı qoynuna almısan. Onları tarixinin seyrinə çıxarmısan. Yaxın günlərdə isə Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayına ev sahibliyi edəcəksən. Düşmən üçün bundan ağır günlər ola bilərmi? Sənəndə baş tutan bu tədbirlərin hər biri məğlub düşmənin yeni-yeni məğlubiyyətləridir.

Növrağın mübarək, Şuşa. Sənə başını bax belə dik tutmaq yaraşır. Ey Qarabağın baş tacı, bundan sonra ta sən hər zaman belə qürurla yaşayacaqsan. Çünki bu gün dünyanın bəhs etdiyi Azərbaycanın bir yurdusan. Çünki sənin arxanda Ali Baş Komandanımız və Milli Ordumuz dayanır. Nə qədər ki, Azərbaycan var, sənin hər zaman üzün güləcək, Şuşa. Çünki bütün torpaqlarımız qalib ölkənin qoruması altındadır.

Səs.-2022.-20 aprel.-№68.-S.8-9.

Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər qurultayı

Prezident İlham Əliyev: “Vətəndən kənarında yaşayan soydaşlarımız həmişə bilsinlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır və onlar hər zaman Azərbaycan dövlətinə arxalana bilərlər”

Rəfiqə Kamalqızı

Ölkəmiz çox mühim tədbirin astanasındadır. Bu həftə Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayı Azərbaycanın mədəniyyət mərkəzi olan Şuşada, tariximizin Qələbə təntənəsi olan «Şuşa İli»ndə keçiriləcək. Tədbirin baş təşkilatçısı Diasporla iş üzrə Dövlət Komitəsidir. Vətəndən kənarında yaşayan soydaşlarımıza diqqətin göstərilməsi dövlət üçün hər zaman prioritetdir. Məhz bu qurultayın keçirilməsində də əsas məqsəd xaricdəki soydaşlarımızın Vətənlə əlaqələrinin daima qırılmaz tellərlə bağlanmasıdır. Və Dünya Azərbaycanlıların V qurultayının Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli Ordumuzun düşmən işğalından azad etdiyi, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərində keçirilməsi böyük tarixi və qürurverici hadisədir. Hazırda qurultaya hazırlıq işləri yekunlaşmaq üzrədir. Qurultay iştirakçıları ilk olaraq Bakı şəhərində Fəxri xiyabanını, Birinci və İkinci Şəhidlər xiyabanını ziyarət edəcək, daha sonra Şuşa şəhərinə yola düşəcəklər. Möhtəşəmliyi ilə yaddaşlara həkk olunacaq qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Qurultayın rəsmi açılış mərasimindən sonra Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə dair hesabat verilməsi, “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələrin təşkili planlaşdırılır. Qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı son illər yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad edilməsindən sonra ilk böyük görüşü olacaq.

DÜNYANIN MÜXTƏLİF ÖLKƏLƏRİNDƏ YAŞAYAN AZƏRBAYCANLILAR QARABAĞDA BİR ARAYA GƏLƏRƏK, DİASPOR TARİXİNDƏ İLKƏ İMZA ATACAQLAR

Bəli, Qurultayın Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilməsi tarixi əhəmiyyətə malikdir. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar Qarabağda bir araya gələrək, diaspor tarixində ilkə imza atacaqlar. Və hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq bu qurultaya təşrif buyuracaq hər bir azərbaycanlı qədim yurd yerimiz, Qarabağın tacı olan Şuşanı 30 ildən sonra görmək xoşbəxtliyini yaşayacaq.

“ŞUŞA AYAQDADIR, ŞUŞA SINMAYIB, ŞUŞA ƏYİLMƏYİB!”

Bəli, dünyanın hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq bu qurultaya təşrif buyuracaq hər bir azərbaycanlı 30 il arzusunda olduğu Qarabağ yangısını, Şuşaya gəlməklə bu həsrəti soyutmuş olacaqlar. 8 noyabr, 2020-ci il Şuşanın azad olduğu və onun ardınca 10 noyabrda son qoyulduğu tarixi günləri xalqımıza yaşadan Azərbaycan Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, Şanlı Azərbaycan Ordusu, rəşadətli əsgər və zabitlərimiz bəxş etdi. Tarixi sənəd imzalandı: Dağlıq Qarabağ münaqişəsi Azərbaycanın tam qələbəsi ilə başa çatdı! Ali Baş Komandanımız yenə də tarixdə ən böyük Qələbəni - Vətən Müharibəsi Azərbaycanın tam qələbəsi ilə başa çatdığı müjdəsini xalqımıza, bütün dünyaya çatdırdı. Bildirdi: "İndi bizim gördüyümüz münaqişənin hərbi-siyasi nizamlanması əminəm ki, regionumuzda uzunmüddətli sülhə, həmrəyliyə gətirib çıxaracaq, qarşılıqlı və qan tökülməsinə son qoyacaq. Bəli, Bəli, Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır! VƏSSALAM, NİDA! BAŞQA YOL YOXDUR!!! Bu yol Qələbələr yoludur! Bu yol Haqq yoludur! Bu yol Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyü yoludur, ədalət yoludur, həmrəylik yoludur, azadlıq yoludur!".

Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyev cənablarının qətiyyətli addımları, xalqa müraciətləri cəmiyyətimizdə, dünyanın hansı nöqtəsində yaşamağından asılı olmayaraq, qəlbə Azərbaycanla döyünən hər kəsdə ruh yüksəkliyi yaratmasıdır. Və dövlət başçımız İlham Əliyev 19 illik Prezidentlik fəaliyyətində ancaq və ancaq düşmən tapdağında olan torpaqlarımızın azad edilməsi ilə bağlı

yüksək tribunallarda, verdiyi müsahibələrində qətiyyətlə çıxışları, söylədiyi hər söz, hər kəlməsi, Güclü Ordumuzun, rəşadətli əsgərlərimizin və nəhayət, dövlət başçımızla xalqımızın bir, həmrəy olmağımızın nəticəsi idi ki, 8 noyabr-10 noyabr tarixi günün sabahı da əvvəlki sabahlardan fərqli oldu. 30 illik həsrətimizə son qoyuldu! Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev dəfələrlə Ermənistan siyasi rəhbərliyinə, erməni xalqına müraciət edərək, onları münaqişənin sülh yolu ilə həll olunmasına çağıraraq bildirdi ki, qan tökülmədən torpaqlarımızdan çıxın. Bizim başqasının torpağında gözümüz yoxdur. Ancaq işğalçı, rəzil, mənəviyyatsız və terrorçu düşmən dövlət Ermənistan bunu anlamadı. Dövlət başçımız dəfələrlə "düz yola gəl" dedi, yenə də qanmadı. Belə olan halda, Ali Baş Komandanımızın dediği kimi "Çünki düşmən bizim qarşımızda acizdir. Düşmənin belini qırırıq, qıracağıq!".

“BİZ ŞUŞAYA QAYITDIQ, BİZ ŞUŞANI QAYTARDIQ, BİZ ŞUŞADA YAŞAYACAĞIQ VƏ İŞĞALDAN AZAD EDİLMİŞ DİGƏR BÜTÜN TORPAQLARDA HƏYAT QAYNAYACAQ”

8 noyabrda Prezident, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev Şuşanın azad olunma müjdesini və üçrəngli Dövlət Bayrağımızın dalğalandığını dedi. Ayağı sayalı oldu Şuşanın - 9 noyabr qürurumuz, məsləyimiz, mənlüyümüz olan "Bayraq Günü» zamanı 71 kəndlərin, 1 qəsəbə və 8 yüksəkliyin azad olması, 10 noyabrda isə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin videokonfrans formatında görüşdə yenə də Ermənistanın baş nazirinin iştirak etməməsi bir daha terrorçu dövlətin xislətinin sübut etdi. Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev xalqa müraciətində söylədiyi kimi: "Bu bəyanat bizim şanlı qələbəmizdir. Şadam ki, bu gün bu müjdəni Azərbaycan xalqına verirəm. Hesab edirəm ki, bu bəyanatın imzalanmasının səbəblərindən biri də dünən qeyd etdiyimiz parlaq qələbəmizdir, tarixi qələbəmizdir, Şuşanın işğaldan azad edilməsidir, Şuşa Qarabağın tacıdır! Şuşanın azad edilməsi həm böyük siyasi, həm böyük strateji, eyni zamanda, çox böyük mənəvi mənə daşıyır. Biz Şuşaya qayıtdıq, biz Şuşanı qaytardıq, biz Şuşada yaşayacağıq və işğaldan azad edilmiş digər bütün torpaqlarda həyat qaynayacaq". "Artıq "Qarabağ Azərbaycandır və nida" şüarı qələbəmizin rəmzinə çevrildi",- xalqa müraciətində Azərbaycan Prezidenti deyib və vurğulayıb ki, bir il bundan əvvəl mən bunu demişəm: "Mən fəxr edirəm ki, mənim dediyim ifadə artıq bir milli şüara çevrildi. Bu gün böyük qürur hissi ilə deyə bilərik ki, Füzuli bizimdir, Cəbrayıl bizimdir! Zəngilan bizimdir! Qubadlı bizimdir! Ağdam bizimdir! Laçın bizimdir! Kəlbəcər bizimdir! Şuşa bizimdir! Qarabağ bizimdir! Qarabağ Azərbaycandır! Eşq olsun Azərbaycan xalqına! Yaşasın Azərbaycan!".

“BU GÜN DÜNYA AZƏRBAYCANLILARI YAŞADIQLARI BÜTÜN ÖLKƏLƏRDƏ BAŞI DİK, ALNIAÇIQ, ÜZÜAĞ GƏZİRLƏR VƏ ÖZ TARİXİ VƏTƏNİ OLAN AZƏRBAYCANLA HAQLI OLARAQ FƏXR EDİRLƏR”

Çünki Vətən müharibəsi müddətində xalqımız hər gün öz rəhbərinin yenilməz qətiyyətinə, siyasi iradəsinə şahidlik etdi. Məhz Prezident, Qalib Sərkərdə İlham Əliyevin ortaya qoyduğu nümunə xalqımızı bu müharibədə qələbəyə ruhlandırdı. Dövlət başçısının vətənpərvərliyi xalqımızı torpaqlarımızın azadlığı uğrunda mübarizədə həmrəy etdi. Siyasi əqidəsindən, statusundan, vəzifəsindən, milli mənsubiyyətindən asılı olmayaraq hər bir Azərbaycan vətəndaşı milli həmrəylik nümayiş etdirdi. Prezident İlham Əliyev 31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə dünya azərbaycanlılarına təbrikində bununla bağlı deyib: "Milli dövlətçilik tariximizdə və xalqımızın yaddaşında əbədi yaşayacaq şanlı Zəfər xalq-iqtidar birliyi, ordumuzun yüksək peşəkarlığı və gərgin siyasi-diplomatik fəaliyyət sayəsində əldə edilmişdir". Vətən müharibəsində dünyanın bütün ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar da tarixdə görünməmiş dərəcədə fəallıq göstərdilər, daha sıx birləşdilər. Yaşadıqları ölkələrdə Azərbaycanın haqq səsinin eşidilməsi üçün səylərini əsirgəmədilər. Və bu gün Dünya Azərbaycanlılarının V Zəfər qurultayının mədəniyyətimizin beşiyi Şuşada keçirilməsi bir daha milli birlik, həmrəyliyin göstəricisidir. Həmçinin Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayının "Şuşa İli"ndə keçirilməsi də Zəfərimizin tarixi təntənəsidir. Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə müraciətində qeyd etmişdir ki, artıq ikinci ildir ki, xalqımız Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il ruh yüksəkliyi ilə qeyd edirlər: "Çünki mən bilirəm ki, bu işğal dövrü və işğalla bağlı olan məsələlər xaricdə yaşayan azərbaycanlılara da böyük əzab-əziyyət verirdi. Çünki ermənilərlə müxtəlif ölkələrdə ünsiyyətdə olarkən onların təkəbbürlü baxışları əminəm ki, dünya azərbaycanlılarını incidirdi. İndi isə vəziyyət tam fərqlidir. Biz heç vaxt təkəbbürlü olmamışıq, amma hər zaman öz gücümüzü hiss etmişik".

ŞUŞANIN AZAD OLUNMASI TARİXİ ƏDALƏTİN ZƏFƏRİ, HAQQIN NAHAQ ÜZƏRİNDƏ QƏLƏBƏSİNİN, İŞİĞİN ZÜLMƏT ÜZƏRİNDƏ TƏNTƏNƏSİDİR

Şuşa təkcə coğrafi mənada deyil, həm də mənəviyyatımızın, qürurumuzun ucalığıdır. Bu, bir həqiqətdir ki, Şuşanın azad olunması tarixi ədalətin zəfəri, haqqın nahaq üzərində qələbəsinin, işığın zülmət üzərində təntənəsidir. Prezident İlham Əliyevin 2022-ci ili "Şuşa İli" elan etməsi onun tarixi və mədəni sahədə də Ümummilli liderin siyasi kursunu layiqincə davam etdirdiyinin əyani sübutdur. Bir sözlə, 2022-ci il Şuşada Böyük Qayıdışın təntənəsidir. Bu gün Şuşa artıq bərpa və böyük quruculuq dövrünə qədəm qoyub. 2021-ci il 14 yanvar tarixindən - Prezidentin Şuşa səfərindən etibarən Şuşanın bərpası başlandı və qısa müddət ərzində böyük işlər görüldü və görülməkdədir. Şuşanın elektrik təsərrüfatı bərpa edildi, buraya yüksəkərginlikli xətlər Füzulidən çəkildi, yarımstansiya tikildi. Düşmən Şuşanı tərk edərkən Şuşanın su xətlərini partlatmışdı. Şuşaya suyun verilməsi bərpa olundu. Şuşanın tarixi abidələrinin bərpasına start verildi. Vaqifin məqbərəsi, Vaqifin büstü yenidən açıldı, Üzeyir Hacıbəylinin abidəsi yenidən qoyuldu, Üzeyir Hacıbəylinin dağıdılmış evinin bərpasına başlandı, Bülbülün ev muzeyinin açılışı baş tutdu, Natəvan bulağı bərpa edildi. Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə ermənilər tərəfindən gülləbaran edilmiş dahi şəxsiyyətlərimizin – Natəvanın, Üzeyir Hacıbəylinin, Bülbülün büstləri gətirildi və mərkəzi meydanda qoyuldu. Üç məsciddə təmir-bərpa işləri başlandı. Məscidlərin təmirini yenə də Heydər Əliyev Fondu öz üzərinə götürmüşdür. "Qarabağ" və "Xarıbülbül" otelləri istifadəyə verildi. Şuşanın baş planı təsdiq edildi, yeni yaşayış kompleksinin təməli qoyuldu. Bütün bu kompleks tədbirlər onu göstərir ki, Şuşanın dirçəldilməsi sürətlə gedir və şuşalılar öz doğma yurdlarına qayıdırlar. Bu il Şuşada Böyük Qayıdışın təntənəsi baş tutacaq, uzun müddətlik həsrətdən sonra şuşalılar doğma yurdlarında "Şuşa İli"ndən irəli gələn əhəmiyyətli tədbirləri izləyəcək, fərəhlənəcək və qürurlanacaqlar.

Bu gün Dünya Azərbaycanlılarının V Zəfər qurultayı "Şuşa İli"ndə mədəniyyətimizin beşiyi olan Şuşada keçirilməsi bir daha harada yaşamasından asılı olmayaraq dövlət başçımızın dediyi kimi: "Çünki müstəqil Azərbaycan bütün azərbaycanlıların vətənidir. Bizim bir vətənimiz var – Azərbaycan! Bizim bir dilimiz var – Azərbaycan dili! Bizim ümumxalq ideologiyamız var – Azərbaycançılıq məfkurəsi! Mən arzu edirəm ki, dünyada yaşayan bütün azərbaycanlılar həmişə bir yerdə olsunlar. Həmişə bilsinlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır və onlar hər zaman Azərbaycan dövlətinə arxalana bilərlər".

Bir sözlə, Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada bir araya gəlməsinin böyük tarixi, siyasi və mənəvi əhəmiyyəti olacaq. Çünki Azərbaycan qalib ölkədir və diaspor fəaliyyəti Qələbəmizin daha da möhkəmlənməsi istiqamətində dövlətimizin başçısının apardığı siyasi kursuna uyğun formalaşdırılıb.

Sonda Dünya Azərbaycanlılarının «Şuşa İli»ndə mədəniyyət paytaxtımız Şuşada keçirilən V Zəfər qurultayının işinə uğurlar arzulayır, dövlət və millətimiz üçün yeni qələbələrə yol açmasını diləyirik.

Səs.-2022.-20 aprel.-№68.-S.3.

Şuşada keçiriləcək qurultay dünyaya səs salacaq

Diasporumuzun fəaliyyəti Vətən müharibəsi dövründə uğurlu nəticəsini verib

İsmayıl Qocayev

Bu toplantı xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, mövcud təşkilatların fəaliyyətinin koordinasiyası, milli həmrəylik və birlik ideyasının reallaşdırılması işinə də öz gələcək töhfəsini verəcək

Diasporumuzun təşkilatlanması və vahid ideya ətrafında birləşməsi istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Məhz bunun nəticəsidir ki, diasporumuz Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq aləmə çatdırılmasında yaxından iştirak edir, milli maraqların qorunması işində səmərəli fəaliyyət ortaya qoyur. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan böyük inkişaf yolu keçərək dünyada öz sözü və yeri olan dövlətə çevrilib.

Bu məqam xaricdə yaşayan soydaşlarımıza əlavə güc verir, uğurlarımızı daha da möhkəmləndirmək naminə səyləri artırmağa sövq edir. Xüsusən 44 günlük Vətən müharibəsində qazanılmış Zəfərdə, Qarabağın işğaldan azad edilməsində milli birliyimizin və həmrəyliyimizin rolu danılmazdır. Müasir dünyanın çağırışları yeni diaspor strategiyasını zəruri etdiyindən 2018-ci ildə işlənib hazırlanmış “Strateji Yol Xəritəsi”nin icrası istiqamətində mühüm addımlar atılmaqdadır. Yeni strategiyaya uyğun olaraq ilk növbədə diaspor fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və inkişaf etdirilməsi məqsədilə bir sıra layihələr həyata keçirilib. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DİDK) rəsmi internet saytı yeni tərtibatda, üç dildə fəaliyyət göstərir. Müasir dövrün tələblərinə uyğun olaraq sosial şəbəkələrə diqqət artırılır, xaricdəki azərbaycanlı uşaqlar üçün onlayn Azərbaycan dili dərsləri təşkil edilir. Həmçinin xaricdə ölkəmizin təbliğatını və sosial mediada işini gücləndirmək məqsədilə diaspor təşkilatlarına informasiya-kommunikasiya texnologiyaları sahəsində tam ödənişsiz texniki dəstək həyata keçirilir. Diasporumuzun akademik səviyyəyə qaldırılması məqsədilə əsasən alimlər, iş adamları, yaşadıqları cəmiyyətin mədəniyyətinə, incəsənətinə töhfə vermiş soydaşlarımızla əməkdaşlığın qurulmasına və genişləndirilməsinə üstünlük verilir. Xüsusən gənclərlə aparılan ideoloji fəaliyyət gücləndirilir. 2018 və 2019-cu illərdə 54 ölkədən 265 gəncin iştirakı ilə yay düşərgələri təşkil olunub. “Azərbaycan Diaspor Gəncləri” şəbəkəsi formalaşdırılıb və Brüsseldə Qış Məktəbi keçirilib. Almaniya, Fransa, Türkiyə, Ukrayna və Gürcüstandakı gənc soydaşlarımızın ölkəmizə səfəri təşkil olunub. Dövlət qurumlarında, təhsil ocaqlarında görüşləri keçirilib. Diaspor fəaliyyəti istiqamətində qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi istiqamətində atılan addımlar dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması prosesini daha da gücləndirib. Dövlətimizin düşünülmüş diaspor siyasəti nəticəsində xaricdəki həmvətənlərimizin daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması prosesi özünün yeni mərhələsinə qədəm qoyub. İndi soydaşlarımız yaşadıqları ölkələrin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında daha fəal rol oynayırlar. Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında yüksək fəallıq göstərirlər. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının azad olunmuş torpaqlarımızda aparılan genişmiqyaslı bərpa-quruculuq dövrünə təsadüfi etməsi, xüsusən Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı hesab olunan Şuşada keçirilməsi barədə qərarın tarixi əhəmiyyəti və rəmzi mənası var.

Millət vəkili, Yeni Azərbaycan Partiyasının İdarə Heyətinin üzvü Cavid Osmanov “Şərq”ə açıqlamasında bildirib ki, dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması və diaspor quruculuğu məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Deputat xatırladı ki, ümummilli lider 2001-ci il mayın 23-də “Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında” Sərəncam imzalayıb. Bu Sərəncamın imzalanması dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması işinə çox mühüm töhfə olub: “Diasporla iş sahəsində dövlət siyasətinin həyata keçirilməsi, dövlət orqanlarının və qeyri-hökumət təşkilatlarının bu sahə ilə bağlı fəaliyyətinin əlaqələndirilməsini təmin etmək məqsədi ilə mühüm addımlar atılıb. 2002-ci il iyulun 5-də verilmiş Fərmanla Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması bu sahədəki mövcud problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atmağa imkan verib. Eyni zamanda Azərbaycan diasporunun fəaliyyətini milli maraqlarımızın gerçəkləşdirilməsi istiqamətində cəmləşdirib. Ulu öndər Heydər Əliyevin hər bir sahədə siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyevin bu istiqamətdə xidmətləri danılmazdır. Dövlət başçısının müvafiq sərəncamlarına əsasən, dünya azərbaycanlılarının 2006-cı ildə II, 2011-ci ildə III, 2016-cı ildə IV

qurultayları keçirilib. Prezident qurultayların hər birində geniş nitqlə çıxış edərək, dünya azərbaycanlılarının davamlı olaraq təşkilatlanması və diaspor fəaliyyətinin müasir dövrün tələbləri əsasında qurulması ilə əlaqədar mühüm tapşırıq və tövsiyələrini verib. Dünya azərbaycanlılarının qurultaylarında Azərbaycan həqiqətlərini özündə əks etdirən bir çox mühüm qərar və müraciətlər qəbul olunub. Ermənistanın ölkəmizə qarşı təcavüzünün dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması üçün bir sıra vəzifələr müəyyənləşdirilib. Həyata keçiriləcək tədbirlər və görülməli işlər isə dövlət başçısının Sərəncamı ilə 2008-ci il noyabrın 19-da adı dəyişdirilərək fəaliyyəti təkmilləşdirilən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi tərəfindən koordinasiya olunub. 2018-ci ildə yeni "Strateji Yol Xəritəsi"nin işlənilib hazırlanması və icrası nəticəsində bu sahədə bir çox uğurlara imza atılıb. Yol xəritəsinə uyğun olaraq diaspor fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və inkişafı əsas vəzifələrdən biri kimi qarşıya qoyulub. Son 4 ildə 31 ölkəni əhatə edən 14 Koordinasiya Şurası və 12 ölkədə 18 Azərbaycan Evi yaradılıb ki, bu da həyata keçirilən məqsədyönlü fəaliyyətin nəticəsidir".

Parlament üzvü bəyan edib ki, dünyada yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması və diaspor fəaliyyətinin genişləndirilməsi işinə Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva və onun rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da çox mühüm töhfələr verib: "Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə xaricdəki azyaşlı uşaqlar üçün "Qarabağ" Azərbaycan məktəbləri təsis olunub. Hazırda həmin məktəblərdə 250-dən artıq azərbaycanlı uşaq həmin məktəblərdə ana dilində təhsil alır. Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması və diaspor fəaliyyətinin dövlət tərəfindən davamlı olaraq nəzarətdə saxlanması, bu istiqamətdə lazımi işlərin həyata keçirilməsi Vətən müharibəsi dövründə uğurlu nəticəsinə verib. Dünyanın 30-dan çox ölkəsində keçirilən aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak ediblər. Bundan əlavə, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı tərəfindən müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərilib. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı artıq ərazi bütövlüyü təmin edilmiş Azərbaycanda, özü də ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərində keçiriləcək. Bu tədbirin Şuşada keçirilməsinin çox böyük tarixi əhəmiyyəti və rəmzi mənası vardır. Dünya azərbaycanlıları V Qurultayda bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirəcəklər ki, haqq-ədalət öz yerini tapıb və Qarabağ əzəli Azərbaycan torpağıdır. Bu reallığı isə Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti, liderliyi, milli maraqlarımızı qətiyyətlə müdafiə etməsi, düşünülmüş və qətiyyətli siyasəti mümkün edib. Şuşa şəhərində keçiriləcək Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı, həmçinin xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, mövcud təşkilatların fəaliyyətinin koordinasiyası, milli həmrəylik və birlik ideyasının reallaşdırılması işinə də öz gələcək töhfəsini verəcək".

Şərq. - 2022.- 20 aprel. - № 68. - S. 6.

V Qurultay diaspor hərəkatını yeni hədəflərə yönəldəcək

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq aləmdə daha geniş tanınıl-masında, ölkəmizin dünya siyasətində çəkisinin artırılmasında, əsasən, qonşu dövlətlərdəki tarixi vətənlərində yaşayan və sorağı dünyanın əksər ölkələrindən gələn, sayı 40 milyonu ötən dünya azərbaycanlılarının rolu və xidməti ildən-ildə yüksəlir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin dövlətçilik ideologiyası səviyyəsinə qaldırdığı azərbaycançılıq prinsipləri əsasında çevik və güclü milli diaspor yaradılmasında dünya azərbaycanlılarının bu vaxtadək keçirilmiş 4 qurultayı önəmli rol oynamışdır. Son hazırlıq işləri başa çatdırılmış V qurultay ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı Şuşada keçiriləcək.

Dünyada yaşayan soydaşlarımızın ən ümumi və ən böyük məclisi sayılan bu qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsi iştirak edəcək. Qurultayın rəsmi açılış mərasimindən sonra Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə dair hesabat dinlənəcək, “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələr keçiriləcək. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı son illər yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında xüsusi rol oynayan milli diaspor hərəkatının Qarabağın azad edilməsindən sonra ilk irimiq-yaslı görüşü olacaq.

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının ilk Qurultayı Azərbaycan Respublikası Prezidenti Heydər Əliyevin sərəncamı və iştirakı ilə 2001-ci il noyabrın 9–10-da, II, III və IV qurultaylar isə Prezident İlham Əliyevin sərəncamı və iştirakı ilə müvafiq olaraq 2006-cı il martın 16-da, 2011-ci il iyulun 5–6-da və 2016-cı il iyunun 3–4-də Bakı şəhərində keçirilmiş-dir. Qurultaydan qurultaya genişlənən və güclənən diaspor hərəkatımız IV Qurultayda 49 ölkədən 500-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonaqla təmsil olunmuşdur. Qonaqların içərisində xarici ölkələrin Azərbaycana dost münasibəti ilə tanınan nüfuzlu siyasətçiləri, ictimai xadimləri, elm adamları və bir neçə ölkənin yüksək vəzifəli şəxsləri, parlament üzvləri də olmuşdur.

Milli dövlətçilik ideologiyamız olan azərbaycançılıq məfkurəsini tarixi-kulturoloji baxımdan geniş araşdırmış və dünya azərbaycanlıları hərəkatı barədə qiymətli mülahizələr söyləmiş dilçi akademik, Milli Məclisin deputatı, Azərbaycanda Atatürk Mərkəzinin direktoru Nizami Cəfərov dünyada yaşayan soydaşlarımızın birliyinin və həmrəyliyinin daha da möhkəmləndirilməsində Dünya Azərbaycanlılarının qurultaylarının önəmini belə açıqladı:

–Ulu öndər Heydər Əliyevin dövlətçilik ideologiyası səviyyəsinə qaldırdığı və Prezident İlham Əliyevin daim rəhbər tutduğu azərbaycançılıq məfkurəsi artıq dünyada yaşayan hər bir soydaşımızın qəlbinə hakim kəsilərək, onları ciddi ümummilli hədəflərə yönəldir. Azərbaycançılıq xalqımızın, əvvəla, dərin etnoqrafik kökləri olan, ikincisi, son əsrəyrimdə formalaşan və formulə olunan, nəhayət, kifayət qədər mürəkkəb və zəngin bir təkamül keçən milli ideologiyasıdır. Bu ideologiya türkcülük, islamçılıq və müasirlik kimi üç üzvi tərkib hissədən ibarətdir.

Azərbaycançılıq ideologiyasının tərkib hissələri olan türkcülük, müsəlmançılıq və müasirliyin üzvi vəhdətdə, heç birinə digərindən daha böyük üstünlük vermədən, bir bütöv halında qəbul edilərək, xalqın milli mənafehləri naminə həyata keçirilməsi müstəqillik epoxasının ən önəmli tarixi gerçəkliyi. Ümummilli lider Heydər Əliyev respublikamıza birinci rəhbərliyi və sovet dövlətinin ali rəhbərlərindən biri olduğu dövrdə mümkün olan bütün vasitələrlə azərbaycançılığın əsaslarını dirçəltmiş və möhkəmləndirmişdir. Müstəqilliyimizin başlanğıcında isə ulu öndər bu məfkurəni dövlət ideologiyası olaraq bərqərar etmişdir.

Son iki onillikdə böyük rəhbərin bu tarixi xidmətlərinin həm ölkə, həm də dünya miqyasında yüksək qiymətləndirilməsi, geniş təhlil və təbliğ olunması azərbaycançılıq ideologiyasının, milli ideallarımızın təntənəsi deməkdir. Heç də təsadüfi deyil ki, bugünkü siyasi leksikonda “heydər əliyevçilik” anlayışı azərbaycançılıq məfkurəsinin yeni tarixi şəraitdəki məzmununu və mahiyyətini ifadə edir.

İstər sovet dövrünün məlum və ağır şərtləri daxilində, istərsə də müstəqillik dövrünün ondan da mürəkkəb və ziddiyyətli illərində ümummilli lider Azərbaycanı – Azərbaycan və Azərbaycan xalqını – Azərbaycan xalqı edəcək bütün milli-mənəvi enerji mənbələrinin tam gücü ilə işləməsi üçün zəruri tədbirləri görməklə azərbaycançılıq ideologiyasını legitimləşdirərək, reallaşdıraraq, beləliklə də, bu gün Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin cəsarətlə və qürurla “bizim siyasətimiz – bizim işimizdir” deməsinə əsas verə bildi.

Əsasını ümummilli lider Heydər Əliyevin qoyduğu dünyada yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyi ideyasını müasir mərhələdə Azərbaycan dövləti uğurla gerçəkləşdirir. Ulu öndərin ideya və əməllərinin ən layiqli vari-si Prezident İlham Əliyevin bu xətti davam etdirməsi heç bir alternativ qəbul etməyən zərurət olub, azərbaycançılıq ideologiyası-nı zənginləşdirən, ona güclü enerji verən, məzmununu bütövləşdirən konseptual siyasətdir. Hər şeydən əvvəl, ona görə ki, dünyanın harasında məskunlaşmasından asılı olmayaraq, kiçik istisnaları nəzərə almasaq, azərbaycanlılar eyni etnik mənşəyə, dinə mənsub olub ortaq mental xüsusiyyətlərin, adət-ənənələrin daşıyıcısıdır. Üstəlik, onla-rın eyni bir dili mövcuddur.

Dünya azərbaycanlıları hərəkətinin formalaşmasında və konkret hədəflərə yönləndirilməsində ilk qurultayı ümummilli lider Heydər Əliyevin, sonrakı 3 qurultayı isə Prezident İlham Əliyevin təşkilatçılığı, iştirakı və konseptual çıxışları ilə tarixə düşmüş ali məclislər proqram xarakteri ilə seçilmiş, dünyada milli həmrəyliyin yüksəlməsi yönündə böyük təsir dalğası yaratmışdır. V qurultayın Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı, eyni zamanda, gələcək il Türkiyənin mədəniyyət paytaxtı olacaq Şuşada keçirilməsi xüsusi bir hadisə kimi ümumazərbaycan birliyindən ümumtürk birliyinə təntənəli bir keçid yarada-caq.

Əlbəttə, qloballaşan müasir dünyada azərbaycanlıların siyasi-inzibati sərhədləri aşaraq bir-birlərilə sıx ünsiyyətə girmələri, ümummilli maraqlarını humanizm, insan hüquqları çərçivəsində təmin etmələri yalnız milli yox, həm də ümumbəşəri bir ehtiyacdır ki, əlahiddə hadisə olmayıb bütün millətə xasdır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin və dövlət baş-cısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan xalqının dünya miqyasında milli-mənəvi, mədəni bütövlüyünün möhkəmlənməsi üçün müstəqillik illərində məqsədyönlü, inadlı, ardıcıl mübarizə aparılmışdır ki, bunun müsbət nəticələrini görməmək mümkün deyil.

Tarixi tale elə gətirmişdir ki, azərbaycanlıların və ya Azərbaycan türklərinin bu gün yalnız beşdən-biri müstəqil Azərbaycan Respublikasının vətəndaşıdır. Təxmini hesablamalara görə, dünya azərbaycanlılarının beşdən-dördü öz tarixi Vətəninə min illərlə necə məskun olmuş-dursa, bu gün də elə yaşayır. Azərbaycan xalqının və insanının dünyanın inkişaf etmiş xalqları ilə müqayisədə ikinci, hətta üçüncü dərəcəli olması təsəvvürlərinin sürətlə aradan qaldırılması baxımından görülən işlər və onun uğurlu nəticələri də olduqca sevindiricidir. Nəzərə alınmalıdır ki, azərbaycanlılarda on illər (hətta əsrlər) belə bir yanlışlıq olmuşdur. Ziyalıların bir qisminin ana dillərindən və prinsip etibarilə mənsub olduqları xalqdan imtina edib müxtəlif əcnəbi dillərdə danışmaq, yazmaq, özlərinə əcnəbi soyad formaları qəbul etmələri və s. həmin “gerilik” kompleksinin təzahürləri idi ki, milli tarixin son mərhələsinə qədər bu və ya digər dərəcədə davam edirdi.

Azərbaycançılıq anlayışının bütün dün-yada yüksəldilməsi nəticəsində bu gün heç bir azərbaycanlı özünü bir rusdan, bir alman-dan, bir fransızdan, nə də bir ingilisdən aşağı hesab etmir. Milli qürur yalnız sözdə deyil, həm də işdə, əməldədir. Ölkədə abadlaşan, yeni rəmzlərini yaradan şəhərlər (xüsusilə Bakı), kəndlər, çəkilən yollar, yaradılan təhsil müəssisələri, tətbiq edilən müasir idarəçilik texnologiyaları, dünya standartları ilə müqayisə olunan müxtəlif təsisatlar, idman-da, mədəniyyətdə indiyə qədər bu miqyasda görünməmiş beynəlxalq uğurlar Azərbaycan insanını mənən, ruhən yüksəldən, belə demək mümkünsə, onun mənəvi saflaşmasını təmin edən hadisələrdir.

Bugünkü Azərbaycan gerçəkliyinin bütün dünyada diqqətçəkən bir cəhəti də müxtəlif mədəniyyətlərə, dünyagörüşlərinə təmkinli dialoq əsasında hörmətlə yanaşılması, qlobal-laşan dünyanın çağırışlarına həssas, anamlı münasibət, multikulturalizm hesab oluna bilər.

Bütün bu deyilənlər yalnız bugünlə məhdudlaşmayıb Azərbaycan insanının gələcək taleyini, xarakterini də müəyyən edir. Bu taleyüklü işlər, əməllər Azərbaycan xalqının yeni tipli, modern düşüncəli lideri Prezident İlham Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi ideyası, ulu öndər Heydər Əliyevin dediyi kimi, soydaşlarımızı vahid bir hədəfə – milli həmrəyliyə səfərbər edən qürurverici bir duyğu-düşüncədir. V qurultayın müəyyən edəcəyi hədəflər baxımından milli dövlətçilik məfkurəmiz olan azərbaycançılığa daha uca mövqe, xalqımıza möhkəm birlik, sarsılmaz həmrəylik arzu edirik!

Çapa hazırladı:Tahir Aydınoglu

Xalq qəzeti. - 2022.- 20 aprel. - № 81. - S. 5.

Diasporlar ölkələr və xalqlar arasında etibarlı körpüdür

Əli Nəcəfxanlı

İlk növbədə, əlbəttə, biz istəyirik ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələri heç vaxt kəsməsinlər. Daim əlaqədə olsunlar, Azərbaycan ilə bağlı olsunlar. Beləliklə, onlar özlərini daha da rahat hiss edəcəklər. Belə olan halda Azərbaycan dövləti onlara daha da böyük dəstək verə biləcək.

**İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Yunan dilində “səpələnmək” anlamını ifadə edən “diaspor” sözünün geniş mənada müəyyən toplumlardan qürbətə, doğma torpaqlardan uzaqlarda yaşayıb təşkilatlanması deməkdir. Bu söz Babil sürgünü zamanı yəhudi qövminin bütün dünyaya səpələnməsi ilə leksikona daha geniş şəkildə daxil olub.

Dünyanın müxtəlif guşələrində Azərbaycan diasporları fəaliyyət göstərirlər. Amma, onlar son dövrlərdə mütəşəkkül deyildilər. Bu təşkilatlanmada, diaspor quru-culuğunda ümummilli lider Heydər Əliyevin böyük rolu olub. Ulu öndərin "Dünya Azərbaycanlılarının I Qurul-tayının keçirilməsi haqqında" 23 may 2001-ci il tarixli sərəncamına əsasən, həmin il noyabrın 9-10-da xaricdəki həmvətənlərimizin böyük bir qrupu Bakıda toplaşdı. Bu sətirlərin müəllifinə də unudulmaz dahi şəxsiyyət Heydər Əliyevin həmin qurultaydakı parlaq nitqini dinləyənlər arasında olmaq, iştirakçılardan müsahibələr almaq nəsim olub. İlk qurultayda bu sahə ilə bağlı qəbul olunmuş qərarlar, qarşıya qoyulan vəzifələr diaspor fəaliyyətini təşəkkülü və güclənməsi baxımından tarixi önəm daşıyır.

Birinci Qurultaydan sonra 2002-ci ildə Heydər Əliyevin sərəncamı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi (hazırkı Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılmışdır. Diaspor təşkilatlarının yaranması, formalaşma prosesi daha geniş vüsət almışdır. Əgər o vaxt dünyada 200-dən bir qədər çox diaspor təşkilatımız var idisə, hazırda onların sayı iki dəfədən də artıqdır. Azərbaycan diaspor təşkilatları kəmiyyət və keyfiyyət baxımından böyük yol keçmiş, güclənmişlər. Bu gün dünya miqyasında azərbaycanlılar və onların təmsil etdikləri təşkilatlar önəmli rol oynayırlar.

Əslində, “diaspor” məfhumu, xaricdə ilkin birgəlik dərnəkləri bizdə hələ sovetlər dövründən yaranmışdır. Bildiyimiz kimi, ulu öndər Heydər Əliyev o vaxt Sovet İttifaqı çərçivəsində başqa respublikalarda yaşayan azərbaycanlılara həmişə diqqət göstərirdi. Məhz onun təşəbbüsü ilə Sovet İttifaqında istisna hal kimi Azərbaycan gəncləri imtahan vermədən Rusiyanın, digər müttəfiq respublikaların nüfuzlu ali məktəblərində təhsil alırdılar. Hər il 800-dən çox Azərbaycan gənci ən qabaqcıl təhsil ocaqlarında oxuyurdu. Sonrakı dövrdə – müstəqillik zamanı da ulu öndər bu məsələni daim diqqət mərkəzində saxlayırdı. Məhz onun təşəbbüsü ilə 1991-ci ildə 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəlik və Birlik Günü təsis edilmişdir. Bu gün həmin bayramı bütün dünya azərbaycanlıları qeyd edirlər.

Yeni əsrdə dünya azərbaycanlılarının daha üç qurultayı keçirilib. 2006-cı il martın 16-da II, 2011-ci il iyulun 5-6-da III, 2016-cı il iyunun 3-4-də IV qurultay reallaşdı. Bu qurultaylarda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin nitqləri diasporlarımız üçün əsl fəaliyyət proqramı kimi qəbul olunub, dövlət başçısının bu sahədə qarşıya qoyduğu vəzifələrin səmərəli şəkildə həyata keçirilməsi üçün zəruri addımlar atılıb.

İndi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın sayı milyonlardır. Sözsüz ki, onlar yaşadıkları ölkələrin vətəndaşlarıdır. Xaricdə özlərini o qədər də qərib hiss etməmələri, daha da böyük mövqelərə nail ola bilmələri vacib amildir. Buna görə də onların əksəriyyəti yaşadığı ölkənin ictimai, siyasi, iqtisadi həyatında fəallıq göstərir, eyni zamanda, millətimiz haqqında müsbət rəy yaradır.

Prezident İlham Əliyevin fikrincə, xaricdə yetişən gənc nəsil də Azərbaycan ilə bağlı olmalı, ilk növbədə, Azərbaycan dilini bilməlidir. Hazırda müxtəlif ölkələrdə 160-dan çox həftəsonu məktəbinin fəaliyyət göstərməsi elə məhz bu amala xidmət edir və fərəh doğurur. Şübhəsiz ki, canı canımızdan, qanı qanımızdan olan hər bir kəs milli kimliyindən hərtərəfli xəbərdar olmalı, xalqının tarixini bilməli, milli keyfiyyətlərinə yiyələnməli və bunu hər yerdə iftixarla dilinə gətirməli, Azərbaycanı və azərbaycançılığı geniş təbliğ etməyi bacarmalıdır. Yeri gəlmişkən, xatırladaq ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım

Əliyevanın da təşəbbüsü ilə xaricdəki azyaşlı uşaqlar üçün “Qarabağ” Azərbaycan məktəbləri təsis olunub və bu gün həmin məktəblərdə 250-dən artıq azərbaycanlı uşaq üçün doğma ana dilində təhsil almaq imkanı yaradılıb.

Zaman-zaman tarixin sərt sınaqlarına, nankor qonşularının xain təcavüzünə məruz qalmış Azərbaycanın haqq işi də, uğurları da əvvəlki dövrlərə nisbətən, bu gün dünyada geniş təşviq olunur. Bu işdə xaricdəki diaspor təşkilatlarımızın rolu danılmazdır. Onların bir yerdə olması, daim bir nöqtəyə vurması uğurları şərtləndirən amillərdəndir. Azərbaycanın dövlət və milli maraqlarının müdafiəsində diasporun rolu durmadan artır.

Xatırladaq ki, Vətən müharibəsi dövründə diasporlarımız yaşadıkları məkanlarda Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinə son qoyul-ması və ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması istiqamətində fəal iş aparılıblar. Şanlı 44 gün ərzində diaspor təşkilatlarımız dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçiriblər və həmin aksiyalarda, ümumilikdə, 25 mindən çox soydaşımız, eləcə də dost xalqların nümayəndələri iştirak ediblər. Bundan başqa, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatının müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərməsi fərəh doğurur.

Eyni zamanda, Azərbaycanda olan diaspor nümayəndələri ilə də lazımı təbliğat-təşviqat işi aparılır. Keçən yay Bakıda, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsində onlarla maraqlı görüş keçirilib. Komitənin sədri Fuad Muradov Azərbaycan diasporunun fəaliyyətindən söz açıb, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanmasını, müharibə dövründə və müharibədən sonra gördükləri işləri yüksək qiymətləndirib. Görüşdə Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya olduğu kimi, təhrif edilmədən, obyektivcəsinə çatdırılmasında buradakı diasporların üzərinə düşən vəzifələrdən də bəhs edilib. Qonaqlar Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə işləməkdən məmnunluq duyduqlarını, həyata keçirilən uğurlu layihələrdən ciddi sərəfə əldə olun-duğunu ifadə ediblər. Onların işğaldan azad olunmuş ərazilərimizə səfərləri təşkil edilib, müşahidələri barədə fikirləri geniş yayılıb.

Bu ilin yanvar ayında Belçikada fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları və icma nümayəndələri ilə işgüzar tədbir təşkil olunub. Səfir Vaqif Sadıqov soydaşlarımızla fəaliyyət proqramını müzakirə edib. O, Azərbaycanın Vətən müharibəsində qazandığı şanlı Qələbədən, Avropada yaşayan azərbaycanlıların lobbicilik fəaliyyətlərindən, diaspor təşkilatlarının da Azərbaycanın diplomatik korpus-ları ilə birlikdə bu qələbəyə verdiyi töhfələrdən danışıb. Belçikada və Lüksemburqda bundan sonra Azərbaycan diaspor təşkilatları və icmalarının daha fəal olması, proseslərə aktiv münasibət bəsləmələri tövsiyə edilib.

Martin sonlarında Türk Dövlətləri Təşkilatının (TDT) Bursada keçirilən II Diaspor Forumu çərçivəsində Azərbaycan təşkilatlarının təmsilçiləri ilə görüşdə bildirilib ki, dövlətimizin diaspor siyasəti, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin göstərişləri və tapşırıqları əsasında həyata keçirilən fəaliyyət istiqamətləri və layihələr böyük əhəmiyyət daşıyır. Vətəndaşlarımızın və soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatına inteqrasiya-sı, Azərbaycan həqiqətlərinin təbliğ olunması yönündə fəallığı və s. məsələlər gündəmdən düşmür. Nəticələr Azərbaycana və dövlətimizə xidmət etməyi milli vəzifə, könül borcu kimi dəyərləndirdiklərini söyləyiblər.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi da-vamlı xarakter daşıyır. 2018-ci ildə işlənilib hazırlanmış və icrası həyata keçirilən yeni “Strateji Yol Xəritəsi”ndə bu sahənin inkişafına dair məqamlar yetərlincədir. Burada xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, təşkilatların fəaliyyətinin koordinasiyasına, milli həmrəylik və bir-lik ideyasının reallaşdırılmasına ayrıca diqqət yetirilib. Diaspor fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnolo-giyalarının tətbiqi və inkişaf etdirilməsi hazırda uğurla reallaşdırılan mühüm məsələlər sırasındadır.

Son 4 ildə 31 ölkəni əhatə edən 14 Koordinasiya Şurası yaradılıb. Hazırda xaricdəki 18 şəhərdə Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. Bunlar Avropadan tutmuş Yaxın Şərqə qədər olan bir coğ-rafıyanı əhatə edir. Tallin, Varşava, Budapeşt, Brüssel, Zalsburq, Barselona, Köln, Berlin, Münhen, Kiyev, Odessa, Ankara, İğdır, Qahirə, Saloniki, Tbilisi, Marneuli və Qardabani şəhərlərindəki Azərbaycan evləri tərəqqi örnəklərimizin təbliğində fəallıq göstərirlər.

Nəhayət, onu da qürurla vurğulayaq ki, hazırlıq işləri başa çatmaqda olan Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumu-zun düşmən işğalından azad etdiyi, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərində təşkil ediləcək. Qurultayda müvafiq komitənin hesabatı dinlənilməklə bərabər, “Postmüharibə dövründə

Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələr keçiriləcək.

Növbəti qurultaya məhz Şuşanın ün-van seçilməsinin dərin tarixi əhəmiyyəti və rəmzi mənası var. Dünya bir daha görəcək ki, ermənilərin həyasızcasına özlərinin qədim diyarı saydıqları Şuşa əsl mənada kimə məxsusdur. Bu real-lığı Prezident İlham Əliyevin mümkün etməsi hədsiz məmnunluq hissi yaradır.

Xalq qəzeti. - 2022.- 20 aprel. - № 81. - S. 5.

Dünya azərbaycanlıları Şuşada zəfər tonqalı qalayacaq

Həmvətənlərimiz V qurultayı mədəniyyət paytaxtımızda keçirəcəklər

Yasəmən Musayeva

"Qoy çaylarımız qurumasın! Qoy ağaclarımız kəsilməsin! Qoy çırağımız sönməsin!"

2001-ci il noyabrın 9-da Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev nitqini Yer üzündəki bütün azərbaycanlılara ünvanlanan bu xoş arzularla, diləklərlə bitirmişdi...

Milli həmrəyliyəmizin nümayişinin zirvələrindən biri olan bu möhtəşəm qurultayda Ümummilli Lider nitqində dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin respublikamızla əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında birliyin, həmrəyliyin təmin olunması və elə bu milli birlik sayəsində xalqımızın Qarabağ kimi ağır problemdən qurtuluşuna işarə vurmuşdu...

Ulu Öndər xüsusilə vurğulamışdı ki, bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır, azərbaycançılıqdır: "Azərbaycan dövlət müstəqilliyini əldə edəndən sonra azərbaycançılıq aparıcı ideya kimi həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün əsas ideya olubdur. Biz həmişə bu ideya ətrafında birləşməliyik".

Qurultayda Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun daha da artırılması, xüsusilə də Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin ifşası, bədnam erməni lobbisinə qarşı sistemli və ardıcıl əks-hücumun təşkili məsələləri başlıca vəzifə olaraq qarşıya qoyulmuşdu.

Dünya azərbaycanlılarının ürəyi bir olub, yalnız Qarabağ üçün döyüdü

Dünya azərbaycanlılarının ilk tarixi qurultayının üzərindən ötən zaman və 44 günlük Vətən müharibəsi də sübut etdi ki, Ümummilli Liderin azərbaycançılıq ideyası xalqımızı həmrəy edən böyük dəyərdir.

Azərbaycanın parlaq zəfəri ilə bitən Vətən müharibəsində dünya azərbaycanlıları bir amal ətrafında tarixin heç bir dönəmində olmadığı kimi həmrəy oldu. Harada yaşamasından asılı olmayaraq, bütün azərbaycanlılar birləşərək Vətən müharibəsinin qalibiyyətlə bitməsi üçün əllərindən gələnləni etməyə, dövlətimizə, ordumuza, əsgərimizə, ümumilikdə qələbəmizə töhfə verməyə çalışdılar. Xüsusilə beynəlxalq aləmə səsimizi çatdırmaq, informasiya müharibəsində savaşamaq üçün gecə-gündüz mübarizəyə atıldılar. Xalqımızın milli həmrəyliyinə tənənəsi olan 44 günlük Vətən müharibəsində diaspor təşkilatlarımızın dünyanın 30-dan çox ölkəsində keçirdikləri 200-dək aksiyada 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak etdilər. Eyni zamanda müharibə günlərində 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərmişdilər.

Bəli, 44 günlük savaş dönəmində bütün dünya azərbaycanlılarının ürəyi bir olub, yalnız Qarabağ üçün döyüdü.

Gücümüz birliyimizdədir

Elə milli birlikdən, həmrəylikdən doğan bu güc-qüvvə sayəsində də Azərbaycan işğalçı Ermənistan üzərində qələbə çaldı. Qarabağımızın baş tacı Şuşanı azad edərək, düşməni kapitulyasiya bəyanatına imza atmağa məcbur etdi.

"Azərbaycan tarixdə heç vaxt belə parlaq zəfər əldə etməmişdir, tarixdə heç vaxt indiki qədər güclü olmamışdır. Bizim gücümüz birliyimizdədir. Biz birlik nümayiş etdirmişik, əzmkarlıq nümayiş etdirmişik, qəhrəmanlıq nümayiş etdirmişik və bunun nəticəsində "dəmir yumruq"la düşmənin başını əzib öz doğma torpaqlarımızı azad etmişik".

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin 2020-ci il dekabrın 23-də işğaldan azad edilmiş Qubadlı və Zəngilan rayonlarında olarkən bütün dünyaya bəyan etdiyi kimi, məhz birliyimiz və əzminizlə, qətiyyətimizlə dədə-baba yurdumuz Qarabağı azadlığa qovuşdurduq.

Sentyabrın 27-dən noyabrın 10-na qədər olan 44 günlük bir zaman kəsiyini əhatə edən Vətən sınağından birgəliyimiz sayəsində üzüağ, şərəflə çıxdıq.

Çaylarımız zümzümə ilə çağlayır, yurdlarımızın çırağı yanır

İndi artıq Ulu Öndər Heydər Əliyevin arzularının şah taxtında yer edən diləkləri də çin olub. Artıq torpaqlarımızın düşmən tərəfindən qurudulan çayları da, bulaqları da xoş zümzümə ilə çağlayır, qırılan meşələrımız sıx pöhrələyir, illərdir yasa qərç olan yurdlarımızın çırağı şölələnilir.

Vətən müharibəsində qazandığımız şanlı zəfər Qarabağda tarixi ənənələrimizin və mədəni tədbirlərimizin də bərpasına yol açıb. Bu gün işğaldan azad olunan torpaqlarımız quruculuq meydanına, Şuşa isə mədəniyyətimizin mərkəzinə çevrilib. Günü-gündən dirçələn, əvvəlki tarixi şöhrətinə qovuşan, mədəniyyət ənənələrini bərpa edən qürur qalamız Şuşadan dünyaya sülh mesajları verilir. Artıq ötən il mədəniyyət paytaxtımızda "Xarıbülbül" Musiqi Festivalı, "Vaqif Poeziya Günü" keçirilib. Azərbaycan Milli Məclisinin "Şuşa ilinə" töhfəsi olaraq Şuşada parlamentin komitə iclaslarının keçirilməsinə başlanılıb. 2023-cü ildə isə ümumilikdə türk dünyasının qürur mənbəyi olan Şuşa "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" olacaq.

Qürur ünvanında fəxarətli görüş

İki gün sonra Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında keçiriləcək. Qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir.

Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı 2001-ci il noyabrın 9-10-da, ikinci qurultayı 2006-cı il martın 16-da, üçüncü qurultayı 2011-ci il iyulun 5-6-da, dördüncü qurultayı 2016-cı il iyunun 3-4-də keçirilib.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin azərbaycançılıq ideyasını inkişaf etdirən diaspor təşkilatlarımız Prezident İlham Əliyevin dəqiq müəyyənləşdirdiyi plan və istiqamətlər üzrə də uğurla inkişaf edərək, bu gün tarixindəki ən güclü səviyyəsinə yüksəlib.

Vətən müharibəsində yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətə Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılmasında uğurlu fəaliyyət göstərən diasporumuzun Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşünün qürur ünvanımız Şuşada keçirilməsinin və qurultay keçirməsinin özünün böyük rəmzi mənası və tarixi dəyəri var.

Həmvətənlərimiz də parlaq zəfərimizdən doğan fərəh hissi və azad torpaqlarımıza qürurla ayaq basmağın xoşbəxtliyini yaşayacaq.

Necə ki, Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciətində bu məqamı xüsusi vurğulamışdı: "Bu gün əminəm ki, dünya azərbaycanlıları yaşadıkları bütün ölkələrdə başı dik, alnıaçıq, üzüağ gəzirlər və öz tarixi vətəni olan Azərbaycanla haqlı olaraq fəxr edirlər..."

Azərbaycan. - 2022.- 20 aprel. - № 81. - S. 8.

Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər qurultayı

Fuad Muradov,

Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının keçirilməsi ilə bağlı hazırlıq işləri yekunlaşır. Qurultay Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuzun düşmən işğalından azad etdiyi, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçiriləcək.

Tədbirdə 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Qurultayın rəsmi açılış mərasimindən sonra Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə dair hesabat verilməsi, "Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr", "Qarabağın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri" mövzularında müzakirələrin təşkili planlaşdırılır.

Qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı son illər yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşü olacaq.

Dünya azərbaycanlılarının mötəbər tədbirinin tarixi zəfərimizin rəmzi olan Şuşada keçirilməsi çox böyük siyasi əhəmiyyətə malik olan əlamətdar tarixi hadisə, unudulmayacaq böyük bayramdır. Ona görə də biz bu qurultayı Zəfər Qurultayı adlandırırıq.

Ulu Öndər Heydər Əliyevin diaspor quruculuğu fəaliyyəti

Diaspor quruculuğu Azərbaycanda müstəqilliyin ilk illərindən aktualıq kəsb etməyə başlasa da, bu tələyüklü vəzifənin yerinə yetirilməsinə dövlət tərəfindən xüsusi diqqət göstərilməsi məhz Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlişindən sonra mümkün oldu. Hələ 1991-ci ildə Ümummilli Liderin təşəbbüsü ilə Naxçıvan MR Ali Məclisi 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Gününün təsis olunması barədə qərar qəbul etmiş və bu tarixi günün bütün ölkə ərazisində bayram kimi qeyd olunması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisi qarşısında vəsətət qaldırmışdı. Ermənistanın təcavüzü və torpaqlarımızın işğalı dövrünə təsadüf edən 1990-cı illərdə Ulu Öndər beynəlxalq ictimaiyyətin ölkəmizin problemlərinə biganəliyi fonunda soydaşlarımızın dünyadakı səsimiz ola biləcəyi gerçəyini təbliğ edərək, bu istiqamətdə atılan addımları dövlət siyasəti xəttinə çevirdi. Onun dövlət başçısı kimi bütün xarici səfər proqramlarına mütləq həmin ölkədə yaşayan Azərbaycan icması ilə görüşlər daxil edilirdi. Həmyerlilərimizlə ayrıca xoş ab-hava, isti münasibətlərə köklənmiş bütün görüşlərində onları yaşadıkları ölkəyə inteqrasiya ilə yanaşı, tarixi vətənlərini də unutmamağa, onun dərdinə biganə qalmamağa, azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında birləşməyə çağırırdı. Məhz həmin illərdən başlayan azərbaycanlıların təşkilatlanması 2001-ci il noyabrın 9-10-da müstəqil Azərbaycanın, eləcə də bütün dünya azərbaycanlılarının həyatında tarixi hadisə kimi yaddaqalan Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi ilə davam etdi.

Ümummilli Liderin dillər əzbərinə çevrilən "Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam!" sözləri ilə də tarixə düşən bu qurultayda Heydər Əliyev Azərbaycan diasporunun güclənməsi üçün istiqamətlər müəyyənləşdirdi və tövsiyələrini verdi. Qarşıda duran vəzifə və prioritetlər nəzərə alınaraq elə həmin qurultayda diasporla çalışan dövlət qurumunun - Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması qərara alındı, 5 iyul 2002-ci ildə isə Ulu Öndər Heydər Əliyevin müvafiq fərmanı ilə komitə yaradıldı. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin 19 noyabr 2008-ci il tarixli sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Ulu Öndərin əsasını qoyduğu diaspor siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uğurla davam etdirilir. Məhz bu siyasətin nəticəsi olaraq cənab İlham Əliyevin prezidentliyi dövründə Dünya Azərbaycanlılarının artıq dördüncü, ümumilikdə isə beşinci qurultayı keçiriləcək.

Azərbaycan diasporuna dövlət qayğısı

Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayından ötən dövr ərzində Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, cəmiyyətə inteqrasiyası,

onların ictimai-siyasi həyatda aktivliyinin təmin olunması, tarixi vətənlə əlaqələrinin genişləndirilməsi, habelə müxtəlif xalqların diaspor təşkilatları ilə effektiv əməkdaşlıq münasibətlərinin qurulması istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirmişdir. Bu sahəyə dövlətin diqqət və qayğısının bariz nümunəsi Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il 6 iyul tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun yaradılmasıdır. Yarandığı gündən bu günədək Fonda 250 layihə təklifi daxil olmuşdur.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fərmanından irəli gələn məsələlərin həlli istiqamətində komitənin hazırladığı "Xaricdə yaşayan aztəminatlı azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi Qaydası" 4 oktyabr 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən təsdiq edilmiş və 2021-ci il yanvar ayının 1-dən qüvvəyə minmişdir. Komitə ilə rahat əlaqənin yaradıla bilinməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilmiş və qurum "Elektron hökumət" portalına inteqrasiya olunmuşdur.

Diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin dərinləşdirilməsi sahəsində mövcud olan problemlər öyrənilmiş və pərakəndə fəaliyyətin qarşısının alınması məqsədilə bir sıra addımlar atılmışdır. Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında qanunvericilik bazasının təkmilləşdirilməsi məqsədilə komitədə əlaqədar qurumların nümayəndələrinin iştirakı ilə müvafiq işçi qrup yaradılmış, bu istiqamətdə xarici təcrübə öyrənilərək təkliflər hazırlanmışdır.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızı diaspor fəaliyyətində iştirak etməyə təşviq etmək, eləcə də xaricdə Azərbaycan həqiqətlərinin yayılması, tariximiz və mədəniyyətinin təbliği üçün böyük əmək sərf edən azərbaycanlıların mükafatlandırılması məqsədilə "Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə" Azərbaycan Respublikasının medalı təsis edilmiş və bu sahədə xidmətləri olan soydaşlarımız bu medalla təltif olunmuşdur.

Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında Prezident İlham Əliyevin proqram xarakterli çıxışı, tövsiyə və tapşırıqları, eləcə də Azərbaycan diaspor təşkilatlarının tələb və təklifləri nəzərə alınmaqla Strateji Yol Xəritəsi hazırlanmışdır. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla, Azərbaycan icma və diaspor təşkilatları ilə koordinasiyanın optimallaşdırılması, diasporla diplomatik korpusun əməkdaşlığının sağlamlaşdırılması üçün konkret addımlar atılmışdır. Səfirlik və konsulluqlarla birgə fəaliyyətə diqqət yetirilmişdir.

Biz birlikdə güclüyük!

Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva tərəfindən xaricdə yaşayan azərbaycanlılara göstərilən diqqət və qayğı maksimum birliyi və həmrəyliyi tövsiyə edir. Bu istiqamətdə ən effektiv işlərdən sayıla biləcək xarici ölkələrdə Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarının yaradılması və Azərbaycan Evlərinin açılması olmuşdur. Hazırda dünyanın 33 ölkəsini əhatə edən və 130-dan çox diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurasının hədəfi yerli, regional fəaliyyəti gücləndirmək və beynəlxalq təşkilatlara təsir imkanlarına malik olmaqdır.

Dünyanın 11 ölkəsində fəaliyyət göstərən 15 Azərbaycan Evi isə xaricdə milli atributumuz kimi maddi-mənəvi dəyərlərimizi təbliğ etdirməklə sosial-mədəni məkan rolunu oynayır. Buranın konsepti ümumilikdə ziyarətçilərə Azərbaycan haqqında müfəssəl fikir formalaşdırmaq və məlumat vermək üçün nəzərdə tutulmuşdur. Eyni zamanda həmin təsisatlar istənilən vaxt azərbaycanlıların pənah apardıqları doğma evi kimi bir ocağa çevrilməkdədir. Biz koronavirus pandemiyası və Rusiya-Ukrayna münaqişəsi fonunda bunun şahidi olduq.

Millikimliyinvə anadilininqorunması məsələləri

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə "Qarabağ" adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyət göstərir. Artıq dünyanın 6 şəhərindəki "Qarabağ məktəbi"ndə 250-dən çox azərbaycanlı uşaq təhsil alır. Bunlar Kanadanın Ottava, Fransanın Nant, İsveçrənin Bern, Polşanın Varşava, İsveçin Stokholm, Böyük Britaniyanın London şəhərləridir. Məktəblər pedaqoji heyət, dərslər vəsaitləri və müvafiq vəsaitlərlə təmin olunmuşdur. Xaricdə böyüyən azərbaycanlı gənc nəslin Azərbaycanla bağlı olması və ilk növbədə Azərbaycan dilini bilməsi məqsədilə oflayn, onlayn və hibrid metodlarla layihələr həyata keçirilir. Burada şagirdlərə Azərbaycan dili və ədəbiyyatı, Azərbaycan və dünya tarixi, rəsm və piano dərsləri keçirilir.

Xaricdə yaşayan 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün komitə tərəfindən hazırlanmış "Azərbaycan dili" dərsləri Təhsil Nazirliyinin qurduğu əsasında çap edilmiş və xaricdəki soydaşlarımıza göndərilmişdir. Eyni zamanda komitənin rəsmi internet saytından kitabı PDF formatda əldə etmək imkanı da yaradılmışdır.

Beynəlxalq sahədə əməkdaşlıq və perspektiv imkanlar

Komitə beynəlxalq əlaqələrin inkişafına və xarici ölkələrin təcrübəsinin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirmişdir. Bu xüsusda Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan ölkələrin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlıq dərinləşdirilmiş, bir sıra sənədlər imzalanmış, çoxsaylı tədbirlər keçirilmişdir. Bakı şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin diaspor məsələlərinə məsul nazirlik və qurumları arasında təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı olmuşdur. Eləcə də Almaniyanın paytaxtı Berlin şəhərində "Türkdilli Diasporların I Potensial Artırma Təlim Proqramı", ABŞ-ın Nyu York şəhərində "Türkdilli Diasporların Potensialının Təkmilləşdirilməsi üzrə Təlim Proqramı" təşkil edilmişdir.

Qardaş Türkiyə Respublikasının müvafiq qurumu ilə anlaşma memorandumu imzalanmış, Vətən müharibəsi dövründə Ermənistanın Gəncə şəhərində törətdiyi terror aktı zamanı Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqrəba İcmaları Agentliyinin rəhbərinin Azərbaycana səfəri təşkil olunmuşdur. Həmçinin İsrail, Rumıniya, Macarıstan və digər ölkələrin aidiyyəti təşkilatlarında görüşlər keçirilmişdir.

Bu yaxınlarda komitənin nümayəndə heyəti Türk Dövlətləri Təşkilatının Bursada təşkil olunan II Diaspor Forumunda iştirak etmişdir.

Diasporun rolunun gücləndiyi hazırkı şəraitdə Azərbaycan ilk dəfə olaraq bu il Qlobal Diaspor Forumunda təmsil olunmuşdur.

İnanırıq ki, Azərbaycan və Türkiyə diasporları erməni diasporunun hiyləgər planlarına qarşı prinsipiallıq göstərərək 2021-ci il iyunun 15-də dövlət başçılarımız tərəfindən imzalanan "Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi"nin "Tərəflər müxtəlif ölkələrdə yaşayan Azərbaycan və türk diasporları arasında əməkdaşlığın daha sıx inkişaf etdirilməsi, onların məruz qaldıqları ümumi problemlər qarşısında birlikdə addımlar atılması və ardıcıl həmrəylik göstərilməsi məqsədilə səylərini birləşdirəcəklər" bəndindən irəli gələn vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələcəkdir.

Qarabağ mitinqləri

Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində dünyanın aparıcı şəhərlərində Azərbaycan həqiqətlərinin Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması yolu kimi mitinqlər keçirilməsi də xüsusi yer tutur. 2019-cu ildə Xocalı soyqırımının 27-ci ildönümü ilə əlaqədar Avropa İttifaqının siyasi mərkəzi olan Belçika Krallığının Brüssel şəhərində etiraz mitinqi, 22 fevral 2020-ci ildə Almaniyanın Berlin şəhərindəki tarixi Brandenburq qapıları önündə Ümumavropa Qarabağ mitinqi, 2022-ci ildə Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə əlaqədar Vaşinqtonda Ümumamerika Xocalı Mitinqi təşkil olunmuşdur.

Azərbaycan diasporu Tovuz döyüşlərindən sonra

2020-ci ilin iyul ayında Ermənistanın Azərbaycan Respublikasının Tovuz rayonu istiqamətində dövlət sərhədində törətdiyi təxribat xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin ciddi narahatlığına və etirazına səbəb olmuşdur. Dünyanın müxtəlif ölkələrində məskunlaşan azərbaycanlılar Ermənistanın dövlət sərhədində törətdiyi təxribatlara etiraz əlaməti olaraq mütəşəkkil şəkildə aksiyalara başlamış, güclü birlik və həmrəylik nümayiş etdirərək dünya dövlətlərindən və beynəlxalq təşkilatlardan Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə son qoyulmasını və Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsini tələb etmişdir.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar, eləcə də Azərbaycana dost münasibəti bəsləyən xalqların nümayəndələri dünyanın aparıcı ölkələrində, BMT, ATƏT və digər beynəlxalq təşkilatların ofisləri qarşısında, dünyanın nüfuzlu media orqanlarının qarşısında icazəli aksiyalar keçirmiş, dünyanın aparıcı dövlətlərindən və nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlarından Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad olunması və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması üçün qəti tədbirlər görülməsi tələb edilmişdir. Ümumilikdə 26 ölkədə 25 min nəfərdən çox insanın iştirak etdiyi 71 aksiya keçirilmişdir.

Ermənilərin Polşa, Niderland, Belçika, ABŞ (Vaşinqton, Los-Anceles), Gürcüstan, Türkiyə və Ukraynada Azərbaycan səfirliklərinin qarşısında təşkil etdikləri icazəsiz aksiyalar həmvətənlərimizin,

habelə Azərbaycana dost münasibət bəsləyən xalqların diasporlarının nümayəndələrinin müdafiə aksiyaları ilə fiaskoya uğramışdır. Komitə tərəfindən dünya azərbaycanlılarına müraciət edilərək təxribatlara uymamaq, bütün mübarizənin hüquqi müstəvidə, yaşadıkları ölkələrin qanunları çərçivəsində aparılması tövsiyə olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin tapşırıqlarına əsasən, həmvətənlərimizin pozulmuş hüquqlarının yaşadıkları ölkələrin qanunları çərçivəsində və beynəlxalq hüquq normaları əsasında bərpası, eləcə də dəymiş maddi və digər zərərlərin aradan qaldırılması üçün bütün mümkün addımlar atılmışdır.

Azərbaycan diasporu Vətən müharibəsi dövründə

2020-ci il 27 sentyabr-10 noyabr tarixlərində baş vermiş 44 günlük Vətən müharibəsi xalqımızın, o cümlədən Azərbaycan diasporunun tarixində əhəmiyyətli yer tutur. Azərbaycan tarixinin qızıl səhifəsi olan böyük Zəfər ili diasporumuzun da fəaliyyətinin qızıl ili sayılmalıdır. Bu qısa zaman kəsiyi Azərbaycan diasporunun sistemli və ardıcıl fəaliyyəti ilə yadda qalmışdır. Həmin fəaliyyətə 44 günlük müharibə fonunda və faktlarla nəzər salaq.

Vətən müharibəsi dövründə xaricdəki soydaşlarımız siyasi görüşündən, düşüncəsindən, yaşadığı ölkədən, çalışdığı yerdən asılı olmayaraq, milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə dəstək göstərmişdir. Onlar orduya, yaralı əsgərlərə, şəhid ailələrinə, cəbhəboyu ərazilərdə yaralanan, evləri dağılan dinc sakinlərə, həmçinin həlak olanların ailələrinə humanitar yardımlar göndərməklə yanaşı, haqq səsimizin dünyaya çatdırılmasında da böyük mütəşəkkillik və fədakarlıq nümayiş etdirmişlər.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2020-ci il 27 sentyabr tarixli xalqa müraciətindən sonra 10 noyabr tarixinədək mütəmadi olaraq soydaşlarımıza və Azərbaycan diaspor təşkilatlarına, habelə ölkəmizə dost münasibət bəsləyən digər xalqların diasporlarına komitə tərəfindən müraciətlər ünvanlanmış, bu müraciətlərdə onlara Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin dünyaya çatdırılmasında, yaşadıkları ölkələrin ictimaiyyətinin obyektiv məlumatlandırılmasında fəallıq göstərməli, hal-hazırda cəbhədə baş verənlərlə bağlı doğru məlumatların yayılmasında yaxından iştirak etməli olduğuna dair tövsiyələr öz əksini tapmış, işğalçı Ermənistan ordusunun Gəncə, Tərtər, Bərdə və digər cəbhədən kənar ərazilərdə mülki vətəndaşları hədəfə alması barədə məlumat verilmiş, həmvətənlərimizə erməni təxribatlarına uymamaq və ayıq-sayıq olmaq tövsiyə edilmişdir. Komitə Azərbaycan həqiqətlərini əks etdirən 55-dən çox qısa videomaterial hazırlayaraq yayımını təşkil etmişdir.

Müharibə dövründə komitənin koordinasiyası ilə 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı, beynəlxalq təşkilatlar və Azərbaycandakı icmalar müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, BMT, Avropa Parlamenti, Avropa Şurası və digər beynəlxalq qurumlara 23 dildə 500-dən artıq müraciət göndərmişdir. Avropa Parlamentinin üzvlərinə 775 bəyanat çatdırılmış, müxtəlif ölkələrin 641 nəfər parlament üzvünə isə bəyanat və müraciətlər birbaşa təqdim olunmuşdur. Təkcə "Azərbaycan Diaspor Qadınları Şəbəkəsi"nin erməni əsgər analarına müraciəti elektron poçt vasitəsilə 58 dövlət başçısına, 44 beynəlxalq təşkilata və 5 minə yaxın vəzifəli şəxsə göndərilmiş, diaspor təşkilatları və üzvləri 60 ölkədə 32 dildə 535 məqalə dərc etdirmişlər.

Məhz diasporumuzun iştirakı ilə 36 xarici ölkədə 198 tədbir keçirilmiş, onların da 111-i aksiya, yürüş, avtoyürüş olmuşdur. Bu tədbirlərdə Türkiyə, İsrail, Pakistan, Ukrayna və Azərbaycanda dost digər ölkələrin diaspor nümayəndələri də iştirak etmişdir.

Qələbəni bizə yaşadanları YAŞAT!

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə şəhid ailələri və qazilərə, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu və Silahlı Qüvvələrə Yardım Fondu vasitəsilə, eləcə də komitənin koordinasiyası ilə birbaşa yardımlar etmişlər. 2021-ci ildə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi "YAŞAT" Fonduna pul köçürmələri, qazilərimizə, şəhid və qazilərimizin ailələrinə maddi və mənəvi yardım göstərmələri üçün Azərbaycan diasporuna, ümumilikdə xaricdə yaşayan azərbaycanlılara çağırış etmişdir. Bu mühüm çağırış nəticəsində Dövlət Komitəsinin və "YAŞAT" Fondunun təşəbbüsü, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun təşkilatçılığı ilə 2021-ci il 29 aprel-31 may tarixlərində Azərbaycan diasporunun yüksək fəallığı ilə müşayiət olunan "YAŞAT" Xeyriyyə Marafonu baş tutmuş, marafon 7 saata yaxın müddətdə Azərbaycan Televiziyası ilə videoyazı formatında nümayiş olunmuş və nəticələr ictimaiyyətə açıqlanmışdır. "Qələbəni bizə yaşadanları birlikdə yaşadaq" şüarı altında keçirilən marafonun

məqsədi müharibədə yaralananlara və şəhidlərimizin ailələrinə dəstək üçün dünya azərbaycanlılarını, "dəmir yumruq", ətrafında birləşdirmək olmuşdur. Xeyriyyə marafonu "YAŞAT" Fonduna 1 milyon manatdan artıq vəsaitin köçürülməsi ilə nəticələnmişdir.

Azərbaycanın təbliğatı istiqamətində tədbirlər

2021-ci ildə komitə xarici jurnalistlərin, ekspertlərin, fotoqrafların, politoloqların və tarixçilərin işğaldan azad olunmuş Azərbaycan ərazilərinə çoxsaylı səfərlərini təşkil etmişdir. Məqsəd Azərbaycan həqiqətlərinin, Ermənistanın 30 il ərzində işğal altında saxladığı torpaqlarımızda törətdiyi dağıntıların dünyaya çatdırılması olmuşdur. Qarabağa səfər edən fotoqrafların çəkdiyi əsərlərdən ibarət sərgilər Avropanın mərkəzi şəhərlərində nümayiş olunmuşdur.

Bundan başqa, komitə ötən il diaspor nümayəndələrinin Şuşaya dörd səfərini təşkil etmişdir.

Səmimiyyətlə qeyd edə bilərik ki, Azərbaycan diasporunun əsası Ulu Öndər tərəfindən qoyulmuş mənəvi birliyi son illər yüksək etimad, inamlı münasibətlər müstəvisində möhkəmlənmiş, 2020-ci ildə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ən yüksək zirvəsinə çatmışdır. İstər cənab Prezident, istərsə də Birinci vitse-prezident ordumuzun Vətən müharibəsində əldə etdiyi davamlı qələbələrlə bağlı çıxışlarında, müraciətlərində dəfələrlə Azərbaycan diasporunun, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın da fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmiş, onları təbrik etmişdir. Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə yaradılan "YAŞAT" Fondunun Himayəçilik Şurasında diasporumuzun iki nüfuzlu üzvünün təmsil olunması Azərbaycan diasporuna ali səviyyədə göstərilən etimaddır. Bütün bunlar diasporumuzun yeni mərhələdə inkişafına xüsusi stimül verir, soydaşlarımız bunu çox böyük sevinc və fərəh hissi ilə qarşılayırlar.

Qarşıda duran problemlər və perspektivlər

Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən sonra Azərbaycan dövləti kimi, xaricdəki Azərbaycan diasporu da yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur. Təbii ki, amalımız birdir, dəyişməyib və dəyişməyəcək - Azərbaycanın regionda və dünyada daha da güclü, qüdrətli dövlətə çevrilməsi və tanınması, yaşadıkları ölkələrdə dövlətimizin imicinin gücləndirilməsi, xalqlar arasında dostluğun gücləndirilməsi.

Hesab edirəm ki, postmüharibə dövründə diaspor artıq yeni metod və yanaşmalar ortaya qoymalıdır. Bura ilk növbədə lobbı quruculuğu istiqamətində fəaliyyətin gücləndirilməsi, dost ölkə və xalqların, o cümlədən Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin dərinləşdirilməsi, yeni texnologiyalardan istifadə etməklə diaspor hərəkatının gücləndirilməsi daxildir. Bundan başqa, uzun illərdir xaricdə çalışan azərbaycanlı alimlər, həkimlər topladıqları təcrübəni ölkəmizin inkişafına sərf etməli, vətəndəki həmkarları ilə daha çox təcrübə mübadiləsi aparmalıdırlar. Qarşımızda duran problemləri aradan qaldırmaq üçün diaspor təşkilatları arasındakı koordinasiyanı gücləndirmək, yerli cəmiyyətlərdə inteqrasiya məsələlərinə diqqət yetirmək, ictimai-siyasi inkişafa nail olmaq, xarici KİV-lə əlaqələri intensivləşdirmək, lobbıçilik fəaliyyətini gücləndirməklə dövlət və hökumət orqanlarına təsir imkanlarını artırmaq qarşımızda həllini gözləyən əsas problemlərdəndir.

Gələcək fəaliyyət programımızda əsas yeri milli dövlətçiliyimizin intibah dövrü - Zəfər mərhələsində Azərbaycan diasporunu Qarabağın dirçəlişi prosesinə cəlb etmək tutur. Məqsəd dünya azərbaycanlılarının, soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin, habelə Azərbaycana dost münasibət bəsləyən diasporların nümayəndələrinin diqqət və qayğısının Qarabağın quruculuğuna yönəlməsi, müxtəlif ölkələrdə böyük biznes imkanlarına malik azərbaycanlıların bura - Ana Vətənə sərmayə qoymasındadır.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "Artıq bu gün dünyada mövcud olan və fəallaşan Azərbaycan icmaları ölkəmizə də dəstəkdir. Biz də onları dəstəkləyirik. Dəfələrlə demişəm ki, bütün Azərbaycan vətəndaşları, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar bilirlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır".

Azərbaycan. - 2022.- 21 aprel. - № 82. - S. 1,10.

Zəfər Qurultayı Azərbaycan diasporunu daha da qüvvətləndirəcək

Elgün Niftəli

AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri

“Şuşa İli”ndə dünyanın 65 ölkəsindən 400-dən çox soydaşımızı bir araya gətirən Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayının məhz ölkəmizin vuran qəlbi, mədəniyyət paytaxtımız Şuşada keçirilməsi böyük rəmzi məna daşıyır. Azərbaycanın haqq səsinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasında fəallıq göstərən insanlar onillərdən bəri xalqımızın haqq mübarizəsinin ən parlaq nəticəsi – Azərbaycanın mərd oğullarının dastan yazdığı doğma Şuşa şəhərində bir araya gəldilər.

Qurultayda iştirak üçün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə Zəfər yolu ilə Şuşaya doğru irəlilədikcə hamı həyəcanlı idi. Yolboyu göz önündə ziddiyyətli mənzərələr canlanırdı. Bir tərəfdən 30 il boyunca erməni vandalizminin xarabazara çevirdiyi şəhər və kəndləri, məhv edilmiş infrastrukturunu ürək ağrısı olmadan seyr etmək mümkün deyil, digər tərəfdən isə simurq quşu kimi külündən yenidən yaranan, bərpa edilən və dirçələn Qarabağda aparılan işlər fərəh doğurur. Bu gün Azərbaycan Qarabağda dünya urbanizasiya təcrübəsinin ən müasir modellərini yaradır, “ağıllı şəhər” və “ağıllı kənd” layihələri həyata keçirir.

İşğaldan azad edilmiş bütün ərazilərdə aparılan quruculuq işləri, xüsusilə də Zəfər yolu, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanı, yenidən qurulan infrastruktur, Şuşa şəhərində sürətlə həyata keçirilən bərpa işləri bir daha sübut edir ki, bu yerlər Azərbaycan xalqının əzəli torpağıdır. İndi bu ərazilərdə gündəlik həyat şəraitini təmin etmək, insanları öz ata-baba yurdlarına geri qaytarmaq üçün aparılan quruculuq işlərinin mümkün qədər tez başa çatdırılması istiqamətində ciddi səylər göstərilir. 30 il ərzində Azərbaycan ərazilərini talan edən, vandalizm aktları törədən və xalqımıza məxsus tarixi izləri silmək üçün dəridən-qabıqdan çıxan ermənilər bu torpağa “sevgisini” konkret “əməlləri” ilə nümayiş etdiriblər. Azərbaycan xalqı isə sübut edir ki, o, yaradıcı, sülhsevər və gələcəyə böyük ümidlərlə baxan xalqdır. Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin devizə çevrilən “Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!” cümləsinin ilyarımlıq qısa müddətdən sonra əməli olaraq sürətlə reallaşdığını görmək insanı fərəhləndirir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Qurultayın açılışında çıxışı zamanı qeyd etdiyi kimi, Azərbaycan postmüharibə dövrünə tam hazırdır və öz sülh gündəliyini təqdim edir. Ermənistanla Azərbaycan arasında əlaqələr, o cümlədən diplomatik əlaqələr yaradıla bilər. Bu təklifi irəli sürməklə biz bir daha xoş niyyətimizi göstəririk və yenə də deyirəm, uzaqgörənlik göstəririk. Ermənistanda hərdənbir baş qaldıran revanşist qüvvələr bilməlidirlər ki, bu, Ermənistan üçün yeganə çıxış yoludur və bəlkə də son şansıdır. Əgər bundan imtina etsələr, onda biz də Ermənistanın ərazi bütövlüyünü tanımayacağıq, bunu rəsmən bəyan edəcəyik. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələrini nəzərə alaraq Ermənistan tərəfi yaxşı başa düşməlidir ki, bu addım nəyə gətirib çıxaracaq.

Azərbaycan Prezidentinin Qurultayda konseptual xarakter daşıyan nitqi postmünaqişə dövründə ölkəmizin mövqeyi ilə yanaşı, diaspor fəaliyyətinin inkişafı üçün də əsas hədəfləri aydın şəkildə özündə ehtiva etdi. Azərbaycan xalqının əzmi, Vətən sevgisi, Azərbaycan əsgərinin gücü və bütün bu amillərin Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə “dəmir yumruğa” çevrilməsi gələcəkdə Azərbaycana münasibətin istiqamətini müəyyən edir. Eyni zamanda, 30 illik həsrətə son qoyan 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra yeni reallıqların beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmasında yeni yanaşmalar tələb edir. Ona görə də Şuşa Qurultayında əsas mövzular arasında postmüharibə dövründə diaspor fəaliyyətinin təşkili dayanır. Buraya bir tərəfdən tarixi Vətənlə əlaqələrin gücləndirilməsi, yeni nəsllə vətənpərvərlik hisslərinin aşılması və Azərbaycan dilinin həftəsonu məktəbləri çərçivəsində tədrisinin təşkili, eləcə də şəbəkələşmə və müxtəlif səpkidə kampaniyaların hazırlanması kimi icmadaxili fəaliyyətlər daxildir. Digər tərəfdən isə yerli ictimaiyyət və beynəlxalq təşkilatlar, xüsusilə də siyasi və akademik dairələrlə yeni dövrün tələblərinə uyğun münasibətlərin qurulması ətrafında müzakirələr diqqət mərkəzində dayanır.

Əminliklə söyləmək olar ki, Azərbaycan mədəniyyətinin incisi olan Şuşada davam edən qurultay diaspor nümayəndələrinin Qarabağ torpağından aldıkları mənəvi güc və əhval-ruhiyyə ilə öz ölkələrində fəaliyyətlərini daha əzmlə qurmalarına təkan verəcək.

AZƏRTAC
2022, 22 aprel

Diaspor nümayəndəsi: Zəfər Qurultayı yeni reallıqlar şəraitində Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti üçün yol xəritəsi oldu

Bugünkü tədbiri digərlərindən fərqləndirən onun Zəfər Qurultayı olması, Şuşada keçirilməsidir. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında iştirak etdiyim üçün digər soydaşlarım kimi, mən də çox qürurluyam.

Bu sözləri AZƏRTAC-a açıqlamasında “Ana Vətən” Avropa Azərbaycanlı Qadınlar Assosiasiyasının sədri Mayisə Ağamirzəyeva söyləyib.

O deyib: “Bizim diaspor təşkilatı olaraq fəaliyyətimiz Qarabağ həqiqətlərini Niderland ictimaiyyətinə, bu ölkənin yerli qurumlarına çatdırmaqdan ibarətdir. Bu gün Prezident İlham Əliyevin Qurultayda qeyd etdiyi kimi, bizim informasiya mübarizəmiz davam edir. Artıq bizim Zəfərimizi hər kəs qəbul edir, Azərbaycan Ordusunun gücünü bilir”.

M.Ağamirzəyeva deyib ki, bu Qurultay yeni reallıqlar şəraitində Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti üçün yol xəritəsi oldu. Biz diaspor təşkilatı olaraq indiyədək bir çox işlərə imza atmışıq. 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı informasiya mübarizəmizi daha da fəallaşdırmışdıq. Bu işimizi pandemiya şəraitində də davam etdirdik. Buradan döndükdən sonra yeni layihələr işləyib hazırlayacaq, fəaliyyətimizi yeni dövrün tələblərinə uyğun formada quracağıq.

AZƏRTAC
2022, 22 aprel

Fuad Muradov: Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən sonra xaricdəki Azərbaycan diasporu yeni mərhələyə qədəm qoyub

Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərdən sonra Azərbaycan dövləti kimi, xaricdəki Azərbaycan diasporu da yeni mərhələyə qədəm qoyub. Təbii ki, amalımız birdir, dəyişməyib və dəyişməyəcək – Azərbaycanın regionda və dünyada daha da güclü, qüdrətli dövlətə çevrilməsi və tanınması, yaşadıkları ölkələrdə dövlətimizin imicinin gücləndirilməsi, xalqlar arasında dostluğun gücləndirilməsi. Postmüharibə dövründə diaspor artıq yeni metod və yanaşmalar ortaya qoymalıdır. Buraya, ilk növbədə, lobbı quruculuğu istiqamətində fəaliyyətin gücləndirilməsi, dost ölkə və xalqların, o cümlədən Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin dərinləşdirilməsi, yeni texnologiyalardan istifadə etməklə diaspor hərəkatının gücləndirilməsi daxildir. Bundan başqa, uzun illərdir xaricdə çalışan azərbaycanlı alimlər, həkimlər topladıqları təcrübəni ölkəmizin inkişafına sərf etməli, Vətəndəki həmkarları ilə daha çox təcrübə mübadiləsi aparmalıdırlar.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının bağlanış mərasimindəki çıxışında bildirib.

Komitə sədri deyib ki, qarşıda duran problemləri aradan qaldırmaq üçün diaspor təşkilatları arasındakı koordinasiyanı gücləndirmək, yerli cəmiyyətlərdə inteqrasiya məsələlərinə diqqət yetirmək, ictimai-siyasi inkişafa nail olmaq, xarici KİV-lə əlaqələri intensivləşdirmək, şəxsi mənafeni milli mənafədən üstün tutmaq, mənəm-mənəmlilik prinsipləri kimi hallara son qoymaq, lobbıçilik fəaliyyətini gücləndirməklə dövlət və hökumət orqanlarına təsir imkanlarını artırmaq qarşımızda həllini gözləyən əsas məsələlərdəndir.

“Gələcək fəaliyyət proqramımızda əsas yeri milli dövlətçiliyimizin intibah dövrü – Zəfər mərhələsində Azərbaycan diasporunu Qarabağın dirçəlişi prosesinə cəlb etmək tutur. Məqsəd dünya azərbaycanlılarının, soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin, habelə Azərbaycana dost münasibət bəsləyən diasporların nümayəndələrinin diqqət və qayğısı Qarabağın quruculuğuna yönəlməsi, ayrı-ayrı dövlətlərdə fəaliyyət göstərən Azərbaycan diasporunun birbaşa və dolayısı ilə iştiraka sövq edilməsi, müxtəlif ölkələrdə böyük biznes imkanlarına malik azərbaycanlıların buraya - Ana Vətənə sərmayə qoymasıdır. Bunun üçün İqtisadiyyat Nazirliyi ilə birgə əməli işlərə başlanılıb. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, “bütün Azərbaycan vətəndaşları, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar bilirlər ki, onların arxasında güclü Azərbaycan dövləti dayanır”.

2020-ci ildə “YAŞAT” Fondu ilə Komitənin birgə reallaşdırdığı həyati vacib əhəmiyyətli “Xeyriyyə Marafonu”nun davamı olaraq Qarabağ Dirçəliş Fondu ilə yeni layihənin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulur. İnanırıq ki, Azərbaycan diasporu bu təşəbbüsə dəstək göstərməklə azad olunmuş tarixi memarlıq abidələrimizin bərpaasına öz imzasını atacaq, həmin xeyriyyəçiliyi göstərən lövhə burada həkk olunacaqdır”, - deyə Fuad Muradov vurğulayıb.

AZƏRTAC
2022, 23 aprel

Qərib Mürşüdoğ: Zəfər Qurultayı dünya azərbaycanlılarının Vətən üçün görəcəkləri işlərin müəyyənəşdirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir

Rauf Hacıyev

Bu vaxtadək alim kimi bir çox elmi konfranslarda iştirak etmişəm. Zəfər Qurultayında isə dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan ziyalı insanlarla bir məqsəd ətrafında toplaşmışıq. Belə bir Qurultayda iştirak ediyimə görə xoşbəxtəm. Alim olaraq Qurultayda elmi müzakirələrdə iştirak etməkdə, dünya azərbaycanlılarının qarşılaşdığı problemlərin düzgün həlli yollarının axtarılıb tapılmasında maraqlıyam.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu fikirləri Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında iştirak edən Kembric Universitetinin Molekulyar biologiya laboratoriyasının qrup rəhbəri Qərib Mürşüdoğ deyib.

O qeyd edib ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların qarşılaşdığı çətinliklərin aradan qaldırılmasında, hər bir soydaşımızın Vətən üçün görəcəyi faydalı işin istiqamətinin müəyyənəşdirilməsində böyük əhəmiyyətə malikdir. Təbii ki, belə bir Qurultayın keçirilməsi həm də Azərbaycanın güclənməsi və inkişafı üçün vacibdir.

Zəfər Qurultayının Şuşada keçirilməsinin mühüm tarixi hadisə və böyük əhəmiyyətə malik olduğunu deyən Q.Mürşüdoğ bildirib ki, 30 ildən sonra dünya azərbaycanlıları Şuşanın işğaldan azad olunduğu günü böyük qürur hissi ilə bayram kimi qeyd ediblər.

“Ümidvaram ki, Şuşa gələcəkdə nəinki turizm, həm də mötəbər tədbirlərin keçirildiyi mərkəz olacaq və Azərbaycanın gələcək inkişafına töhfə verən şəhərə çevriləcək. Burada belə tədbirlərin keçirilməsi Şuşanın tarixinin və mədəniyyətinin təbliği baxımından da böyük əhəmiyyətə malikdir,” – deyər Q. Mürşüdoğ vurğulayıb.

AZƏRTAC
2022, 24 aprel

Şuşa 50 milyona qucaq açır

Dünya milli birliyimizə, həmrəyliyimizə bir daha şahidlik edəcək

Əsmər Qardaşxanova

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli ordumuzun 44 günlük Vətən müharibəsində düşmən işğalından azad etdiyi qədim qalamız - Şuşa şəhəri bu gün Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayına qucaq açacaq.

Qurultayın məhz Qarabağda, Şuşada keçirilməsi, 50 milyonluq dünya azərbaycanlılarının təmsilçilərinin bir araya toplaşacağı yerin Şuşa olması təsadüfi deyil. Təbii ki, Şuşa bizim mədəniyyət paytaxtımız olmaqla yanaşı, həm də qəhrəman şəhərimiz, zəfərimizin rəmzidir.

Qurultay azərbaycanlıların birliyini daha da möhkəmləndirəcək

Bu ilki tədbirdə 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı gözlənilir. Zəfər qurultayı beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında, mədəniyyətimizin tanınmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşü olacaq.

Siyasi ekspertlər də hesab edirlər ki, bu qurultay azərbaycanlıların birliyini daha da möhkəmləndirəcək.

Milli Məclisin Müdafiə, təhlükəsizlik və korrupsiya ilə mübarizə komitəsinin üzvü Aydın Mirzəzadə qurultayın Şuşa şəhərində keçirilməsinin çox böyük əhəmiyyətinin olduğunu deyir. Deputatın sözlərinə görə, harada yaşamasından asılı olmayaraq Şuşa hər bir azərbaycanlı üçün qürur, fəxarət ünvanıdır. 30 il ərzində Azərbaycan torpaqlarının bir hissəsi, o cümlədən Şuşanın Ermənistanın işğalı altında olması hər bir azərbaycanlı üçün faciə idi. Ancaq ölkə Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uğurlu daxili, xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizin qüdrətlənməsi və torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək Silahlı Qüvvələrlə Azərbaycan cəmiyyətində milli birliyin yaranması 44 gün ərzində torpaqlarımızı işğaldan azad etdi. Şuşa qələbəmizin simvoluna çevrildi. Heç də təsadüfi deyil ki, Şuşanın azad olunduğu gün Azərbaycanda Zəfər Günü elan edildi.

Qurultayda xalqın tarixinə sahibliyinin şahidi olacağıq

Aydın Mirzəzadə qeyd edir ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında, o cümlədən Vətən müharibəsinin qalibiyyətinin dünyaya elan edilməsində xaricdə yaşayan azərbaycanlıların böyük rolu var.

Bu günlər xaricdəki azərbaycanlılar işğaldan azad edilmiş ərazilərdə yenidənqurma işləri, eyni zamanda mədəniyyət paytaxtımızın yüksək səviyyədə bərpa edilməsi məsələlərinə böyük diqqət yetirirlər. Xaricdəki həmvətənlərimizdən bərpa-quruculuq işlərində iştirak etmək, investisiya qoymaq barədə çoxsaylı təkliflər gəlir: "Hesab edirəm ki, qurultayın Şuşada keçirilməsi milli birliyimizin, həmrəyliyimizin bir nümunəsi olacaq, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında yeni bir səhifə açacaq və vətənə olan sevgi Şuşada özünü bir daha göstərəcək".

Deputat qeyd edir ki, Azərbaycan dövləti xaricdə yaşayan həmyerlilərimizin həmin ölkənin layiqli vətəndaşı olmasında, yaşadıqları cəmiyyətə inteqrasiya olunmasında çox maraqlıdır. Bununla belə diaspor dairələrimizin vətənlə, tarixi torpaqla bağlılığına böyük əhəmiyyət verir. Azərbaycanlılar bu gün xaricdə nüfuzlu universitetlərdə çalışır, böyük şirkətlərdə özlərinin yeni ideyaları ilə fərqlənirlər. Eyni zamanda Azərbaycan tarix və mədəniyyətinin dünyaya tanınmasında da böyük rol oynayırlar. Bu gün həm Azərbaycanda, həm kənarında yaşayan azərbaycanlı mütləq Şuşada olmaq, onun gözəlliyinin şahidi olmaq, həmçinin gedən bərpa-quruculuq işlərinin birbaşa iştirakçısı olmaq istəyir.

Deputat V qurultayın xüsusi atmosferdə baş tutacağına, bu tədbirin tarixiləşəcəyinə inandığını bildirib. İlk dəfədir ki, dünya azərbaycanlılarının qurultayı paytaxtdan kənarında keçirilir. Əvvəlki qurultaylarda torpaqlarımızın azad olunması, ərazi bütövlüyümüzün təmin edilməsi çıxış və bəyanatların

əsas leytmotivi idi. Bu arzu həyata keçdi. V qurultayda Azərbaycan xalqının birliyinin, xalqın tarixinə sahibliyinin şahidi olacağıq.

Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü, Demokratik İslahatlar Partiyasının sədri Asim Mollazadə qəzetimizə açıqlamasında qurultayın əhəmiyyətindən söz açaraq bildirdi ki, 30 illik işğal dövründə, həmçinin 44 günlük müharibə zamanı Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, erməni vandalizminin, vəhşiliyinin, azərbaycanlıların başına gətirilən soyqırım faktlarının dünya ölkələrində göstərilməsi, mədəniyyətimizin tanıtılması istiqamətində diaspor təşkilatlarımız uğurla fəaliyyət göstərirlər. Azərbaycanın dövlət siyasətində də diaspor quruculuğu hər zaman önəmli yer tutub. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlıları daim bir amal - Azərbaycan sevgisi birləşdirib.

Deputat hesab edir ki, V qurultayın məhz Şuşada keçirilməsi rəmzi xarakter daşıyır. Bu, onu nümayiş etdirir ki, Şuşa bütün dünyada azərbaycanlıları birləşdirən dərin, zəngin mədəniyyət ocağıdır. Bu, Azərbaycan mədəniyyətinə hörmət və soydaşlarımızı birləşdirən sevgidir: "Qurultayın Şuşada keçirilməsi çox gözəl təşəbbüsdür və azərbaycanlıların birliyini daha da möhkəmləndirəcək".

Zəfər qurultayı ciddi tarixi məqamdır

Milli Məclisin İnsan hüquqları komitəsinin üzvü, Böyük Quruluş Partiyasının sədri Fazil Mustafa qəzetimizə bildirib ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının çox böyük əhəmiyyəti var.

İlk növbədə qurultayın Şuşada keçirilməsinin psixoloji əhəmiyyəti böyükdür, çünki bu, ətrafda olan düşmən ünsürlərə mesajdır: "Dünya azərbaycanlıları artıq Şuşaya gəliblər. Şuşanın mənəvi aurası daha da genişlənməyə başladı. Digər tərəfdən siyasi əhəmiyyəti odur ki, azərbaycanlılar bütün tədbirləri artıq bu şəhərdə keçirirlər. Şuşa bizim üçün təkə mədəniyyət paytaxtı deyil, həm də siyasi mərkəz olaraq artıq gündəmə gələn bir dəyərimizdir".

Deputatın fikrincə, qurultayın Şuşada keçirilməsi dünya azərbaycanlılarının yaşadıkları ölkəyə qayıtdıkları zaman orada vətən üçün daha böyük həvəs, həyəcanla çalışmalarını təmin edəcək. Bu, olduqca önəmlidir. Onlara əlavə stimül verəcək və onların vətən üçün çalışmalarına böyük dəstək olacaq. Ona görə də qurultayın keçirilməsi ciddi tarixi məqamdır, bu məqamdan doğru istifadə etmək lazımdır. Eyni zamanda qurultayda qəbul olunacaq qərarlar da çox əhəmiyyətli olacaq: "Dünya azərbaycanlıları artıq bu tarixdən sonra daha aydın perspektivdə gələcəyə baxacaq və yaşadıkları ölkələrdə daha rahat, soyuqqanlı şəkildə öz vətənlərinin maraqlarını qoruyacaq və layiqincə təmsil edəcəklər".

Azərbaycan. - 2022. - 22 aprel. - № 83. - S. 3.

İnanırıq ki, Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayında dövlətimiz və diasporumuz üçün mühüm qərarlar qəbul olunacaq

Dünya Azərbaycanlılarının Şuşa şəhərində keçiriləcək V Qurultayının təşkili ilə bağlı hazırlıq işləri artıq başa çatıb. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən verilən məlumata görə, qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsi iştirak edəcək. Bununla bağlı fikirlərini bizimlə bölüşən politoloq, iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru Arzuman Muradlı bildirdi:

– Xarici ölkələrdə Azərbaycan diasporunun təşkilatlanmasında, diaspor quruculuğunda ilk növbədə ümummilli lider Heydər Əliyevin böyük rolunu qeyd etməliyik. Ulu öndər 23 may 2001-ci ildə “Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında” 724 nömrəli Sərəncam imzalayıb. Həmin il noyabrın 9–10-da isə Bakıda dünya azərbaycanlılarının birinci qurultayı keçirilib. Ulu öndər Heydər Əliyev həmin tədbirdə Azərbaycan diasporu qarşısında duran tələpəli vəzifələri müəyyənləşdirdi. O vaxt Qarabağ problemi hələ həll olunmamışdı və bu məsələdə diaspor təşkilatlarının köməyi tələb olunurdu.

2002-ci ilin 5 iyulunda Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə Xarıcdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı. Prezident İlham Əliyevin 19 noyabr 2008-ci il tarixli, 54 sayılı sərəncamı ilə isə həmin komitənin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı. 2006-cı il martın 16-da Dünya Azərbaycanlılarının ikinci, 2011-ci il iyulun 5–6-da üçüncü, 2016-cı il iyunun 3–4-də dördüncü qurultayı keçirildi.

Diaspor quruculuğu Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin də daim diqqət mərkəzində olmuşdur. O, özü-nün bir sıra çıxışlarında, eləcə də Dünya Azərbaycanlılarının qurultaylarında diaspor təşkilatları, onların fəaliyyətinin əsas istiqamətləri ilə bağlı baxışlarını ifadə edib. Dövlət başçısının təşəbbüsü ilə 2003-cü ildən sonra Azərbaycan və türk diasporlarının birləşdirilməsi istiqamətində ciddi addımlar atıldı. Məhz bu birləşmədən sonra Azərbaycan diasporu daha da güclənməyə, dünya-da, xüsusən Qərbi ölkələrində geniş yayılmış saxta və qon-darma erməni təbliğatına ağır zərbə vurmağa başladı.

2008-ci il dekabrın 19-da Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının toplantısında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyası qəbul edildi. Beləliklə, dövlətimizin uğurlu diaspor siyasəti nəticəsində xarıcdəki həmvətənlərimizin daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması özünün yeni mərhələsinə qədəm qoydu. İndi soydaşlarımız yaşadıkları ölkələrin sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni həyatında daha fəal rol oynayır, Azərbaycan həqiqətlərinin dün-yaya çatdırılmasında, zəngin mədəni irsimizin təbliğində, təcavüzkar erməni dairələrinin ideoloji təxribatlarının qarşı-sının alınmasında qətiyyət nümayiş etdirirlər.

Qeyd etməliyik ki, son 4 ildə dünyanın 31 ölkəsində azərbaycanlıların 14 koordina-siya şurası formalaşmış, yaxın və uzaq xarici əhatə edən 12 ölkədə 18 Azərbaycan Evi yaradılıb.

Diaspor təşkilatlarımızın Azərbaycanın ərazi bütövlü-yünün bərpası istiqamətində müsbət addımlarını qeyd etməliyik. Vətən müharibəsi dövründə bu təşkilatlar dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçirdi, bu aksiyalarda, ümumilikdə, 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak etdi. Bununla yanaşı, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərdi.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı həm də onunla əlamətdardır ki, torpaqlarımızın işğaldan azad olun-duğu dövrə təsadüf edir. Tədbirin Şuşada keçirilməsi isə böyük tarixi əhəmiyyət və rəmzi mənə daşıyır. Bu tarixi fürsəti bizə, təbii ki, Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti, liderliyi, milli maraqlarımızı qətiyyətlə müdafiə etməsi, düşünülmüş və qətiyyətli siyasəti nəsis etmiş-dir. Dövlət başçısı bu günlərdə Qırğızıstan Prezidenti Sadır Japarovla görüşdə bildirdi ki, təxminən 30 illik erməni işğalından azad olunmuş qədim şəhərimiz Şuşa gələn il türk dünyasının mədəniyyət pay-taxtı elan olunacaq. İnanırıq ki, dünya azərbaycanlılarının qarşıdakı qurultayında bu təşəbbüs dəstəklənəcək, eləcə də dövlətimiz və diasporumuz üçün mühüm qərarlar qəbul olunacaq.

Söhbəti yazdı: Paşa Əmircanov

Xalq qəzeti. - 2022.- 22 aprel. - № 83. - S. 3.

Şuşa qurultay iştirakçılarını hərarətlə alqışlayır

Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayı öz işinə başlayır

Məsaim Abdullayev

Xalqımızın çağdaş tarixində böyük tarixi əhəmiyyət kəsb edən unudulmaz hadisə baş verir. Belə ki, dünya azərbaycanlılarının növbəti, beşinci qurultayı hər birimizin qəlbində xüsusi yeri olan gözəl Şuşa şəhərində keçirilir. Şübhə yoxdur ki, bu hadisə xalqımızın qədim və şanlı tarixinin ən parlaq səhifələrindən birinə çevriləcək.

Müstəqillik tariximizdə ilk dəfə qurultay düşməndən azad edilmiş Qarabağda - Şuşada keçirilir. Bu hadisə bütün dünyaya mesajdır. Yəni, dünyada yaşayan azərbaycanlılar öz milli dövlətinin ətrafında sıx birləşib və həmrəydirilər. Şuşada keçirilən qurultay dünya azərbaycanlılarına tor-paqlarımızın azad olunması sevincini yaşamaq, doğma torpaqları canlı görmək, eləcə də, erməni vandaliz-minin dəhşətlərini bütün dünyaya çatdırmaq imkanı qazandırır.

Bəli, bu gün Şuşada möhtəşəm hadisələr baş verir. Dünyanın hər yerindən bura təşrif buyuran soydaş-larımız tarixi Cıdır düzündə bir araya gəliblər. Cəmi iki il bundan əvvəl belə bir xoşbəxtliyin baş verəcəyini təsəvvür etmək çətin idi. İki il bundan əvvəl bu arzu bizə xəyal kimi görü-nürdü.

Bu gün isə Şuşa azaddır, xoşbəxttir. Şuşa ilə bərabər xalqımız da özünü haqlı olaraq xoşbəxt sanır. Bu xoşbəxtlik bizə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yüksək qətiyyəti, rəşadətli ordumuzun igid əsgər və zabitlərinin qeyri-adi şücaətləri sayəsində nəsib olubdur.

Ötən il dekabrın 24-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva Şuşa şəhərini ziyarət ediblər. Dövlətimizin başçısı Cıdır düzündə çıxış edərək deyibdir: “Mən həmişə deyirdim ki, gün gələcək, işğal altındakı torpaqlarımız azad ediləcək, biz bu torpaqlara qayıdacağıq və qayıtmışıq. Azərbaycan xalqı bütün bu illər ərzində mənə inanırdı. Baxmayaraq ki, həm ovaxtkı məcburi köçkünlər, həm ölkə ictimaiyyəti ildən-ilə davam edən mənasız danışıqlara nəzər salaraq görürdü ki, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli çətinləşir. Amma buna baxmayaraq, doğma xalqım mənim sözlərimə inanırdı. Mən deyirdim ki, gün gələcək Azərbaycan bayrağı işğal edilmiş torpaqlarda, o cümlədən Şuşada dalğalanacaq və bu müqəddəs günü biz şəhidlərimizin qanı-canı bahasına yaşadıq. Allah bütün şəhidlərimizə rəhmət eləsin”.

Bəllidir ki, ümummilli liderimiz Heydər Əliyev Azərbaycanda hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra diaspor quruculuğu işinə böyük önəm verirdi. Dahi siyasətçi bir qayda olaraq xaricə səfərləri zamanı orada yaşayan azərbaycanlılarla görüşər, onlara doğma vətənləri ilə sıx əlaqə qurmağı, Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmağı tövsiyə edərdi. Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi də bu məqsədlərə xidmət edirdi.

2006-cı il martın 16-da dünya azərbaycanlılarının ikinci, 2011-ci il iyulun 5-6-da üçüncü, 2016-cı il iyunun 3-4-də dördüncü qurultayları ke-çirilib. Hər bir qurultayda Azərbaycan diaspor təşkilatlarının keçdiyi inkişaf yolu, əldə olunan nailiyyətlər, qarşı-da duran mühüm vəzifələr müəyyən edilə bilər. 2018-ci ildə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə yeni “Strateji Yol Xəritəsi” işlənib hazırlanmışdır.

Son 4 ildə 31 ölkəni əhatə edən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə 18 Azərbaycan evinin (Tallin, Varşava, Budapeşt, Brüssel, Zalsburq Barse-lona, Köln, Berlin, Münhen, Kiyev, Odessa, Ankara, İğdır, Qahirə, Sa-loniki, Tbilisi, Marneuli və Qardabani şəhərləri) yaradılıb.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə xaricdəki azyaşlı uşaqlar üçün “Qarabağ” Azərbaycan məktəbləri təsis olunub. Bu gün həmin məktəblərdə 250-dən artıq azərbaycanlı uşaq ana dilində təhsil alır.

Azərbaycan diasporu İkinci Qarabağ müharibəsində xalqımızın ədalətli mübarizəsini fəal surətdə dəstəkləyib. Ölkəmizin diaspor təşkilatları dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçirib, bu aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak ediblər. 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərmişdir.

Bu gün tam əminliklə deyə bilərik ki, Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın apardığı düşü-nülmüş, məqsədyönlü xarici siyasət nəticəsində müstəqil Azərbaycan

dünyada sayılıb seçilən nüfuzlu ölkələr sırasında yer alıb. Azərbaycan diasporu indi yüksək səviyyədə təşkilatlanmış formadadır.

Qurultay nümayəndələrindən biri söhbət zamanı bizə dedi ki, biz diaspor nümayəndəsi kimi, əldə etdi-yimiz uğurlarla kifayətlənməli deyilik, çalışmalıyıq ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımız daha mütəşəkkil for-mada fəaliyyət göstərərək yaşadıkları ölkələrin, şəhərlərin siyasi həyatında da yer alsınlar. Parlament seçkilərinə, bələdiyyə seçkilərinə qoşularaq bu seçkili orqanlarda təmsil olunmağa çalışsınlar. Prezident İlham Əliyev bunu dəfələrlə çağırışlarında vur-ğulayıb. Biz böyük xalqıq! Dünyada 50 milyon soydaşımız yaşayır, daha aktiv və strateji fəaliyyət qurmalıyıq ki, səsımız daha yüksəklərdən eşidilsin.

Milli Məclisin deputatı Fatma Yılıdırım isə qurultayın əhəmiyyəti barədə danışarkən bunları dedi: “Dünya Azərbaycanlılarının V Qurul-tayının Şuşa şəhərində keçirilməsi olduqca tarixi əhəmiyyət kəsb edən hadisədir. Biz xoşbəxtik ki, belə bir əlamətdar hadisəyə şahidlik edəcəyik”. Deputatın fikrincə, dün-ya azərbaycanlılarının həmrəyliyi milli birlik, milli-mənəvi dəyərlərimizə hörmət, doğma Vətənə məhəbbət və bağlılıq hissələrini özündə təcəssüm etdirir.

Dünya azərbaycanlılarının be-şinci qurultayı Zəfər qurultayı hesab olunur. Qurultayda “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr”, “Qaraba-ğın bərpası və yenidən qurulmasına Azərbaycan diasporunun töhfələri” mövzularında müzakirələrin təşkili planlaşdırılır.

Qeyd etmək lazımdır ki, xalqımı-zın 44 günlük Vətən müharibəsindəki parlaq qələbəsi ölkəmizin hər yerində böyük ruh coşğunluğu yaratmışdır. İki il əvvəl cəbhədə tarixi qələbə qaza-nan Azərbaycan bu gün artıq Qara-bağda böyük tikinti-quruculuq işləri ilə məşğuldur. Dövlətimiz və xalqımız bu gün əl-ələ verib işğaldan azad edilmiş ərazilərdə düşmənin vandalcasına dağıtdığı şəhər və kəndləri yenidən inşa edir. Gözlərimizin önündə əvvəlkindən də gözəl şəhərlər tikilir, parklar və yollar salınır.

Prezident İlham Əliyevin müdrük liderliyi ilə Azərbaycan sürətli inkişaf və tərəqqi yolundadır. Azərbaycanın diaspor təşkilatları milli intibahımıza öz yeni töhfələrini vermək, ölkəmizin adını, şöhrətini daha da ucaltmaq arzusu ilə yaşayıb yaradırlar.

Dünya azərbaycanlılarının be-şinci qurultayı dövlətimizin diaspor siyasətində yeni mühüm vəzifələr irəli sürəcək. Hər bir soydaşımız xalqımızı bundan sonra da beynəlxalq arenada ləyaqətlə təmsil etməyə çalışacaq. Biz birlikdə güclüyük. Bu, böyük həqiqəti heç vaxt unutmamalıyıq.

Xalq qəzeti. - 2022.- 22 aprel. - № 83. - S. 3.

Dövlət və milli maraqlarımızın müdafiəsində diasporun rolu

Günel Eyyubova

Azərbaycanın müstəqilliyini bərpasının ilk illərində hakimiyyətdə olan şəxslərin bilavasitə səriştəsizliyinə görə xarici siyasətin, beynəlxalq münasibətlərin vacib elementlərindən sayılan diaspor quruculuğuna diqqət yetirilməmişdi. Həmçinin dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın Azərbaycan ilə əlaqələrinin genişləndirilməsi istiqamətində heç bir addım atılmamışdı. 1991-1993-cü illərdə Qarabağda cərəyan edən faciələr, Xocalı soyqırımını dünya ictimaiyyətinə öz çılpıqlığı, yaşanılmış dəhşəti, insanlığa sığmayan halı ilə çatdırılmadı. Biz həmin illərdə istər ideoloji-siyasi, istərsə də təbliğat kompaniyaları baxımından Ermənistanı məğlub olduq. Təəssüf ki, o vaxtlar çoxmilyonlu dünya azərbaycanlıları vahid məqsəd, amal ətrafında təşkilatlanmamışdı. Ölkənin informasiya blokadasında olması, Azərbaycan diasporunun imkanlarının səfərbər edilməməsi və lobbi quruculuğu sahəsində heç bir əhəmiyyətli işin görülməməsi xarici siyasətdə problemlər yaradırdı.

Ümummilli lider Heydər Əliyev 15 iyun 1993-cü ildə yenidən siyasi hakimiyyətə qayıdırdan sonra dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələnmiş soydaşlarımızın vahid ideologiya, milli-mənəvi dəyərlər ətrafında birləşməsinə, onların potensialının milli problemlərin həllinə yönəldilməsinə xidmət edən bir sıra tədbirlər həyata keçirdi. Lakin qeyd edək ki, ölkəmizdə milli diaspor fəaliyyətinin təməli Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri kimi ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən bir neçə il əvvəl, 1991-ci il dekabrın 16-da imzalanan “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Birlik Günü haqqında” qərarla atılmışdı.

Bu düşünülmüş siyasətin təməli isə uzun illər əvvəldən qoyulmuşdu. Belə ki, ulu öndər Heydər Əliyevin respublikaya birinci rəhbərliyi dövründə (1969–1982) SSRİ-nin ən nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində 18 minədək yüksək ixtisaslı mütəxəssis hazırlanmışdı. Azərbaycanlı gənclərin SSRİ miqyasında fəaliyyət göstərən nüfuzlu ali təhsil məktəblərinə göndərilməsi milli mədəniyyətimizin təbliği və möhkəmləndirilməsi, milli diaspor quruculuğunun formalaşdırılması işinə strateji töhfələr verdi. Daha sonralar Ulu Öndər bu proses haqqında bunları demişdi: “O vaxtlar azərbaycanlıları ayrı-ayrı yollarla sovetlər ittifaqının müxtəlif yerlərinə göndərməklə dayaq yaratmaq istəyirdim. İndi isə sərhədlər açılıb, azərbaycanlılar hər yerdə yaşaya bilər. Bir şərtlə ki, gərək, millətini, dinini, torpağını və ana vətənini unutmayasan”.

Uzaqgörən dahi siyasətçi, ulu öndər Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının müstəqil dövlətimiz və vahid məqsəd ətrafında birləşdirilməsi ideyasının müəllifidir. Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı “Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 may 2001-ci il tarixli 724 nömrəli Sərəncamına əsasən 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda keçirilmişdi. Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayında 36 xarici dövlətdə yaşayan həmvətənlərimizin cəmləşdiyi 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil etməklə, 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak etmişdi. Qurultaydakı geniş nitqində ulu öndər Heydər Əliyev dünya azərbaycanlıları arasında milli birliyin, həmrəyliyin təmin edilməsi, Azərbaycan dövləti ilə dünya azərbaycanlılarının əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, qarşıya çıxan problemlərin həllində səylərin birləşdirilməsi zərurətindən, həmçinin Azərbaycan dilinin və milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi haqqında öz fikirlərini söylədi. Noyabrın 10-da işini başa vuran qurultay Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının qətnaməsi, qurultay nümayəndələrinin bütün dünya azərbaycanlılarına müraciəti, qurultay iştirakçılarının Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə əlaqədar dünya ictimaiyyətinə, beynəlxalq təşkilatlara, xarici ölkələrin hökumət rəhbərlərinə və parlamentlərinə müraciəti, Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevə müraciəti adlı sənədlərini qəbul etdi.

Dünya Azərbaycanlılarının II qurultayı “Dünya Azərbaycanlılarının II qurultayının keçirilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 8 fevral 2006-cı il tarixli, 1291 nömrəli Sərəncamına əsasən 2006-cı il mart ayının 16-da Bakı şəhərində keçirildi. Qurultay 109 nəfərdən ibarət Dünya Azərbaycanlılarını Əlaqələndirmə Şurasının və 23 nəfərdən ibarət İdarə Heyətinin yeni tərkibini təsdiqlədi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yekdilliklə Dünya Azərbaycanlılarını Əlaqələndirmə Şurasının sədri seçildi. Prezident İlham Əliyevin qurultaydakı tarixi nitqi xaricdə yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması və diaspor quruculuğu siyasətinin yeni mərhələsinin başlıca istiqamətlərini və bu mərhələdə qarşıda duran vəzifələri müəyyənləşdirdi.

Hər 5 ildən bir paytaxt Bakı dünya azərbaycanlılarının qurultaylarına ev sahibliyi edərək 50 milyondan artıq soydaşımızın Azərbaycan dövləti ilə əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, genişmiqyaslı addımların atılması istiqamətində mərkəz rolunu oynadı. Göründüyü kimi, uzun illər davam edən məqsədyönlü, düşünülmüş siyasətin nəticəsində bu gün azərbaycançılıq həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün əsas qayədir.

Məhz düşünülmüş siyasətin həyata keçirilməsində müstəsna fəaliyyəti olan qurumlardan biri də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondudur. Fond erməni işğalına etiraz edilməsi və bu istiqamətdə məlumatlandırma tədbirləri çərçivəsində dünyanın bir çox şəhərlərində nümayişlər keçirib, Fondun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə başlatılan “Xocalıya ədalət!” adlı kompaniya ilə erməni vəhşiliyini dünyaya tanıdıb. Həmçinin Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə xaricdəki azyaşlı uşaqlar üçün “Qarabağ” Azərbaycan məktəblərinin təsis olunması, hazırda həmin məktəblərdə 250-dən artıq azərbaycanlı uşağın ana dilində təhsil alması aparılan siyasətin parlaq təzahürlərindəndir.

Bu gün Azərbaycan diasporu böyük gücə malikdir. Diasporun Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə son qoyulması və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması istiqamətində fəaliyyəti, Vətən müharibəsi dövründə diaspor təşkilatlarının dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçirməsi, bu aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımızın və dost xalqların nümayəndələrinin iştirakı, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatının müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərməsi bu sahədə qurulmuş vahid siyasətin nəticəsidir.

Xəbər verildiyi kimi, Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayının keçirilməsi ilə bağlı hazırlıq işləri artıq yekunlaşmaq üzrədir. Bu dəfə qurultayın Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli, peşəkar ordumuzun cəmi 44 günə düşmən işğalından azad etdiyi dilbər güşələrımızdən birində, Qafqazın incisi, Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilməsi nəzərdə tutulur. Əminliklə deyə bilərik ki, ulu öndər Heydər Əliyev siyasətinin layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti, liderliyi, milli maraqlarımızı qətiyyətlə müdafiə etməsi, düşünülmüş və qətiyyətli siyasəti bu reallığı mümkün etdi.

İki sahil.-2022.-22 aprel.-№70.-S.5.

Dünya azərbaycanlıları Zəfər sevincini Qarabağda da yaşadılar

Rəşad Cəfərli

"Əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, biz bu münaqişənin də ləğv olunmasına, aradan götürülməsinə nail olacağıq, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunacaqdır, işğal olunmuş torpaqlar azad ediləcək, yerindən-yurdundan didərgin düşmüş qaçqınlar öz doğma torpaqlarına qayıdacaqlar".

Əbədiyaşar şəxsiyyət, xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyev bu sözləri Dünya Azərbaycanlılarının 2001-ci ilin noyabr ayında keçirilən I Qurultayında demişdi. Bu gün Ulu Öndərin ruhu şaddır. Ona görə ki, artıq torpaqlarımız azaddır və onun layiqli davamçısı olan Prezident İlham Əliyev növbəti qurultay üçün Azərbaycana gəlmiş soydaşlarımızı bu dəfə Şuşada salamladı...

Prezident dünya azərbaycanlılarını bu dəfə Şuşada salamladı

Prezident İlham Əliyevin dünya azərbaycanlılarının ikinci, üçüncü və dördüncü qurultaylarında etdiyi çıxışlar müxtəlif ölkələrdən gəlmiş soydaşlarımızın yaxşı xatirəsindədir. İlham Əliyev 16 il əvvəl, 2006-cı il martın 16-da ilk dəfə dövlət başçısı kimi çıxış etdiyi Dünya Azərbaycanlılarının II Qurultayında demişdi: "Biz Dağlıq Qarabağın heç vaxt - nə bu gün, nə sabah, nə 10 ildən sonra, nə də 100 ildən sonra Azərbaycandan ayrılmasına razılıq verməyəcəyik". Eyni zamanda dövlət başçısı danışıqlara da toxunaraq bəyan etmişdi ki, bu proses əbədi ola bilməz, çünki Azərbaycan xalqının və iqtidarının səbri tükənilir.

Dünya Azərbaycanlılarının III Qurultayında da İlham Əliyev qətiyyətlə bildirmişdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa ediləcəkdir. IV Qurultaydan bir neçə ay əvvəl isə Aprel döyüşləri baş vermişdi və görünən o idi ki, İlham Əliyevin Ali Baş Komandanlığı ilə ordumuz tezliklə torpaqlarımızı işğaldan azad edəcək.

Bəli, İlham Əliyev dedi və etdi. Bu illər ərzində inkişaf edən, güclənən Azərbaycan dövləti Qarabağda ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına imkan vermədi və 44 günlük müharibədə torpaqlarını işğaldan azad etdi. Bu Zəfərlə İlham Əliyev Ulu Öndər Heydər Əliyevin vəsiyyətini yerinə yetirdi, xalqımızı qürurlandırdı, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızı fərəhləndirdi.

Beləliklə, 2006 və 2011-ci illərdə Bakıda Heydər Əliyev Sarayında, 2016-cı ildə isə Heydər Əliyev Mərkəzində dünya azərbaycanlılarını salamlayan İlham Əliyev bu dəfə onları Qarabağda - Zəfərimizin rəmzi olan Şuşada bir araya gətirdi. Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik mesajı bu dəfə Şuşadan dünyaya bəyan olundu. Və bu mesajda xalqımızın tarixi zəfəri, Qarabağın Azərbaycan olduğu ifadə edildi.

Bu mənada Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının ruhu da, məzmunu da fərqli idi. Ona görə ki, bu qurultay Şuşada keçirilirdi. Ona görə ki, İlham Əliyevin onları yalnız dünya azərbaycanlılarının lideri yox, həm də döyüş meydanında Zəfər çalmış Ali Baş Komandan kimi salamladı. İlham Əliyev onları ən böyük arzularının həyata keçməsinə təmin edən dövlət başçısı kimi qarşıladı. Elə buna görə də Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayını Zəfər qurultayı adlandırdı: "Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə, Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır".

Qalib xalqın nümayəndələri

Elə V Qurultayın iştirakçısı olan soydaşlarımızın da ovqatı fərqli və həm də vüqarlı idi. Ona görə ki, Zəfər sevincini bu dəfə işğaldan azad olunmuş torpaqlarımızda, Qarabağın tacı olan Şuşada yaşadılar. Onlar Zəfər yolu ilə gələrək, ordumuzun qəhrəman əsgər və zabitlərinin hansı çətin coğrafi şəraitdə xalqımıza qələbə sevinci bəxş etdiyini gördülər. Qeyd edək ki, V Qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsi iştirak etdi. Şübhəsiz ki, bu tədbirdə daha çox sayda soydaşımız iştirak etmək arzusunda olub.

Vətən müharibəsindəki Zəfərin təməlinə dayanan əsas səbəb İlham Əliyevin müdrik siyasətidir. Məhz bu siyasət Azərbaycanı tarixinin ən güclü dövlətinə çevirdi, 2020-ci ilin Vətən müharibəsində isə dövlətimizin ərazi bütövlüyünü təmin etdi. Bu siyasətin ən böyük uğurlarından biri də xalqımızın milli həmrəyliyini təmin etməsi, dünyanın hər yerində yaşayan soydaşlarımızı vahid amallar ətrafında birləşdirməsidir.

Qeyd edək ki, əvvəlki qurultaylarda Prezident İlham Əliyev dövlətimizin taleyüklü məsələləri ilə bağlı müxtəlif ölkələrdən olan soydaşlarımıza mühüm tövsiyələr vermişdi. Dövlət başçısı informasiya müharibəsinin gücləndiyi bir şəraitdə Azərbaycan həqiqətlərinin müxtəlif ölkələrə çatdırılmasının, erməni yalanlarının ifşası istiqamətində fəaliyyətin daha da genişləndirilməsinin vacibliyini vurğulamışdı. Bu baxımdan Vətən müharibəsinə gedən yolda dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın mühüm xidmətləri oldu. Təkcə Vətən müharibəsi dövründə soydaşlarımızın diaspor təşkilatları dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçiriblər və bu, milli həmrəyliyimizin tətənəsi olmaqla, erməni yalanlarının qarşısının alınmasında mühüm rol oynadı. V Qurultayda Prezident İlham Əliyev bu barədə deyib: "Biz hamımız - həm Azərbaycanda yaşayan Azərbaycan vətəndaşları, həm də dünya azərbaycanlıları bir nöqtəyə vururuq, bir hədəfə çatmaq üçün çalışırıq. Mən deyirdim ki, hər birimiz hər gün öz əməyimizlə, işimizlə, hərə öz yerində bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmalıyıq. Torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasından daha vacib və ali vəzifə yox idi".

Vətən müharibəsindəki qələbə müxtəlif ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın qürur mənbəyidir. Çünki onlar indi qalib xalqın təmsilçiləridir. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, Şuşada keçirilən qurultayın çox böyük tarixi mənası var. V Qurultaydan sonra yaşadıkları ölkələrə qayıdacaq soydaşlarımızın isə deməyə daha çox sözləri var. Həm də azad Şuşanı görmək və Müzəffər Ali Baş Komandanla görüşmək tamamilə başqa bir hissdır.

Azərbaycan. - 2022.- 23 aprel. - № 84. - S. 6.

Zəfər qurultayı dövlətimiz və millətimiz naminə uğurlara yeni stimül verib

Əli Nəcəfxanlı

Bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, bundan sonra bizim dövlətimiz qalib dövlət kimi yaşayacaq. Bu, böyük xoşbəxtlikdir – hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün.

İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Dünyanın müxtəlif guşələrində güclü Azərbaycan diasporları fəaliyyət göstərirlər. Ümummillə lider Heydər Əliyevin diqqəti sayəsində təşkilatlanmış, Bakıda keçirilən qurultaylarda toplaşaraq bu sahə ilə bağlı qəbul olunmuş qərarların təmali üzərində möhkəmlənmiş diasporlarımız bu gün müvafiq Dövlət Komitəsi vasitəsilə koordinasiya olunur, ictimai-siyasi həyatda fəallıqları ilə seçilir. Əgər 20 il öncə dünyada 200-dən bir qədər çox diaspor təşkilatımız var idisə, hazırda onların sayı iki dəfədən də artıqdır. Diaspor təşkilatlarının kəmiyyət və keyfiyyət vüsəti fərəh doğurur.

Prezident İlham Əliyevin tövsiyə və tapşırıqları Azərbaycan diaspor təşkilatları üçün əsl fəaliyyət proqramı hesab olunur. Xaricdə yaşayan milyonlarla soydaşımız özünü daha arxalı, daha güvənli hiss edir və faydalı iş əmsalını artırmaqla xalqımız, millətimiz haqqında müsbət rəy formalaşdırır.

Xaricdəki soydaşlarımızın böyük bir qrupunun bu günlərdə mədəniyyət paytaxtımız Şuşada toplaşaraq özlərinin V qurultayını keçirmələri böyük tarixi hadisədir. Bu, ilk növbədə, xain qonşularının təcavüzünə məruz qalmış Azərbaycanın haqq işinin və uğurlarının dünyada geniş təbliğ olunması deməkdir. Eyni zamanda dövlətimizin harada yaşamasından asılı olmayaraq, daim öz vətəndaşlarının yanında olması, onlara sahib çıxması və informasiya cəbhəsində yeni uğurlar qazanması amalının təzahürüdür.

Vətən müharibəsi dövründə diasporlarımız yaşadıkları məkənlərdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı işğalçılıq siyasətinə son qoyulması və ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması istiqamətində fəal iş aparıblar. 44 günlük Zəfər yürüşü zamanı diaspor təşkilatlarımız dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçiriblər və həmin aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımız, eləcə də dost xalqların nümayəndələri iştirak ediblər. Bundan başqa, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatının müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərməsi fərəh doğuran faktır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Zəfər Qurultayındakı nitqində ulu öndərin təşəbbüsü ilə keçirilmiş ilk qurultayı qürur hissi ilə xatırlayıb: “2001-ci ildə ulu öndər dərin məzmunlu çıxışında, eyni zamanda, təbii ki, Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmişdir və demişdir ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək, işğal altında olan torpaqlar işğaldan azad ediləcək və Azərbaycan xalqı öz dədəbaba torpaqlarına qayıdacaqdır. Biz – ulu öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir. Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşıblar və böyük həvəslə Şuşaya, qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını, bax, belə günəşli hava ilə qarşılayır və bu, bir daha onu göstərir ki, bura bizim tarixi torpağımızdır. Hətta təbiət, günəş də bizimlə həmrəydir”.

Qurultaydakı çıxışlardan, mətbuata verilən müsahibələrdən də görüldüyü kimi, iştirakçılar Şuşada olmalarından hədsiz iftixar duyub və buna görə dövlətimizin başçısına ürəkdən minnətdar olublar. Onların hamısı həm qeyrət qalamız olan azad şəhərdə Vətən havası udmaq, həm cənab İlham Əliyevin dərin mənəli nitqini dinləmək, həm də burada bir-biri ilə tanış olaraq gələcək fəaliyyətlərinin aydın konturlarını müəyyənləşdirmək imkanı qazandıqları üçün özlərini son dərəcə xoşbəxt hiss etdiklərini sevinə-sevinə dilə gətiriblər. Qurultay nümayəndələri cənab İlham Əliyev tərəfindən diasporun fəaliyyətinin müsbət qiymətləndirilməsindən hədsiz məmnunluqlarını ifadə edərək deyiblər ki, bu, onları gələcək işlər üçün xüsusilə ruhlandırır. Prezident növbəti qurultayadək tapşırıqları və fəaliyyət istiqamətlərini dəqiq müəyyənləşdirib. Qurultaydan böyük mənəvi stimül aldıklarını söyləyən iştirakçılar qətiyyətlə bildiriblər ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması istiqamətində bundan sonra da var qüvvə ilə çalışacaqlar.

Qurultayın plenar iclaslarındakı çıxışlarda qeyd edilib ki, məqsəd postmünaqişə reallıqları kontekstində Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələrin, fəaliyyət istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsidir. Məlumdur ki, 2020-ci ildə Vətən müharibəsindən sonra Qarabağın azad edilməsi ilə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr də fərqli xarakter alıb. Əgər İkinci Qarabağ müharibəsinə xarici ölkələrdəki diaspor təşkilatlarımızın hədəfi torpaqlarımızın işğalının, Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin dünyaya çatdırılması idisə, bu gün əsas qayə işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə qarşıya çıxan problemlərin, şəhərlərimizin təcavüz zamanı yerlə-yeksan edilməsinin, Azərbaycanın maddi-mədəni və dini irsinin vandalizmə məruz qalmasının beynəlxalq ictimaiyyətə geniş təqdim olunmasıdır. Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan bu gün regionda sülh gündəliyini təqdim edib. Müvafiq olaraq, bundan sonrakı çağırışlar da yeni üslubda təqdim edilməlidir. Əsas məsələlər Vətən, onun taleyi və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi, ana dilinin, tarixin, mədəniyyətin yaşadılması və inkişaf etdirilməsi ilə bağlı olmalıdır.

Natiqlər həmçinin saxta "Erməni soyqırımı"nın ifşasını, Xocalı soyqırımını törədənlərin haqq divanına çəkilməsinə nail olmağı özlərinin konkret fəaliyyət aspektləri kimi səciyyələndiriblər. Azərbaycan Kibertəhlükəsizlik Təşkilatları Assosiasiyasının yaradılması ilə bağlı aprelin 22-də keçirilmiş təqdimat mərasimi də gündəmdə mühüm yer tutur. Assosiasiyanın yaradılması günün zərurətidir və sözsüz ki, kibertəhlükəsizlik sahəsində elmi-texniki tərəqqi nailiyyətlərin tətbiqinə, bu istiqamətdə maarifləndirmə və məlumatlandırma işlərinin həyata keçirilməsinə dəstək verəcək, milli maraqların təbliğatı və dezinformasiya fəaliyyətindən qorunmasına çalışacaq, bu mübarizə üzrə konkret təkliflərin verəcək, görülən işləri əlaqələndirəcək. Təqdimatda həmçinin bildirilib ki, Azərbaycanın kibertəhlükəsizliyi dövlətin prioritet məsələsidir və ilk dəfə Azərbaycanda Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti Akademiyasında tədris olunmağa başlanan informasiya təhlükəsizliyi ixtisası ondan artıq ali təhsil müəssisəsində tədris olunacaq. Dünyada artan kiber hücum təhdidləri bu yöndə fəaliyyəti son dərəcə zəruri edir.

Gizli deyil ki, postmünaqişə dövründə erməni lobbisi təşkilatları və onların havadarları Azərbaycana qarşı çirkin təbliğat aparırlar. Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi – dövlət başçısı Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev mətbuata açıqlamasında deyib ki, bu gün onlar öz imkanlarından, inhisarçı və bəzən də beynəlxalq mediadan istifadə edərək ölkəmizə qarşı qara piar kampaniyasını gücləndirirlər. Ona görə də bizim diaspor nümayəndələriniz yaşadıkları ölkələrdə əsl Azərbaycan həqiqətlərini daha intensiv təqdim etməli və ermənilərin işğal dövründə törətdikləri vandallıqlar haqqında məlumatların daha dolğun şəkildə təqdim olunmasına çalışmalıdırlar. Onlar daha əhatəli şəkildə təsisatlanmalı, öz aralarında koordinasiyanı gücləndirməli, birgə səmərəli fəaliyyətə nail olmalıdırlar.

..İllərdən bəri Böyük Britaniyanın Sauthampton şəhərində yaşayan şair və alim dostum Rauf Qaraişiq bir aya yaxındır ki, növbəti kitabının nəşri ilə əlaqədar Bakıdadır. Onunla dünənki görüşümdə Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı barədə yazı hazırladığımı bildirəndə dostum dedi ki, İngiltərədə yaxın ünsiyyətdə olduğu tanınmış idmançı Hafız Baxşəliyev də Zəfər Qurultayında iştirak edib və Şuşada bir ömürlük təəssürat əldə edib. Onun fəxrlə bildirdiyinə görə, qurultay yüksək təşkilatçılıqla keçirilib və qəlblərdə silinməz izlər buraxıb. Hafız Baxşəliyev Azərbaycan Kikboks yığma komandasının üzvü olub. Beynəlxalq yarışlarda ölkəmizi təmsil edib və 3 dəfə Dünya, 2 dəfə Avropa çempionu olub. Hazırda Xaricdə yaşayan Azərbaycanlı İdmançılar Birliyinin rəhbəridir. Hafız Londonda "Qafqaz" adlı idman klubu açıb və orada oxuyan azərbaycanlı tələbələrini idmana, sağlam həyata cəlb edir, soydaşlarımızın bir-biri ilə sıx ünsiyyətdə olmalarını təmin edir. Eyni zamanda yaşadığı ölkənin ictimai-siyasi və mədəni həyatında fəal rol oynayır.

Hafız Baxşəliyev deyib ki, növbəti qurultay üçün məkan olaraq məhz Şuşanın seçilməsinin dərin rəmzi mənası var. Dünya bir daha gördü ki, ermənilərin həyasızcasına özlərinin qədim diyarı saydıqları Şuşa əsl həqiqətdə məhz bizə məxsusdur və onun düşmən tapdağından azad olunması üçün vətənpərvər oğullarımız canlarını, qanlarını əsirgəməyiblər. İndi isə qalib xalqımız Şuşada, Laçında, Ağdamda, Zəngilanda... genişmiqyaslı bərpa-quruculuq tədbirləri həyata keçirir. Bu reallığı möhtərəm Prezidentimiz, Ali Baş Komandanımız İlham Əliyev mümkün edib. Geriyə qayıdandan sonra ölkəmizin tanınılması üçün biz daha böyük əzmlə çalışacağıq.

Fərəhli haldır ki, xaricdə belə fəal, təşəbbüskar soydaşlarımız çoxdur. Onların hər biri köksündə doğma Azərbaycanımız üçün çarpan bir ürək gəzdirir. İnanırıq ki, böyük uğurla keçən Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayı – Zəfər Qurultayı soydaşlarımızın hamısını dövlətimiz və millətimiz nəminə yeni-yeni zəfərlərə ruhlandıracaq.

Xalq qəzeti. - 2022.- 24 aprel. - № 85. - S. 3.

"Gürcüstan azərbaycanlıları diaspor deyil, biz öz tarixi torpaqlarımızda, öz vətənimizdə yaşayırıq"

Aygül İsayeva,
İqtisadiyyat üzrə fəlsəfə doktoru

1996-cı ildə ulu öndər Heydər Əliyevin Tbilisidə Opera və Balet teatrında Şevernadze və Gürcüstan azərbaycanlıları ilə görüşü olur.

Görüşdə iştirak edən şahidlərin sözlərinə görə Şevernadze Gürcüstan azərbaycanlılarına "diaspor" deyər müraciət edən zaman Heydər Əliyev dərhal onun sözünü kəsmiş "Gürcüstan azərbaycanlıları diaspora deyil, öz doğma torpaqlarında, doğma vətənlərində yaşayır" deməklə Azərbaycan dövlətinin mövqeyini göstərmişdi. Heydər Əliyevin qətiyyəti, bu sözü inamla deməsi Gürcüstan azərbaycanlılarında özünəinam yaradı, Gürcüstan dövlətinin rəhbərliyinə isə Azərbaycan dövlətinin rəsmi münasibətini bildirdi. Olmasaydı elə, olsaydı belə...əgər H. Əliyev Şevernadzenin sözünü kəsməsəydi, "diaspor" sözünə münasibət bildirməsəydi, susaraq deyilən fikirlərlə razılaşsaydı, şübhəsiz ki, bəzi dövlət məmurları Gürcüstan azərbaycanlılarına rəsmi "diaspor" statusunun verilməsinə illər öncə nail olmuşdular.

O gündən bu günə Azərbaycandan Gürcüstana rəsmi səfərlər edən dövlət məmurları hər zaman gürcü həmkarları ilə olan rəsmi görüşlərdə "Gürcüstan azərbaycanlıları diaspor deyil, öz tarixi torpaqlarında, öz vətənlərində yaşayırlar" ifadəsini tez-tez işlədirlər.

Azərbaycan dövləti Gürcüstan azərbaycanlılarının Gürcüstan vətəndaş cəmiyyətinə inteqrasiya olunmasına böyük dəstək verir. Təəssüflər olsun ki, bəzi şəxslər Azərbaycan dövlətinin maliyyəsi ilə dəstəklənən layihələri həzm edə bilməyib, buna başqa don geyindirməyə çalışırlar. Sanki Azərbaycan dövlətindən dəstək almaq həmin dövlətin diasporu olmaq anlayışına gəlir. Ancaq ABŞ, Aİ, Avropa Birliyinə daxil olan ölkələr və s. dövlətlərin maliyyəsi nədənsə çox şirin, doğma və əziz olur, bu dövlətlərdən maliyyə dəstəyi almaq heç də həmin dövlətlərin diasporu olmaq anlayışına gəlmirmiş. Avropa Şurasının bütün rəsmi sənədlərində, layihələrində Gürcüstan azərbaycanlıları "milli azlıq" kimi qələmə verilir. Avropa İttifaqı, ABŞ bizi "milli azlıq", "etnik azlıq" kimi qəbul edib Gürcüstana qrantlar ayırır. "Milli azlıq", "etnik azlıq" kimi Avropadan, Amerikadan qrant almağı, maliyyə dəstəyi almağı, layihələr etməyi özlərinə şərəf hesab edənlər, yazıqlar olsun ki, Azərbaycanın soydaşlarına etdiyi dəstəyə başqa cür don geyindirməyə çalışırlar. Nə hikmətdirsə, bəzi kəslər milli-mənəvi vətənimiz olan Azərbaycanın dəstəyini Gürcüstan azərbaycanlılarının əleyhinə hazırlanmış silah kimi görürlər, ancaq xarici dövlətlərin maliyyə dəstəyinə isə qucaq açırlar. Araşdıranda da görürsən ki, bu gənclərin bir çoxu elə 5 il ərzində Azərbaycan dövlətinin dəstəyi ilə Gürcüstanın ali təhsil ocaqlarında 1+4 proqramı ilə təhsil alıb (1 il gürcü dili hazırlığı və 4 il bakalavr pilləsi), 5 il ərzində gürcü dillərini inkişaf etdiriblər, gürcülərlə dostluq əlaqələri qurublar, Gürcüstan vətəndaş cəmiyyətinə Azərbaycanın dəstəyi ilə inteqrasiya olublar. Di gəl ki, 28 Mayda Azərbaycanı müstəqillik günü münasibətilə təbrik etməyi özlərinə rəva bilmirlər. Ancaq, ABŞ-nin müstəqillik gününü məmnuniyyətlə təbrik edirlər. Sual olunur bəs 5 il dalbadal sizləri təhsil haqqınızı ödətdirmək üçün ərizə yazmağa nə məcbur edirdi? Sözlə əməliniz niyə üst-üstə düşmür? Yoxsa ki, ehtiyacınız olanda maksimum dərəcədə istifadə edirsiniz, lazım olmayanda isə arxa çevirirsiniz? Deyir milçək bir şey deyil, amma ürək bulandırır.

Eyni gənclərin ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı Azərbaycanın qarış-qarış torpaqlarını işğaldan azad etməsini paylaşmağa əlləri gəlmədi, Azərbaycan ordusu üçün təşkil edilmiş dəstək aksiyalarını "bura Gürcüstandır, qonşu ölkədə baş verənlərdən bizə nə" deyib qınadılar. Azərbaycanda 44 günlük müharibə zamanı tam səfərbərlik elan edilmədi, yarım səfərbərlik idi, Azərbaycan dövlətinin xarici ölkələrdəki səfirlikləri maddi yardım və canlı qüvvələrə ehtiyac olmadığını bəyan etmişdilər. Gürcüstanda Azərbaycan ordusu üçün təşkil edilmiş dəstək aksiyalarını qınayanlar nədənsə konstitusiyaya zidd olmasına baxmayaraq Gürcüstan vətəndaşlarının Ukraynada vuruşmaq üçün müharibəyə getməsinə ürəkdən alqışladılar. Qanı-qanımızdan, canı-qanımızdan olan bacı-qardaşlarımız milli-mənəvi vətənimizdə soyqırma məruz qalanda, yaşlı, cavan, qadın, körpə, uşaq deməyib qanına qəltan ediləndə susan "bizimkilər" in bu gün başqa ölkədə baş verənlərlə bağlı hay-şüvən qoparması nə dərəcədə səmimidir? Azərbaycanın haqq işini dəstəkləməyən, zəfərinə sevinə bilməyənləri, Xocalı üçün ədalət tələb etməyin Gürcüstanda yaşayan erməniləri qıcıqlandıracağından çəkinənləri yaşamaq uğrunda mübarizə, sağ qalmaq istəyimi bir ölkədə ədalətsizliyə göz yummağa, digər ölkə üçün isə "ədalət carçısı" olmağa sövq edir?

90-ci illərin çətinliklərini, millətimizin başına gətirilən faciələri unutmaq vicdansızlıq olardı. Qamsaxurdia, eləcə də Şevnadzenin prezidentliyinin ilk illərini xatırlayanlar çoxdur, həmin dövrün şahidləri canlı tarixdir. Azərbaycanın müdaxiləsi və dəstəyi olmasaydı bu gün Borçalıda bir nəfər də Gürcüstan azərbaycanlısı qalmazdı. Qalanlara isə “diaspor” statusunu etiketləyəcəkdilər. Azərbaycan 90-ci illərdə birinci Qarabağ müharibəsində torpaqlarının 20%-nin işğal olunduğu çox çətin bir dövrdə Borçalıda yaşayan soydaşları yaddan çıxartmadı. 2020-ci ildə də ikinci Qarabağ müharibəsi zamanı da müharibəyə baxmayaraq soydaşlar yenə də diqqətdən kənar qalmadı, Gürcüstan vətəndaşları olan azərbaycanlıların təhsil haqqlarının ödənilməsində heç bir problem yaşanmadı. Halbuki, Azərbaycanın bu qədər şəhid verməsi ilə əlaqədar olaraq həmin məbləğ “Yaşat” fonduna keçirilsəydi bunu hər kəs anlayışla qarşılayacaqdı. Gürcüstan azərbaycanlıları naşükür, qədərbilməz millət deyil. Təəssüflər olsun ki, hər yerdə olduğu kimi bizdə də ürəkbulandıran milçəklərə rast gəlinir. Amma əksəriyyət başa düşür ki, tarix təkrarlana bilər. İki il bundan qabaq dünyanı cənginə alan COVID-19-un tuğyan etdiyi bir vaxtda, Gürcüstan azərbaycanlıları olmanın təhqirə məruz qaldı, sanki 90-cı illərdə olan münasibət yenidən baş qaldırmışdı. 90-ci illərdə nələr baş verirdi? Təkrar biliyin anasıdır, gəlin tarixə yenidən nəzər salıb yaddaşımızı təzələyək.

90-cı illərdə Borçalıda vəziyyətin gərgin olduğu vaxtlarda Gürcüstan azərbaycanlıları vətəndaş olduğu ölkədən hüquqlarının qorunması tələb edib nəticəsini görməyəndə Azərbaycana müraciət edirlər. Azərbaycan hökumətinə, prezident aparatına, parlamentə və s. qurumlara ünvanladıkları məktub, telefon və zənglərdən sonra dövlət kaibi Gürcüstana gəlir və Lalə Şövkət Hacıyeva xalq qarşısında bu sözləri söyləyir: “Mən bu gün bir dövlət katibi kimi yox, bu xalqın övladı kimi sizinləyəm. Bu gün Azərbaycan çox gərgin böhran, çətin vəziyyətdədir. Bunun hamısını bilirsiniz. Demək olar ki, bəlkə də tarixin ən faciəli səhifəsidir bu günlər Azərbaycanın keçirdiyi anlar. Bizim 20 faizdən çox torpaqlarımız işğal olunub. Belə bir məqamda bu günlər mənim bura gəlməyimi siz gərək özünüz qiymətləndirəsiniz. və prezidentin, Heydər Əliyevin mənə tapşırığı ki, mən bura gəlim, sizi görüm sizin güzəranınızı, sizin vəziyyətinizi görüm... Özünüz bilin belə bir ağır vəziyyətdə respublikada bu gün mənim bura gəlməyimə özünüz qiymət verin. Ona görə də başa düşün ki, siz bizim üçün doğrudan da çox əzizsiniz. Biz bir xalqıq, bir ailəlik və siz arxalısınız, sizin arxanızda böyük Azərbaycan xalqı var. Mənim bütün məlumatım var burada sizin vəziyyətinizdən, sizə görə narahatıq. Heydər Əliyevin də məlumatı var, o çox nigərandır sizdən. Bu gün mən buradan gedib Şevnadze ilə görüşəcəm, görüşdən sonra o gecə də olsa gözləyir ki, mən gəlim deyim burada yaşayan bizim xalqımız nə vəziyyətdədir. İnanın bizim hamımız çox narahatıq. Gürcüstanla Azərbaycanın tarixən heç bir münaqişəsi olmayıb. Biz tarixən bir ailə kimi böyümüşük. Neçə bizim dahi oğullarımız burada yaşayıblar. Gürcüstan bizim üçün doğma vətəndir. Bu gün mən istəmərim ki, Gürcüstan sizin üçün vətən olmasın, sizin üçün doğma olmasın. Burada bizim atalarımızın, babalarımızın ruhları var. Mən istəmərim ki, bu gün biz bunların hamısını qoyaq və deyək ki, yox biz burdan gedirik. Bu düzgün deyil. Bizim 1000 illik bizim tariximiz var, 1000 illik bir yerdə yaşayan tariximiz var. Bu bir min ildə bizim aramızda münaqişə olmayıb. Bu gün nəyə görə münaqişə olmalıdır...”

Nə baş verirdi? Əflatun Saraclının “Borçalı bu gün” adlı məqaləsində oxuyuruq: “Hakim dairələr, millətçi qüvvələr yerli xalqa divan tutdular. Bir həftə içində Bolnisi rayon mərkəzindən azərbaycanlılar bir nəfər kimi qovuldu, evlər yandırıldı, adamlar öldürüldü. Sonra bu əməliyyat Dmanisi rayonunda keçirildi. İndi bu iki rayon mərkəzində və Qazret şəhərində bir azərbaycanlı ailəsi qalmayıb. Azərbaycan kəndlərinə rəhbərliyə gürcü göndərdilər, gürcü dilində bilməyənlər qovuldu, sıxışdırıldı. Əsgərliyə gedib-gələnləri qeydiyyata götürmədilər, hər yerdə “Siz qonaqsız, öz vətəninizə gedin!” sözləri ilə qarşıladılar, bazarlarda var-yoxları dağıdıldı, incidildilər. Rayonlarda silahlı dəstələr az-çox pulu olan, sayımlı adamları girov götürür, əli avtomatlılar yolları kəsir, evlərə soxulub, kəndləri çalıb-çapır, maşınları, mal-qaranı aparır, bəzən də alçaldır, döyür, öldürürlər. Girov götürdüklərindən milyonlarla pul, qızıl istəyirlər. El-oba da qapı-qapı pul yığıb onu buraxdırmağa çalışır. Beləliklə də, həm xalqı soyur, dilənçi kökünə salır, həm də qorxudub dədə-baba yurdlarından qovmaq məqsədi güdürülər. Ürəkağrısı ilə deyirik ki, təkə Dmanisi rayonundan Muğanlı, Saatlı, Hüseynkənd kimi bir neçə dağ kəndi tam boşaldılıb. Bir çox kəndlərdə qapılar bağlı qalıb, adamlar dövlətin qorumamasına görə soyğunçuluqdan, aclıqdan başlarını götürüb qaçır. Borçalının dörd rayonunun elə kəndi yoxdur ki, oradan ailə çıxmamış olsun. Çoxu da Bakıya pənah gətirir. Çoxu heç olmasa acından ölməmək üçün çörək, un da tapmır. Dövlət mağazalarından heç nə ala bilmirlər. Rayona çörəyə gedəndə də vermirlər, əliboş qayıdırlar. Öz pulları ilə adi çörək, un almaq problemə çevrilir. Nəqliyyat, istilik, qaz, odun, işıq yoxdur. Məktəblər bağlanır, qəzetlər çıxmır. Təkə Dmanisidə bilərəkdən 33 Azərbaycan orta məktəblərini bağlayıblar. Borçalıda adam oğurluğu, girov götürmə, ev soyma, yol

kəsmə kütləvi hala çevrilib. Dmanisiyə gedən azərbaycanlılarla dolu marşrut avtobusu avtomat atəşinə tutulub. Ölənlər və yaralananlar var. Marneuli şəhər bazarında partlayış törədilib. Şəhər xəstəxanalarında polis işçilərinin gözləri qarşısında cərrahiyyə əməliyyatı kürsüsündə azərbaycanlıyı gülləyə tutublar, rayon mərkəzində cavan oğlanı öldürüblər, hamilə qadını oğurlayıblar.

Yerli rəhbərliyin gözləri qarşısında baş verən belə hadisələrin qarşısı alınmır, cinayətkarlar tutulmur, özbaşnalıq ayaq açıb genişlənmir. DİN, yerli polis idarəsi əməkdaşları, omonçular bununla da quldurluğa, oğru-əyriliyə şərait yaradırlar. Yerli sakinlərin dediyinə görə hətta onlarla əlbir olanlar da var. Beləliklə, onlar da Borçalıya, borçalılara ucuz gəlir yeri kimi baxırlar. Bolnisi və Dmanisidə rəhbərlikdə bir nəfər də azərbaycanlı yoxdur. Əvvəllər Marneulidə rayon polis işçilərinin çoxu borçalılar olduğu halda, indi 700 polis işçisi arasında azərbaycanlılardan bir nəfər də yüksək rütbəli zabit tapılmır.

Ən acınacaqlısı isə azərbaycanlıların Borçalıda tarixini, kökünü silmək üçün kəndlərin adının özbaşına dəyişdirilməsidir. Bu proses Dmanisi və Bolnisdən başlayıb. Təkcə Bolnisi rayonu üzrə 30-a yaxın kənd adı dəyişdirilib.

Son vaxtlar Borçalıda siyasi-ictimai durum yenə də gərginləşmişdi. On nəfər soydaşımız, o cümlədən yerli aqrar firmasının baş direktoru Allahverdi Hübətov, Marneuli avtomobil təmiri stansiyasının direktoru Teymur Məmmədov, Dəllər kənd sakini Səlimxan Məmmədov, Yırğançay kəndindən Eyvaz Vəliyev və başqaları oğurlanmışdı. Onları buraxmaq üçün milyonlarla pul istəyirdilər. Cana doymuş xalq ayağa qalxdı. Marneuli şəhər icra hakimiyyəti qarşısında mitinq keçirdilər. Qurulan çadırlarda 12 nəfər aclıq elan etdi. Onlar hökumətdən öz vətəndaşlıq hüquqlarının qorunmasını, soyğunçuluğa, quldurluğa, adamların oğurlanmasına, girov götürülməsinə son qoyulmasını tələb edirdilər.

Tələblər bir nəticə verməyəndə Azərbaycan dövlətinə müraciətlər ünvanlandı. Bakıdan nümayəndə heyəti gələndən iki son sonra Allahverdi Hübətov, Teymur Məmmədov, Eyvaz Vəliyev və başqaları buraxıldı.”

Bax, belə paradoks içərisində yaşayıyıq. Əgər Gürcüstanda nəyəsə nail ola bilmiriksə, başqasında günah axtarmalı deyilik, bizə hər zaman dəstək olan milli-mənəvi vətənimiz Azərbaycanı qınaq obyektinə çevirməməliyik. İnteqrasiya yuxarıdan başlayır, dövlət bizi qəbul etmirsə, lazımı addımlar atmırsa tək və yeganə hədəf dövlətin siyasətini dəyişdirmək olmalıdır. Təhsilə edilən investisiya gələcəyə edilən investisiyadır. Azərbaycan dövləti həm abituriətlərin universitetə qəbul olması üçün pulsuz kurslar təşkil edir, həm də universitetdə oxuyan tələbələrin 5 illik təhsil haqqlarını ödəyir. Gənclərdən isə yalnız bir gözlənti var, 5 il ərzində gürcü dillərini təkmilləşdirsinlər, gürcülərlə mehriban dostluq əlaqələri qursunlar, Gürcüstan vətəndaş cəmiyyətinə inteqrasiya etsinlər, öz hüquqlarını bilsinlər, Gürcüstanda yüksək vəzifələrdə təmsil olunsunlar. Neft, qaz tükənən resursdur, bu gün var, sabah yoxdur. Azərbaycan dövləti bu gün sizin təhsilinizə dəstək olursa, sabah sizin övladlarınız və nəvələriniz üçün eyni şeyi etmək iqtidarında olmaya bilər. Ona görə də indidən Gürcüstanın bərabərhüquqlu vətəndaşı olmağınız üçün sizə yaradılan imkandan istifadə edin, ancaq bunu sizə dəstək dövlətə arxadan zərbə vurmaq hesabına etməyin...tarix bunu sizə heç vaxt bağışlamaz!

Şərq. - 2022.- 23 aprel. - № 71. - S. 6.

Dünya azərbaycanlıları birlik və həmrəyliklərini bu dəfə Şuşadan nümayiş etdirirlər

Zöhrə Fərəcova

Azərbaycanın qədim və gözəl şəhəri, Qarabağın baş tacı Şuşa Vətən müharibəsindən sonra özünün yeni, coşqun və mənalı çağlarını yaşayır. Bu şəhər 30 ilə yaxın erməni vandallarının işğalından qurtuluşunun qüruru ilə yaralarını sarıyır, yenidən qurulur, bərpa olunur.

Şuşa dirçəlir, yeni növrəğine qovuşur...

2020-ci il noyabrın 8-də Prezident İlham Əliyev Şəhidlər xiyabanında Azərbaycan xalqına müraciətində Şuşanın azad olunması müjdəsini verdi: "Əziz Şuşa, sən azadsan!

Əziz Şuşa, biz qayıtmışıq!

Əziz Şuşa, biz səni dirçəldəcəyik!"

Şuşanın azad edildiyi gün Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə tariximizə Zəfər günü kimi yazıldı.

30 ilə yaxın davam edən işğal müddətində Ermənistanın qədim Azərbaycan şəhəri Şuşanı erməniləşdirmək cəhdləri boşa çıxdı. Şuşanın tarixini, mədəniyyətini özününküləşdirə bilməyən erməni vandallarının işğal dövründə bu şəhəri yalnız uçurub-dağıtmağa gücləri yetdi.

Prezident İlham Əliyevin söylədiyi kimi: "Şuşanın Azərbaycan tarixində xüsusi yeri vardır. Bu, bizim qədim, tarixi şəhərimizdir. Əsrlər boyu azərbaycanlılar Şuşada yaşayıb, qurub, yaradıb. Şuşa nəinki Azərbaycanın, bütün Qafqazın incisidir". İndi bu qədim, əsrarəngiz şəhərin dirçəliş dövrüdür. Vətən müharibəsində qazandığımız möhtəşəm qələbədən sonra Qarabağda tarixi və mədəni ənənələrimiz bərpa olunur, Şuşa şəhərinin işğalı ilə yarımçıq qalmış ənənəvi tədbirlər də yenidən düzənlənir. Ötən il bu şəhərdə "Xarıbülbul" Musiqi Festivalı, "Vaqif Poeziya Günləri" keçirildi. Milli Məclisin "Şuşa ilinə" töhfəsi olaraq Şuşada parlamentin komitə iclaslarının keçirilməsinə başlandı. 2023-cü ildə isə Şuşa "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" olacaq.

Bir sözlə, mədəniyyətimizin mərkəzinə çevrilən Şuşa öz əvvəlki növrəğine qovuşur, günü-gündən dirçəlir, yenidən qurulur.

Birliyin, həmrəyliyin təntənəsi, qürurun və sevincin təcəssümü

Vətən müharibəsinin davam etdiyi günlərdə Azərbaycan xalqı bir arzuda, bir amalda birləşdi. Həmin günlər ölkəmizdə uşaqlardan böyüyədək hər kəs həyəcanla uzun illər düşmən işğalında qalan torpaqlarımızı Azərbaycan Ordusunun azad etməsi xəbərini gözləyirdi. Dünyanın bütün ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar da bu duyğularla yaşayır, daha da sıx birləşərək fəallıq nümayiş etdirir, Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırırdılar. Dünyanın 30-dan çox ölkəsində Azərbaycan diaspor təşkilatlarının keçirdikləri 200-dək aksiyaya 25 mindən çox soydaşımız, eləcə də dost xalqların nümayəndələri qatıldılar. Vətən müharibəsinin davam etdiyi günlərdə 300-ə yaxın diaspor təşkilatı ayrı-ayrı ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər ünvanladı.

Artıq hər bir azərbaycanlı dünyanın istənilən yerində fəxrlə, başıuca gəzir. Çünki Vətən müharibəsində qazandığımız zəfərlə məğlubiyyətin ağır mənəvi yükündən qurtulmuşuq. Artıq biz qalib xalq! Azərbaycan xalqının qəhrəmanlığı, qətiyyəti bütün dünyaya bəllidir. İndi bu qalib xalqın müxtəlif ölkələrdə yaşayan nümayəndələri Şuşada topaşıblar. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı möhtəşəm bir tədbirə evsahibliyi edir. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı bu şəhərdə keçirilir.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultay iştirakçıları və Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DİDK) əməkdaşları Fəxri xiyabanı, Birinci və İkinci Şəhidlər xiyabanlarını ziyarət etdikdən sonra Şuşa şəhərinə gəliblər. Qurultayda 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsi iştirak edir.

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı 2001-ci il noyabrın 9-10-da, II qurultayı 2006-cı il martın 16-da, III qurultayı 2011-ci il iyulun 5-6-da, IV qurultayı 2016-cı il iyunun 3-4-də keçirilib. Növbəti qurultayın Şuşada düzənlənməsi birliyimizin, həmrəyliyimizin böyük təntənəsi, eyni

zamanda 28 illik nisgildən, həsrətdən sonra Şuşaya azad səfər etməyimizin qürurunun və sevincinin təcəssümüdür.

Azərbaycan. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 10.

Bu Vətən hamımızdır

Zümrüd Qurbanqızı

...Mən çox şadam ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız Azərbaycan ilə daim təmasdadırlar, Dövlət Komitəsi ilə təmasdadırlar və müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında koordinasiya da təkmilləşir. Bu da çox vacibdir. Əlbəttə, biz hamımız - Azərbaycanda yaşayan azərbaycanlılar istəyirik ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olsunlar...

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayındakı çıxışından. Zəfər Qurultayı bunu bir daha sübut etdi

Müstəqillik dövründə Azərbaycan Respublikası milli dövlət quruculuğu sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə etmiş, özünün hüquqi-siyasi, sosial-iqtisadi dayaqlarını möhkəmləndirmiş, iqtisadi potensialına, demokratik inkişaf səviyyəsinə, beynəlxalq aləmdə tutduğu mövqeyə görə regionun lider dövlətinə çevrilmişdir. Qazanılmış nailiyyətlər ölkə daxilində milli birliyə, dünya azərbaycanlıları arasında həmrəyliyin güclənməsinə səbəb olmuş, ölkəmizin irəliyə doğru atdığı hər bir addım, qazandığı nailiyyət dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızı daha da ruhlandırılmışdır. Soydaşlarımızın müstəqil dövlətimizə inamı və işıqlı gələcəyə ümidləri onların Azərbaycanın milli maraqları ətrafında sıx birləşməsinə zəmin yaratmışdır.

Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması, diaspor quruculuğu ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır və qurultayların keçirilməsi bu prosesə mühüm töhfədir. Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə, II qurultay Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən 2006-cı ildə, III qurultay 2011-ci ildə, IV qurultay isə 2016-cı ildə keçirilib. V qurultay işğaldan azad edilmiş Şuşa şəhərində 2022-ci il aprelin 22 və 23-də keçirildi və tarixə Zəfər Qurultayı kimi yazıldı. Həqiqətən bu qurultayın mənəvi dəyəri böyükdür.

2001-ci ildə keçirilən I qurultayda ulu öndər Heydər Əliyev çıxışı zamanı soydaşlarımızı daim Vətənə bağlı olmağa səsləmişdi: "İnsan hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq, gərək öz milliliyini qoruyub saxlasın. Dünyada eyni zamanda assimilyasiya prosesi də var. İnsanlar - mən azərbaycanlılar haqqında danışiram, - gərək, yaşadıkları ölkədə, yenə deyirəm, o şəraiti mənimsəyərək, orada özləri üçün yaxşı mövqelər tutsunlar. Ancaq daim öz milli-mənəvi dəyərlərinə, milli köklərinə sadıq olsunlar. Bizim hamımızı birləşdirən məhz bu amildir. Bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır, azərbaycançılıqdır".

Qürur hissi ilə qeyd etməliyik ki, ulu öndərin və Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə indiyədək keçirilən qurultaylarda qarşıya qoyduqları strateji əhəmiyyətli vəzifələr və dövlətin diaspor təşkilatlarına davamlı dəstəyi Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasına geniş imkanlar yaradıb. Son illər atılan addımlar da bu mənada böyük önəm daşıyır. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinin təkmilləşdirilməsi, 2018-ci ildə yeni "Strateji Yol Xəritəsi"nin işlənib hazırlanması və icrası, diaspor fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi və inkişaf etdirilməsi xüsusilə qeyd edilməlidir.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, təşkilatların fəaliyyətinin koordinasiyası milli həmrəyliyin güclənməsinə, strateji hədəflərin reallaşmasına təkan verib. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə xaricdəki soydaşlarımızın azyaşlı uşaqları üçün "Qarabağ" Azərbaycan məktəblərinin təsis olunması, həmin ölkələrdə koordinasiya şuralarının yaradılması və digər addımlar mühüm nəticələrin və nailiyyətlərin əldə olunmasını şərtləndirib. Ən əsası, Vətən müharibəsi zamanı diaspor təşkilatlarının fəaliyyəti Qələbəmizdə mühüm rol oynayıb.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı artıq tarixə döndü. Bəs o, hansı mühüm məqamlarla yadda qaldı? Hər şeydən əvvəl, onu deyək ki, qurultayın azad edilmiş Şuşada keçirilməsinin özünün rəmzi mənası var. Yəni, biz bir daha dünyaya göstərdik, sübut etdik ki, Şuşa Azərbaycanın ayrılmaz tərkib hissəsidir, o, azərbaycanlılara məxsusdur. Digər bir tərəfdən V qurultay, sadəcə toplantı deyil, o həm də xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Qələbə təntənəsi, Zəfər bayramı idi. Əlbəttə, Prezident İlham Əliyevin liderliyi, prinsiplial

və uzaqgörən siyasəti bu reallığı mümkün etdi və xalqımıza sonsuz qürur hissi yaşatdı. V qurultay bütün dünyaya mesaj idi. Yəni, dünya azərbaycanlıları öz milli dövlətinin ətrafında sıx birləşdiyini, həmrəyliyini nümayiş etdirdi. Eyni zamanda xaricdə yaşayan soydaşlarımızın torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasının sevincini yaşamaqla bərabər, o torpaqları canlı görmək, eləcə də erməni vandalizminin dəhşətlərinin şahidi olmaq və onu bütün dünyaya çatdırmaq imkanı qazandılar.

Şuşa yenə də beynəlxalq ictimaiyyətin diqqət mərkəzində oldu. Azərbaycan Prezidenti öz dərin məzmunlu, əhatəli çıxışı ilə həqiqətləri, reallıqları dünyanın bir daha diqqətinə çatdırdı: "Mən bilirəm ki, siz və sizin kimi xaricdə yaşayan milyonlarla azərbaycanlı hərə öz ölkəsində həm müharibənin gedişatını yaxından izləyirsiniz, eyni zamanda, öz çıxışlarınızda, öz şərhlərinizdə, sosial şəbəkələrdə və digər imkanlardan istifadə edərək, Azərbaycanın haqq səsinə, haqq işini yaşadığınız ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırırdınız...".

Ölkə rəhbəri fikirlərinə əlavə edərək, bildirdi ki, Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya yayılmasına bu gün də zəruri ehtiyac duyulur, çünki müharibə bitsə də, Ermənistanın ölkəmizə qarşı olan ərazi iddiaları hələ ki, başa çatmayıb.

V qurultaydakı nitq və çıxışlarda xalqımızın milli birliyi və həmrəyliyinin daha da gücləndirilməsinin vacibliyi ilə bağlı çoxlu fikir və tövsiyələr səsləndirildi. Bu da təbiidir. Hər birimizin yaxşı yadındadır ki, İkinci Qarabağ müharibəsində Azərbaycan xalqı öz müdrik liderinin ətrafında bir yumruq kimi birləşmişdi. Bizim möhtəşəm qələbəmizi təmin edən əsas amil məhz bu idi. O yerdə ki, milli birlik, həmrəylik var, orada həmişə uğur və qələbə olacaq. Biz bu xoşbəxtliyə xalq-iqtidar birliyi sayəsində nail olmuşuq. Bəli, biz birlikdə güclüyük! Bu həqiqəti heç vaxt unutmamalıyıq!..

Bu gün Azərbaycan dünyada güclü, nüfuzlu dövlət, etibarlı və perspektivli tərəfdaş kimi tanınır. Ümummilli lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu uğurlu siyasətin Prezident İlham Əliyev tərəfindən milli maraqlara, müasir çağırışlara uyğun davam etdirilməsi ölkəmizə böyük nailiyyətlər qazandırır. Diaspor quruculuğu və diaspor təşkilatlarının səmərəli fəaliyyəti üçün məqsədyönlü addımların atılması da bu baxımdan mühüm əhəmiyyətə malikdir. Bu gün tam əminliklə deyə bilərik ki, Prezident İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın apardığı düşünülmüş, məqsədyönlü xarici siyasət nəticəsində müstəqil Azərbaycan dünyada sayılıb-seçilən nüfuzlu ölkələr sırasında yer alıb. Azərbaycan diasporu indi yüksək səviyyədə təşkilatlanmış formadadır. Soydaşlarımızın qədim, azad Şuşanı görmək, gəzmək arzusuna imkan verən qurultay uzun illər təkcə tədbir iştirakçılarının deyil, eləcə də xalqımızın xatirəsində yaşayacaq.

Ölkə rəhbəri nitqində xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarına öz dəyərli tövsiyələrini də verdi, soydaşlarımızın öz tarixi Vətəni ilə daha sıx bağlı olmalarının zəruriliyini diqqətə çatdırdı: "Heç olmasa ildə bir dəfə hər bir azərbaycanlı öz ailəsi ilə Azərbaycana gəlsə yaxşı olar - xüsusilə azad edilmiş torpaqlara getmək üçün.

İndi bu gün biz qurultayı Şuşada keçiririk. Ancaq azad edilmiş ərazilər 10 min kvadratkilometrdən çoxdur və indi marşrutlar da açılır, aeroportlar da tikilir. Ona görə də gəliş-gediş çox rahat olacaq...".

Bu işə çağırışdır. Dövlət başçısı bununla yenə də yaşından, peşəsindən və tutduğu mövqedən asılı olmayaraq, hər birimizi vətənimiz Azərbaycan, onun azadlığı və müstəqilliyi uğrunda birləşməyə, səfərbər olmağa çağırırdı. Çünki Vətən müqəddəsdir. Çünki Vətən hamımızdır - sən, mən və onun!..

Respublika. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 1,4.

Azərbaycan diasporu qarşıya qoyulan növbəti vəzifələrlə yeni mərhələyə daxil olub

Vaqif Bayramov

Prezident İlham Əliyev Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında diasporun gələcəkdə qarşısında duran vəzifələrdən danışarkən, Vətən müharibəsi zamanı soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə savaşı yaxından izlədiklərini, eyni zamanda, keçirdikləri küçə yürüşlərində, mitinqlərdə, həmçinin çıxışlarında, sosial şəbəkələrdə yaydıqları şərhlərdə Azərbaycanın haqq səsinə dünya ictimaiyyətinə uğurla çatdırdıqlarını xüsusi vurğuladı.

Ölkə rəhbəri, eyni zamanda, bu cür fəaliyyətə hazırda da ciddi ehtiyac duyulduğunu diqqətə çatdırdı: “Buna bu gün də ehtiyac var, çünki müharibə başa çatsa da, bizə qarşı olan ərazi iddiaları hələ ki, başa çatmayıb. Mən əminəm ki, bu da başa çatacaq. Əminəm ki, biz postmüharibə dövründə göstərdiyimiz səylər nəticəsində və bundan sonra göstərəcəyimiz səylər nəticəsində Ermənistanın və dünya erməniliyinin Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını da aradan götürəcəyik. Ancaq bu gün hələ ki, bu iddialar var və biz buna hazır olmalıyıq”.

Dövlətimizin başçısı nitqində Vətən müharibəsindən sonra bölgədə yeni reallıqlar yarandığını, nüfuzlu beynəlxalq qurumlar tərəfindən postmünaqişə dövründə Azərbaycanın sülh çağırışlarının dəstəkləndiyini bildirdi, BMT-nin Şuşada beynəlxalq tədbir keçirməsinin, Avropa İttifaqının hazırda Azərbaycan-Ermənistan arasında normallaşma prosesində fəal iştirak etməsinin bunun bariz ifadəsi olduğunu dedi. Ölkə rəhbəri digər beynəlxalq təşkilatların, məsələn, Azərbaycanın sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, habelə bütün digər aparıcı beynəlxalq qurumların respublikamızın mövqeyini dəstəklədiklərini və postmünaqişə reallıqlarını qəbul etdiklərini xatırladı. Prezident İlham Əliyev qonşu ölkələrin əksər hissəsinin də savaştan sonrakı gerçəklikləri dəyərləndirdiklərini, böyük dövlətlərin – Amerika Birləşmiş Ştatları və Böyük Britaniya rəhbərlərinin Azərbaycan liderinə ünvanladıkları məktublarda da bunun açıq-aydın nəzərə çarpdığını qeyd etdi.

Müharibədən sonra bölgədə yaranan reallıqların dünya gücləri tərəfindən etirafı mərhələsi artıq geridə qalıb. İndi qarşıda yeni gerçəkliklərin təsdiqi vəzifəsi durur. Bu, Azərbaycan-Ermənistan əlaqələrinin normallaşması ilə bağlı məsələdir. Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın sülh gündəliyinin reallaşdırılmasını bütün ağırlı məqamlara, Ermənistanın xalqımıza qarşı törətdiyi vəhşiliklərə baxmayaraq, bölgənin gələcəyi naminə mühüm vəzifə kimi önə çəkib. Ölkəmizin sülh sazişinin imzalanması üçün konkret olaraq beş prinsipdən ibarət irəli sürdüyü təklifləri qarşı tərəf qəbul edib. Respublika rəhbəri qurultaydakı nitqində bununla bağlı deyib:

“Beləliklə, Ermənistan rəhbərliyi rəsmən bəyan etdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və Azərbaycana hər hansı bir ərazi iddiası yoxdur və gələcəkdə də olmayacaq. Hesab edirəm ki, bu, postmünaqişə dövrü üçün vacib məqamdır və biz məhz bu beş prinsip əsasında danışıqları aparmaq fikrindəyik”.

Prezident İlham Əliyev nitqində vurğulayıb ki, Azərbaycan diasporu əldə edilən bütün bu müsbət məqamlara baxmayaraq, Azərbaycan tarixi, postmünaqişə dövrü və yeni gerçəkliklər haqqında məlumatları dünya ictimaiyyətinə çatdırılmalıdır, xaricdə məskunlaşan hər bir soydaşımız, əgər belə demək mümkündürsə, yaşadığı ölkənin ictimaiyyətini maarifləndirməlidir. Dövlətimizin başçısının diqqətə çatdırdığı kimi, çünki tarixi amillər həmişə istənilən münaqişənin siyasi və digər yollarla həll edilməsi üçün çox vacibdir. Tarix də göz önündədir. Bununla bağlı heç də uzaq kəmişə nəzər salmağa ehtiyac yoxdur. Sadəcə olaraq, XIX əsrdə imzalanan Kürəkçay, Gülüstən, Türkmənçay sülh müqavilələrinin mahiyyətini beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq kifayətdir: “Orada erməni əhalisindən söhbət getmir. Kürəkçay müqaviləsini İbrahimxəlil xan Şuşalı və Qarabağlı, - titulu belə də gedib, - imzalayıb. XIX əsrin bu tarixi hadisələrindən sonra Qarabağa ermənilərin kütləvi köçü başlamışdır. Bu da heç kimə sirr deyil və artıq dünya ictimaiyyəti, ekspertlər bunu bilir, yaxşı olar ki, geniş ictimaiyyət də bunu bilsin”.

Dövlətimizin başçısı nitqində xalqımıza qarşı edilən haqsızlıqlar haqqında danışarkən, beynəlxalq ictimaiyyətin bununla bağlı məlumatlandırılmasının, konkret olaraq, xarici ölkə xalqlarının ermənilərin XIX əsrdə, XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi, 1920-ci ildə sovet hakimiyyəti tərəfindən Zəngəzurun Azərbaycandan qoparılıb Ermənistanına verilməsi, bundan iki il əvvəl Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin İrəvanı Ermənistanına bağışlanması, Zəngəzurun 1920-ci ilin noyabrında ölkəmizdən qoparılması, 1923- cü il iyulun 7-də isə Azərbaycan ərazisində Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti kimi

tamamilə əsassız, süni bir qurum yaradılması barədə bilgiləndirilməsinin mühüm önəm daşdığına diqqətə çatdırıb. Ölkə rəhbəri daha sonra deyib: “O vaxt indiki Ermənistanda yaşayan azərbaycanlıların sayı Qarabağda yaşayan ermənilərlə müqayisədə bəlkə də iki dəfə çox idi. Ancaq nədənsə, bu muxtar vilayəti orada yox, burada yaradıblar. Bunu yaradıblar və eyni zamanda, qədim Azərbaycan şəhərini – Şuşanı da onun tərkibinə salıblar, bir məqsədlə ki, Şuşa erməniləşsin. Çünki Şuşa tək bir qala kimi qalmışdı və yaxşı bilirsiniz ki, Şuşaya bütün yollar ermənilərin məskunlaşdığı yerlərdən keçirdi, ərəzilərdən keçirdi. Yəni, Şuşaya gəlmək üçün mütləq ermənilərin yaşadıkları kəndlərdən keçmək lazım idi. İndi biz Zəfər yolunu çəkmişik. Zəfər yolunu bizim əsgər, zabitlər ayaqla açdılar, o dağın, dərənin, meşənin içi ilə. Yəni, bu da təxribat idi. Yəni, Şuşanı bizdən qoparmaq üçün, erməniləşdirmək üçün Şuşanı da saldılar bu süni qurumun tərkibinə. Amma alınmadı, nə qədər çalışsalar da, alınmadı. Şuşa öz milli ruhunu o vaxt həmişə qoruyurdu və işğal dövründə ermənilər Şuşanı erməniləşdirə bilmədilər”

Dövlətimizin başçısı çıxışında Azərbaycan diasporuna digər tövsiyələrini də çatdırıb:

– Biz hamımız, hər bir Azərbaycan vətəndaşı xaricdə məskunlaşan soydaşlarımızın öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olmalarını istəyir. Onların heç olmasa, ildə bir dəfə öz ailəsi ilə Azərbaycana gəlməsini, xüsusilə azad edilən torpaqlara getməsinə arzulayır;

– ikinci, üçüncü nəsill azərbaycanlıların öz mədəniyyətinə bağlı olmaları zəruridir. Bunun üçün onlar, ilk növbədə, Azərbaycan dilini bilməlidirlər. Burada, əlbəttə ki, təkcə ailələrdə Azərbaycan dilini yaşatmaq kifayət deyil, həm də Azərbaycan məktəbləri, bazar günü məktəbləri açılmalıdır. Çünki Ana dili əsas amildir. Ana dili bütün Azərbaycan vətəndaşlarını birləşdirir;

– xaricdə yaşayan gənc azərbaycanlılar həm də İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixini yaxşı bilməli və bu həqiqətləri dostlarına çatdırmalıdırlar. Beləliklə, xaricdə yaşayan ziyalılarımız, diaspor rəhbərləri və fəallarımız tərəfindən indiyədək olduğu kimi, bundan sonra da qəddar, yaltaq və hiyləgər düşməyə qarşı informasiya mübarizəsinə böyük dəstək verilməli, sosial şəbəkələrdə səmərəli iş aparılmalıdır. Qarabağ və işğaldan azad olunan ətraf ərəzilərdə baş verən hadisələr dünya ictimaiyyətinə tam təfərrüatı, obyektivliyi ilə çatdırılmalı, ermənilərin xarici ölkələrin dövlət qurumlarında yaydıqları yalanlar təkzib edilməli və bu istiqamətlərdə davamlı tədbirlər reallaşdırılmalıdır. Çünki ölkə rəhbərinin vurğuladığı kimi, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar böyük qüvvədir. Onların fəallığı və Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, respublikamızın maraqlarının müdafiə edilməsi, əlbəttə ki, dövlətimizi daha da gücləndirir.

Ümumiyyətlə, bu məsələdə ən mühüm məqamlardan biri odur ki, müharibə dövründə olduğu kimi, indiki mərhələdə də dövlətimizin başçısının, o cümlədən diasporun informasiya sahəsində fəaliyyəti Ermənistan və erməni lobbisinin, Azərbaycanı istəməyən xarici qüvvələrin tərkisilah edilməsində, beynəlxalq ictimaiyyətin obyektiv məlumatlandırılmasında mühüm rol oynayır. Prezident İlham Əliyev müxtəlif səviyyəli çıxışlarında, müsahibələrində respublikamızın haqlı mövqeyi ilə bağlı sualları təmkinlə, uzaqgörənliklə, siyasi peşəkarlıqla əsaslandırır, məsələnin mahiyyətini səbrlə izah edir, zəruri sənədlərə və tarixi faktlara istinadən öz mövqeyini, habelə dediklərinin doğruluğunu, ədalətə söykəndiyini sübuta yetirir. Bununla da ölkə rəhbəri Azərbaycanın haqqədalət yolunda inamla irəlilədiyini, beynəlxalq güclərin bəzən respublikamıza qarşı ikili standartları hələ də həyata keçirdiklərini və buna görə heç də ruhdan düşmədiyini bütün dünyaya çatdırır. Əlbəttə, Azərbaycan diasporu da dövlətimizin başçısının bu fəaliyyətini öz işində diqqət mərkəzində saxlamalıdır.

Prezident İlham Əliyev çıxışlarında Vətən müharibəsinin parlaq qələbəmizlə başa çatması ilə Cənubi Qafqazda yeni geosiyasi proseslərin başladığını, regionun tarixində yeni eranın əsasının qoyulduğunu xatırlatmaqla, Azərbaycan və Ermənistan arasında sülh sazişinin imzalanmasının zəruriliyini dəfələrlə vurğulayıb, bölgədə təhlükəsizlik mühitinin, davamlı sabitliyə və əminamanlığa əlverişli şərait yaranmasının məhz bu amillə bilavasitə bağlı olduğunu qeyd edib. Ona görə də Ermənistana sərhədlərin demarkasiyası üzərində işləməyə başlamağın, delimitasiya üzrə birgə işçi qrupu yaratmağın və ərəzidə bütün mübahisələri masa üzərində aydınlaşdırmağın təklif edildiyini, lakin bu ölkənin vurğulanan məsələlərə çox vaxt laqeyd münasibət bəslədiyini diqqətə çatdırıb.

Ölkə rəhbərinin bu məsələyə xüsusi önəm verməsi həm də onunla əlaqədardır ki, region dövlətlərinin yeni əməkdaşlıq formatının qurulması və Zəngəzur dəhlizinin yaradılması kimi layihələrin reallaşması üçün, ilk növbədə, Azərbaycanla Ermənistan arasında sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasının aparılması vacib şərtlərdən biridir. Digər tərəfdən isə bu prosesin gerçəkləşdirilməsi sülh sazişinin imzalanmasında önəmli rol oynayır. Lakin buna baxmayaraq, Ermənistan müharibədən sonra bu məsələdə üzərinə düşən öhdəlikləri yerinə yetirməyə o qədər də ciddi maraq göstərməyib. Ermənistan rəhbərliyi tez-tez barışıq xarakterli müxtəlif bəyanatlar versə də, əməldə bunun əksini nümayiş etdirib. Şübhəsiz ki, istər

Vətən müharibəsində Azərbaycanın haqlı zəfəri, 30 illik işğala son qoyması ABŞ və Fransadakı erməni diasporu, eləcə də Ermənistandakı bəzi məkrli qüvvələr tərəfindən qısqanclıqla qarşılandığından, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasının aparılması, həmçinin sülh sazişinin imzalanması bütün yollarla əngəllənməyə çalışılıb. Təbii ki, bu məsələdə Paşinyan hakimiyyətinin həmin qüvvələr qarşısında duruş gətirmək gücündə olmaması, iradəsizliyi də əsas rol oynayıb.

Belə bir şəraitdə təbii ki, Azərbaycan da sözügedən istiqamətdə öz fəaliyyətini gücləndirir. Ölkəmizin həm beynəlxalq hüquq, həm də tarixi ədalət baxımından haqqın tərəfində olduğu, əzəli torpağını işğalçıdan geri əmaq məqsədilə vuruşduğu üçün səsi daha gur eşidilir. Digər tərəfdən, qeyri-ənənəvi mətbuat vasitələrində, internet resurslarında yayımlanan məlumat və şərhlərdə düşmənin qəsbkar niyyəti onun öz “arqumentləri” ilə əsaslandırılır. Bu isə Ermənistanın informasiya müharibəsində zəifləməsinə, əvvəlki mövqelərini tədricən itirməsinə öz müsbət təsirini göstərir.

Müşahidələrə əsasən deyə bilərik ki, Vətən müharibəsi dövründə xaricdə yaşayan ziyalılarımız, diaspor rəhbərləri və fəallarımız tərəfindən erməni kimi qəddar, yaltaq və hiyləgər düşməne qarşı informasiya mübarizəsinə böyük dəstək verildi, sosial şəbəkələrdə səmərəli iş aparıldı. Qarabağ və işğaldan azad olunan ətraf ərazilərdə baş verən hadisələr dünya ictimaiyyətinə tam təfərrüatı, obyektivliyi ilə çatdırıldı, ermənilərin xarici ölkələrin dövlət qurumlarında yaydıqları yalanları təkzib etmək məqsədilə davamlı tədbirlər keçirildi.

Xalq qəzeti. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 1,3.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı tariximizin şanlı səhifəsinə çevrildi

Şəhla Nuruzadə,

Bakı Slavyan Universitetinin dosenti, tarix elmləri üzrə fəlsəfə doktoru

Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı ulu öndərin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə keçirilib. O vaxtdan bəri Azərbaycanda böyük işlər görülüb, ölkəmiz daha da güclənib, nüfuzunu artırıb, ərazi bütövlüyünü təmin edib. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar Qarabağda bir araya gələrək, diaspor tarixində ilk imza atdılar. Tarixə düşən bu sevindirici gün müzəffər Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə şanlı Azərbaycan Ordusunun nailiyyətidir.

Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz Zəfərdən sonra Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının keçirilməsi Azərbaycan tarixinin yeni uğurlu səhifəsidir. Qurultayın Şuşada keçirilməsi ilk növbədə dünya azərbaycanlıları üçün düşmən üzərində qazanılmış Zəfərin əhəmiyyətini göstərir. Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında ulu öndər Heydər Əliyevin Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü bərpa olunacağını və bu sahədə Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinə də böyük ehtiyac olduğunu demişdir. Bəli, bu gün Şuşa azaddır.

Vətən müharibəsində Zəfər əldə etməyimizdə hərbi qələbə ilə bərabər ideoloji qələbə də mühüm rol oynadı. Zəfərə aparan xarici siyasətlə bərabər milliyətindən asılı olmayaraq ölkə vətəndaşlarının milli həmrəyliyi və dünya azərbaycanlılarının mənəvi dəstəyi, həqiqətlərin dünyaya yayılmasındakı rolu böyükdür. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının işğaldan azad edilmiş Şuşada keçirilməsi bu şəhərin əhəmiyyətini göstərir. 1992-ci ildə Şuşanın Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən işğalı Laçın, Kəlbəcər, Ağdam, Cəbrayıl, Qubadlı, Füzuli və Zəngilanın da işğalına şərait yaratdı. Bu, Şuşanın Azərbaycan üçün strateji əhəmiyyətini göstərir. 1992-ci il mayın 8-də Şuşanın işğalı bütün Azərbaycan xalqı üçün böyük mənəvi faciə oldu.

Lakin 2016-cı il Aprel döyüşləri və 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı döyüşçülərin torpaqlarımızı işğaldan azad etmək uğrunda qəhrəmanlıqları, dinc əhalinin, eləcə də Vətəndən uzaqda yaşayan azərbaycanlıların mənəvi və təbliğat xarakterli dəstəyi göstərdi ki, dövlətimiz və xalqımız bu işgalla heç vaxt barışmayacaq. Birinci Qarabağ müharibəsində Şuşanın işğalı digər rayonlarımızın işğalı ilə nəticələndiyi kimi, 2020-ci il noyabrın 8-də Şuşanın azad edilməsi qanlı müharibəyə son qoydu. Prezident İlham Əliyev də Zəfər Qurultayında bunu xüsusilə vurğulamışdır: “Məhz biz Şuşanı noyabrın 8-də azad edəndən sonra Ermənistan rəhbərliyi nəhayət anladı ki, müharibəni davam etdirmək onlara baha başa gələcək”.

Şuşanın işğalının bizim üçün faciəsi və mədəniyyət paytaxtımızın erməni işğalından azad edilməsində duyduğumuz qürur hissi bu şəhərin Qarabağın, ümumiyyətlə bütöv Azərbaycanın torpaqlarının xalqın mənəvi dəyərləri sistemində mühüm rolunu göstərir. Biz bunu xüsusilə torpaqlarımızın erməni işğalından azad edilməsi uğrunda döyüşçülərimizin göstərdiyi qəhrəmanlıqlarda gördük. Bu qələbə yalnız Ermənistan silahlı qüvvələri üzərində deyil, eyni zamanda, onları dəstəkləyən dövlətlərin üzərində qələbə idi. Ermənistan silahlı qüvvələri üzərində Qələbənin Prezident İlham Əliyev tərəfindən elan olunduğu gün və 2021-ci il noyabrın 10-da – Zəfər Günündə insanların bayram etmələri, küçələrə çıxmaları həmin günün ümumxalq bayramı olduğunu göstərir.

Beləliklə, 65 ölkədən 400-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonaqların iştirak etdiyi Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının məhz bu şəhərdə keçirilməsi dünyaya bir daha bəyan etdi ki, Şuşa şəhəri bizim tarixi mədəniyyət mərkəzi olmaqla yanaşı, Vətən müharibəsindəki Zəfərimizin simvolu kimi xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Xalq qəzeti. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 4.

Xalqımız alnıcaq, üzüağdır

Bu fikir Şuşada –Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayında dəfələrlə səsləndi

Əliqismət Bədəlov

Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə, Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır.

(Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayındakı nitqindən)

Vətən müharibəsində qazandığımız tarixi Qələbəmizlə ölkəmizin ərazi bütövlüyü bərpa olundu və bütün dünyaya sübut etdik ki, biz böyük, məğrur, qəhrəman, yenilməz xalqıq! Torpaqlarımızın düşməndən azad edilməsi yolunda son damla qanımıza qədər vuruşan, məqsədimizə çatana qədər bu yoldan geri dönməyən xalqıq. Bu müharibədə qazandığımız şanlı Qələbə bir daha sübut etdi ki, biz döyüş meydanında düşməne yerini göstərməyi bacaran xalqıq. Artıq dünya ictimaiyyəti də bu reallığı etiraf edir.

Ərazi bütövlüyünün bərpası məsələsi torpaqları işğala məruz qalmış dövlətlər üçün tarix boyu ən müqəddəs vəzifələrdən biri olub. Bu vəzifənin yerinə yetirilməsi həmin dövləti qaliblər sırasına çıxarıb, onun xalqını daha məğrur edib. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli ordumuz belə bir qürur doğuran taleyi xalqımıza da yaşatdı. Qürurverici haldır ki, indi Azərbaycan dünyada qalib ölkə kimi tanınır. Xaricdə yaşayan və fəaliyyət göstərən soydaşlarımız həmin ölkələrdə alnıcaq, üzüağ gəzirlər. Çünki onlar qalib Azərbaycanın övladlarıdır.

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası və postmüharibə dövründə proseslərin ölkəmizin maraqlarına uyğun inkişaf etməsi Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasətin nəticəsidir. Bu istiqamətdə ardıcıl, düzgün və məqsədyönlü işlərin aparılması, güclü iqtisadiyyatın, yenilməz ordunun yaradılması, milli və siyasi həmrəyliyin təmin edilməsi, cəmiyyətdə yüksək vətənpərvərlik ab-havasının olması və bütün bunların sayəsində qazandığımız tarixi Qələbə dövlət başçımızın xalqımız qarşısında misilsiz xidmətidir.

Bütün bunlar barəsində bir neçə gün əvvəl Şuşada keçirilmiş Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında ətraflı məlumat verildi. Qurultayda əhatəli nitq söyləyən Prezident İlham Əliyev Qələbənin hərbi-siyasi yolla qazanılmasının çətinliyindən, bu yolda xalqın, eləcə də dünya azərbaycanlılarının dövlət başçısının ətrafında sıx birləşməsindən, Prezident – xalq – ordu birliyinin gücündən, postmüharibə dövründə ölkəmizin beynəlxalq aləmdəki mövqeyinin daha da möhkəmləndirilməsindən danışırdı və Qarabağın cənnətə çevrilməsi üçün başlanılan genişmiqyaslı işləri bir daha diqqətə çatdırırdı.

İşğalçı Ermənistan üzərində qazandığımız tarixi Zəfərdən sonra dünya azərbaycanlılarının növbəti qurultayının Şuşada keçirilməsinin rəmzi mənası var. Təsadüfi deyil ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı Zəfər qurultayıdır. Müharibədə qazandığımız Zəfər, Şuşaya aparan Zəfər yolu, ölkəmizin müxtəlif guşələrində Zəfər muzeylərinin yaradılması və s. təsadüfi deyil. Qurultayın məhz işğaldan azad edilmiş Şuşada keçirilməsi dünyaya bir mesaj idi: Şuşa bizimdir, Şuşa azaddır. Qarabağ Azərbaycandır! Şuşa xalqımızın milli simvoluna çevrilib. Eyni zamanda, Azərbaycanın, eləcə də türk dünyasının mədəniyyət mərkəzi, döyünən qəlbidir. Şuşa həm də adi bir şəhər deyil, zəngin tarixi abidə, Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq rəmzidir. Yeri gəlmişkən, ulu öndər Heydər Əliyevin müdrik kəlamını xatırlatmaq istərdik: “Şuşasız Qarabağ, Qarabağsız isə, ümumiyyətlə, Azərbaycan yoxdur”. Məhz bu baxımdan Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Şuşada keçirilməsi həm də düşmənlərimizə və onun havadarlarına göz dağı oldu. Dünyaya bir daha sübut etdik ki, Azərbaycan xalqı heç vaxt torpaqlarının işğal altında qalması ilə barışa bilməzdi. Barışmadı da!

Prezident İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarının öncəki qurultaylarında, digər çıxışlarında, o cümlədən xalqa müraciətlərində də Azərbaycan xalqının heç vaxt işğalla barışmayacağını bildirmişdi. Dövlət başçımız qurultaydakı nitqində dünya azərbaycanlılarının ilk qurultayının 2001- ci ildə ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə keçirildiyini xatırlatdı: “Ulu öndər dərin məzmunlu çıxışında, eyni zamanda, təbii ki, Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmişdir və demişdir ki, Azərbaycan öz ərazi

bütövlüyünü bərpa edəcək, işğal altında olan torpaqlar işğaldan azad ediləcək və Azərbaycan xalqı öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaqdır. Biz – ulu öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən, mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir. Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşıblar və böyük həvəslə Şuşaya, qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını bax, belə günəşli hava ilə qarşılıyır və bu, bir daha onu göstərir ki, bura bizim tarixi torpağımızdır. Hətta təbiət, Günəş də bizimlə həmrəydir”. Dövlət başçımız 2018- ci ilin aprelində keçirilmiş növbədənənar prezident seçkilərində seçicilərin böyük əksəriyyətinin səsini qazandıqdan sonra keçirilmiş andiçmə mərasimindəki nitqində bildirmişdi: “...Ordumuzun gücünü düşmən də gördü. Aprel döyüşləri bizim şanlı tariximizdir, böyük qələbəmizdir. Azərbaycan Ordusu Ağdərə, Füzuli, Cəbrayıl rayonlarının torpaqlarının bir hissəsini işğalçılardan azad etdi, minlərlə hektar torpağa biz nəzarət edirik. Bu torpaqlara həyat qayıdır, bu torpaqlarda Azərbaycan bayrağı dalğalanır, insanlar qayıdır, yeni qəsəbə salınıb. Bizim hərbi qələbəmiz Azərbaycan xalqının gücünü, yenilməz ruhunu göstərir. Onu göstərir ki, Azərbaycan xalqı bu işğalla heç vaxt barışmayacaq. Bunu göstərir ki, biz öz torpaqlarımızı azad edəcəyik. Buna nail olmaq üçün daha da güclü olmalıyıq və olacağıq”.

Azərbaycan xalqı Zəfər gününə doğru addım-addım irəlilədi, hər gün hazırlaşdı. Ulu öndər Heydər Əliyevin 2001-ci ildə Dünya Azərbaycanlılarının birinci qurultayındakı nitqində qəti olaraq Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəyi, torpaqlarımızın işğaldan azad olunacağı və xalqımızın öz torpaqlarına qayıdacağı ilə bağlı fikirləri onun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyev tərəfindən reallığa çevrildi və dünyada müzəffər, qalib xalq kimi tanındı. Elə bu səbəbdən də, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı əvvəlki 4 qurultayın məntiqi yekunu, qələbə, zəfər toplantısı oldu. Dünya Azərbaycanlılarının bu toplantısı Zəfər qurultayı kimi tarixə düşdü. Məhz buna görə də, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxış edən Prezident İlham Əliyev dedi ki, Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Bu günün reallığı bir daha təsdiqlədi ki, dövlət başçımız dünyada verdiyi vədə sadıq Prezident kimi tanınır.

Dövlət başçımız həm də dünyada ata vəsiyyətini yerinə yetirən lider kimi ad qazanıb. Möhtərəm Prezidentimiz Şuşa işğaldan azad olunduqdan sonra xalqa müraciətində də bunu bildirdi: “Mən bu gün ulu öndər Heydər Əliyevin məzarını ziyarət etdim, onun ruhu qarşısında baş əydim. Ürəyimdə dedim, xoşbəxt adamam ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim. Şuşanı azad etdik! Bu, böyük Qələbədir! Bu gün şəhidlərimizin, ulu öndərin ruhu şaddır! Gözün aydın olsun Azərbaycan! Gözünüz aydın olsun dünya azərbaycanlıları!” Toplantı iştirakçılarına bir daha aydın oldu ki, Azərbaycan bu illər ərzində və Vətən Müharibəsində təkcə Ermənistanla, dünya erməniliyi ilə yox, onun himayədarları ilə müharibə aparıb və parlaq Qələbə qazanıb. Bu Qələbənin tarixi əhəmiyyəti var.

Azərbaycanın bütün dünyaya nümayiş etdirdiyi müasir hərbi, ləyaqətli müharibə aparmaq nümunəsi beynəlxalq aləmdə də yüksək qiymətləndirilir. Cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusunun 4-5 milyard dollarlıq hərbi texnikasının tamamilə məhv edilməsi, ermənilərin öz orduları haqda formalaşdırdıqları mifin darmadağın olması həyata keçirilən uğurlu strategiyanın məntiqi nəticəsidir.

Xaricdə yaşayan milyonlarla həmvətənlərimizin Azərbaycanın haqq səsinə yaşadıkları ölkələrdə yerli əhaliyə, ictimaiyyət nümayəndələrinə çatdırmaları, eyni zamanda, dünyada təbliği Qələbəmizə öz töhfəsini verdi. Qələbənin qazanılmasında Prezident – xalq – ordu vəhdətinin, milli birliyin, siyasi həmrəyliyin rolu danılmazdır. Qürurverici haldır ki, Vətən müharibəsi dövründə bu təşkilatlar dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçirdilər. Aksiyalarda, ümumilikdə, 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak etdi. Bununla yanaşı, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərdi.

Postmüharibə dövrünün reallığı göstərir ki, Azərbaycan bu çətin sınaqdan da şərəflə çıxır. BMT Təhlükəsizlik Şurasının iştirakı ilə Şuşada beynəlxalq tədbir keçirildi. Avropa İttifaqı hazırda Azərbaycan – Ermənistan arasında normallaşma prosesində çox fəal iştirak edir. Artıq ATƏT-in Minsk qrupu yoxdur. Bu, postmüharibə dövrünün yaratdığı reallığın bariz nümunəsidir. Bu qurumun həmsədr dövlətlərinin rəhbərləri də dərk etdilər ki, onların “vasitəçilik missiyası”na ehtiyac yoxdur. Azərbaycan öz problemlərini öz gücünə həll etməyə qadir ölkədir. Keçmiş Minsk qrupunun nümayəndələri də bunu etiraf etmək məcburiyyətindədir. Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, digər aparıcı beynəlxalq təşkilatlar, həmçinin qonşu ölkələr Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyirlər və postmüharibə reallıqlarını qəbul edirlər. Mühüm amillərdən biri də “3+3” formatda əməkdaşlığın yaradılmasıdır.

Dünyanın aparıcı ölkələrinin rəhbərlərinin – ABŞ, Böyük Britaniya və digərlərinin Prezident İlham Əliyevə göndərdikləri məktublar da onların yeni geosiyasi reallığı qəbul etdikləri və bu prizmadan əməkdaşlığa hazır olduqlarını bildirmələri də açıq şəkildə özünü büruzə verir.

Dünya azərbaycanlılarına məlum oldu ki, ölkəmiz həmişə olduğu kimi, yenə də sülh tərəfdarıdır. Müharibə bitdikdən dərhal sonra Azərbaycan sülh təşəbbüsü ilə çıxış edib, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyası, komummikasiyaların açılması, sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı konkret təkliflər irəli sürüb. Azərbaycanın beş prinsipdən ibarət təklifi Ermənistan tərəfindən qeyd-şərtsiz qəbul edilməsi ölkəmizin regionda söz sahibi olmasının göstəricisidir. Artıq Ermənistan rəhbərliyi rəsmən bəyan etdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır, Azərbaycana hər hansı bir ərazi iddiası yoxdur və gələcəkdə də olmayacaq. Bundan sonra danışıqlar bu beş prinsip əsasında aparılacaq.

Diaspor təşkilatlarının qarşısında bir vəzifə olaraq qoyuldu ki, onlar yeni reallıqların dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında xüsusi fəallıq göstərməlidirlər. Azərbaycanlılar yaşadıkları ölkələrin ictimaiyyətini maarifləndirməli, Qarabağın, Zəngəzurun tarixini, Kürəkçay, Gülüstan, Türkmənçay sülh müqavilələrinin mahiyyətini, DQM Vilayətinin yaranması, 1940-1950-ci illərdə azərbaycanlıların Ermənistandan kütləvi deportasiyası barədə həqiqətləri, tarixi Qələbəmizin qazanılmasında dövlət başçımızın və rəşadətli ordumuzun şücaətini, Azərbaycan reallıqlarını, postmüharibə dövrünün gerçəkliklərini onlara çatdırmalıdırlar.

Dünya azərbaycanlıları unutmamalıdırlar ki, Şuşada keçirilən qurultayın çox böyük tarixi mənası var. Biz otuz il işğala məruz xalq kimi yaşamışq. Bu gün alnımız açıq, üzümüz ağ, başımız dikdir. Artıq Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi, Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi tanınır. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Şuşada keçirilməsi beynəlxalq aləmdə qalib xalq kimi tanınmamızda mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bu tarixi fürsəti bizə Prezident İlham Əliyevin məqsədyönlü fəaliyyəti, uzaqgörən siyasəti və milli maraqlarımızı qətiyyətli müdafiəsi nəsb etdi.

Xalq qəzeti. - 2022.- 26 aprel. - № 86. - S. 4.

Qarabağın döyünən ürəyi Şuşa həmrəylik məkanı

İlham Əliyev: “Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir”

Rəfiqə Kamalqızı

Bəlli olduğu kimi, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qüdrətli Ordumuzun düşmən işğalından azad etdiyi, Qarabağın döyünən ürəyi, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşa şəhərində 65 ölkədən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirak etdiyi Dünya Azərbaycanlılarının V Zəfər Qurultayı öz işinə başladı. Qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Zəfər Qurultayı son illər yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətin Azərbaycan həqiqətləri ilə bağlı məlumatlandırılmasında xüsusi rol oynayan diasporumuzun Qarabağın azad edilməsindən sonra ilk böyük görüşüdür. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Qurultayda geniş nitq söyləyib və bildirib ki, tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir: “Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır”. Dövlətimizin başçısı qurultay iştirakçılarının Zəfər yolu ilə gəldiyini deyib: “Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır. Hazırda ölkəmizin müxtəlif yerlərində, ilk növbədə, azad edilmiş ərazilərdə Zəfər muzeyləri inşa edilir”.

“BUNDAN SONRA AZƏRBAYCAN XALQI MÜZƏFFƏR XALQ KİMİ YAŞAYACAQ”

Dövlət başçısı çıxışı zamanı qəhrəman Azərbaycan xalqının bu torpaqda müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacağını qurultay iştirakçılarına bildirdi: “Bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi yaşayacaq, əbədi yaşayacaq, bundan sonra bizim dövlətimiz qalib dövlət kimi yaşayacaq. Bu, hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün böyük xoşbəxtlikdir”.

“Bu tarixi missiyanı həyata keçirən bizim qəhrəman övladlarımız tarix qarşısında, xalq qarşısında, Vətən qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişlər,- deyən dövlət başçısı bu qələbəni müstəqillik dövründə yetişən gənclər bəxş etdiyini vurğuladı: “Müstəqillik dövründə yetişən gənclər, vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclər bu tarixi hadisəni, tarixi müjdəni Azərbaycan xalqına bəxş etmişlər”.

“ƏMİNƏM Kİ, QURULTAY İŞTİRAKÇILARI QƏDİM ŞUŞAYA BÖYÜK HƏVƏSLƏ GƏLİBLƏR”

“Bura gələrkən 2001-ci ildə keçirilmiş ilk qurultayı xatırlayırdım. Ulu öndər Heydər Əliyev həmin qurultayda dərin məzmunlu çıxışında Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmiş və demişdir ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək, işğal altındakı torpaqlar azad olunacaq və Azərbaycan xalqı öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaq,-deyən Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdi: «Biz - Ulu Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir. Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşılar və böyük həvəslə qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını bax belə günəşli hava ilə qarşılayır və bu, bir daha onu göstərir ki, bu, bizim tarixi torpağımızdır. Hətta təbiət, günəş də bizimlə həmrəydir”. Azərbaycan Prezidenti çıxışı zamanı Qarabağ münacişəsinin həllinin başlıca vəzifə olduğunu söylədi: “Qarabağ münacişəsinin həll edilməsi mənim üçün Prezident kimi başlıca vəzifə idi. Prezident seçildiyim ilk gündən bu günə qədər bu məsələnin həlli və postmünacişə dövrünün Azərbaycanın xeyrinə inkişaf etməsi mənim üçün başlıca vəzifədir», -deyən dövlət başçısı bütün qüvvələrin bu vəzifəyə səfərbər edildiyini vurğulayıb: «Biz hamımız - həm Azərbaycanda yaşayan Azərbaycan vətəndaşları, həm də dünya azərbaycanlıları bir nöqtəyə vururuq, bir hədəfə çatmaq üçün çalışırıq. Mən deyirdim ki, hər birimiz hər gün öz əməyimizlə, işimizlə, hərə öz yerində bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmalıyıq. Torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasından daha vacib və ali vəzifə yox idi”.

“BİZ BÜTÜN DÜNYAYA SÜBUT ETDİK Kİ, AZƏRBAYCAN XALQI BÖYÜK XALQDIR”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışı zamanı bildirib ki, Azərbaycan xalqı həmişə böyük, güclü xalq olub: «Bizim bütün işlərimizin, apardığımız siyasətin, atdığımız addımların fəvqündə bu müqəddəs günü yaxınlaşdırmaq dayanırdı. Biz buna öz gücümüzlə nail olduq».

Dövlətimizin başçısı qeyd edib ki, məhz buna görə ordu quruculuğu sürətlə aparılıb, Azərbaycan müasir ordu yaradıb, məhz buna görə gənc nəsil vətənpərvərlik və düşməne nifrət ruhunda tərbiyə olunurdu: “Azərbaycan xalqı 30 il davam edən mənasız danışıqlar əvəzinə öz gücünü ortaya qoydu, ədaləti bərpa etdi, beynəlxalq hüququ bərpa etdi. Bütün dünyaya sübut etdi ki, biz böyük xalqıq və Azərbaycan xalqı heç vaxt işgalla barışmaq fikrində deyildi”.

“Otuz ilə yaxın davam edən danışıqlar, sadəcə olaraq, bu işğalı əbədləşdirmək, Ermənistanın işğalçılıq siyasətini pərdələmək və bizi bu acı vəziyyətlə barışdırmaq məqsədi güdüdü. Əlbəttə, biz heç vaxt buna razı ola bilməzdik və Vətən müharibəsindəki göstərdiyimiz iradə, qətiyyət, döyüş meydanındakı qəhrəmanlıq bunu bir daha göstərdi», -deyən Azərbaycan Prezidenti bildirib ki, müstəqillik dövründə vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclərimiz ölümə gedərək qələbə qazandıq: «Biz təkcə Ermənistanla müharibə aparmamışıq. Biz təkcə dünya erməniliyi ilə müharibə aparmamışıq, biz Ermənistanın himayədarları ilə müharibə aparmışıq və bu müharibədə Qələbə qazanmışıq. Ona görə bu Qələbənin tarixi əhəmiyyəti daha böyükdür. Biz sübut etmişik ki, ölümə getməyə hazırıq. Öldü var, döndü yoxdur və müstəqillik dövründə vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclərimiz ölümə gədirdilər, Vətən uğrunda bilərəkdən ölümə gədirdilər”.

“MÜHARİBƏ BAŞA ÇATSA DA, BİZƏ QARŞI OLAN ƏRAZİ İDDİALARI HƏLƏ Kİ, BAŞA ÇATMAYIB”

Dövlət başçısı çıxışı zamanı xüsusi olaraq vurğulayıb ki, bu qələbəyə inamı, xalq-iqtidar birliyi və bütün dünya azərbaycanlılarının birliyi sayəsində əldə olunduğunu deyib: «Biz bütün dünyaya sübut etdik ki, 21-ci əsrdə necə müharibə aparmaq lazımdır, ləyaqətlə müharibə aparmaq lazımdır, müasir üsullarla müharibə aparmaq lazımdır. Cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusu tamamilə məhv edildi. Budur, xalqımızın böyüklüyü, xalqımızın qələbəyə inamı, xalq-iqtidar birliyi və bütün dünya azərbaycanlılarının birliyi”.

Dövlətimizin başçısı xatırladı ki, Ermənistan ordusunda müharibə zamanı kütləvi fərarilik hökm sürürdü. Onların özlərinin etirafına görə, on min fərari olub. Azərbaycan Ordusunda isə bir dənə də fərari olmayıb: “Mən bilirəm ki, siz və sizin kimi milyonlarla xaricdə yaşayan azərbaycanlı hərə öz ölkəsində müharibənin gedişatını yaxından izləyirdi. Eyni zamanda, öz çıxışlarınızda, şərhlərinizdə, sosial şəbəkələrdə və digər imkanlardan istifadə edərək, Azərbaycanın haqq səsini, haqq işini yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırırdınız. Buna bu gün də ehtiyac var. Çünki müharibə başa çatsa da, bizə qarşı olan ərazi iddiaları hələ ki, başa çatmayıb. Mən əminəm ki, bu da başa çatacaq. Əminəm ki, biz postmüharibə dövründəki göstərdiyimiz səylər nəticəsində və bundan sonra göstərəcəyimiz səylər nəticəsində Ermənistanın və dünya erməniliyinin Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını da aradan götürəcəyik”. Azərbaycan Prezidenti 1980-ci illərin sonlarında başlamış separatizm meyilləri faktiki olaraq Qarabağın böyük hissəsini Azərbaycandan qopardığını deyib: «Hələ Sovet İttifaqı dövründə bunu etdilər. Xüsusi idarəetmə komitəsi yaradıldı və Moskvadan bir ermənipərəst adam təyin olundu», -deyən dövlət başçısı qurultayda çıxışı zamanı bildirib ki, “dəmir yumruq”la düşmənin başını əzib, tarixi ədaləti və milli ləyaqəti bərpa etdik: “Ondan sonrakı tarix də bəllidir. Bax, bizim xalqımız iki əsr ərzində bütün bu iztirablardan keçib və nəhayət, öz sözünü deyib. Nəhayət, “dəmir yumruq”la düşmənin başını əzib, tarixi ədaləti və milli ləyaqəti bərpa edib. Ona görə, bax, çox vacibdir ki, bu tarixi məqamlar daim diaspor təşkilatlarının gündəliyində olsun”.

“MƏN ÇOX ŞADAM Kİ, DİASPOR TƏŞKİLATLARIMIZ AZƏRBAYCAN İLƏ DAİM TƏMASDADIRLAR”

“Mən çox şadam ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız Azərbaycan ilə daim təmasdadırlar. Müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında koordinasiya da

təkmilləşir. Bu da çox vacibdir»,- deyən Prezident xaricdə yaşayan azərbaycanlıların öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olmağını bildirib: «Əlbəttə, biz hamımız istəyirik ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olsunlar. Heç olmasa ildə bir dəfə hər bir azərbaycanlı öz ailəsi ilə Azərbaycana gəlsə çox yaxşı olar - xüsusilə azad edilmiş torpaqlara getmək üçün. Bu gün biz qurultayı Şuşada keçiririk. Azad edilmiş ərazilər on min kvadratkilometrdən çoxdur və indi marşrutlar da açılır, aeroportlar da tikilir. Ona görə gəliş-gediş çox rahat olacaq».

Prezident İlham Əliyev çıxışı zamanı bütün nəsillərin öz mədəniyyətinə bağlı olmasını vurğuladı: «Əlbəttə, çox istəyirik ki, ikinci, üçüncü nəsil azərbaycanlılar öz mədəniyyətinə bağlı olsunlar. Əlbəttə, bu, o qədər də asan məsələ deyil»,-deyən dövlət başçısı diqqətə çatdırıb ki, xaricdə yaşayan soydaşlarımız, ilk növbədə, Azərbaycan dilini bilməlidirlər. Təkcə ailələrdə Azərbaycan dilini yaşatmaq kifayət deyil: «Ona görə biz Azərbaycan məktəblərinin açılmasına da hər zaman kömək göstərməyə hazırıq. Əslində bunu edirik. Bəlkə də bunu daha da təşkilatlanmış şəkildə etmək lazımdır. Çünki Ana dili əsas faktordur. Ana dili bütün Azərbaycan vətəndaşlarını birləşdirir».

“MİNSK QRUPU MÜNAQIŞƏNİ HƏLL ETMƏK ÜÇÜN YOX, İŞĞALI ƏBƏDİLƏŞDİRMƏK ÜÇÜN YARADILMIŞDI”

Dövlət başçısı nitqi zamanı 1992-ci ildən bu məsələni həll etmək üçün mandat almış Minsk qrupunun heç bir nəticə əldə etmədiyini və artıq bu qurumun iflic olduğunu deyib: “Əfsuslar olsun ki, bu gün Ermənistanda hələ də yüksək vəzifəli şəxslər Minsk qrupu haqqında sözlər deyirlər. Hesab edirəm ki, bu, əbəsdir, bunun heç bir mənası yoxdur. Minsk qrupu faktiki olaraq 2019-cu ildə iflic olub».

Dövlətimizin başçısı deyib ki, 1992-ci ildə bu məsələni həll etmək üçün mandat almış Minsk qrupu faktiki olaraq heç bir nəticə əldə etməyib. İndi bu qrupun tarixçəsinə və hərəkətlərinə, verdiyi təkliflərə nəzər yetirərkən bir daha görmək olar ki, o, məsələni həll etmək üçün yox, işğalı əbədiləşdirmək üçün yaradılmışdı. Minsk qrupunun həmsədr ölkələrində erməni lobbilərinin təsiri çoxdur. Məhz buna görə 28 il bu qrupun heç bir nəticəsi olmayıb.

“Şuşada keçirilən Qurultayın çox böyük tarixi mənası var. Bu gün Azərbaycan yeni dövrə qədəm qoyub. Biz otuz il işğal edilmiş ölkə kimi yaşamışıq. Bu, bizim üçün çox ağır idi - mənim üçün Prezident kimi, hər bir vətəndaş üçün, sizin üçün – xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün”. Bu barədə Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bildirib. Ancaq bu gün vəziyyətin tam fərqli olduğunu vurğulayan dövlətimizin başçısı deyib: “Bu gün alınımız açıqdır, bu gün üzümüz gülür, bu gün başımız diki və həmişə belə olacaq. Mən tam əminəm ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq. Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Biz öz torpağımızdayıq. Bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və heç kim heç vaxt bu torpaqlardan bizi tərpədə bilməz”.

“BU GÜN AZƏRBAYCAN ORDUSU İSTƏNİLƏN VƏZİFƏNİ İCRA EDƏ BİLƏR”

“Biz faşizmi məhv etdik, Cənubi Qafqazı faşizmdən xilas etdik. Ancaq hələ də faşizmin təzahürləri baş qaldırır, hələ də Ermənistanda bəzi dairələr, xarici ölkələrdə yaşayan ermənilər bizi hədələməyə çalışırlar. Amma İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixçəsi onların yadından çıxmamalıdır”. Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı söyləyib.

“Biz gücümüzü artırmışıq. İl yarım ərzində ordu quruculuğu sahəsində çox böyük işlər görüldü. İndi bu işlərin bir hissəsi ictimaiyyətə təqdim edildi, bir hissəsi, əlbəttə ki, təqdim edilə bilməz. Ancaq hər kəs bilməlidir, bu gün Azərbaycan Ordusu istənilən vəzifəni icra edə bilər. Həm döyüş qabiliyyəti, həm milli ruh, həm mənəvi ruh, silah-sursat, texnika, yeni döyüşkən hərbi birləşmələrin yaradılması - bütün bunları biz məhz ona görə edirik ki, erməni faşizminin hələ də təzahürləri var və əgər erməni faşizmi bir daha baş qaldırırsa, biz onu hər an əzməyə hazır olmalıyıq və hazırıq. Ermənistan bunu yaxşı bilir, yaxşı başa düşür və heç vaxt bunu unutmamalıdır”, - deyən dövlətimizin başçısı bildirib.

“ERMƏNİSTAN ORDUSUNDAN İKİ-ÜÇ DƏFƏ AZ İTKİ VERMƏKLƏ BİZ TARİXİ MİSSİYAMIZI YERİNƏ YETİRDİK”

“Bizim 44 gün ərzində əldə etdiyimiz Qələbə bir çoxları üçün gözlənilməz idi. Hərbi ekspertlər, siyasətçilər, bu məsələ ilə məşğul olan müxtəlif təşkilatların nümayəndələri bizə həmişə deyirdilər ki, bu

müharibəni Azərbaycan uda bilməz. Çünki Ermənistan bu 30 il ərzində işğal edilmiş torpaqlarda istehkamlar, müdafiə xətləri qurmuşdu. Eyni zamanda, Qarabağın təbii relyefi elədir ki, torpaqları azad etmək çətin olacaq, çoxlu itkilər olacaq”,- deyən Azərbaycan Prezidenti Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bildirib ki, Azərbaycan əsgəri gücünü, Vətən sevgisini göstərdi və Qələbə qazandı. Bu fərziyələrin nəticə etibarilə özünü doğrultmadığını qeyd edən dövlətimizin başçısı deyib: “Onlar bir məsələni diqqətdən kənar qoymuşdular, Azərbaycan xalqının əzmini, Azərbaycan əsgərinin gücünü, Vətən sevgisini. Bəli, bəzi yerlərdə beş, bəzi yerlərdə altı müdafiə xətti qurulmuşdu, istehkamlar qurulmuşdu. Bölgənin coğrafiyası bizim üçün çox əlverişsiz idi. Bütün bunlara baxmayaraq, az itki verməklə, Ermənistan ordusundan iki-üç dəfə az itki verməklə biz tarixi missiyamızı yerinə yetirdik və son nöqtəni burada - tarixi şəhərimizdə qoyduq”.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev bildirib ki, torpaqlarımızı 44 gün ərzində azad etdik: “Biz cəmi 44 gün ərzində düşməni torpağımızdan qovduq. Ermənistan bizim qabağımızda diz çökdü, başını əydi, kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu, imdad dilədi və bu gün də həmin vəziyyətdədir. Bu gün də yer qalmayıb ki, qapısını döyməsin ki, amandır Azərbaycan bizi hədələyir, Azərbaycan bizi burada boğmaq istəyir”. Bu barədə Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bildirib və vurğulayıb ki, biz öz torpağımızı heç kimə verəsi deyilik: “Biz öz vəzifəmizi icra etmişik. Bizim başqa dövlətlərin torpağında gözümüz yoxdur, heç vaxt olmayıb. Ancaq biz öz torpağımızı heç kimə verəsi deyilik və İkinci Qarabağ müharibəsi bunu bir daha sübut etdi”.

Prezident vurğulayıb ki, münaqişəyə son qoyan qəhrəman Azərbaycan əsgəri oldu. “Müharibənin son hadisələri məhz burada - Şuşada baş vermişdir. Sıldırım qayalara dırmaşaraq bizim qəhrəman əsgərlərimiz, zabitlərimiz demək olar ki, əlbəyaxa döyüzlərdə burada topla, tankla, artilleriya ilə silahlanmış Ermənistan ordusuna qalib gəldilər”, - deyə Prezident İlham Əliyev vurğulayıb.

“XARİCDƏ YAŞAYAN AZƏRBAYCANLILAR BÖYÜK QÜVVƏDİR, ONLARIN FƏALİYYƏTİ ÖLKƏMİZ ÜÇÜN ÇOX ÖNƏMLİDİR”

“Biz cəmi 44 gün ərzində düşməni torpağımızdan qovduq. Ermənistan bizim qabağımızda diz çökdü, başını əydi, kapitulyasiya aktına imza atmağa məcbur oldu, imdad dilədi və bu gün də həmin vəziyyətdədir. Bu gün də yer qalmayıb ki, qapısını döyməsin ki, amandır Azərbaycan bizi hədələyir, Azərbaycan bizi burada boğmaq istəyir”. Bu barədə Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bildirib. Dövlətimizin başçısı deyib: “Biz öz vəzifəmizi icra etmişik. Bizim başqa dövlətlərin torpağında gözümüz yoxdur, heç vaxt olmayıb. Ancaq biz öz torpağımızı heç kimə verəsi deyilik və İkinci Qarabağ müharibəsi bunu bir daha sübut etdi”.

Prezident vurğulayıb ki, münaqişəyə son qoyan qəhrəman Azərbaycan əsgəri oldu: “Müharibənin son hadisələri məhz burada - Şuşada baş vermişdir. Sıldırım qayalara dırmaşaraq bizim qəhrəman əsgərlərimiz, zabitlərimiz demək olar ki, əlbəyaxa döyüzlərdə burada topla, tankla, artilleriya ilə silahlanmış Ermənistan ordusuna qalib gəldilər”.

Səs.-2022.-26 aprel.-№72.-S.4-5.

V qurultayda ermənilərə və onların havadarlarına ciddi mesaj göndərildi

Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı beynəlxalq ictimaiyyətinin diqqət mərkəzindədir. Qurultay Qarabağın işğaldan azad edilməsindən sonra Azərbaycan diasporunun ilk böyük toplantısı oldu.

Milli Məclisin deputatı, BDU-nun professoru Kamilə Əliyeva qurultayla bağlı təəssüratlarını bölüşərkən dedi:

– Bir neçə gün əvvəl Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı – Zəfər Qurultayı keçirildi. Qurultayda dünyanın 65 ölkəsindən 400-ə gədər nümayəndə iştirak edirdi. Qurultayda Prezident İlham Əliyev əhatəli nitq söylədi. Prezident müharibədən əvvəl, müharibə zamanı və postmüharibə dövründə dövlətimizin həyata keçirdiyi siyasət və tarixi Qələbəmizin qazanılmasındakı xalqın həmrəyliyindən, hərbcilərimizin şücaətindən ətraflı söhbət açdı. Eləcə də, diaspor nümayəndələrinə qələbədən sonra onların qarşısında duran vəzifələri fəaliyyətlərini hansı istiqamətdə davam etdirəcəkləri ilə əlaqədar tövsiyə və tapşırıqlar verdi.

Qeyd etdi ki, zəfərə gedən yolda Azərbaycan dövləti və xalqı çox böyük səbr və təmkin nümayiş etdirdi. Xalqımız 30 il davam edən mənasız danışıqlardan yoruldu və öz gücü ilə ədaləti, beynəlxalq hüququ bərpa etdi. Bununla da bütün dünyaya güclü xalq olduğunu və işğalla barışmayacağını sübut etdi. 30 il müddətində beynəlxalq təşkilatlar Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə göz yumdular və Azərbaycanı bu işğalla barışmağa sövq etməyə çalışdılar.

Qurultay iştirakçılarna da məlum oldu ki, Vətən müharibəsində Azərbaycan tək Ermənistanla müharibə aparmayıb, eyni zamanda, dünya erməniliyi və onların havadarları ilə müharibə aparıb, qələbə qazanıb. Qələbə naminə gənclərimiz ölümə getməyə hazır oldular.

– Yeri gəlmişkən, dövlət başçımız nitqində gənclərimizin də qəhrəmanlığından söhbət açdı.

– Gəncliyin inkişafı həmişə möhtərəm Prezidentimizin diqqət mərkəzində saxladığı prioritet sahələrdən olub. Azərbaycan gəncliyi bu qayğıyı həmişə hiss edib və dövlət başçımızın ətrafında sıx birləşib. İkinci Qarabağ döyüşlərində də bunun şahidi olduq. Ümumiyyətlə, müstəqillik dövründə yetişən gənclər fəaliyyət göstərdikləri sahələrdə, ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında, Azərbaycan reallıqlarının dünya birliyinə çatdırılmasında xüsusi fəallıq göstərirlər. Bu da ölkə başçısının gəncliyin inkişafına göstərdiyi qayğının təzahürüdür. İkinci Qarabağ müharibəsində də bunun şahidi olduq. Gənclərimiz bu döyüşlərdə də qəhrəmanlıq, şücaət göstərdilər. Möhtərəm Prezidentimiz də gənclərin qəhrəmanlığını yüksək qiymətləndirdi. Heç vaxt Qarabağda olmayan bu gənclər vətənpərvər ruhda böyüdülər, Azərbaycan xalqı qarşısında, Vətən qarşısında tarix yazaraq, müqəddəs bir missiyanı yerinə yetirdilər.

Ümumiyyətlə, Vətən müharibəsində hər yaşda olan insanlar döyüşdülər, amma gənclərimiz çox böyük üstünlük təşkil edirdilər. Bu müharibədə xaricdə yaşayan azərbaycanlılar da çox fəal oldular. Avropanın əksər böyük şəhərlərində diaspor nümayəndələrimiz Azərbaycan dövlətinə dəstək nümayişləri təşkil etdilər. Bu nümayişlərdə on minlərlə soydaşımız bir amal uğrunda birləşdi. Onlar arasında gənc nəslin nümayəndələri daha çox idi. Dünya ictimaiyyətinə Azərbaycan dövlətinin apardığı ədalətli müharibənin mahiyyətinin çatdırılmasında diaspor fəallığımız böyük işlər gördülər. Vətən müharibəsində qalib xalq, qalib dövlət amalı uğrunda hər kəs birləşdi və Zəfər qazandıq.

– Müharibə başa çatsa da, Azərbaycana qarşı torpaq iddiaları hələ də davam edir. Ermənistanda revanşist qüvvələr baş qaldırmağa can atırlar...

– Son vaxtlar bir qrup revanşist müxtəlif təxribatlar törətməyə cəhd göstərir. Görünür, “dəmir yumruğu”nu unudublar. Təbii ki, hər dəfə də layiqli cavablarını alıblar və bundan sonra da alacaqlar. Ermənilərin faşizm xisləti barədə dünya ictimaiyyəti daim məlumatlandırılmalıdır. Bu işdə diaspor nümayəndələrinin üzərinə də məsuliyyət düşür. Onlar, ümumiyyətlə, xaricdə fəaliyyət göstərən bütün həmvətənlərimiz yaşadıkları şəhərlərdə çıxışlar etməli, sosial şəbəkələrdə fəallıq göstərməli, bütün vasitələrlə Azərbaycanın haqq səsinə beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılmalıdır. Ölkə başçımız xaricdə yaşayan həmvətənlərimizə heç olmasa, ildə bir dəfə Azərbaycana gəlməyi və işğaldan azad edilmiş torpaqlara səfər etmələrini də tövsiyə etdi. Bu gün Azərbaycan xalqı öz doğma torpağı olan Qarabağa və Şərqi Zəngəzura qayıdıb. Artıq heç bir qüvvə Azərbaycan xalqını öz torpaqlarından çıxara bilməz.

Prezident seçildiyi ilk ildən cənab İlham Əliyevin fəaliyyəti torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsinə yönəlmişdir. Postmüharibə dövründə də ölkə başçımız üçün ən ümdə məsələ Azərbaycan dövlətinin gücləndirilməsi olub. Müharibə zamanı Azərbaycan Ermənistana məxsus 4-5 milyard dollarlıq silah-

sursatını və texnikasını məhv edib və ya qənimət götürüb. Bu gün hər kəsə aydındır ki, Ermənistan kimi kasıb bir ölkə bu gədər texnika və hərbi sursat ala bilməzdi. Müəyyən dövlətlər və qüvvələr var ki, Ermənistana bu silahları pulsuz veriblər. Biz müharibədə həmin ölkələrə də qalib gəldik. Azərbaycan Ordusu cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusunu məhv etdi və işğalçı ölkənin rəhbərliyi 2020-ci il noyabrın 10-da məğlub olduğunu etiraf edib kapitulyasiya aktına imza atdı. 2020-ci il noyabrın 8-də Şuşa şəhəri işğaldan azad edildikdən sonra Ermənistan başa düşdü ki, Azərbaycana qarşı müqavimət göstərmək yersizdir və müqavimət göstərəcəyi təqdirdə, bu, onlara baha başa gələcək.

K. Əliyeva dövlət başçımızın qurultayda beynəlxalq təşkilatların fəaliyyətsizliyindən, postmüharibə dövründə ölkəmizin beynəlxalq aləmdəki reytingindən də söhbət açdığını diqqətə çatdırdı: “Prezident İlham Əliyev çıxışında Minsk qrupunun fəaliyyətsizliyi haqqında ətraflı məlumat verdi. Həqiqətən də, 1992-ci ildə Azərbaycan – Ermənistan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həllində vasitəçi rolunu öz üzərinə götürmüş Minsk qrupunun fəaliyyəti 2019-cu ildə təmənilə iflasa uğradı. Ermənistan rəhbərliyinin cəfəng fikirlər səsləndirməsi bu qurumun fəaliyyətinin tam mənasız olduğunu bir daha üzə çıxartdı və danışıqlar prosesinə son qoyuldu.

İşğal zamanı ermənilər bütün şəhər və kəndlərimizi xarabalığa çevirmişdilər. Şuşa kimi tarixi bir şəhərdə bütün binalar təmənilə dağıdılmışdır. Ağdam şəhərini elə dağıtmışdılar ki, xaricdən gələn qonaqlar bu şəhəri Xirosimaya bənzətmişdilər. Azərbaycanın sədrlik etdiyi Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və bütün nüfuzlu beynəlxalq təşkilatlar ölkəmizin mövqeyini dəstəkləyir və Azərbaycanın yaratdığı reallığı qəbul edirlər. ABŞ və Böyük Britaniya kimi böyük dövlətlərin prezidenti və baş naziri dövlət başçımıza ünvanladıkları məktublarda bu ölkələrin də Azərbaycanın postmüharibə dövründə yaratdığı reallıqları qəbul etdiklərini bildirmişdilər.

– Bəs Ermənistan?

– Ermənistanın Azərbaycana qarşı törətdiyi bu vəhşiliklərə baxmayaraq, ölkəmiz bölgənin gələcəyi naminə Ermənistanla sülh sazişi bağlamağa hazır olduğunu bəyan etmişdir. Azərbaycan dövləti beş prinsipdən ibarət təklif irəli sürmüş və Ermənistan tərəfi bu prinsipləri qəbul etmişdir. Ermənistan rəhbərliyi rəsmən bəyan etdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və Azərbaycana qarşı heç bir ərazi iddiası yoxdur, gələcəkdə də olmayacaq. Amma, onlar hər gün başqa fikir səsləndirirlər. Ermənistan sözünün üstündə durmasa, bu, ilk növbədə, onun özünə ağır zərbə olacaqdır...

– Bu gün diaspor təşkilatlarımızın qarşısında hansı vəzifələr durur?

– Möhtərəm Prezidentimiz diaspor nümayəndələrinə tarixi hadisələrin dünya ictimaiyyətinə düzgün çatdırmalarını onların qarşısında bir vəzifə kimi qoydu. Dövlət başçımızın diaspor nümayəndələri qarşısındakı çıxışı ermənilərə və onlara havadarlıq edənlərə bir xəbərdarlıq mesajı oldu.

Söhbəti qələmə aldı: Əliqismət Bədəlov

Xalq qəzeti. - 2022.- 27 aprel. - № 87. - S. 3.

Həmrəyliyin Şuşa zirvəsi

Həmvətənlərimiz sarsılmaz və əbədi birlik mesajlarını bu dəfə dünyaya Qarabağdan bəyan etdilər

Yasəmən Musayeva

"...Bu gün alınımız açıqdır, bu gün üzümüz gülür, bu gün başımız dikdir və həmişə belə olacaq. Mən tam əminəm ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Biz öz torpağımızdayıq, bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və heç kim heç vaxt bu torpaqlardan bizi tərpedə bilməz".

Müzəffər Komandan İlham Əliyevin Qarabağın qürur qalası Şuşada, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında bəyan etdiyi kimi, harada yaşamasından asılı olmayaraq, bu gün Azərbaycan xalqının hər bir üzvü özünü qürurlu, xoşbəxt sanır.

Haqq və ədalətin qələbəsi

Xalqımız illər idi ki, addım-addım bu fəxarətli günlərə qovuşmağa yol almışdı...

Bir qərinəyə yaxın idi ki, arzuladığımız, həsrətində olduğumuz Şuşanın, Ağdamın, Laçının, Kəlbəcərin, Füzulinin, Cəbrayılın, Zəngilanın, Qubadlının, Qarabağımızın qurtuluş müjddəsini alacağımız günləri gözləmişdik...

Və nəhayət gün o böyük gün oldu...

Haqq, ədalət uğrunda apardığımız Vətən müharibəsi sayəsində arzularımızın, ümidlərimizin gerçəkləşdiyi müqəddəs məqama yetdik.

2020-ci ilin 27 sentyabrı ruhumuza diriliş, milli kimliyimizə oyanış günü kimi həkk olundu. İllərdir zəfərə, qalibyyətə susamış xalqım torpaq nisgilinə, Vətən həsrətinə son qoymaq üçün dünyanın dörd bir yanında ayağa qalxdı. Azərbaycan xalqının ən qürurlu, ən parlaq zəfərinə imza atdı...

2020-ci ilin 8 noyabrını, mənəvi qibləmiz Şuşanın azadlığı - Qarabağ Zəfəri kimi könül səltənətimizin şah zirvəsində qərar tutan möcüzəvi tarixə çevirərək salnamələrə həkk etdik.

Amalımız bir oldu

44 günlük Vətən müharibəsində bir amal ətrafında tarixin heç bir dönəmində olmadığımız kimi həmrəy olduq, haqq savaşımız uğrunda hər birimiz irəli atıldıq.

Bu zəfər çəlgini Azərbaycan xalqının hər bir övladı öz əlləriylə zərrə-zərrə hördü. Tək ölkəmizin daxilində deyil, onun hüdudlarından kənarında yaşayan soydaşlarımız da haqq savaşını uğrunda birləşərək beynəlxalq aləmə səsimizi çatdırmaq, həqiqətlərimizi anlatmaq üçün informasiya cəbhəsində mübarizəyə başladılar, sözün əsl mənasında, erməni yalanlarının qarşısında keçilməz səddə çevrildilər, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "Qarabağ Azərbaycandır!" haqq nidasına dəstək verdilər.

Milli həmrəyliyəmizin təntənəsi olan Vətən müharibəsində diaspor təşkilatlarımızın dünyanın 30-dan çox ölkəsində keçirdikləri 200-dək aksiyada 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak etdilər. Eyni zamanda müharibə günlərində 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərmişdilər.

Elə bu birlik və bərabərliyimizin nəticəsidir ki, bir amal ətrafında "dəmir yumruğ" a çevrilərək cəmi 44 günlük qısa bir zamanda düşmənin belini sındırdılar.

Həmrəyliyin tarixi

Dünyada yaşayan həmvətənlərimizlə əlaqələrin yaradılması Azərbaycan öz dövlət müstəqilliyini elan edəndən sonra reallaşdırılıb. Azərbaycançılıq ideyasının uğurlu inkişafı və həmrəylik zirvəsinə ucılması isə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adı ilə birbaşa bağlıdır.

1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Ulu Öndər Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasında 31 dekabrın dünya azərbaycanlılarının həmrəylik günü kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edilib. Ali Məclis bununla bağlı qanunvericilik aktının qəbul olunması üçün ölkə parlamentinə - Ali Sovetə müraciət ünvanlayıb. Dekabrın 25-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası müraciəti nəzərə alaraq dekabrın 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan olunması barədə qanun qəbul edib.

Həmin vaxtdan bütün dünyada azərbaycanlılar bu günü böyük sevinc və qürurla bayram kimi qeyd edirlər. Bu günün mühüm məram və mahiyyəti barədə Ümummilli Lider xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımıza müraciətlərinin birində deyib: "Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü'nün dövlət bayramı kimi qeyd edilməsi xalqımızın milli azadlıq mübarizəsinin məntiqi nəticəsi olaraq artıq xoş ənənəyə çevrilmişdir. Qədim və zəngin tarixə malik olan Azərbaycan xalqının dirçəlişini, tərəqqisini və milli birliyini əks etdirən, onu müstəqil dövlətçilik uğrunda müqəddəs və məsuliyyətli mübarizəyə səfərbər edən həmrəylik günü hər bir azərbaycanlı üçün inam və ümid anıdır..."

2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirilib. Milli həmrəyliyəmizin nümayişi olan bu möhtəşəm qurultayda Ümummilli Lider nitqində bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır, azərbaycançılıqdır deyə xüsusi vurğulamışdı: "Azərbaycan dövlət müstəqilliyini əldə edəndən sonra azərbaycançılıq aparıcı ideya kimi həm Azərbaycanda, həm də bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün əsas ideya olubdur. Biz həmişə bu ideya ətrafında birləşməliyik".

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük iftixarla söylədiyi "Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!" kəlamı həmrəyliyəmizin əsas kod cümləsi kimi dillər əzbərinə çevrilib.

Dünya Azərbaycanlılarının ikinci qurultayı 2006-cı il martın 16-da, üçüncü qurultayı 2011-ci il iyulun 5-6-da, dördüncü qurultayı 2016-cı il iyunun 3-4-də keçirilib.

Zəfər titullu qurultay

Dünya Azərbaycanlılarının beşinci qurultayı isə tariximizə Zəfər qurultayı kimi fəxarətli titulla düşdü. Parlaq zəfərimizdən sonra, ilk dəfə 2022-ci ilin aprelində dünya azərbaycanlıları azad Qarabağda, azad Şuşada topladılar, qurultay keçirdilər. Öz sarsılmaz və əbədi həmrəyliklərini bir daha qürur ünvanımız Şuşadan bütün dünyaya, dosta-düşməne nümayiş etdirdilər.

Bu möhtəşəm tədbirdəki çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi, bundan sonra Azərbaycan xalqının müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacağı, dövlətimizin qalib dövlət kimi sonsuzadək var olacağına mesajını verdilər: "Bu, böyük xoşbəxtlikdir - hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün. Bu tarixi missiyanı həyata keçirən bizim qəhrəman övladlarımız tarix qarşısında, xalq qarşısında, Vətən qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişlər. Müstəqillik dövründə yetişən gənclər, vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclər bu tarixi hadisəni, tarixi müjdəni Azərbaycan xalqına bəxş etmişlər".

Azərbaycan Prezidenti nitqində o məqama da xüsusi diqqət çəkdi ki, bizim xaricdə yaşayan gənc azərbaycanlılarımız həm İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixini yaxşı bilməlidir, həm də bu həqiqətləri öz dostlarına çatdırmalıdır. Çünki xaricdə yaşayan azərbaycanlılar böyük qüvvədir və onların fəaliyyəti ölkəmiz üçün çox önəmlidir: "Onların fəallığı və Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması, Azərbaycan maraqlarının müdafiə edilməsi, əlbəttə ki, bizim dövlətimizi daha da gücləndirir. Biz Azərbaycan dövləti olaraq öz fəaliyyətimizdə həmişə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların yaşayışı ilə maraqlanıyıq, təmaslar qururuq. Dövlətlərarası münasibətlər müstəvisində bu, önəmli bir amildir. Mən də öz həmkarlarımla, harada ki, azərbaycanlılar yaşayır, o ölkələrin rəhbərləri ilə daim bu məsələyə diqqət yetirirəm".

Vətən müharibəsində yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirən, beynəlxalq ictimaiyyətə Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılmasında uğurlu fəaliyyət göstərən diasporumuzun nümayəndələri də Qarabağın azad olunmasından sonra ilk böyük görüşlərini qürur ünvanımız Şuşada keçirmələrinin, azad torpaqlarımıza qürurla qədəm basmağın xoşbəxtliyini yaşadılar. Dünya durduqca var olması üçün, Yer üzünün hər yerində tarixi vətənləri Azərbaycanın daim təbliğatçısına, mənafehləri uğrunda müdafiəçisinə çevrilməyə, elə Şuşada, Qarabağın qürur qalasında müqəddəs and içdilər...

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olmalıdırlar

Natiq Quluzadə,

YAP Zəngilan Rayon Təşkilatının sədri

Milli mənlük şüurumuzun təməlinə həmrəyliyimizin dayanması qürur doğurur. Bu gün ölkəmiz dövlət quruculuğu sahəsində mühüm nailiyyətlər əldə etmiş, iqtisadi potensialına, demokratik inkişaf səviyyəsinə, beynəlxalq aləmdə tutduğu mövqeyinə görə regionun lider dövlətinə çevrilmişdir.

Bu inkişaf həm də Azərbaycan diasporunun formalaşması, təşkilatlanması, mütəşəkkil qüvvəyə çevrilməsinə səbəb olmuşdur. Əldə edilmiş nailiyyətlər dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyini gücləndirmiş, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızı milli maraqlar ətrafında səfərbər etmişdir.

Soydaşlarımızın tarixi Vətənlə əlaqələrini daha da gücləndirmək istiqamətində Ümummilli Liderin atdığı mühüm addımlardan biri də 2001-ci ilin noyabrında Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi barədə sərəncamı oldu. Qurultay soydaşlarımızın milli mənlük şüurunun güclənməsinə, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmalarının mütəşəkkilliyinin və fəallığının artmasına təkan verdi. Dünya azərbaycanlıları ilk dəfə olaraq Bakıda bir araya gəlib qarşıda duran vəzifələri, problemləri, onların aradan qaldırılması yollarını müzakirə etdilər.

Prezident İlham Əliyev də Ulu Öndərdən əmanət qalan əzmkarlığı sayəsində həmrəylik ideallarına sadiqliyini konkret əməli işlərlə sübuta yetirir. 2006-cı il martın 16-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının II, 2011-ci ilin iyulunda III, 2016-cı ilin iyununda IV qurultaylarının keçirilməsi bunun əyani təsdiqidir.

Dünya Azərbaycanlılarının IV qurultayının açılış mərasimində nitq söyləyən Prezident İlham Əliyev hamını bir daha birliyə, həmrəyliyə, Vətən naminə fədakarlıqlara səslədi. Bu çağırış xaricdə yaşayan azərbaycanlıların diaspordan lobbilyə çevrilməsinə güclü təkan verdi. Təsadüfi deyil ki, bu gün birliyin və həmrəyliyin tam təmin olunması, Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlər yüksək səviyyədə həllini tapır.

Dövlət başçısı xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının maraq və mənafeyinin qorunmasını Azərbaycan dövlətinin başlıca vəzifəsi hesab edir, dünyanın 70-dən çox ölkəsində yaşayan 50 milyon soydaşımızda milli ruhun yüksəldilməsinə, onların vahid ideologiya və məqsədlər ətrafında birləşməsinə böyük töhfələr verir. "Biz istəyirik ki, dünyada yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələrini heç vaxt kəsməsinlər. Daim əlaqədə olsunlar, Azərbaycan ilə bağlı olsunlar", - deyən Prezident xalqımızı milli həmrəyliyə səsləyir. Deyir ki, artıq torpaqlarımız işğaldan azad olunub, müstəqilliyimizin 30-cu ildönümünü qalib dövlət, torpaqlarını işğaldan azad etmiş xalq kimi qeyd etdik.

44 günlük Vətən müharibəsi müddətində insanlarımız bir daha öz rəhbərinin müdrikliyinə və siyasi iradəsinə şahidlik etdilər. Həmin günlər Prezident İlham Əliyevin yenilməz qətiyyəti bütün xalqı qələbəyə kökləndirdi. Məhz Azərbaycan rəhbərinin ortaya qoyduğu nümunə xalqımızı bu müqəddəs savaşda zəfərə qovuşdurdu.

Azərbaycanın tarixinə daha bir şanlı səhifə yazılıb - Zəfər qurultayı. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının Şuşada keçirilməsi bir daha bütün dünyaya nümayiş etdirdi ki, bu qədim şəhər Azərbaycanın əzəli torpağıdır.

Zəfər qurultayı dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin təzahürü olmaqla yanaşı, çox mühüm mənəvi, siyasi əhəmiyyətə malik qürurverici tarixi hadisədir. Bütün dünya bir daha azərbaycanlıların harada yaşamalarından asılı olmayaraq öz Prezidenti ətrafında sıx birləşməsinə, həmrəyliyinə şahidlik etdi. Bir sözlə, xalqımız Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə milli həmrəyliyin mükəmməl nümunəsini yaratdı.

Azərbaycan. - 2022.- 28 aprel. - № 88. - S. 8.

Qarşıda duran mühüm vəzifələrdən biri birlik və həmrəyliyi qoruyub saxlamaqdır

Rəşid Məmmədov: "Düşməni ən çox qorxudan da bu birlik və həmrəylikdir"

Süleyman İsmayılbəyli

Bu günlərdə Azərbaycan, onun incisi sayılan Şuşa daha bir mötəbər tədbirə ev sahiblik etdi. Söhbət aprelin 22-23-ü tarixlərində Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayının keçirilməsindən gedir. Zəfər qurultayı kimi Azərbaycan tarixinə, eyni zamanda diaspor tariximizə düşən bu qurultay dünya azərbaycanlılarının birlik və bərabərliyi, həmrəyliyi istiqamətində növbəti önəmli toplantı oldu. Həmçinin Zəfər Qurultayını yeni geosiyasi reallıqlar fonunda Azərbaycanın diaspor quruculuğu istiqamətində atmış olduğu vacib addım kimi də xarakterizə etmək olar. Təsadüfi deyil ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında iştirak edən diaspor təmsilçilərimiz də məhz bu qənaətdədirlər. "Qala" Yunanıstan-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin sədri Rəşid Məmmədov da məhz belə düşünür.

Təşkilat sədri "OLAYLAR"-a verdiyi müsahibədə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Cənab İlham Əliyevin qurultaydakı geniş və məzmunlu çıxışı ilə diaspor təşkilatları qarşısında yeni vəzifələr qoyduğunu, strateji yol xətti müəyyən etdiyini də vurğulayıb.

-Rəşid bəy, Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının xaricdə yaşayan soydaşlarımızın birlik və həmrəyliyi baxımından nə dərəcədə əhəmiyyətli oldu və ümumiyyətlə qurultayın işini, onun Şuşada keçirilməsini necə dəyərləndirirsiniz?

-Bildiyimiz kimi Dünya Azərbaycanlılarının 5-ci qurultayı 22 apreldə Azərbaycanın Mədəniyyət paytaxtı Şuşada keçirildi. Qurultayda 65 ölkədən 400-ə yaxın diaspor nümayəndəsi iştirak etdi. Bu qurultayın Şuşa şəhərində keçirilməsi tarixi bir hadisə oldu. Onu da qeyd edirəm ki, Müzəffər Ali Baş Komandan, Dünya Azərbaycanlılarının prezidenti çox hörmətli İlham Əliyev cənablarının Zəfər Qurultayına qatılmağı dünyadakı diasporumuzun bir araya gəlməsi, cənab prezidentimizin yürütdüyü siyasətə dəstək verməsinə və yaşadığımız ölkələrdə Azərbaycançılıq təbliğatına böyük təkan verəcək. Qurultay çox yüksək səviyyədə təşkil olunmuşdu.

-Qurultayda çıxış edən dövlət başçısı diaspor təşkilatları qarşısında hansı vəzifələr qoydu və bir təşkilat olaraq dövlət başçısının qarşıya qoyduğu vəzifələri, hədəfləri həyata keçirmək istiqamətində hansı addımlar atacaqsınız?

-İlham Əliyev cənabları çıxışı zamanı, Qarabağ zəfərindən sonra ilk dəfə Dünya Azərbaycanlılarının bir araya gəlməsini dilə gətirdi və qeyd etdi ki, Azərbaycan xalqına zəfər çox yaxşı yaraşır. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan xalqının və dövlətinin bundan sonra da müzəffər xalq və dövlət olaraq yaşayacağını dedi. İlham Əliyev cənabları bir daha çıxışında vurğuladı ki, Azərbaycan Respublikasının prezidenti olaraq ən başlıca vəzifəsi Qarabağ problemini həll etmək idi. Biz hamımız, Azərbaycan vətəndaşları, eyni zamanda dünyada yaşayan azərbaycanlılarımız tək bir hədəf üzərində çalışdıq. Azərbaycan xalqı öz gücünü göstərdi və ədaləti bərpa etdi. Azərbaycan xalqının böyük bir xalq olduğunu dünyaya sübut etdiyini cənab İlham Əliyev bir daha beynəlxalq aləmə bəyan etdi. Xaricdə yaşayan milyonlarla soydaşlarımızın Azərbaycanın haqq səsinə yaşadığı ölkədə çatdırdığını vurğuladı və "Bu gün savaş bitsə də, Ermənistan hələ torpaq iddiasından əl çəkmir və əminəm ki, bu torpaq iddialarında aradan qalxacaq" dedi. Biz diaspor təşkilatlarının üzərinə bundan sonra daha böyük məsuliyyət düşür. Yaşadığımız ölkədə qarşıda duran mühüm vəzifələrdən biri də Vətən müharibəsində əldə etdiyimiz qələbəni təbliğ etməkdir. Eyni zamanda Azərbaycan həqiqətlərini, ölkəmizin təbliğatını yüksək səviyyədə iş və əməllərimizlə təbliğ edə bilərək və bu istiqamətdə çalışmalıyıq. Yerli mətbuatlarda, digər media subyektlərində mütəmadi çıxışlar, məqalələr dərc etməli, tədbirlər keçirməli, yüksək çinli məmurlar və ziyalılarla görüşlər təşkil etməyi qarşımıza məqsəd qoyub həyata keçirməliyik.

-Şuşa qurultayını Azərbaycan diasporu, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi istiqamətində yeni bir mərhələ kimi xarakterizə etmək olarmı?

-Bu qurultayın Şuşa şəhərində təşkil olunmasının çox böyük bir önəmi olacaq və təşkilatlarımız bu mötəbər toplantının məsuliyyətini tam dərk edib daha da birliyimizi gücləndirəcəklər. Bütün təşkilatlar güclərini, potensiallarını dəmir yumruq ətrafında birləşdirməlidirlər.

-Bundan sonra Azərbaycan diasporundan gözləntilər nədən ibarətdir və erməni diasporunun xaricdə yaşayan soydaşlarımıza, diaspor təşkilatlarımıza təzyiqləri arta bilərmi?

-Hesab edirəm ki, bundan sonra Azərbaycan evlərində məktəblər açılmalı, dil kursları təşkil olunmalı, yaşadığımız ölkədə gənclərimizin inteqrasiya etməsinə dəstək olmalıyıq. Erməni diasporası bundan sonra heç bir vaxt sakit durmayacaq və onların təzyiqləri də gözləniləndir. Biz də özümüzü arxayın hiss etməməliyik, həmişə olduğu kimi buna hazır olmalıyıq və işimizi daha da irəliləyən doğru davam etdirməliyik. Hazırda qarşıda duran mühüm vəzifələrdən biri bu birlik və həmrəyliyi qoruyub saxlamaqdır. Düşməni ən çox qorxudan da bu birlik və həmrəylikdir.

Son olaraq bir daha qeyd edirəm ki, Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının 5-ci Zəfər Qurultayı çox yüksək səviyyədə keçirildi. Təşkilatçılara, əməyi keçən hər bir şəxsə dərin təşəkkürümüzü bildiririk.

Olaylar. - 2022.- 29 aprel-5 may. - № 144. - S. 11.

Şuşa Qurultayı azərbaycanlıların təşkilatlanmasında yeni mərhələ açma biləcəkmiz?..

İradə Sarıyeva

Aprəlin 22-də Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı – Zəfər Qurultayının dövlətçilik tariximizdə və xalqımızın birliyi, yenidən təşkilatlanması istiqamətində yeni cığır, yollar açacağı bildirilir. Dünyanın diqqət mərkəzində olan Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının keçirilməsinin böyük ictimai-siyasi, tarixi əhəmiyyəti var.

Bu eyni zamanda xaricdə yaşayan soydaşlarımızın da həyatında, taleyində xüsusi yer tutur. Bu qurultaydan dünyaya verilən mesajlar, burada səsləndirilən fikirlər, qəbul edilən qərarlar birmənalı olaraq dünyada yaşayan azərbaycanlıların dövlətimiz üçün nə qədər əhəmiyyət daşıdığını ortaya qoyur.

Zəfər Qurultayının nümayəndələri Prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlayıblar...

Məlum olduğu kimi Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının nümayəndələrinin Prezident İlham Əliyevə müraciəti qəbul olunub: “Dünya azərbaycanlılarının son qurultayından ötən dövr ərzində diaspor quruculuğu sahəsində mühüm işlər görülmüş, ciddi uğurlar əldə edilmişdir. Sizin tapşırıq və tövsiyələrinizə uyğun şəkildə diaspor təşkilatlarının fəaliyyətində keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmuş, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə cəmiyyət həyatına inteqrasiyası və onların ictimai-siyasi fəallığının artırılması sahəsində mühüm layihələr həyata keçirilmişdir. Azərbaycana dost münasibəti bəsləyən xalqların müxtəlif ölkələrdəki milli icmaları və diaspor təşkilatları ilə əlaqələr dərinləşdirilmişdir. Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara və diaspor təşkilatlarına dəstəyinizə görə Sizə minnətdarıq. Dünya azərbaycanlıları Sizin inamlı və məqsədyönlü siyasətiniz nəticəsində Azərbaycanın müstəqil dövlət kimi dünya siyasi səhnəsində öz yerini daha da möhkəmləndirməsindən və qlobal proseslərin fəal iştirakçısına çevirməsindən qürur duyur. İnanırıq ki, Sizin rəhbərliyinizlə xalqımız qarşıda duran bütün vəzifələrin öhdəsindən layiqincə gələcək, işğaldan azad olunmuş ərazilərimizi qısa zamanda bərpa edəcək, yenidən abadlaşdıracaq və gözəlləşdirəcəkdir. Sizi əmin edirik ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması və tanınması, dövlətimizin maraqlarının təmin olunması və mənafələrinin müdafiəsi naminə dünya azərbaycanlılarının daha mütəşəkkil qaydada təşkilatlanmaları üçün bundan sonra da bütün imkan və bacarığımızı səfərbər edəcəyik”.

Şuşa Qurultayının dünya azərbaycanlılarının həyatında oynadığı rol nədir?

İSBAM sədri Samir Adıgözəllinin sözlərinə görə, Şuşa Qurultayı azərbaycanlıların yenidən təşkilatlanmasında əhəmiyyəti böyükdür. S.Adıgözəlli hesab edir ki, V Qurultayda Prezidentin proqram xarakterli çıxışı, vurduğu hədəflər, dünyaya verdiyi mesajlar, eləcə də xaricdə yaşayan soydaşlarımızla bağlı səsləndirdiyi fikirlər bizim üçün bir yol xəritəsidir. “Əvvəla onu deyim ki, Şuşa Qurultayı Dünya Azərbaycanlılarının yenidən təşkilatlanması, onların öz fəaliyyətlərini tamamilə yeni formada qurması üçün əlavə istiqamətlər açır. Hesab edirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları, diaspor fəalları öz fəaliyyətlərinə yenidən baxmalıdırlar. Çünki buna ehtiyac var. Onu da qeyd edirəm ki, bu gün dünya azərbaycanlılarının bu cür mütəşəkkil olmaqlarında, Dünya Azərbaycanlılarının Qurultaylarının vaxtlı-vaxtında keçirilməsində ölkə başçısının rolu çox böyükdür. Prezident xaricdə yaşayan soydaşlarımızı daim diqqətdə saxlayır. Təsəvvür edin ki, Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə, II qurultay Prezident İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən 2006-cı ildə, III qurultay 2011-ci ildə, IV qurultay isə 2016-cı ildə keçirilib. V Qurultayın da keçirilməsinin təşəbbüskar ölkə başçısı olub. Cənab Prezident dünya azərbaycanlılarının mütəşəkkil, dövlətçi, azərbaycançı olması üçün bütün tədbirləri görür, təşəbbüslər irsəli sürür, onlara münasibətlərini əməlləri ilə göstərir. Bu baxımdan hesab edirəm ki, xaricdəki diaspor qurumlarımız, diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olanlar Prezidentin etimadını doğrultmalıdırlar. Yoxsa burada vəd verib, odlu-alovlu çıxış edib ölkə sərhədlərini keçəndən sonra verdiyi vədi unudanlardan olmasınlar. Bu gün Azərbaycan müzəffər ölkədir və

Azərbaycanın zəfərini xaricdəki soydaşlarımız geniş təbliğ etməlidir ki, biz saxta erməni təbliğatına cavab verə bilək. Dünya Azərbaycanlıları lobbicilik fəaliyyətlərini daha da gücləndirməlidirlər. Bu sahədə görüləcək çoxlu işlər var”.

“Bu gün dünya azərbaycanlıları üçün yeni fəaliyyət perspektivləri açılıb”

S.Adıgözəlli hesab edir ki, Qurultayda Prezidentin səsləndirdiyi hər bir söz, fikir onların öz fəaliyyətlərini indən sonra necə qurmalı olduqları üçün istiqamətdir, yöndür: “Prezident hər şeyi açıq danışdı və indiyə qədər xaricdə yaşayan soydaşlarımızın gördüyü işləri də vurğuladı, qarşıda duran vəzifə və hədəflərini də səsləndirdi. Cənab Prezident Azərbaycan dövlətinin uğurlarını vurğulamaqla yanaşı bildirdi ki, bütün bu müsbət məqamlara baxmayaraq, hər birimiz – həm Azərbaycan hökuməti, həm səfirliklər, diaspor təşkilatları, bütün fəallar yeni reallıqları dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdırlar: “Sizin – xaricdə yaşayan azərbaycanlıların bu sahədə daha böyük imkanlarınız var”. Bu gün dünya azərbaycanlıları üçün yeni fəaliyyət perspektivləri açılıb və onlar mütləq bunu dəyərləndirməlidirlər. Onlar Prezidentin etimadını doğrultmaq üçün bütün imkanlarından istifadə edib Azərbaycanın qələbəsini təbliğ etməlidirlər”.

Bakı Xəbər. - 2022. - 29 aprel. - № 75. - S. 4.

Azərbaycan dövlətinin daha da qüdrətlənməsi hər bir azərbaycanlının müqəddəs arzusudur

V.Bayramov

İnkişafımız bundan sonra da uğurlu olacaq, gələcəyimiz parlaq olacaq və uğurlu gələcəyimizin əsas şərti daxili sabitlikdir. Sabitliyin də təminatçısı Azərbaycan xalqıdır, onun rəyidir, onun bizə verdiyi dəstəkdir. Xalq-iqtidar birliyi Azərbaycanın uğurlu inkişafının əsas amillərindən biridir və eyni zamanda, dirlərərsə münasibətlər də bizim gücümüzü artırır.

**İlham Əliyev
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Dövlətimizin başçısı Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı bu tarixi toplantının Şuşa şəhərində reallaşdırılmasını şərtləndirən məsələyə aydınlıq gətirərək, ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayının 2001-ci ildə keçirildiyini, həmin toplantıda dahi şəxsiyyətin dərin məzmunlu çıxışında bir sıra mühüm məsələlərlə yanaşı, işğal altında olan torpaqların düşməndən təmizlənməsinə, məcburi köçkünlərin öz dədə-baba torpaqlarına qaytarılacağına əminliyini ifadə edən fikirlərini də xatırladı.

Ölkə rəhbəri ulu öndərin bu əminliyinin İkinci Qarabağ müharibəsində parlaq qələbəmizlə gerçəyə çevrildiyini, dünya azərbaycanlılarının indiki qurultayının mütləq Şuşada keçirilməsi zərurətinin də, bax, bu məqamla bağlı olduğunu qeyd etdi: “Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşblar və böyük həvəslə Şuşaya, qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını bax, belə günəşli hava ilə qarşılayır və bu, bir daha onu göstərir ki, bura bizim tarixi torpa-ğımızdır. Hətta təbiət, günəş də bizimlə həmrəydir”.

Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının qətnaməsində də bu məqama toxunularaq, belə yüksək bir forumun Vətən müharibəsindəki şanlı zəfərdən sonra Şuşa şəhərində keçirilməsi qərarının özlüyündə dünya azərbaycanlılarının hər birinin həyatında böyük əhəmiyyətə malik tarixi hadisəyə çevrildi-yi xatırladılıb. Qətnamədə, eyni zamanda, qurultayın səmərəli təşkili və dünya azərbaycanlılarının nümayəndələrinə taleyüklü məsələlər ətrafında geniş fikir mübadiləsi aparmaq fürsətinin verilməsi yüksək qiymətləndirilib.

Qətnamədə bir sıra mühüm məqamlara da toxunulub. Əvvəlki qurultaydan ötən altı il ərzində Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında ciddi dəyişikliklər baş verdiyi, Prezident, parlament və bələdiyyə seçkilərinin keçirildiyi, eyni zamanda, 2018-ci ilin aprelindəki Prezident seçkilərində Azərbaycan xalqının ümummillə lideri Heydər Əliyevin siyasi kursunun layiqli davamçısı İlham Əliyevə yenidən səs verdiyi, bununla da 2003-cü ildən yürüdüln siyasətə dəstəyin bir daha nümayiş etdirildiyi xatırladılıb.

Yeri gəlmişkən, qətnamədə vurğulandığı kimi, xalqdan növbəti dəfə mandat alan İlham Əliyev siyasi-iqtisadi islahatların yeni mərhələsini elan edərək, ordu quruculuğunu gücləndirməklə Ermənistanın işğalı altındakı torpaqlarımızın düşməndən təmizlənməsi üçün həlledici mərhələyə zəmin hazırlayıb, Azərbaycan Ordusu dövlətimizin başçısının rəhbərliyi ilə İkinci Qarabağ müharibəsində BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini yerinə yetirərək, cəmi 44 gün ərzində ərazi bütövlüyümüzü bərpa edib və beləliklə, məcburi köçkün vəziyyətinə düşən insanların yurd, Vətən həsrətinə son qoyub.

Azərbaycan Prezidenti qurultay-dakı nitqində vurğuladığı kimi, Qara-bağ münəcişəsinin həll edilməsinə, torpaqlarımızın erməni faşizminin əsarətindən xilas olunmasına dövlətimizin başçısı fəaliyyətində daim prioritet istiqamət kimi yanaşib. Ölkə rəhbəri istər işğal illərində, istərsə də postmünəcişə dövründə bu məsələnin ədalətli şəkildə reallaşmasına bütün gücünü, bilik və bacarığını yönəldib. Əlbəttə, haqq mübarizəsində, qələbənin qazanılmasında xalq-Prezident birliyi, dünya azərbaycanlılarının bu məqsəd ətrafında sıx birləşməsi başlıca amilə çevrilib, qarşıya qoyulan müqəddəs vəzifənin gerçəkləşdirilməsini şərtləndirib. Təbii ki, Prezident İlham Əliyevin ordu quruculuğunun sürətlə aparılmasını, silahlı qüvvələrimizin beynəlxalq standartlara uyğun qurulmasını, bununla bərabər, gənc nəslin vətənpərvərlik, düşməne nifrət, Vətənə sədəqət ruhunda tərbiyə olunmasını, respublikamızın güclənməsi naminə davamlı iqtisadi islahatların reallaşdırılmasını diqqətdə saxlaması xalqımızı qələbəyə,

uğura addım-adım yaxın-laşdırıb və nəhayət, 30 illik mənasız danışıqlar başa çatıb. Haqq-ədalət, beynəlxalq hüquq, BMT-nin məlum qətnamələri hərbi güc yolu ilə həllini tapıb. Azərbaycan bununla da bütün dünyaya böyük və güclü xalq olduğunu nümayiş etdirib, heç vaxt işgalla barışmaq fikrinə düşmədiyini sübuta yetirib.

Onu da deyək ki, Vətən müharibəsində ordumuz müharibədə işğalçıya qarşı ləyaqətlə davranıb, Ermənistan hərbi birləşmələrindən fərqli olaraq, XXI əsrdə necə savaşa apardığını, döyüşlərdə müasir üsullara üstünlük verdiyini, mülki əhaliyə, infrastruktur-tura heç bir xətdə yetirmədiyini, cəmi 44 gün ərzində düşmən silahlı qüvvələrini tamamilə sıradan çıxardığını bütün dünyaya nümayiş etdirib. Bu uğur, zəfər isə xalq-mızın böyüklüyü, qələbəyə inamı, xalq-iqtidar vəhdəti və bütün dünya azərbaycanlılarının birliyi sayəsində reallaşmışdır. Bununla bağlı qətnamədə deyilir: “Azərbaycan xalqı 44 günlük Vətən müharibəsində beynəlxalq hüquq normalarına hörmətlə yanaşan, sülhsevər xalq olduğunu bütün dünyaya bir daha nümayiş etdirmişdir. Müharibə dövründə Ermənistan hərbi bölmələrinin cəbhə xəttindən xeyli uzaqda yerləşən Gəncə, Bərdə, Tərtər, Ağdam, Mingəçevir və digər Azərbaycan şəhərlərində mülki obyektləri, yaşayış binalarını və dinc insanları atəşə tutmasına, yüzdən çox mülki şəxsi qətlə yetirməsinə baxmayaraq, Azərbaycan Ordu-su istər Ermənistan ərazisində, istərsə də Ermənistanın işğal etdiyi Azərbaycan ərazilərində dinc insan-ları və mülki obyektləri əsla hədəfə almamışdır”.

Qətnamədə istər COVID-19 pandemiyası dövründə, istər Ermənistanın Azərbaycanla dövlət sərhədinin Tovuz rayonu istiqamətində törətdiyi təxribatdan sonra, istərsə də Vətən müharibəsi zamanı xaricdə yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyinin görünməmiş dərəcədə yüksək səviyyəyə çatdığı bildirilib. Eyni zamanda, xaricdəki soydaşları-mız möhtəşəm milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə dəstək göstərərək, orduya, yaralı əsgərlərə və şəhid ailələrinə, cəbhəboyu ərazilərdə yaralanan və evləri dağılan dinc sakinlərə, həmçinin həlak olanların ailələrinə humanitar yardımlar göndərməklə bərabər, haqq səsimizin dün-yaya çatdırılmasında da böyük mütəşəkkillik və fədakarlıq nümayiş etdiriblər.

Bütün bunların əsasında isə xalqımızın öz Prezidentinin ətrafında daim sıx birləşməsi, ölkə rəhbərinin uğurlu strategiyası amili dayanıb. Dövlətimizin başçısı prezidentlik fəaliyyətinə başladığı vaxtdan indiyədək Azərbaycanın siyasi, sosi-al-iqtisadi sahələrində tarixi uğurlar əldə olunub, Vətən müharibəsində parlaq qələbə qazanılıb. İkinci Qarabağ savaşındakı tarixi zəfərimiz dövlət başçımızın qətiyyəti, müdrik siyasəti, ordumuzun güc-qüdrəti və xalq-Prezident-ordu vəhdəti ilə reallaşdırılıb.

Yeri gəlmişkən, Vətən müharibəsi Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müdrik və uzaqgörən siyasəti olmaqla yanaşı, mahir sərkərdəlik bacarığını, çətin, ağır şəraitdə düzgün qərar vermək istə-dadını bir daha bütün dünyaya nü-mayışı etdirdi. Dövlətimizin başçısı savaştan sonra çıxışlarının birində dedi: “Biz döyüş meydanında, siyasi müstəvidə, istənilən formatda gü-cümüzü, müstəqilliyimizi göstərdik. Bu müharibədə biz nə qədər böyük sınaqlardan çıxdıq, nə qədər böyük təzyiqlərə məruz qaldıq. Amma haqq yolundan dönmədik, daim irəliyə getdik, qələbəyə doğru inamla addımladıq. Çünki mən xalqın dəstəyini hiss edirdim, xalqın inamını görürdüm. Məni heç nə da-yandıra bilməzdi. Çünki bilirdim ki, biz haqlıyıq. Biz öz ərazi bütövlüyü-müzü bərpa edirik, öz torpaqlarımızı qaytarırıq”.

Bütün bunlar qətnamədə də öz aydın ifadəsini tapıb: “Ötən dövr ərzində Azərbaycan dövləti cəmiyyətin maraqlarından irəli gələn rəşadətli milli siyasət kursu-nu uğurla davam etdirmiş, etnik və dini tolerantlıq mühitinin inki-şafına nail olmuş, əsl vətəndaş həmrəyliyini təmin etmişdir. Məhz buna görədir ki, inancın-dan və etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq, ölkənin hər bir vətəndaşı Azərbaycanı eyni dərəcədə sevir, ona xidmət etməyi özünün müqəddəs borcu sayır. Azərbaycanda yaşayan bir çox milli azlıqların xarici ölkələrə miqrasiya etmiş nümayəndələrinin doğma Vətənlə daim əlaqə saxlaması, xalqımızın maraqlarının müdafiəsi ilə bağlı bütün təşəbbüslərə dəstək verməsi buna parlaq sübutdur”.

Qətnamədə Vətən müharibəsindən ötən dövrdə Azərbaycan Respublikasının müdafiə qüdrətinin daha da artdığı, silahlı qüvvələr ən müasir texnika ilə təchiz edildiyi və bu gün Azərbaycan Ordusunun dövlət müstəqilliyinin qorunması, ərazi bütövlüyünün bərpası, bütün sərhədlər üzərində nəzarətin təmin olunması kimi vəzifələrin öhdəsindən gəlməyə qadir olduğu vurğulanıb.

Bəli, İkinci Qarabağ savaşından sonra da ordu quruculuğu uğurla da-vam etdirilib. İşğaldan azad olunan ərazilərimizdə yeni hərbi hissələr, hərbi şəhərciklər salınıb. Bu sahəyə xüsusi önəm verilməsi hərbiçilərin xidmət şəraitini daha da yaxşılaşdırmaq, bütün bölgələrdə əksər hərbi hissələri standartlara uyğun qurmaq məqsədi daşıyır.

Hadırat qəsəbəsində bir müddət bundan əvvəl yeni hərbi hissənin açılması da bunun bariz ifadəsidir. Yeri gəlmişkən, həmin hərbi hissənin açılması bu bölgə üçün strateji əhəmiyyət daşıyır. Əvvəla ölkənin təhlükəsizliyini qoruyur, digər tərəfdən azad edilən keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayətinə aid

ərəzidə yerləşir. Eyni zamanda, bu hərbi hissənin fəaliyyətə başlaması Azərbaycanın müharibədən sonra ordu quruculuğu prosesini dayandır-madığını və orduya ayrılan xərclərin azalmadığını, əksinə, artırıldığını göstərir.

Müharibədən sonra imzalanan yeni kontraktlar da uğurla icra edilir. Belə ki, yeni müqavilələr əsasında artıq Azərbaycan Ordusunun təchizatı üçün respublikaya ən müasir silahlar, texnikalar gətirilir və dünya da bundan xəbərdardır.

Yeri gəlmişkən, bir müddət bundan əvvəl Kəlbəcər və Laçın rayonlarında hərbi obyektlərin də istifadəyə verilməsi Vətən müharibəsindən sonra ordu qurucu-luğu ilə bağlı görülən işlər sırasında xüsusi önəm daşıyır. Bu, Prezident, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Koman-danı İlham Əliyevin yüksək dağlıq ərəzilərdə xidmət edən hərbi qulluq-çuların sosial-məişət şəraitinin daha da yaxşılaşdırılmasına göstərdiyi diqqət və qayğının bariz ifadəsidir.

Sonda onu da qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının V Qurul-tayında qəbul olunan qətnamədə IV Qurultaydan ötən dövrdə xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, hüquq və azadlıq-larının müdafiəsi, xalqımızın qədim tarixinin və zəngin mədəni irsinin təbliği, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, müxtəlif ölkələrin ictimai- siyasi dairələri ilə əlaqələrin yaradılma-sı istiqamətində görülmüş işlər qənaətbəxş hesab edilib, Vətən müharibəsində qazanılan tarixi zəfərin əhəmiyyəti, bu qələbəni dünya azərbaycanlılarına bəxş edən şəhidlərin və qazilərin xidmətləri xüsusi vurğulanıb. Eyni zamanda, Azərbaycanın 30 il ərzində müxtəlif sahələrdə əldə etdiyi nailiyyətləri yüksək qiymətləndirilib, Azərbaycan dövlətinin daxili və xarici siyasəti tam dəstəklənib.

Xalq qəzeti. - 2022.- 1 may. - № 91. - S. 6.

"Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayı bizim birliyimizə böyük təkan oldu"

Kiyev Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Oleq Andreyeviç Krapivin: "Əminliklə deyə bilərəm, bir çox ölkələrin diasporları istəyir ki, bizim kimi olsunlar"

Afaq Rza

Müsaibə təklifimlə razılaacağına o qədər də inanmırdım. Ancaq Şuşadan yüksək əhval-ruhiyyə ilə gəldiyini təxmin edirdim, həm də hazırda Bakıda olmasından istifadə edib, həmsöhbət olmaq istəyirdim. Müsaibə götürmək istəyimi qısa mesajla yolladım, cavabında geri etdiyi zənglə görüş üçün razılığa gəldik. Müsaibim Ukrayna Azərbaycanlıları Radasının həmtəsisçisi və idarə heyətinin üzvü, Kiyev Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Oleq Andreyeviç Krapivindir. Qeyd edirəm ki, Prezident İlham Əliyev Oleq Krapivini Azərbaycan diasporunun inkişafında xidmətlərinə görə "Dostluq" ordeni ilə təltif edib.

- Oleq Andreyeviç, Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən V Qurultayında siz də iştirakçı idiniz. Təəssüratınız necə oldu?

- Qurultay yüksək səviyyədə təşkil olunmuşdu. Buna görə birinci növbədə cənab Prezidentə, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərinə və əməyi keçən hər kəsə təşəkkürümü bildirirəm. Çünki birdən-birə 500-600 nəfəri toplamaq, qarşılamaq çətin məsələdir. Təşkilatçılar bu işin öhdəsindən bacarıqla gəldilər. Təbii ki, hər bir azərbaycanlının arzusu idi ki, Şuşanı görsün. Demək olar ki, 30 ildə Vətəndən kənarında keçirdiyimiz bütün tədbirlərdə bir arzumuz var idi: gün o gün olsun ki, tezliklə Qarabağda, Şuşada toplaşaq. Biz hamımız arzumuz çatdıq. Çox yaxşı tədbirlər, görüşlər keçirdik, yeni planlarımızı və gələcəkdə görülməli işləri müzakirə etdik. Dövlətimizin başçısı Şuşada bir qrup diaspor nümayəndəsini mükafatlandırdı.

- Mükafatlandırılanlardan biri də siz idiniz. Hansı hisslər keçirirsiniz?

- Bəli, mən də diasporun inkişafında xidmətlərimə görə "Dostluq" ordeni ilə təltif edildim. Bu, mənə çox böyük ruh yüksəkliyi verdi. Hətta deyirdim ki, sanki bu günlərdə sevindiyimdən göylərdə uçurdum. Həm Şuşanı gördüm, həm də təltif edilmək sürpriz oldu. İnanın, təkcə Şuşanı görmək nəyə desəniz dəyərdi. Mən 1974-1975-ci illərdə Şuşada olmuşdum. Həmin yerlərdə dayanıb yenidən dağlara, sıldırım qayalara baxanda bizim qəhrəman oğullarımızın hansı çətinlikləri dəf etdiyini daha yaxşı anlamaq olurdu. Hamısının qarşısında baş əyirəm.

- Artıq uzun illərdir diaspora fəaliyyəti ilə məşğul olursunuz. Bu işin içində olan biri kimi hansı dəyişikliklərin şahidi olursunuz?

- 30 ilə yaxındır bu işin içindəyəm. Bəli, böyük dəyişikliklər olub. Əvvəl bizdə birlik yox idi. Müxtəlif ölkələrdə yaşayan, fəaliyyət göstərən nümayəndələrin bir-biri ilə əlaqəsi yox idi, heç bir-birimizi tanımırdıq. İndi elə deyil, bu illər ərzində müsbətə doğru çox böyük dəyişikliklər olub. Biz birləşmişik, daha sıx təşkilatlanmışıq, daha irimiqyaslı işlər həyata keçirmişik. Məhz V Qurultayın keçirilməsi də bu aspektdən əhəmiyyətli idi. Orada biz həm Prezident İlham Əliyevin çıxışını dinlədik, xaricdə Vətənimizə naminə nəyi, necə etməli olduğumuzla bağlı təlimatlar aldıq, həm də bütün ölkələrdən olan diaspor nümayəndələri bir daha böyük bir tədbirdə toplaşa bildi. Bu Qurultay bizim birliyimiz üçün böyük təkan oldu.

Sizə əvvəllər Ukraynada olan vəziyyət haqqında danışım. Bu ölkədə müxtəlif böyük şəhərlərdə 2-3 ayrı diaspor təşkilatı vardı. Fuad Muradov Diaspor Komitəsinin rəhbərliyinə gələndən sonra isə biz yerlərdəki həmin nümayəndəlikləri birləşdirdik. Ən çətin iş də elə birləşmək idi. Çünki bu insanların hər birinin öz fikri, ideyaları vardı. Ancaq bu fəaliyyətin yekun nəticəsi olması üçün birləşmək labüd idi. Qoy, hamısı işləsin, amma yekun bir məqsədimiz olsun və onun ətrafında toplaşaq.

- Ukrayna Azərbaycanlıları radasının baş katibi Ceyhun Məmmədov bir müsahibəsində vurğulayıb ki, siz bir neçə ildir Ukraynada yaşayan azərbaycanlılara çağırış edirsiniz ki, diasporada qeydiyyatda düşmək daha səmərəli olar. Nə üçün bu fikirdəsiniz, sizcə, bu, doğrudan da səmərəli olacaqmı?

- Yerində verilən sualdır. Deməli, vəziyyət necə idi? Bilirsiniz ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi başlayanda biz həmvətənlərimizi təxliyə etməyə başladığımızı. Bizdə olan siyahıya uyğun zəng edib insanları

xəbərdar edirdik ki, təxliyə nə zaman və necə həyata keçiriləcək. Bunun üçün də bizdə - diaspor üzvlərində mütləq şəkildə siyahı olmalıdır. Məhz siyahı işi ilə bağlı şəxsən mən bir neçə ildir məşğul oluram. Elə region var ki, orada azərbaycanlılar yaşayır, amma heç biri ilə əlaqə yoxdur. Müharibə bizə öyrətdi ki, mən yanılmıram. Çünki elə insanlar vardı ki, biz onları tapa bilmirdik. İnsanlar son anda bizi tapırdılar, hətta narazılıq edirdilər ki, nə üçün bizə təxliyə barədə məlumat verilmir? Mən onlara izah edirdim ki, illərdir burada yaşayırsan, ən azından ərazin üzrə diaspor nümayəndəliklərinə əlaqə nömrəsi vermək lazım idi. Bir az sərt formada desək, yəqin bu təcrübə hamımız üçün dərs olar, anlayırıq ki, birlik və əlaqələr vacibdir.

- Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti iki hadisə ilə daha çox qabardı. Birincisi, koronavirus pandemiyası dövründə, digəri isə Vətən müharibəsi zamanı. Həmin dövrlərdəki fəaliyyətinizi necə xarakterizə edərdiniz?

- Pandemiya dövründə biz əsasən ərzaq yardımları ilə işə başladığımız. Müxtəlif bölgələrdə yaşayan həmvətənlərimizi ərzaqla, müəyyən tibbi vasitələrlə təmin edirdik. Ümumən bu dövrə baxanda deyə bilərəm ki, Ukraynadakı bütün azərbaycanlılar bir-birini dəstəklədi, heç kim də narazı qalmadı. Kimin əlindən nə gəlirdisə, edirdi. O vaxt artıq mən hiss edirdim ki, bizdə birlik var. Vətən müharibəsi dövründə isə biz burada olmasaq da, hər gün bütün baş verənləri xəbərlərdən anbaan izləyirdik. Prezident çıxış edəndə, azad edilən yerlərin adını çəkəndə bizim üçün böyük bayram idi. Biz əlimizə silah alıb Vətən üçün döyüşə bilmirdik, ancaq ordumuza dəstəyimizi göstərirdik. Eyni zamanda, təbliğat işinə də böyük önəm verirdik. Çalışırırdıq ki, Ukraynada erməni əks-təbliğatı dezinformasiya yaymasın. Müharibə zamanı hətta Ukraynanın rəsmi dairələri bizimlə görüşüb, xəbərdarlıq etmişdilər ki, ermənilər provokasiya törədə bilirlər. Həmçinin, Ukrayna telekanalları bizimlə əlaqə yaradır, fikirlərimizi öyrənirdilər. Biz də haqq davamız haqqında gerçəkləri və müharibənin gedişatı barədə doğru informasiyanı telekanallar vasitəsilə Ukrayna xalqına çatdırırdıq. Qeyd edirəm ki, Ukrayna mediası Vətən müharibəsi dövründə bizi dəstəkləyirdi. Müharibə ukraynalıların bizə münasibətini müsbətə doğru daha da dəyişdi.

- Sizcə, dünyanın müxtəlif ölkələrinin diaspor təşkilatlarınının fəaliyyəti ilə bizim aramızdakı əsas fərq, yaxud çatışmazlıq nədən ibarətdir?

- Bugünkü gündə bizdə çatışmazlıq yoxdur. Əvvəl biz də başqa diasporlara baxırırdıq. Ancaq bu gün mən əminliklə deyə bilərəm ki, bir çox ölkələrin diasporları istəyir ki, bizim kimi olsunlar. Bizdə bu müsbət dəyişikliklər yaxın 3-4 il ərzində baş verdi. Ukraynada müxtəlif ölkələrin diaspor nümayəndəlikləri var, bir çoxu da öz dövlətləri tərəfindən dəstəklənir. Ancaq açıq deyirəm, bizim kimi işləyə bilmirlər. Elə nümayəndəliklər var ki, bəzi şeyləri bizdən soruşub öyrənirlər. Yaxın zamanlarda keçirdiyimiz bir tədbirə Ukrayna millət vəkilləri və digər rəsmiləri dəvət etmişdik. Onlar bizdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin olmasına qibtə edirdilər. Sual verirdilər ki, bu işləri necə bacarırsınız? Hətta rəsmi şəxslər parlamentdə Ukrayna diasporu üçün bizdə olan formada komitə təşkil etmək məsələsini müzakirəyə çıxarmağı düşünürlər. Bilirsiniz ki, Kanadada Ukrayna diasporu olduqca güclüdür. Digər Avropa ölkələrində də bu cür fəaliyyətləri var, ancaq komitə halında birlikləri yoxdur.

- Bəs hər şeyi dövlətdən gözləmək doğru yanaşmadır?

- Təbii ki, düz deyil. Belə bir misal var, deyir sən soruşma Vətən sənə neyləyib, soruş gör ki, sən Vətən üçün nə etmişən? Hamı Vətən üçün nəşə etməlidir. Ümumiyyətlə, insan düşünməlidir ki, hansı sahədə el-obasına faydalı ola bilər. Kimisi idmançı, kimisi alim, kimisi incəsənət və s. müxtəlif sahələrdə Vətəni təbliğ edə bilər.

- Bəs dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılara hər hansı bir çağırış etsəniz, nə edərdiniz?

- Birləşmək, yenə də birləşmək. Qoy bizim yumruğumuz möhkəm olsun, biz Vətənimizi elə təbliğ etməliyik ki, hər kəs bizə qibtə etsin. Çünki son hadisələr, Vətən müharibəsi bizə göstərdi ki, biz birlikdə güclüyük, birlikdə tamıq, bütöv Azərbaycanıq.

- Bir müsahibənizdə deyirsiniz ki, Vətən üçün nə etsəm az olar. Oleq Krapivin üçün Vətən hansı mənaya gəlir?

- Bu suala nisbətən sərbəst cavab vermək istəyirəm. Mən Vətənə gələn kimi birinci Şamaxıya gedirəm. Ora mənim doğulduğum yerdir, ata yurdumdur. Daha sonra mütləq Sabunçuya baş çəkirəm. Böyüdüyüm məhəllələri gəzirəm. Əgər mən Azərbaycan gələndə bu yerlərə getməsəm, özümü Vətənə gəlmiş hiss etməzəm. Əgər mən dostlarımla görüşməsəm, o günləri birlikdə yada salmasaq, bu yerlərə tamamilə yad olaram. Rəhmətlik anam yaxşı borş bişirirdi. Bazar günü bütün dostlarım toplaşır gəlirdik anamın borşundan içməyə. Gecə də iki otaqlı balaca evimizdə iki çarpayıda buzulub yatardıq. Bizi kasıbçılıq dövründən gələn möhkəm dostluqlar, o günlər saxlayıb. Mənim üçün Vətən odur ki, harada ki,

sən onun çörəyini yeyib, suyunu içmişən. Sən orada mənəvi bağlar, qırılmaz dostluqlar qazanmışan. Nə qədər də kənardə yaşasaq, ürəyimiz hər zaman Azərbaycanlıdır. Vətənimiz hər zaman var olsun!

525-ci qəzet. - 2022.- 30 aprel. - № 76. - S. 6.

Azərbaycan diasporu çoxmillətli və xoşməramlıdır

Rüstəm Kamal

Bu il aprelin 22-də Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı - Zəfər qurultayı həm tarixi, həm də siyasi baxımdan xalqımız üçün xüsusi önəm daşıyır. 44 günlük Vətən müharibəsindəki qələbəmizdən sonra bu tədbirin Şuşa şəhərində keçirilməsinin rəmzi mənası var.

Şuşa tarixən Qarabağın paytaxtı olub və onun təməli də azərbaycanlı Pənahəli xan tərəfindən qoyulub. Bir sözlə, bu ərazinin ermənilərlə heç bir tarixi bağlılığı yoxdur. Sadəcə onlar buraya çar Rusiyası tərəfindən Cənubi Qafqazın xristianlaşdırılması üçün İran və Türkiyədən köçürülüb. Odur ki, qurultayın Şuşada keçirilməsi dünya ermənilərinə və onların havadarlarına bir mesaj idi. Azərbaycan dövləti bir daha bəyan etdi ki, bu ərazilər bizə məxsusdur və bununla bağlı heç bir müzakirə aparılmayacaq. Üstəlik, illərlə ermənipərəst dairələr və Minsk qrupu tərəfindən qaldırılan status məsələsi də Prezidentimizin təbirincə desək, gorbagor oldu.

Azərbaycanın uzun illər bu münafişəni sülh yolu ilə həll etmək istəməsi ermənipərəst dairələr tərəfindən düzgün qiymətləndirilmədi. Onlar bunu Azərbaycan xalqının acizliyi kimi başa düşdülər. Lakin 44 günlük Vətən müharibəsində xalqımız bütün dünyaya qəhrəmanlıq dərsi keçdi. Təsəvvür edin ki, 1941-1945-ci illərin Böyük Vətən müharibəsində də fərariyyət edən olmuşdu. Azərbaycanın 44 günlük müharibəsində isə tarixi qələbəmizi təmin edən döyüşlərdə bircə fərariyyət faktı qeydə alınmamışdır. Dünya hər tarixində bu, nadir hadisələrdən sayılır. Bütün dünya gördü ki, Azərbaycan əsgəri canından qorxmur, fərariyyət etmir, şəərəflə şəhid olmağa üstünlük verir.

Qələbəni bizə yaşadan Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev, Azərbaycan xalqının əzmi və gücü, Azərbaycan əsgərinin Vətən sevgisi və şücaəti oldu. Ermənilər uzun illər ərzində bu torpaqları azad etməyimizə mane olmaq üçün beş, bəzi yerlərdə altı müdafiə xətti, istehkamlar qurmuş, tikanlı məftillər çəkmişdilər. Öyünürdülər, elə bilirdilər ki, bu müdafiə qurğularını yarım keçə bilərik. Qəhrəman Azərbaycan əsgəri bu müdafiə xətlərini cəsərlə keçərək düşməni işğal etdikləri ərazilərimizdən qovmağa başladı.

Prezident İlham Əliyev Şuşada Zəfər qurultayında Azərbaycan əsgərinin müharibədə göstərdiyi qəhrəmanlıq barəsində demişdir: "İkinci Qarabağ müharibəsində həlak olanların böyük əksəriyyəti gənc nəslin nümayəndələri idi. Onların heç biri Qarabağda olmamışdı, bu diyarı görməmişdilər, amma onların qəlbində yaşayamı milli ruh, ədalət və Vətən sevgisi onları ölümə apardı. Biz bütün dünyaya sübut etdik ki, XXI əsrdə necə müharibə aparmaq lazımdır, ləyaqətlə müharibə aparmaq lazımdır, müasir üsullarla müharibə aparmaq lazımdır və cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusu tamamilə məhv edilmişdir".

Bununla dövlət başçısı dünyanın diqqətinə çatdırmaq istəyir ki, ermənilər Birinci Qarabağ müharibəsində bütün müharibə qaydalarını pozan tərəf olmuşlar. Onlar mülki əhaliyə qarşı divan tutmuş və Xocalıda soyqırım törətmişlər. Azərbaycan əsgəri isə qisası dinc əhəlidən yox, döyüş meydanında əli silahlı erməni döyüşçülərindən almışdır. Bu fakt bir daha Azərbaycan xalqının nə qədər yüksək əxlaqi dəyərlərə sahib olduğunu göstərdi.

Azərbaycan diasporu ilə erməni diasporu da köklü şəkildə fərqlənirlər. Erməni diasporu yalnız ermənilərdən, bir də onların pulla ələ aldıkları xaricdəki siyasətçilər və KİV nümayəndələrindən ibarətdir. Yəni ermənilərin mənafeyini müdafiə edən onları müzdlularından başqa bir kimsə deyil. Azərbaycan diasporu isə çoxmillətlidir. Diasporumuzun tərkibində azərbaycanlılarla yanaşı, digər xalqların övladları da var. Onlar heç bir maddi təmənnə güdmədən öz tarixi vətənlərini müdafiə edərək Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya yayırlar. Səbəbi çox sadədir - onlar ölkəmizdə yaşadıkları dövrdə heç bir ayrı-seçkiliyə məruz qalmamışlar. Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı - Zəfər qurultayında ölkəmizdə yaşamış müxtəlif xalqların nümayəndələrinin iştirak etməsi də bunu sübut edir.

Məlumdur ki, erməni diasporunun formalaşmasının tarixi yüz ildən çoxdur. Azərbaycan diasporu isə ölkəmiz müstəqillik qazandıqdan sonra formalaşmağa başlamışdır, ancaq buna baxmayaraq, dünyada ciddi bir qüvvəyə çevrilə bilmişdir. İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı bunun şahid olduq. Ermənilər bizim diasporun gücünü gördükdə çəşqınlığa uğrayaraq cinayətə əl atmağa başladılar. Dünyada özlərini məzlum xalq kimi təqdim edənlərin iç üzünü hamı gördü. Onlar bu qanunazidd hərəkətlərinə görə yaşadıkları ölkədə hətta cinayət məsuliyyətinə də cəlb olundular.

Dövlət başçısı qurultayda dünya azərbaycanlılarını daha fəal olmağa çağırırdı. Bildirdi ki, onların fəallığı Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması, ölkəmizin maraqlarının qorunması üçün əhəmiyyətlidir. Həmçinin vurğuladı ki, dövlətlərarası münasibətlər müstəvisində bu, önəmli amildir.

Prezident İlham Əliyev qurultayda dünya azərbaycanlılarına postmüharibə dövründə baş verən siyasi proseslər və sülh danışıqları barədə ətraflı məlumat verdi. Dövlət başçısı bildirdi ki, Ermənistan tərəfi Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində danışıqlar aparmağa razılıq verib. Qalib ölkə kimi sülh danışıqlarının aparılması üçün beş prinsipdən ibarət təklifləri biz vermişik: "Beləliklə, Ermənistan rəhbərliyi rəsmən bəyan etdi ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıyır və Azərbaycana qarşı hər hansı bir ərazi iddiası yoxdur və gələcəkdə də olmayacaq". Bu, Ermənistan dövlətinin rəsmi mövqeyidir. Ancaq bu ölkədəki müxalif və revanşist qüvvələr hələ də sərəmsəmsinə ölkəmizə qarşı ərazi iddiası irəli sürməkdə davam edir. Bir həqiqət isə ağılı başında olan erməni siyasətçilərinə, elə revanşistlərə də, onların havadarlarına da aydındır, yenidən müharibə olsa, Ermənistanın bir dövlət kimi mövcudluğu sual altında olacaq. Bunu dövlət başçımız dəfələrlə açıq və kəskin şəkildə bəyan etmişdir.

Prezident İlham Əliyev Zəfər qurultayında Ermənistandakı revanşist qüvvələrə və onların havadarlarına xəbərdarlıq edərək demişdir: "Ancaq hər kəs bilməlidir, bu gün Azərbaycan Ordusu istənilən vəzifəni icra edə bilər. Həm döyüş qabiliyyəti, həm milli ruh, həm mənəvi ruh, silah-sursat, texnika, yeni döyüşkən hərbi birləşmələrin yaradılması - bütün bunları biz məhz ona görə edirik ki, erməni faşizminin hələ də təzahürləri var və biz hər an erməni faşizmini, - əgər bir daha baş qaldırsa, - əzməyə hazır olmalıyıq və hazırıq. Ermənistan bunu yaxşı başa düşür və heç vaxt bunu unutmamalıdır".

Azərbaycan. - 2022.- 5 may. - № 92. - S. 13.

Diaspor fəaliyyətində gənclərin rolu

Gənclər təşkilatları gələcəkdə çətinliklə qarşılaşa bilərlər

Günel Qabilqızı

Gənclər təşkilatlarının formalaşdırılması dövlətin gənclər siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Ölkə rəhbərliyi gənclər siyasətini prioritet hesab edir və bu siyasətin həyata keçirilməsi üçün müvafiq qərarlar qəbul edir. Təşkilatlar gənclərin birləşərək öz imkan və bacarıqlarını konkret istiqamətlər üzrə səfərbər etmələri üçün əvəzsiz mühitdir. Gənclər bu təşkilatlarda həm öz məni axtarıb tapır, həm bir fərd kimi inkişaf edir, həm də vətəndaş cəmiyyətinin fəal iştirakçısı olurlar. Məhz bu səbəbdən gənclər təşkilatları ilə işin təşkili və bu istiqamətə dövlət qayğısı gələcək nəslin hərtərəfli inkişafını təmin edir.

Hazırda 300-dən artıq gənclər təşkilatı Ədliyyə Nazirliyində dövlət qeydiyyatındadır. Gənclər təşkilatlarının nizamnamə məqsədlərinə görə bir sıra fəaliyyət istiqamətləri var. Nizamnaməyə görə, təşkilatlar vasitəsilə gənclər Avropaya inteqrasiya və beynəlxalq mübadilə proqramlarında iştirak etmək hüququ qazanır. Eləcə də regionlarda yaşayan gənclərin sosial və təhsil problemlərinin həllində, vətənpərvərlik və vətəndaşlığın təşviq olunmasında iştirak edirlər.

Gənclər Birliyi Azərbaycanın ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak edir, mütəmadi olaraq sosial və ictimai layihələr həyata keçirir.

Yeni Azərbaycan Partiyasının Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov qəzetimizə gənclər təşkilatlarının fəaliyyətindən və öhdəliklərindən danışdı. Onun sözlərinə görə, yeni heyətdə formalaşdırılan Gənclər Birliyi həyata keçirdiyi layihələrlə partiya gənclərinin qarşısına qoyulan məqsədə ən uyğun şəkildə çatmaqdadır: “Həyata keçirdiyimiz layihələrdə gənclərin mənəvi inkişafını diqqətdə saxlayırıq. Gənclərlə mütəmadi görüşlər, diskussiyalar keçirir, onlara vətənpərvərlik hisslərinin aşılmasına çalışırıq. Bunlar hər biri fəaliyyət planına əsaslanaraq sistemli şəkildə həyata keçirilir. Cənab Prezidentin gənclərimizlə bağlı səsləndirdiyi vacib bir fikir var, bu, gənclərimizin müasir dövrün yeniliklərinə bələd, savadlı, dünyagörüşlü, eyni zamanda, öz tarixi-milli kökünə bağlı şəkildə formalaşdırılmasıdır. Bu da YAP Gənclər Birliyi olaraq fəaliyyət prioritetlərimizin əsas özəklərindən birini, başlıca prinsipimizi təşkil edir. Belə ki, Azərbaycan gəncinin öz keçmişinə, ölkəsinə bağlı, vətənpərvər, dövlətçilik ənənələrinə sadıq, o cümlədən innovativ, yenilikçi yanaşmalara, dünyada baş verən rəqəmsal dəyişikliklərə reaksiya verə biləcək savadlı və təhsildə formalaşması üçün fəaliyyətlər həyata keçiririk”.

B.İslamov bildirib ki, gənclərin öhdəlikləri bu günün reallığı ilə böyük və əhəmiyyətlidir: “Vətən müharibəsinə qədər Azərbaycan gənclərinin üzərinə düşən əsas vəzifənin işğal altında olan torpaqları azad etmək olduğunu qeyd edirdik. Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın işğaldan azad olunması gənclərin üzərinə də yeni missiya gətirdi. Ölkəmizin inkişafına töhfə vermək, Azərbaycanın bütövlüyünü qorumaq, onun xaricdə tanınmasında fəal iştirak etmək gənclərimizin yeni öhdəliklərindən bir neçəsidir. Ölkəmizdə fəaliyyət göstərən gənclər təşkilatlarının da üzərinə bu öhdəliklər düşür.

Azərbaycan gənci bu gün vətənpərvər olmaqla yanaşı, həm savadlı, həm də dövrün çağırışlarına uyğun inkişaf etməlidir. Bu mənada gənclər təşkilatları ənənəvi formada həyata keçirdikləri layihə və təşəbbüslərə yeni yanaşmalar gətirməlidirlər. Çünki məhz milli şüurumuzu özündə ehtiva edən layihələri yeniliklərlə əhatə edərək gənclərin diqqətini cəlb etmək mümkündür. Əgər belə olmasa, gənclər təşkilatları gələcəkdə müəyyən çətinliklərlə qarşılaşa bilərlər. Hesab edirəm ki, bəzi təşkilatlar bunu nəzərə alır və çevik addımlar atırlar. Eləcə də digər təşkilatlar lazımı addımlar atıb, vaxtında öz fəaliyyətlərində dəyişikliklər etməlidirlər”.

Sədr qeyd edib ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diasporlarda gənclərin fəaliyyəti ön plana çıxarılmalıdır. “Çünki Azərbaycan gənci, eyni zamanda, beynəlxalq arenada ölkəmizin təmsilçisidir və xaricdə Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılmasında aparıcı şəxslərdən birinə çevrilə bilər. Xaricdə yaşayan Azərbaycan gəncləri düzgün və sağlam şəkildə şəbəkələşməlidir. Bu halda aktiv fəaliyyət göstərə bilərlər. Təbii ki, son illər Azərbaycan gənclərinin diaspor təşkilatlarda effektiv çalışmalarının şahidi oluruq. Bundan sonrakı dövrdə də gənclərin daha çox səy göstərəcəklərinə inanıram. Onu da qeyd etmək istərdim ki, ölkəmizdə fəaliyyət göstərən gənclər təşkilatları müxtəlif ölkələrdə yaşayan gənclərlə kommunikasiyalar quraraq bu istiqamətdə dəstək mexanizmi formalaşdırmaqla bilərlər. Sonrakı mərhələdə artıq

hər iki tərəf vahid bir məqsəd, Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması, ölkəmizin inkişafı üçün çalışmalıdır”.

Yeni Azərbaycan.-2022.-5 may.-№77.-S.6.

Zəfər qurultayı

Heydər Əliyev ideyalarının təntənəsi

İradə Əliyeva

Vətən müharibəsində qazandığımız zəfər milli dövlətçilik salnaməmizdə həm də ona görə müstəsna əhəmiyyətə malikdir ki, bu böyük qələbə yeni-yeni möhtəşəm tarixi günlərimizə vəsilə olur, qürurun ardınca qürur gətirir. Qələbəmizin simvolu olan Şuşada - mədəniyyət paytaxtımızda Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının keçirildiyi əlamətdar gün də dünyanın ən müxtəlif məkanlarında yaşayan həmvətənlərimizin milli yaddaşına fəxarət hissi kimi əks olundu. Bu möhtəşəm tədbir tarixə dünya azərbaycanlılarının Zəfər qurultayı kimi yazıldı.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev qurultaydakı proqram xarakterli nitqi ilə dünyadakı bütün soydaşlarımıza gələcəyə doğru aydın istiqamət verdi. Dünya azərbaycanlılarını şəxsiyyətinin qüdrəti ilə Azərbaycan maraqları ətrafında daha da sıx birləşdirdi.

Qalib xalq - Müzəffər Komandan

Bu qurultayın məhz Şuşada keçirilməsi böyük rəmzi mənə kəsb edir. Əvvəla Azərbaycanın tarixi zəfəri bütün dünya azərbaycanlılarının qələbəsidir. 44 günlük müharibə zamanı hər bir soydaşımızın ürəyi qəlbən, ruhən doğma torpağı ilə döyünürdü. Tarixi Vətən qarşısındakı mənəvi məsuliyyətini duyan yurddaşlarımız qələbəyə töhfə verməyə çalışırdı. Bu da təbii idi. Çünki Azərbaycanın kədəri bütün soydaşlarımızın ümumi kədəri, sevinci ortaq sevincidir.

Həmin tarixi anlarda dünya bizə baxırdı, hamının nəzəri Azərbaycanda idi. Birinci Qarabağ müharibəsindəki məğlubiyyətimiz, yaşadığımız faciələr həmvətənlərimiz üçün də müəyyən nisgillik, komplekslər yaratmışdı. İstəsək də, istəməsək də, məğlubiyyət sıxıntısından qurtula bilmirdik. Bu onilliklərdə ən böyük arzumuz Azərbaycanın itirilmiş torpaqlarının azadlığı, milli qürurumuzun bərpası idi. Müzəffər Ali Baş Komandan ordumuzun gücü ilə Azərbaycanın qələbəsini təmin etdi və milli qürurumuzu özümüzə qaytardı. Bizi bütün dünyaya qalib xalq kimi təqdim etdi. Vətənin zəfəri, misilsiz ruh yüksəkliyi bütün dünya azərbaycanlılarının qəlbini iftixar hissi ilə doldurdu, sarsılmazlığını, qətiyyətini yüksəltdi. Artıq beynəlxalq aləm Azərbaycanı indi daha həssaslıqla öyrənməyə başlayır. Dünya ölkəmizin yürütdüyü inkişaf siyasətindən, əldə etdiklərindən nəticə çıxarmağa daha meyilli görünür. Çünki Azərbaycan dövləti o qədər də uzun olmayan illər ərzində çoxlarının xəyal belə etmədiklərini gerçəyə çevirməyi bacarıb. Dövlətimiz regionda yeni reallıqlar yaradıb. Yeni maraqlar formalaşdırıb. Dünən üçün aktual olanlar bu gün artıq öz əhəmiyyətini itirməyə başlayır. Gələcəklə bağlı yeni strateji baxışlar müəyyənləşib. Bəşəriyyət, qlobal beyin mərkəzləri mövcud problemlərin həlli üçün yeni yollar axtarır. İnnovasiyalar, informasiya texnologiyaları, yaradıcı güc həyatımızı dəyişir. Qlobal iqtisadiyyat yeni imkanların axtarışına çıxır.

"Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada dünya azərbaycanlılarının qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə, zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır" deyən dövlət rəhbərimiz bir daha bəyan edir ki, bundan sonra xalqımız müzəffər xalq kimi, dövlətimiz qalib dövlət kimi yaşayacaq. Bu həm Azərbaycan vətəndaşları, həm də dünyada yaşayan azərbaycanlılar üçün çox böyük xoşbəxtlikdir: "Bu tarixi missiyamı həyata keçirən bizim qəhrəman övladlarımız tarix qarşısında, xalq qarşısında, Vətən qarşısında misilsiz xidmətlər göstərmişlər. Müstəqillik dövründə yetişən gənclər, vətənpərvərlik ruhunda yetişən gənclər bu tarixi hadisəni, tarixi müjdəni Azərbaycan xalqına bəxş etmişlər".

Zəfər ruhu

Bizə bu qələbəni Ulu Öndər Heydər Əliyevin, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin yetişdirib vətənpərvərlik ruhunda tərbiyə etdiyi gənclik qazandırdı. Bu, Azərbaycanın ən böyük nailiyyətlərindən biridir. Ürəyi yurd sevgisi ilə dolu, qürurlu, yüksək ruhlu, milli-mənəvi dəyərlərə yiyələnmiş, torpağına, xalqına bağlı gənclik. Onlar gözlərini açıb Azərbaycanı güclü, qüdrətli, mübariz, öz milli məqsədlərinə

doğru addım-addım irəliləyən görüblər. Ölkəmizin nailiyyətlərini gündəlik həyat tərzi kimi yaşayıblar. Dövlətimizin varlığını, gücünü, dəstəyini, diqqət və qaygısını hər zaman hiss ediblər. Vətən, dövlət bu gənclik üçün sadəcə söz deyil, adi təsəvvür deyil. Bu, sarsılmaz inamdır, arzulara çatmaq üçün mənəvi və maddi güc mənbəyidir. Vətən evinin abadlığıdır, inkişafdır, dünyaya qovuşmaqdır, qlobal proseslərin güclü bir hissəsi olmaqdır. Azərbaycan gəncliyi bu dövətdə, bu Vətəndə öz gələcəyini aydın görə bilir. Ona görə də Azərbaycanın inkişafına töhfə verməyə, Vətən naminə misilsiz fədakarlıqlar göstərməyə hər zaman hazırdır.

Qarabağı, Şərqi Zəngəzuru heç zaman görməyən, amma aparılan vətənpərvərlik tərbiyəsinin gücü ilə o torpaqları bütün ruhu ilə hiss edən Azərbaycan gəncliyi Ali Baş Komandanın əmri ilə silaha sarılıb torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad etdi. Üçrəngli bayrağımızı azadlığına qovuşmuş yurdlarımızda qaldırdı.

Azərbaycanın müstəqilliyi dövründə, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin siyasi irsi işığında, azərbaycançılıq ideyasının təsir gücü ilə formalaşan bu gəncliyə Azərbaycan Prezidenti öz qətiyyəti, mətinliyi, xalqımızın milli maraqlarından bir addım da olsun geri addım atmaması ilə hər zaman şəxsi nümunə olub. Ali Baş Komandan İlham Əliyevin müəllifi olduğu tarixin ən qüdrətli Azərbaycanının verdiyi əminlik, inam, əzmkarlıq gənclərimizi qələbəyə, bu amal uğrunda fədakarlığa səsləyirdi. Şuşanın sıldırım qayalarından kəndirlə dırmanaraq yüngül silahlarla ermənilərin tankının, topunun üzərinə atılan, düşmənin başına od ələyən Azərbaycan gəncliyinin gücü, fədakarlığı bu ruhdan irəli gəlirdi.

Bu gün getdiyimiz bütün yolları Şuşaya qovuşduran Zəfər yolu, ölkəmizin müxtəlif guşələrinə yaradılan və Azərbaycanın bu şanlı qələbəsini əks etdirən Zəfər muzeyləri də möhtəşəm tariximizi bizə xatırladır. Milli qururumuzun miqyasını daha da böyüdür.

Ona görə də Azərbaycan Prezidenti çıxışlarında hər zaman bu məqama xitab edir. Zəfər ruhunun əhəmiyyətini, müzəffər bir xalq olmağın qururunu diqqətə çatdırır. Dövlət başçısının Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayındakı çıxışı da bunun daha bir təcəssümü oldu.

Ulu Öndərin amalları yerinə yetirilir

Şuşada keçirilən bu möhtəşəm tədbirin bir önəmli məqamı da vardı. Yada salaq ki, dünya azərbaycanlılarının ilk qurultayı 2001-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə keçirilmişdi. Ümummilli Lider bu qurultayda dərin məzmunlu çıxış etmişdi. Çıxışının mühüm bir hissəsində də Qarabağ problemi ilə bağlı fikirlərini soydaşlarımızla bölüşmüşdü. Bildirmişdi ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü gec-tez bərpa edəcək. İşğal altındakı torpaqlarımız azad olunacaq. Azərbaycan xalqı öz əzəli-əbədi yurdlarına qayıdacaq.

21 il sonra Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən V Qurultayı Ulu Öndərin bu ümidinin, gələcəyə müdrik baxışının təntənəsi idi. Eyni zamanda bu gerçəklik bir daha öz təsdiqini onda tapdı ki, Heydər Əliyevin dövlətçilik amalları yerinə yetirilir. Bu böyük dövlət adamının yarımçıq qalmış arzuları həyata keçirilir. Azərbaycan Prezidenti bununla bağlı çıxışında dedi: "Biz - Ulu Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir. Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşıblar və böyük həvəslə Şuşaya, qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını bax, belə günəşli hava ilə qarşılayır və bu, bir daha onu göstərir ki, bura bizim tarixi torpağımızdır. Hətta təbiət, Günəş də bizimlə həmrəydir".

İllərlə həsrətdə olduğumuz, hər yeni şəkli rastımıza çıxanda nisgillə, kədər içində baxdığımız Şuşada dünya azərbaycanlılarının qurultayının keçirilməsi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yaratdığı, nail olduğu tarixi reallıqdır. 2003-cü ilin oktyabrında xalqın dəstəyi ilə Azərbaycanın rəhbəri seçildiyi, Prezident kimi xalq qarşısında and içdiyi ilk gündən torpaqlarımızın azadlığı onun üçün ən mühüm məsələ oldu. Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpası və postmünaqişə dövründə proseslərin ölkəmizin milli maraqlarına uyğun inkişaf etdirilməsi ölkə rəhbərinin həyata keçirdiyi siyasətin başlıca vəzifəsi kimi daim öndə tutuldu. Azərbaycan Prezidenti bu istiqamətdə ardıcıl, düzgün və məqsədyönlü siyasət həyata keçirdi.

Tarixi zəfərimizin təməlinə Azərbaycanın güclü iqtisadiyyatı durur. Ulu Öndər Heydər Əliyevin müəyyən etdiyi iqtisadi inkişaf xəttini Prezident İlham Əliyev ən yüksək səviyyəyə yetirdi. Azərbaycan sosial-iqtisadi inkişaf göstəricilərinə görə dünyanın öncül ölkələrindən biri kimi tanındı. Azərbaycanın bütün parametrlər üzrə iqtisadi müstəqilliyi təmin edildi. Güclü iqtisadiyyat ölkədə güclü ordunun

qurulmasına imkan verdi. Azərbaycan dünyanın nümunəvi ordularından birini qurdu. Ölkəmizin malik olduğu maddi imkanlar, geniş xarici tərəfdaşlıq əlaqələri hesabına hərbi qüvvələrimiz ən təkmlil silahlarla təchiz edildi. Vətən müharibəsi zamanı Azərbaycanın XXI əsrin innovativ müharibəsini aparması, qarşı tərəfdə mülki şəxslərə heç bir xəter yetirmədən məqsədlərinə nail olan və bu gün dünyanın aparıcı hərbi məktəblərində nümunə kimi öyrənilən döyüş əməliyyatlarının uğuru bunun sayəsində idi. Azərbaycan bununla müasir herb, ləyaqətli müharibə nümunəsini ortaya qoydu. Böyük şəhərlərimizi ağır silahlarla, raketlərlə atəşə tutub yüzlərlə dinc sakinimizi qətlə yetirən Ermənistandan fərqli olaraq düşmənin yalnız hərbi obyektlərini hədəfə aldı. Cəmi 44 gün ərzində Ermənistan ordusunun 4-5 milyard dollarlıq hərbi texnikasını tamamilə məhv etdi. Ermənilərin öz orduları haqqında formalaşdırdıqları mif darmadağın oldu.

Orası da var ki, ordu hər nə qədər güclü və müasir silahlarla təchiz edilmiş sayılsa da, cəmiyyətdə milli birlik olmadan qələbə qazanmaq çətindir. Prezident İlham Əliyev Azərbaycan cəmiyyətində milli birliyi təmin etdi. Cəmiyyətimizdə formalaşan yeni siyasi mədəniyyət, müxtəlif məsələlər ətrafında fikir ayrılıqlarından, diskussiyalardan asılı olmayaraq Vətən maraqlarından söhbət gedəndə hamının bir araya gəlib yumruq kimi birləşməyi bacarması tarixi qələbəmizə öz töhfələrini verdi. Dövlətimizin rəhbəri eyni zamanda cəmiyyətdə yüksək vətənpərvərlik əhvali-ruhiyyəsi yaratmağa müvəffəq oldu. Bunu da məhz özünün şəxsi nümunəsi hesabına təmin etdi. Bu baxımdan böyük zəfərimiz Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan xalqı qarşısında tarixi, misilsiz xidmətidir və aradan əsrlər keçəndən sonra da bu zəfər dövlət rəhbərimizin adı ilə xatırlanacaq.

Sözlə əməlin vəhdəti

Tarixi zəfər dövlət başçısının şəxsiyyət olaraq sözübütövlüyünü, ideallarına, məqsədlərinə sadiqliyini, mətinliyini bir daha sübuta yetirir. Azərbaycan Prezidenti bütün çıxışlarında vurğulayırdı ki, xalqımız heç zaman işğalla barışmayacaq. Torpaqlarımızı nə yolla olursa-olsun azad edəcəkdir. Heç bir təzyiq və təhdid qarşısında milli maraqlarımızda geri addım atılmayacaq. Prezident İlham Əliyev bunu dünya azərbaycanlılarının bundan əvvəlki qurultaylarındakı çıxışları zamanı da bəyan edirdi. Bu günün reallığı, dünya azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən Zəfər qurultayı dövlət başçımızın sözü ilə əməlinin vəhdətini, vəhdində hər zaman qəti olmasını, üzərinə götürdüyü bütün öhdəlikləri həmişə yerinə yetirdiyini bir daha əyani şəkildə sübut etdi.

Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qazanılmış bu zəfərin tarixi əhəmiyyəti son dərəcə böyükdür. Bu, təkəcə bir xalqın silaha sarılaraq öz torpaqlarını mənfur qonşularından azad etməsi deyil. Azərbaycan təkəcə Ermənistanla, dünya erməniliyi ilə deyil, həm də onların çox güclü himayədarları ilə mübarizədə qalib oldu. Ona görə də bu, misilsiz bir qələbədir. Bu qələbəni isə Azərbaycan Prezidentinin həyata keçirdiyi məqsədyönlü siyasət təmin etdi. Xarici ölkələrdə yaşayan milyonlarla soydaşımız da Azərbaycanın haqq işinə dəstək verdi. Səsimizi yaşadıqları ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırdı.

Bu işin daim davam etdirilməsinə yenə də böyük ehtiyac var. Çünki müharibə başa çatdısa da, Azərbaycana qarşı ərazi iddiaları hələ başa çatmayıb. Dünyada sayı getdikcə artan, sıraları genişlənen dostlarımızla yanaşı, bizə bədxah münasibət bəsləyənlər, Azərbaycanı zəif, çarəsiz görmək istəyənlər, başımızın böyük inkişaf hədəflərindən sənə münəfişlərə qarışmasını arzulayanlar da az deyil. Onillərlə münəfişlərin həlli istiqamətində heç bir irəliləyiş əldə etməyən, işğala son qoymaqdansa işğal əbədləşdirməyə çalışan ATƏT-in Minsk qrupunun yarıtmaz fəaliyyəti buna bir sübutdur.

Yeni reallıqlar dövrü

Azərbaycan tarixi zəfəri ilə beynəlxalq reallıqları da dəyişdi. Postmüharibə dövrünün gerçəklikləri Azərbaycanın bu çətin sınaqdan da şərəflə çıxdığını və bütün dünyanın regionda yaranmış yeni reallığı qəbul etdiyini göstərir. Belə ki, aparıcı beynəlxalq təşkilatlar postmüharibə reallıqlarını qəbul edib. BMT Şuşada beynəlxalq tədbir keçirib. Avropa İttifaqı hazırda Azərbaycan-Ermənistan arasında normallaşma prosesində çox fəal iştirak edir. Bu gün danışıqlar prosesi Azərbaycan Prezidentinin irəli sürdüyü, Ermənistanın baş nazirinin də razılaşdığı 5 prinsip əsasında həyata keçirilir. Artıq ATƏT-in Minsk qrupu yoxdur. Qoşulmama Hərəkatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, digər aparıcı beynəlxalq təşkilatlar Azərbaycanın mövqeyini dəstəkləyir və postmünəfişə reallıqlarını qəbul edirlər. Postmünəfişə reallıqları qonşu ölkələr tərəfindən də qəbul olunur. 3+3 formatında əməkdaşlıq platformasının yaranması da bunun bir təzahürüdür. Eləcə də dünyanın ABŞ, Böyük Britaniya kimi aparıcı ölkələrinin rəhbərlərinin

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevə göndərdikləri məktublarda onların yeni geosiyasi reallığı qəbul etdikləri və bu prizmadan fikir yürütdükləri aydın görünür.

Bir dəyişməz reallıq da var. Qarabağ, Şərqi Zəngəzur - zəfərimizin rəmzi olan Şuşa bizim əzəli-əbədi torpaqlarımızdır. Otuzillik işğal dövründə Ermənistan bu ərazilərdə inkişaf adına heç bir iş görə bilmədi. Əksinə, Şuşa da daxil olmaqla qurulu şəhərlərimiz, kəndlərimiz barbarcasına dağıldı, tar-mar edildi, geridə ancaq xarabalıqlar qaldı. Bütün bunlar da göstərir ki, ermənilər uydurduqları bütün saxta miflərə, həyasız iddialara rəğmən bu torpaqların onlara məxsusluğuna və Azərbaycan ərazilərini uzun illər ərzində əllərində saxlaya biləcəklərinə özləri də inanmayıblar. Ona görə də yalnız dağıdıcılıq və talançılıqla məşğul olublar. Azərbaycan dövləti isə bu gün azad yurdlarımızda həyata keçirdiyi quruculuq-bərpa tədbirləri ilə dünyaya tamamilə başqa gerçəkləri göstərir. Bu gerçəklərin ayrı-ayrı ölkələrin ictimaiyyətinə çatdırılması, dünyada Azərbaycanın müəllifi olduğu tarixi reallıqlar haqqında aydın təsəvvürün yaradılması, ölkəmizin regionda sülh, əməkdaşlıq, davamlı inkişaf arzusunun təqdim olunması isə dünyanın dörd bir yanında yaşayan soydaşlarımızın bir missiyasıdır. Zəfər qurultayının bir ali məqsədi də budur.

İnkişaf, quruculuq tərəfdarı olan ölkələrin sırasının genişlənməsi dünyanın xoşbəxt gələcəyinin zəmanətçisidir. Bu müqəddəs arzunun yolu isə yalnız sülhdən keçir.

Azərbaycan. - 2022.- 6 may. - № 93. - S. 12.

Tarixi missiya: Dünya Azərbaycanlılarını Zəfər Qurultayına aparan yol

Anar Nağıyev,
Bakı Slavyan Universitetinin rektoru

Müasir Azərbaycan dövləti dinamik inkişaf dövrünü yaşayır. Vətən müharibəsində qazandığımız şanlı Qələbə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında Azərbaycan xalqının birlik və tükənməzlik rəmzinə çevrildi. Zəfərimizin təməlində ümummillə lider Heydər Əliyevin müdrik inkişaf strategiyasının zəngin irsinin nəticələri öz əksini tapmışdır.

2020-ci il noyabrın 8-də Şəhidlər xiyabanında tarixi Zəfər münasibətilə xalqa müraciət edən Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev demişdir: “Mən xoşbəxtəm ki, ata vəsiyyətini yerinə yetirdim!”. Qarabağın, Şuşanın və digər işğal olunmuş torpaqlarımızın azad olunması ulu öndər Heydər Əliyevin öz siyasi varisinə tarixi vəsiyyəti idi. Bu vəsiyyətin yerinə yetirilməsi siyasi varisin tarix qarşısında ən böyük missiyalarından biri idi.

Azərbaycan dövlətinin inkişafında əsas ideologiyanın azərbaycançılıq olduğunu bəyan edən ulu öndər Heydər Əliyev, onu dövlət siyasətinə çevirmişdir. Azərbaycançılıq məfkurəsi dünya azərbaycanlılarının birliyinin və həmrəyliyinə təşəkkülü baxımından da əvəzsiz tarixi əhəmiyyətə malik olmuş, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin Azərbaycan naminə təşkilatlanmasında mühüm rol oynamaqdadır. Bu məqsədlə dövlət səviyyəsində aparılan siyasət və həyata keçirilən fəaliyyət mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi istiqamətində atılan mühüm addımlardan biri olan dünya azərbaycanlılarının qurultayları sisteməlik xarakter almaqla mühüm inkişaf mərhələlərini keçmişdir. 2001-ci ildən etibarən keçirilən bu qurultaylar yalnız xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarının əlaqələndirilməsi kontekstində deyil, eləcə də ölkəmizin inkişafının müxtəlif mərhələlərində soydaşlarımızın potensialının milli dəyərlərimizin qorunması və təbliği işində də səfərbər edilməsi xarakteri daşıyır. Bu fəaliyyət, təbii ki, həm ölkəmizin davamlı inkişafı prosesində, həm də dünyanın istənilən nöqtəsində haqq səsimizin təmsilçiliyinin gücləndirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Dünya azərbaycanlılarının əlaqələndirilməsi fəaliyyətinin müzakirə platformasını təşkil edən, 2001-ci ildən etibarən beş dəfə toplaşmış Dünya azərbaycanlılarının Qurultaylarını xarakterinə və təsadüf etdiyi tarixi reallıqların xüsusiyyətinə görə aşağıdakı şərti mərhələlər çərçivəsində də təhlil etmək təklif olunur.

Dünya azərbaycanlılarının əlaqələndirilməsinin təşkili dövrü

Bu dövr 1990-cı illərin ilk yarısında ərazisinin 20%-ni itirmiş, iqtisadiyyatı zəifləmiş, beynəlxalq aləmdə etibarlı mövqə qazanmaq imkanından məhrum edilmiş, dövlətçiliyinin qorunması məsələsi sual altında qalmış bir ölkənin bütün daxili və xarici resurslardan istifadə edərək öz milli kimliyini qorumaq və milli-dövlətini inkişaf etdirmək kimi reallıqlarla üz-üzə qaldığı dövr idi. 1993-cü ildən etibarən milli dövlətin sütunlarının möhkəmləndirilməsi istiqamətində aparılan siyasətin kökündə duran mühüm addımlardan biri milli ideologiyanın, azərbaycançılıq məfkurəsinin qoyulması ulu öndər Heydər Əliyevin ən mühüm tarixi missiyalarından idi. Məhz azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşmiş xalq Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünün yaratdığı ağır nəticələr dövründə öz dövlətçiliyini qoruya bildi. Azərbaycanın haqq səsinin yüksəldilməsində xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin oynayacağı rol yüksək qiymətləndirən Ulu Öndər onların sovet dövründə müxtəlif basqı və qorxu altında doğma vətənlə itirilmiş əlaqələrinin bərpası üçün mühüm addımlar atdı. Bu xüsusda Dünya Azərbaycanlılarının Birinci Qurultayı mühüm platformalardan birinə çevrildi. Birinci qurultayın özəlliyi ilk növbədə təşkilatlanma və diasporların gücləndirilməsi üçün kordinasiya və müzakirə xarakteri daşıyır, sonrakı addımlar üçün siyasət mesajı rolunu oynayır. Diaspor təşkilatlarının formalaşmasına və inkişafına, ayrı-ayrı ölkələrdəki azərbaycanlı icmaların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsinə mühüm töhfələr verən I qurultay Ulu Öndərin “Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!” sözləri ilə tarixə yazıldı və bu kəlmələr dünyanın istənilən guşəsində hər bir azərbaycanlı tərəfindən iftixarla səsləndirilməkdədir. Məhz Ulu Öndərin 23 may 2001-ci ildə imzaladığı müvafiq Sərəncama uyğun olaraq xaricdə yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi,

dünya azərbaycanlıları arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin müzakirə edilməsi zərurəti nəzərə alınaraq Dünya Azərbaycanlılarının Birinci Qurultayının keçirilməsi haqqında qərar verilmişdir. Müstəqilliyinin ilk dekadasının tamamında müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi milli maraqlarımızın təşviqi baxımından uzunmüddətli uzaqgörən siyasətin mühüm tərkib hissəsi idi. Xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin ölkəmizin inkişaf perspektivləri üzrə müzakirələrə cəlb edilməsi sovet dövlətinin qadağaları şəraitində öz doğma yurdu və xalqı ilə təmasları minimuma endirilmiş diaspor nümayəndələrinin ölkədə gedən inkişaf proseslərinə cəlb olunmasının mühüm təzahürlərindən idi. Təsədüfi deyil ki, ilk qurultaydan başlayaraq iştirakçıların müzakirə predmetləri sırasında Ermənistanın Azərbaycana təcavüzünün aradan qaldırılması və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün təmin olunması məsələsinin müzakirəsi də yer almışdı.

Beləliklə, müstəqilliyin onuncu ilinin tamamında ölkənin qarşısında duran çağırışların, eləcə də inkişaf məsələlərinin müzakirəsi məqsədi ilə Dünya azərbaycanlılarının mühüm diskussiya platforması yaradıldı. Məhz bu platforma, ölkənin inkişafının sonrakı mərhələlərinin xarakterinə uyğun olaraq xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi və dəstəklənməsi kontekstində mühüm əhəmiyyət kəsb edirdi.

Dünya Azərbaycanlılarının əlaqələndirilməsinin institutlaşması dövrü Məhz birinci qurultayın ardınca diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinin dəstəklənməsi, bu istiqamətdə dövlət siyasətinin institutlaşdırılması dövrü başladı. 1990-cı illərin əvvəllərindən fərqli olaraq sonrakı illərdə, xüsusilə də 2000-ci illərdən etibarən Azərbaycan Respublikasında milli dövlət quruculuğu prosesinin sürəti, o cümlədən ölkənin yüksəlməkdə olan beynəlxalq imici və region ölkələri sırasında tutduğu liderlik mövqeyi xaricdə yaşayan həmvətənlərimizi ruhlandırmaqla yanaşı, onların təşkilatlanması sahəsində də yeni bir mərhələnin başlanğıcını qoymuşdur. Birinci və ikinci qurultaylar arasındakı dövr ərzində xaricdə yaşayan həmvətənlərimizlə bağlı qanunvericilik bazası formalaşdırılmış “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” Qanun qəbul edilmiş, müvafiq idarəetmə strukturu - Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi – indiki Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılmışdır.

Beləliklə, Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə 2006-cı ilin mart ayında keçirilmiş ikinci qurultay artıq institusionallaşan fəaliyyətin müzakirə və hesabat platformasına çevrilməyə başlamışdır. Qurultayın əsas məramları sırasında Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında fəaliyyətin gücləndirilməsi və Dünya azərbaycanlılarının fəaliyyətinin koordinasiyanın təşkili dururdu. Məhz bu Qurultay çərçivəsində dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurası yaradılmış və Prezident İlham Əliyev yekdilliklə Şuranın sədri seçilmişdir.

Dünya azərbaycanlılarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi istiqamətində aparılan sistemətilik addımlar sonrakı dövrlərdə də davam etmiş, 2009-cu ildə Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının toplantısında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Xartiyası qəbul edilmişdir. Üçüncü qurultaya qədər atılmış mühüm addımlar sırasında Dünya azərbaycanlılarının müxtəlif ölkələrdə əlaqələndirmə tədbirlərinin keçirilməsi ilə də yadda qalmışdır. Bu xüsusda, Prezident İlham Əliyevin dəstəyi ilə 2010-cu ildə Frankfurtda Dünya Azərbaycanlı Gənclərinin Konqresinin keçirilməsi əlamətdar əhəmiyyətə malikdir.

Qeyd olunmalıdır ki, şərti olaraq bu mərhələyə ikinci və üçüncü qurultaylar arasındakı dövrləri daxil etmək mümkündür. Müstəqilliyimizin iyirminci ilinə həsr edilmiş və 2011-ci ilin iyun ayında keçirilən üçüncü qurultayda Prezident İlham Əliyevin nitqində növbəti beş il, on il ərzində Azərbaycanın potensialının sürətli inkişaf səviyyəsi haqqındakı qeydləri Dünya azərbaycanlılarına verdiyi mühüm mesajlarından idi. Sonrakı dövrlər bu mesajların aktuallığını aydın nümayiş etdirəcəkdi.

İnformasiya savaşında təşkilatlanma dövrü

Vətən müharibəsinin gedişi zamanı Prezident İlham Əliyevin dünyanın qabaqcıl mətbuat orqanlarına müsahibələri informasiya dövründə bu savaşın liderini əvvəlcədən müəyyən etmişdi. Sonradan 2022-ci ilin aprelində Zəfər Qurultayındakı nitqində müharibə dövründən bəhs edərkən Prezident İlham Əliyev bu dövrdə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların öz imkanlarından istifadə edərək Azərbaycanın haqq səsinin ucaldılmasında davamlı fəaliyyət göstərdiklərini bildirəcəkdi. Ancaq Zəfərə qədər gediləsi mühüm bir dövr var idi və bu yolda informasiya savaşını qazanmaq vacib idi.

Dünya azərbaycanlılarının əlaqələndirilməsi siyasətinin və Prezident İlham Əliyevin bu qurultaylardakı nitqlərinin müqayisəli təhlili ötən dövr ərzində xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla aparılan işin ölkənin inkişaf dinamikasına uyğun olmaqla Qarabağ Zəfərinə davamlı hazırlığın məntiqi çərçivəsində baş verdiyini anlamağa imkan verir. Dövlət başçısının Zəfər Qurultayında dediyi kimi, Qarabağ münaqişəsinin həll edilməsi Prezident olaraq cənab İlham Əliyev üçün başlıca vəzifə olub. Bu vəzifənin həyata keçirilməsi üçün istər Vətən müharibəsinə qədər, istərsə də müharibə dövründə informasiya müharibəsində savaşı qazanmaq çox vacib idi. Bu tezis əhəmiyyəti öz aktuallığını müharibədən sonrakı dövrdə də saxlamaqdadır.

Beləliklə, Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə 2016-cı ilin iyun ayında keçirilmiş dördüncü qurultayda verilmiş mühüm mesajlar sırasında azərbaycanlıların əzəli torpaqlarına qayıdışı və informasiya müharibəsinin aparılmasına hazır olmaqla bağlı verilmiş mesajlar siyasi elm sahəsində təcrübə (empirik) tədqiqat elementləri kimi də mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan Ordusunun 2016-cı ilin Aprel Zəfərinin fonunda verilmiş mesaj sanki Dünya azərbaycanlılarını daha böyük informasiya savaşında qalib olmağa səsləyirdi. Məhz bu qurultaydakı nitqini “Eşq olsun, Azərbaycan Ordusuna! Yaşasın Azərbaycan!” şüarı ilə bitirən ölkə başçısının növbəti qurultayda iştirakının statusu yalnız Müzəffər Ali Baş Komandan kimi, çıxışının ilk cümləsi isə belə başlamalı idi: “Hörmətli qurultay iştirakçıları, sizi səmimiyyətlə qarşılayıram, Şuşaya, Qarabağa xoş gəlmisiniz!”.

Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayı

Təsadüfi deyildir ki, ulu öndər Heydər Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpa olunacağını və bu işdə diasporun rolunun yüksək olacağını, eləcə də müxtəlif tədbirlərdə işğal edilmiş ərazilərin azad olunacağına inamını dayanmadan vurğulamış, dövlətin resurslarını bu məram üçün səfərbər etmişdir. 2022-ci ilin aprel ayında keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayındakı çıxışında Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin 2001-ci ildə birinci qurultayda səsləndirdiyi fikirlərin Onun davamçılarının gerçəyə çevirdiklərini xüsusi olaraq vurğulamışdı.

Azad Şuşa şəhərində keçirilmiş Zəfər Qurultayı Azərbaycan tarixinin növbəti şanlı səhifəsi olmaqla Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin gücləndirilməsi istiqamətində yeni bir keyfiyyət mərhələsi, ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyünə təhdid yaratmaq istəyəcək qüvvələrə isə ciddi xəbərdarlıq idi. Prezident İlham Əliyevin qeyd etdiyi kimi, müharibənin başa çatmasına baxmayaraq, bundan sonra da xaricdə yaşayan azərbaycanlıların informasiya məkanında dövlətimizin haqq səsinin ucaldılmasında rolu vacibdir. Ölkə rəhbərinin öz çıxışında qurultay iştirakçılarını müzəffər xalqın nümayəndələri kimi salamlaması, Qarabağa və Azərbaycana xitabən Zəfər ifadəsini davamlı şəkildə vurğulaması Dünya azərbaycanlılarının qarşısında daha böyük missiyaların durduğuna işarə edir. Bu missiya müzəffər xalqın və dövlətin Qələbəsinin qorunması və möhkəmləndirilməsi, quruculuq fəaliyyətinin və inkişafın növbəti mərhələlərində iştirakdan ibarətdir.

İki sahil.-2022.-6 may.-№78.-S.4.

Diaspor hərəkətinin inkişafında yeni mərhələ

Şəbnəm Həsənova,
politoloq

Suveren sərhədlər və ərazi təhlükəsizliyi məsələlərindən əlavə münaqişələr insanların həyatına da birbaşa təsir göstərir və münaqişədə iştirak edən insanlarla eyni etnik kökləri, əlaqələri paylaşan, uzaq ölkələrdə yaşayan diaspor icmaları da bu məsələdə bilavasitə iştirakçı qismində çıxış edirlər. Beləliklə, münaqişələrin həlli çox vaxt münaqişə arenasının bilavasitə, coğrafi sər

Diaspor təşkilatlarının və üzvlərinin vətən səsələrinin dünyaya gur çatdırılması işi doğma dövlətin, siyasi, iqtisadi, hərbi cəhətdən güclü olması ilə birbaşa bağlıdır. Bu istiqamətlərin hər biri diaspor qurumlarının təşkilatlanmasının həyati elementlərindən biridir. Vətən müharibələrinin qələbə ilə yekunlaşmasında və münaqişənin həllində diasporun təsiri o qədər güclü rol oynayır ki, liderlərdən də diasporun üstünlüklərini düzgün dəyərləndirmək tələb olunur. Bu düzgün dəyərləndirmə və uzaqgörən siyasət Azərbaycan xalqının milli maraqlarının hər zaman ən yüksək səviyyədə təmin olunması istiqamətində əməli addımlar atan xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin siyasətinin ayrılmaz bir parçası idi.

Ölkəmizdə milli diaspor fəaliyyətinin təməli Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən 1991-ci il dekabrın 16-da imzalanan “Dün-ya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Birlik Günü haqqında” qərarla qoyuldu. Ümummilli liderin 1993-cü ildə xalqın təkidi ilə yenidən hakimiyyətə gəlməsi ilə digər sferalarda olduğu kimi, diaspor quruculuğu işində də əsaslı dönüş nöqtəsi ilə müşahidə olundu. Milli diaspor quruculuğu işində ümummilli lider Heydər Əliyevin 2001-ci il 23 may tarixli “Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında” sərəncamı əhəmiyyətli addım oldu. Elə həmin il bu sərəncama əsasən, noyabr ayının 9-10-da Bakıda dünya azərbaycanlılarının ilk qurultayı keçirildi və orada Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvləri müəyyənləşdirildi. Tarixi əhəmiyyətə malik olan bu qurultay dünyada yaşayan soydaşlarımızın azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında sıx birləşərək, təşkilatlanması işində əhəmiyyətli rol oynamaqla yanaşı, milli diaspor hərəkətinin inkişafında yeni bir mərhələnin başlanğıcını qoydu.

2002-ci il iyulun 5-də ulu öndər Heydər Əliyev “Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” fərman imzaladı. Həmin il dekabrın 27-də isə “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haq-qında” Qanun qəbul edildi. Məhz bu addım da dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması prosesinin daha da gücləndirilməsinə, vahid amal uğrunda birləşməsinə böyük təkan verdi. Ümummilli lider Heydər Əliyevin uzaqgörən siyasi xətti onun layiqli varisi Prezident İlham Əliyev tərəfindən daha da inkişaf etdirildi. Bu mütərəqqi xətt diaspor siyasətinə də olduqca müsbət təsir etdi. Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr tarixli sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Böyük fəxr və qürur hissi ilə deyə bilirik ki, İkinci Qarabağ müharibəsinin hər dəqiqəsində Azərbaycan xalqının qəhrəman oğulları döyüş meydanında zəfər tarixi yazırdısa, dünyanın hər bir bucağında yaşayan azərbaycanlılar da gecə-gündüz dayanmadan böyük şəhərlərin küçələrində əllərində Azərbaycanın üçrəngli bayrağını dalğalandıraraq, o bayrağın Vətən torpaqlarımızda gənc oğullarımızın canı-qanı bahasına ucaldılacağını bütün dünyaya car çəkirdilər. Heç şübhəsiz, cəbhədən gələn ən xırda xəbər, işğaldan azad etdiyimiz hər qarış torpaq dünya azərbaycanlılarının gücünə güc qatır, milli maraqlar və Prezident İlham Əliyevin siyasətinin ətrafında daha sıx birləşirdilər.

Azərbaycan diasporunun birlik və həmrəyliyinə ən yüksək səviyyəsini yaşama-sı möhtərəm Prezidentimizin bu sahəyə verdiyi xüsusi önəm nəticəsidir. Müxtəlif elmi ədəbiyyatlarda diaspor öz Vətəninə taleyini təyin edən sülh danışıqlarında “üçün-cü səviyyəli” oyunçular kimi dəyərləndirilsə, təcrübədə sübut olunur ki, münaqişə meydanından kənarında olsa da, fəaliyyəti tez nəzərə çarpır. Diaspor nümayəndələri apardıqları təbliğatla yaşadıkları ölkələrdə doğma Vətən barədə anlayış formalaşdırırlar. Bu anlayış diaspor nümayəndələrindən tarixi hadisələrə nəzər salmaqla cari gündəmə uyğun olaraq formalaşdırılır. O realıq da nəzərə alınmalıdır ki, ev sahibi – dövlətlər, xüsusən də Qərb dövlətləri vətən münaqişələri ilə bağlı siyasətin formalaş-dırılmasında diaspor icmalarının maraqlarını və siyasi gücünü nəzərə alır.

Azərbaycan diaspor nümayəndələri öz əməlləri ilə ölkəmizin lehinə fikir mühitinin yaradılması ilə Vətənin xaricində də necə qürur mənbəyinə çevrilə biləcəklərini Qa-rabağ müharibəsi ərzində bütün dünyaya nümayiş etdirdilər. Qonşu dövlətin ərazi təcavüzü ilə üzləşən ölkəmizin diaspor üzvləri azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında sıx birləşərək, milli maraqlarımızı yaşadıkları ölkədə təbliğ edir, Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü siyasi xəttə uyğun olaraq, Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırırlar. Birinci vitse-prezident Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə “Xoca-lıya ədalət!” kampaniyası ilə azərbaycanlıların məruz qaldığı soyqırımı həqiqətləri bütün dün-yaya çatdırılır. Dünyada fəaliyyət göstərən 500-ə yaxın diaspor təşkilatımız yaşadıkları ölkələrin siyasi, mədəni həyatında fəal iştirak edirlər.

Dünya Azərbaycanlıların V Qurultayının Şu-şada keçirilməsi qalib xalq üçün tarixi, siyasi və mənəvi cəhətdən müstəsna əhəmiyyət kəsb et-diyi qədər də bədxahlarımıza verilən haqlı me-saj oldu. Beynəlxalq ictimaiyyət də şahid oldu ki, azərbaycanlılar dünyanın hansı bucağında yaşamalarından asılı olmayaraq, qəlbləri Vətən, yurd sevgisi ilə döyünür, hər bir kəs müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin “dəmir yumruğ”unun ayrılmaz bir parçasıdır. Bundan öncə keçirilən qurultaylarda Azərbaycanın diaspor fəaliyyəti torpaqlarımızın erməni işğa-lına son qoyulması istiqamətində Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasından ibarət idisə, düşünürəm ki, V qurultayda diasporumuz qarşısında bütün dünya azərbaycanlılarına tarixi və misilsiz zəfər bəxş etmiş müzəffər Ali Baş Komandan tərəfindən yeni üfüqlər, istiqamətlər müəyyənləşdirildi, tövsiyələr verildi.

Heç şübhəsiz ki, əsas məsələ infor-masiya müharibəsində mübarizəmizi daha da genişləndirmək, oldu. Bundan sonrakı fəaliyyətimiz ermənilərin tək-cə Birinci Qarabağ savaşında deyil, İkinci Qarabağ savaşında da dinc sakinləri hədəf alaraq Gəncə, Bərdə və Tərtərdə törətdikləri terror hadisələri də daxil ol-maqla, bütün soyqırımları və vəhşilikləri dünya-ya daha geniş şəkildə çatdırmaq istiqamətində qurulacaq.

Xalq qəzeti. - 2022.- 10 may. - № 96. - S. 11.

Diaspor tariximizin yeni mərhələsi

Nicat

1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa edən ölkəmiz ciddi problemlər yaşadığı zaman, xüsusilə siyasi-iqtisadi böhran, daxili çəkişmələr, eyni zamanda, Ermənistanla müharibə şəraitində Azərbaycanın bir dövlət olaraq mövcudluğunu sual altında qoyduğu vaxt Ermənistan tərəfi məkrli planlarını gerçəkləşdirirdi, üstəlik bütün dünya Azərbaycan əleyhinə təbliğat aparırdı. Ona görə də diaspor quruculuğuna və lobbiciliyə ehtiyac duyulurdu. Azərbaycan xalqının qətiyyətli tələbi ilə 1993-cü ildə yenidən hakimiyyətə qayıdan ümummilli lider Heydər Əliyev öz müdrikliyi, uzaqgörənliyi, qətiyyəti ilə bütün məsələləri qaydaya, sahmana saldı, bu istiqamətdə ciddi addımlar atıldı. Belə ki, Ulu Öndərin rəhbərliyi ilə ictimai-siyasi sabitlik bərqərar oldu, dövlətin demokratik əsaslarla idarə olunmasını təmin edən ən mütərəqqi qanunvericilik bazası formalaşdırıldı və ümumiyyətlə, bütün istiqamətlərdə, xüsusən də diaspor quruculuğu və lobbicilik istiqamətində ciddi addımlar atıldı.

Ümummilli Lider qısa zamanda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması üçün Fərman imzaladı və bu sahədə işləri nizama salmaq üçün tədbirlər gördü.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin başlıca hədəflərindən biri xaricdə yaşayan soydaşlarımızın birliyini təşkil etmək idi. 2001-ci ilin 9-10 noyabrında Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. Bu, böyük bir tarixi prosesin başlanğıcı idi. Dünyada yaşayan 50 milyon azərbaycanlının təşkilatlanması və bir amal uğrunda mübarizə aparması, əməli fəaliyyəti üçün bu qurultayın olduqca böyük əhəmiyyəti oldu. Diasporun son illər ərzində əsas fəaliyyəti Azərbaycanın haqq səsinə, Qarabağ həqiqətlərini dünyaya çatdırmaqdan ibarət idi.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin layiqli davamçısı, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uzaqgörən siyasətinin uğurlu nəticəsi olaraq bu gün Azərbaycan öz dədə-baba torpaqlarını işğaldan azad etdi. 44 günlük müharibə isə həmrəyliyimiz üçün heç vaxt tarixdən silinməyəcək etalona, nümunəyə çevrildi. Bütün dünyada yaşayan soydaşlarımız cənab Prezidentin çağırışı ilə Dəmir yumruğun ətrafında sıx birləşdi. Xalq-iqtidar-ordu birliyi cəmi 44 gün ərzində ölkəmizə parlaq qələbə qazandırdı. Təsədüfi deyildir ki, bu gün Azərbaycan nümunəsi dünyanın bir çox qabaqcıl ölkələrində araşdırılır. Eyni zamanda, şərəfli Vətən müharibəmizdə istifadə olunan döyüş taktikası tədris vəsaitlərinə salınır, öyrənilir.

Birliyimiz, həmrəyliyimiz bu gün də davam edir. Ali Baş Komandanın ətrafında birləşən xalqımız bu gün Qarabağımızda gedən təmir-bərpa, abadlıq-quruculuq işlərində böyük ruh yüksəkliyi ilə iştirak edir. Bunun nəticəsidir ki, artıq işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə işlər artıq yekunlaşmaq üzrədir.

İllərdir həsrətində olduğumuz mədəniyyət beşiyimiz - Şuşamız artıq bir çox yerli və beynəlxalq tədbirlərə, layihələrə, konsert və festivallara ev sahibliyi edir.

Bu tədbirlər sırasında aprelin 22-də Şuşa şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı - Zəfər Qurultayını xüsusilə qeyd etməkdə fayda var. Müzəffər Ali Baş Komandan Qurultaydakı çıxışı zamanı bildirmişdi: “Buraya gələrkən 2001-ci ildə keçirilmiş ilk qurultayı xatırlayırdım. Bildiyiniz kimi, ulu öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə ilk qurultay 2001-ci ildə keçirilmişdir. Ulu Öndər dərin məzmunlu çıxışında, eyni zamanda, təbii ki, Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirmişdir və demişdir ki, Azərbaycan öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcək, işğal altında olan torpaqlar işğaldan azad ediləcək və Azərbaycan xalqı öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacaqdır. Biz - Ulu Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir. Əminəm ki, qurultay iştirakçıları da buna çox müsbət yanaşıblar və böyük həvəslə Şuşaya, qədim Şuşaya, bizim mədəniyyətimizin paytaxtı olan Şuşaya gəlmişlər. Şuşa da öz doğmalarını bax, belə günəşli hava ilə qarşılayır və bu, bir daha onu göstərir ki, bura bizim tarixi torpağımızdır. Hətta təbiət, günəş də bizimlə həmrəydir”.

Həqiqətən də bu gün Azərbaycan Ulu Öndərin görmək istədiyi bir Azərbaycana çevrilib. İndi Azərbaycan yeni bir dövrə qədəm qoyub. Elə Prezidentimizin də dediyi kimi, bu gün vəziyyət tam başqadır: “Bu gün alınımız açıqdır, bu gün üzümüz güldür, bu gün başımız dikdir və həmişə belə olacaq. Mən tam əminəm ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Biz öz torpağımızdayıq, bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və heç kim heç vaxt bu torpaqlardan bizi tərpədə bilməz”.

Yeni Azərbaycan.-2022.-11 may.-№81.-S.6.

İtaliyadakı Azərbaycan diasporu iki dost ölkə arasındakı münasibətlərin inkişafına xidmət edən daha bir körpüdür

Nihad Budaqova

AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri

Dünyanın müxtəlif guşələrindəki azərbaycanlılar yaşadıkları ölkələrdə gücləndikcə, inkişaf etdikcə, Vətənlə əlaqələri sıx olduqca onların Azərbaycana, Azərbaycanın onlara dayaq durmaq imkanları da qat-qat artır.

Bu sözləri Milli Məclisin deputatı, Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvü, akademik Rafael Hüseynov İtaliyadakı həmvətənlərimizlə görüşdə deyib.

İtaliyada daimi yaşayan və təhsil alan azərbaycanlıların bir qrupu ilə səmimi fikir mübadilələri əsnasında deputat R.Hüseynov bildirib ki, bir zamanlar dünya boyu səpələnmiş soydaşlarımızın arasında əlaqələr nisbətən zəif idisə də, müstəqillik dönmündə, xüsusilə, son 20 ildə bu istiqamətdə ciddi irəliləyişlər olub, xarici ölkələrdəki soydaşlarımızın təşkilatlanması səmtində əhəmiyyətli uğurlar qazanılıb. Elə bircə hər ilin fevralında dünyanın onlarca ölkəsində və böyük şəhərlərində keçirilən, getdikcə də daha artıq vüsət alan “Xocalıya ədalət!” yürüş və mitinqləri Azərbaycan diasporunun necə yekdil bir qüvvəyə çevrilməsinin bariz nümunəsidir.

Bu gün müasir dünyada səsi eşidilən, imzası tanınan, nüfuzu artan, tədricən daha artıq birliyə nail olan Azərbaycan diasporunun da mahiyyət etibarilə ümummillə lider Heydər Əliyevin gərgin fəaliyyətləri ilə bağlı olmasına diqqət yönəldən R.Hüseynov deyib: “Tələlə gətirdi ki, unudulmaz Heydər Əliyevin Böyük qayıdışından, müstəqil Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik etməyə başladığı ilk illərdən mənə o böyük şəxsiyyəti bir çox xarici səfərlərində müşayiət etmək nəsis oldu. Canlı şahidəm ki, ulu öndər həmin səfərlər əsnasında işləri nə qədər çox, vaxtı nə qədər az olsa da, həmişə gəldiyi ölkələrdə yaşayan və Azərbaycandan olan insanları toplayır, onlarla müfəssəl söhbətlər aparır, onlara sahib çıxmağa hər an hazır olan, onların da iftixar etməli olduqları doğma və azad dövlətlərinin varlığı haqqətini dilə gətirirdi. Müdrik millət və dövlət rəhbəri öz qüdrətli cazibəsi ilə xaricdəki azərbaycanlıların müxtəlif nəsillərini bir-birlərinə yaxınlaşdırır, onları ortaq Vətən ideyası ətrafında daha möhkəm qovuşmağa yönəldirdi. Bütün bu səyləri ilə əslində ulu öndər müasir və güclü Azərbaycan diasporunun təməlini qo-yurdu. Çox keçmədən o, xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Vətəndəki başlıca ünvanı olacaq ayrıca dövlət komitəsinin yaranması haqda da Sərəncam imzaladı, tarixdə ilk dəfə Bakıda dünya azərbaycanlılarının qurultayını da keçirdi”.

İtaliyada yaşayan azərbaycanlıların ölkənin ictimai-siyasi, mədəni həyatında yaxından iştirak etməsindən məmnunluğunu ifadə edən akademik R.Hüseynov aprel günlərində qalib Vətənimizin azad Şuşada təşkil etdiyi dünya azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayından da bəhs edərək həmin möhtəşəm tədbirdə Müzəffər Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyevin 60-dan artıq xarici ölkədən gəlmiş həmvətənimiz qarşısında qürurla bəyan etdiyi sözlərini yada saldı: “Zəfər adı xalqımıza çox ya-raşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər Qurultayıdır. Bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, bundan sonra bizim dövlətimiz qalib dövlət kimi yaşayacaq. Bu, böyük xoşbəxtlikdir – hamımız üçün, Azərbaycanda yaşayanlar, Azərbaycan vətəndaşları üçün, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün”.

Görüşdə bu inam da ifadə edildi ki, İtaliyada yaşayan azərbaycanlılar diplo-matik münasibətlərimizin 30 ili tamam olan bu dost ölkə ilə ən müxtəlif istiqamətlərdə əlaqələrimizin intensivləşdirilməsi və daha da səmərəli olmasına töhfələr verə biləcək ən mötəbər körpülərdəndir.

Daha sonra akademik R.Hüseynov İtaliyada yaşayıb-ışləyən soydaşlarımızı maraqlandıran bir sıra sualları cavablandırdı, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin xətti ilə gələcəkdə də bu qəbildən olan təmaslar və görüşlərin davam etdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb.

Roma

Xalq qəzeti. - 2022.- 13 may. - № 99. - S. 8.

Kaliforniyada yaşayan azərbaycanlı vətənpərvər

Elman Eldaroğlu

Əhalisinin bir milyonu azərbaycanlılardan ibarət olsa da, ABŞ-da heç zaman güclü diaspor təşkilatımız olmayıb. İndiyədək mövcud olan təşkilatların hamısı şəxsi əlaqələr hesabına fəaliyyət göstərmiş və çox az insanları ətraflarında birləşdirə biliblər. Əslində, bu qruplara təşkilat deyil, kiçik icmalar desək daha doğru olar. Sevindirici haldır ki, uzun illərin pərarkəndə fəaliyyətindən sonra, ABŞ-dakı azərbaycanlılar da Beyin Mərkəzinin yaradılmasına çalışırlar. Və bu mərkəzin səyi nəticəsində ümid edək ki, ABŞ-da da Azərbaycan diasporu güclənəcək. Sözsüz ki, diaspor təşkilatı müstəqil, sərbəst, azad fəaliyyət göstərməlidir...

Haqqında söhbət açmaq istədiyim Fərhad Ələkbərzadə bu istiqamətdə inamla irəliləyən gənc soydaşlarımızdandır. O, 1989-cu ildə Bakı şəhərində anadan olub. 2010-cu ildə Azərbaycan Texniki Universitetini "Telekommunikasiya və kompüter elmləri" departamentindən sistem mühəndisi ixtisası ilə bitirib. Elə həmin il Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində əsgəri xidmətə çağırılıb və o zamanlar işğal altında olan Füzuli rayonunun Horadiz qəsəbəsi və Aşağı Abdurrəhmanlı kəndlərində baş çavuş kimi vətənə qulluq edib...

Deyir ki, "hər iki valideynim Azərbaycan Texniki Universitetini bitirdiyi üçün, mənim də uşaqlıqdan texniki sahəyə marağım böyük olub. Universitetdə təhsil alarkən isə, bu sahə ilə peşəkar səviyyədə məşğul olmağa başlamışam..."

Fərhad 2009-cu ildə tələbə olarkən "Azərbaycanca İnformasiya-Kommunikasiya Texnologiyaları terminlərin lüğəti" layihəsini ərsəyə gətirib. O zamanlar İKT terminlər lüğəti yox idi. Həm tələbəlik dövründə, həm də əsgərlikdən sonra Azərbaycanda bir çox sosial və maarifləndirici layihələri həyata keçirib. Eyni zamanda 2010-cu illərin əvvəlində çox məşhur olan "Aztagram" layihəsinin də müəllifidir. Bu layihə Azərbaycanda on minlərlə gənci öz ətrafına toplaya bilmişdi. Məsələn, 2013-cü ildə İçərişəhərdə yerləşən "Müasir İncəsənət Muzeyi"ndə keçirdikləri sərgiyə 2 gün ərzində minlərlə gənc gəlmişdi. O vaxt məşhur "Manpası" verilişinin bir buraxılışı məhz həmin sərgiyə həsr olunub. 2014-cü ildə Park Bulvar ticarət mərkəzində keçirdikləri "Magnebition" adlı sərgiyə isə daha çox insan qatılıb. Ümumiyyətlə yaratdığı "#aztagram" açar sözü üzrə instaqram platformasında 30 milyondan çox post var. Demək olar ki, instaqram istifadə edən hər beş azərbaycanlıdan biri həmin açar sözdən istifadə edib...

2016-cı ildən Amerika Birləşmiş Ştatlarında yaşayır. ABŞ-a gəldiyi ilk vaxtlarda bir müddət Kolorado ştatının Denver şəhərində məskunlaşıb. Dediyinə görə, Denveri seçməkdə səbəb, qaynının orada yaşaması olub. Lakin maraqlı bir fakt da var- Fərhadın öncə, 1993-cü ildə babası Hüseyn Zeynalov həmin şəhərdə ezamiyyətdə olubmuş. O zaman Azərbaycanın ən bilikli geoloqlarından olan Hüseyn Zeynalovu amerikalılar Denverə öz təcrübəsini bölüşmək və mühazirə keçmək üçün dəvət etmişdilər. O zaman hətta Amerikada qalmaq təklifi versələr də, babası imtina edib...

Deyir ki, "Amerikaya köçdüyüm ilk aylarda burada fəaliyyət göstərən Azərbaycan təşkilatları ilə maraqlanmağa başladım. Çünki Bakıda bir dostum "Erməni məsələsi" üzrə mütəxəssis idi və o mənə tez-tez Fransa və ABŞ-da fəaliyyət göstərən erməni lobbisi barədə danışdı. O zaman internetdə gördüm ki, Azərbaycan təşkilatlarının nəinki fəaliyyəti, hətta veb-saytları və sosial şəbəkə hesabları çox bərhad vəziyyətdədir. Qərara gəldim ki, elə bir onlayn platforma quraq ki, ABŞ-da yaşayan azərbaycanlıları və fərqli ştatlarda fəaliyyət göstərən təşkilatları bir yerdə toplaya bilək. 2017-ci ilin fevral ayından etibarən 20-dən çox ştatda səfərdə olmuşam. Onlarla fərqli təşkilat sədrləri və icma liderləri ilə görüşmüşəm. "Azerbaijani Union"-un fundamenti məhz bu cür qurulub. Təəssüf ki bir çox təşkilat sədrləri bir çətir altında toplaşmağa razılıq vermirlər. Bunun müxtəlif səbəbləri var. Lakin biz ABŞ-da yaşayan bir çox azərbaycanlıları Facebook-dakı "Azerbaijani Union" qrupunda toplamağı bacardıq. 2-ci Qarabağ müharibəsi dövründə bu qrup nəinki ABŞ, həmçinin Kanada, İngiltərə və s. ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar üçün ən əsas məlumat mənbəyinə çevrildi. Onlar günün müxtəlif saatlarında qrupumuza daxil olaraq, hansı işləri görməli olduqları ilə bağlı məlumat alırdılar. Həm bizim təşkilatın komanda üzvləri, həm də qrupumuzun digər üzvləri fərqli zəng, email, twitter kampaniyaları yaradırdılar ki insanlar kütləvi şəkildə qoşularaq siyasətçiləri, jurnalistləri, məşhurları və sadə insanları Qarabağda baş verənlərlə bağlı maarifləndirsinlər. Eyni zamanda Azərbaycanda müharibədən əziyyət çəkən insanlar üçün Azerbaijan Cultural Society təşkilatı ilə birlikdə 100 min dollardan çox məbləğ toplayıb Azərbaycana göndərdik. Qeyd

edim ki, bu yardım digər həmyerlimiz Türyan bəyin şəhid ailələri üçün toplanan 200 min dollar məbləği ilə paralel toplanırdı...”.

Fərhad hazırda ailəsi ilə birlikdə Kaliforniya ştatının paytaxtı Sakramento şəhərində yaşayır. Ömür-gün yoldaşı Gülnarə xanım Azərbaycan İdman Akademiyasını bitirib. İndi də yaşadıkları ştatda "Erkən yaşlarda təhsil" sahəsi üzrə təhsilini davam etdirir. 5 yaşında Mikayıl adlı övladları var...

Fərhadın arzusu bütün dünyada yaşayan azərbaycanlıları bir platformada toplamaqdır. Bunun üçün sosial media platforması qurub. Bu platformanın veb və mobil versiyası da var. İyun ayında isə Apple telefonları və Android sistem əsasında qurulmuş telefonlar üçün mobil tətbiqi təqdim edəcəklər. Burada əsas məqsəd odur ki, dünyanın fərqli ölkələrində yaşayan azərbaycanlıları bir-biri ilə tanış etmək və müxtəlif ixtisaslar üzrə fəaliyyət göstərən şəxslərlə bilik mübadiləsi aparmaq, eyni zamanda bir-birinə dəstək verməkdən ibarətdir...

“Amerikada yaşadığım dövrdə “Azerbaijani Union” ilə paralel olaraq, Azərbaycana fokuslu bəzi sosial layihələrim də olub. Bunlardan biri “Baba.az” adlı ucqar kəndlərdə yaşayan uşaqları təhsildə yüksək nəticələr əldə etməyə sövq etmək üçün Şaxta babadan yeni il hədiyyələri layihəsidir. 4 il davam edən layihədə Yardımlı, Lerik, Füzuli, Gədəbəy, Tovuz, Ağstafa, Zaqatala, Şəki, Yevlax, Quba, Şabran, Qəbələ, Xızı və digər şəhər və rayonların 20-dən çox kəndində yaşayan mindən çox uşağa hədiyyələr göndərilib, onlardan Şaxta baba yolu ilə daha yaxşı təhsil almalaları ilə bağlı söz almışıq.

Eyni zamanda cümhuriyyətimizin 100 illiyi ilə bağlı “Azərbaycan Demokratik Respublikası - Xronoloji icmal” kitabını ərsəyə gətirmişik. Layihəni 2017-ci ildə Azərbaycanda yaşayan həmyerlilərimiz ilə birlikdə 10 ay aparılan işin nəticəsində ərsəyə gətirdik və 2018-ci ilin may ayında ictimaiyyətə təqdim etdik. Kitab azərbaycanca və rusca dərc olundu. İngiliscə nüsxəsi isə elektron formatda mövcuddur. Kitab ADR dövrünün demək olar ki hər gününü əhatə edir. Kitabda cümhuriyyətin qurulması və fəaliyyəti zamanı gündəlik baş verən hadisələr əks olunub. Məlumatları isə əsasən o zaman dərc olunan Azərbaycan qəzeti, eyni zamanda fərqli ölkələrdə və dillərdə dərc olunan kitablardan toplayıb, tərcümə etmişdik. Bütün bu işləri öz maliyyəmiz, eyni zamanda müxtəlif insanların dəstəyi ilə ərsəyə gətirmişik. Bu layihələrdə fəaliyyətimiz tamamilə könüllü əsaslarla baş verib.”- söyləyir.

Fərhadın arzuları çoxdur, ən əsası isə Azərbaycanın texnoloji mövzuda inkişafı və qanunların tamamilə düzgün işləməsidir. Düşünür ki, qanunvericiliyin düzgün işləməsi inkişafın ən vacib amillərindəndir. Eyni zamanda, əlbəttə ki, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların bir-birinə sevgi ilə yanaşmasını və dəstək verməsini istəməsidir...

Şahidi olduğunuz kimi, qərib yerdə yaşayan vətənpərvər soydaşımız Fərhad Ələkbərzadə uzaq Amerika qitəsində Azərbaycanla nəfəs alır, onun tərəqqisinə, təbliğinə bacardığı qədər töhfə verməyə çalışır.

Uğur olsun, Fərhad!

Xalq Cəbhəsi. - 2022.- 19 may. - № 119. - S. 14.

Azərbaycan diasporu yeni böyük missiya ilə üz-üzə...

Tahir Tağıyev

Müasir dünyada diasporun həm yaşadıkları ölkənin, həm də tarixi vətənin həyatında əhəmiyyəti və rolu artıb. Buna səbəb diasporun özünün say artımıdır. Hesablamalar göstərir ki, son 50 ildə dünya üzrə miqrantların sayı üç dəfə artıb. Dünyada doğulduğu ölkədən kənarında yaşayan insanların sayı 1960-cı ildə təqribən 75,5 milyon, 2000-ci ildə 176 milyondan çox, 2010-cu ildə isə 214 milyon nəfər təşkil edib. 2010-cu ildən bəri isə planetin hər 35-ci sakini miqrantdır.

Qlobal miqrasiya axınlarının artmasının nəticələrindən biri diasporaların daha sürətlə formalaşmasıdır.

Bu gün diaspor fenomeni yeni məzmun alıb

Hazırda proseslər o məcraya gəlib çıxıb ki, böyük diasporlar tarixi vətənlərinə iqtisadi dəstəklə yanaşı, ciddi siyasi xidmətlər də göstərir. Günümüzdə buna misal olaraq İsrail, Çin, Hindistan və başqalarını göstərmək olar. Elə ölkələr var ki, onların siyasi fəaliyyət istiqamətlərini diaspor müəyyən edir. Məsələn, qonşu Ermənistanla bağlı həyatı əhəmiyyətli qərarların qəbulunda ənənəvi olaraq diaspor mühüm rol oynayır. Əksər hallarda Ermənistanda hakimiyyətdə, kimliyindən asılı olmayaraq, diasporadan gələn göstərişlər icra edilir. Ermənistanın suveren dövlət kimi formalaşmasının qarşısını alan məqamlardan biri də məhz budur. Beləliklə, diaspora anlayışı indiki mərhələdə yeni keyfiyyət parametrləri də əldə edir. Yəni diaspor təkcə öz tarixi vətəninə mənafeyini deyil, həm də öz mənafeyini ifadə edir.

İndiki mərhələdə diaspor fenomeni yeni məzmun alır və bu fonda Azərbaycan da diaspor quruculuğuna, bu faktora xüsusi əhəmiyyət verir. Dövlət diaspor qüvvələrinə indi hərtərəfli dəstək ifadə edir. Amma istənilən nəticənin əldə edilməsi, ölkəmizin mövqeyinin dünyada qəbulu üçün, bu sahə üzrə ekspert Yəhya Babanlının fikrincə, Azərbaycan diasporu öz fəaliyyətində aşağıdakı məqmalara ehtova edən müasir dövrün çağırışlarını nəzərə almalıdır: “1. Azərbaycanın diplomatik nümayəndəliklərində diaspor məsələlərinin inkişaf etdirilməsi və vahid diaspor strategiyasının qurulması. 2. Dünyada etnik-siyasi, sosial-mədəni anlaşılmazlıqların adi hal aldığı vaxtda xarici ölkələrin ali təhsil müəssisələrində “Azərbaycan multikulturalizmi” kursunun tədris olunması. 3. İnformasiyanın idarəedilməsi, fəaliyyətin qiymətləndirilməsi və monitorinq keçirilməsi üzrə konsepsiyaların hazırlanması. 4. Diasporla bağlı məlumatların, təbliğat və təşviqat materiallarının əsaslı, düzgün-dolğun olması üçün vahid informasiya bankının yaradılması və bu bank vasitəsilə süzgəcdən keçirməklə yayılması. 5. qeyri-hökumət təşkilatları ilə əlaqələrin genişləndirilməsi və bu istiqamətdə yeni qurumların təsis edilməsi. 6. Diaspor nümayəndələrinin Azərbaycanın biznes mühitinə təşviq edilməsi üçün müvafiq layihələrin reallaşdırılması”. Hazırda Azərbaycanın sürətli inkişafı, uğurlu regional və beynəlxalq əməkdaşlıq əlaqələri, həyata keçirilən yeni transmilli layihələr ölkəmizin beynəlxalq arenada mövqelərini daha da gücləndirib. Belə bir şəraitdə məntiqli olaraq diasporumuzun da təşkilatlanma imkanları artmalı, onlar Azərbaycanın tərəqqisinə öz töhfələrini verməlidir. Bu mənada, diasporun üzərinə böyük missiya düşür.

Beynəlxalq ictimaiyyəti Azərbaycanla bağlı maarifləndirmək üçün diasporun daha aktiv fəaliyyətinə ehtiyac var

Diasporun Azərbaycan üçün siyasi müstəvidə əhəmiyyəti onun maraqlarının xaricdə müdafiəsi və təbliğindədir. Xüsusən də Ermənistanın müəyyən dairələrinin postmüharibə dönəmində düşmənçilik siyasətinin ifşası, həmçinin, müxtəlif ölkələrlə ikitərəfli münasibətlərin dərinləşdirilməsi, ölkəmizə göstərilən diqqət və marağın artırılması kimi məsələlər diasporun fəal köməyini tələb edir.

Siyasi müstəvidə Azərbaycan diasporunun təşviqi vasitələri lobbiçilik, xaricdə Azərbaycana bağlı siyasətçilərin formalaşmasına nailolmaqdır. Xüsusilə, lobbiçilik fəaliyyəti müəyyən ölkənin milli maraqları ilə üst-üstə düşdükdə və ya onlara zidd olmayanda təsirli olur. Ona görə də lobbiçilik fəaliyyətinin səmərəliliyini təmin etmək üçün diqqəti bu kimi məsələlərə yönəltmək lazımdır. Ona görə də lobbiçilik fəaliyyətini həyata keçirmək üçün diasporun xaricdəki hər bir azərbaycanlı icmasının mövcud siyasi reallıqları nəzərə alaraq fərdi yanaşması və öz imkanlarından çıxış edərək bu ölkədə uğur qazanması məqsədəuyğundur. Təbliğat fəaliyyəti sahəsində diaspor özünün çap və elektron KİV-ləri, analitik jurnallar və digər nəşrlər vasitəsilə informasiya məkanında Azərbaycanın maraqlarının müdafiəsini təmin etməlidir. Bu, bir tərəfdən anti-Azərbaycan təbliğatına qarşı çıxmaq, digər tərəfdən isə xaricdə informasiya

məkanında Azərbaycanın maraqlarının müsbət irəliləyişini nəzərdə tutur. Bütövlükdə siyasi baxımdan Azərbaycan üçün, xüsusən də müasir beynəlxalq münasibətlərdə güc mərkəzləri və ya nüfuzlu aktorları olan ölkələrdə diasporun fəaliyyəti vacibdir.

Diasporun Azərbaycan üçün sosial-iqtisadi sahədə əhəmiyyəti iqtisadi artımın təşviqində və nəticədə sosial məsələlərin həllindədir. Diaspor Azərbaycanın sosial-iqtisadi problemlərinin həllində iki - fərdi və institusional səviyyədə iştirak edə bilər. Lakin bu zaman intellektual sfera xüsusi diqqət mərkəzində olmalıdır. İntellektual sahədə diasporun əhəmiyyəti son dərəcə vacibdir. Burada əsas vəzifə diasporun intellektual potensialını Azərbaycanın maraqlarına xidmətə yönəltməkdir. Diasporun intellektual potensialının milli maraqlar üzərində reallaşması tarixi vətənin tərəqqisi üçün çox önəmlidir. İkinci Qarabağ müharibəsində qazanılan qələbə fonunda tyuxarıda qeyd edilənlərin icrası üçün daha əlverişli zəmin yaranıb. Elə prezident İlham Əliyevin Şuşada keçirilən 5-ci diaspor qurultayında qeyd etdikləri də bu xüsusda yeni realıq və vəzifləri özündə əks ütdür: “Hər birimiz - həm Azərbaycan hökuməti, həm səfirliklər, diaspor təşkilatları, bütün fəallar yeni reallıqları dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdır. Sizin - xaricdə yaşayan azərbaycanlıların bu sahədə daha böyük imkanlarınız var. Son illər ərzində bizim diaspor təşkilatlarımız çox fəallaşmış, həm İkinci Qarabağ müharibəsində biz bunu gördük, həm də ondan əvvəlki dövrdə. Hətta erməni radikal qüvvələrinin fiziki hücumlarına baxmayaraq, - onlar yenə də say çoxluğundan istifadə edib bizim fəallara qarşı cinayət törətmişlər, - azərbaycanlılar öz sözünü demişdilər, bu gün də bunu etmək lazımdır. Yəni, yaşadığımız ölkələrin ictimaiyyətini, əgər belə demək mümkündürsə, maarifləndirmək lazımdır - həm Azərbaycan reallıqları haqqında, postmünaqişə dövrü haqqında və Azərbaycan tarixi haqqında. Hesab edirəm ki, bu çox vacibdir”.

Bakı Xəbər. - 2022.- 1 iyun. - № 94. - S. 7.

“Güclü diaspora üçün ürəkli insanlar lazımdır”

Əlibəy Məmmədov: "Mən öz həyatımı Yaponiya ilə Azərbaycan arasında "dəmir yolları"nın qurulmasına həsr etmişəm"

Natəvan Abdulla

Əlibəy Məmmədovu yaqın "525" in oxucuları tanıyır. Onun Yaponiyadakı bölünməz və güclü Azərbaycan ideologiyası uğrunda göstərdiyi fəaliyyət və əldə etdiyi uğurlar tez-tez yerli mətbuatda işıqlandırılır. Bu xəbərlər başqa ölkələrdə diaspor fəaliyyəti göstərən insanlar üçün də bir nümunədir. "İnsan başqa ölkədə öz vətəni necə təbliğ, təmsil etməlidir" sualına Əlibəy Məmmədovun simasında cavab tapa bilərik. Bu müsahibədə az sual verib çox cavab alacağıma əmin idim, çünki onun Yaponiyada Azərbaycan üçün göstərdiyi xidmətləri saymaqla bitirmək olmur.

Beləliklə, Yaponiyada yaşayan həmyerlimiz, Yaponiya-Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyasının sədri Əlibəy Məmmədovla söhbəti təqdim edirik.

- Bir tələbə kimi getdiyiniz ölkədə iqtisadi, siyasi və elmi fəaliyyətinizlə Yaponiya-Azərbaycan münasibətlərinə illərdə öz töhfənizi verirsiniz.

- 2012-ci ildə Yaponiyanın yeddi ən qədim universitetindən biri olan Hokkaydo Universitetinə siyasi elmlər üzrə təhsil almaq üçün gəlmişdim. Artıq 10 il tamam olur ki, bu ölkədəyəm və bu illər ərzində burdakı fəaliyyətim təhsil, diaspor və biznes fəaliyyəti olaraq üç fərqli istiqaməti əhatə edir. Amma bunların hər üçü bir məqsədə - Azərbaycanı təmsil etməyimə xidmət edir.

Yaponiyadakı fəaliyyətimiz həqiqətən bir ömürə sığmaz dərəcədə çoxşaxəlidir. Əvvəl arzum Yaponiyada təhsil alıb, burada Azərbaycanın səfiri olmaq idi. Siyasətə böyük marağım var. Yaponiyada ya bir elm adamı, ya siyasi xadim ola bilərdim, ya da biznesmen kimi fəaliyyət göstərəcəkdim. Kim olmağıma, nə etmək istədiyimə qərar verməliydim. İstəyim isə bu iki ölkə arasında sarsılmaz bağlar qurmaq, daimi və davamlı iqtisadi inkişafa nail olmaq idi. Bunun üçün isə nə mütləq diplomat, nə də elm adamı olmağa ehtiyac var. Həm də bu sahələr yapon əhalisinin müəyyən bir hissəsinə, ayrı-ayrı qruplara xitab edirdi. Onsuz da burada yaşadığım illərdə hər iki istiqamətdə yetərincə çox iş görmüşəm və görməyə də davam edirəm. Qərarım isə bizneslə məşğul olmaq oldu və 2018-ci ildə Yaponiyada Azərbaycan üzrə ixtisaslaşmış "AzePro" şirkətini yaratdım.

- Təhsil həyatınızda Azərbaycana necə yer verirdiniz?

- 2012-2018-ci illər ərzində, təhsil həyatımda elmi fəaliyyətlərimi Azərbaycanla bağlamağı bacarmışam. Deyə bilərəm ki, elmi fəaliyyətim çox aktiv və məhsuldar olub. Elmi mövzum magistraturada "Cənubi Kuril adaları problem və ictimai rəy", doktoranturada isə "Dağlıq Qarabağ münaqişəsi və Cənubi Kuril adaları probleminin müqayisəli təhlili" olub. Eyni zamanda, Şri-Lankada vətəndaş müharibəsi ilə Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin müqayisəli təhlili ilə bağlı Hindistanda, Şri-Lankada və Yaponiyada araşdırmalarım, elmi çıxarışlarım və yazılarım olub. Yaponiyanın məşhur elmi jurnallarında ("Sərhəd araşdırmaları", "Şimal-şərqi Asiyanın indiki vəziyyəti", "Yaponiya Mərkəzi Asiya ölkələri elmi araşdırmalar Assosiasiyası" və s.), milyonlarla tirajı olan mərkəzi qəzetlərdə yapon dilində məqalələrim çap olunub. Yaponiyanın Sapporo, Tokio, Kyoto, Fukuoka və ABŞ-ın San-Fransisko və Reno şəhərlərində bir çox məşhur elmi konfranslarda dəfələrlə Dağlıq Qarabağ və Cənubi Kuril adaları ilə bağlı çıxışlar etmişəm. Hokkaydo Mərkəzi Avrasiya Tədqiqat Assosiasiyası, Yaponiya Mərkəzi Asiya Araşdırmalar Assosiasiyası, Yaponiya Siyasi Elmlər Assosiasiyası, Yaponiya Beynəlxalq Siyasət Elmləri Assosiasiyası kimi qurumların elmi konfranslarında dəfələrlə çıxışlarım olub.

- Bəs diaspor fəaliyyətinə başlamağa necə qərar verdiniz?

- Diaspor fəaliyyətim bəlkə də, son illərdə ən çox vaxt ayırdığım və nəticələr əldə etdiyim sahədir. 2014-cü ilin mayında Hokkaydo Universiteti Xarici Tələbələr Assosiasiyasının sədri seçildəndən sonra ictimai həyata, biznesə təsir imkanlarım əhəmiyyətli dərəcədə artdı. Bu üstünlükdən yararlanaraq dəfələrlə Azərbaycanla bağlı tədbirlər, görüşlər təşkil etmişdik. Ən maraqlı işlərimizdən biri də 2015-2016-cı illərdə hər il bir həftə ərzində təxminən iki milyondan çox insanın ziyarət etdiyi məşhur Sapporo Qar

Fiqurları Festivalında Qız Qalası və milli geyimli azərbaycanlı qar fiqurlarının hazırlanması və bununla bağlı keçirilən tədbirlər olub.

2016-cı ilin iyun ayında yaponiyalı biznesmen dostlarımla birlikdə Yaponiya-Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyasını yaratdıq. Bundan sonra bu Assosiasiyamızın təşkilatçılığı ilə Yaponiyanın şimalından cənubuna doğru bütün əsas şəhərlərində hər birində təxminən 150-200 nəfər biznesmenin iştirakı ilə Azərbaycanla bağlı tədbirlər təşkil etdik. Öz şirkətimizi - "AzePro"nu yaratdıqdan sonra isə əsas diaspor fəaliyyətimi də bu şirkətin adı altında keçirməyə başladım.

Yaponiya-Azərbaycan Əməkdaşlıq Assosiasiyasını bu şirkətin bir qurumuna çevirdim. Çünki diaspor işində təkə könnüllü olmaq kifayət etmir. Bu, həm də kifayət qədər maliyyə tələb edən sahədir. Bu işləri şirkətimizin gəlirləri hesabına həyata keçirməyə başladıq. 2020-ci ilin sentyabr ayının 27-də başlayan İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Yaponiyanın məşhur telekanallarının canlı efirinə dəvət alaraq Azərbaycanın haqlı mövqeyi ilə bağlı bütün ölkə ictimaiyyətini məlumatlandırır, onların diqqətini Azərbaycanın haqlı mövqeyinə cəlb etməyə nail oldum.

Onu da qeyd edim ki, 2018-ci ildə ilk dəfə olaraq yaponiyalı biznesmen dostumla birlikdə "Azərbaycanın indi maraqlı olmasının səbəbləri" adlı yapon dilində kitabım işıq üzü görüb. Kitabda Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı ətraflı məlumat, Azərbaycanın biznes potensialı və iqtisadi inkişafı haqqında geniş məlumatlar var. Həmin kitab hazırda Yaponiyanın bir çox kitabxanasında, kitab muzeylərində saxlanılmaqdadır.

Diaspor fəaliyyətində əsas maraqlı işlərdən biri də 2016-2020-ci illərdə Tokio, Yokohama, Saitama və Şiba şəhərlərindəki təxminən 200-dən çox məktəbdə "Azərbaycan mədəniyyəti" mövzusunda dərs deməyim olub. Bu zaman əsas işim yaponiyalı şagirdlərdə Azərbaycana sevgi və hörmət yaratmaq idi. Bundan əlavə, Bakı Beynəlxalq Multikulturalizm Mərkəzi ilə mənim təhsil aldığım universitet arasında əldə etdiyimiz razılaşma əsasında 2017-2021-ci illərdə Hokkaydo Universitetində tədris etdiyim "Azərbaycan multikulturalizmi" dərsləri də diaspor fəaliyyətimizin əsas dirəklərindən biridir.

- Yaponiyadakı biznesiniz də sanki məhz Azərbaycanı təmsil etmək üzərində qurulub. Bu da məqsədlidir?

- Bəli, Azərbaycan adının daima Yaponiyada, bu xalqın yaddaşında, kitablarında həkk olunması üçün biznes yolunu seçmişəm. Çünki diaspor fəaliyyətini yüksək səviyyədə aparmağın yolu məhz biznesdə uğurlu olmaqdan keçir. Təkə siyasi çıxışlarla heç bir nəticəyə gəlmək olmaz, gərək siyasətə güclü iqtisadi dəstək olsun.

Ümumiyyətlə, iki ölkə arasındakı münasibətləri inkişaf etdirmək üçün təkə siyasət kifayət etmir. Bunun üçün təkə elm də kifayət deyil. Gərək məhsulların və insanların mübadiləsi də olsun. İnsan, məhsul və pul üçlüyü eyni zamanda uğurlu dövrüyyə edərsə, o zaman iki ölkənin münasibətləri kifayət qədər uğurlu müstəvidə inkişaf yoluna qədəm qoyar. Mənim əsas məqsədim Yaponiya və Azərbaycan arasında sarsılmaz və davamlı, daimi inkişafa nail olmaq və bundan bizdən sonra gələcək nəsillərin yararlanmalarına yardım göstərməkdir. İstəmirəm ki, məndən sonra gələnlər mənim çəkdiyim əziyyətləri çəksinlər. Onlar artıq hazır "dəmir yolu"nun üstündə sadəcə "qatarlar"ı sürə bilsinlər deyə, mən öz həyatımı bu iki ölkə arasında olan dəmir yollarının qurulmasına həsr etmişəm. Məndən sonra gələn nəsillərin bu yollardan uğurla istifadə edib ölkələrimiz arasında daha parlaq münasibətlər quracaqlarına şübhəm yoxdur.

525-ci qəzet. - 2022.- 26 may. - № 91. - S. 7.

“Qobustan” Azərbaycanın Ukraynadakı səsidir

Həbib Əliyev: “Ölkəmizin təbliğatı naminə radionun yenidən fəaliyyətə başlaması vacibdir”

Mələhət Rzayeva

Xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyevin xalq şairimiz Səməd Vurğunun “Azərbaycan” şeirini necə səsləndirdiyini unutmamaq mümkün deyil. Qəlbində Vətən sevgisi olan, ölkəsinə, xalqına məhəbbət bəsləyən hər bir insan üçün ümummilli liderin səsi Vətən sevgisinin rəmzinə çevrildi.

25 il dost ölkə Ukraynanın Sevastopol şəhərində “Qobustan” - Azərbaycan dilli radio proqramının aparıcısı olan müəllim və jurnalist Həbib Əliyev bizimlə söhbətində dahi Heydər Əliyevin həmin şeiri necə səsləndirdiyini xatırladı: “Siz fikir vermisiniz, ümummilli lider şeirdən iki misra deyir, amma ikinci misrada səsi artıq titrəyir, kövrəlir, gözləri yaşarır; ayrılığını könül candan, Azərbaycan, Azərbaycan!” söyləyəndə bu görkəmli şəxsiyyətin, dünya siyasi xadiminin səsi necə titrəyir?! Vətəni sevmək budur. Azərbaycanı sevmək budur! Azərbaycançılıq da məhz budur!”

Qeyd edək ki, ötən 25 il ərzində “Qobustan” Azərbaycanın Ukraynadakı səsi, avazı olub. Azərbaycan həqiqətlərini dost Ukrayna diyarından həm bu ölkəyə, həm də dünyaya yayıb. Mədəniyyətimizi, elmimizi, xalqımızın sülhpərvərliyini, humanistliyini təbliğ edib, erməni yalanlarının, erməni vəhşiliyinin ifşa olunmasında əsas rüpa çevrilib. Ukraynanın Sevastopol şəhərində fəaliyyət göstərən radionun yaranmasının isə maraqlı tarixçəsi var. **Bu haqda radionun əsasını qoyan jurnalist-müəllim Həbib Əliyev danışdı.**

H. Əliyev Sevastopola gedənədək Bakıda 171 saylı orta məktəbdə dil-ədəbiyyat müəllimi işləyib. Həbib müəllim yalnız müəllimlik etməyib. Yəni vəzifəsi şagirdlərinə yalnız Azərbaycan dilinin qrammatikasını öyrətmək, ədəbiyyatı, yazıçı və şairlərimizi tanıtmaq olmayıb. Həbib müəllim əsl vətəndaş-müəllim olub. Şagirdlərinə Vətəni sevməyi, Vətən yolunda şəhid olmağın uca məqam olduğunu təbliğ edib. Söhbətləri ilə, şagirdləriylə qurduğu ünsiyyətlə onların sevimlisinə çevrilib. Bütövlükdə həyatı öyrədir onlara. Ermənistanın Azərbaycana ərazi iddiaları, sovet illərində Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti adlandırılmış Qarabağa sahiblənmək istəklərinin qanlı müharibəyə çevrilməsi, minlərlə soydaşımızın yurd-yuvasından didərgin düşməsi, Vətən övladlarının şəhid olması, nəticədə torpaqlarımızın işğal edilməsi Həbib müəllimi sinif otağını tərk edib Ukraynaya üz tutmağa sövq edib. Səbəb Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılması idi.

Həbib müəllim onu Ukraynaya getməyə sövq edən 2 əsas hadisə barədə danışdı:

- Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycanda yenidən siyasi hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra ilk xarici səfərini ABŞ-a etmişdi. O vaxt erməni diasporu etiraz aksiyası keçirərək Qarabağın “erməni torpağı” olduğunu, Qarabağın “azadlığın” tələb etdiklərini bəyan ediblər. Təəssüf ki, o zaman ABŞ-da ermənilərin qarşısına çıxacaq Azərbaycan diasporu nümayəndələri görünmədi. Bu, ulu öndərə də pis təsir etmişdi. Heydər Əliyev uzaqgörən siyasətçi idi, siyasi müstəvidə istənilən siyasətçini susdura bilirdi, lakin erməni diasporunun önünə onu susduracaq diaspor nümayəndələrimiz çıxmalıydı. Bu hadisədən sonra Azərbaycan diasporunun xarici ölkələrdə möhkəmlənməsi işinə başlandı. Bu prosesə də ümummilli lider rəhbərlik etdi, ondan sonra isə hazırda cənab Prezident İlham Əliyev bu missiyanı layiqli şəkildə yerinə yetirir. Amma o zaman ermənilərin qarşısına Azərbaycan diasporunun çıxma bilməməsi bir vətəndaş kimi mənə çox incitdi. Qərara aldım ki, mütləq qonşu ölkələrdən birinə gedib bu işlə məşğul olacağam. Bunu mənə öz vicdanım, ürəyimin səsi diktə edirdi. Mənə Azərbaycanı tərk etməyə sövq edən ikinci hadisə isə “Günəşli” sanatoriyasında görüşdüyüm Xocalı sakini bir qadın oldu. Bu qadın 1992-ci ilin o qanlı fevral günündə qarlı-boranlı havada, erməni vandallarının əlindən xilas ola bilən azsaylı xocalılardan biri idi. Qadın əlil arabasına məhkum vəziyyətə düşmüşdü. Əlləri, ayaqları donduğundan amputasiya edilmişdi. Ənvər Məmmədخانlının “Buz heykəl” hekayəsindəki ana obrazı idi, sanki. Mən müəllimliklə yanaşı publisistik yazılarla da dövrü mətbuatda çıxış edirdim, əməkdaşlıq etdiyim redaksiya - “Bakı” qəzetindən mənə Xocalı köçkünləri ilə görüşmək və onlarla müsahibə hazırlamaq tapşırılmışdı. Amma bu qadını gördükdə daha heç nə yazma bilmədim. Çünki o qadın mənə heç bir sualıma cavab vermədi. Gözlərini məchulluğa dikib susurdu. Qadının bu susqunluğu mənə hər şeyi anlatdı. Əslində qadın susmamışdı, “deyirdi ki”, “hamı sizin qeyrətiniz, niyə bizi qoruya bilmədiniz? Nə vaxt qisasımızı alsanız, o zaman qarşıma çıx!” Mən o qadının lal baxışlarında bunu duydum. Və o gün redaksiyaya gəlib, “mən gedirəm. Daha əlimə qələm alan deyiləm”,

söyləyib redaksiyadan çıxdım. Və Ukraynaya getmək qərarına gəldim. Mənə bu işdə rəsmi şəxs kömək etdi. O zaman da ona minnətdarlıq etdim, bu gün də edirəm, çünki vətənpərvər bir insan kimi yardımını əsirgəmədi. Və mən Sevastopol şəhərinə getdim.

Sevastopolda Həbib müəllim üçün asan olmayıb. Sevastopol radiosunun erməni bölməsinin fəaliyyət göstərdiyini görüb. Bu bölmə hər gün Azərbaycan və azərbaycanlılar haqqında yalan, böhtan səsləndirir, xalqımızı “qaniçən, vəhşi” adlandırır. Bunu eşidən Həbib müəllim radionun yerləşdiyi binaya gedir, redaktor Natalya Pavlovnaya ilə görüşməyə nail olur:

- Ona bir sual verdim; deyə bilərsinizmi, hazırda dünyada vəhşi, “adamyeyən” xalq yaşayırmı? O, mənim sualımdan təəccübləndi, “bu nə sualdır”, dedi. Natalya Pavlovnaya dedim ki, sizin radionun erməni bölməsi Azərbaycan xalqını vəhşi, “adam yeyən” adlandırır. Bir xalq haqqında bunu söyləməyə onların nə haqqı var? O xanıma Azərbaycanda nəşr olunan rusdilli qəzetlərin nüsxələrini göstərdim, hansında ki, Qarabağ hadisələri, şəhidlərimiz, köçkünlərimiz haqqında yazılmışdı, həqiqətlər qeyd edilmişdi. O, bunları görəndə çox təsirləndi və dərhal erməni bölməsinin rəhbərini çağırtdırıb tənbəh etdi və bir daha belə halların təkrarlanmasına ciddi göstəriş verdi. Mənə isə dedi ki, siz də buyurun, Azərbaycan bölməsi açın. Amma münafiqlər barədə deyil, mədəniyyətiniz barədə danışın. Mənə dedi ki, siz öz xalqınızı, ölkənizi mədəniyyətinizin təbliği ilə yüksəldə bilərsiniz. Beləliklə Sevastopolda “Qobustan” radiosu fəaliyyətə başladı.

Lakin bundan sonra da xain xislətli ermənilər dinc dayanmayıb. Hər vəchlə “Qobustan” radiosunun bağlanmasına çalışıblar. Lakin nail ola bilməyiblər. Həbib Əliyev onların niyyətlərini hər dəfə puça çıxarıb. Sevastopol şəhər merinin xanım müavini radionun bağlanmasına cəhd edib. Müavin xanımın həyat yoldaşı erməni imiş. “Qobustan” radiosunun Azərbaycanı təbliğ etməsi və Azərbaycan həqiqətlərini yaymasıyla barışa bilmirdi və xanımı vasitəsilə radio rəhbərliyinə təsir göstərərək radionun bağlanmasına nail olur. Məsələdən xəbər tutan H. Əliyev merin qəbuluna gedir. Radio haqqında məlumat verir, ədəbi-bədii proqramlarla çıxış edən radionun bağlanma səbəbini öyrənməyə çalışır. Demə, şəhər meri məsələdən ümumiyyətlə xəbərsizmiş. Həbib müəllimin cəsarətli addımı nəticəsində mer öz müavinini tənbəh edir, “sabah məndən soruşsalar, niyə bu radio bağlanıb, kim, nə cavab verəcək? Bu radio yalnız humanizm prinsiplərini təbliğ edir, onu bağlamaq bizə yaraşmaz” söyləyərək radionun fəaliyyətinin bərpa edilməsinə göstəriş verir. “Qobustan” radiosu həm dövlətimizin, həm də beynəlxalq təşkilatların ali mükafatlarına layiq görülüb. H. Əliyev “Qobustan” proqramının aparıcısı kimi jurnalistlər arasında keçirilən ənənəvi “Gümüş qələm” XII Beynəlxalq açıq yaradıcılıq müsabiqəsində “İlin ən yaxşı radio proqramı” nominasiyası üzrə laureat adını qazanıb. Prezident İlham Əliyev tərəfindən “Qobustan” proqramının fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilərək Fəxri diplomla təltif edilib.

H. Əliyev hazırda radionun müəyyən səbəblərdən fəaliyyət göstərmədiyini dedi. Lakin bildirdi ki, xüsusilə indiki mərhələdə ölkəmizin təbliğatı naminə radionun yenidən fəaliyyətə başlaması vacibdir. Azərbaycanın və azərbaycançılıq ideyasının təbliğində bu radio çox iş görə bilər.

Şərq.-2022.-9 iyun.-№100.-S.6.

Azərbaycan diasporunun inkişaf dinamikası: konseptual baxış və sistemli yanaşma

Yəhya Babanlı,

tarix üzrə fəlsəfə doktoru, diaspor məsələləri üzrə ekspert

Hazırda dünyada diasporların formalaşdırılması prosesi geniş miqyas almışdır. İndi artıq elə bir ölkə tapmaq mümkün deyil ki, orada başqa xalqın diasporu olmasın. Diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrə böyük təsir edirlər. Onlar həmin ölkənin demografik strukturlarını, etnik və konfessional tərkibini dəyişirlər. Diasporlar nəinki etnik xüsusiyyətlərini, milli adət-ənənələrini, rituallarını qoruyub saxlayır, eləcə də çox vaxt mövcud olduqları cəmiyyətə yad dəyərləri tətbiq edirlər.

Qloballaşan dünyada diasporun təkamülü və konseptual dəyişiklikləri

Diasporların təkcə evsahibliyi edən ölkələrin daxili deyil, həm də xarici siyasətinə getdikcə təsiri artır. Çünki əhəmiyyətli maddi-maliyyə resurslarına malik transmilli diasporlar yaxın vaxtlara qədər vətəni olan və sıx əlaqələrə malik ölkələrin maraqlarını fəal şəkildə lobbiləşdirir, “publik diplomatiya” və “yumşaq güc” konseptinə çevrilirlər.

Etnoloqlara görə, “əgər diasporların sayının daimi artımını, onların dinamizmini, fəal iqtisadi və siyasi əlaqələrini, çox “yuxarı mərtəbələrə” qədər lobbicilik fəaliyyətini nəzərə alsaq, - istər “xilasetmə” ölkələrində, istərsə də “evsahibliyi edən” dövlətlərdə onların müasir dünyada rolunu qiymətləndirmək olmaz. Mühacir icmalarının sayında artım və onların institutlaşması o qədər sürətlə baş verir ki, bəzi ekspertlərin fikrincə, bu, “dünyanın diasporlaşması” haqqında danışmağa əsas verir. Geniş mənada deyə bilərik ki, son yarım əsrdə dünya prosesləri diasporların iqtisadi, hətta ideoloji hökmranlığı altında gedir. Belə bir bəyanatı çətin ki, mübahisəsiz adlandırmaq olar. Diasporların həm məskunlaşdıqları, həm “ikinci vətənləri” nə çevrilmiş ölkələrin daxili siyasətində, həm də getdikcə müstəqil oyunçu kimi bəyan etdikləri dünya siyasətində, beynəlxalq münasibətlər sistemində, şübhəsiz ki, getdikcə artan rolu var.

Amma, yəqin ki, “dünyanın diasporlaşması” haqqında danışmaq hələ tezdir. Baxmayaraq ki, bəşəriyyətin inkişafının belə bir ssenari üzrə gedə biləcəyini istisna etmək olmaz. Qloballaşan dünyanın xarakterik xüsusiyyəti miqrasiya proseslərinin intensivləşməsidir. Qloballaşma “milli bölgüləri” daha şəffaf edir və buna görə də milyonlarla insan daha yaxşı həyat axtarışında vətənlərini tərk edərək başqa ölkələrə üz tutur. Miqrasiya miqyasının kəskin artması immiqrant etnik icmaların konsolidasiyası ilə paralel gedir. Bir dəfə yeni yerə köçənlər, bir qayda olaraq, yad, etnik-mədəni mühitdə nəinki sağ qalmaq, həm də adət-ənənələrini, dillərini qorumaq üçün birləşməyə çalışırlar. Bu məqsədlə ya mövcud diasporlara qoşulur, yaxud yenilərini yaradırlar. Bunun nəticəsidir ki, dünyada diasporların sayı durmadan artır.

Diaspor strateji amil kimi yaşadığımız dövrün vacib elementi hesab olunur. O həm ideoloji güc, həm də xaricdə milli mənafe və dəyərlərin təmsilçisidir. Diaspor amili xalqların yaxınlaşması, anlaşması, ölkələrarası münasibətlərin qurulması və dövlətlərarası əməkdaşlığın inkişafında mühüm amildir. Tarixin təkamül prosesi zamansız və sonsuzdur. Lakin bu inkişafı sürətləndirən səbəblər və mövcud proseslər vardır. Məhz diaspor faktoru inteqrasiya ilə təmas təşkil etməklə həm milli birliyi, həm də bəşəri təkamülü özündə əks etdirir. Bu element sağlam şəkildə “Vətən uğrunda mübarizə”dir.

Həmrəylikdən Zəfərə doğru

Bu günlərdə planetimizin müxtəlif qitələrində məskunlaşan azərbaycanlıların V Qurultayı keçirildi. Dünya azərbaycanlılarının ali məclisi bütöv bir xalqın ən ümdə arzu və istəyi olan işğal-dan azad edilmiş Qarabağda, Şuşada keçirildi. Tarixi ədalətin bərqərar olması fonunda, Xeyrin Şər üzərində qələbəsi nəticəsində spontan olaraq “Zəfər” adı verilən qurultayda yeni istiqamətlər göründü və hədəflər müəyyən edildi. Dövlətimizin başçısı qurultaydakı müfəssəl nitqində həmin həssas məqamı belə ifadə etdi: “Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır”.

Əslində, Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultaydan V Qurultayaqədərki dövrə təhlil ilə yanaşsaq, görürük ki, müasir dövrdə Azərbaycan diasporunun faydalı iş əmsalının dinamikası yüksəlmiş, konkret konseptual baxış ortaya qoyulmuş və fundamental sistemli yanaşmanın unikal təzahürləri öz əksini tapmışdır. Bunun bir sıra səbəbləri vardır.

Bundan əvvəlki qurultay-da Azərbaycan diasporunun fəaliyyətində baş verən mənfə hallar, diplomatik korpus və diaspor təşkilatları arasında nifaq, konsolidasiya və koordina-siyanın zəif qurulması, birlik və həmrəylik yönündə gedən mənfə tendensiya kimi proseslər aradan qaldırılmışdır.

Məhz buna görə də budəfəki qurultayda Prezident belə məqamlara toxunmadı, diqqəti daha çox inteqrasiya və inkişafa fokusladı. Belə ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi öz fəaliyyətini Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin proqram xarakterli çıxışından irəli gələn strateji kursa əsasən davam etdirib. Bu sahədə fəaliyyət Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi, səfirlik və konsul-luqları ilə əlaqəli şəkildə həyata keçirilib.

Hazırda dünya üzrə qeyri-rəsmi statistikaya görə, sayı 60 milyona çatan azərbaycanlıların qitələr üzrə yayılma arealı genişlənilib və təşkilatlanma prosesi buna uyğun olaraq dərinləşib. Azərbaycan diasporunun əhatə dairəsi böyü-yüb. Bu gün 80-ə yaxın ölkədə azərbaycanlılarla əlaqə qurulub.

Müqayisə üçün qeyd edək ki, Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında 49 ölkədən nümayəndə iştirak edirdisə, bu qurultayda 65 ölkə təmsil olundu. Eləcə də təşkilatlanma diqqətdə saxlanılıb, ötən qurultayda Azərbaycanın 462 diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərirdisə, hazırda 570-ə çatıb.

Azərbaycan diasporunun mütəşəkkilliyini daha da gücləndirmək üçün yeni yanaşma tətbiq edilmiş, regional olaraq diaspor təşkilatları Xaricdəki Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları adı altında birləşdirilmişdir. Hazırda dünyanın 33 ölkəsini əhatə edən 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurasının əsas hədəfi diaspor fəaliyyətini gücləndirmək, lobbiciliyi təşviq etmək və vətəndaş cəmiyyəti olaraq beynəlxalq təşkilatlara təsir imkanlarını gücləndirməkdir. Azərbaycan haqqında müfəssəl informasiya verən diasporumuzun müxtəlif ölkələrdə "Həmrəylik məkanı"na çevrilən Azərbaycan evlərinin genişləndirilməsi pro-sesi davam etdirilmişdir. Buranın konsepti ümumilikdə, ziyarətçilərə Azərbaycan haqqında aydın fikir formalaşdırmaq və obyektiv məlumat vermək üçün nəzərdə tutulmuşdur. Hazırda 12 ölkədə fəaliyyət göstərən 16 Azərbaycan evi xaricdəki milli atributumuz kimi, maddi-mənəvi dəyərlərimizi təbliğ etməklə yanaşı, həmçinin sosial-mədəni məkan rolunu oynayır.

Vətən məfhumunun sinxronlaşdırılması

Zaman keçdikcə, müstəqillik yolunda irəlilədikcə Azərbaycan Respublikasının milli dövlətçiliyində, xarici siyasət strategiyasında diasporun mü-hüm rol oynadığının şahidi olduq. Xaricdə yaşayan soydaşlarımızla əlaqələrin möhkəmləndirilməsi milli dövlətçiliyimiz baxımından müasir həyatımızın ən vacib və son dərəcə mühüm olan bir sahəsi olduğunu anladıq.

XX əsrin son onilliyi dünya-nın siyasi xəritəsinin prinsiplial konturlarının dəyişməsi, xalqları və dövlətləri "qırmızı imperiya" ideologiyası altında birləşdirən SSRİ-nin süqutu siyasi tarixdə yeni dövrün başlanması ilə təzahür etdi. Böyük dövlətlərin maraqlarının toqquşduğu yerə, Avropa və Asiyanın geosiyasi arealında münbit ərazilərə hakim olmaq arzusu və bu coğrafiyada hege-monluq istəyi postsovet məkanında kaos və anarxiyanın yaranma-sına səbəb oldu. Bu amillər hər bir keçmiş sovet ölkəsində olduğu kimi, Azərbaycanın da ictimai-siyasi, sosial-iqtisadi vəziyyətin gərginləşməsinə gətirib çıxarsa da, XXI əsrin əvvəllərində xaricdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanmasına və mütəşəkkilliyinə, Azərbaycan diasporunun formalaşmasına və inkişafına təsir edən mənfə hallara da son qoyuldu.

Azərbaycan Respublikası dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra milli diasporumuzun tarixinin, yayılma coğrafiyasının araşdırılması və demografik vəziyyətin öyrənilməsi aktualıq kəsb edən məsələyə çevrilmişdir. Müstəqilliyin bərpasından sonra təkcə Azərbaycanda deyil, onun hüdudlarından kənar da yaşayan azərbaycanlılarda da milli mənlük şüuru canlanmağa və milli özünüdərk hissləri yüksəlməyə başladı. Sovet Azərbaycanının vətəndaşı müstəqil Azərbaycanın vətəndaşına çevrildi. Azərbaycan Respublikasının dünya birliyinə suveren dövlət kimi üzv qəbul olun-ması dünya azərbaycanlılarının qarşısına yeni qapılar açdı. Məhz dövlətimizin düşünülmüş milli stratejiyası əsasında ölkə ərazisinin hüdudlarından kənar da yaşayan soydaşlarımızın milli maraqlarının müdafiəsi məqsədilə qanunlar, proqramlar və strategiyalar qəbul olundu. Bu istiqamətdə dövlətin əsas strateji xətti müəyyənləşdirildi.

Beləliklə, tarixin müxtəlif dövrlərində fərqli səbəblərdən Vətəninə tərk edərək Yer kürəsinin başqa-başqa ərazilərinə səpələnən toxumlar cücərməyə, boy at-mağa və bar verməyə başla-dı. Azərbaycan

diasporunun təkamülünə və tərəqqisinə start verildi. Azərbaycanın tarixi və mədəniyyəti kimi diasporu da kifayət qədər qədim və zəngindir. Dünyada sayı 60 milyona yaxın olan azərbaycanlıların 10 milyondan çoxu hazırda etnik torpaqlarından kənar da yaşayır. Planetin 5 qitəsində məskunlaşan soydaşlarımızın sosial-mədəni və iqtisadi-siyasi fəaliyyətləri yaşadığı ölkələr, oradakı şərait, mənəvi dəyərlər kimi müxtəlif meyarlarla sıx əlaqədardır.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla sistemli işin qurulması

Müstəqillik illərində qəbul edilən və milli dövlətçiliyimiz üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən bütün sənədlərdə xaricdə yaşayan azərbaycanlıların hüquq və əsas azadlıqlarının təminatı diqqət mərkəzində saxlanılmışdır. 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakı şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi diaspor quruculuğu işində böyük addım olmaqla, soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin mütəşəkkil qaydada təşkilatlanmasına rəvac verdi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev tərəfindən 2002-ci il iyulun 5-də “Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” Fərmanının və 2002-ci il dekabrın 27-də “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” Qanunun imzalanması isə Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin koordinasiya edilməsi, dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təmin olunması, onların təşkilatlanması baxımından ciddi rol oynadı.

Bu siyasətin davamı olaraq, Azərbaycan ziyalılarının, tanınmış şəxslərdən, dövlət və hökumət nümayəndələrindən ibarət Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yaradılması bu sahəyə xüsusi əhəmiyyət verildiyini bir daha təsdiqlədi. Həmçinin elmi-intellektual potensialın formalaşmasına və inkişafına gətirib çıxardı. 2006, 2011, 2016-cı illərdə Bakı şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının ikinci, üçüncü və dördüncü qurultaylarının keçirilməsi, müasir dövrün tələbləri nəzərə alınaraq, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il noyabrın 19-da imzaladığı müvafiq sərəncamla Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılması da məhz zərurətdən irəli gəlir və bu sahənin inkişafına öz töhfəsini verirdi. Dövlət komitəsinin yaradılmasından sonra soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin təşkilatlanması daha geniş vüsət alıb. Hazırda, bu istiqamətdə ümummillə lider Heydər Əliyev dövlət idarəçilik məktəbi mövcudluğu əsasında Azərbaycan diasporu yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub.

Dövlət-diaspor əməkdaşlığının yeni müstəviyə qədəm qoyması

Qeyd etdiyimiz kimi, müstəqillik dövründə xaricdə yaşayan soydaşlarımızın milli özünəməxsusluğunun və dəyərlərinin qorunması, həmvətənlərimizin tarixi vətənləri ilə əlaqələrinin yaradılması, onlara milli kimlikləri və ata-baba yurdları qarşısında duran vəzifələrinin xatırladılması məqsədilə kompleks işlər görülmüş, bir sıra tədbirlər reallaşdırılmış, müasir dövrün tələbləri nəzərə alınaraq sənədlər hazırlanmış, dövlət proqramları və həmrəylik xartiyası qəbul edilmişdir. Təsəffü deyil ki, 2007-ci il mayın 23-də Azərbaycan Prezidenti tərəfindən təsdiq edilən “Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizlik konsepsiyası”nda xaricdə yaşayan soydaşlarımız da diqqətdə saxlanılmış və onlarla bağlı bir sıra məsələlər öz əksini tapmışdır. Burada Azərbaycan Respublikasının milli təhlükəsizlik siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi “Azərbaycan Respublikası beynəlxalq hüququn hamı ilə qəbul edilmiş norma və prinsiplərinə, Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə və milli qanunvericiliyinə uyğun olaraq, eləcə də müvafiq xarici dövlətlərin qanunvericiliyi nəzərə alınmaqla, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların hüquq və əsas azadlıqlarının təmin edilməsinə, onların milli özünəməxsusluğunun, dəyərlərinin qorunub saxlanılmasına kömək göstərməkdə davam edəcəkdir” və Azərbaycan Respublikasının milli maraqları çərçivəsində “dün-ya azərbaycanlılarının bölüş-düyü dəyərlərə əsaslanan milli özünəməxsusluğun və həmrəyliyin möhkəmləndirilməsi” fikirləri əks olunmuşdur. Bu da diaspor sahəsinin müstəqil dövlətçilik və milli maraqlar baxımından nə dərəcədə əhəmiyyətli olduğu nu bir daha təsdiq edir. 2018-ci ildə komitə tərəfindən hazırlanan Strateji Yol Xəritəsini də bu qəbildən saymaq mümkündür. Eləcə də “Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə Türkiyə Respublikasının Xaricdəki Türklər və Əqrəba İcmaları İdarəsi arasında “Diaspor sahəsində birgə fəaliyyət” dair Anlaşma Memorandumu” və “Türk Şurasının (hazırda Türk Dövlətlər Birliyi) Türkdilli Diasporun Birgə Fəaliyyət Strategiyası”na dəyişikliklərin təsdiq edilməsi haqqında qərarın və “2019-cu ildə Türk Şurası Diaspor Birgə Fəaliyyət Planı”nın imzalanması əhəmiyyətli məsələlərdəndir.

Təsadüfi deyil ki, Prezident İlham Əliyev diaspor sahəsində dövlət siyasətini prioritet istiqamət saydığını bildirmiş və bu sahənin işinin hazırkı dünyanın reallıqlarına uyğun genişləndirilməsi istiqamətində məqsəd və məramını aydın şəkildə açıqlamışdır: “Biz Azərbaycan diasporunun, icmalarının təşkilatlanması və fəaliyyətini, Vətənlə əlaqənin keyfiyyətcə yeni mərhələyə, daha yüksək səviyyəyə qaldırmaq niyyətindəyik. Azərbaycan diasporu Azərbaycanın ənənəvi dostluq münasibətləri olan xalqların və dövlətlərin icmaları ilə sıx əməkdaşlıq etməli, onların müsbət təcrübəsindən və köməyindən bəhrələnməlidirlər. Bunun üçün dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar daha sıx birləşməli, mütəşəkkil dina-mik daxili strukturu olan birlik kimi çıxış etməlidirlər. Onlar həm Azərbaycanın milli-mənəvi dəyərlərini və mütərəqqi adət-ənənələrini qoruyub saxlamalı, həm də etnik qapalıqlardan, təmsil etdikləri ölkələrin siyasi, iqtisadi, ictimai və mədəni həyatına inteqrasiya olunmalı, fəal siyasi amilə çevrilməlidir”.

Göründüyü kimi, daha da səmərəli fəaliyyət üçün diaspor-lararası əlaqələrin yaradılması (xüsusilə, klassik yəhudi, ingi-lis, Çin, yapon və müasir rus, Ukrayna və b. diasporlar ilə) məqsəduyğundur. Bu xüsus-da, 2007-ci il martın 9-da Bakı şəhərində keçirilmiş Dünya Azərbaycan və Türk diaspor təşkilatları rəhbərlərinin I Forumu bütün türkdilli xalqların həyatında mühüm hadisə olmuşdur. Forum-da aparılan müzakirələrin nəticəsi olaraq, “Azərbaycan və türk diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyət strategiyası”, “Bakı Bəyannaməsi” və bir sıra digər mühüm sənədlər qəbul edilmişdir.

Beləliklə, Azərbaycan di-aspore siyasəti düşünülmüş və məqsədyönlü fəaliyyəti ilə çoxtərəfli formatda davam etdirilərək dövrün tələblərinə uyğunlaşdırılmış, bu sahəyə aid konkret addımlar atılmışdır. Milli mənlük şüuru-na, özünüdərk etmə prosesinə söykənən strategiyayı yeni ça-larlarla zənginləşdirən Prezident İlham Əliyev xaricdə yaşayan azərbaycanlılar qarşısında əməli fəaliyyətə keçməsi və konkret olaraq yenicə formalaşan diasporu güc potensialına çevirərək lobbi institutlarının yaradılması istiqamətində tapşırıq və vəzifələr qoymuşdur. Onun Azərbaycan diaspor siyasətinə konseptual yanaşması və lobbi fəaliyyətinin perspektiv cəhətləri barədə mövqeyi bu baxımdan xüsusilə diqqət çəkir. O, bununla bağlı mövqeyini belə ifadə edir: “... Azərbaycan diasporu milli və dövlət maraqlarımıza aid məsələlərdə razılaşdırılmış ümumi mövqe nümayiş etdirməlidir. Bura-da daha vacib məqamlardan biri də budur ki, diasporumuz qarşı-sında siyasi dairələrdə lobbiçilik imkanlarının genişləndirilməsi və Azərbaycan naminə xarici siyasətçilərə çıxış imkanlarının təmin edilməsi işinə böyük önəm verilir”.

Diasporun davamlı dayaq və güvənc olmaq üçün dövlətin iqtisadi qüdrətinin təmin olunması da mühüm şərtlərdən biridir. Ümum-millilərin liderin hakimiyyətə qayıdışın-dan bəri sabitlik və dönməz millilə inkişafa qədəm qoyan Azərbaycan hazırda Prezident İlham Əliyevin davamlı iqtisadi inkişaf konsepsiyası ilə həyata keçirilən region-ların sosial-iqtisadi inkişafı üzrə dövlət proqramları çərçivəsində ölkədə daxili bazarın inkişafına nail olunmuşdur. Bu, həm iqtisadi, həm də siyasi qələbənin göstəricisi olmaqla yanaşı, düzgün daxili və xarici siyasət kursunun əyani təzahürüdür. Belə ki, müxtəlif çeşidli məhsulların dünya bazasına çıxarılması, sahibkarlığın inkişafı, daxili bazarın güclənməsi, eləcə də, istehsalatın müxtəlif sahələrində əldə olunan nailiyyətlər Azərbaycanı beynəlxalq arenada daha yaxından tanıtmğa imkan verir. Azərbaycan istehsalatı olan çeşidli mallar sərhədlərimizin hüdudundan kənarında milli brendlər adı altında yayılmaqdadır. Bu, dövlətçiliyin tərəqqisi sayılmaqla yanaşı, ölkəmizin hərtərəfli tanıtıl-masında xüsusi əhəmiyyət kəsb edir.

Hazırda Azərbaycanın di-namik inkişafı, səbatlı daxili və xarici siyasət, uğurlu regional və beynəlxalq əməkdaşlıq manevrləri, həyata keçirilən meqaiqtisadi layihələr dövlətimizin beynəlxalq arenadakı müttəfiqlərinin sayının artmasına imkan yaratmışdır. Belə bir şəraitdə məntiqli olaraq diasporumuzun təşkilatlanma imkanları da daha asan reallaşır. Dünya-nın bir çox dövlətlərində səfirlik və konsulluqların, əlaqələndirici təşkilatların təsis olunması da bu sahənin inkişafına təkən verən amillərdəndir. Bu rəsmi dövlət nümayəndəliklərimizin xarici ölkələrdə bilavasitə di-aspore quruculuğunu himayəyə cəlb edilməsi Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərinin, milli icmaların yaranması işini daha da sürətləndirmişdir. Danılmazdır ki, bu təsisatlar hüquqi baxımdan soy-daşlarımızın və həmvətənlərimizin müdafiə olunmasını və himayəsini təmin edir, hərtərəfli əməkdaşlıqlar üçün yeni qapılar açır.

Vətən müharibəsi bir daha ölkə əhalisi ilə yanaşı, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların da doğma Azərbaycan naminə, ölkənin bu günü və sabahı üçün mütəşəkkil qüvvəyə çevrildiyini göstərdi. Dövlətin diqqət və qayğısı sayəsində əldə olunmuş bu böyük nailiyyət Azərbaycanın ata-babalarımızdan qalan irsini göz bəbəyi kimi qorumaq və gələcək nəsillərə ötürmək üçün ruh yüksəkliyi verir. Nəticədə Azərbaycan məhdud çərçivədə deyil, sərhədləri aşaraq dünyanın beş qitəsində nüfuzunu gündən-günə möhkəmləndirməyə və qürbətdə yaşayan övladları-nı hərtərəfli himayə edə biləcək gücə qadirdir. Məhz

görülən əməli işlərin nəticəsində indi Azərbaycan diasporu çiçəklənmə dövrünü yaşayır və palitrası zənginləşir. Elə buna görədir ki, diaspor nümayəndələrimiz məskunlaşdıqları və fəaliyyət göstərdikləri digər ölkələrdə rahatca genişmiqyaslı tədbirlərin təşkil olunmasına, Azərbaycan mədəniyyət günlərinin keçirilməsinə, elmi-praktiki konfrans, simpozium, müxtəlif təyinatlı sərgilərin təşkil edilməsinə, milli kinomuzun nümayişinə, tanınmış şəxsiyyətlərimizin, ədəbiyyat və incəsənət adamlarımızın həyat və yaradıcılıqlarından bəhs edən tədbirlərin keçirilməsinə nail olmuş-lar. Bu ənənəvi tədbirlər düşünülmüş plana uyğun olaraq intensiv şəkildə xarici ölkələrdə davam etdirilir. O cümlədən, lobbi institut-ları planlı şəkildə öz səslərini qəbul etdirməyə, milli məqsədlərimizə nail olmağa çalışırlar.

Bütün bu tədbirlər Azərbaycan dövlətinin daimi himayəsi və qayğısı nəticəsində həyata keçirilməkdədir. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Amerika Birləşmiş Ştatlarına rəsmi səfəri çərçivəsində Amerika Azərbaycan İcması üzvləri ilə görüşündə onların vətənpərvər fəaliyyətini yüksək dəyərləndirərək onlara daim diqqət və qayğı ilə aşağıdakı sözləri bildirmişdir: “Azərbaycan dövləti və hökuməti öz tərəfindən əlindən gələni edəcəkdir, di-asporun təşkilatlanması və möhkəmlənməsində səylərini göstərəcəkdir”.

(ardı var)

Xalq qəzeti. - 2022.- 12 iyun. - № 123. - S. 10.

Azərbaycan diasporundan böyük töhfə...

Tahir Tağıyev

Müasir beynəlxalq münasibətlər kontekstində hadisələrin inkişafının qloballaşması, milli sərhədlərin silinməsi, hətta insanların dünyagörüşünün və həyat tərzinin yeni standartlar üzrə formalaşması prosesi özünü getdikcə daha qabarıq formada büruzə verir.

Eyni zamanda dövlətlər və regionlar ideyaların, kapitalın, mal və məhsulların, texnologiyaların axını üçün daha açıq və əlçatan olur. Təsadüfi deyil ki, qloballaşmanı informasiyanın, pulun, insanların, digər maddi və qeyri-maddi obyektlərin dövlət sərhədlərindən hərəkəti kimi də qəbul edir. Nəticə etibarlı ilə dövlətlər arasında ənənəvi ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələr yeni xarakter alır. Bunun əsasında beynəlxalq münasibətlərin yeni aparıcı subyektləri də meydana çıxır. Onların dünyada rolu daim və durmadan artır. Söhbət diasporndan gedir.

Diasporumuzun təşkilatlanma prosesi yeni vüsət alır

Bu gün beynəlxalq münasibətlər sahəsində aparıcı subyektlər dedikdə, hadisələrin gedişində müəyyən rol oynamağa, təsir göstərməyə qadir olan hər hansı bir orqan, təşkilat, qrup, hətta konkret fərd başa düşülür. Başqa sözlə, hər hansı bir sosial icma və ya fərd öz qərarlarını qəbul etməkdə müəyyən dərəcədə muxtariyyətə, beynəlxalq münasibətlərə müəyyən təsir gücünə malik olduqda, onların hərəkətləri və ya niyyətləri başqaları tərəfindən nəzərə alındıqda beynəlxalq müstəvidə aparıcı subyekt kimi çıxış edə bilər. Məsələyə bu prizmadan yanaşdıqda diaspor daha çox diqqət cəlb edir.

Diasporlar həmişə mövcud olub, lakin bu gün dünyanın qloballaşması fonunda bu qüvvələrə ictimai-siyasi, etnomədəni proses kimi maraqlı hədsiz dərəcədə artıb. Bu da təsadüfi deyil və miqrasiya prosesinin aktivləşməsi ilə bağlıdır. Məlumdur ki, iqtisadi və siyasi qloballaşma şəraitində miqrasiya prosesləri müasir beynəlxalq münasibətlər sisteminin formalaşmasında mühüm rol oynamağa başlayıb. Miqrasiya prosesləri ölkələrin böyük əksəriyyətini əhatə edir və qloballaşma prosesinin ən mühüm hissəsi kimi özünü göstərir. Son onillikdə əhalinin beynəlxalq hərəkətinin intensivləşməsinin nəticəsi ondan ibarət oldu ki, müasir dünya əsasən Qərbi Avropada tək milli dövlətlərdən ibarət deyil, həm də çoxmillətli, rəngarəng diasporlara malik konfessional dövlətlər formalaşdı. Bu baxımdan diasporların artan rolu və nüfuzu beynəlxalq aləmdə son dərəcə mühüm hadisədir. Diaspor fenomeni tək miqrasiya ilə deyil, vahid mədəni məkanə malik olmayan, əksər hallarda mədəni, sosial, iqtisadi təsirlərə qarşı immunitetə malik insanların köçü fonunda da diaspor formalaşır. Azərbaycan diasporu ilə bağlı elə bu məqam getdikcə özünü daha qabarıq büruzə verir. Ancaq burada o da nəzərə alınır ki, tarixi vətənlərindən kənardə yaşayan, mənsub olduğu xalqın bir hissəsini təmsil edən diaspor hansısa formada ev sahibi cəmiyyətin həyatında iştirak edir və transmilli miqyasda hadisələrə təsir edir. Bu mənada diaspor amili dövlətçiliyimizin inkişafı və Azərbaycanın dünyadakı nüfuzunun, təsir imkanlarının artması yönündə mühüm əhəmiyyətə malikdir. Qeyri-rəsmi statistikaya görə bu gün dünya üzrə sayı 60 milyona çatan azərbaycanlıların qitələr üzrə yayılma arealı genişləndi və təşkilatlanma prosesi buna uyğun olaraq reallaşdı. İndi diasporun aktiv təşkilatlanması prosesi özünü qabarıq büruzə verir. Nəticədə diasporun fəaliyyət göstərdiyi ölkədə hadisələrə təsir imkanları da artır. Bu da sonda Azərbaycanın beynəlxalq əlaqələrinin daha da güclənməsinə öz töhfəsini verir.

Dövlət diaspor faktına daim xüsusi diqqət edir

Azərbaycan dövlət olaraq da diaspor faktına xüsusi diqqət edir, bu istiqamətdə nəticəyə hesablanan əməli addımlar atır. Məsələn, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (DİDK) sədri Fuad Muradovun İsrailə son səfəri bu müstəvidə dəyərləndirilə bilər.

Səfər çərçivəsində o, İsraildəki Azərbaycanla icma üzvləri ilə yanaşı, bu ölkənin n diaspor işləri üzrə naziri Naxman Şayla görüşüb. DİDK-in məlumatına görə, görüşdə əməkdaşlığın perspektivlərinə dair müzakirələr aparılıb. Azərbaycanda yəhudi icmasının, İsraildə isə Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilib. Ölkəmizdən dünyanın müxtəlif dövlətlərinə köçmüş yəhudilərin həm də Azərbaycan icması olaraq birgə layihələrə cəlb edilməsi istiqamətində addımlar atılmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb. Təbii ki, birgə addımlar Azərbaycanla İsrailin etibarlı tərəfdaş olduqlarını göstərməklə yanaşı, onların dünyada mövələrinin daha da güclənməsinə gətirib çıxaracaq. Azərbaycan digər dost və tərəfdaş ölkələrlə də münasibətdə eyni addımlar atır. Bu da onunla nəticələnir ki, Azərbaycan diasporunun

mütəşəkkilliyi daha da gücləndir, qeyd edilən məqsədlə yeni yanaşmalar tətbiq edilir. Ölkəmiz nəzərə alır ki, diaspor xalqların yaxınlaşması, anlaşması, ölkələrarası münasibətlərin qurulması və dövlətlərarası əməkdaşlığın inkişafında mühüm amildir. Burada onu da xatırladaq ki, regional olaraq diaspor təşkilatları Xaricdəki Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları adı altında birləşdirilib. Qeyd edək ki, indi dünyanın 33 ölkəsini əhatə edən 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası fəaliyyət göstərir. Onların əsas hədəfi diaspor fəaliyyətini gücləndirmək, lobbiciliyi təşviq etmək və vətəndaş cəmiyyəti olaraq beynəlxalq təşkilatlara təsir imkanlarını gücləndirməkdir. Hazırda Azərbaycanın dinamik inkişafı, uğurlu daxili və xarici siyasət, regional və beynəlxalq əməkdaşlıq manevrləri, həyata keçirilən transmilli layihələr ölkəmizin xarici tərəfdaşlarının sayının artması ilə müşayiət edilir. Bu fonda Azərbaycan diasporunun da təşkilatlanma imkanları daha asan reallaşır. Nəticə etibarilə Azərbaycan diasporunun nüfuz və mövqeyi də güclənir. Bu da sonda Azərbaycanın dinamik inkişafına, dünyada daha böyük nüfuz sahibinə çevrilməsinə gətirib çıxarır.

Bakı Xəbər. - 2022. - 30 iyun. - № 113. - S. 10.

İsraildəki diasporamız aktiv fəaliyyət göstərir

Qarşılıqlı səfərlər də iki ölkə arasındakı mövcud əlaqələrin dərinləşməsinə xidmət edir

Şəymən

İsrail bəzi Avropa dövlətləri, həm də Asiya ölkələri ilə sıx əməkdaşlıq edir. Lakin elə ölkələr var ki, İsrailin onlarla münasibətləri xüsusi strateji, müttəfiqlik xarakteri daşıyır. Belə ölkələr arasında Cənubi Qafqazın lideri Azərbaycan xüsusi olaraq seçilir. Azərbaycan bu gün İsrailin tərəfdaşları sırasında ön yerlərdə qərarlaşır.

Azərbaycanla İsrail arasında dostluq münasibətləri mövcuddur və hər iki ölkə arasındakı ciddi əlaqələr qarşılıqlı maraqlara söykənir. Azərbaycan bu günə qədər beynəlxalq səviyyədə apardığı siyasət və müxtəlif dövlətlərlə, beynəlxalq təşkilatlarla olan münasibətlərində dünyada sülhün qorunmasında mühüm rol oynadığını sübut edib. Eləcə də Azərbaycan-İsrail arasındakı qarşılıqlı-faydalı münasibətlər dünyada və regionda sülhün, əmin-amanlığın möhkəmlənməsinə xidmət edir. Azərbaycan-İsrail əlaqələri qarşılıqlı maraqlara söykənir və ikitərəfli xarakter daşıyır, İsrail ilə Azərbaycan arasında diplomatik münasibətlərin 30 illik tarixi ərzində bu iki ölkənin və onların xalqlarının münasibətləri çox yüksək səviyyədə inkişaf edib. Hazırda yəhudi dövləti ilə əhalisinin əksəriyyəti müsəlmanlar olan Azərbaycan arasında qarşılıqlı münasibətlər dünyaya qardaşlığın nümunəsi kimi göstərilir. Azərbaycan-İsrail əlaqələrinin inkişafında və möhkəmlənməsində siyasi və iqtisadi maraqlar mühüm rol oynayır. Eyni zamanda deyə bilərik ki, iki ölkə münasibətlərinin dirçəlməsində diaspor sahəsi də özünəməxsus rola malikdir. Heç kimə sırr deyil ki, dünyada ən güclü diaspor İsrailə məxsusdur. Bu gün İsrail diasporunun Azərbaycana münasibəti, habelə, iki ölkənin diaspor qurumlarının əməkdaşlığı digər ölkələr üçün nümunəvi xarakter alıb. Bu məqamda vurğulamaq yerinə düşər ki, müttəfiqlik əlaqələrinin gücləndirilməsi diaspor sahəsini də əhatə edir.

Son vaxtlar biz görürük ki, İsraildəki erməni icmaları, diaspor nümayəndələri iki ölkə arasında əlaqələri qısqanaraq fəallaşmağa, həmçinin İsraildə bəzi təşkilat və qurumların Ermənistanla qarşılıqlı münasibətlərini tənzimləməyə çalışırlar. Bu fakt ilk növbədə ondan xəbər verir ki, Azərbaycan və İsrail müttəfiqliyi Ermənistanı və erməni lobbisini ciddi narahat edir. Bütün bunlara baxmayaraq, iki ölkənin dostluğu və qardaşlığı diaspor müstəvisində davam etdirilir. Bu sahədə artıq çox mühüm işlərə başlanılıb desək, yanılmırıq. Belə ki, Azərbaycanın Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov bu günlərdə İsraildə səfərdə olub. Səfər İsrailin diaspor işləri üzrə naziri Naxman Şayın dəvəti ilə baş tutub.

Səfər çərçivəsində ölkələr arasında əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı istiqamətində danışıqlar aparılıb, müxtəlif şəhərlərdəki Azərbaycan icmalarının nümayəndələri ilə görüşlər keçirilib.

Komitə sədri Fuad Muradovun Knessetdə keçirdiyi görüşlərdə, daha sonra İsrailin diaspor işləri üzrə naziri Naxman Şayla danışıqlarda qarşılıqlı fəaliyyət istiqamətləri, müxtəlif proqram və layihələr barədə ətraflı məlumat verilib, əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığı və israillilər üçün Azərbaycanda investisiya imkanları, həmçinin iki ölkənin həyata keçirə biləcəyi potensial layihələr müzakirə olunub: “Fuad Muradovun səfər proqramında Azərbaycandan olan israillilərlə görüşlər mühüm yer tutub. Fuad Muradovun sözlərinə görə, onlar doğulduğu ölkə ilə sıx əlaqələri qoruyub saxlayır və israillilərin Azərbaycana münasibətinə müsbət təsir göstərir”.

Azərbaycanda yəhudi icmasının, İsraildə isə Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti yüksək qiymətləndirilib. Bundan əlavə, ölkəmizdən dünyanın müxtəlif yerlərinə köçmüş yəhudilərin həm də Azərbaycan icması olaraq birgə layihələrə cəlb edilməsi istiqamətində addımlar atılmasının vacibliyi diqqətə çatdırılıb.

Eyni zamanda, Azərbaycanla İsrailin etibarlı tərəfdaş olduqları, Vətən müharibəsi və post-müharibə dövründə İsrailin ölkəmizin haqlı mövqeyini dəstəkləməsi, xalqlarımızın dostluq əlaqələrinin tarixi ənənələrə malik olması məmnunluqla vurğulanıb. Görüşün sonunda Fuad Muradov israilli həmkarını Azərbaycana səfərə dəvət edib.

Azərbaycanın İsraildəki diaspor nümayəndəsi Səadət Şükürova komitə sədrinin səfərinin Azərbaycan və İsrail diasporunun birgə fəaliyyəti üçün uğurlu olduğunu bildirib: “Demək olar ki, artıq dünyanın əksər ölkələrində Azərbaycanın diaspor təşkilatları öz işlərini uğurla davam etdirir. Bu ölkələr arasında İsrail xüsusi qeyd edilməlidir. Ona görə ki, yəhudilərin Azərbaycanda tarixi köklərinin olması

danılmaz faktıdır. Hər iki xalq hər zaman dostluq və qardaşlıq şəraitində yaşayıblar. Tarixən də bir-birilərinin yanında olub, dünyaya birlik mesajı ünvanlayıblar. Xalqlarımız arasında siyasi, iqtisadi, mədəni, hərbi və digər sahələrdə əməkdaşlıq edilib.

Görüşlərdə Azərbaycan diasporunun İsraildə fəaliyyəti, Azərbaycan-İsrail əməkdaşlığı, Qarabağın bərpa quruculuq prosesinə investisiyaların cəlb olunması üçün səylər və imkanlar, gələcək layihələr müzakirə olunub. Bu da hər iki xalqın birliyini göstərən önəmli faktordur”.

Azərbaycan-İsrail parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupunun üzvü Aydın Mirzəzadənin “Şərq”ə sözlərinə görə, Azərbaycanla İsrail çoxşaxəli əməkdaşlıq edir. Hər iki ölkə bir-birinə hörmətlə yanaşır, sıx əməkdaşlıq edirlər. Bu cür səfərlər iki ölkə arasındakı mövcud əlaqələrin dərinləşməsinə, eləcə də yeni əməkdaşlıq sahələrinin axtarılmasına xidmət edir.

Azərbaycan və İsrail arasında sıx dostluq əlaqələrinin olduğunu deyən deputat bu münasibətlərin digər ölkələr üçün də örnək ola biləcəyini söyləyib: “İsrail Azərbaycanda səfirlik açan ilk ölkələrdəndir. Bizim ölkələrimiz dost ölkə olaraq təhlükəsizlik, iqtisadiyyat, enerji, mədəniyyət və humanitar sahələrdə çox ciddi və hərtərəfli əməkdaşlıq edir. Ermənistanın torpaqlarımızı işğal etməsinə qarşı çıxıb, ərazi bütövlüyünü tanıyıb. Ölkə iqtisadiyyatına investisiya yatırır və digər sahələrdə də əməkdaşlığa daim hazır olduğunu bəyan edib. Azərbaycanda aktiv bir yəhudi icması fəaliyyət göstərir və yəhudi xalqının tarixinin, mədəniyyətinin qorunmasına Azərbaycan dövləti böyük səy göstərüb. Xaricdəki yəhudi diaspor nümayəndələri Azərbaycanda yəhudi nümayəndələrinə olan diqqəti digər ölkələrə nümunə kimi göstəriblər. Azərbaycanın İsraildəki diasporası da kifayət qədər böyük və aktivdir. İsrailə Azərbaycan əlaqələrinin möhkəmlənməsində onların fəaliyyətinin böyük rolu var” .

Şərq.-2022.-29 iyun.-№112.-S.6.

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinin və birliyinin nümunəsi - Zəfər qurultayı

Nəzakət Ələddinqızı

Bu gün xalqımızın bir qism nümayəndələri – azərbaycanlılar dünyanın müxtəlif nöqtələrində yaşayır və öz fəaliyyətlərini məhz yaşadıkları ölkələrdə davam etdirirlər. Planetimizin qitələrinə səpələnmiş azərbaycanlılar digər xalqların nümayəndələrinin öz vətəninə inkişafı yolunda həyata keçirdikləri genişmiqyaslı layihələrin, tədbirlərin icrasında yaxından iştirak etməklə yanaşı, vətənimizin inkişafı, taleyüklü məsələlərdə yaxından iştirak edərək öz töhfələrini verirlər. Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması, müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə siyasi, iqtisadi, mədəni və mənəvi əlaqələrin inkişaf etdirilməsində bu qərar son dərəcə əhəmiyyətlidir. Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıları bir araya gətirmək, bir məslək və ideya ətrafında birləşdirmək, əlbəttə ki, azərbaycançılıq məfkurəsindən yaranan amaldır. Təbii ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanda ideya əsas prioritetlərdən biri elan edilərək, bu istiqamətdə ardıcıl işlər görülməyə başlandı. Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra dövlətin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri də xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, onların ölkəmizin ümumi maraqlarının müdafiəsi işinə cəlb edilməsi idi. Ölkəmizdə milli diaspor fəaliyyətinin təməli Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1991-ci il dekabrın 16-da imzalanan "Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü haqqında" qərarla qoyulub. 1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı, digər sahələrdə olduğu kimi, diaspor quruculuğu işində də əsaslı dönüş yaratdı. Dünya azərbaycanlılarının vətənlə əlaqələrini inkişaf etdirmək, soydaşlarımızın milli özünəməxsusluğunu qoruyub-saxlamaq, diasporun potensialından milli maraqlarımızın daha etibarlı şəkildə qorunması istiqamətində faydalanmaq, diasporlararası əlaqələri genişləndirmək kimi məqsədləri reallaşdırmaq üçün mühüm addımlar atıldı. Ümummilli Lider Heydər Əliyev cəmiyyətin bütövləşməsi və azərbaycançılıq ideologiyasının milli həmrəyliyin aparıcı amilinə çevrilməsi istiqamətində mühüm işlərə imza atdı. Ulu Öndər azərbaycançılıq ideologiyasının real müstəqilliyə nail olmaq, vahid və bölünməz Azərbaycanı qoruyub-saxlamaq və möhkəmləndirmək üçün vasitə olduğunu vurğulayırdı.

Azərbaycan diasporu təşkilatlanaraq, ölkəmizin milli maraqlarını qoruyan qüvvəyə çevrilib

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onlar arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması kimi məsələlərin, zərurətini nəzərə alaraq, Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında 2001-ci ilin may ayının 23-də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məlum Sərəncamı bu ideologiyanın gerçəkləşməsinə istiqamətləndi. Qurultay milli ideologiyamız olan azərbaycançılıq ideyası ətrafında soydaşlarımızın birlik və həmrəyliyinə nümayiş etdirdi. Qurultayda Ulu Öndər Heydər Əliyev qurultayın məqsədinə, qarşıya qoyulan məsələlərə aydınlıq gətirərək, bildirmişdi ki, hamımız - siz də, biz də çox iş görməliyik ki, Azərbaycanın güclü diasporu yaransın: "Müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar daha da güclənsinlər. İqtisadi cəhətdən daha da möhkəmlənsinlər, yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edə bilsinlər və o ölkələrin həyatına öz təsirlərini göstərə bilsinlər. Beləliklə də, müxtəlif ölkələrdə Azərbaycanın müstəqilliyini, onun xarici siyasətini təbliğ etməklə yanaşı, Azərbaycanın problemlərinin həll olunmasına yardım etsinlər. Hesab edirəm ki, dünya azərbaycanlıları bu yol ilə getməlidir və bu yolda hələ istifadə olunmamış böyük imkanlar vardır. Bu gün işinə başlayan qurultay da, məhz bu məqsədi daşıyır".

Bir il sonra 5 iyul 2002-ci il tarixində Ümummilli Lider Heydər Əliyevin "Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında" imzaladığı Fərman tarixi hadisəyə çevrildi. Artıq imzalanan bu rəsmi sənəddən bu gün 20 il keçir. Tarixi dövr ərzində görülən işlərin miqyası ildən-ilə artmışdır. Azərbaycan diaspor təşkilatları həm kəmiyyət, həm keyfiyyət baxımından böyük yol keçmiş, güclənmiş, bu gün dünya miqyasında azərbaycanlılar və onların təmsil etdikləri təşkilatlar önəmli rol oynayırlar.

Bu gün əsas Azərbaycan xalqının Ümummilli Lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan diaspora quruculuğu siyasəti Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin qayğısı və yüksək diqqəti sayəsində uğurla davam etdirilir. Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr

tarixli 54 sayılı Sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı. Azərbaycan diasporu təşkilatlanaraq, ölkəmizin milli maraqlarını əzmlə qoruyan bir qüvvəyə çevrilib. Azərbaycan diasporunun məskunlaşma coğrafiyasının miqyası sonsuzdur. Dünyanın 5 qitəsində məskunlaşan soydaşlarımızın siyasi, iqtisadi və sosial-mədəni fəaliyyəti yaşadıkları ölkələr, oradakı şərait və mənəvi dəyərlər kimi müxtəlifdir. Lakin problemlərə və çətinliklərə baxmayaraq, azərbaycanlılar hər zaman öz milli mənsubiyyətini, adət-ənənələrini, mənəvi-əxlaqi dəyərlərini qayğı ilə qoruyub-saxlayıb və tarixi Vətənlə əlaqələrini itirməyiblər. Bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində diasporumuzun mövcudluğu da, məhz bu amillə bağlıdır. Azərbaycanlılar Amerika qitəsinin şimal, mərkəzi və cənub hissəsində daha çox məskunlaşıblar.

"Mən çox istəyirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları da bir nöqtəyə vursunlar və birləşsinsinlər"

2016-cı il 3 iyun tarixində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayı da ölkəmizin tarixinə iftixar gətirəcək hadisələrdən biri kimi yazıldı. Çünki dünya azərbaycanlılarını təmsil edən əsas diaspor təşkilatlarının nümayəndələri, rəhbərləri Azərbaycana - doğma Vətənə gəlmişdilər. Bu birliyin və həmrəyliyin nümayişi idi. Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayının rəsmi açılışında Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışında "Mən çox istəyirəm ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları da bir nöqtəyə vursunlar və birləşsinsinlər. Belə olan halda, onların gücü də, ictimaiyyət tərəfindən onlara qarşı hörmət də artacaq", - deyərək, birliyin əsas məsələlərdən olduğunu diqqətə çatdırmışdır: "Xüsusilə, nəzərə alsaq ki, bütün azərbaycanlılar, onların böyük əksəriyyəti vətənpərvərdirlər, Vətənə bağlıdırlar. Onlar istəyirlər ki, Azərbaycan dövləti daha da güclənsin, daha da qüdrətli dövlətə çevrilsin".

Qurultayda müasir dövrdə informasiya müharibəsi, bu sahədə yeni fəaliyyət mexanizmlərinin tətbiqi, Azərbaycan diaspor hərəkatında gənclərlə bağlı yeni strategiyanın hazırlanması, yeni global iqtisadi tendensiyalar fonunda lobbi quruculuğu, cəmiyyətə inteqrasiya, siyasi həyatda iştirak və digər bu kimi əhəmiyyətli mövzularda fikir mübadiləsi aparıldı. Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması sahəsində qarşıda duran vəzifələr, təbliğat işində müasir metodların və informasiya texnologiyalarının tətbiqi, soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qorunması istiqamətində mövcud olan problemlər və onların həlli yolları və s. prioritet məsələlər müzakirə olundu.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev müstəqilliyimizin ilk illərində, zəif olduğumuzdan istifadə edən erməni diasporunun uzun illərdir ki, dünyada bizə qarşı çox çirkin kampaniya apardığını və bu kampaniyanın tərkib hissəsinin Azərbaycanı antidemokratik, Ermənistanı isə yazıq, "blokada" şəraitində olan ölkə kimi təqdim etmək məqsədi daşdığını bildirmişdi: "Azərbaycanda bu illər ərzində diaspor təşkilatları ilə qurulan iş yeni bir mərhələyə gəlib çatıb. Dünyanın müxtəlif yerlərində tədbirlər keçirilir, dünya ictimaiyyəti Azərbaycan reallıqları ilə daha geniş şəkildə tanış ola bilirlər".

Diasporumuzun gördüyü işlər yaşadıkları ölkələrin siyasi həyatına təsir edəcək səviyyəyə yüksəlir. Prezident İlham Əliyevin bu sahədə ardıcıl və qətiyyətli, məqsədyönlü və prinsiplial siyasət aparması, deməyə əsas verir ki, Azərbaycan diasporu güclənib, doğma Vətənin taleyüklü problemlərinin həllində yaxından iştirak edir.

Dünya azərbaycanlılarının fəaliyyət dövründə yeni mərhələnin başlanğıcı

Bu gün artıq Azərbaycan tarixi günlərlə zəngin olan dövrünü yaşayır. Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhərində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı - Zəfər Qurultayı ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında mühüm hadisə olmaqla yanaşı, dünya azərbaycanlılarının fəaliyyət dövründə yeni mərhələnin başlanğıcı kimi tarixiləşdi. Dünyanın 65 ölkəsindən 400 nəfərə yaxın diaspor nümayəndəsinin iştirakı ilə keçirilən Qurultayda Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin çıxışı zamanı verdiyi mesajlar xaricdəki azərbaycanlıların növbəti beş ildə fəaliyyəti üçün yol xəritəsi müəyyənləşdirməklə yanaşı, Azərbaycan diasporu qarşısında yeni vəzifələr də qoymuş oldu. Qələbə qazanmış Azərbaycan xalqının Zəfər Qurultayı 2020-ci il Vətən müharibəsində Azərbaycan xalqının böyük Qələbəsindən sonra keçirilən ilk qurultay idi. Prezident İlham Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında çıxışı zamanı "Şuşada keçirilən Qurultayın çox böyük tarixi mənası var", - deyərək bildirib ki, bu gün Azərbaycan yeni dövrə qədəm qoyub: "Biz otuz il işğal edilmiş ölkə kimi yaşamışıq. Bu, bizim üçün çox ağır idi - mənim üçün Prezident kimi, hər bir vətəndaş üçün, sizin üçün – xaricdə yaşayan azərbaycanlılar üçün". Bu gün vəziyyətin tam

fərqli olduğunu vurğulayan Cənab Prezident diqqətə çatdırıb ki, bu gün alnımız açıqdır, bu gün üzümüz gülür, bu gün başımız dikdir və həmişə belə olacaq: "Mən tam əminəm ki, bundan sonra Azərbaycan xalqı müzəffər xalq kimi əbədi yaşayacaq, Azərbaycan dövləti qalib dövlət kimi əbədi yaşayacaq. Biz öz torpağımızdayıq. Bu torpaqda möhkəm dayanmışıq və heç kim heç vaxt bu torpaqlardan bizi tərpedə bilməz".

Azərbaycanın diaspor fəaliyyəti qısa müddətdə uzun və əlamətdar yol keçərək müasir dövrümüzdə mütəşəkkil şəkildə formalaşmışdır.

Zəfər Qurultayının Şuşa şəhərində keçirilməsi, heç şübhəsiz ki, dünya ölkələrində yaşayan azərbaycanlıların, diasporumuzun fəaliyyət dövrünün yeni mərhələsidir. Artıq Azərbaycan dünyada sözünü demiş bir dövlətdir və uğurlu inkişaf tarixini yaşayır. Ölkəmizdə həyata keçirilən kompleks islahatlar, geniş quruculuq işləri və yaradılan güclü iqtisadiyyat dövlətimizin əsas inkişaf göstəriciləridir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərlik dövrü müasir-müstəqil Azərbaycanın tarixində sürətli iqtisadi inkişaf, dövlətin təşəkkül tapması, qüdrətinin artması, beynəlxalq nüfuzunun yüksəlməsi uğurlar və böyük qələbələr dövrü kimi xarakterizə olunur.

Tarixi zəfərin reallıqlarını dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda diaspor təşkilatlarının məsuliyyəti

Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayının qələbə rəmzində keçirilməsi nailiyyətlərimizə, zəfərimizə söykənir. Bu zəfər bütün dünya ölkələrində yaşayan Azərbaycanlıların Zəfəridir. Belə ki, müstəqil Azərbaycan bütün Azərbaycanlıların Vətənidir. 44 günlük Vətən Müharibəsində milli birliyimiz, xalq-iqtidar birliyi bizi qələbəyə apardığı kimi bu amillər yaxın gələcəkdə Azərbaycanın daha da gücünü artıracaqdır. Prezident İlham Əliyev müharibədə məğlub olmuş Ermənistanı ölkəmizin ərazi bütövlüyünü rəsmən tanımağa, sülh müqaviləsinin imzalanmasını yubarmamağa və son şansından istifadə etməyə çağırıb. Bununla yanaşı dövlət başçısı Ermənistandakı revanşistlərə sərt xəbərdarlığımı da edib.

Prezident İlham Əliyevin Qurultayındakı nitqində 44 günlük müharibədən sonra regionda yaranmış yeni vəziyyət və qalib dövlətimizin sülhsevər siyasəti ilə bağlı fikirləri bir mesaj oldu. Dövlət başçısı Qurultayda nitqində bir çox məsələlərə toxundu və dünya azərbaycanlıları üçün postmünaqişə dövrünə uyğun yol xəritəsi cızdı.

Müharibədən sonra yaranmış yeni reallıqları, tarixi Zəfərin reallıqlarını, həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda xaricdə yaşayan azərbaycanlıların, diaspor təşkilatlarının da üzərinə böyük məsuliyyətlər düşür. Əlbəttə ki, Azərbaycan mədəniyyətinin incisi olan Şuşada keçirilən Zəfər Qurultayı soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdə fəaliyyətlərini daha əzmlə davam etdirmələrinə təkan verəcək. Qurultay iştirakçıları qısa müddət ərzində Zəfər yolunun çəkildiyini, Füzuli Beynəlxalq Hava Limanının inşasını, energetika sisteminin qurulduğunu, yeni evlərin tikildiyini, qədim tarixi mədəni-dini abidələrimizin bərpa olunduğunu gözləri ilə gördülər. Zəfər Qurultayı bir daha dünyaya azərbaycanlıların möhkəm həmrəyliyinə, birliyinin mesajı oldu.

Səs. - 2022.- 5 iyul. - № 117. - S. 7.

Ulu Öndər tərəfindən əsas qoyulan uğurlu diaspor siyasəti

Fuad Muradov,

Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri

Mühüm tarixi hadisə

Öz xalqının taleyində müstəsna rola malik olan fenomenal tarixi şəxsiyyətlərin milli-mənəvi birliyə xidmət edən fikir və ideyaları tarixdə əbədi yaşamaq haqqı qazanır. Həmin fikir və ideyalar tarixi şəxsiyyətlərə xalqı milli ideallar uğrunda səfərbər etmək fürsəti verir. Dünya azərbaycanlılarının azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında bu qədər sıx birləşməsi ulu öndərin məhz uzaqgörən siyasətinin, soydaşlarımızın güc birliyi anlayışına dahiyənə baxışının nəticəsidir.

Azərbaycan müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra dövlətin qarşısında duran əsas vəzifələrdən biri xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların təşkilatlanması, onların ölkəmizin ümumi maraqlarının müdafiəsi işinə cəlb edilməsi olmuşdur. Ümummilli lider Heydər Əliyev bütün xarici səfərlərində soydaşlarımızla görüşərək onların malik olduğu güclü potensialdan Azərbaycanın gələcəyi naminə istifadə olunmasına şərait yaratmışdır. Həmin vaxtdan diaspor quruculuğu prosesi də Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrilmişdir.

Diasporumuzla bağlı taleyüklü məsələlərin birgə müzakirəsi zərurətini nəzərə alaraq, 2001-ci il mayın 23-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında Sərəncam, 2002-ci il iyulun 5-də isə “Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” Fərman imzalaması diaspor tariximizin ən parlaq səhifələrindəndir. Həmin Fərman Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin mütəşəkkil qaydada əlaqələndirilməsi, dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təminatı baxımından müstəsna əhəmiyyət kəsb edən mühüm tarixi sənəd olmuşdur.

Ümummilli lider Heydər Əliyevin **“Üzümü bütün dünya azərbaycanlılarına tutub müraciət edirəm: bilin ki, sizin Vətəniniz var və hamınız öz Vətəninizlə əlaqədə olun... Arzu edərdim ki, mənim səsim dünyanın hər yerində olan azərbaycanlılara çatsın”** sözləri və dahiyənə çağırışları soydaşlarımızın birləşməsi yolunda sönməz məşələ çevrilmişdir.

Ötən dövrün mühüm hadisələrindən biri də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması olmuşdur. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi Prezident İlham Əliyevin tapşırıqları əsasında ölkəmizin diaspor siyasətinin uğurla həyata keçirilməsi üçün çoxistiqamətli, çoxsaxəli fəaliyyət göstərmiş, yeni və mühüm layihələr həyata keçirməklə diasporun təşkilatlanması, yumşaq gücə çevrilməsi istiqamətində bir çox nailiyyətlər qazanmışdır. Ölkə başçısının tövsiyə və tapşırıqları, eyni zamanda Azərbaycan diaspor təşkilatlarının təklifləri nəzərə alınaraq, dövlətin diaspor siyasətinin həyata keçirilməsi üçün Strateji Yol Xəritəsi hazırlanmışdır. Dövlət Komitəsi dünya azərbaycanlılarının azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında birləşməsi, diaspor hərəkatının gücləndirilməsi, milli-mədəni irsin təbliği, Ermənistanın 30 il ərzində işğal altında saxladığı ərazilərimizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların cəmiyyətə inteqrasiyası istiqamətində ardıcıl və sistemli fəaliyyət göstərmişdir. Möhtərəm cənab Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən V Qurultayındakı tarixi nitqi bu sahədə işlək mexanizmin və meyarlar sisteminin daha da təkmilləşdirilməsinin təməl prinsipinə çevriləcək, diasporumuzun fəaliyyətini yeni və müasir platformalar üzərində möhkəmləndirəcəkdir. Dövlət başçısının çıxışındakı “Bizim xalqımız iki əsr ərzində bütün bu iztirablardan keçib və öz sözünü deyib. Nəhayət, “dəmir yumruq”la düşmənin başını əzib, tarixi ədaləti və milli ləyaqəti bərpa edibdir. Ona görə çox vacibdir ki, bu tarixi məqamlar daim diaspor təşkilatlarının gündəliyində olsun” fikri Komitənin və diasporun Yol Xəritəsinin qızıl qaydalarına çevrilməkdədir.

V qurultay yeni inkişaf mərhələsinin əsasını qoydu

Ümummilli liderin dillər əzbərinə çevrilən “Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam!” sözləri ilə tarixə düşən I Qurultayda Azərbaycan icmalarının tarixi Vətənlə əlaqələrinin qurulması və möhkəmləndirilməsi, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin təşkilatlanması sahəsində əsas vəzifələr müəyyənləşdirilmiş və bunun əsasında Azərbaycanın diaspor siyasəti formalaşdırılmışdır. Bu ilin 22-23 aprelində keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı isə Azərbaycan diaspor tarixində yeni inkişaf mərhələsinin əsasını qoymuşdur. Qurultayın məhz Qarabağda, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada keçirilməsi milli həmrəyliyimizin, xalqımızın qüdrətinin və dövlətimizin gücünün göstəricisi olmaqla yanaşı, Azərbaycan diasporu üçün əlamətdar tarixi hadisəyə çevrilmişdir. V Qurultayın Şuşada keçirilməsi cənab Prezidentin təşəbbüsü oldu və bu təşəbbüs hər bizimizə böyük qürur hissi yaşatdı. Qurultayda Kanadadan Avstraliyadək, Yaponiyadan Çiliyədək, İslandiya Nigəriyadək 65 ölkədən 400 nəfər nümayəndə iştirak etdi. Dövlət başçısının qurultaydakı nitqində səsləndirdiyi mesajlar həm Komitənin, həm də xaricdə yaşayan hər bir azərbaycanlının fəaliyyətinin, ümumiyyətlə, diaspor siyasətinin konturlarını və istiqamətlərini müəyyənləşdirdi.

Möhtərəm cənab Prezidentin qurultaydakı tarixi nitqi bundan sonrakı fəaliyyətimizin əsasını təşkil edir. Ölkə başçısının diaspora, xüsusilə yeni nəsil diaspora ünvanlanan hər bir fikri həm onların fəaliyyətinin əhəmiyyətlik dərəcəsini müəyyən edir, həm də beynəlxalq informasiya məkanında rollarının çərçivələrini göstərir. Dövlət başçısının **“Bizim xaricdə yaşayan gənc azərbaycanlılarımız həm İkinci Qarabağ müharibəsinin tarixini yaxşı bilməlidir, həm də bu həqiqətləri öz dostlarına çatdırmalıdır. Yəni, bir sözlə, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar böyük qüvvədir. Onların fəaliyyəti ölkəmiz üçün çox önəmlidir. Onların fəallığı və Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılması, Azərbaycan maraqlarının müdafiə edilməsi, əlbəttə ki, bizim dövlətimizi daha da gücləndirir”** fikri diaspor fəaliyyəti üçün mühüm göstərişdir. Qurultayın gündəliyinə daxil edilən bütün məsələlər, müzakirə olunan mövzular, həmin məsələlərə siyasi baxışlar Yol Xəritəsinin hər cizgisinin aydın müəyyən edilməsində əhəmiyyətli rola malikdir. V qurultay dünya azərbaycanlılarının vətənimizin müdafiəsi və inkişafı uğrunda Prezident cənab İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşərək həmrəylik nümayiş etdirməsinin nümunəsinə çevrilmişdir.

Diaspora dövlət qayğısı günü-gündən artır

Dövlətin diaspor siyasətinə diqqət və qayğının bariz nümunəsi kimi cənab Prezident İlham Əliyevin 5 iyul 2018-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılmışdır. Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu bu illər ərzində 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsi və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərmiş, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirmişdir.

2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası” təsdiq olunmuşdur. Komitə ilə sistemli əlaqə yaradıla bilməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilmiş və qurum “Elektron hökumət” portalına inteqrasiya olunmuşdur.

Digər uğurlu fəaliyyət istiqamətlərindən biri də “Soydaşlar və diaspor təşkilatları haqqında” yeni qanun layihəsinin işlənilib hazırlanması, hazırda digər dövlət qurumları ilə razılaşdırılma mərhələsində olmasıdır.

Türkiyə Respublikasında müvafiq sənədləri olmadan yaşayan soydaşlarımızın sayının dəqiqləşdirilməsi və şəxsiyyəti təsdiq edən sənədlərlə təmin edilməsi məqsədilə işçi qrupu yaradılmış və onların elektron qeydiyyatı üçün müvafiq qurumlarla birlikdə xüsusi sistem hazırlanmışdır.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tərəfindən xaricdə yaşayan Cümhuriyyət varisləri “Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi” medalı ilə təltif olunmuşlar. Bundan başqa, xaricdə Azərbaycan həqiqətlərinin yayılması, tarix və mədəniyyətimizin təbliği üçün böyük əmək sərf edən azərbaycanlıların mükafatlandırılması məqsədilə “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” Azərbaycan Respublikasının medalı təsis edilmişdir.

Diaspor fəaliyyətinin effektivliyinin göstəricilərindən biri Azərbaycanlıların Koordinasiya Şurasının yaradılmasıdır. Dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurasının hədəfi yerli, regional fəaliyyəti gücləndirmək, beynəlxalq təşkilatlar yanında müşahidəçi statusa yiyələnməkdir. Həmin fəaliyyətin ölkə başçısının diqqətində olması və möhtərəm cənab

Prezidentin Zəfər Qurultayında diaspor təşkilatları arasında koordinasiya ilə bağlı bəzi məqamları qeyd etməsi hər birimizi qürurlandırdı: **“Əlbəttə, mən çox şadam ki, xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız Azərbaycanla daim təmasdadırlar, Dövlət Komitəsi ilə təmasdadırlar və müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında koordinasiya da təkmilləşir. Bu da çox vacibdir”**.

Diaspor təşkilatları və ümumiyyətlə, xaricdə yaşayan soydaşlarımız arasında əlaqələrin möhkəmlənməsi baxımından son illər müxtəlif ölkələrdə Azərbaycan Evlərinin açılmasını da qeyd etmək vacibdir. 12 ölkədə fəaliyyət göstərən 18 Azərbaycan Evi xaricdə milli-mənəvi dəyərlərimizi təbliğ etdirməklə yanaşı, həm də sosial-mədəni imkan rolunu oynayır. Azərbaycan Evləri artıq bir ocağa çevrilmişdir. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız məhz Azərbaycan Evlərinə üz tutmuşlar. Bu və bunun kimi sadalaya biləcəyimiz onlarla fakt Azərbaycan Evlərinin əhəmiyyətinin göstəricisidir.

Diasporumuz da Vətən müharibəsinin “iştirakçısı”na çevrildi

Diasporumuzun Vətən müharibəsi dövründə fəaliyyəti saysız-hesabsız müsbət faktlarla zəngindir. Bəzi faktları xatırladaraq qeyd etmək istərdim ki, 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə Azərbaycan diasporu ordumuza, şəhid və qazi ailələrinə 3 milyon manatdan çox maddi dəstək göstərmiş, tibbi ləvazimat və avadanlıqlar göndərmişlər. Dövlət Komitəsinin və “YAŞAT” Fondunun təşəbbüsü, Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun təşkilatçılığı ilə Azərbaycan diasporu tarixində ilk dəfə Vətən müharibəsi şəhidlərinin və yaralıların ailələrinə dəstək məqsədilə “YAŞAT” Xeyriyyə marafonu təşkil edilmişdir. Ümumilikdə, marafonda 63 ölkədə yaşayan soydaşlarımız 1 milyon manatdan artıq vəsait ianə etmişlər.

Bundan başqa, Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılması məqsədilə Diaspor Komitəsi 50 nəfərə yaxın xarici jurnalist, blogger, fotoqraf, siyasi şərhçi və deputatın Respublikamıza - işğaldan azad olunmuş torpaqlara səfərlərini təşkil etmişdir.

Prezident İlham Əliyevin fərmanı ilə yaradılan “YAŞAT” Fondunun Himayəçilik Şurasında diasporumuzun iki nüfuzlu üzvünün təmsil olunması Azərbaycan diasporuna ali səviyyədə göstərilən etimaddır.

Beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılması

Diaspor və lobbiçilik siyasətinin mühüm istiqamətlərindən biri dünya ictimaiyyətinin dəqiq və dolğun məlumatlandırılmasında xaricdə yaşayan azərbaycanlıların, eləcə də diaspor təşkilatlarının fəallığıdır. Bəzi fakt və rəqəmləri xatırlamaq yerinə düşər. Bu illər ərzində Avropanın və ABŞ-ın aparıcı şəhərlərində mitinq və aksiyaların keçirilməsi bu məqsədə xidmət etmişdir. “Xocalıya Ədalət!” kampaniyası çərçivəsində 2019-cu ildə Brüssel və 2020-ci ildə Berlində Brandenburq qapıları önündə keçirilmiş Ümumavropa Qarabağ mitinqində Avropanın 30 ölkəsindən 3 min nəfərə yaxın soydaşımız Azərbaycanın haqq səsinə dünyaya çatdırmaq üçün bir araya gəlmişdir. 2022-ci ildə ilk dəfə olaraq ABŞ-ın bütün ştatlarından soydaşlarımızın iştirakı ilə Vaşinqtonda Kapitolu binasının yaxınlığında keçirilmiş Ümumamerika Xocalı Mitinqini xüsusilə qeyd etmək lazımdır.

Ümumilikdə, Azərbaycan həqiqətləri, xüsusilə də Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı dünyanın 40-a yaxın ölkəsində 150-dən artıq müxtəlifformatlı təbliğat və anım tədbirləri təşkil olunmuş, 100-ə yaxın məqalə çap edilmiş, 24 ölkədə 29 aksiya keçirilmişdir.

2020-ci ilin iyul ayında Azərbaycanın Tovuz rayonu istiqamətindəki dövlət sərhədində Ermənistanın törətdiyi təxribat zamanı dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə və müharibə cinayətlərinə etiraz əlaməti olaraq mütəşəkkil şəkildə aksiyalara başlamışlar. Pandemiya ilə əlaqədar məhdudiyətlərə baxmayaraq, ümumilikdə 30-dan çox ölkədə 25 min nəfərdən çox insanın iştirak etdiyi 100-ə yaxın etiraz aksiyası keçirilmişdir.

Böyük Zəfər ili Azərbaycan diasporu üçün sınaq və qələbə ili olmuşdur. Vətən müharibəsi dövründə xaricdəki soydaşlarımız yaşadığı ölkədən, çalışdığı yerdən asılı olmayaraq milli birlik nümayiş etdirərək bütün imkanları ilə dövlətimizə dəstək göstərmiş, beynəlxalq təşkilatlara yüzlərlə müraciət və bəyanat göndərmişlər. Beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılmasında Türkiyə, İsrail, Pakistan, Ukrayna və digər xalqların nümayəndələrinin də iştirak etməsi diaspor fəaliyyətinin uğurlu məqamlarındandır.

Diasporun Şuşa şəhərinə təşkil olunan 4 səfəri də beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılmasına hesablanan addımlardan olmuşdur.

Yeni layihələr diaspor siyasətinin mühüm istiqamətləridir

Dövlət Komitəsi diasporun təşkilatlanması, diaspor gənclərinin fəallığının artırılması, milli kimliyin qorunub saxlanılması və liderlik potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədilə yeni və mühüm layihələr həyata keçirir. Bu günədək Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətilə Şəkidə I Yay Düşərgəsi, Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə Şamaxıda II Yay Düşərgəsi, Brüssel şəhərində Azərbaycan Diaspor Gənclərinin Qış Məktəbi, Almaniyaadakı Azərbaycanlı Həkimlərin I Forumu təşkil olunmuş, “Diaspor Könüllüləri”, “Liderliyin İnkişafı”, “Diaspor Gəncləri 1+1”, “Beyin qazanma” proqramı, “Azərbaycan Diaspor Qadınları Şəbəkəsi”, “Müxtəlif olsaq da, birlikdə güclüyük” və “E-akademiya” layihələri uğurla həyata keçirilmiş, Azərbaycan Diaspor Gəncləri şəbəkəsi formalaşdırılmışdır. Komitə avqustun 2-8-də Diaspor gənclərinin yeni Yay Düşərgəsinin keçirilməsini planlaşdırıb və hazırda bu istiqamətdə işlər davam edir.

Beynəlxalq əməkdaşlıq uğurla davam edir

Ulu öndər Heydər Əliyevin türk dünyasının gələcəyi ilə bağlı baxışlar sistemi tarixin gələcək dönəmlərində ayrı-ayrı türk dövlətlərinin müstəqilliyinin müdafiəsi, bütün mövcud imkanlar çərçivəsində türk dünyasının birliyinin təmin olunmasına xidmət etməsi kimi məqamları özündə birləşdirmişdir. Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan ölkələrin müvafiq qurumları ilə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsi, bir sıra sənədlərin imzalanması da məhz bu gün uğurla davam etdirilən bu siyasətin tərkib hissəsini təşkil edir. Bakı şəhərində Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin məsul nazirlik və qurumları arasında təcrübə mübadiləsi proqramının açılışı olmuş, eləcə də Berlin və Nyu-York şəhərlərində Türkdilli diasporların potensialının təkmilləşdirilməsi üzrə Təlim Proqramı təşkil edilmişdir.

Türkiyə, Rumıniya, Macarıstan, İsrail, İsveçrə, Meksika və Özbəkistanın diaspor məsələlərinə məsul qurumları ilə görüşlər keçirilmiş, təcrübə mübadiləsi aparılmış, əməkdaşlığa dair bir sıra Anlaşma memorandumları imzalanmışdır.

Komitənin nümayəndə heyəti Türk Dövlətləri Təşkilatının Bursada təşkil olunan II Diaspor Forumunda iştirak etmişdir. Azərbaycan ilk dəfə olaraq bu il Dublində keçirilən Qlobal Diaspor Forumunda təmsil olunmuşdur.

2021-ci il iyunun 15-də imzalanmış Türkiyə Respublikası ilə Azərbaycan Respublikası arasındakı müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq istər iki ölkənin diaspor siyasətinə məsul qurumları, istərsə də xaricdəki Azərbaycan və Türk diasporları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, dəstək və həmrəylik fəaliyyətinin gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Vətən müharibəsində Ermənistanın Gəncədə törətdiyi terror aktı zamanı Xaricdə Yaşayan Türklər və Əqrəba İcmaları idarəsinin rəhbərinin Gəncəyə dəstək səfəri bunun əyani sübutudur. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi beynəlxalq əlaqələrin inkişafına və xarici ölkələrin təcrübəsinin öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirir.

Milli kimliyin və ana dilinin qorunması əsas məqsədlərdəndir

Müasir Azərbaycan diasporunun formalaşması və çevikliyində Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın diqqəti və dəstəyi xüsusi qeyd edilməlidir. Milli kimliyin və ana dilinin qorunması ölkəmizin diaspor siyasətinin ana xəttini təşkil edir. Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə “Qarabağ” adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir. Hazırda dünyanın bir çox şəhərlərində fəaliyyət göstərən “Qarabağ məktəbi”ndə yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. Bunların sırasında Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlər də var. Xaricdə yetişən azərbaycanlı gənc nəslin Vətənlə bağlı olmaları, milli ruhda tərbiyə almaları, ilk növbədə Azərbaycan dilini bilmələri məqsədilə bir çox layihələr həyata keçirilir. Məktəblər pedaqoji heyət və zəruri vəsaitlərlə təmin olunur. Bundan başqa,

xaricdə yaşayan 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış “Azərbaycan dili” dərsliyi çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilmişdir.

Cənab Prezidentin Şuşada səsləndirdiyi “Əlbəttə, çox istəyirik ki, ikinci, üçüncü nəsil azərbaycanlılar öz mədəniyyətinə bağlı olsunlar. Əlbəttə, bu o qədər də asan məsələ deyil. Burada onlar ilk növbədə Azərbaycan dilini bilməlidirlər. Burada, əlbəttə ki, təkə ailələrdə Azərbaycan dilini yaşatmaq mümkündür, ancaq kifayət deyil. Ona görə Azərbaycan məktəblərinin, bazar günü məktəblərinin açılması istiqamətində də biz hər zaman kömək göstərməyə hazırıq” fikrini qurultay iştirakçıları böyük minnətdarlıq hissi ilə qarşılamışlar. Bu həftəsonu Azərbaycan məktəblərinin səmərəli fəaliyyətinə və bu sahədə inkişafa təkan verəcək ali münasibətin göstəricisidir.

Komitənin media fəaliyyəti genişlənir

Dünya azərbaycanlılarının müxtəlif istiqamətlərdə məlumatlılıq dərəcəsinin artırılması Komitənin media siyasəti ilə birbaşa bağlıdır. Bunu nəzərə alaraq infoqrafik “Diaspor xəritəsi” platforması, xaricdə yaşayan tanınmış azərbaycanlıların bioqrafiya bankı - azerbaijan.li saytı, akademik sahədə fəaliyyət göstərən həmvətənlərimiz haqqında elmi-diaspora.az saytı, Diaspor TV və Diaspor FM yaradılmışdır. Son 4 ildə Komitənin İctimai TV ilə ortaq layihəsi olan “Vətən uzaqda deyil” TV proqramının çəkilişləri dünyanın müxtəlif ölkələrində aparılmış, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların həyat və fəaliyyəti geniş işıqlandırılmışdır. Bir sözlə, son illər Komitənin internet resursları və sosial media hesabları kimi geniş ünsiyyət məkanı formalaşdırılmış, üç dildə sayt hazırlanmış, Ankarada “Türkiyə-Azərbaycan” jurnalının nəşrinə başlanılmışdır.

Diaspor postmüharibə dövründə

Postmüharibə dövrü nəinki diaspor fəaliyyətinin keyfiyyət göstəricilərini ortaya qoyur, həm də yeni metod və yanaşmalar tələb edir. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayı həm də postmüharibə dövrünün vəzifələrini müəyyən etmiş, “Postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporunun qarşısında duran vəzifələr, fəaliyyət planı/yol xəritəsi” mövzusunda panel müzakirələr təşkil edilmişdir. Dövlət başçısı Azərbaycanın beynəlxalq arenadakı nüfuz və mövqələrinin daha da gücləndirilməsini, respublikamız haqqında tam obyektiv, dolğun informasiyaların dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasını diaspor təşkilatları qarşısında vacib məsələ kimi müəyyənləşdirmişdir.

Hazırda ölkə başçısının tövsiyələrini rəhbər tutaraq lobbi quruculuğu istiqamətində işin gücləndirilməsi, dost ölkə və xalqların diaspor təşkilatları ilə əlaqələrin dərinləşdirilməsi, yeni texnologiyalardan istifadə etməklə diaspor hərəkətinin genişləndirilməsi istiqamətində öz fəaliyyətimizi daha da gücləndiririk. Azərbaycan diasporunun yeni strateji hədəflərinin müəyyənləşdirilməsi, “yumşaq güc” və “publik diplomatiya” konseptinin hazırlanması qarşıya qoyulan vəzifələrdəndir. Bu xüsusda, “Azərbaycan Diasporunun Perspektiv İnkişafı Dövlət Konsepsiyası” və “Dünya azərbaycanlılarının məskunlaşdıqları ölkələr üzrə İnteqrasiyası və İnkişafı Dövlət Proqramı” da hazırlanacaqdır.

Diasporun qlobal trendə çevrildiyini nəzərə alsaq Azərbaycanın gələcəkdə “Beynəlxalq Diaspor Forumu”na, etnofestivallara, milli və bəşəri çalılarını zənginləşdirmək məqsədilə akademik yanaşma üçün qlobal simpoziumlara ev sahibliyi etməsi əsas hədəflərimizdəndir. “Azərbaycan diaspor elçisi” və “Azərbaycan diaspor məktəbi” modelinin üzərində işləyirik. Lobbiçiliyin yeni mərhələsi üçün “Beynəlxalq Təşkilatlarda İşləyən Azərbaycanlılar Şəbəkəsinin və “Azərbaycanda Təhsil Alan Əcnəbilər Platformasının yaradılmasını düşünürük. Eyni zamanda, “Vətən Cəmiyyətinin bazasında Dünya Azərbaycanlılarının Muzeyinin qurulması arzusundayıq.

Gələcək fəaliyyətimizdə əsas yeri milli dövlətçiliyimizin intibah dövrü - zəfər mərhələsində Azərbaycan diasporunu Qarabağın dirçəlişi prosesinə cəlb etmək tutur. Şuşa şəhərinin 2023-cü ildə Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı elan edilməsi çərçivəsində “I Ümumtürk Elat Festivalı” və “Diaspor Dekadaları”nın keçirilməsi planlaşdırılır. 2020-ci ildə Komitənin “YAŞAT” Fondu ilə birgə reallaşdırdığı, həyatı vacib əhəmiyyət daşıyan “Həmrəylik Marafonu”nun davamı olaraq Qarabağ Dirçəliş Fondu ilə birlikdə yeni layihənin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Əlbəttə, gücümüz birliyimizdədir. Yeri gəlmişkən, Komitənin yaradılmasının 20 illiyini məhz Qarabağda, əsgərlərimizlə birlikdə qeyd etməyimiz də gücümüzün birliyimizdə olmasına, diasporun diqqətinin hər zaman Qarabağa yönəldilməsinə hesablanmış addımdır.

Qətiyyətlə deyə bilərik ki, ümummilli lider Heydər Əliyevin əsasını qoyduğu və bu gün Azərbaycan Prezidentinin uğurla davam etdirdiyi diaspor siyasəti sayəsində son illər səsımız daha da güclənmiş, strateji məqsədlərimizin diaspor arasında lazımi səviyyədə təbliğ olunması üçün mühüm addımlar atılmış, birliyimiz möhkəmlənmiş və yeni mərhələyə qədəm qoymuşdur.

Respublika.-2022.-5 iyul.-№140.-S.6-7.

Bizim Azərbaycan adlı bir Vətənimiz var

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılmasından 20 il ötür

Məsaim Abdullayev

Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə, Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır. Hazırda ölkəmizin müxtəlif yerlərində, ilk növbədə, azad edilmiş ərazilərdə Zəfər muzeyləri inşa edilir.

Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən V Qurultayındakı nitqindən

Son yüzillər ərzində ən fərqli səbəblərdən soydaşlarımız dünyanın müxtəlif ölkələrinə səpələniblər. Lakin onların böyük əksəriyyəti Ana Vətən – Azərbaycan ilə əlaqələrini heç vaxt kəsməyiblər, əksinə, hər zaman doğma məmləkətin sevincinə seviniblər, kədərinə məyus olublar.

Xalqımız 31 il əvvəl öz dövlət müstəqilliyini bərpa etdikdən sonra, ölkəmizin xaricdə yaşayan soydaşları-mızla əlaqələri artıq dövlət səviyyəsində qurulmağa başlanılıb. Fəxrlə qeyd etmək lazımdır ki, ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanda diaspor quruculuğunun banisidir. Məhz ulu öndərin təşəbbüsü ilə 2001-ci il noyabr ayının 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirilmişdir.

Ümummilli liderin dillər əzbərinə çevrilən “Mən fəxr edirəm ki, azərbaycanlıyam!” sözləri ilə tarixə düşən I Qurultayda Azərbaycan icmalarının tarixi Vətənlə əlaqələrinin qurulması və möhkəmləndirilməsi, xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin təşkilatlanması, diaspor quruculuğu sahəsində əsas vəzifələr müəyyənləşdirilmiş və bunun əsasında Azərbaycan diaspor siyasəti formalaşdırılmışdır.

Qeyd etmək lazımdır ki, I Qurultayda xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası irəli sürülüb. Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə 5 iyul 2002-ci ildə isə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılıb.

Komitənin yarandığı və fəaliyyət göstərdiyi illər ərzində ölkəmizdə diaspor quruculuğu sahəsində ciddi işlər görülmüşdür. Nəticədə, Azərbaycan diasporu dünyanın ən güclü və yüksək təşkilatlanmış diaspor təşkilatlarından birinə çevrilmişdir. Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə isə 18 Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. Yeri gəlmişkən, COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız Azərbaycan evlərinə üz tutublar.

Azərbaycan dövləti diaspor quruculuğu siyasətini öz fəaliyyətinin prioritetlərindən biri hesab edir. Təsəffü deyil ki, Prezident İlham Əliyevin 5 iyul 2018-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılıb. Fond bu illər ərzində 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsi və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərərək, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirib.

Bəlli olduğu kimi, 2020-ci ilin payızında Azərbaycan xalqı 44 günlük şanlı Vətən müharibəsində müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin yüksək qətiyyəti, yenilməz Azərbaycan Ordusu-nun igid əsgər və zabitlərinin qeyri-adi şücaətləri sayəsində tarixi Zəfər qazana-raq doğma torpaqlarını yağlı düşməndən azad edibdir. Bu möhtəşəm hadisə ölkə vətəndaşları ilə bərabər bütün dünya azərbaycanlıları arasında böyük sevinc və coşqu hissi yaradıb.

Sevindirici həqiqətdir ki, son illər Azərbaycan və Türkiyə diaspor təşkilatları hər iki xalqın ümumi mənafələri naminə öz səy və qüvvələrini birləşdiriblər. Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan 2021-ci il iyunun 15-də Şuşa Bəyannaməsini imzalayıblar. Bu tarixi sənədə uyğun olaraq istər iki ölkənin diaspor siyasətinə məsul qurumları, istərsə də xaricdəki Azərbaycan və Türk diasporları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, dəstək və həmrəylik fəaliyyətinin gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.

2022-ci il aprelin 22-də düşməndən azad edilmiş Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının beşinci qurultayı keçirilib. Bu, Azərbaycan diaspor quru-culuğu tarixində olduqca əlamətdar bir hadisədir. Xüsusi vurğulamağa ehtiyac duyuram ki, V Qurultayda Kanadadan Avstraliyaya, Yaponiyadan Çiliyə, İslandiya dan Nigeriyaya, 65 ölkədən 400 nəfər nümayəndə iştirak edib.

V Qurultayın məhz Şuşada keçirilməsi Azərbaycan Prezidentinin təşəbbüsüdür. Qurultayda çıxış edən soydaşlarımız dünya azərbaycanlıları adından bu qururu onlara yaşatdığına görə müzəffər Ali Baş Komandanımıza, şanlı Azərbaycan Ordusuna, qəhrəman döyüşçülərimizə, şəhidlərimizə və qazilərimizə sonsuz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov Dünya Azərbaycanlılarının Zəfər Qurultayında çıxışında demişdir: “Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayından ötən dövr ərzində Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyəti vahid proqram çərçivəsində həyata keçirilmişdir. Bu dövr ərzində fəaliyyətimizin ana xəttini Dünya Azərbaycanlılarının IV Qurultayında dövlət başçımızın tövsiyə və tapşırıqları təşkil etmişdir”.

Azərbaycan diasporunun birliyinə nail olunması və işin sistemli təşkil edilməsi məqsədilə 2019–2023-cü illər üçün Strateji Yol Xəritəsi hazırlanıb. Məhz vahid ideya və maraqlar uğrunda dövlət-diaspor əməkdaşlığının inkişafı, qüvvələrin ümumi məqsəd naminə birləşməsi, xüsusən, böhranlı vəziyyətlərdə düşünülmüş çevik planın olması üçün konkret vəzifələr müəyyən edilib. Bu istər koronavirus pandemiyası, istərsə də Vətən müharibəsi dönməndə sistemli həyata keçirilib.

Diaspor gənclərinin fəallığının artırılması, milli kimliyin qorunub saxlanması və liderlik potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Diaspor Gəncləri şəbəkəsi formalaşdırılıb. 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası” təsdiq olunub. Komitə ilə rahat əlaqə yaradıla bilməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilib və qurum “Elektron hökumət” portalına inteqrasiya olunub.

Azərbaycan Respublikasının Bi-rinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyilə xarici ölkələrdə “Qarabağ” adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir. Hazırda Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlərdə fəaliyyət göstərən “Qarabağ məktəblərində” yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış “Azərbaycan dili” dərsliyi çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilib.

Azərbaycan diaspor təşkilatları Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün əlindən gələni edir və bundan sonra da bu istiqamətdə səylərini əsirgəməyəcək. Təkcə “Xocalıya Ədalət!” kampaniya-sı çərçivəsində, 2020-ci ilin “Tovuz hadisələri” Vətən müharibəsi zamanı Avropanın 30 ölkəsində on minlərlə soydaşımızın iştirak etdiyi 300-dən artıq aksiya keçirilib. Ümumilikdə, Azərbaycan həqiqətləri, xüsusilə də Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı dün-yanın 40-a yaxın ölkəsində 150-dən artıq müxtəlif formatlı təbliğat və anim tədbirləri təşkil olunmuş, 100-ə yaxın məqalə çap edilmiş, 24 ölkədə 29 aksiya keçirilmişdir.

2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası” təsdiq olunmuşdur. Komitə ilə rahat əlaqə yaradıla bilməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilmiş və qurum “Elektron hökumət” portalına inteqrasiya olunmuşdur.

Müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlıların yüksək mövqelərə nail ola bilmələri və onların yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi, iqtisadi həyatında daha da fəal rol oynamaları üçün müvafiq qanunvericilik çərçivəsində Azərbaycan diaspor təşkilatları tərəfindən dəstək göstərilmişdir. Bir sıra ölkələrdə mer, bələdiyyə, digər yerli seçkili orqanlara, parlamentlərə namizədlikləri irəli sürülən soydaşlarımıza Azərbaycan icması öz köməyini əsirgəməmişdir.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızı diaspor fəaliyyətində iştirak etməyə təşviq etmək, eləcə də xaricdə Azərbaycan həqiqətlərinin yayılması, tarix və mədəniyyətimizin təbliği üçün böyük əmək sərf edən azərbaycanlıların mükafatlandırılması məqsədilə “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” Azərbaycan Respublikasının medalı təsis edilmişdir.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətilə Şəkidə I Yay Düşərgəsi, Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə Şamaxıda II Yay Düşərgəsi, Brüssel şəhərində Azərbaycan Diaspor Gənclərinin Qış Məktəbi, Almaniyadakı Azərbaycanlı Həkimlərin I Forumu təşkil olunmuş, “Diaspor Könüllüləri”, “Lider-liyin İnkişafı”, “Diaspor Gəncləri 1+1”, “Beyin qazanma” proqramı, “Azərbaycan Diaspor Qadınları Şəbəkəsi”, “Müxtəlif olsa da, birlikdə güclüyük” və “E-akademiya” layihələri həyata keçirilmişdir. Azərbaycan Diaspor Gəncləri şəbəkəsi formalaşdırılmışdır.

Bu gün düz iyirmi yaşını qeyd edən Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fədakar kollektivinin qarşısında məsul vəzifələr durur. Təkcə Şuşa şəhərinin 2023-cü ildə Türk Dünyasının Mədəniyyət Paytaxtı elan edilməsi çərçivəsində “I Ümumtürk Elat Festivalı” və “Diaspor Dekadaları”nın keçirilməsi planlaşdırılır. Qarşıdakı aylar, illər ərzində diaspor quruculuğu istiqamətində bu qəbildən olan onlarca tədbirin keçirilməsi nəzərdə tutulub.

Zərrə qədər şübhə etmirik ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor qurumları və qəlbi daim Vətənlə döyünən soydaşlarımız ilə əl-ələ verib, bundan sonra da böyük şövq və qətiyyətlə Azərbaycan həqiqətlərini bütün dünyaya yayacaqdır. Axı, bizim məqsədimiz, amalımız birdir. Bizim hamımızın Azərbaycan adlı bir Vətənimiz var!

Xalq qəzeti. - 2022.- 6 iyul. - № 141. - S. 6.

"Əsas hədəf Niderlanddakı savadlı gənclərimizi irəli çəkməkdir"

Elxan Mirhəşimli: "Niderlandda güclü lobbi yarada bilsək, təsir imkanlarımız da artar"

Pərvanə Sultanova

Bu gün dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız Azərbaycanın təbliği, dövlətimizin daha yaxşı tanınması istiqamətində böyük işlər görürlər. 44 günlük Vətən müharibəsi günlərində Azərbaycan diasporu həmrəy olaraq çox aktiv iş apardı. Fiziki, mənəvi təzyiqlərə baxmayaraq, onlar ölkəmizin haqq səsinə dünyaya çatdırdılar. Bununla da qazanılan qələbəyə öz töhfələrini verdilər. Niderlanddakı "Hollandiya Azərbaycan Evi"nin rəhbəri Elxan Mirhəşimli uzun illərdir ki, diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olur. Bizimlə söhbətində o, Niderlandda Azərbaycanın təbliği, yeni planlar, Zəfər qurultayından sonra görülən işlər, lobbiçilik fəaliyyəti və digər mövzularla bağlı danışdı.

- Elxan müəllim, siz uzun illərdir ki, Niderlandda diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olursunuz. Eyni zamanda "Hollandiya Azərbaycan Evi"nin rəhbərisiniz. Ümumiyyətlə, bu gün Niderlandda Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti, həmrəyliyi, apardığı işlə bağlı nə deyə bilərsiniz?

- Mən ilk növbədə fürsətdən istifadə edərək Azərbaycan Respublikası Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaranmasının 20 illiyi münasibəti ilə bütün həmkarlarımı, Komitənin əməkdaşlarını təbrik edir, gələcək fəaliyyətlərində onlara uğurlar arzulayıram.

Diaspor fəaliyyəti və həmrəyliyi ilə bağlı məqamı düzgün vurğuladınız. Fəaliyyət dedikdə könüllü olaraq fəaliyyət göstərən təşkilatlar var və hər bir təşkilatın da özünəməxsus strategiyası mövcuddur. Onlar müstəqil fəaliyyət göstərirlər. Əlbəttə ki, fəaliyyət olan yerdə mübahisələr də, çəkişmələr də olur. Ona görə də bu, normal qarşılmalıdır. Yalnız təhqir, yalan informasiya olmadan, milli maraqlarımıza zərər gəlmədən dialoqlar aparılmalıdır ki, enerjimizi, vaxtımızı mənasız mübahisələrə sərf etməyək.

Həmrəylik dedikdə isə 44 günlük Vətən müharibəsini yada salmaq istərdim. Həmin vaxt torpaqlarımız işğaldan azad edildiyi günlərdə Niderlandda siyasi düşüncəsindən asılı olmayaraq, birlik nümayiş etdirib həmrəyliyimizi göstərmişdik. Milli maraqlarımızdan irəli gələn məsələlərdə fikir ayrılığı yoxdur.

- Niderlandda yaşayan azərbaycanlıların sayı nə qədərdir, onlar əsasən hansı sahələrdə çalışırlar və diaspor fəaliyyətində nə dərəcədə yaxından iştirak edirlər?

- Niderlandın statistikasına görə, 20 min azərbaycanlı rəsmi olaraq qeydiyyatdan keçib və bu ölkədə yaşayır. 20 min insanın diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olması imkansızdır. Çünki onların arasında tələbələr var, insanlar işləyir, boş zamanlarını öz işinə, ailəsinə sərf etməyə üstünlük verirlər. Yalnız sosial media üzərindən fəaliyyətimizi izləyirlər, ehtiyac yarandıqda, sağ olsunlar, dəstək verirlər. Bizim də onlara tövsiyəmiz budur ki, işlədikləri müəssisələrdə, məktəblərdə Azərbaycanı təmsil etsinlər, apardıqları təbliğatla haqq səsimizi yerli icmalara çatdırsınlar.

- Rəhbərlik etdiyiniz təşkilatın yaxın hədəfləri nədən ibarətdir?

- "Hollandiya Azərbaycan Evi" təşkilatının yarandığı gündən öz hədəfləri var. Bizim fəaliyyətimiz çətin də olsa əsasən yerli icmalarla, təşkilatlarla, siyasi partiyalarla və mətbuatla işləmək, onları maarifləndirmək, dövlətimizin işğal altında olan torpaqlarımızı azad etməsi üçün apardığı haqq işini, xarici siyasətini Avropada dəstəkləmək olub. Təşkilatımızın bu yaxınlarda İdarə Heyətinin toplantısı gözlənilir. Həmin toplantıda yeniliklər, dəyişikliklər nəzərdə tutulub. Əsas hədəfimiz Niderlanddakı savadlı gənclərimizi bu sahədə irəliyə çəkib, onlara diaspor fəaliyyətində dəstək verməkdir. Həmin gənclərin fərqli düşüncəsindən faydalanmaq lazımdır.

- Azərbaycan torpaqlarının işğaldan azad edilməsindən sonra dünya azərbaycanlılarının növbəti qurultayı məhz Şuşada keçirildi. Bu, həm də Zəfər qurultayı adlanır. Həmin qurultaydan irəli gələn məsələlərin həyata keçirilməsi istiqamətində sizin təşkilat tərəfindən nə kimi addımlar atılıb?

- Zəfər qurultayının iştirakçısı olmaq, Şuşada bu tədbirdə iştirak etmək mənim üçün qürurverici idi. Bu qüruru bizə yaşadanlara təşəkkür edir, şəhidlərimizin ruhu qarşısında baş əyirəm. Zəfər qurultayında qəbul edilən əsas qərarlardan biri məhz informasiya təbliğatıdır. Biz bununla əlaqədar fəaliyyətimizi həyata

keçiririk, tədbirlər planı, layihələr hazırlanır, tətildən sonra yerli holland icmaları ilə görüşlər nəzərdə tutulub.

- Niderlandda Türkiyə diasporunun fəaliyyəti necədir? Birgə əməkdaşlığınız mövcuddur?

- Niderlandda Türkiyə diasporu ilə sıx əlaqələrimiz var desəm, daha uyğun olar. Əməkdaşlığımız var, lakin mənim arzu etdiyim istiqamətdə deyil. İstərdim ki, daha fəal əməkdaşlıq edib, birlikdə böyük layihələrə imza ataq.

- Niderlandda Azərbaycan nə dərəcədə tanınır? Ölkəmizin təbliği istiqamətində daha nələr etməyi planlaşdırırsınız?

- 21 il bundan öncə mən Niderlanda gələndə Azərbaycan haqqında çoxda məlumat yox idi, yalnız ermənilərin apardığı anti-azərbaycan kampaniyası ilə qarşılaşdım. Niderland mətbuatında, kilsə qəzetində bu antitəbliğat mövcud idi. Mən öz adımdan danışı bilərəm ki, qeyd edilən istiqamətdə 20 ildə çox işlər görmüşəm. Bu fəaliyyət nəticəsində ermənilərin Azərbaycan əleyhinə təbliğatının heç olmasa bir hissəsinin qarşısının alınmasına nail olmuşam. Dövlətimiz ötən 20 il ərzində bir çox beynəlxalq tədbirlərə, idman oyunlarına ev sahibliyi edərək, uğurlu xarici siyasəti nəticəsində ölkəmizi beynəlxalq aləmdə tanıtdı. Turizmin inkişaf etdirilməsi Azərbaycanın təbliğatında və tanınmasında böyük rol oynaya bilər.

Torpaqlarımız işğaldan azad olunub, həmin ərazilərimiz gözəl təbiətə, səfali yerlərə, tarixi abidələrə malikdir. Prezident İlham Əliyev Şuşada Zəfər qurultayında çıxışı zamanı vurğuladı ki, azad olmuş bölgələrdə turizmin, qeyri-neft sektorunun inkişafına önəm veriləcək. Bu istiqamətdə artıq işlər gedir. Bir sıra xarici ölkələrin şirkətləri bu sahədə işləməyə dəvət edilib. Biz artıq turizm sahəsində planlarımızı hazırlayıq, işlər davam etdirilir, yalnız bir problemlə qarşılaşırıq. Niderlanddan Azərbaycana birbaşa təyyarə reyslərinin olmaması. Artıq müvafiq dövlət qurumlarına müraciət edilib. İqtisadiyyat Nazirliyi layihəni hazırlayıb, onlara göndərməyimizi bildirib. Yalnız AZAL şirkətindən məktublarımıza cavab almamışıq.

- Bilirsiniz ki, İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Niderland Azərbaycana qarşı qərəzli mövqe tutan ölkələrdən oldu. Bu gün bu ölkədə azərbaycanlılara münasibət necədir?

- Bəli, İkinci Qarabağ müharibəsində Niderland parlamentində bir neçə deputat Azərbaycan haqqında erməni diasporunun sifarişi ilə sərsəm, haqsız, yanlış açıqlamalar verdilər. Əsasən də bu kampaniyayı xristian partiyayı təmsil edən millət vəkilləri və onlara yaxın olan mətbuat aparırdı. Mən o zaman parlamentin xarici siyasət şöbəsinin rəhbəri, hakim partiyayı təmsil edən Sven Koopmansla görüşdüm. Koopmans görüş zamanı mənə bildirdi ki, bir neçə millət vəkiliyin çıxışı Niderland hökumətinin Azərbaycana olan siyasi baxışı deyil. Azərbaycanda 125 holland şirkəti fəaliyyət göstərir. Dövlətlərarası münasibətdə heç bir problem yoxdur. Hal-hazırda hollandların Azərbaycana qarşı münasibəti çox yaxşıdır, olduqca gözəl münasibətlərimiz var. May ayında 12 nəfər niderlandlı dostumuz Azərbaycanda qonağımız olub, onlar Bakıdan çox gözəl təəssüratlarla qayıtdılar. Hələ də Bakının gözəlliyindən danışırlar. Gələnlə yənə də Azərbaycana getməyi planlaşdırırlar. Həmçinin, dostlarına da Azərbaycana getməyi məsləhət görürlər.

- Yeri gəlmişkən, lobbicilik fəaliyyəti ilə bağlı nə deyə bilərsiniz?

- Lobbicilik sahəsi çox önəmli sahədir. Biz çalışırıq ki, bu sahədə söylərimizi artırmaq. Əgər Niderlandda güclü lobbı yarada bilsək, təsir imkanlarımız da artar, sözüümüzü, səsimizi də duyurlar. Bu sahədə diaspora təşkilatının gücü yetərsizdir. Lobbicilik fəaliyyəti ilə bağlı bəzi işlərdə dəstəyə ehtiyac var, mətbuatda açıqlama verməklə nəse əldə etmək mümkün deyil.

- Elxan müəllim, Azərbaycandan işləmək üçün Niderlanda rəsmi iş icazəsi ilə gedən insanlar var. Onlar bir çox problemlərlə, xüsusilə mənzil kirayələmək və s. rastlaşırlar. Bu istiqamətdə soydaşlarımıza hər hansı dəstək göstərə bilərsiniz?

- Bəli, indi həvəsə düşüb Avropaya viza alıb işləmək üçün gələnlərin sayı günü-gündən artır. Mən məsləhət görərdim ki, viza almazdan və Avropaya gəlməzdən əvvəl vəziyyətlə maraqlanıb, məlumat toplayıb, iş tapıb sonra yola düşsünlər. Avropanın öz yerli qanun və qaydaları var. Son zamanlar mənə də bu mövzuda çoxlu zənglər gəlir, yazanlar olur. Soruşuram, dil bilirsən, deyir yox, hansı sənətin sahibisən, deyir heç bir sənətim yoxdur, nə iş olsa görərəm, təki iş olsun. Avropada tanışlıqla işə götürümlər, yalnız təcrübəli mütəxəssis qəbul edirlər. Ev kirayəsi 1-2 otaq üçün 800-1500 avrodur. Kimsə aldadır, pulunu alır, viza düzəldir, gəlib sonra acınacaqlı hala düşürlər. Bu iş bizim diaspora təşkilatlarının işi deyil, kiməsə iş düzəltsin, ya da kirayə ev tapsın. Bu, hər kəsin öz şəxsi işidir, kimin harda işləyib, yaşamasına qarşı bilmərik. Biz yalnız məsləhət verə, yol göstərə bilərik. Ev kirayəsini, kommunal xərcləri, sigortanı hesablayırlar, Avropada yaşam tərzi çox bahadır. Yalnız xarici özəl şirkətlərə müraciət etsinlər, onların

vasitəsi ilə işləməyə gəlsinlər ki, onları yerləşdirmək şirkətin öhdəsində olsun. Bu sahədə dəstəyim olub, küçədə qalan şəxsi müvəqqəti gətirib evimdə saxlamışam, kiməsə maddi yardım etmişəm, məsləhətimlə işə düzələn də olub. Məsləhətimi eşidib bu işdən əl çəkənlər də, "burdakı əmək haqqını Azərbaycanda da qazana bilərəm" deyənlər də olub. Hər xarakterdə insanlarla, maraqlı hadisələrlə qarşılaşırıq.

Yeri gəlmişkən, bir avtomobil ustası məndən onu Niderlandda işə düzəltməyimi xahiş edirdi. Dedim ki, yaxşı, işə düzəldin, sifariş qəbul etməlisən, necə danışib anlaşıcaqsan, müştəridən soruşmalısən ki, avtomobilin hansı hissəsini düzəldim, problemi nədir. Mənə dedi ki, zəng edəyəm sənə, gəlib tərcümə edərsən. Bu insan özünə iş qurub pul qazanmaq fikrindədir, amma mənə də öz işimdən ayıraraq ona tərcüməçilik etməyimi istəyir. Yəni bu işlərdə anlayışlı olan da var, anlayışsız davrananlar da.

525-ci qəzet. - 2022. - 7 iyul. - № 118. - S. 10.

31 ölkədə Azərbaycanın çoxşaxəli diaspor şəbəkəsi - evlər, Koordinasiya Şuraları, daha nələr...

Samir Adıgözəlli: "Azərbaycan Evləri də, Koordinasiya Şuraları da, diaspor fəaliyyəti ilə bağlı digər qurumlar da xaricdə Azərbaycanın milli dövlətçilik maraqlarının keşiyində durur"

İradə Sarıyeva

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar, diaspor qurumlarının təşkilatlanması, fəaliyyəti daim Azərbaycan dövlətinin diqqətindədir. Bu, Azərbaycanın dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərini təşkil edir. Heç şübhəsiz, bu sahədə dövlət siyasətini 20 yaşlı Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi həyata keçirir. Məlumdur ki, Azərbaycanda diaspor quruculuğunun banisi ümummilli lider Heydər Əliyevdir.

Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci il noyabr ayının 9-10-da Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası irəli sürülüb, 5 iyul 2002-ci ildə isə Prezident Heydər Əliyevin fərmanı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılıb.

Azərbaycan dövləti indiyə qədər xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı çox işlər görüb. Son illər isə görülən işlərin sayı daha da artıb. 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən "Xaricdə yaşayan aztəminatlı azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası" təsdiq olunub. Komitə ilə rahat əlaqə yaradıla bilməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilib və qurum "Elektron hökumət" portalına inteqrasiya olunub. Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarının yaradılması və Azərbaycan Evlərinin açılması təqdirəlayiqdir. Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə 18 Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız Azərbaycan evlərinə üz tutdular.

"...Komitənin xətti ilə son illər xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı çox işlər görülüb"

İSBAM sədri Samir Adıgözəlli "Bakı-Xəbər"ə şərhində bildirdi ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılmasından 20 il ötür: "Hesab edirəm ki, Azərbaycan dövləti ilə məhz xaricdə yaşayan soydaşlarımızın, onların təşkilatlanması, fəaliyyətlərinin koordinasiya olunması, əlaqələndirilməsi işinin təşkil edilməsi üçün Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması çox mühüm idi. Bunun çox böyük tarixi əhəmiyyəti vardı. İllər boyu bu sahədə, istiqamətdə mühüm işlər görülüb. Bilirsiniz ki, bu ideyanın əsası ümumlider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub. Xaricdə yaşayan azərbaycanlıların əlaqələndirilməsi baxımından dövlət diaspor siyasətinin həyata keçirilməsi baxımından bu komitəni yaradıb. Cənab Prezident illərdir ki, bu istiqamətdə ardıcıl siyasət yürüdü, göstərişlər verir, sərəncamlar imzalayır, dövlət tərəfindən Komitə qarşısında konkret vəzifələr qoyulur. Bu dövr ərzində dövlət xaricdə yaşayan soydaşlarımızla əlaqədar bir sıra tədbirlər həyata keçirib. Pandemiya dövründə xaricdə oxuyan, işləyən, yaxud bir başqa məqsədlə ora gedən şəxslərin ölkəyə təxliyə olunması həyata keçirildi, onlara hərtərəfli qayğı göstərildi. COVID-19-la əlaqədar yollar, sərhədlər bağlandı dövlət vətəndaşın yanında oldu. Dünyanın çəş-baş qaldığı bir vaxtda Azərbaycan dövləti həm daxildə vətəndaşların qeydinə qaldı, eyni zamanda da xaricdəki azərbaycanlıları, soydaşlarımızı da yaddan çıxarmadı. Təbii ki, bununla bağlı Diaspor Komitəsinin xətti, səfirliklərimiz vasitəsi ilə fəaliyyətlər göstərib. Bildiyimiz kimi komitənin xətti ilə son illər xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı çox işlər görülüb. Məsələn, Azərbaycan Evlərinin fəaliyyət göstərməsi, Qarabağ məktəblərinin açılması, 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurasının ərsəyə gətirilməsi böyük işdir. Bütün bu işlərin, atılan hər addımın ümumi məqsədlər üçün öz mənası, əhəmiyyəti, faydası var. Yetər ki, ortaya atılan hər bir ideyanın, görülən işinin ardı gəlsin. Görürsünüz ki, çoxşaxəli diaspor fəaliyyəti qurulub və bu fəaliyyətin daha da inkişafı zəruridir. 12 ölkədə fəaliyyət göstərən 18 Azərbaycan Evi var. Çox arzu edirəm ki, Azərbaycan Evləri öz fəaliyyətlərini kəsintisiz davam etdirlərsinlər. Çünki bizdə bir pis xasiyyət var, hansısa bir təşkilatı yarırıq, amma onun inkişafına, böyüməsinə, şaxələnməsinə çalışmırıq. Sözümlün canı budur ki, bu məsələlər quru rəqmlərdə deyil, real həyatda öz işlərini genişləndirməlidir. Hesab edirəm ki, Komitə gördüyü işin böyüklüyünü və məsuliyyətini ciddi dərk edir

və bu qurumlar üzərində nəzarətini daha da möhkəmləndirir. Uğurla fəaliyyət göstərən Azərbaycan Evlərimiz var. Azərbaycan dövləti diaspor quruculuğu sahəsində təşkilatlanma işlərini daha da gücləndirir və milli maraqlar naminə daha böyük işlər görür. Bu baxımdan, Azərbaycan Evləri də, Koordinasiya Şuraları da, diaspor fəaliyyəti ilə bağlı digər qurumlar da xaricdə Azərbaycanın milli dövlətçilik maraqlarının keçiyində durur. Azərbaycanlıların təşkilatlanması, ümimilli mənafelemizlə bağlı onların fəaliyyətini düzgün qiymətləndirməliyik, onlara daim dəstək olmalıyıq. Bu təşkilatları qoumalıyıq, onların fəaliyyətinin irəliləməsi sahəsində hər kəs öz vəzifə borcunu anlamalıdır”.

S.Adıgözəlli bildirdi ki, dövlət qurumu ilə yanaşı ölkənin QHT sektorunda mövcud olan qurumlar da diaspora fəaliyyətilə məşğul olur və xaricdəki soydaşlarımıza hər tərəfli dəstək göstərir. Milli maraqlarımız naminə xaricdə keçirilən tədbirlərə qoşulduqlarını qeyd edən S.Adıgözəllinin sözlərinə görə, hər zaman diaspor qurumlarına dəstək göstəriblər, bu dəstəyi hər zaman davam etdirəcəyəklər: “Azərbaycanın milli dövlətçilik mənafeyi üçün atılan addımlara öz dəstəyimizi göstərəcəyik, əməyimizi əsirgəməyəcəyik. Azərbaycan Evlərinin əhəmiyyətini, xüsusilə Ukrayna müharibəsində gördüm. Bu proseslərin içində olan adam kimi Polşadakı Azərbaycan Evinin fəaliyyətini qeyd etmək istəyirəm. Azərbaycan Evinin fəaliyyəti, vətəndaşlarımıza həssas, qayğıkeş münasibəti, vətənpərvərliyi, milli təəssübkeşliyi çox qürurverici idi. İnanıram ki, digər Azərbaycan Evləri də o cür fəal, aktiv vəziyyətdədir...”

Dünyada hələ də fəvqəladə vəziyyətin davam etdiyini vurğulayan müsahibimizin sözlərinə görə, belə ağır şəraitdə istər Azərbaycan Evləri, istər diaspor təşkilatları, istərsə də digər qurumlar öz fəaliyyətini daha səmərəli qurmağa çalışmalıdır.

O qeyd etdi ki, bütün hallarda bu sahədə görülən işlər qənaətbəxşdir və fəaliyyət göstərən qurumlar milli dövlətçilik maraqları baxımından daha da sıx birləşməlidir: “Çünki Azərbaycan dövləti bu istiqamətdə çox aydın bir siyasət yürüdür və bu siyasət diaspor qurumlarına daha böyük güc verir”.

Bakı Xəbər. - 2022. - 7 iyul. - № 118. - S. 7.

Gənc diasporamızın böyük uğurları

Cavid

İyulun 5-də Azərbaycan Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi 20 yaşını qeyd edib. Hələ gənc olmasına baxmayaraq Komitə bir çox uğurlara imza atıb, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi və birliyi istiqamətində fəaliyyətini genişləndirib.

Qeyd edək ki, diaspor və lobbiçilik fəaliyyəti hər zaman öz aktuallığını qoruyub və hazırda dəyişən dünya düzənində bu fəaliyyət daha prioritet hesab olunur. Ələlxüsus milli maraqların, dəyərlərin qorunması baxımından diaspor və lobbiçilik fəaliyyəti həqiqətən də çox vacib fəaliyyət sahəsi sayılır ki, bu mənada həmin fəaliyyət sahəsinə dövlətin diqqət və qayğısının günü-gündən artması məqsədəuyğundur.

“Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında” Ümummilli Lider Heydər Əliyevin 23 may 2001-ci il tarixində imzaladığı sərəncam dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın vətənlə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, icmalar, cəmiyyət və birliklərarası fəaliyyətin genişləndirilməsi, müntəzəmliyin təmin olunmasına böyük bir tövhə oldu. Bu sərəncamdan bir neçə ay sonra, yəni həmin ilin noyabr ayında Bakıda keçirilən və 36 ölkədən 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil edən 406 nümayəndə və 63 qonağın iştirak etdiyi Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı böyük bir prosesin başlanğıcı kimi diaspor quruculuğu və lobbiçilik tariximizə qızıl hərflərlə yazıldı. “Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” Ulu Öndərin 2002-ci il iyulun 5-də imzaladığı fərmanla lobbiçilik fəaliyyətinin mütəşəkkilləşməsinə start verildi. Bu siyasi xətti əsas olaraq qəbul edən, güclü diasporun formalaşdırılması, həmçinin qurumun fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsinin əhəmiyyətini nəzərə alan cənab Prezident İlham Əliyev “Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” 2008-ci il noyabrın 19-da fərman imzaladı və artıq tam hüquqi baza da yaradıldı.

Bu gün xaricdə yaşayan soydaşlarımızın milli diaspor halında formalaşması, respublikamızla əlaqələrinin yaradılmasında ortaya çıxan çətinliklərin və problemlərin daha səmərəli həlli yollarının araşdırılmasına böyük ehtiyac duyulur. Hazırda dünyanın əksər ölkəsində 300-ə yaxın Azərbaycan icma və birlikləri fəaliyyət göstərir və diasporumuzun təşkilatlanma prosesi bu gün də davam edir.

Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında diaspor təşkilatının rolu böyükdür. Öncəliklə, qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycan müstəqillik əldə etdikdən sonra əsas ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan bu siyasətin məqsədi dünya azərbaycanlılarının Vətənlə əlaqələrini inkişaf etdirmək, diasporlararası əlaqələri genişləndirmək olub.

Müstəqilliyimizdən bu günədək diaspor sahəsindəki inkişafın şahidi olduq. Yaxın keçmişə qayıtsaq, Vətən müharibəsi illərində Azərbaycan diasporunun rolu gördük.

Azərbaycan diasporu Vətən müharibəsindən öncə də Xocalı soyqırımını kimi qan yaddaşımız olan tariximizin dünya ölkələrinə tanıtılmasında, “Xocalıya ədalət” kimi kampaniyaların təşkilində, erməni yalanlarının ifşasında böyük fəallıq nümayiş etdirib. Müharibə dövründə diaspor təşkilatlarımız xaricdə yaşayan azərbaycanlılara komitə tərəfindən beş dəfə – 27 sentyabr, 4 oktyabr, 21 oktyabr, 7 noyabr və 10 noyabr tarixlərində müraciət ünvanlayıb. Komitə tərəfindən edilmiş müraciətlərdə həmvətənlərimizə sosial şəbəkələrdə, kütləvi informasiya vasitələrində rəsmi olmayan, dəqiqləşdirilməmiş məlumatlardan istifadə etməməyə çağırış və xaricdə yaşayan hər bir həmvətənimizin Ermənistanın təxribatçı hərəkətlərinin, eləcə də Azərbaycanın haqlı mövqeyinin dünyaya çatdırılmasında yaşadıkları ölkələrin ictimaiyyətinin doğru məlumatlandırılmasında fəallıq göstərməyə çağırış. Yaşadıqları ölkələrin prezidentlərinə, parlamentlərinə, dövlət və ictimai qurumlarına həqiqətləri ifadə edən müraciətlər, məktub və bəyanatlar göndərməklə Azərbaycan ordusunun haqq mübarizəsinə mənəvi dəstək olmağa çağırış edilib. Ermənistan ordusunun Gəncə, Mingəçevir, Bərdə və digər cəbhədən uzaq ərazilərdə mülki vətəndaşları hədəfə alması barədə məlumatlandırılan həmvətənlərimizə erməni təxribatlarına uymamaq və ayıq-sayıq olmaq tövsiyə edilib.

Onu da qeyd edək ki, komitə və diaspor nümayəndələri tərəfindən ölkəmizlə bağlı həqiqətləri əks etdirən 355 məqalə hazırlanaraq 43 ölkənin müxtəlif qəzet və saytlarında 26 dildə ictimaiyyətə təqdim edilib.

Yeri gəlmişkən, diasporaquruculuğunun inkişafına dəstək məqsədilə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 6 iyul 2018-ci il tarixli fərmanına əsasən Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi tabeliyində Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılıb. Fondun əsas missiyası

Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinə dəstək vermək, onların maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək, milli-mənəvi dəyərlərimizi inkişaf etdirmək və dünyada daha geniş tanımaq, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların sosial müdafiəsini gücləndirmək və bu sahəyə dövlət dəstəyinin ünvanlılığını təmin etməkdən ibarətdir. Fondun hədəfi isə xaricdə yaşayan azərbaycanlılara və onların yaratdıqları qurumlara beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində öz tarixi Vətəni ilə əlaqə yaratmaqda, milli-mənəvi dəyərləri mənimsəməkdə, yaşatmaqda və inkişaf etdirməkdə, eləcə də Azərbaycana dost münasibəti bəsləyən digər xalqların diasporları ilə əlaqələr qurmaqda kömək etmək, Azərbaycan Respublikasını beynəlxalq aləmdə təbliğ etmək və mənafelərini etibarlı müdafiə etmək, Azərbaycan Respublikasında həyata keçirilən müstəqil, hüquqi, dünyəvi dövlət və demokratik cəmiyyət quruculuğu, sosial-iqtisadi, ictimai-siyasi və mədəni inkişaf haqqında xaricdə yaşayan azərbaycanlıları, habelə Azərbaycana dost münasibəti bəsləyən digər xalqların diasporlarını məlumatlandırmaq, bu barədə informasiyanı televiziya, radio, dövrü mətbuat və digər vasitələrlə yaymaqdır.

2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası” təsdiq olunub. Komitə ilə rahat əlaqə yaradıla bilməsi məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilib və qurum “Elektron hökumət” portalına inteqrasiya olunub. Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarının yaradılması və Azərbaycan Evlərinin açılması - hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə fəaliyyət göstərən 18 Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımız daim dövlətin onlara qaygısını hiss edib. Beləki COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız Azərbaycan evlərinə üz tutublar. Onların təhlükəsizlikləri və digər qonşu ölkələrə, həmçinin Azərbaycana dönüşləri təmin edilib. Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə “Qarabağ” adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir. Hazırda Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlərdə fəaliyyət göstərən “Qarabağ məktəbi”ndə yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış “Azərbaycan dili” dərsləri çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilib.

COVID-19 pandemiyası zamanı Dövlət Komitəsi tərəfindən 24/7 fəaliyyət göstərən qərargah yaradılıb, Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları və Azərbaycan Evləri gücləndirilmiş rejimdə fəaliyyət göstəriblər. Pandemiya dövründə təkcə Dövlət Komitəsinin qaynar xəttinə 18 minə yaxın zəng, Azərbaycan evlərinə, Koordinasiya Şuralarına ümumilikdə 51 ölkədən 9 minə yaxın müraciət daxil olub, 33 ölkə üzrə 6857 nəfər soydaşımıza maddi yardım edilib, sərhədlərin qapanması ilə əlaqədar azərbaycanlıların təxliyəsinə dəstək göstərilib. Azərbaycan həqiqətlərinin Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması üçün mitinq və aksiyaların təşkili: “Xocalıya Ədalət!” kampaniyası çərçivəsində, 2020-ci ilin “Tovuz hadisələri” Vətən müharibəsi zamanı Avropanın 30 ölkəsində on minlərlə soydaşımızın iştirak etdiyi 300-dən artıq aksiya keçirilib.

Aparılmış məqsədyönlü işlər nəticəsində bu gün Avropada, Şimali və Cənubi Amerikada, MDB məkanında və bir çox ölkələrdə, o cümlədən Özbəkistan, Qırğızıstan, Norveç, Niderland, Almaniya, İspaniya, İtaliya, Belçika, Bolqarıstan, Çexiya, Finlandiya, Estoniya, Polşa, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri, Misir Ərəb Respublikası, Türkiyə və ABŞ-da 460-dan çox Azərbaycan icmaları yaradılmışdır. Yeni Azərbaycan icma və birliklərinin təsis edilməsi Azərbaycanın çağdaş diaspor quruculuğu işinin uğurları kimi qiymətləndirilməyə layiqdir.

Bir sözlə, hökumətin dəstəyi ilə Azərbaycan diaspora quruculuğu sahəsində intensiv iş aparılır, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi və birliyi istiqamətində əməli addımlar atılıb.

Xalq Cəbhəsi. - 2022. - 7 iyul. - № 25. - S. 9.

Diaspor nümayəndələri: "Vətənə xidmət etmək şərəfli bir işdir"

Ayşən Vəli

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşlarının təltif edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncam imzalayıb. SİA sərəncamla bağlı diaspor nümayəndələrinin fikirlərini öyrənib.

"Diaspor Press" informasiya mərkəzinin rəhbəri, diaspor işləri üzrə ekspert Toğrul Allahverdili: "Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaranmasının 20-ci ildönümündə cənab Prezident tərəfindən komitə əməkdaşlarının və komitə sədrinin təltif edilməsi diaspor sahəsində çalışan əməkdaşlara və komitə sədrinə verilən ən yüksək qiymətin bariz nümunəsidir. Çünki həm 44 günlük Vətən müharibəsində, həm Tovuz hadisələri dövründə, həm də son 3 illik fəaliyyətə baxdıqda Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin uğurlu fəaliyyətini hər bir nöqtədə görmək olar. Bunu həm Avropadakı diaspor təşkilatlarımızın fəaliyyətinin koordinasiya olunmasında, həm digər ölkələrdə, həm də Türkiyə diasporası ilə Azərbaycan diasporunun xaricdə birgə fəaliyyətinin qurulması istiqamətində görmək olur. Təbii ki, bunu ölkə rəhbərliyi görür.

Komitənin 20 illiyi münasibətilə komitə sədri Fuad Muradovun 3-cü dərəcəli "Vətənə xidmət medalı" ilə təltif olunması zənnimcə çox böyük etimaddır. Çünki bir məmur və bir vətəndaş üçün Vətənə xidmətdən böyük bir şərəf ola bilməz. Fuad Muradovun fəaliyyətinə gəlsək, o, Azərbaycanın ən gənc millət vəkillərindən olub. Zətən o gənc yaşlarından gənclər sektorunda olub və fəaliyyəti də hər zaman təqdirəlayiq bir fəaliyyət olub. Bu gün də 3 ildən çox müddətdir ki, komitə sədridir və komitədəki fəaliyyəti isə tək diaspor nümayəndələri tərəfindən deyil, eləcə də ölkə rəhbərliyi tərəfindən təqdir olunması tək Fuad Muradova deyil, onun timsalında bu sahə ilə əlaqəsi olan, bu sahəyə həyatını həsr etmiş xaricdə, bütün dünyada yaşayan azərbaycanlılara verilmiş qiymətin bariz nümunəsidir. Çünki Fuad Muradov xaricdə yaşayan azərbaycanlıları koordinasiya edən bir qurumun rəhbəridirsə, bu qurumun rəhbəri "Vətənə xidmət medalı" alırsa bu dünya azərbaycanlılarına verilmiş qiymətdir. Digər komitə əməkdaşlarının "Tərəqqi medalı" ilə təltif edilməsi isə zənnimcə çox yerində olan bir hadisə oldu.

Mən də fürsətdən istifadə edib bu sahə ilə yaxından-uzaqdan əlaqəsi olan bir şəxs kimi ölkə başçısına minnətdarlığımı bildirirəm. Çünki mən komitənin fəaliyyətini ən yaxından izləyən şəxslərdən biriyəm. Vətəndaş Cəmiyyətinin nümayəndəsi olaraq qeyri-hökumət təşkilatı, media nümayəndəsi olaraq mənim ən çox izlədiyim sahələrdən biri diaspor sahəsidir ki, mən bu komitənin fəaliyyətinin son 3 ildə - həm pandemiya dövründə, həm Vətən savaşında alınan sonrakı dövrlərdə şahidiyəm. Ona görə də komitə əməkdaşlarının təltif edilməsini Azərbaycan diasporuna, xaricdə yaşayan soydaşlarımıza verilmiş bir dəyər kimi qiymətləndirirəm. Çünki hər bir ödənlər insanları daha da stimullaşdırır, onlara daha da güc, qüvvət verir və təbii ki, məmur qarşısında böyük bir məsuliyyət, yeni bir yol xəritəsi qoyur. Düşünürəm ki, bundan sonra da komitə əməkdaşları durmadan çalışacaqlar ki, Azərbaycan diasporu inkişaf eləsin.

Azərbaycan diasporunun ən böyük uğurlarından biri Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının 5-ci Qurultayının keçirilməsi idi. Yəni, bu hər bir azərbaycanlının arzusu, hər bir azərbaycanlı üçün qürur idi və bu günə şükürlər olsun ki, müzəffər Ali Baş Komandan cənab Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusu Şuşanı azad etdi və Azərbaycan diaspor nümayəndələrinin təmsilçiləri Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının qurultayını keçirdi. Biz artıq xoşbəxt bir diasporanın təmsilçiləri, nümayəndələri və düşünürəm ki, artıq Azərbaycan diasporu özünün çiçəklənmə dövrünü keçib.

Bir daha komitənin bütün əməkdaşlarını bir-bir təbrik edirəm, hər birinə çətin, lakin şərəfli işlərində uğurlar arzu edirəm. Çünki Vətənə xidmət etmək şərəfli bir işdir. Diaspora sahəsində çalışan, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşları hər biri şərəfli işin, şərəfli peşənin daşıyıcılarıdır və tək komitənin əməkdaşlarını deyil, dünyanın bütün nöqtələrində yaşayan soydaşlarımızı diaspor bayramı münasibəti ilə təbrik edirəm. Bu bayram bizim bayramımızdır. Çünki Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaranması günü Azərbaycan diasporunda bir bayram əhval-ruhiyyəsi yaranan bir gündür. Xaricdə yaşayan bütün soydaşlarımızı təbrik edirəm. Onları arxa cəbhənin qəhrəmanları adlandırırım. Bayramınız mübarək olsun. Onlara arxa cəbhənin qəhrəmanları deyirəm. Ümidvaram ki, bu ödüllər, bu təltiflər, bu medallar davamlı olacaq, gələcək illərdə də komitənin digər əməkdaşları ölkə rəhbərliyimiz tərəfindən, müzəffər Ali Baş Komandan tərəfindən təltif ediləcəklər. Digər günlərdə də xaricdə yaşayan soydaşlarımız təltif edilirlər,

artıq belə bir ənənə var. Bir daha fürsətdən istifadə edib hər kəsi təbrik edirəm. Yaşasın güclü Azərbaycan diasporu deyirəm”.

İctimai Siyasi Proseslər Beynəlxalq Araşdırmalar Mərkəzinin sədri (İSBAM) Samir Adıgözəlli: “Diasporun fəaliyyəti Vətəndən kənardə yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması baxımından mühüm hadisələrdən biridir. Bu böyük bir müddətdir və burada keşməkeşli yollar olsa da, biz müstəqilliyimizi bərpa etdikdən sonra xaricdə yaşayan soydaşlarımızın ilk cücartisi olan təşkilatlar, 1990-cı illərdə yaranan cəmiyyətlərimiz var idi ki, onların koordinasiya olunması baxımından belə bir dövlət sturukturunun formalaşması vacib məsələ idi.

Bilirsiniz ki, Dünya Azərbaycanlılarının dəfələrlə qurultayları keçirilib və həmin qurultaylarda cənab Prezidentin proqram xarakterli çıxışları olub. Prezidentin bu yaxınlarda etdiyi təltiflər bütövlükdə Azərbaycan diasporuna verilmiş qiymətdir. Çünki 44 günlük Vətən müharibəsində də ümumilikdə bütün azərbaycanlılar səfərbər oldu. Dəmir yumruq hər kəsi bir araya topladı. Cənab Prezidentin idarəsi xalqımızı bir araya gətirdi. Bu birlikdə bizim xaricdə yaşayan soydaşlarımızın da rolu və fəaliyyəti var. Onlar da Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılmasında xidmət edəblər.

Məncə, cənab Prezidentin bu addımı yüksək qiymətləndirilməli və hər kəs bu məsuliyyəti dərk etməlidir. Bu ali mükafatı dəyərləndirmək lazımdır”.

“Samara Vilayəti Azərbaycanlıları Liqası” İdarə Heyətinin sədri, Vilayət İctimai Palatasının üzvü Şirvan Kərimov: “Cənab Prezidentin Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əməkdaşlarının mükafatlandırılması haqqında sərəncamını çox yüksək qiymətləndirirəm. Çünki uzun müddətdir Diaspora Komitəsi ilə əməkdaşlıq edirik. Komitənin işçiləri bizim həm dostlarımız, həm yoldaşlarımız, həm də Fuad Muradovun dili ilə desək qohumlarımızdır. Fuad müəllim Diaspora Komitəsinə sədr seçildikdən sonra, komitənin ümumiyyətlə diasporalarla, xaricdə yaşayan soydaşlarımızla əməkdaşlıq üsulu tamamilə fərqlidir. Bu aydın məsələdir ki, Diaspor Komitəsi cənab Prezidentin xarici siyasətinin tərkib hissəsi olan diasporla iş üzrə dövlət siyasətini həyata keçirir. Amma buna baxmayaraq Diaspora Komitəsinin əsas əməkdaşlıq etdiyi insanların hamısı ictimai xadimlər və təşkilatlardır. Ona görə də dövlət və ictimaiyyət arasında münasibət quran və bu münasibətə uzun müddət xidmət edən insanlar təltif olunmalıdır. Çünki illər boyu Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təqdimatı ilə diaspor fəaliyyəti ilə məşğul olaraq xaricdə yaşayan yüzlərlə həmvətənlərimiz medalla təltif olunub. Ona görə də çox xoş haldır ki, artıq Diaspora Komitəsinin öz əməkdaşları təltif olunur. Onlar hamısı bu mükafatlara layiqdirlər.

Biz həmişə Diaspor Komitəsinin dəstəyini görürük. Xüsusən də son illərdə pandemiya ilə bağlı komitənin işçiləri xaricdə yaşayan həmvətənlərimizə öz dəstəklərini veriblər. Mənə elə gəlir ki, bundan sonra da onlar daha yüksək ordenlərlə təltif olunacaqlar. Başda Fuad Muradov olmaqla, bütün mükafat alan dostlarımızı təbrik edir, onlara gələcək fəaliyyətlərində uğurlar arzu edirəm”.

Niderland Belçika Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının Niderland üzrə əlaqələndiricisi, “Ana Vətən” Avropa Azərbaycanlı Qadınlar Birliyinin sədri Mayisə Ağamirzəyeva: “Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş Üzrə Dövlət Komitəsinin yaranmasından 20 il ötür. 2003-cü ildən etibarən Hollandiyada yaşayan bir azərbaycanlı kimi 2007-ci ildən, 2011-ci ildən isə daha da aktiv şəkildə diaspora fəaliyyəti ilə məşğulam. Əlimdən gəldiyi, bacardığım qədər Vətənim naminə addımlar atmağa çalışıram. Bütün bu illər ərzində səbrli əməkdaşları ilə seçilən doğma Diaspora Komitəsinin işini yüksək qiymətləndirirəm. Yaranması Ulu Öndərin adı ilə bağlı olan doğma Komitə ötən illər ərzində enişli-çıxışlı yollardan keçərək daim özünü doğruldub. Xüsusən də son illər ərzində dünya azərbaycanlılarının aktivliyi diqqəti cəlb edir. Bir çox soydaşlarımızın yaşadıkları ölkələrdəki fəaliyyəti işıq üzünə çıxarılıb, tanınıblar. Məgər ziyalımız, nə çox ürəyi Vətənlə döyünən gənclərimiz var imiş dünyanın dörd bir tərəfində birləşmək məqsədilə yaradılan Koordinasiya Şuraları, Azərbaycan Evləri, həftəsonu məktəbləri, gənclərdən ibarət müxtəlif platformalar və onlarca yeni yaranan diaspor hərəkətləri Komitənin son illərdəki uğurlu fəaliyyətinin nəticəsidir.

Xüsusən də 44 günlük Vətən müharibəsində biz xaricdə yaşayan azərbaycanlıların ayağa qalxması, müxtəlif ölkələrdə yaşasaq da birləşməyimiz, sosial media üzərindən mübarizəmiz, bütün bunlar bizi birləşdirən Diaspora Komitəsinin fəallığından irəli gəlir. Pandemiya vaxtında, Ukrayna müharibəsi dövründə azərbaycanlıların təxliyə olunmasında, "YAŞAT" Fondu Marafonundakı göstərdikləri fədakarlıqlar komitənin səbrli və işguzar əməkdaşlarının səyi nəticəsində olub”.

Vətənə ürəkdən bağlılıq

Dünyadakı həmvətənlərimizin Azərbaycan sevgisi İkinci Qarabağ müharibəsində bir daha təntənəli şəkildə nümayiş olundu

Yasəmən Musayeva

Ruhumuzun diriliş, milli kimliyimizin oyanış günü kimi tarixə həkk olunan 44 günlük Vətən müharibəsi illərdir zəfərə, qalibyyəyə susamış Azərbaycan xalqını dünyanın dörd bir yanında ayağa qaldırdı. Xalqımız tariximizin heç bir dönəmində rastlanmayan həmrəylik nümayiş etdirərək, haqq savaşıma uğrunda irəli atıldı, bu zəfər tağının hörülməsində hər kəsin zərrə də olsa, payı oldu.

Tək ölkəmizin daxilində deyil, onun hüduqlarından kənarında yaşayan soydaşlarımız da bu amal uğrunda birləşərək beynəlxalq aləmə səsimizi çatdırmaq, həqiqətlərimizi anlatmaq üçün informasiya cəbhəsində mübarizəyə başladılar, müxtəlif aksiyalar düzənlədilər və ayaq açıb yeriməyə çalışan erməni yalanlarının qarşısında keçilməz səddə çevrildilər, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin "Qarabağ Azərbaycandır!" haqq nidasına dəstək verdilər.

Elə bu möhtəşəm birlik sayəsində də Azərbaycan xalqı 2020-ci ilin 8 noyabrını, Vətən qibləmiz Şuşanın azadlığı - Qarabağ Zəfəri kimi möcüzəvi tarixə çevirərək salnamələrə qızıl hərflərlə yazdı.

Həmrəyliyin qürur tarixi

Azərbaycanda diaspor quruculuğunun banisi Ümummilli Lider Heydər Əliyevdir. Bu fenomen şəxsiyyətin azərbaycançılıq ideyasının uğurlu inkişafında və həmrəylik zirvəsinə ucalmasında müstəsna xidmətləri olub.

1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Ulu Öndər Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasında 31 dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edilib. Ali Məclis bununla bağlı qanunvericilik aktının qəbul olunması üçün ölkə parlamentinə - Ali Sovetə müraciət ünvanlayıb. Dekabrın 25-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası müraciəti nəzərə alaraq dekabrın 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan olunması barədə qanun qəbul edib. Həmin vaxtdan bütün dünyada azərbaycanlılar bu günü böyük sevinc və qürurla bayram kimi qeyd edirlər.

Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirilib. Milli həmrəyliyimizin nümayişi olan bu möhtəşəm qurultayda Ümummilli Lider nitqində bizim hamımızı birləşdirən, həmrəy edən azərbaycançılıq ideyasıdır, azərbaycançılıqdır deyə xüsusi vurğulamışdı. Vaxtilə Ümummilli Liderin böyük iftixarla söylədiyi "Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!" kəlamı həmrəyliyimizin əsas kod cümləsi kimi bu gün də dillər əzbəridir.

20 illik fəaliyyət gündəliyi

Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası da irəli sürüldü, 5 iyul 2002-ci ildə isə Heydər Əliyevin fərmanı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr tarixli sərəncamı ilə isə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, dövlət başçısının 2018-ci il 5 iyul tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradıldı. Fond bu illərdə 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsinə və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərdi, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirdi.

Azərbaycan diasporunun birliyinə nail olunması və sistemli işin təşkil edilməsi məqsədilə 2019-2023-cü illər üçün Strateji Yol Xəritəsi hazırlandı. Məhz vahid ideya və maraqlar uğrunda dövlət-diaspor əməkdaşlığının inkişafı, qüvvələrin ümumi məqsəd naminə birləşməsi, xüsusən, böhranlı vəziyyətlərdə

düşünülmüş çevik planın olması istiqamətində iş aparıldı. Bu iş istər koronavirus pandemiyası, istərsə də Vətən müharibəsi dönmündə sistemli şəkildə həyata keçirildi.

30 ölkə, on minlərlə diaspor üzvü, 300-dən artıq aksiya

Bu istiqamətdə ən mühüm və strateji məsələlərdən biri də Azərbaycan və Türk diasporunun birgə fəaliyyətinin təmin olunmasıdır. Qardaş ölkələrimizin dövlət başçıları daim bu məsələyə xüsusi diqqət yetiriblər.

Ötən il iyunun 15-də Prezident İlham Əliyevin və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın imzaladıqları Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq, Azərbaycan və Türk diasporları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, dəstək və həmrəylik fəaliyyətinin gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir.

Onu da bildirək ki, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması üçün təşkil olunan mitinq və aksiyalarda Azərbaycan və Türk diasporunun on minlərlə üzvü yüksək fəallıq nümayiş etdirib. Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, "Xocalıya Ədalət!" beynəlxalq kampaniyası çərçivəsində, həmçinin 2020-ci ilin Tovuz döyüşləri və Vətən müharibəsi zamanı Avropanın 30 ölkəsində on minlərlə diaspor üzvünün iştirakı ilə 300-dən artıq aksiya keçirilib.

Diaspor gənclərinin fəallığının artırılması, milli kimliyin qorunub-saxlanması və liderlik potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Diaspor Gəncləri şəbəkəsi formalaşdırılıb. Azərbaycan dövləti xaricdə yaşayan soydaşlarımızın da diqqət və qayğı ilə əhatə olunmasına daim həssas münasibət göstərir. 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti "Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası"nı təsdiqləyib. Komitə ilə rahat əlaqə yaratmaq üçün müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilib və qurum "Elektron hökumət" portalına inteqrasiya olunub.

"Qarabağ" adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir

Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə 18 Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması ilə, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız Azərbaycan evlərinə üz tutublar.

Eləcə də COVID-19 pandemiyası zamanı Dövlət Komitəsi tərəfindən fasiləsiz fəaliyyət göstərən qərargah yaradılıb, Koordinasiya şuraları və Azərbaycan evləri gücləndirilmiş rejimdə çalışıblar. Pandemiya dövründə təkcə Dövlət Komitəsinin "qaynar xətt"inə 18 minə yaxın zəng, Azərbaycan evlərinə, Koordinasiya şuralarına ümumilikdə 51 ölkədən 9 minə yaxın müraciət daxil olub. Habelə 33 ölkə üzrə 6857 soydaşımıza maddi yardım edilib, sərhədlərin qapanması ilə əlaqədar azərbaycanlıların təxliyəsinə dəstək göstərilib.

Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə "Qarabağ" adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir. Hazırda Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlərdə fəaliyyət göstərən "Qarabağ məktəbi"ndə yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. Həmçinin 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış "Azərbaycan dili" dərsləri çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilib.

Zəfər titullu qurultay

Dünya azərbaycanlılarının ötən müddətdə baş tutan möhtəşəm qurultaylarının isə həmrəyliyimiz, milli maraqlar uğrunda təşkilatlanmağımız istiqamətində müstəsna əhəmiyyəti olub.

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının II qurultayı Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, 2006-cı ildə, III qurultayı 2011-ci ildə, IV qurultayı isə 2016-cı ildə keçirilib.

Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayı isə tariximizə Zəfər qurultayı kimi fəxrətli titulla düşdü. Parlaq zəfərimizdən sonra, ilk dəfə 2022-ci ilin aprelində dünya azərbaycanlıları işğaldan azad olunmuş Qarabağda, Şuşada toplaşdılar, qurultay keçirdilər. 65 ölkədən 400-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonağın iştirak etdiyi Zəfər qurultayında dünya azərbaycanlıları bir daha öz sarsılmaz və əbədi həmrəyliklərini dünyaya bəyan etdilər.

Bu möhtəşəm tədbirdəki çıxışı zamanı Prezident İlham Əliyev xüsusilə vurğuladı ki, son illər ərzində bizim diaspor təşkilatlarımız çox fəallaşmış, həm İkinci Qarabağ müharibəsində biz bunu gördük, həm də

ondan əvvəlki dövrdə: "Hətta erməni radikal qüvvələrinin fiziki hücumlarına baxmayaraq, - onlar yenə də say çoxluğundan istifadə edib bizim fəallara qarşı cinayət törətmişlər, - azərbaycanlılar öz sözünü demişdilər, bu gün də bunu etmək lazımdır".

Şuşada baş tutan tarixi qurultayda dövlət başçısı onu da söylədi ki, biz hamımız - Azərbaycanda yaşayan azərbaycanlılar istəyirik ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar öz tarixi Vətəni ilə sıx bağlı olsunlar. Heç olmasa, ildə bir dəfə hər bir azərbaycanlı öz ailəsi ilə Azərbaycana gəlsə, çox yaxşı olar - xüsusilə işğaldan azad edilmiş torpaqlara getmək üçün.

Azərbaycan həqiqətlərini dünyaya çatdırmaqda uğurlu fəaliyyət

Bəli, Vətən müharibəsində diaspor nümayəndələrimiz yüksək təşkilatlanma və birlik nümayiş etdirərək, beynəlxalq ictimaiyyətə Azərbaycan həqiqətlərinin çatdırılmasında uğurlu fəaliyyət göstərdilər.

Həmvətənlərimizin arasındakı bu tarixi birlik hər ötən gün daha da möhkəmlənir və güclənir. Eyni zamanda bundan sonrakı fəaliyyətlərində də diaspor nümayəndələrimizin üzərinə son dərəcə mühüm vəzifə düşür. Çünki bu gün ön cəbhədə müharibə bitsə də, diplomatiya, informasiya sferasında hələ də savaş davam edir. Elə bu baxımdan xüsusilə xaricdə yaşayan azərbaycanlılar fəal olmalı və yaşadıkları ölkələrdə işlərini diaspor fəaliyyətindən lobbiçiliyə keçirmək istiqamətində möhkəm addımlar atmalıdırlar.

Azərbaycan. - 2022.- 7 iyul. - № 142. - S. 1,5.

Diaspor quruculuğu yeni tarixi mərhələdədir

İradə Əliyeva

Milli birlik və həmrəylik ideyası sivil insan cəmiyyəti formalaşandan mövcud olmuş, mürəkkəb mərhələlərdən keçərək təkmilləşmiş, hər bir xalqın vahid məqsədlər ətrafında birləşməsində mühüm rol oynamışdır.

Qloballaşan dünyada ayrı-ayrı xalqların, dövlətlərin sülh, əmin-amanlıq, tərəqqi məqsədi ilə yaxınlaşdığı, habelə bəşər sivilizasiyasının yeni mənəvi dəyərlər, humanizm çalarları ilə zənginləşdiyi, mədəniyyətlərarası dialoqun, etnomədəni müxtəlifliyin qorunmasının zərurətə çevrildiyi bir vaxtda milli özünüdərkini təsdiqi, insanların öz kökünə bağlılığı getdikcə daha böyük əhəmiyyət daşıyır. Vətənə bağlılıq duyğuları təkcə insanın doğulduğu coğrafi ərazi ilə şərtlənmir, o, eyni zamanda hər bir fərdin şəxsiyyət olaraq formalaşmasını, dünyaya münasibətini əsaslandıran, başlıca meyarları müəyyənləşdirən birləşdirici amil kimi çıxış edir.

Bütün bu gerçəkliklər fonunda əminliklə demək olar ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi, vahid amal, tarixi Vətən ətrafında birliyi Azərbaycan dövlətçiliyinin möhkəmləndirilməsi və inkişafı, xalqımızın siyasi-iqtisadi və mədəni tərəqqisi baxımından son dərəcə vacibdir. Bu gün əqidəsindən, dünyagörüşündən asılı olmayaraq, Azərbaycanı özünə tarixi Vətən bilən hər bir şəxsin vahid amal uğrunda birləşməsi, həmrəylik nümayiş etdirməsi tarixi missiya, dövrün tələbi, zamanın çağırışıdır. Bunun üçüncü il növbədə dünyanın müxtəlif ölkələrində, tarixi Vətəndən uzaqda yaşayan azərbaycanlılar arasında fikir, əməl birliyinin yaradılması, möhkəmləndirilməsi son dərəcə zəruridir.

Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətə başlamasının 20-ci ildönümü tamam oldu. Bu qurum Ulu Öndər Heydər Əliyevin müvafiq fərmanı ilə 5 iyul 2002-ci ildə yaradılmışdır. Komitənin təsis edilməsi dövlət müstəqilliyi tariximizdə mühüm yer tutur. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə diaspor quruculuğu sahəsində əldə etdiyimiz nailiyyətlərdə bu təşkilatın fəaliyyətinin də xüsusi rolu var.

Diaspor quruculuğunun banisi

Azərbaycanda diaspor quruculuğunun banisi Ulu Öndər Heydər Əliyevdir. Dövlət müstəqilliyinə nail olduğumuz dövrə qədər də xalqımızın təmsilçiləri dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayırdılar, amma onların diaspor quruculuğu imkanları məhdud olmuşdur. Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu, 90-cı illərinin əvvəllərində isə sərhədlərin açılmasından sonra xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın sayı daha da artmış, amma diaspor fəaliyyəti yenə də sistemli, koordinasiya şəkildə təşkil olunmamışdır. Bu sahədə müəyyən zaman itkisinə yol verilmişdir. Bunun ziyanını isə erməni lobbisinin və ermənipərəst qüvvələrin Azərbaycan ətrafında qurduqları informasiya blokadası zamanı hər birimiz hiss etdik.

Zaman o zaman idi ki, müstəqilliyini yenidən qazanmış, qonşu Ermənistan və onun havadarları tərəfindən işğala məruz qalmış, bütün çətinliklərə rəğmən müstəqil dövlət kimi gələcəyə doğru irəliləməyə qərar vermiş Azərbaycanın dünyada tanınmağa, öz tarixi həqiqətlərini, iqtisadi potensialını, resurslarını, mədəni sərvətlərini təqdim etməyə ehtiyacı vardı.

Baş verən global siyasi hadisələr, ədalətsiz müharibəyə məruz qalmağımız, ölkəmizə və xalqımıza qarşı məkrli siyasi, ideoloji, hərbi təxribatlar planının bütün vasitələrlə həyata keçirilməsi, 20 Yanvar, Xocalı soyqırımları, torpaqlarımızın 20 faizinin işğalı, 1 milyondan çox soydaşımızın doğma yurdlarından didərgin düşməsi xaricdəki həmvətənlərimizin ictimai fəallığını artırır. Bununla belə, bu ictimai fəaliyyətin düzgün istiqamətdə və sistemli qaydada yönəldilməsinə böyük tələb vardı. Xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız vətənpərvərlik hissi ilə Azərbaycan üçün nələrsə etmək istəyirdilər. Amma onların birgə fəaliyyəti hələ məhdud dərəcəyə qədər idi. Bu çərçivədən çıxaraq milli-siyasi yöndə təşkilatlanmağa isə böyük ehtiyac görünürdü.

Ona görə də 1993-cü ildə xalqın təkidli tələbi ilə hakimiyyətə qayıdırdıqdan sonra Ümummilli Lider Heydər Əliyev diaspor quruculuğu işinə mühüm prioritet kimi yanaşdı. Müxtəlif ölkələrə çoxsaylı xarici səfərləri zamanı vaxtının məhdudluğuna baxmayaraq, mütləq Azərbaycan diasporunun təmsilçiləri ilə də görüşürdü. Onlarla səmimi söhbətlər aparır, dünya azərbaycanlılarını bir araya gətirməklə soydaşlarımızın milli həmrəyliyinə, özünüdərkinə, tarixi Vətənə bağlılıq hissinin gücləndirilməsinə çalışırdı. Eyni zamanda

dünyada yaşayan azərbaycanlıların timsalında ölkə sərhədlərindən kənarında Azərbaycanın mənafeələrini müdafiə edən böyük bir qüvvə formalaşdırdı.

Fikirdə, əməldə birlik

Ulu Öndər Heydər Əliyev bildirdi ki, diaspor işində insanların təşkilatlanması, icma təfəkkürünün formalaşması, eləcə də xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların tarixi vətənin dəstəyini hiss etmələri çox mühümdür. Ümummilli Lider dünya azərbaycanlılarını fikirdə, əməldə birliyə, vəhdətə çağırırdı.

Diaspor və lobbi quruculuğuna göstərilən xüsusi diqqət böyük rəhbərin yüksək diplomatik və peşəkar siyasətçi keyfiyyətlərindən qaynaqlanırdı. Ümummilli Liderin böyüklüyü həm də onun bütün idarəçiliyi boyu xalqın milli mənlilik şüurununu, özünüdərk hissini, mənəvi dəyərlərə bağlılığını gücləndirmək əzmini nümayiş etdirməsində idi. Heydər Əliyev bütün ömrünü Azərbaycan üçün yaşamışdı - bu xariqələdə şəxsiyyət həyatını Azərbaycanı və azərbaycançılığı dünyaya tanıتماğa sərf etmişdi. İstər sovet dövrü olsun, istərsə də müstəqillik illəri, fərqi yox idi - Heydər Əliyev hər zaman və hər yerdə Vətən üçün çalışır, həyatının ən böyük qayəsini milliliyin, həmrəyliyin qorunub saxlanmasıda görürdü.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın tarixi Vətənə bağlılığını təmin edən ideoloji istinad nöqtəsinin tapılması da böyük rəhbərin xidmətləri sırasında xüsusi vurğulanmalıdır. Şübhəsiz, bu mütəşəkkilliyi, birliyi yalnız vahid ideya, məqsəd və prinsip ətrafında təmin etmək olardı. Heydər Əliyevin böyük uzaqgörənliklə irəli sürdüyü azərbaycançılıq ideyası milli diasporun formalaşmasına ciddi ideoloji-siyasi və mənəvi zəmin yaratdı. Bu ideya möhkəm dayağa çevrilərək Azərbaycan diasporunun təşkili işini sürətləndirdi, xaricdə fəaliyyət göstərən müxtəlif ictimai birliklərin, cəmiyyətlərin, dərnəklərin ideoloji-siyasi cəhətdən formalaşmasını stimullaşdırdı. Ümummilli Lider dövlətin təkcə öz ərazisində yaşayanlar üçün deyil, həm də bütün dünyadakı azərbaycanlılar üçün çalışmalı olduğunu özünün əsas qayəsinə çevirdi.

Ulu Öndər bütün dövrlərdə milli dövlət quruculuğunun, dövlətçilik ənənələrinin formalaşdırılması istiqamətində əməli iş görmək və fəaliyyətini milli mənafe kontekstində qurmaq üçün var gücü ilə çalışır, xalqımızı da bu yöndə səfərbər etməyə çağırırdı. Heydər Əliyevin idarəçilik fəlsəfəsinə görə, azərbaycançılıq məhz bu istinad nöqtəsindən başlayır. Çünki milli ruhu qorumağın, inkişaf etdirməyin və gələcək nəsillərə ötürməyin ən mükəmməl forması milli dövlətçilikdir. Milli dövlətçilik təkcə ərazinin, maddi sərvətlərin deyil, həm də mənəvi dəyərlərin, həmrəyliyin qorunmasından ibarətdir.

Soydaşlarımızla görüşlərinin birində böyük rəhbər deyirdi: "...Mən demirəm ki, 40 milyon azərbaycanlının hamısı bir yerə yığışsın, bu, heç lazım da deyil. Ancaq hamısının qəlbi, fikri, gələcəyə baxışı və Azərbaycan haqqında fikirləri bir olsa, əlbəttə ki, respublikamız da öz müstəqilliyini bundan sonra daha da möhkəmləndirər, inkişaf yolunu məharətlə keçə bilər... Mən Azərbaycanın Prezidenti kimi, xalqımızın mənə göstərdiyi etimada güvənərək respublikamıza rəhbərlik edən bir şəxs kimi bu gün deyirəm: Azərbaycanın özündə də bu günümüzün, gələcəyimizin zəmanəti rəhni birlikdir və bütün dünyada da soydaşlarımızın bir olması vacibdir".

Bir mühüm amil də var ki, insanlar, adətən, inanıb güvəndikləri şəxsiyyət ətrafında bir araya gəlirlər. Onun verdiyi istiqamətlə konkret hədəflərə doğru irəliləyirlər. Ulu Öndər Heydər Əliyev 1993-cü ildə hakimiyyət rəhbərliyinə qayıdıışı və qısa müddətdə dövlət quruculuğu yönündə yaratdığı tarixi nailiyyətlərlə təkcə Azərbaycan vətəndaşları üçün ümid çırağı olmadı. Eyni zamanda dünya azərbaycanlıları üçün Vətənin gələcəyinə böyük ümidlər yaratdı. Həm ölkə daxilində, həm ölkə xaricində yaşayan soydaşlarımız arasında milli Azərbaycan dövlətçiliyinin varlığına və gələcəyinə sarsılmaz inam formalaşdırdı. İnsanları bu möhtəşəm gələcəyin birgə yaradılmasına cəlb etdi.

Tarixi qurultay

Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan həmvətənlərimizin Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onların arasında həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərinin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin birgə müzakirəsi zərurətini nəzərə alaraq, Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsinə qərar verildi. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin bununla bağlı 2001-ci il 23 may tarixli sərəncamı çox mühüm tarixi addım idi. Müvafiq sərəncam əsasında 2001-ci ilin 9-10 noyabrında Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı keçirildi. Qurultayda 36 ölkədən 200-dən çox təşkilatı təmsil edən 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak edirdi. Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı möhtəşəm bir tədbir kimi tarixə yazıldı. Bu həm də

xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın ümumi məqsəd, vahid ideya ətrafında birləşməsi yolunda böyük nəticələr verdi. Xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli işin, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsinin təşkili məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası da elə bu qurultayda irəli sürüldü. Ulu Öndər Heydər Əliyevin 5 iyul 2002-ci il tarixli fərmanı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması bu zəmində meydana gəldi.

Mühüm nailiyyətlər

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi bu gün Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə tarixinin ən qüdrətli çağlarını yaşayan Azərbaycanın nailiyyətlərinə töhfələrini verməyə çalışır. Azərbaycan Prezidenti Ulu Öndərin milli inkişaf strategiyasını bu istiqamətdə də uğurla davam və inkişaf etdirməkdədir. Müasir dünyamızın reallıqlarına, yeni vəziyyətlərə uyğun olaraq diaspor quruculuğu istiqamətində mühüm addımlar atılır.

Dövlət rəhbərimizin 5 iyul 2018-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun yaradılması da bu addımlardan biridir. Fond ötən illər ərzində 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsinə və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərərək, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirib.

2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən "Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası" təsdiq olunub. Komitə ilə rahat əlaqə üçün müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinə başlanıb, qurum "Elektron hökumət" portalına inteqrasiya olunub.

Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarının yaradılması və Azərbaycan evlərinin açılması sahəsində də çox ciddi nailiyyətlər var. Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə yaradılmış 18 Azərbaycan Evi fəaliyyətdədir. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrə görə soydaşlarımızın təxliyəsi zamanı Azərbaycan evlərinin nə qədər böyük əhəmiyyət daşıdığını hər birimiz gördük. Həmvətənlərimiz həmin çətin vəziyyətlərdə məhz Azərbaycan evlərinə üz tutdular. Onlara lazımı kömək göstərildi.

Azərbaycana bağlılıq hissənin, icma təfəkkürünün xarici ölkələrdəki azərbaycanlı ailələrində böyüyən gənc nəsə ötürülməsi də çox əhəmiyyətli məsələdir. Bunu nəzərə alaraq diaspor gənclərinin fəallığının artırılması, xaricdəki gənclərimizin milli kimliyinin qorunub saxlanması və liderlik potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Diaspor Gəncləri şəbəkəsi də formalaşdırılıb.

Diaspor quruculuğu fəaliyyətində ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun rəhbəri, UNESCO və ISESCO-nun xoşməramlı səfiri Mehriban xanım Əliyevanın müstəsna xidmətləri var. Mehriban xanımın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə "Qarabağ" adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirməkdədir. Hazırda Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlərdə fəaliyyət göstərən "Qarabağ məktəbi"ndə yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış "Azərbaycan dili" dərsləri çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilib.

Dövlət-diaspor əməkdaşlığı

Azərbaycan və Türkiyə münasibətlərini strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəltmiş Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq, Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, dəstək və həmrəylik fəaliyyətinin gücləndirilməsinə xüsusi önəm verilir. Qloballaşan dünyamızda iki qardaş ölkənin bu sahədə də bir-birinə dəstək olması, ümumi hədəflərə doğru birlikdə irəliləməsi çox mühümdür. Azərbaycan və Türkiyə arasındakı "bir millət - iki dövlət" formulu diaspor fəaliyyətində də özünü doğruldur və xalqlarımızın burliyini daha da möhkəmləndirir.

Azərbaycan diasporunun birliyinə nail olmaq və sistemli işin təşkili məqsədilə 2019-2023-cü illər üzrə Strateji Yol Xəritəsi hazırlanıb. Məhz vahid ideya və maraqlar uğrunda dövlət-diaspor əməkdaşlığının inkişafı, qüvvələrin ümumi məqsəd naminə birləşməsi, xüsusən, böhranlı vəziyyətlərdə düşünülmüş çevik planın olması üçün davamlı fəaliyyət göstərilməkdədir. Bu işlərin sistemli qaydada təşkil olunduğuna istər koronavirus pandemiyası dövründə, istərsə də Vətən müharibəsi dönmündə hər birimiz şahid olduq.

COVID-19 pandemiyası zamanı Dövlət Komitəsi tərəfindən 24/7 rejimində fəaliyyət göstərən qərargah yaradıldı. Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları və Azərbaycan evləri gücləndirilmiş rejimdə

fəaliyyət göstərdilər. Pandemiya dövründə tək-cə Dövlət Komitəsinin qaynar xəttinə 18 minə yaxın zəng, Azərbaycan evlərinə, Koordinasiya Şuralarına ümumilikdə 51 ölkədən 9 minə yaxın müraciət daxil olub, 33 ölkə üzrə 6857 nəfər soydaşımıza maddi yardım edilib, sərhədlərin qapanması ilə əlaqədar azərbaycanlıların təxliyəsinə dəstək göstərilib.

Azərbaycan həqiqətlərinin Avropa ictimaiyyətinə çatdırılması üçün mütəmadi olaraq mitinq və aksiyaların təşkili də diaspor fəaliyyətində xüsusi yer tutur. "Xocalıya ədalət!" kampaniyası çərçivəsində, 2020-ci ilin "Tovuz hadisələri" Vətən müharibəsi zamanı Avropanın 30 ölkəsində on minlərlə soydaşımızın iştirak etdiyi 300-dən artıq aksiya keçirilib. Bütün bunlar Azərbaycanın informasiya müharibəsində də qələbəsinin qorunub saxlanması və daha da möhkəmləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır.

Dünyamız hər nə qədər qloballaşsa da, dövlətlər, xalqlar arasındakı fərqlər ortadan götürülsə də, insanlar yenə də hansısa toplumun təmsilçiləri kimi dünyaya gəlir, özlərini hansısa tarixi məkanlara mənəvi cəhətdən bağlı sanırlar. İnsanın bu duyğusunu dünyanın xoşbəxtliyi, xalqların milli-mənəvi dəyərlərinin, mədəni irsinin qorunması naminə necib məqsədlərə doğru yönəltmək bəşəriyyətin ali missiyasıdır. Azərbaycanın diaspor quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi fəaliyyət də bu missiyaya xidmət edir.

Azərbaycan. - 2022.- 9 iyul. - № 144. - S. 6.

20 yaşlı diasporumuz: Dünən, bu gün və...

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Vətən sevgisi İkinci Qarabağ müharibəsində bir daha təntənəli şəkildə nümayiş olundu

Ağaşahqızı Yaqut

İyirmi illik yubileyi qeyd edilən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaranması və fəaliyyətə başlaması Azərbaycanın dövlət quruculuğu tarixində çox əhəmiyyətli hadisədir. Çünki Komitənin dünya azərbaycanlıları ilə dövlətçilik prinsipləri və ənənələri çərçivəsindəki fəaliyyəti həmişə Azərbaycan dövlətinin və xalqının inkişafına, dünya azərbaycanlılarının birliyini istənilən səviyyədə qoruyub saxlamağa, qarşıya qoyulan məqsədlər istiqamətində birgə səy göstərməyə xidmət edib. Hazırda Azərbaycan diasporunun dünyanın müxtəlif ölkələrində 300-dən çox birlik, cəmiyyət və assosiasiyası fəaliyyət göstərir.

Azərbaycanda diaspor quruculuğunun banisi, 50 milyonluq xalqımızın milli birlik və həmrəylik rəmzi olan təşkilatlanma təşəbbüsünün müəllifi ümummilli lider Heydər Əliyevdir. Ölkəmizdə milli diaspor fəaliyyətinin təməli Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri kimi ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən bir neçə il əvvəl, 1991-ci il dekabrın 16-da imzalanan “Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Birlik Günü haqqında” qərarla atılmışdı. Ümummilli Lider ikinci dəfə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin diqqət mərkəzində olması, onların bir araya gəlməsi dövlətin əsas prioritetlərindən birinə çevrildi. Azərbaycançılıq ideyasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində fəaliyyətini davam etdirən Ulu Öndərin təşəbbüsü ilə 9-10 noyabr 2001-ci ildə keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası irəli sürülüb. Qurultaydakı geniş nitqində ulu öndər Heydər Əliyev dünya azərbaycanlıları arasında milli birliyin, həmrəyliyin təmin edilməsi, Azərbaycan dövləti ilə dünya azərbaycanlılarının əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, qarşıya çıxan problemlərin həllində səylərin birləşdirilməsi zərurəti, həmçinin Azərbaycan dilinin və milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanması və inkişaf etdirilməsi haqqında öz fikirlərini söylədi.

Qurultaydan sonra Azərbaycan diaspor hərəkatı tamamilə yeni mərhələyə qədəm qoydu. Ümummilli lider Heydər Əliyev tərəfindən 2002-ci il iyulun 5-də “Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında” Fərmanın və 2002-ci il dekabrın 27-də “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” Qanunun imzalanması isə Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinin koordinasiya edilməsində, dünya azərbaycanlılarının siyasi və ideoloji birliyinin təmin olunmasında, onların təşkilatlanmasında əhəmiyyətli rol oynadı. Komitənin yaradılması xaricdəki Azərbaycan cəmiyyətlərinin, birliklərinin və dərnəklərinin fəaliyyətinin vahid mərkəzdən koordinasiyasına, habelə onların dövlət qayğısı ilə əhatə olunmasına geniş imkanlar açdı.

Bu siyasətin davamı olaraq Azərbaycan ziyalılarından, tanınmış şəxslərdən, dövlət və hökumət nümayəndələrindən ibarət Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının yaradılması bu sahəyə xüsusi əhəmiyyət verildiyini bir daha təsdiqlədi. Həmçinin elmi-intellektual potensialın formalaşmasına və inkişafına gətirib çıxardı. 2006, 2011, 2016-cı illərdə Bakı şəhərində Dünya Azərbaycanlılarının ikinci, üçüncü və dördüncü qurultaylarının keçirilməsi, müasir dövrün tələbləri nəzərə alınaraq Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il noyabrın 19-da imzaladığı müvafiq Sərəncamla Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılması da məhz zərurətdən irəli gəlir və bu sahənin inkişafına öz töhfəsini verdi.

Komitənin yaradılması ilə təşkilatlanma prosesinin sürətlənməsi, müəyyənləşdirilmiş konsepsiyaya uyğun planlı şəkildə təkmilləşdirilmə ilk addımlar olsa da, sonrakı uğurlar bu təşəbbüslərin etibarlı təməl olduğunu təsdiqlədi. Sonrakı illərdə Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının qurultaylarının, Türk Dövlət və Cəmiyyətlərinin XI Dostluq, Qardaşlıq və Əməkdaşlıq Qurultayının, Türkdilli Ölkələrin Dövlət Başçılarının Zirvə görüşlərinin, Dünya Azərbaycanlıları Əlaqələndirmə Şurasının, Dünya Azərbaycan və Türk Diaspor təşkilatları rəhbərlərinin forumlarının təşkilində də məqsəd türk dünyasını əhatə edən lobbicilik fəaliyyətini gücləndirmək, erməni təbliğatına qarşı mübarizədə eyni ideologiya ətrafında sıx birləşmək idi.

2018-ci ildə Fuad Muradovun quruma rəhbər təyin olunmasından sonra onun fəaliyyətində xüsusi canlanma başlayıb, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin fəaliyyətinə maksimum dövlət dəstəyi davam edib. Komitənin inkişafında və daha səmərəli fəaliyyət göstərməsində böyük xidmətləri olan Prezident İlham Əliyevin müvafiq Fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılıb. Bu Fond ötən illər ərzində 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsi və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərib, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirib. Eyni zamanda, bu gün Şuşa Bəyannaməsinə uyğun olaraq Azərbaycan və Türkiyə diasporları arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq, dəstək və həmrəylik fəaliyyətinin gücləndirilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Həmçinin Azərbaycan diasporunun birliyinə nail olunması və sistemli işin təşkil edilməsi məqsədilə 2019-2023-cü illər üçün Strateji Yol Xəritəsi hazırlanıb.

Təşkilatlanma prosesində gənclərin fəallığının artırılması, milli kimliyin qorunub saxlanması və liderlik potensialının inkişaf etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Diaspor Gəncləri Şəbəkəsi formalaşdırılıb. Həmçinin 2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən «Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası» təsdiq olunub. Komitə ilə əlaqənin asanlaşdırılması məqsədilə müasir informasiya texnologiyaları tətbiq edilib və qurum «Elektron hökumət» portalına inteqrasiya olunub.

Dövlət Komitəsi tərəfindən 24/7 fəaliyyət göstərən qərargah yaradılıb, Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuraları və Azərbaycan evləri gücləndirilmiş rejimdə fəaliyyət göstərirlər. Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə 18 Azərbaycan Evi fəaliyyət göstərir. Pandemiya dövründə təkcə Dövlət Komitəsinin qaynar xəttinə 18 minə yaxın zəng, Azərbaycan evlərinə, Koordinasiya Şuralarına ümumilikdə 51 ölkədən 9 minə yaxın müraciət daxil olub, 33 ölkə üzrə 6857 nəfər soydaşımıza maddi yardım edilib, sərhədlərin qapanması ilə əlaqədar azərbaycanlıların təxliyəsinə dəstək göstərib. Eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrlə əlaqədar təxliyə olunan soydaşlarımız Azərbaycan evlərinə üz tutublar.

Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü və dəstəyi ilə xarici ölkələrdə “Qarabağ” adlı həftəsonu Azərbaycan məktəbləri fəaliyyətlərini genişləndirir. Hazırda Ottava, Nant, Bern, Varşava, Stokholm, London kimi şəhərlərdə fəaliyyət göstərən “Qarabağ məktəblərində” yüzlərlə azərbaycanlı uşaq təhsil alır. 6-10 yaşlı azərbaycanlı uşaqlar üçün müasir üslubda hazırlanmış “Azərbaycan dili” dərsliyi çap edilərək xaricdəki soydaşlarımıza göndərilib. Azərbaycan diaspor təşkilatları Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması üçün əlindən gələni edir və bundan sonra da bu istiqamətdə səylərini əsirgəməyəcək. Təkcə “Xocalıya Ədalət!” kampaniyası çərçivəsində, 2020-ci ilin “Tovuz hadisələri” Vətən müharibəsi zamanı Avropanın 30 ölkəsində on minlərlə soydaşımızın iştirak etdiyi 300-dən artıq aksiya keçirilib. Ümumilikdə, Azərbaycan həqiqətləri, xüsusilə də Xocalı soyqırımının 30-cu ildönümü ilə bağlı dünyanın 40-a yaxın ölkəsində 150-dən artıq müxtəlif formatlı təbliğat və anim tədbirləri təşkil olunmuş, 100-ə yaxın məqalə çap edilmiş, 24 ölkədə 29 aksiya keçirilmişdir.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi pandemiya və 44 günlük Vətən müharibəsi dövründə də var gücü ilə çalışdı. Koronavirusla mübarizə kontekstində nə qədər soydaşımıza mənəvi və maddi yardım edildi, onların taleyinə həssaslıqla yanaşıldı. 44 günlük müharibədə dünya azərbaycanlılarını vahid cəbhədə birləşdirmək, xaricdəki siyasi və ictimai fəaliyyətləri ilə Ali Baş Komandanımızın dəmir yumruğuna güc qatmaq əsas məqsəd idi. Ona görə də xaricdəki erməni diasporunun yalan və böhtan kampaniyasına tutarlı cavab vermək Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və dünya azərbaycanlılarının əsas hədəfinə çevrilmişdi. Diasporun Ermənistanın işğalçılıq siyasətinə son qoyulması və Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması istiqamətində fəaliyyəti, Vətən müharibəsi dövründə diaspor təşkilatlarının dünyanın 30-dan çox ölkəsində 200-dək aksiya keçirməsi, bu aksiyalarda ümumilikdə 25 mindən çox soydaşımızın və dost xalqların nümayəndələrinin iştirakı, 50-dən çox ölkədə fəaliyyət göstərən 300-ə yaxın diaspor təşkilatının müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərməsi bu sahədə qurulmuş vahid siyasətin nəticəsidir.

Müharibədən sonra isə əziz soydaşlarımızın Şuşaya səfəri təşkil olundu. Orada Prezident İlham Əliyevin iştirakı ilə növbəti möhtəşəm tədbir keçirildi, bütün dünyaya əzəli torpağımızdan, əsrarəngiz Şuşamızdan milli birliyimizin mesajları verildi. Bu ilin aprel ayında Ermənistan üzərində tarixi Qələbəmizdən sonra mədəniyyət paytaxtımız Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının V – Zəfər Qurultayı xalqımızın birlik və həmrəyliyinin daha bir nümunəsi oldu. Bu, Zəfərdən sonra keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının ilk qurultayı idi. Dünyanın 65 ölkəsindən 400-dən çox soydaşımızı bir araya gətirən qurultay həm də böyük rəmzi mənə daşıyırdı. Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayında Prezident İlham Əliyev bəyan etdi ki, Zəfər Qurultayı dünyada yaşayan hər bir azərbaycanlı üçün qürurverici hadisədir.

Dövlətimizin başçısı qurultaydakı nitqi ilə Zəfərimizi 50 milyonluq Azərbaycan xalqının yenilməzlik rəmzi adlandırdı.

İyirmi yaşını qeyd edən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin kollektivinin qarşısında məsul vəzifələr durur. Çünki bu gün ön cəbhədə müharibə bitsə də diplomatiya, informasiya sferasında hələ də savaş davam edir. Elə bu baxımdan xüsusilə xaricdə yaşayan azərbaycanlılar fəal olmalı və yaşadıkları ölkələrdə işlərini diaspor fəaliyyətindən lobbiçiliyə keçirmək istiqamətində möhkəm addımlar atmalıdırlar. Əminik ki, Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor qurumları və qəlbi daim Vətənlə döyünən soydaşlarımız ilə əl-ələ verib, bundan sonra da böyük şövq və qətiyyətlə Azərbaycan həqiqətlərini bütün dünyaya yayacaqdır.

İki sahil. – 2022. – 9 iyul. - № 121. – S. 3.

"Avstriyada Azərbaycanı tolerant ölkə kimi tanıyırlar"

"Azərbaycandakı qədim udin məbədlərindən, xristianlığın tarixindən danışanda onlar heyratla qulaq asırlar"

Pərvanə Sultanova

Avstriya Azərbaycanlıları Cəmiyyəti dörd ildir ki, fəaliyyət göstərir. Dörd il böyük müddət olmasa da, görülən işlərin miqyası geniş və faydalıdır. Təşkilatın fəaliyyəti, qarşıya qoyulan məqsədlərə nə dərəcədə nail olunması barədə daha ətraflı Cəmiyyətin sədri Fərid Əzizov "525"ə danışdı.

- İlk növbədə oxucuları salamlayıram, onlara xoş və firavan günlər arzu edirəm. Avstriya Azərbaycanlıları Cəmiyyətinə 4 ildir ki, rəhbərlik edirəm və bu, mənim üçün çox qürurlu, məsuliyyətli bir işdir. Çünki bir təşkilatın rəhbəri olmaq həm də təmsil etdiyiniz ölkənin milli mənəvi dəyərlərinin təbliği deməkdir. Ölkəni təmsil etdiyiniz üçün də bu məsuliyyət dəfələrcə artır, ona görə də hər işdə diqqətli olmalıyam. Avstriya Azərbaycanlıları Cəmiyyəti Avstriya Respublikasında yaşayan azərbaycanlıların təşəbbüsü ilə yaranan diaspora təşkilatıdır. Avstriya Azərbaycanlıları Cəmiyyətinin əsas məqsədi Azərbaycanı Avstriyada yaşayan insanlara layiqincə tanıtdırmaqdır. Azərbaycanın milli bayramlarını Avstriyada qeyd etmək ilk növbədə bu ölkənin vətəndaşlarına bizim milli mənəvi dəyərlərimizi aşılamaqdır. Düşünürəm ki, gənc bir diaspora təşkilatı olaraq qarşımıza qoyduğumuz məqsədə ilk mərhələdə çatmışıq. Başlanğıc üçün böyük işlər görülüb. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi ilə Avstriyada mədəniyyətin mərkəzi sayılan məşhur bəstəkar Motsartın doğulduğu və yaşayıb yaratdığı Zalsburq şəhərində Azərbaycan Evi açıldı. Düşünürəm ki, bu hadisə diaspor və lobbicilik tariximizdə böyük bir uğur idi. Azərbaycan Evinin açılışından sonra böyük layihələrə imza atıldı və şəhərdə keçirilən bütün vacib layihələrdə Avstriya Azərbaycanlıları Cəmiyyəti yüksək şəkildə iştirak etdi. İndi Zalsburqda yaşayan insanlardan soruşsanız ki, "Azərbaycan haqqında nə bilirsiniz?" ilk olaraq deyəcəkləri Azərbaycan Evinin ünvanı və azərbaycanlıların burada gördükləri vacib işlər olacaq. Sizə hətta Qarabağla bağlı həqiqətlər barədə də danışa bilərlər.

- Avstriyada yaşayan azərbaycanlıların sayı nə qədərdir? Onlar diaspora fəaliyyətində nə dərəcədə yaxından iştirak edirlər?

- Təqribi statistikaya görə, Avstriyada yaşayan azərbaycanlıların sayı 3000-3500 nəfərdir, fəqət bura Azərbaycan əsilli olub Avstriya vətəndaşlığı alanlar aid edilmir.

Bəlkə də sosial şəbəkələrdən izləyirsiniz, Avstriyada yaşayan azərbaycanlıların birlik və bərabərliyi çox təqdirəlayiqdir. Azərbaycanın istər milli bayramları olsun, istərsə də digər əlamətdar günləri cəmiyyət tərəfindən keçirilən bütün tədbirlərdə azərbaycanlılarımız iştirak edir. Hətta zamanla bir bayramı 2 gün keçirmək məcburiyyətində qalıraq ki, kimsə inciməsin. Azərbaycan Evi burada yaşayan azərbaycanlıların dili ilə desək, ATA OCAĞIdır. Azərbaycan Evi həftənin hər günü fəaliyyət göstərir, burada azərbaycanlı uşaqlara Azərbaycan dili, ədəbiyyatı, tarixi tədris olunur. Bu da milli irsin qorunması üçün vacib amildir.

- Azərbaycan torpaqlarının azad edilməsindən sonra diasporanın qurultayı məhz Şuşada keçirildi. Həmin qurultaydan irəli gələn vəzifələrin və tapşırıqların həyata keçirilməsi istiqamətində hansı addımlar atılır?

- Zəfər qurultayında cənab Ali Baş Komandanın söylədiyi fikirlər, tapşırıqlar hər bir Azərbaycan sevdalısı üçün bir əmr, bir tapşırıqdır. Bunun üçün də Azərbaycandan kənarında yaşayan hər bir azərbaycanlı öz vəzifəsini bilir, yaşadığı ölkələrdə Azərbaycan həqiqətlərinin təbliği ilə bağlı görəcəkləri işləri daha yaxşı anlayır. Bundan əlavə qeyd etməliyəm ki, Zəfər qurultayının Şuşada keçirilməsi çox vacib bir məsələ idi. Çünki diaspora təşkilatlarının rəhbərləri arxa cəbhə olaraq Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında, cəbhədə baş verən hadisələrin dəqiq və qərəzsiz yaşadıqları ölkələrin mətbuatında dərc olunmasında əvəzsiz rol oynadılar. Bu qələbədə az da olsa diaspora təşkilatlarının payı var. Savaş cəbhədə bitsə də, siyasi meydanlarda, beynəlxalq arenalarda bitməyib. Düşünürəm ki, savaşın ikinci mərhələsi başlayıb. Ermənilər hər vasitə ilə öz yalançı iddialarını irəli sürür, Qafqazda erməni irsinin qorunması ilə bağlı tədbirlər keçirtməyə çalışırlar. Buna nümunə olaraq deyim ki, Zalsburq şəhərində fəaliyyət göstərən Zalsburq universitetində bu yaxınlarda "Qafqazda erməni irsinin qorunması" adlı tədbir keçirilməsi planlaşdırılırdı. Lakin xəbər tutduğumuz andan etibarən universitet rəhbərliyinə sübutlarla,

faktlarla məktublar ünvanladıq və bu tədbirin keçirilməsinin mədəniyyətlərarası problemə yol açma biləcəyini vurğuladıq. Ermənilərin bu tədbiri bizim səylərimiz sayəsində ləğv olundu.

- Bilirsiniz ki, Şuşa Bəyannaməsində Azərbaycan və Türkiyə diasporlarının birgə fəaliyyəti ilə bağlı xüsusi bənd var. Bu mənada Avstriyada Azərbaycan və Türkiyə diasporlarının birgə əməkdaşlığı barədə nə deyə bilərsiniz?

- Bəli, iki qardaş ölkə rəhbərlərinin imzaladığı Şuşa Bəyannaməsi diasporalarımız üçün də çox önəm daşıyır. Bu bəyannamə bir daha bizim diasporalarımızın qardaşlığının, birliyinin rəsmi sənədidir.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbəri Fuad Muradov Avstriyanın Zalsburq şəhərində Azərbaycan Evinin açılışı zamanı Türk və Azərbaycan diasporalarının birgə fəaliyyətinin nə dərəcədə vacib olduğunu cəmiyyət üzvlərinin diqqətinə çatdırdı, öz tövsiyələrini verdi. Avstriyada fəaliyyət göstərən bütün türk diaspora təşkilatları ilə sıx əlaqəmiz, əməkdaşlığımız var. Bu yaxınlarda hətta Zalsburq şəhərində fəaliyyət göstərən Türkiyənin baş konsulu xanım Günay Babadoğanla görüşümüz zamanı bu barədə geniş fikir mübadiləsi apardıq. Xanım konsul da qarşıda həyata keçiriləcək layihələrdən danışdı.

- Avstriyada Azərbaycanı necə tanıyırlar?

-Avstriyada Azərbaycanı tolerant bir ölkə kimi tanıyırlar. Hətta biz burada yerli əhali ilə danışdığımız zaman Azərbaycanda qədim udu mənəblərindən bəhs edəndə, xristianlığın tarixindən danışanda onlar heyretlə qulaq asır, heyranlıqla Azərbaycana getmək istədiklərini, o mənəbləri ziyarət etmək arzularını bildirirlər. Bu il 20 nəfər Avstriya vətəndaşı cəmiyyətimiz vasitəsi ilə Azərbaycanı ziyarət edib. Öncə onlara Azərbaycanla bağlı broşurlar, gedəcəkləri turistik yerlərin kitabçalarını verdik və ölkəmizə yola saldıq. Azərbaycan haqqında o qədər xoş sözlər danışdılar ki, bu bizi daha da qürurlandırdı. Hətta turistlər Azərbaycanın tarixi qələbəsinin bir simvolu olan Hərbi Qənimətlər Parkında da olmuşdular. Qayıtdıqdan sonra Qarabağ məsələsində Azərbaycanın haqlı olduğu barədə danışdılar. Bunu eşidəndə özümüzü çox xoşbəxt hesab etdik ki, gördüyümüz iş, təbliğatımız əbəs deyil.

- Bilirsiniz ki, bir çox ölkələrdə güclü erməni lobbisi və diasporu mövcuddur. Avstriyada bu baxımdan vəziyyət necədir?

- Bu sual məni bir zaman düşündürürdü ki, ermənilərin diasporaları güclüdür, onların diasporaları daha aktiv işlər görürür, fəqət sonra araşdırma aparanda gördüm ki, güclü dediyimiz diaspora sadəcə 3 ölkədə güc göstərir, bunlar ABŞ, Rusiya və Fransadır, yəni Minsk qrupunun həmsədr ölkələri. Elə Qarabağ məsələsinin də bu vaxta qədər uzadılmasında günahkarı Minsk qrupu idi. Bu 3 ölkədən başqa heç bir ölkədə ermənilərin səsi çıxmır. Təbii ki, biz onları yox sayıb bilmərik. Onlar bir zaman ASALA terror təşkilatı idilər, dünyanın hər bir ölkəsində sui-qəsdlər, terror hadisələri törədirlər, sonradan bu şeytanlar çevrilib mələk qismində diaspora təşkilatları oldular. Çox üzr istəyirəm ifadəmə görə, ancaq bu bir realıqdır ki, çaqqal quzu dərisi geyinə bilər, fəqət xisləti yenə də çaqqaldır.

Erməni diasporaları bu gün də öz bədxəq əməllərindən, yalan propaqandalarından əl çəkmir, müxtəlif bəhanələrlə ölkəmizi nüfuzdan salmaq istəyirlər, lakin bunun geridə qalmış bir taktika olduqlarını özləri də anlayırlar. Diaspora Komitəsinə Fuad Muradov təyin olunandan sonra diaspora sahəsində köklü dəyişikliklər baş verdi. Bu gün bizim Azərbaycan diasporaları gənc olsalar da tutarlı işlər görür, mükəmməl işlərə imza atırlar. Elə bu fəaliyyətin nəticəsidir ki, müharibə zamanı erməni yalanları dünyada yalan olaraq sübutunu tapdı. Ermənistanın Diasporla İş üzrə komissarlığının baş ofisinin rəhbəri Sara Ancarqolyan postundan azad olundu. Bu, güclü və müstəqil Azərbaycanın gənc diasporasının uğuru idi.

- Cəmiyyətin yaxın gələcək üçün hədəfləri və planları nədən ibarətdir?

- Avstriya Azərbaycanlıları Cəmiyyəti olaraq yaxın gələcəkdə olan planımız daha da inkişaf etmək, Azərbaycanımızı yaşadığımız ölkədə təbliğ etməklə yanaşı, Avstriya ilə Azərbaycan arasında olan istər mədəniyyət, istərsə də iqtisadiyyat əlaqələrinin inkişafında bir körpü rolunu oynamaqdır.

- Siz həm də peşəkar idmançısınız. Bu istiqamətdə fəaliyyətiniz davam edir?

- Bəli, mən diaspora fəaliyyətindən əlavə həm də peşəkar idmançıyam. Azərbaycanda Tarverdi Allahverdiyev və Pərviz Hüseynovun rəhbərliyi ilə məşq edirdim. İdman sahəsində olan nailiyyətlərimə bu iki peşəkar məşqçi sayəsində sahib oldum. Onların verdiyi dəstək danılmaz və əvəzsizdir. Azərbaycanda yaşadığım müddətdə 3 dəfə Kempo Karate üzrə dünya çempionu oldum və Avstriyaya gəldikdə isə bu ölkə üçün 2 dəfə dünya çempionu oldum. Avstriya Respublikasında Kempo Karate üzrə ilk qızıl medalı da mən gətirdim. Bu, mənim üçün fəxr idi, çünki bir azərbaycanlının qərbi ölkədə uğur qazanması və tarixinə düşməsi, düşünürəm ki, qürurvericidir. Özüm haqda danışmağı çox sevmirəm. Bir idmançı olaraq mən sözümlü qəlbimdə Azərbaycan, sinəmdə Azərbaycan və Avstriya bayraqları ilə beynəlxalq arenalarda deyirəm.

Bəli məşqlər pandemiya zamanında bir az səngimişdi, lakin 2023-cü ildə keçiriləcək dünya və Avropa çempionatlarına məşqlərimiz davam edir. İnanırıq ki, Allahın izni ilə qalibyyət bizə nəsib olar.

525-ci qəzet. - 2022. - 26 iyul. - № 129. - S. 11.

Şuşada Diaspor Gənclərinin III Yay Düşərgəsinin açılış mərasimi keçirilib

Tahir Ağaməmmədov

Avqustun 2-də Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşada Diaspor Gənclərinin III Yay Düşərgəsinin rəsmi açılış mərasimi keçirilib.

AZƏRTAC-ın bölgə müxbiri xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirdə ölkəmizin müstəqilliyi və ərazi bütövlüyü uğrunda mübarizədə canlarından keçmiş qəhrəman Vətən övladlarının əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib.

Əlli ölkədən 115 gəncin qatıldığı Diaspor Gənclərinin III Yay Düşərgəsinə açıq elan edən Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov Yay Düşərgəsinin Qarabağın incisi olan mədəniyyət paytaxtımızda keçirilməsinin tarixi önəmindən danışdı. Bir neçə ay əvvəl Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayının məhz Şuşa şəhərində təşkil olunduğunu xatırladan komitə sədri mərasimi Azərbaycan diaspor tarixinin əlamətdar hadisələrindən biri adlandıraraq və bu münasibətlə düşərgə iştirakçılarını təbrik edib. O, Vətən müharibəsindəki tarixi Zəfərin Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin uzaqgörən siyasəti və Azərbaycan Ordusunun rəşadəti sayəsində mümkün olduğunu vurğulayaraq deyib: “Azərbaycan tolerant ölkədir. Biz heç vaxt heç kimin torpağını işğal etməmişik. Siz bununla fəxr etməli və Azərbaycanın düşmənlərinə qarşı ideoloji mübarizə aparmalısınız. Biz istəyirik ki, buradan qayıdılanda sonra siz yaşadığınız ölkələrin parlamentlərinə, hökumətlərinə, eləcə də beynəlxalq təşkilatlara öz mövqeyinizi bildirəsiniz. Biz çalışırıq, xaricdə yaşayan gənclərə dəstək olaq ki, onlar müəyyən mövqelərə addımlaya bilsinlər. Biz çalışırıq xaricdəki, elm, texnologiya və digər sahələrdə nailiyyətlər əldə etmiş gəncləri Azərbaycana dəvət edək və onları dövlət qurumlarının nümayəndələri ilə görüşdürək. Gənclər diaspor hərəkətinə gəlməli və fəal olmalıdırlar. Bu baxımdan, diaspor fəaliyyətinin davamlılığının təmin olunması üçün Diaspor Gənclərinin Yay düşərgələrinin əhəmiyyəti böyükdür”.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Administrasiyasının Humanitar siyasət, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdir müavini Nigar Hacıyeva diaspor gənclərini Şuşada görməkdən məmnunluğunu bildirib və düşərgənin işinə uğurlar arzulayıb.

Gənclər və idman naziri Fərid Qayıbov çıxışında qeyd edib ki, ölkəmiz gənc nəslə güclü investisiya yatırır. Azərbaycan gənclərin yüksək inkişaf tempi olan ölkədir.

Gənclər Fondunun İcraçı direktoru Fərid Cəfərov Vətən müharibəsindəki Qələbənin məhz Ali Baş Komandanın ətrafında sıx birləşən gənclərin sayəsində qazanıldığını söyləyib.

“Regional İnkişaf” İctimai Birliyinin direktoru Məhəmməd Abdullayev Diaspor Gənclərinin Yay düşərgələrinin artıq ənənə halı almasının və diaspor hərəkəti tarixində ilk dəfə olaraq Qarabağ torpağında keçirilməsinin əhəmiyyətindən söz açıb.

İqtisadiyyat Nazirliyinin Aparat rəhbəri Ayaz Əliyev hər bir ölkənin iqtisadi inkişafının hərəkətverici qüvvəsini gənclərin təşkil etdiyini bildirib və diaspor gənclərini Azərbaycanın iqtisadi inkişafı naminə fəallığa səsləyib.

Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri Məftun Abbasov xaricdə yaşayan gənclərimizin və Azərbaycana dost ölkələrin nümayəndələrinin “Şuşa İli”ndə qədim şəhərdə bir araya gəlməsini müsbət hadisə kimi qiymətləndirib.

Tədbir bədii hissə ilə davam edib.

Xatırladaq ki, Diaspor Gənclərinin III Yay Düşərgəsi Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin və Heydər Əliyev Fondunun birgə təşkilatçılığı, Gənclər və İdman Nazirliyi, Gənclər Fondu, Dövlət Turizm Agentliyi və Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin tərəfdaşlığı ilə keçirilir. Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan Respublikasında 2022-ci ilin “Şuşa İli” elan edilməsi haqqında” 2022-ci il 5 yanvar tarixli Sərəncamı çərçivəsində həyata keçirilən layihə dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlı gəncləri vahid platforma ətrafında bir araya gətirmək və Azərbaycanla daha yaxından tanış etmək məqsədinə xidmət edir.

Avqustun 2-dən 8-dək davam edəcək düşərgə müddətində gənclər tarixi Zəfərimizin Şuşa təntənəsinin şahidi olmaqla yanaşı, Azərbaycanla bağlarını daha da möhkəmləndirmək, ölkəmizi uğurla təmsil etmək, şəbəkələşmək, yeni dostlar qazanmaq imkanı əldə edəcəklər. Proqrama Şuşanın işğal dövründə dağıdılmış abidələri ilə tanışlıq, müqəddəs məkanları ziyarət, şəhid ailələrinin üzvləri və

qəhrəman qazilərimizdə, həmçinin müxtəlif sahələr üzrə ekspertlərlə görüşlər daxildir. Əyləncəli proqramların və intellektual oyunların təşkili də nəzərdə tutulub.

Xatırladaq ki, Diaspor Gənclərinin I Yay Düşərgəsi “Cümhuriyyətin 100 illiyi” şüarı altında Şəkida, “Nəsimi-650” II Yay Düşərgəsi isə 2019-cu ildə Şamaxıda keçirilib.

AZƏRTAC
2022, 2 avqust

Diaspor Gənclərinin Yay Düşərgəsinin iştirakçıları Qarabağın inkişaf strategiyası barədə məlumatlandırılıb

Diaspor Gənclərinin Şuşada keçirilən III Yay Düşərgəsi çərçivəsində “Qarabağın inkişaf strategiyası” mövzusunda panel iclası keçirilib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən AZƏRTAC-a bildirişlər ki, komitə sədrinin müavini Elşad Əliyevin moderatorluğu ilə aparılan panel iclasında Qarabağ iqtisadi rayonuna daxil olan işğaldan azad edilmiş ərazilərdə (Şuşa rayonu istisna olmaqla) Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Emin Hüseynov, Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonuna daxil olan Zəngilan rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəsi Vahid Hacıyev, Şuşa Şəhəri Dövlət Qoruğu İdarəsinin İdarə Heyətinin sədri Məftun Abbasov, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin İdarə Heyətinin sədr müavini Samir Hümətov, Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidmətinin mədəni irsin qorunması şöbəsinin müdiri Ruslan Ənvərli, İqtisadiyyat Nazirliyinin Ərazilərin bərpası və inkişafı şöbəsinin müdir müavini Vüsal Qarayev, Azərbaycan Turizm Bürosunun Turizm məhsulunun inkişafı şöbəsinin rəhbəri Şərifə Həsənova çıxış ediblər.

Düşərgə iştirakçılarına Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında həyata keçirilən yenidənqurma, bərpa-tikinti işləri, açılacaq iş yerləri, turizm potensialı, tarixi-mədəni irsin qorunması və “Böyük qayıdış” layihəsi ilə əlaqədar planlar barədə ətraflı məlumat verilib.

Emin Hüseynov bildirib ki, Qarabağ iqtisadi rayonunda 2040-cı ilə qədərki üç mərhələdən ibarət olan bərpa planının ilk mərhələsinin 2026-cı ildə yekunlaşdırılması nəzərdə tutulub. Birinci mərhələyə Ağdam, Füzuli şəhər mərkəzlərinin, Hadrut, Suqovuşan qəsəbələrinin və 32 kəndin bərpa prosesi daxildir. O, Hadrut və Suqovuşan qəsəbələrinin, Talış və Tuğ kəndlərinin vacib turizm məntəqələrinə çevrilməsinin planlaşdırıldığını vurğulayaraq, Qarabağ iqtisadi rayonunda müxtəlif sahələr üzrə yaradılacaq iş yerlərinin statistikasını təqdim edib.

Vahid Hacıyev qeyd edib ki, Zəngilan şəhərinin özünəməxsus simasını formalaşdırmaqdan ötrü baş planda tarixi abidələrin, ətraf mühitin qorunması nəzərdə tutulub və müasir yanaşmalar tətbiq edilib. Zəngilan şəhəri kiçik mərtəbəli binalardan və fərdi yaşayış evlərindən ibarət olacaq. İşğal illərində Zəngilanın ekosisteminə vurulan zərəri aradan qaldırmaq məqsədilə rayon ərazisində indiyədək 200 çinar ağacı və 1000 kiloqrama yaxın palıd toxumu əkilib. Minalardan təmizlənmiş Ağal kəndinin yerində “ağıllı kənd” konsepsiyasına uyğun olaraq yeni və müasir qəsəbənin salındığını xatırladan xüsusi nümayəndə əlavə edib ki, bu yaşayış məskəninə 200 ev, uşaq bağçası, məktəb və bir neçə inzibati binanın inşası başa çatdırılıb, 150 evin, iki və üçmərtəbəli binaların tikintisi davam etdirilir. Artıq 41 ailənin 201 üzvünə evlərin açarlarının təqdim edildiyi, qəsəbədə məşğulluq probleminin olmadığı, sakinlərin əksəriyyətinin işlə təmin olduğu vurğulanıb. Dayanıqlı kənd təsərrüfatının, turizm potensialının inkişafı üçün əlverişli mühitin olduğu, yerli və xarici sərmayənin yatırılması nəticəsində müxtəlif layihələrin artıq həyata keçirilməyə başladığı bildirilib. Zəngəzur dəhlizinin bir parçası olan və əlverişli coğrafi mövqeyə malik Zəngilanın bölgədə mühüm logistika məkanına çevriləcəyinə diqqət cəlb edilib.

Sonra Zəngilanın işğaldan əvvəlki və sonrakı vəziyyətini əks etdirən videoçarx nümayiş etdirilib.

Məftun Abbasov deyib ki, düşərgə iştirakçıları Şuşada gəzintilər zamanı özləri işğal nəticəsində şəhərə vurulmuş zərərin canlı şahidi olublar. Mühəribədən sonra cəmi 7 ay ərzində Zəfər yolunun çəkilməsi ilə Şuşa şəhərinin logistik problemlərinə son qoyulduğu, hazırda mədəniyyət paytaxtımıza ikinci yolun çəkilməsi ilə əlaqədar işlərin aparıldığı, 6 zolaqlı həmin yol təhvil verildikdən sonra Füzuli rayonundan Şuşaya 30-40 dəqiqəyə çatmağın mümkün olacağı bildirilib. Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə həyata keçirilən layihələr əsasında bir sıra tarixi və mədəni abidələrin artıq bərpa edildiyi, hazırda bu işin davam etdirildiyi və qısa müddət ərzində yekunlaşacağı vurğulanıb. Şuşanın baş planının Böyük Britaniyanın “Chapman Taylor” şirkəti tərəfindən hazırladığını xatırladan M.Abbasov bildirib ki, plana əsasən, şəhərdə yaşayış binalarının, yaşıl dəhlizlərin inşa edilməsi, şəhər mərkəzinin, qorunub saxlanılacaq tarixi bina və abidələrin yerləri öz əksini tapıb.

Düşərgə iştirakçılarını Şuşa şəhərində görməkdən məmnunluğunu bildirən Samir Hümətov söyləyib ki, hazırda KOBİA-nın əsas hədəfi işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə məşğulluğun təmin olunması və sahibkarlığın inkişaf edilməsidir.

Ruslan Ənvərli bildirib ki, bölgədəki tarixi, dini və mədəni abidələrin durumu və dünya standartlarına uyğun bərpası ilə bağlı təlimat hazırlanıb. Dünyada tanınması və təbliğ olunması məqsədilə həmin abidələrin UNESCO-nun mədəni irs siyahısına salınması istiqamətində iş aparılır: “Şuşada 210 tarixi və

mədəniyyət abidəsi var. Onun təxminən 140-ı qoruq, digərləri isə qoruq kənarı ərazilərə düşür. Düşünürük ki, qısa müddət ərzində işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızın, o cümlədən Şuşanın mədəni simasını özünə qaytaracağıq, növbəti səfərlərinizdə hər günün və hər anın daha fərqli olacağını özünüz hiss edəcəksiniz. Mədəni-tarixi abidələrin bərpası üzrə peşəkar mütəxəssis olan diaspor nümayəndələrimiz öz layihələri ilə Mədəniyyət Nazirliyinə müraciət edə bilərlər.”

Dövlətimizin turizm siyasəti barədə ətraflı məlumat verən Şərifə Həsənova bildirib ki, son 2 il ərzində işğaldan azad edilmiş Qarabağın turizm dəhlizi kimi tanınmasına start verilib. Keçən aydan başlayaraq isə bütün beynəlxalq sərgilərdə Qarabağ istiqamətində turizm marşrutunun mümkünlüyünə dair stendlər təqdim edilir.

Vüsal Qarayev bildirib ki, azad edilmiş ərazilərin bərpası üzrə əsas prioritetlər idarəetmə və təhlükəsizlik, infrastruktur layihələrinin həyata keçirilməsi, iqtisadi fəallığın təmin edilməsi və iqtisadi sahədə həyata keçirilən digər addımlardır.

Panel iclası düşərgə iştirakçılarının suallarının cavablandırılması ilə yekunlaşıb.

AZƏRTAC
2022, 6 avqust

Diaspor quruculuğu - bizi birləşdirən dəyərlər

N. Paşa

Diaspor quruculuğu və lobbiçilik fəaliyyəti tarixin bütün dövrlərində aktual, prioritet məsələlər siyahısında ən ilk yerdə qərarlaşıb. Məlum olduğu kimi, hazırda dünyada, demək olar ki, hər gün bu və ya digər dəyişikliyə, yeniliyə şahidlik edirik. Belə olan təqdirdə isə diaspor və lobbiçilik fəaliyyəti aktuallığını daha da artıraraq qarşıya qoyulan əsas hədəflər sırasına daxil olur.

Azərbaycanda diaspor quruculuğu və dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır

Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra bu istiqamətdə önəmli addımlar atılıb, mühüm nailiyyətlər əldə edilib. Diaspor quruculuğu və dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Ümummilli Lider ikinci dəfə hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin diqqət mərkəzində olması, onların bir araya gəlməsi dövlətin əsas prioritetlərindən birinə çevrildi. Çünki həyatının müəyyən bir qismini işi ilə əlaqədar doğma Azərbaycandan kənarında yaşamağa məcbur olan Heydər Əliyev həmin insanların keçirdikləri hissləri də, onların düşüncələrini də hər bir kəsdən daha gözəl anlayırdı. Ulu öndər Heydər Əliyev Azərbaycan diaspor cəmiyyətlərinə aid olan bütün məsələlərə hər zaman olduqca böyük həssaslıqla yanaşıb.

Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarına müraciətində deyirdi: “Biz istərdik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar həmin ölkələrin vətəndaşları kimi yaşasınlar. Ancaq heç vaxt öz milli köklərini, milli mənsubiyyətlərini itirməsinlər. Çünki bizi birləşdirən milli mənsubiyyətimizdir, tarixi köklərimizdir, milli-mənəvi dəyərlərimizdir. Vətəninini, millətini sevən hər bir azərbaycanlı müstəqilliyimizin dönməzliyi üçün ciddi səy göstərməli, vətənimizin, respublikamızın taleyi hər bir soydaşımızın taleyi olmalıdır”.

I Qurultay - 406 nümayəndə və 63 qonaq...

2001-ci ildə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi və 2002-ci ildə Prezidentin fərmanı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı. Qurultayda Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvləri müəyyənləşdirildi. Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında 36 xarici dövlətdə yaşayan həmvətənlərimizin cəmləşdiyi 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil etməklə, 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak edirdi. Onların arasında ABŞ, Türkiyə, Rusiya, Böyük Britaniya, Kanada, Almaniya, Fransa, Gürcüstan, Avstriya, Rumıniya, İsveçrə, Avstraliya, Özbəkistan, Ukrayna, Estoniya, Latviya, Moldova, Qazaxıstan, Danimarka, Hollandiya, Finlandiya, Belarus, İsrail və sair dövlətlərin təmsilçiləri var idi. 2002-ci il 5 iyul tarixli Fərmanla Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (indiki Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılması, həmin il dekabrın 27-də “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılarla bağlı dövlət siyasəti haqqında” Qanunun qəbul edilməsi dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanması prosesini daha da gücləndirdi.

Uğurla davam etdirilən siyasət - qazanılan uğurlar...

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Ulu Öndərin milli inkişaf strategiyasını bu istiqamətdə də uğurla davam və inkişaf etdirməkdədir. Qloballaşan, müasir dünyamızın reallıqlarına, yeni geosiyasi vəziyyətlərə uyğun olaraq diaspor quruculuğu istiqamətində olduqca mühüm, əhəmiyyətli addımlar atılır. Bu istiqamətdə atılan önəmli addımlardan söz açarkən dövlət başçımızın 5 iyul 2018-ci il tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondunun yaradılmasını da xüsusi qeyd etmək lazımdır. Fond ötən illər ərzində 200-ə yaxın diaspor təşkilatının sənədlərinin həmin ölkələrin qanunvericiliyinə uyğun tərtib edilməsinə və qeydiyyatdan keçməsinə dəstək göstərərək, 100-dən çox layihəni maliyyələşdirib.

2020-ci ildə Nazirlər Kabineti tərəfindən “Xaricdə yaşayan azərbaycanlılara sosial yardımın göstərilməsi qaydası” təsdiq olunub. Komitə ilə rahat əlaqə üçün müasir informasiya texnologiyalarının tətbiqinə başlanıb, qurum “Elektron hökumət” portalına inteqrasiya olunub.

Azərbaycanlıların Koordinasiya Şuralarının yaradılması və Azərbaycan evlərinin açılması sahəsində də çox ciddi nailiyyətlər var. Hazırda dünyanın 31 ölkəsini əhatə edən və 130 diaspor təşkilatını özündə birləşdirən 14 Koordinasiya Şurası, 12 ölkədə yaradılmış 18 Azərbaycan Evi fəaliyyətdədir. COVID-19 pandemiyası ilə əlaqədar sərhədlərin bağlanması, eləcə də Ukraynada baş verən hadisələrə görə soydaşlarımızın təxliyəsi zamanı Azərbaycan evlərinin nə qədər böyük əhəmiyyət daşıdığını hər birimiz gördük. Həmvətənlərimiz həmin çətin vəziyyətlərdə məhz Azərbaycan evlərinə üz tutdular. Onlara lazımı kömək göstərildi.

Bu, görülən işlərin yalnız bir hissəsidir. Mütəmadi olaraq bu istiqamətdə mühüm addımlar atılır, çoxşaxəli fəaliyyət planı əsasında işlər görülür. Bu isə bir daha təsdiq edir ki, Azərbaycanda diaspor quruculuğu yüksək səviyyədə inkişaf etdirilir.

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “Diaspor quruculuğu, lobbicilik və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Yeni Azərbaycan.-2022.-2 sentyabr.-№158.-S.5.

Azərbaycan diaspor təşkilatları Ermənistanın təxribatları ilə əlaqədar beynəlxalq ictimaiyyətə bəyanat ünvanlayıblar

Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları sentyabrın 12-də Ermənistanın Azərbaycanla dövlət sərhədində törətdiyi təxribatla əlaqədar beynəlxalq ictimaiyyətə bəyanat ünvanlayıblar.

Bu barədə AZƏRTAC-a Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən məlumat verilib.

Bəyanatda deyilir: “Biz - dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan və fəaliyyət göstərən Azərbaycan icmasının üzvləri Azərbaycanla Ermənistan arasında aparılan sülh danışıqlarına rəsmi İrəvan tərəfindən növbəti zərbə vurulmasından dərin narahatlıq hissi keçirdiyimizi bəyan edir və beynəlxalq birlikdən Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin qarşısının alınması üçün işğalçı dövlətə qarşı təzyiqlərin gücləndirilməsini xahiş edirik.

Bildiririk ki, sentyabrın 12-də gecə saatlarında Ermənistan silahlı qüvvələrinin diversiya qrupları müxtəlif istiqamətlərdə Azərbaycan Ordusunun bölmələrinin mövqeləri arasındakı ərazilərin və təminat yollarının minalanmasını həyata keçirib, Azərbaycan Ordusunun Daşkəsən, Kəlbəcər və Laçın rayonları ərazisindəki mövqeləri müxtəlif çaplı silahlar, o cümlədən minaatanlardan intensiv atəşə tutub. Nəticədə, Azərbaycan silahlı qüvvələrinin şəxsi heyəti arasında itkilər var, hərbi infrastruktura ziyan dəyib.

Təəssüflə vurğulayırıq ki, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə başlanan iki ölkə arasında sülhəratma prosesinə Ermənistanın təxribatla cavab verməsi ilk dəfə deyil. Ermənistanın nizamlama prosesini müxtəlif bəhanələrlə ləngitməsi, Azərbaycanın irəli sürdüyü 5 təklifdən ibarət sülh təkliflərini qəbul etdiyini elan etməsinə baxmayaraq, beynəlxalq səylərlə aparılan danışıqlarda destruktiv mövqe nümayiş etdirməsi, sülh gündəliyinə qarşılıq verməməsi, üçtərəfli bəyanatlara və Avropa İttifaqı Şurasının Prezidenti Şarl Mişelin vasitəçiliyi ilə Brüsseldə əldə edilmiş razılıqlara zidd olaraq erməni silahlı birləşmələrini Azərbaycan ərazisindən çıxarmaması Ermənistanın sülh prosesində maraqlı olmadığını və prosesə zərbə vurulması məqsədlərini nümayiş etdirir. Ermənistanda istehsal olunan minaların son zamanlarda Laçın ərazisində yerləşdirilməsi də daxil olmaqla ərazilərin minalanmasının davam etdirilməsi, kommunikasiyaların və nəqliyyat marşrutlarının açılması işlərində Ermənistan tərəfindən yeni şərtlərin irəli sürülməsi yuxarıda qeyd edilənləri bir daha sübut edir. Xatırladıırıq ki, müharibənin başa çatdığı dövrdən indiyədək Ermənistan tərəfindən müxtəlif növ minalar və digər partlayıcı qurğuların yerləşdirilməsi səbəbindən yüzlərlə insan minaya düşərək yaralanmış və ya həlak olmuşdur.

Əminliklə bildiririk ki, Ermənistan silahlı qüvvələrinin təxribatına cavab olaraq Azərbaycanın gördüyü əks-tədbirlər lokal xarakterli olub, hərbi hədəflərə qarşı yönəlib. Belə ki, cavab tədbirləri hədəflənmiş xarakterli olmaqla Azərbaycanın sərhədlərinin toxunulmazlığını, işğaldan azad olunmuş Kəlbəcər və Laçın rayonlarında bərpa-quruculuq işlərinə cəlb olunmuş mülki işçilərin təhlükəsizliyini təmin etmək və Ermənistanın təxribatlarına son qoymaq məqsədi daşıyır. Eyni zamanda, Ermənistan tərəfindən guya Azərbaycan Ordusunun mülki əhalini, obyektləri və infrastrukturunu hədəfə alması barədə yayılan məlumatların həqiqəti əks etdirmədiyini vurğulayır və bunun Ermənistan tərəfinin yaydığı növbəti dezinformasiya olduğuna əminliyimizi ifadə edirik.

Baş vermiş təxribat, qarşıdurma və itkilərə görə bütün məsuliyyət Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşür.

Qətiyyətlə söyləyirik ki, Ermənistanın bu addımları aparılan normallaşma və sülh prosesinə tamamilə ziddir. Doğma Vətənimizin işğaldan azad edilmiş bu ərazilərində genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərinin aparıldığı zaman, Ermənistanın təcavüzə yol verməsi bu prosesə hər vaxt maneə olduğunun növbəti bariz göstəricisidir.

Biz bir daha beynəlxalq təşkilatlara, aparıcı qurumlara müraciət edərək dünya birliyindən bu kimi halların bir daha baş verməməsi üçün beynəlxalq hüquq müstəvisində əməli addımların atılmasını, eyni zamanda, Ermənistan tərəfinin revanşizm ideyalarına son qoyaraq sülhə dəvət edilməsi istiqamətində səylərin artırılmasını tələb edirik”.

Diasporamız əvvəlcədən hazırlıqlı olmalıdır

Erməni yalanlarına qarşı hər bir azərbaycanlı fəallıq göstərməlidir

İsmayıl Qocayev

Azər Həsərət: "Hətta bizə rəğbəti ilə seçilən ölkələrdə belə Azərbaycanın mövqeyinə zidd paylaşımlara rast gəlirik"

Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanla sərhəddə törətdiyi genişmiqyaslı təxribatlarla əlaqədar dünya ictimaiyyətini məlumatlandırma prosesində diasporamızın da üzərinə böyük məsuliyyət və vəzifələr düşür. 44 günlük müharibədə olduğu kimi sentyabrın 12-dən, gecə saatlarından başlamış erməni təxribatı barədə də dünya azərbaycanlıları yaşadıkları ölkələrin hakim qurumlarına və beynəlxalq təşkilatlara çağırış edərək, onları erməni təxribatlarına biganə qalmamağa, Ermənistanın Azərbaycana qarşı davam edən təcavüzünü pisləməyə səsləyirlər.

Dövlət sərhədində baş verən hadisələrin beynəlxalq müstəviyə çatdırılmasında diaspor nümayəndələrinin rolu danılmazdır. Soydaşlarımız erməni təxribatından dərhal sonra beynəlxalq qurumlara, media orqanlarına Ermənistanın təxribatları barədə dolğun məlumatlar çatdırırlar. İtaliyada yaşayan və fəaliyyət göstərən Azərbaycan icması Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin 12 sentyabr 2022-ci il tarixində gecədən başlayaraq törətdiyi genişmiqyaslı təxribatla əlaqədar yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət edib.

Azərbaycan-İtaliya Birliyinin sədri Fərid Abbasovun imzası ilə yayılan bəyanatda Ermənistanın hərbi təxribatı barədə ətraflı məlumat verilib, bu təcavüzün səbəblərinə diqqət cəlb edilib. Baş vermiş təxribat, qarşudurma və itkilərə görə bütün məsuliyyətin Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşdüyü nəzərə çatdırılıb. Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin beynəlxalq hüquq normalarına, bölgədə aparılan normallaşma və sülh prosesinə tamamilə zidd olduğu bildirilib.

Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş bu ərazilərdə genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işləri apardığı bir zamanda məhz Ermənistanın hərbi təxribata yol verməsi bu prosesə hər vaxtlə mane olmasının növbəti bariz nümunəsi kimi qiymətləndirilib: "Biz, İtaliyada yaşayan Azərbaycan icması, dünya birliyindən bu kimi halların bir daha baş verməməsi üçün beynəlxalq hüquq müstəvisində əməli addımların atılmasını, eyni zamanda Ermənistanın revanşizm ideyalarına son qoyulması və sülhə dəvət edilməsi istiqamətində söylərin artırılmasını tələb edirik".

Niderlandda fəaliyyət göstərən Azərbaycan-Niderland "Odlar Yurdu" Cəmiyyəti də Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin 12 sentyabr 2022-ci il tarixində gecədən başlayaraq törətdiyi genişmiqyaslı təxribata kəskin etirazını bildirib. Cəmiyyətin sədri Frəngiz Bağirovanın imzası ilə yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanlanan bəyanatda Ermənistanın beynəlxalq hüquq normalarına, Cənubi Qafqaz bölgəsində normallaşma və sülh prosesinə zidd olan hərbi cinayəti barədə ətraflı məlumat verilib. Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanla dövlət sərhədində törətdiyi təxribata Macarıstanda yaşayan soydaşlarımız da etiraz edib.

Macarıstanın Azərbaycan icması Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin 12 sentyabr 2022-ci il tarixində gecədən başlayaraq törətdiyi genişmiqyaslı təxribatla əlaqədar yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə müraciət ünvanlayıb. Budapeşt şəhərində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Evinin yaydığı bəyanatda Ermənistanın növbəti dəfə törətdiyi təcavüz barədə ətraflı məlumat verilib.

Beynəlxalq hüquq normalarına, Cənubi Qafqaz bölgəsində normallaşma və sülh prosesinə zidd olan hərbi təxribatın səbəblərinə diqqət cəlb edilib. Təcavüzkar Ermənistanın hərbi təxribatına Almaniyanın Hannover şəhərində yaşayan Azərbaycan icması sərt etiraz edib. Alman-Azərbaycan Dostluq Assosiasiyasının yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanlanan bəyanatında ünvanlanan məktubda hərbi təxribat nəticəsində baş verən itkilər barədə ətraflı məlumat verilib. Ermənistanın beynəlxalq hüquq normaları ilə bir araya sığmayan bu təcavüzkar hərəkətinin səbəblərinə diqqət cəlb edilib. ABŞ-ın Florida ştatında yaşayan və fəaliyyət göstərən azərbaycanlı gənclər Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin törətdiyi genişmiqyaslı təxribata kəskin etiraz bildiriblər.

Azərbaycan-Amerika Gənclər Assosiasiyasının təsisçisi və rəhbəri Nabat Eminovanın imzası ilə yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanlanan bəyanatda Ermənistanın növbəti dəfə törətdiyi hərbi cinayət barədə ətraflı məlumat verilib və bu qanlı faciənin səbəblərinə diqqət cəlb olunub. Bəyanatda sərhəddəki təxribat, qarşıdurma və itkilərə görə bütün məsuliyyətin Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin üzərinə düşdüyü vurğulanıb, rəsmi İrəvanın beynəlxalq hüquq normalarına, Cənubi Qafqaz bölgəsində normallaşma və sülh prosesinə növbəti zərbə vurmasına görə narahatlıq ifadə edilib. Fransanın Nant şəhərində fəaliyyət göstərən Azərbaycan Mədəniyyət Assosiasiyası Ermənistanın təcavüzkar siyasətinin beynəlxalq hüquq normalarına, bölgədə aparılan normallaşma və sülh prosesinə tamamilə zidd olduğunu bəyan edib. Assosiasiyanın yerli və beynəlxalq ictimaiyyətə ünvanladığı bəyanatda Ermənistanın Cənubi Qafqaz bölgəsində normallaşma və sülh prosesi ilə bir araya sığmayan növbəti təcavüzü barədə məlumatlar yer alıb, bu hərbi cinayətin səbəblərinə diqqət cəlb edilib. İsraildə yaşayan Azərbaycan icması da Ermənistan silahlı qüvvələri bölmələrinin Azərbaycan sərhədləri boyu törətdiyi genişmiqyaslı təxribata sət etirazını bildirib. “İsraildə Azərbaycan Evi” diaspor təşkilatının rəhbəri Nexamiya Şirin Mixaelinin imzası ilə yayılan bəyanatda vurğulanıb ki, Avropa Birliyinin vasitəçiliyi ilə Azərbaycanla Ermənistan arasında aparılan sülh danışıqlarının həlledici mərhələsində belə təxribatın baş verməsi yolverilməzdir. Həmçinin nəzərə çatdırılıb ki, “İsraildə Azərbaycan Evi” diaspor təşkilatının üzvləri rəsmi İrəvanın sülh danışıqlarına növbəti dəfə zərbə vurmasından dərin narahatlıq keçirir: “Doğma Vətənimizin işğaldan azad edilmiş ərazilərində genişmiqyaslı bərpa və quruculuq işlərinin aparıldığı bir zamanda Ermənistanın təcavüzə yol verməsi bu prosesə mane olmasının növbəti bariz nümunəsidir. Dünya birliyindən bu cür halların təkrarlanmaması naminə beynəlxalq müstəvidə əməli addımlar atılmasını, Ermənistanın revanşizm ideyalarına soy qoyulmasını və sülhə sövq edilməsini tələb edirik”. Digər ölkələrdə yaşayan soydaşlarımız da kampaniyaya qoşularaq, erməni təxribatlarının ifşa olunmasında böyük işlərə imza atırlar.

Siyasi şərhçi, tanınmış jurnalist Azər Həsərət sözlərinə atalar sözləri ilə başlayıb və bildirib ki, kim, harada nə bacarırsa, etməlidir: "Bir məsəl var - "dama-dama göl olar". Belə təşəbbüslər ümumi işimizə böyük töhfə deməkdir. Diplomatik korpusun nümayəndələri və diaspora təşkilatları ilə yanaşı, hər bir vətəndaşımız bu işdə daha çox iş görməlidir. Əgər söhbət ABŞ və Avropa ölkələrindən gedirsə, orada fəaliyyət göstərən diaspora təşkilatlarımızın əlinin altında əvvəlcədən bu cür hallarda müraciət edə biləcəkləri siyasi şəxslərin siyahısı, onların əlaqə vasitələri olmalıdır. Məsələn, ABŞ-dakı diasporamız dərhal ermənipərəst konqresmenlərə, senatorlara, rəsmi şəxslərə ətraflı məlumatlar göndərməliyidilər. Deyə bilmərəm, bunu nə dərəcədə ediblər. O cümlədən Avropa ölkələri, ayrı-ayrı ölkələrin parlamentləri, ən əsası isə media orqanları ən operativ şəkildə məlumatlandırılmalıdır. Əlbəttə, bunlar bir günlük işlər deyil. Əvvəlcədən hazırlıqlı olmalıyıq. Təəssüflə qeyd edirik ki, dünyanın hər tərəfində ermənilər mediada oturuşublar. Amma elə yerlər, elə media qurumları var ki, orada ümumiyyətlə azərbaycanlı yoxdur. Ümumiyyətlə, ictimai rəydə gözə dəymirlər. Bu çatışmazlığı aradan qaldırmaq üçün diaspora təşkilatlarımız fəaliyyətlərini gücləndirməli, əlavə işlər görməlidirlər. Bəlkə illərlə zaman lazım olacaq, amma əvvəl-axır buna nail olmalıyıq. Gördüyümüz işlər yetərli deyil".

A.Həsərət bildirib ki, hətta bizə rəğbəti ilə seçilən ölkələrdə belə Azərbaycanın mövqeyinə zidd paylaşımlara rast gəlirik: "Son günlər Ukrayna ilə bağlı müzakirələr gedir, ukraynalılar bizi dəstəkləmir və s. Bunun səbəbi odur ki, biz Ukraynada həm səfirlik, həm də diaspora olaraq təbliğat işini yetərincə qura bilməmişik. Ermənilər media üzərindən anti-Azərbaycan təbliğatı qurur. Dünən özbək dostlarımızın paylaşımalarında gördüm ki, media resurslarında ermənilərin mövqeyi dərc olunur. Hamı bilir ki, bu məsələdə əlimdən gələni edirəm, sosial medianı izləyirəm, ölkəmiz əleyhinə açıqlamalara cavablar verirəm və s. Amma Azər Həsərət Bakıda oturub, bunları idarə edə bilməz. Niyə Özbəkistanda anti-Azərbaycan mövqe paylaşılır? Çünki oradakı səfirliyimiz yatır. Belə anlaşılır ki, Özbəkistandakı səfirliyimiz media ilə, ictimaiyyətlə işləmir. Əgər işləsəydilər, media informasiya almaq üçün ilkin mənbə kimi onlara müraciət edərdi, ermənilərin saxta xəbərlərini tirajlamazdı. Ona görə də həm diasporamız, həm də diplomatik korpusumuz, ictimai fəallarımız bacardıqlarını etməlidir".

Dünya azərbaycanlıları Vətən müharibəsi şəhidlərini ehtiramla yad ediblər

Dünyanın müxtəlif ölkələrində fəaliyyət göstərən Azərbaycan diaspor təşkilatları 27 Sentyabr Anım Günü ilə əlaqədar çoxsaylı tədbirlər keçirib, şəhidlərimizin xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Bu barədə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən mediaya verilən məlumatda bildirilir:

Şimali İrlandiyanın Belfast şəhərində yaşıyan Azərbaycan icması 27 Sentyabr Anım Günü ilə əlaqədar məlumatlandırma aktyası keçirib.

Parlament binasının (Stormont) önündə baş tutan aksiya Britaniya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının Şimali İrlandiya üzrə əlaqələndiricisi Pərvanə Ağazadənin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşdirilib.

Aksiya zamanı 44 günlük Vətən müharibəsinin tarixi, Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin göstərişi ilə cəbhə xəttindən uzaqda yerləşən Gəncə, Bərdə və digər şəhərlərimizdəki yaşayış məntəqələrinin raketlərlə bombard-man etməsi, eləcə də Ermənistanın törətdiyi təxribatlar barədə məlumatı əks etdirən bukletlər yerli sakinlərə paylanılıb.

Helsinkidə fəaliyyətə başlayan Azərbaycan Evinə 27 Sentyabr Anım Günü ilə əlaqədar Vətən müharibəsi şəhidləri yad edilib.

Şəhidlərimizin xatirəsinə həsr olunmuş guşədəki monitora 44 günlük müharibədə həlak olan şəhidlərimizin sayı göstərilib. Mərasimdə torpaqlarımızın erməni işğalından azad edilməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması, üçrəngli bayrağımızın işğaldan azad edilmiş Qarabağda yenidən ucaldılması naminə canlarından və qanlarından keçmiş Vətən övladları anılıb.

Monitora Vətən müharibəsinin başlanmasının birinci ildönümü ilə əlaqədar Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı ilə Bakıda təşkil olunmuş “Anım yürüşü”ndən fotolar, Qarabağın azadlıq rəmzi olan “Xarı-bülbül” çiçəyinin təsviri nümayiş etdirilib. Anım guşəsində güllər düzülüb, şamlar yandırılıb.

İsveçin Höteborq şəhərində yaşayan Azərbaycan icması 27 Sentyabr Anım Günü ilə əlaqədar mərasim keçirib.

“Azərbaycan Qarabağ Azadlıq Mərkəzi”nin və Höteborq Azərbaycan Evinin təşkilatçılığı ilə baş tutan mərasimdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü və sərhədlərinin toxunulmazlığı uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Tədbirdə çıxış edən mərkəzin sədri Ülviyyə Nəcəfova və başqaları bildiriblər ki, iki il öncə Ermənistanın ölkəmizə qarşı başlatdığı hərbi təcavüzə Si-lahlı Qüvvələrimizin 44 günlük sarsıdıcı cava-bı Azərbaycan dövlətinin tarixinə qızıl hərflərlə həkk olunub: “Xalqımız heç zaman Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə mübariz övladlarımızın nümayiş etdirdiyi qəhrəmanlığı unutmayacaq! Azərbaycan Bayrağının işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda yenidən dalğalandırılması xalqımıza bəxş edilmiş misilsiz səadətdir”.

Sonra şəhidlərimizə həsr olunmuş şeirlər və mahnılar səsləndirilib. Tədbir çərçivəsində təşkil edilən guşədə Vətən müharibəsi şəhidlərinə həsr olunmuş fotomateriallar nümayiş etdirilib, güllər düzülüb və şamlar yandırılıb.

Macarıstanda fəaliyyət göstərən Buda-peşt Azərbaycan Evinə də 27 Sentyabr Anım Günü ilə əlaqədar mərasim keçirilib.

Tədbirdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib. Azərbaycan Evinin rəhbəri İbrahim Səfərli xatırladı ki, iki il öncə – sentyabrın 27-də Ermənistanın xaincəsinə Azərbaycana hücumu nəticəsində 44 günlük Vətən müharibəsi başlanıb. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrimiz 44 gün ərzində düşməne sarsıdıcı zərbə vuraraq, Azərbaycanın əzəli torpaqlarının 30 ilə yaxın çəkən erməni işğalına son qoyub. Ölkəmizə parlaq qələbə qazandıran, Azərbaycanın üçrəngli bayrağının yenidən Qarabağda ucaldılmasına səbəb olan şəhidlərimizin və qazilərimizin qəhrəmanlığının heç bir zaman unudulmayacağı vurğulanıb.

Sonra Macarıstanda yaşayan və təhsil alan soydaşlarımız Kamil Şükürov (piano), Ramil Şükürov, Kamal Aslan və Nazim Musabəylinin ifasında şəhidlərimizə həsr olunmuş şeir və mahnılar səsləndirilib. Tədbir çərçivəsində anım guşəsi təşkil edilib.

Niderlandın Rotterdam şəhərində 27 Sentyabr Anım Günü ilə əlaqədar tədbir keçirilib.

Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin təşkilatçılığı ilə “Qarabağ” idman klubunun ofisində baş tutan tədbirdə Azərbaycan və türk icmalarının nümayəndələri iştirak ediblər. Azərbaycanın Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş

şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, ruhlarına dualar oxunub. Ardınca Vətən müharibəsindən bəhs edən sənədli film nümayiş olunub.

Tədbirdə çıxış edən Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Elsevər Məmmədov və başqaları Ermənistanın ölkəmizə qarşı başladığı hərbi təcavüzə iki il öncə Silahlı Qüvvələrimizin 44 gün ərzində sarsıdıcı cavab verməsindən, bu parlaq qələbədən böyük qürur hissi keçirdiklərindən söz açıblar. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli hərbi qüvvələrimizin Azərbaycan Bayrağını yenidən işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda ucaltması tarixi ədalətin bərpası kimi qiymətləndirilib. Şəhidlərimizin heç bir zaman unudulmayacağı bir daha vurğulanıb.

Hazırladı: T.Rüstəmov

Xalq qəzeti. - 2022.- 29 sentyabr. - № 211. - S. 5.

Azərbaycan diaspor təşkilatları...

Xarici ölkələrdə Anım Gününə həsr olunmuş tədbirlər təşkil edib

Nardar Bayramlı

Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında xaricdə yaşayan soydaşlarımız böyük fəallıq göstərirlər. Bu baxımdan, 27 Sentyabr - Anım Günü ilə əlaqədar Azərbaycan diaspor təşkilatlarının keçirdiyi tədbirlər də xüsusi vurğulanmalıdır. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatına görə, Niderlandın Rotterdam şəhərində 27 Sentyabr - Anım Günü ilə əlaqədar tədbir keçirilib. Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin təşkilatçılığı ilə “Qarabağ” idman klubunun ofisində baş tutan tədbirdə Azərbaycan və türk icmalarının nümayəndələri iştirak ediblər.

Azərbaycanın Dövlət Himninin səsləndirilməsi ilə başlayan tədbirdə ölkəmizin ərazi bütövlüyü uğrunda canlarından keçmiş şəhidlərimizin əziz xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edilib, ruhlarına dualar oxunub.

Ardınca Vətən müharibəsindən bəhs edən sənədli film nümayiş olunub.

Tədbirdə çıxış edən Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin sədri Elsevər Məmmədov və başqaları Ermənistanın ölkəmizə qarşı başlatdığı hərbi təcavüzə iki il öncə Silahlı Qüvvələrimizin 44 gün ərzində sarsıdıcı cavab verməsindən, bu parlaq qələbədə böyük qürur hissi keçirdiklərindən söz açıblar. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli hərbi qüvvələrimizin Azərbaycan bayrağını yenidən işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda ucaltması tarixi ədalətin bərpası kimi qiymətləndirilib. Şəhidlərimizin heç bir zaman unudulmayacağı bir daha vurğulanıb.

İsveçin Höteborq şəhərində yaşayan Azərbaycan icması da 27 Sentyabr - Anım Gününə həsr olunmuş mərasim təşkil edib. “Azərbaycan Qarabağ Azadlıq Mərkəzi”nin və Höteborq Azərbaycan Evinin təşkilatçılığı ilə baş tutan mərasimdə Ermənistanın təcavüzkar siyasətindən bəhs olunub. Tədbirdə çıxış edən mərkəzin sədri Ülviyyə Nəcəfova və başqaları bildiriblər ki, iki il öncə Ermənistanın ölkəmizə qarşı başlatdığı hərbi təcavüzə Silahlı Qüvvələrimizin 44 günlük sarsıdıcı cavabı Azərbaycan dövlətinin tarixinə qızıl həflərlə həkk olunub: “Xalqımız heç zaman Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə mübariz övladlarımızın nümayiş etdirdiyi qəhrəmanlığı unutmayacaq! Azərbaycan Bayrağının işğaldan azad edilmiş torpaqlarımızda yenidən dalğalandırılması xalqımıza bəxş edilmiş misilsiz səadətdir”.

Sonra şəhidlərimizə həsr olunmuş şeirlər və mahnılar səsləndirilib. Tədbir çərçivəsində təşkil edilən guşədə Vətən müharibəsi şəhidlərinə həsr olunmuş fotomateriallar nümayiş etdirilib, güllər düzülüb və şamlar yandırılıb.

Macarıstanda fəaliyyət göstərən Budapeşt Azərbaycan Evinə keçirilən mərasimdə isə “Azərbaycan Evi”nin rəhbəri İbrahim Səfərlı çıxış edərək xatırladı ki, iki il öncə - sentyabrın 27-də Ermənistanın xaincəsinə Azərbaycana hücumu nəticəsində 44 günlük Vətən müharibəsi başlayıb. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Silahlı Qüvvələrimiz 44 gün ərzində düşməne sarsıdıcı zərbə vuraraq, Azərbaycanın əzəli torpaqlarının 30 ilə yaxın çəkən erməni işğalına son qoyub. Ölkəmizə parlaq qələbə qazandıran, Azərbaycanın üçrəngli bayrağının yenidən Qarabağda ucaldılmasına səbəb olan şəhidlərimizin və qazilərimizin qəhrəmanlığının heç bir zaman unudulmayacağı vurğulanıb.

Sonra Macarıstanda yaşayan və təhsil alan soydaşlarımız Kamil Şükürov (piano), Ramil Şükürov, Kamal Aslan və Nazim Musabəylinin ifasında şəhidlərimizə həsr olunmuş şeir və mahnılar səsləndirilib.

Tədbir çərçivəsində anım guşəsi təşkil edilib.

Helsinkidə fəaliyyət göstərən “Azərbaycan Evi”ndə də 27 Sentyabr - Anım Günü ilə əlaqədar Vətən müharibəsi şəhidləri yad edilib. “Azərbaycan Evi”ndə şəhidlərimizin xatirəsinə anım guşəsi təşkil olunub. Guşədəki monitora 44 günlük müharibədə həlak olan şəhidlərimizin sayı göstərilib. Torpaqlarımızın erməni işğalından azad edilməsi, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün bərpa olunması, üçrəngli bayrağımızın işğaldan azad edilmiş Qarabağda yenidən ucaldılması naminə canlarından və qanlarından keçmiş Vətən övladları “Ruhunuz şad olsun!” duası ilə anılıb.

Monitora Vətən müharibəsinin başlanmasının birinci ildönümü ilə əlaqədar Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin və ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın iştirakı ilə Bakıda təşkil olunmuş “Anım yürüşü”ndən fotolar, Qarabağın azadlıq rəmzi olan “Xarıbülbul” çiçəyinin təsviri nümayiş etdirilib. Anım guşəsinə güllər düzülüb, şamlar yandırılıb.

Qırğızıstanın paytaxtı Bişkekdə “Mərkəzi Asiyada Mütərəqqi Azərbaycanlıları Birliyi” İctimai Birliyinin təşkilatçılığı ??? keçirilən tədbirdə də birliyin sədri Xansıvar Baxşəliyev bildirib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə 27 sentyabr tarixi Anım Günü elan edilib və dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımız şəhidlərimizin xatirəsini böyük ehtiramla anırlar. İki il öncə Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Ordusunun torpaqlarımızın işğalına son qoyduğu və ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etdiyi nəzərə çatdırılıb. Bu parlaq qələbənin əldə olunmasında böyük payı olan şəhidlərimizin xalqımızın və dünya azərbaycanlılarının qəlbində əbədi yaşayacağı bildirilib.

Mərasim çərçivəsində Vətən müharibəsinə həsr edilmiş fotosərgi nümayiş etdirilib.

Şimali İrlandiyanın Belfast şəhərində yaşayan Azərbaycan icması isə 27 Sentyabr - Anım Günü ilə əlaqədar məlumatlandırma aksiyası keçirib. Parlament binasının önündə baş tutan aksiyaya Britaniya Azərbaycanlıları Koordinasiya Şurasının Şimali İrlandiya üzrə əlaqələndiricisi Pərvanə Ağazadənin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşdirilib.

Aksiya zamanı 44 günlük Vətən müharibəsinin tarixi, Ermənistanın hərbi-siyasi rəhbərliyinin göstərişi ilə cəbhə xəttindən uzaqda yerləşən Gəncə, Bərdə və digər şəhərlərimizdəki yaşayış məntəqələrini raketlərlə bombardman etməsi, eləcə də Ermənistanın törətdiyi təxribatlar barədə məlumatı əks etdirən bukletlər yerli sakinlərə paylanılıb.

Yeni Azərbaycan.-2022.-29 sentyabr.-№177.-S.6.

Ölkəmizin beynəlxalq mövqelərinin güclənməsində diasporun rolu artır

Tahir Tağıyev

Bu gün Azərbaycan diasporunun daha aktiv fəaliyyətinə, ölkəmizə qarşı aparılan yalan və iftira kampaniyasına qarşı dövlətin müvafiq qurumları ilə birlikdə səmərəli mübarizə aparmasına ciddi ehtiyac var.

Çünki İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra həm Ermənistanın və onun diaspor, lobii qüvvələrin, həm də anti-Azərbaycan dairələrin ölkəmizə qarşı aqressiv informasiya kampaniyası aparması, eləcə də müxtəlif təxribatlar törətməsi müşahidə edilir. Bu mənada belə halların qarşısının alınmasına diasporumuzun üzərinə də indi böyük yük və məsuliyyət düşür.

Azərbaycan diasporu ölkəmizin beynəlxalq siyasətinin həyata keçirilməsinin mühüm resurs bazasıdır

Məlumdur ki, ənənəvi olaraq, suveren dövlətlər və onların yaratdığı dövlətlərarası təşkilatlar müasir dünyanın siyasi sisteminin aparıcı aktorları hesab olunur. Lakin dünya siyasətinin mövcud dinamikası göstərir ki, qeyri-dövlət subyektlərinin fəaliyyətinin miqyası və sferasının siyasi komponentinin keyfiyyətcə güclənməsi də baş verir. Dünya siyasətindəki müasir aktorlar bir çox parametrlərə görə fərqlənirlər: maraqlar, məqsədlər, resurslar, dünyanın siyasi inkişafına təsir imkanları, daxili təşkilatlanma prinsipləri və sair. Belə aktorlardan biri də məhz diaspordur. Diaspor maraqlarına uyğun olaraq beynəlxalq sistemə əhəmiyyətli və davamlı təsir göstərən, digər iştirakçılar tərəfindən belə tanınan və öz qərarlarını qəbul edərkən nəzərə alınan strategiya həyata keçirəndə daha güclü hala gəlir. Diaspor kimi fenomenin obyektiv mürəkkəbliyi və müxtəlifliyi ona gətirib çıxarır ki, elmi ictimaiyyətdə bu fenomeni dərk etməkdə birlik yoxdur. Diasporun ən ümumi əlamətlərindən biri xalqın bir hissəsinin mənşə ölkəsindən kənarında yaşaması, yaşadıkları ölkədə sıx bağlı və sabit etnik qruplar formalaşdırmasıdır. Beynəlxalq münasibətlər sistemində təsir dərəcəsinə görə etnik diasporlar dünya, regional və lokal hissələrə bölünür. Onların hamısı təmsil etdikləri dövlətlə sıx əlaqələri ola bilər. Yəni qrantlar vasitəsilə maliyyə dəstəyi almaq, strukturlarında dövlət nümayəndələrinin olması və sair formada dəstəklənə bilərlər. Çox vaxt eyni zamanda dövlət və qeyri-dövlət strukturları olan “hibrid birləşmələr” də diaspora dəstək verə bilər. Diaspor komitəsi kimi ixtisaslaşmış qurumlar vasitəsilə müxtəlif ölkələrdə əlaqə saxlayan və diasporun həyatında iştirak edən Azərbaycan bunun bariz nümunəsidir. Azərbaycan özü azərbaycanlıların dünyasının əsas mərkəzi, milli mədəniyyəti dəstəkləyən və qoruyan əsas orqandır, eləcə də bütün diasporlar üçün kommunikasiya qovşağı rolunu oynayır. Bu mənada diasporun Azərbaycanın inkişafı naminə daim aktivfəaliyyətdə olması zəruridir. Çünki müasir dünyada dövlətlərin resursu təbəqələşib. Əhəmiyyətli olan təkcə hərbi güc deyil, həm də “yumşaq güc”lə əlaqəli iqtisadi, eləcə də sosial və humanitar komponentdir. Bütün dövlətlər bu dünyanın siyasi sisteminin aparıcı aktorları olmalarına baxmayaraq, müstəqil şəkildə dünya siyasi proseslərinə əhəmiyyətli təsir göstərə bilmirlər. Buna görə də Azərbaycan hakimiyyəti xaricdəki diasporu dövlətin inkişafına kömək etməklə yanaşı, həm də beynəlxalq münasibətlərdə ölkəmizin mövqelərini əhəmiyyətli dərəcədə gücləndirə biləcək amil hesab edir. Və bu baxımdan Azərbaycan diasporu bu gün ölkənin səmərəli xarici və daxili siyasətinin aparılması üçün mühüm resurs bazasıdır. Beləliklə, Azərbaycan hökuməti öz maliyyə, təşkilati, informasiya və analitik resurslarından ölkənin maraqları naminə fəal istifadə etməklə, diasporumuzun daha dinamik inkişafında maraqlıdır. Bununla belə, Azərbaycan diasporunun resurs bazasını və istifadə olunmamış əhəmiyyətli potensialını, dünya siyasətinə təsirini təhlil edərkən qeyd etmək lazımdır ki, o öz imkanları və dövlətin tənzimləmə funksiyası sayəsində daha güclü transmilli aktor kimi çıxış edə bilər. Siyasi lobbicilik mexanizmindən səmərəli istifadə edərək yüksək iqtisadi potensiala malik konsolidasiya edilmiş diaspor nəinki öz mövcudluğu üçün ən əlverişli şəraiti təmin edə bilər, həm də yaşadığı ölkə ilə dövlət arasında münasibətlərin inkişafında səmərəli körpü ola bilər. Bu mənada Azərbaycan dövlətinin diaspor faktoruna daha çox diqqət etməyə başlaması da təsadüfi deyil.

Azərbaycan diasporunun fəaliyyəti indi daha aktiv mərhələyə qədəm qoyub

Yuxarıda qeyd olunduğu kimi diasporun fəaliyyətinə, anti-Azərbaycan hücumlarına daha səmərəli müqavimətinə indi daha çox ehtiyac var. Ermənistanın hərbi cinayətlərinə, ölkəmizin dövlət sərhədində törətdiyi son hərbi təxribatlara, erməni radikal qüvvələrinin ölkəmizin ABŞ, Fransa və Livandakı səfirliklərinə hücumları fonunda bu məsələ xüsusilə aktualdır. Qeyd edilməlidir ki, diasporun bu fonda fəallığı gözə çarpar. Məsələn, qeyd edilən məqamlarla bağlı olaraq “Human Rights Watch” beynəlxalq

insan haqları təşkilatının Nyu-Yorkdakı qərargahının önündə ABŞ-da yaşayan Azərbaycan icması fəalları dinc etiraz aksiyası keçirib. Ermənistanın əməllərini ehtiva edən məqamlarla bağlı etiraz bəyanatı “Human Rights Watch”ın əməkdaşı Cil Kolona təqdim olunub. Azərbaycan, Türkiyə və ABŞ-ın dövlət bayraqlarının dalğalandırıldığı aksiyada Ermənistan silahlı qüvvələrinin 30 illik işğal və İkinci Qarabağ müharibəsi dövründə törətdiyi dəhşətli müharibə cinayətlərinə diqqət cəlb edilib. Ermənistanın hərbi cinayətlərinə son qoyulması tələbinin irəli sürüldüyü aksiya zamanı Gəncə, Bərdə dəhşətlərinin, Xocavənd rayonunun Edilli kəndində tapılmış kütləvi məzarlığın fotomaterialları, “Azərbaycan sülh istəyir, Ermənistan müharibə istəyir!”, “Ermənistanın təcavüzünü dayandırın!”, “Ermənistanın terroruna son qoyulsun!”, “Mülki vətəndaşlara hücum etməyi dayandırın!”, “Gəncəyə hücum edilib!”, “Ermənistan, Azərbaycana itkin düşmüş şəxslərin taleyi haqda məlumat ver!” və sair şüarların əks olunduğu plakatlar nümayiş etdirilib. Eləcə də Azərbaycan icması BMT-nin Moldovadakı nümayəndəliyi önündə dinc etiraz aksiyası keçirilib. Moldova Azərbaycanlıları Konqresinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə baş tutan aksiyada soydaşlarımız ölkəmizin dövlət sərhədində Ermənistan silahlı qüvvələrinin törətdiyi son təxribatlara, rəsmi İrəvanın Cənubi Qafqaz bölgəsində uzunmüddətli sülhün bərqərar olmasına mane olan cəhdlərinə etirazlarını bildiriblər. Yaxud da Gürcüstanın paytaxtı Tiflisdə yerləşən nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndəlikləri önündə Ermənistanın hərbi cinayətlərinə etiraz məqsədilə soydaşlarımızın dinc aksiyaları keçirilib. Marneulidəki “Azərbaycan Evi”nin rəhbəri Məhəbbət İmanovun təşkilatçılığı ilə baş tutan aksiyalar Gürcüstan İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkil aparatının, BMT, Avropa Şurası və Avropa İttifaqının Tbilisidəki ofisləri qarşısında gerçəkləşdirilib. Almaniyanın paytaxtı Berlində də Ermənistanın hərbi cinayətlərinə etiraz olaraq soydaşlarımızın avtomobil yürüşü keçirilib. Azərbaycan icması Ermənistanın Niderland Krallığındakı səfirliyi qarşısında da piket keçirib. BMT-nin Cenevrədəki mənzil-qərargahının qarşısında isə yenə bu günlərdə Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərində mina probleminə və Qarabağ müharibəsi zamanı itkin düşmüş şəxslərə həsr olunmuş sərgi-aksiya keçirilib. Qeyd edək ki, bütün bu tədbirlər sadəcə oktyabr ayının ilk yarısında reallaşmış və belə aksiyaların sayı daha çoxdur. Bu da Azərbaycan diasporunun ötən dövrlərlə müqayisədə indi daha aktiv fəaliyyət mərhələsinə daxil olduğunu göstərir.

Bakı Xəbər. - 2022. - 18 oktyabr. - № 189. - S. 11.

Diasporamızın gücü ikiqat artacaq

Artıq Azərbaycan və Türkiyə diasporu erməni cinayətlərinə qarşı birgə fəaliyyətə önəm verir

Mələhət Rzayeva

Azərbaycan diasporu Avropa İttifaqının Brüsseldəki mənzil-qərargahı önündə Ermənistanın müharibə cinayətlərinə birdəfəlik son qoyulması tələbi ilə dinc aksiya keçirib. Bu, dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan və çalışan soydaşlarımız tərəfindən keçirilən dinc etiraz aksiyalarından, sadəcə, biridir. Təqdirəlayiq haldır ki, son zamanlar, xüsusən, 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra xaricdə yaşayan soydaşlarımızın aktivliyi xeyli yüksəlib.

Vətən müharibəsinə qədərki dövrdə də Azərbaycan diasporu Ermənistan tərəfindən ərazilərimizin işğal faktını, xalqımıza qarşı soyqırım siyasətinin dünyada tanınması, reallıqların dünya ictimaiyyətinə çatdırılması istiqamətində fəaliyyət göstərirdi.

Lakin bu bir həqiqətdir ki, 44 günlük müharibədə məruz qaldıqları rüsvayçı məğlubiyyət Ermənistan siyasi hakimiyyətini və erməni lobbisini daha da azğınlaşdırıb. Erməni riyakarlığı, erməni yalanları, erməni saxtakarlığı sərhəd tanımır. Azərbaycan sərhədlərində təxribatlar törətməyə cəhd edən erməni silahlıları, erməni separatçıları xaricdəki havadarlarına arxalanaraq öz çirkin əməllərini ört-basdır etməyə çalışır, daim sülh çağırışı edən Azərbaycanı haqsız yerə günahlandırmağa səy göstərirlər. Əlbəttə, erməni təxribatlarının qarşısı həm şanlı ordumuz tərəfindən alınır, eyni zamanda siyasi müstəvidə də Ermənistana tutarlı cavab verilir. Təbii ki, bu prosesdə diasporumuzun üzərinə də böyük məsuliyyət düşür. Diasporun ümdə vəzifəsi Azərbaycan həqiqətlərini olduğu kimi dünyaya çatdırmaq, erməni yalanlarını ifşa etməkdir. Bu istiqamətdə görülən işlərdən biri də dinc etiraz aksiyalarının keçirilməsidir.

Azərbaycan diasporu da bu sahədə fəaliyyətini genişləndirir. Avropa İttifaqının Brüsseldəki mənzil-qərargahı önündə Azərbaycan diasporunun dinc etiraz aksiyası da Ermənistanın müharibə cinayətlərinə birdəfəlik son qoyulması tələbi ilə keçirilib. Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin məlumatına görə, Belçika Azərbaycanlıları Federasiyasının təşkilatçılığı ilə baş tutan aksiyada Ermənistanın hərbi cinayətlərinə, o cümlədən Xocavənd rayonunun Edilli kəndində aşkarlanan kütləvi məzarlığa, iki il öncə Azərbaycanın Gəncə, Naftalan, Bərdə, Tərtər, Mingəçevir və digər şəhərlərinə - dinc əhaliyə qarşı törədilmiş raket hücumlarına diqqət cəlb edilib. Aksiyada nümayiş etdirilən fotomateriallar "Azərbaycan bütün universal dəyərlərə hörmət edir!", "Ermənistan silahlı qüvvələri tək-cə Azərbaycan hərbi qulluqçularına qarşı deyil, həm də mülki vətəndaşlarımıza qarşı misli görünməmiş qırğınlar törədib", "Çoxsaylı müharibə cinayətlərinə görə məsuliyyət daşıyan erməni silahlı qüvvələrinin qanun qarşısında cavab verməsini tələb edirik!", "Beynəlxalq təşkilatları müharibə cinayətləri törədən erməniləri qınamağa çağırırıq!", "Ermənistanın təcavüzünü dayandırın!" kimi şüar və çağırışlarla müşayiət olunub. Aksiyada Belçika Azərbaycanlıları Federasiyası, "Ana Vətən" Avropa Azərbaycanlı Qadınlar Birliyi, Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin nümayəndələri, Belçika və Niderlandda yaşayan Azərbaycan icmasının fəalları iştirak ediblər. Aksiyada məqsəd Brüsseldə toplaşan Avropa İttifaqı ölkələrinin liderlərinin diqqətini Ermənistanın müharibə cinayətlərinə cəlb etmək olub. Bu aksiyadan bir neçə gün əvvəlsə Ana Vətən Avropa Azərbaycanlıları Qadınlar Birliyinin təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə Ermənistanın Niderlanddakı səfirliyi önündə dinc aksiya keçirilib. Aksiyada Benilüks Azərbaycanlıları Konqresinin üzvləri, Hollandiya-Azərbaycan Evi, Hollanda Azərbaycan Türk Kültür Assosiasiyasının üzvləri və diaspor fəalları iştirak ediblər. Nümayişçilər "Ermənistan minaları mülki şəxsləri öldürür", "Azərbaycan sülh istəyir, Ermənistan müharibə istəyir", "Ermənistan sülh seçimini rədd edir" kimi şüarlar yazılmış plakatlarla Ermənistanı sülhü dəstəkləməyə, mina xəritələrini verməyə çağırıblar.

Xaricdə yaşayan soydaşlarımızın fəallığı, Azərbaycan diasporunun məqsədyönlü fəaliyyətinin dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyindən qaynaqlandığını deyən tarix üzrə fəlsəfə doktoru, professor Həvva Məmmədova "Şərq"ə açıqlamasında qeyd etdi ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyinə ən bariz nümunəsini xalqımız 44 günlük Vətən müharibəsində gördü:

- Vətən müharibəsi günlərində istər Azərbaycan daxilində, istərsə də xaricdə yaşayan həmvətənlərimizin həmrəyliyi, mən deyərdim ki, ən yüksək zirvəyə ucaldı. Xalqın övladlarının harada yaşamalarından asılı olmayaraq ürəklərinin Azərbaycanla, Azərbaycan Ordusu, qəhrəman əsgərlərimizlə

bir vurduğunu, bütün dünya azərbaycanlılarının cənab Prezidentin ətrafında bir yumruq kimi birləşdiyini hamımız gördük. Vətən müharibəsindəki qələbəmizi həm də bu amil şərtləndirdi. Qələbədən sonra isə hamımızın əsas vəzifəsi ermənilərin hələ də davam etdirdikləri yalanlarını, saxtakarlıqlarını, insanlıq əleyhinə cinayətlərini dünyaya çatdırmaqdır. Bu işdə də əsas məsuliyyət xaricdə yaşayan soydaşlarımızın üzərinə düşür. Çünki erməni diasporunu susdurmaq lazımdır. Bu işdə bizə dəstək verən, birgə əməkdaşlıqla erməni yalanlarının ifşasına kömək edən əlbəttə ki, qardaş Türkiyədir. Bu günlərdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Avstraliyaya səfər edib və səfər çərçivəsində Türkiyənin bu ölkədəki səfiri, Melburn şəhərindəki Baş konsul və Sidney şəhərindəki Baş konsulla görüşüb. Görüşdə məqsəd birgə əməkdaşlıqdır. Birgə əməkdaşlıq fəaliyyətinin Avstraliyada yaşayan çoxsaylı erməni icmasının törədə biləcəyi təxribatların qarşısının alınmasında, Azərbaycan həqiqətlərinin bu ölkədə daha geniş yayılmasında mühüm əhəmiyyətə malik olduğu vurğulanıb, bildirilib ki, “bir millət, iki dövlət” olan Azərbaycan və Türkiyə nümayəndələrinin dünyanın müxtəlif ölkələrində, xüsusən uzaq Avstraliyada sıx birlik nümayiş etdirməsi qürurvericidir. Türk diplomatları Sidneydə və digər şəhərlərdə yaşayan azərbaycanlıların ölkənin və paytaxt Kanberranın ictimai-siyasi həyatında fəallıqları ilə seçildiklərini nəzərə çatdırıblar. Bütün dünyaya nümunə olan Türkiyə-Azərbaycan qardaşlıq münasibətlərinin Avstraliyada da nümayiş etdirildiyi, icmalarımızın sıx əməkdaşlıq etdiyi vurğulanıb. Hər iki icmanın gələcək birgə fəaliyyəti barədə ətraflı müzakirələr aparılıb. Bu onu göstərir ki, Azərbaycan və Türkiyə diasporu erməni cinayətlərinə və erməni yalanlarına qarşı birgə fəaliyyətə önəm verir. Bu əməkdaşlıq sayəsində diasporumuzun gücü ikiqat artacaq.

H.Məmmədova qeyd etdi ki, dinc aksiyalarla yanaşı dünya ictimaiyyətinin məlumatlandırılmasında müxtəlif vasitələrdən istifadə edilir:

- Xatırladım ki, bir müddət öncə İtaliyanın Venesiya şəhərində azərbaycanlı icması məlumatlandırıcı aksiya keçirmişdi. Aksiya Ermənistanın ölkəmizə qarşı törətdiyi müharibə və ekoloji cinayətlərə diqqəti cəlb etmək məqsədi daşıyırdı. Aksiya Venesiya şəhərinin ən izdihamlı yerlərindən biri olan Rialto körpüsü və Müqəddəs Bartolomeo meydanında baş tutmuşdu. Aksiya çərçivəsində “Hər birimiz müharibə cinayətlərinin əleyhinəyik!”, “Gəncə üçün dua et!”, “Bərdə üçün dua et!” şüarlarının, Gəncə terrorunun fotosunun əks olduğu geyimdə olan gənc soydaşlarımız yerli sakinlərə Ermənistanın bütün bəşəri dəyərlərə zidd cinayətkar əməlləri barədə məlumat verirdilər. Venesiyalılara bu məlumatların daşıyıcısı olan QR kodlu oyuncaqlar paylanmışdı. Belə aksiyalar daha çox diqqət çəkən olur. Xüsusən gənclər arasında keçiriləndə. Çünki gənclərin maraq dairəsi genişdir. Həmyaşadının əynində müəyyən çağırışlı, şüar yazılmış geyim gördükdə diqqəti ona yönəldirlər. Bu zaman da çağırışın, şüarın məqsədiylə də maraqlanırlar.

H.Məmmədova bildirdi ki, Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən V qurultayında cənab Prezident diaspor təşkilatlarının qarşısında duran vəzifələri aydın izah edib. Bildirib ki, diasporumuzun qarşısında duran ən ümdə məsələ xarici ölkə ictimaiyyətini məlumatlandırmaqdan ibarətdir. Bu iş yaxın çevrədən başlamaqla, dostlar, tanışlar arasında, iş yerində, ictimai birlikdə təmsil olunurlarsa həmin müstəvidə icra edilməlidir. Azərbaycan realıqları, postmünaqişə dövrü haqqında və Azərbaycan tarixi haqqında soydaşlarımız özləri də məlumatlı olmalı və bu məlumatları əcnəbi dostlarına, həmkarlarına, yaxın-uzaq çevrələrində kimlər varsa, onlara çatdırmalıdırlar. Cənab Prezidentin dediyi kimi “tarixi məqamlar daim diaspor təşkilatlarının gündəliyində olmalıdır”.

Xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları Azərbaycanla daim təmasdadırlar, müxtəlif ölkələrdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatları arasında koordinasiya təkmilləşir. Bu, sevindiricidir. Cənab Prezident çıxışında vurğulamışdı ki, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar böyük qüvvədir. Bu qüvvədən bacarıqla istifadə edilməlidir.

Şərq. - 2022. - 25 oktyabr. - № 194. - S. 11.

Azərbaycan icması xarici ölkələrin rəhbərliyinə müraciətlər ünvanlayır

Azərbaycan diasporunun aktiv fəaliyyəti

Günel Abbas

Son günlər xarici ölkələrdəki Azərbaycan icması İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı Ermənistan silahlı qüvvələrinin bombardman etdiyi Azərbaycan şəhərləri ilə bağlı yaşadıkları ölkələrin hökumətinə və parlamentinə müraciətlər ünvanlayırlar. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın haqq səsinin və erməni vandalizminin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması olduqca mühüm məsələlərdən biridir. Bu gün də məsələ aktivliyini qoruyub saxlayır. İstər müharibə, istərsə də postmüharibə dövründə Azərbaycan diasporu xaricdə ölkəmiz adına önəmli inkişafa nail oldu. Hazırda beynəlxalq münasibətlərdə hər bir xalqın diasporu həm mənsub olduğu dövlətin mədəni-siyasi prosesləri haqqında dünyaya məlumat verir, həm də təşkilatlanaraq tarixi həqiqətləri dünyaya çatdırır. Sevindirici haldır ki, Azərbaycan diasporunun düzgün təşkilatlanması nəticəsində 44 günlük Vətən müharibəsində həqiqətlər dünyaya çatdırıldı. Bununla bərabər, haqq səsimizi müvafiq qurumların qarşısında aksiyalar keçirməklə də yaydılar.

Milli Məclisin deputatı Ramin Məmmədov bildirib ki, xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın vahid ideya ətrafında birləşdirilməsi istiqamətində işlər bu gün də uğurla davam etdirilir: “Artıq Azərbaycan diasporu daha geniş və əhatəli fəaliyyət göstərir. Formalaşmış və tam təşkilatlanmış diasporumuz indi praktiki işlər görmək mərhələsindədir. Bu mərhələnin də özünəməxsus çətinlikləri və mürəkkəblilikləri var. Demək olar ki, diaspor təşkilatlarımıza yetkin insanlar rəhbərlik edir, bu qurumlarda getdikcə siyasi və ideoloji cəhətdən daha hazırlıqlı insanlar cəmləşirlər. Onlar yaşadıkları ölkələrdəki siyasi proseslərə, eləcə də dünya siyasəti müstəvisində baş verənlərə Azərbaycanın maraqları baxımından reaksiya verə bilirlər. Azərbaycan diaspor təşkilatları artıq müasir iş üsulları ilə çalışmağa başlayıblar. Bu da Azərbaycanın haqq səsinin daha geniş və əhatəli duyulmasına şərait yaradır. Artıq Azərbaycanın qarşılaşdığı problemlər dünya ictimaiyyətinə daha tez çatdırılır. Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında diasporumuzun əvəzsiz rolu var. Bunların nəticəsində Azərbaycanı getdikcə dünyada daha çox tanıyırlar”.

Deputatın sözlərinə görə, soydaşlarımız yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak etməyə çalışırlar: “Xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların ictimai-siyasi fəallığının artırılması işinə yardım göstərilməsi, eləcə də onların hüquqi sahədə qarşılaşdıqları problemin həlli, soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qorunması dövlətimizin əsas fəaliyyət sahələrindən biridir. Xaricdəki soydaşlarımızın hüquq və azadlıqlarının qorunmasının təmin edilməsi məqsədilə dünyanın müxtəlif ölkələrində hüquqi maarifləndirmə işlərinin aparılması davam etdirilir. Soydaşlarımızın daha çox yaşadığı ölkələrin miqrasiya məsələləri və əcnəbilərlə bağlı, habelə vətəndaşlıq statusu haqqında qanunvericilik aktları barədə soydaşlarımızın məlumatlandırılması istiqamətində də lazımi işlər görülür. Dünyanın müxtəlif ölkələrinin parlament və hökumət nümayəndələri, ictimai xadimləri, ziyalıları, mətbuat nümayəndələri, siyasi partiyaları ilə Azərbaycan diaspor təşkilatları arasında əlaqələrin qurulması, diaspor və lobbı quruculuğu sahəsində prioritet vəzifələrdəndir. Bu məqsədlə ötən müddət ərzində Azərbaycan diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərdiyi ölkələrin siyasi və dövlət xadimləri ilə əlaqələr qurub, qeyri-hökumət təşkilatları, dövlət orqanları ilə əməkdaşlıq yaradılıb”.

Deputat Azərbaycanın xarici ölkələrdəki icmasının fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib: “Azərbaycan diasporunun gündən-günə inkişaf etməsi bizi də sevindirir. Çünki biz başa düşdük ki, güc birlikdədir. Baxmayaraq ki, erməni diasporu uzun illərdir fəaliyyət göstərir, buna qarşı olaraq haqq səsimizi dünyaya çatdırmaq üçün bizim xaricdə yaşayan soydaşlarımız fəal işlər gördülər. Müharibə bizim birliyimizi bir daha dünyaya göstərdi. Dünyanın ən nüfuzlu ölkələrində mitinqlər, parlament səviyyəsində müraciətlər olundu. Biz bununla səsimizi çatdırmağa çalışdıq, düşünürəm ki, bunu bacara bildik. Eyni zamanda informasiya müharibəsində də Azərbaycan diasporu mütəşəkkil şəkildə mübarizə apardı. Bu istiqamətdə diasporun fəaliyyətini yüksək qiymətləndirmək olar. Bu gün artıq reallıq dəyişib. Artıq Azərbaycan öz sözünü deyən bir ölkədir. Bunu 44 günlük müharibə dövründə də göstərdik. Təbii ki, bu qələbəni şərtləndirən çox vacib amillər olub. Zəfərin qazanılmasında əsas faktorlardan biri Azərbaycanın xalqının təşkilatlanmağı idi”.

Yeni Azərbaycan.-2022.-27 oktyabr.-№197.-S.7.

Qürbətdə Azərbaycan sevgisi

Əli Nəcəfxanlı

Masallının Ərkivan qəsəbəsində yolun kənarında suyu diş donduran bir Şeyx Səfi bulağı var. Bəzi ehtimallara görə, onu Şah İsmayıl Xətəinin ulu babası, ərdebilli sufi alim Şeyx Səfiəddin qazdırıb. Mənbələrdə Şah İsmayılın Şirvana yürüş edərkən babaları ilə bağlı yerləri yad etməsi və həmin bulaqdan su içməsi barədə fərziyyələr də var.

Ərkivandan olan dostum, yurd təəssübkeşi Ayıq Səmədovla qəsəbəyə doğru gedirik. O mənə Şeyx Səfi bulağının saf suyundan içib dünyaya çıxan tanınmış həmyerlilərindən danışır. Rusiya Federasiyasının Əməkdar məşqçisi, məşhur iş adamı Məşkur Qasimovun adını xüsusi vurğulayır.

Bir neçə il əvvəl Masallıda güləş məktəbinin əsasını qoymuş Əməkdar məşqçi Nadir Ağayevin xatirəsinə həsr olunmuş ənənəvi respublika yarışını işıqlandırırıdım. Məhz bu turnirə görə Rusiyadan Vətənə qayıdan Qasiməli Qasimovla tanış oldum və ondan müsahibə aldım. Bəlli oldu ki, yarış uzun illərdən bəri onun və böyük qardaşı Məşkur Qasimovun təşəbbüsü ilə keçirilir.

Unudulmaz Nadir müəllimin güləşə yaratdığı marağa görə Masallıda, o cümlədən, Ərkivanda xeyli məşhur pəhləvan yetişib. 1975-ci ildə yeniyetmələrin respublika yarışlarında əsas 11 birinci yerdən 7-sini onun yetirmələrinin tutması əsl sensasiya olub. Onlar sonradan daha çox parlayan ulduzlar – Beynəlxalq dərəcəli idman ustası, gənclər arasında Avropa çempionu, dünya 3-cüsü olmuş Əməkdar məşqçi Əli Əliyev, Ədalət və Kamal Mazanovlar, Tərlan Nuriyev, Səyədulla Əkbərov, Məşkur Qasimov və digərləri idi.

Məşkur Qasimov 1958-ci ildə Ərkivanda anadan olub. Orta təhsilini kənd məktəbində, ali təhsilini isə Memarlıq və İnşaat Universitetində alıb. Sonra kiçik qardaşı Qasiməlinin ali təhsil aldığı Sankt-Peterburqa yollanıb, orada iş-güc sahibi olub. Həyatdakı uğurlarına görə borcu olduğu insanlardan biri kimi ilk məşqçisi Nadir müəllimin xatirəsinə daim əziz tutur. O, yunan-Roma güləşi üzrə SSRİ idman ustası, Rusiya Güləş Federasiyasının Şimal-Qərb regionu üzrə vitse-prezidenti, Azərbaycan Respublikasının Fəxri Bədən Tərbiyəsi və İdman İşçisidir. Sankt-Peterburqda “Viləş” Şirkətlər Qrupunun prezidenti, diasporun yaradıcılarından. Məşkur və dostları doxsanıncı illərdə Neva sahillərində «Dayaq» adlı ilk diaspor təşkilatı yaradıb, Qarabağa hər cür maddi və mənəvi yardım göstərirlər. Getdikcə daha geniş təşkilatlanıblar. Vaqif Məmişovun rəhbərlik etdiyi Sankt-Peterburq və Leninqrad Vilayəti Azərbaycanlılarının Milli Mədəni Muxtariyyətinin xəttinə Yuri Pompeyevin «Krovavıy omut Karabaxa» kitabı çap etdirilərək yayılıb. Ana dilində “Bazar günü” məktəbi yaradılıb.

Məşkurgil Sankt-Peterburqun ikinci qubernatoru olmuş, hazırda Rusiya Federal Məclisi Federasiya Şurasının sədri Valentina Matviyenko ilə, həmçinin Bakıda doğulmuş və Matviyenkodan sonra 7 il Rusiyanın Şimal paytaxtının qubernatoru olmuş Georgi Poltavçenko ilə əlaqələri sayəsində diaspor fəaliyyətini gücləndirə biliblər. Yadda qalan işləri az olmayıb. “20 yanvar” faciəsi və Qarabağla bağlı xarici səfirliklər qarşısında etiraz aksiyaları təşkil edilib. M. Qasimov həmçinin Piskaryov qəbiristanlığında Naməlum əsgərin abidəsinin sponsoru, bu qədim diyarda keçirilən onlarla mədəni-kütləvi, xeyriyyə tədbirlərinin təşkilatçısı və yardımçısı olub. Onun nüfuzu sayəsində orada yüzlərlə azərbaycanlı işlə təmin edilib, ən çətin məqamlarda azərbaycanlıların hüquqları lazımınca müdafiə olunub. Məşkur Qasimov həmçinin müstəqilliyin ilk illərində doğma kəndində müəllimlərin əməkhaqqının az olduğunu nəzərə alaraq, özünün şəxsi büdcəsindən onlar üçün əlavə əməkhaqqı ayıraraq, qayğıları az olsun və şagirdlərə yaxşı dərs keçsinlər.

Qasiməli Qasimovun da həyatı Sankt-Peterburqa sıx bağlıdır. Ağac Emalı Holdinginə rəhbərlik edir. Texnika elmləri doktoru, Meşə Təsərrüfatı Akademiyasının professoru, Əməkdar inşaatçıdır.

Məşkur Qasimovun 40 illik qürbət ömründə milli ruhu, mübariz əhval-ruhiyyəsi, yaşayıb-yaratmaq həvəsi daim Vətən sevdasına söykənib. Onun ailə üzvləri də sırf azərbaycanlılıq ruhuna sadıqdirlər. Bir övladı ABŞ-da, ikisi İspaniyada yaşayır. Ölkəmizin adına layiq işlər görürlər. O, nəvələrindən də həvəslə danışır: “Böyük nəvəm İspaniyada Tennis Akademiyasında təhsil alır. Deyir ki, baba, mən məşhur tennisçi olmaq və Azərbaycan bayrağı altında çıxış etmək istəyirəm. Digər nəvəm futbol klubuna gedir. Tanınmış idman xadimi Cavanşir Qurbanov ona Azərbaycan milli komandasının geyimini bağışlayıb. O, da formanı əyninə geyinib ispanlarla oynayır və onlara azərbaycanlı olduğunu fəxrlə bildirir”.

Məşkur müəllimin Vətəndəki qardaşları Sucayət, Salam, İbadulla və Səfərəli Masallının hörmətli adamlarıdır. Sucayət “Qala-95” şirkətinin rəhbəri, Salam iş adamıdır, digərləri isə kənd təsərrüfatı

sahəsində çalışırlar. Bacısı oğlu Sabiq Cahangirov rayona şərəf gətirmiş idmançılardan sayılır, voleybol üzrə Azərbaycan milli komandasının ən fəal üzvlərindən biri kimi tanınıb. Sabiq ötən ilə qədər Ərkivan qəsəbəsi üzrə icra nümayəndəsi olub, hazırda Masallı Rayon Gənclər və İdman İdarəsinin rəisidir. Tez-tez rayonda bir-birindən maraqlı tədbirlər, yarışlar keçirir.

...Ayıq Səmədovla birlikdə Ərkivanın mərkəzinə çatırıq. Qəsəbənin görkəmli yerində İkinci Dünya müharibəsində həlak olanların və Qarabağ şəhidlərinin xatirə kompleksi var. Dostum fərəhlə deyir ki, kompleks Məşkur və Qasıməli Qasimov qardaşlarının maddi vəsaiti hesabına yaradılıb. Onun qərar tutduğu park ərkivanlıların sevimli yeridir. Rusiyada yaşayan Qasimovlar da dədə-baba yurduna hər gələndə mütləq buraya baş çəkir, şəhidləri ehtiramla yad edir və həmyerlilərinin qayğıları ilə maraqlanırlar.

Qürbətdəki soydaşlarımızın Vətən sevgisi daim çağlayır. Elə Şeyx Səfi bulağı kimi...

Xalq qəzeti. - 2022.- 30 oktyabr. - № 238. - S. 5.

Aktauda doğmalığ da gördüm, doğmalarımızı da

İttifaq Mirzəbəyli

Böyük ədib və ictimai-siyasi xadim Nəriman Nərimanov çıxışlarından birində sual veribmiş ki, bizim uşaqlar rus və Avropa yazıçılarının əsərlərini oxumalıdırlarmı? Dərhal da özü cavab verir: Əlbəttə, oxumalıdırlar. Ancaq Nizaminin, Füzulinin, Mirzə Fətəli Axundovun əsərlərini oxuyandan sonra.

Olduqca ibrətamiz və istiqamətverici fikirlərdir. İstənilən türk torpağına ayaq basanda bunu xatırlayıram. Yəni biz Avropanı, Amerikanı tanımazdan əvvəl özümüzü tanımalıyıq, sonra isə qardaşlarımızın yaşadıkları məmləkətlərə getməli, onların həyat tərzini, düşüncələri və gələcəyə baxışları ilə tanış olmalıyıq. Aktauda mən qazax qardaşlarımızın həyat tərzini, düşüncələri və gələcəyə baxışları ilə tanış olmaq imkanı qazandım.

İlk təəssürat

Gələnlə il Aktau Beynəlxalq Hava Limanının 50 yaşı tamam olur. Ancaq 1996-cı ildə bu limanın tamamilə yenidən qurulması işlərinə başlanılıb və Türkiyənin özəl şirkəti ilə 30 illik müqavilə imzalanıb. Türklər bir limanın layihəsini hazırlayıb, tikintisini başa çatdırıblar və indi də həm istismarına nəzarət edirlər, həm də fəaliyyətinə.

Nəticə göz qabağındadır. Bu aeroporta 2009-cu ildə “MDB ölkələrindəki ən perspektivli hava limanı” adı verilib, 2010-cu ildə isə “MDB ölkələrinin ən yaxşı yeni hava limanı” nominasiyası üzrə müsabiqənin qalibi olub. Dünya hava nəqliyyatında mövcud olan ən böyük və ən müasir təyyarələri qəbul edib yola sala bilən Aktau limanı indi ildə milyon yarım sənişinə xidmət edir.

Səfər təəssüratlarımı hava limanı barədə cümlələrlə başlamağım təsadüfi deyil. Ümumiyyətlə, buradan hazırladığım bütün materiallarda məqsədim Türk dünyasının iş birliyinin, həmrəyliyinin müsbət nəticələrini qabartmaqdan ibarət olacaq. Üç gün ardıcıl nahar etdiyim “Hatay sofrası” yeməxanasında adam elə qarşılır ki, sanki Hatayda və ya İzmirdə olduğunu güman edirsən.

Azərbaycanın adına layiq

Hava limanından söhbət düşmüşkən, qeyd edirəm ki, Aktaudakı baş konsulluğumuzun Azərbaycanın adına layiq fəaliyyəti ilə məhz bu ünvandan tanış olmağa başladım. Elə oradaca eşitdim ki, baş konsulun vəzifəsini icra edən şəxs ardıcıl olaraq iki gün bu konsulluğun xidmət etdiyi dairədə həbs olunmuş azərbaycanlıların hər biri ilə ayrılıqda onlayn görüşəcək. Görüşdü də.

Xatırladım ki, əsasnaməyə uyğun olaraq, konsulluğun funksiyalarına fəaliyyət göstərdiyi ərazidə ölkəmizin, eləcə də, vətəndaşlarımızın hüquq və mənafelərini öz səlahiyyəti daxilində müdafiə etmək vəzifəsi də daxildir. Aktaudakı baş konsulluğumuz Manqıştau, Atırau, Aktyubinsk və Qərbi Qazaxıstan vilayətlərini əhatə etdiyinə görə burada görüləcək işin miqyası kifayət qədər böyükdür.

... Konsulluğun əməkdaşı Əhməd Zeynalovun məni aeroportda qarşılamağı, xidməti avtomobillə qalacağım otelə aparması, ertəsi günü isə baş konsulun vəzifəsini icra edən Elmar Məmmədovun dəfələrlə zəng edərək hal-əhval tutması bu adamların təkcə vəzifə borcunu yerinə yetirməsindən deyil, həm də milli dəyərlərimizdən olan qonaqpərvərlik ənənəsini yaşatmalarından irəli gəlirdi. Yəni, fəaliyyətlərini Azərbaycanın adına layiq şəkildə qurublar.

Elmar müəllimlə səfərin üçüncü günü – noyabrın 4-də görüşdük. Maraqlı həmsöhbət imiş. Söhbətə diplomatlar haqqında deyilən obrazlı ifadələrlə başladı: – Dörd gündən sonra Azərbaycan öz tarixindəki ən mühüm qələbələrindən birinin ikinci ildönümünü bayram edəcək. Həmin Zəfəri bizə cənab Ali Baş Komandanın əsgərləri bəxş ediblər. Məmnunam ki, bizə də Azərbaycan diplomatiyasının əsgərləri deyirlər. Yəni əsgər kimi biz də rəhbərliyin məqsəduyğun bildiyi ərazidə xidmət edirik.

Mən bir neçə ölkədə diplomatik xidmətdə olmuşam. Ancaq indiki vəzifəm daha məsuliyyətli və daha maraqlıdır. Məsuliyyətli olduğunu ona görə yada salıram ki, Türk dünyası bu gün heç zaman görünməmiş bir səviyyədə əməkdaşlıq etməyə, iş birliyinə, birgə fəaliyyətə ehtiyac duyur. Biz gündəlik fəaliyyətimizlə həmin birliyin daha da möhkəmləndirilməsinə töhfələr verməliyik və veririk.

Burada işləmək mənim üçün ona görə maraqlıdır ki, həm Azərbaycanın, həm də Qazaxıstanın dövlət başçıları dövrü olaraq görüşürlər, yeni sənədlər imzalanır, yeni fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirilir. Bu isə biz diplomatların fəaliyyətində öz əksini tapmalı olur. Nəticədə daha çevik, operativ və səmərəli fəaliyyət göstəririk.

Universitetdə Azərbaycan mərkəzi

Diplomat qeyd etdi ki, builki fəaliyyətimizi məhz dövlətin qarşımıza qoyduğu səviyyədə qura bilmişik: Həyata keçirdiyimiz çoxsaylı layihələrdən, az da olsa, söz açmaq istərdim. Belə ki, bu ilin yanvarında Aktau şəhərində Qazaxıstanın mərhum geologiya naziri, akademik, görkəmli neftçi-geoloq Şahmərđan Yesenovun adını daşıyan Xəzər Dövlət Texnologiya və Mühəndislik Universitetində Azərbaycan mərkəzinin açılış mərasimini keçirməyə nail olduq.

Universitetin rektoru Berik Axmetov, Manqıstau Vilayəti İnvəstisiya və Turizm Departamentinin rəhbəri Venera Mustapayeva, bu şəhərdəki Azərbaycan diasporunun sədri Şəmsəddin Hüseynov və başqa qonaqların iştirak etdiyi tədbir yerli mətbuat və ictimaiyyət tərəfindən böyük maraqla qarşılanmışdı. Bu layihənin icrası universitetdə təhsil alan tələbələr arasında Azərbaycanın mədəniyyəti və tarixi, adət-ənənələri, habelə dilinin tanınması və təbliği üçün imkan yaradacaq.

Mərkəzin direktoru da öz soydaşımız – universitetin Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının baş müəllimi İlkin Orucovdur. Həmin gün biz universitetlə baş konsulluq arasında əməkdaşlıq müqaviləsi də imzaladıq. Müqaviləyə əsasən, qazax tələbələrində təhsilini Bakıda davam etdirməsinə və məzun olarkən ikili diplom almasına imkan yaranıb.

44 gün ərzində konsulluğun telefonları gecə-gündüz susmadı

Azərbaycan Ordusunun İkinci Qarabağ müharibəsi günlərində elan edilən uğurları Qazaxıstanda böyük sevinc və maraqla qarşılanırdı. Həmin günlərdə bizi təbrik etmək üçün nə qədər insanın zəng etdiyini sayıb-hesablamaq mümkün deyildi. Bu dörd vilayətdəki bütün xalqların nümayəndələri təbii ki, ermənilər istisna olmaqla zəng edir, sevinc və təbriklərini çatdırırdılar.

Elə Zəfərin ildönümlərində də həmin əhval-ruhiyyə davam edir. Bu il sentyabrın 27-də isə anım gününü bizimlə birlikdə keçirmək istəyənlər daha çox idi.

Qurban Pirimovun “milyonçu” nəvəsi ilə də görüşdük

Aktauda olarkən uzun müddət bu şəhərdəki Azərbaycan diasporuna rəhbərlik etmiş texnika elmləri doktoru, professor Yusif Quliyevlə də görüşdük. Neft və qaz quyularının qazılmasının texnologiyası məsələlərinə həsr edilmiş 65 elmi məqalənin, 15 metodik rəhbərliyin müəllifi, Qazaxıstanda Yaşayan Xalqların Kiçik Assambleyasının üzvü olan Yusif müəllim görkəmli tarzənimiz Qurban Pirimovun nəvəsidir.

O, ötən il Qazaxıstan rəhbərliyi tərəfindən “ən yaxşı hami ” mükafatına layiq görülüb. Bir milyon təngə pul mükafatı, noutbuk və diplomla təltif olunub. Dostları ona “Qazaxıstanın azərbaycanlı milyonçusu” deyirlər.

Yusif müəllim gələn həftə bizə ulu öndər Heydər Əliyev haqqında yazdığı geniş məqaləsini göndərəcək. Mən isə qəzetimizdə onun haqqında məqalə ilə çıxış etmək niyyətindəyəm.

Elə Aktaudakı Azərbaycan diasporunun indiki rəhbəri Şəmsəddin Hüseynov və universitetdəki Azərbaycan mərkəzinin direktoru Elmira Orucovla söhbətimiz də gələn nömrələrimizdə təqdim olunacaq.

... Səfər zamanı Aktaunun böyük sürətlə inkişaf etdiyinin şahidi oldum. Mən 30 il əvvəl də bu şəhərdə olduğuma görə (O zaman şəhərin adı Şevçenko idi) tikinti-quruculuq işlərinin fərqi nə var bilirdim. Bu prosesdə qazaxlarla yanaşı, Anadolu türklərinin və azərbaycanlıların da iştirakı sevindiricidir. Bu qısa müddətdə qazax xalqının gələcəyə necə inamla baxdığının məmnunluğunu yaşadım.

*“Xalq qəzeti”
Bakı – Aktau – Bakı*

Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayından 21 il keçir

Paşa Əmircanov

Noyabrın 9-da Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsindən 21 il ötdü. Qurultay 2001-ci il noyabr ayının 9-10-da Bakı şəhərində baş tutmuşdu. Bu, dünyanın müxtəlif ölkələrinə pərakəndə şəkildə səpələnmiş soydaşlarımızın ilk belə miqyaslı toplantısı idi. Qurultay Azərbaycanın o vaxtkı Prezidenti Heydər Əliyevin 23 may 2001-ci il tarixli, 724 nömrəli Sərəncamına əsasən çağırılmışdı. Tədbirdə Dünya Azərbaycanlılarının Əlaqələndirmə Şurasının üzvləri müəyyənləşdirilmişdi və Heydər Əliyev Şuranın sədri seçilmişdi.

Böyük tarixi əhəmiyyətə malik birinci qurultayda 36 xarici ölkədə yaşayan həmvətənlərimizin cəmləşdiyi 200-dən çox müxtəlif təşkilatdan 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak edirdi. İştirakçılar planetimizin, demək olar ki, bütün guşələrini təmsil edirdilər – ABŞ, Türkiyə, Rusiya, Böyük Britaniya, Kanada, Almaniya, Fransa, Gürcüstan, Avstriya, Rumıniya, İsveçrə, Avstraliya, Özbəkistan, Ukrayna, Estoniya, Latviya, Moldova, Qazaxıstan, Danimarka, Hollandiya, Finlandiya, Belarus, İsrail və sair.

Qurultayda geniş nitq söyləyən Prezident Heydər Əliyev Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin möhkəmləndirilməsi yolunda həyata keçirilən tədbirlər və qarşıda duran vəzifələr haqqında danışmışdı, dünya azərbaycanlıları arasında milli birliyin və həmrəyliyin təmin edilməsi, Azərbaycan dövləti ilə dünya azərbaycanlılarının əlaqələrinin möhkəmləndirilməsi, qarşıya çıxan problemlərin həllində səylərin birləşdirilməsi zərurəti, Azərbaycan dilinin və milli-mənəvi dəyərlərimizin qorunub saxlanılması və inkişaf etdirilməsi haqqında fikirlərini çatdırmışdı. Qurultay iştirakçısı olan soydaşlarımız da çıxış edərək milli birlik, həmrəylik, azərbaycançılıq ideyaları ətrafında birləşməyin zəruriliyini bildirmişdilər.

XX əsrin böyük siyasi xadimlərindən olan Heydər Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayını çağırması, təbii ki, təsadüfi deyildi. Bu, ümummilli liderin böyük uzaqgörənliklə atdığı uğurlu addımlardan biri kimi hələ də öz qiymətini almaqda, Azərbaycanın inkişafına, dünyada müsbət imicinin möhkəmlənməsinə kömək etməkdədir. Heydər Əliyev dahi siyasətçi kimi, Azərbaycanın taleyüklü problemlərinin, o cümlədən Ermənistan–Azərbaycan münaqişəsinin həllində dünya azərbaycanlılarının milli birlik və həmrəyliyinə mühüm rol oynaya biləcəyini irəlicədən çox dəqiq görmüşdü. Müxtəlif ölkələrə səpələnmiş, bir-biri ilə lazımi əlaqələrə malik olmayan soydaşlarımızın milli dövlətçilik və azərbaycançılıq ideyaları ətrafında cəmləşdirilməsi olduqca vacib idi. Bu məsələni belə bir cəhət vacib edirdi ki, artıq, təxminən, bir əsrlik fəaliyyət tarixi olan erməni diasporu bütün dünyada, əsasən də Qərbi ölkələrində tarixi saxtalaşdırmaqla məşğul olaraq sülhsevər Azərbaycan dövləti, eləcə də türk dünyası əleyhinə qaraxma siyasəti aparırdı. Yenicə müstəqillik qazanmış, hələ daxili problemlərini belə yoluna qoymağa macal tapmamış Azərbaycan Respublikası ayrı-ayrı Avropa ölkələrində və ABŞ-da nüfuzdan salınır, ağ-qara şəkildə təqdim olunur, erməni məkri və hiyləsi hər şeyi özünün eybəcər rənginə boyayıb təqdim edirdi. Məhz bu mənfur, böhtançı və saxta siyasətin nəticəsi idi ki, 1992-ci ildə Ermənistanın təcavüzünə məruz qalmış, elan olunmamış müharibəyə cəlb edilmiş Azərbaycan ABŞ Konqresinin embarqosu ilə üz-üzə idi. ABŞ parlamenti erməni məkrinə uyaraq qəbul etdiyi “Azadlığa dəstək aktı”na 907-ci düzəliş əlavə edərək Azərbaycanı müstəqilliyin, azadlığın möhkəmləndirilməsi üçün ABŞ-ın maddi və mənəvi dəstəyindən məhrum etmişdi.

Ulu öndər həm Ermənistanın təcavüzünə, həm də erməni diasporunun təxribatlarına layiqincə cavab vermək üçün Azərbaycanın milli diasporunun yaradılması ideyasını irəli sürür və səfər etdiyi xarici ölkələrdə mütləq imkan tapıb azərbaycanlılarla görüşür, milli həmrəylik, milli birlik naminə birləşmənin labüdlüyünü söyləyirdi. Əslində, milli birliyin yaradılması məsələsi Heydər Əliyevi daim düşündürürdü. O, hələ Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin sədri vəzifəsində çalışarkən, 1991-ci il dekabrın 16-da imzaladığı fərmanla 31 Dekabrı Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik və Milli Birlik günü elan etmişdi. Sonradan xalqın tələbi ilə Bakıya gələn və böyük səs çoxluğu ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti vəzifəsinə seçilən Heydər Əliyev bu ideyanı daha geniş şəkildə həyata keçirməyə başladı. Ona görə də bu gün tam cəsarətlə demək olar ki, dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi, onların vahid təşkilat çərçivəsində birləşməsi və təşkilatlanaraq milli diaspora çevrilməsi ulu öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır.

Ümummilli lider deyirdi: “Hal-hazırda dünyanın müxtəlif ölkələrində milyonlarla soydaşımız yaşayır, işləyir, fəaliyyət göstərir. Buna baxmayaraq, onların milli-mənəvi varlığını yaşadan yeganə bir dövlət var. Bu, müstəqil, suveren Azərbaycan Respublikasıdır. Dünya azərbaycanlılarının birliyi və

həmrəyliyi ideyasının əsasını da məhz Azərbaycan dövlətçiliyinə, xalqımızın dilinə, dininə, milli-mənəvi varlığına və ümumbəşəri dəyərlərə hörmət, onların daim qorunmasına, yaşamasına qayğı təşkil edir”.

Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının qarşısında duran vəzifələri dəqiq və aydın müəyyənləşdirirdi: onlar, ilk növbədə, öz milli kimliklərini dərk və hifz etməli, Azərbaycanın dilini, mədəniyyətini, mütərəqqi adət-ənənələrini, tarixini yaşatmalı, inkişaf etdirməli, eyni zamanda, ana Vətənlə əlaqələrini möhkəmləndirməli, Azərbaycan dövlətinin, cəmiyyətinin problemləri ilə yaşamaq, onların həlli üçün mənəvi məsuliyyət daşmalı, Azərbaycanın ən böyük problemi olan Ermənistanın təcavüzü məsələsinin dünyada ədalətli mövqedən, obyektiv təbliği istiqamətində ardıcıl işlər görməlidirlər. Azərbaycan hökuməti də Vətənimizin get-gedə artan maddi və mənəvi potensialından, siyasi nüfuzundan bütün dünya azərbaycanlılarının bəhrələnməsinə şərait yaratmalı, onların milli və vətəndaş hüquqlarının qorunması üçün istifadə etməlidir. Bu vəzifələrin uğurla icrasını təmin etmək üçün ulu öndər, ilk növbədə, Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılması haqqında fərman verdi.

Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayı xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımızın təşkilatlanması, ümummilli ideyalar ətrafında birləşməsi və təcavüzkar düşməyə qarşı mübarizənin təşkili baxımından, doğrudan da, böyük hadisə oldu. Məhz bundan sonra dünya ölkələrində saxtakar erməni təbliğatına ilk sarsıdıcı zərbələr endirilməyə başlandı.

Ümummilli liderin Azərbaycan diasporu ilə bağlı ideyalarının həyata keçirilməsi sonralar Prezident İlham Əliyevin də başlıca qayğılarından birinə çevrildi. Məhz onun təşəbbüsü və təşkilatçılığı ilə 2006-cı ilin martında Dünya Azərbaycanlılarının II qurultayı keçirildi. Bu tədbirdə Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyevin ideyalarını daha da inkişaf etdirərək tək-cə dünya azərbaycanlılarının birləşdirilməsi ilə kifayətlənməməyi, Azərbaycan və türk diasporlarının birləşərək amansız və məkrli düşməyə qarşı vahid cəbhədə mübarizə aparmasını tövsiyə etdi. Məhz bu yeniləşən və zənginləşən diaspor siyasətinin nəticəsi idi ki, II qurultayın dünya ictimaiyyətinə və dövlətlərinə müraciətində erməni təcavüzü və vəhşiliyinə layiqli qiymət verildi. Sənəddə deyilirdi: “1992-ci ilin fevralında azərbaycanlıların qədim tarixi məskənlərindən biri olan Xocalı şəhəri erməni silahlı qüvvələri tərəfindən mühasirəyə alınmış, qocalar, qadınlar və uşaqlar da daxil olmaqla min nəfərə yaxın insan xüsusi amansızlıq və işgəncələrlə qətlə yetirilmişdir. Xocalı soyqırımını daim özünü dünya xalqlarına məzlum göstərməyə çalışan erməni millətçilərinin riyakarlığını, insanlıq və bəşəriyyət əleyhinə yönəlmiş mahiyyətini bir daha açıb göstərmişdir”.

Sonrakı mərhələdə Prezident İlham Əliyevin riyakar və saxta erməni siyasətinə qarşı müdafiə deyil, hücum mövqeyindən çıxış etmək siyasəti diaspor təşkilatlarımız tərəfindən də uğurla icra edilməyə başlandı. 2003-cü ildən etibarən istər Azərbaycan diplomatiyası, istərsə də diaspor təşkilatlarımız ermənilərin yalançı təbliğatına bir-birinin ardınca ağır zərbələr endirildilər. Bu sahədə dövlətimizin başçısı hələ Azərbaycanın Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı nümayəndə heyətinin rəhbəri olarkən ciddi addımlar atmışdı. AŞPA-nın, demək olar ki, hər bir iclasında yeni bir erməni məkr və hiyləsinin üstü açılır, bu və ya digər erməni saxtakarlığına tutarlı cavab verilir, müvafiq qətnamə və qərar qəbul edilirdi. Sonradan erməni hiyləgərliyinin, Avropa xalqlarına yalan və böhtan dolu saxta tarix sırımması faktlarının ifşası İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan diplomatiyası və diasporunun bir nömrəli vəzifəsinə çevrildi.

Nəhayət, Azərbaycan dövləti və diasporunun Ermənistanın təcavüzünə qarşı inamlı siyasi mübarizəsi 2020-ci il noyabrın 8-də ölkəmizin tarixi hərbi Zəfəri ilə başa çatdı. Azərbaycan işğalçı ordunu məhv edərək torpaqlarımızdan qovdu, ölkəmizin ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Bununla da Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayının 2022-ci ilin aprelində Şuşada keçirilməsi bizə qismət oldu. Bu uzun və ağır mübarizədə, təbii ki, Azərbaycan diasporu da hökumətlə çiyin-çiyinə addımladı. İnanırıq ki, dövlətimizin gələcək uğurlarında da Azərbaycan diasporunun şəxsiz payı olacaq.

Prezident İlham Əliyev dünya azərbaycanlılarına müraciətlərindən birində deyirdi: “Bizim gücümüz tək iqtisadi və hərbi qüdrətimizlə deyil, həm də sıx birliyimizlə ölçülür. Ona görə də harada yaşamağımızdan asılı olmayaraq milli birlik və həmrəylik ideyaları bizi birləşdirən əsas dəyərlər kimi, hər birimizin düşüncəsinə hakim kəsilməlidir...”

Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi üçün yeni mərhələ başlanıb

Tahir Tağıyev

İranda iki aydır davam edən xalq etirazları fonunda gündəmə gələn əsas məsələlərdən biri burada yaşayan soydaşlarımızın hüquqları ilə bağlıdır. Real vəziyyətin təhlili göstərir ki, güneyli soydaşlarımızın bütün fundamental hüquqları İrandakı rejimlər tərəfindən mütəmadi şəkildə pozulub.

Elə indiki aksiyalar zamanı da rejimin təqib etdiyi etnik qruplar sırasında İrandakı azərbaycanlılar ön planda yer alır.

Azərbaycan dövləti İrandakı soydaşlarımızın hüquqlarına xüsusi diqqət ayırır

Hazırda İranda baş verənlər dünya ictimaiyyəti tərəfindən kəskin şəkildə qınanılır. Azərbaycan da bir dövlət olaraq baş verənlərdən narahatlığını açıq şəkildə büruzə verir. Bu mənada Səmərqənddə Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşündə çıxışı zamanı prezident İlham Əliyevin dedikləri hələ də geniş müzakirə mövzusu olaraq qalır. Həmin çıxışında dövlət başçısı qeyd edib: “Türk dünyası tək-cə müstəqil türk dövlətlərindən ibarət deyil, onun coğrafi sərhədləri daha genişdir. Hesab edirəm ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının üzvləri olan ölkələrdən kənarında yaşayan soydaşlarımızın hüquqlarının, təhlükəsizliyinin, milli kimliyinin qorunması, onların assimilyasiyaya uğramaması kimi məsələləri artıq təşkilat çərçivəsində daimi əsasda diqqətdə saxlamağın vaxtı gəlib çatmışdır. Türk dünyasında gənc nəslin yaşadığı ölkələrdə məktəblərdə öz ana dilində təhsil almaq imkanı olmalıdır. Əfsuslar olsun ki, Azərbaycan dövlətinin hüddudlarından kənarında yaşayan 40 milyon azərbaycanlının əksəriyyəti bu imkanlardan məhrumdur. Türk dövlətlərindən kənarında yaşayan soydaşlarımızın öz ana dilində təhsil almaları daim təşkilatın gündəliyində olmalıdır. Bu istiqamətdə lazımı addımlar atılmalıdır”. Bununla yanaşı, prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, Azərbaycan dövləti xarici ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıların hüquq və azadlığının, təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə xüsusi diqqət yetirir: “Biz acı taleyin hökmü ilə Azərbaycan dövlətindən ayrı düşmüş soydaşlarımızın dilimizi, ənənələrimizi, mədəniyyətimizi qoruyub saxlamaları, azərbaycançılıq ideyalarına sadıq olmaları, öz tarixi Vətənləri ilə əlaqələrin heç vaxt kəsilməməsi üçün sözlərimizi davam etdirəcəyik”.

Azərbaycan liderinin qeyd etdikləri Cənubi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımız üçün müstəsna önəmə malikdir. Çünki bu, onların İran rejimi tərəfindən əzilməsinin qarşısında Azərbaycan dövlətinin dayanacağına anonsudur. İndiki halda bu, olduqca mühümdür. Tehranın İrandakı erməni və azərbaycanlı icmalarına münasibətinə nəzər salmaqla da bunun zəruriliyini görmək olar. Düzünə qalsa, İranda Azərbaycan icmasından söhbət gedə bilməz. 40 milyondan çox İran azərbaycanlısı artıq icma deyil, bu, İslam Respublikasının 80 milyon əhalisinin əsas aparıcı qüvvəsi olmaq deməkdir. Xatırladaq ki, devrilmiş sonuncu İran şahı Rza Pəhləvi Cənubi Azərbaycanı İran aslanının başı adlandırdı. Şah tez-tez təkrar edirdi: “Güney Azərbaycansız İran başsız dövlətdir”. İranda baş verən üç Azərbaycan inqilabının tarixinə və nəticələrinə əsaslanan, Səfəvi və Qacar hakimiyyətini yaddan çıxarmayan şah nə dediyini yaxşı bilirdi. Hazırda İranda sayı cəmi 100 min olan erməni üçün bütün imtiyazlar verilib. Burada erməni dilində qəzetlər, dil tədrisi olan məktəblər, dövlət orqanlarında yerlər üçün kvotalar və biznes üçün güzəştlər var. Amma azərbaycanlı çoxluğa münasibətdə bütün bunlar lazımsız və hətta təhlükəli hesab olunur. Azərbaycanlılar öz milli dillərini öyrənmək hüququndan məhrumdurlar. Teokratik İran millətçiliyi və böyük fars şovinizmi soydaşlarımızın hüquqlarını pozur. Azərbaycanlı kimliyinin hər hansı təzahürü, hətta azərbaycanlı futbol azarkeşləri ilə bağlı olsa belə, sionizmin bəslədiyi “qüdrətli Azərbaycan separatizmi” kimi qəbul edilir, hər bir hadisə İranın təhlükəsizlik xidməti tərəfindən ciddi şəkildə araşdırılır. Bunlar Azərbaycanofobiyanın bariz əlamətləri ilə böyük fars şovinizmidir. Hazırda da xarici təzyiqlərə, əyalətlərdə iqtisadi problemlərə qarşı mübarizədə uğursuzluğa düşərək İran hakimiyyəti azərbaycanlılara qarşı davranışlarını sərtləşdirir. İran hökumətinin milli siyasəti buradakı 40 milyon azərbaycanlı üçün ciddi təhdidə çevrilib. Bu fonda Azərbaycan dövlətinin İrandakı soydaşlarımızın hüquqlarını qorumaq üçün kifayət qədər gücü var. Güney azərbaycanlılar da 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı öz kimliklərini nümayiş etdirdilər, o zaman İranın üç Azərbaycan vilayətində yerli əhali Azərbaycan ordusunun ilk uğurlarını bir andaca böyük təntənə ilə qeyd etdi. Bundan başqa, Cənubi azərbaycanlılar İran texnikasının sərhədə keçirilməsi, İranın Ermənistanı gizli silah-sursat verməsi ilə bağlı bütün faktları faş etdilər. Milli mənlilik şüurunun yüksəlməsi bu fonda özünü qabarıq büruzə verdi.

Vətən müharibəsinin nəticələri Güney Azərbaycan üçün də yeni reallıqlar yaradıb

44 günlük Vətən müharibəsi zamanı İranın Ermənistanla hərbi, maddi, logistik və informasiya dəstəyi göstərməsi heç kimə sirr deyil. Daha bir həqiqət odur ki, Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin ön dəstəsi Araz çayı boyunca irəliləyərkən qəflətən peyda olmuş və nədənsə bizim əraziyə keçmiş İran hərbiçiləri kobudcasına bizim əsgərlərin yolunu kəsmişdilər. İkinci Qarabağ müharibəsindən əvvəl və sonra Qarabağa yanacaq göndərilməsi, Laçın rayonuna gələn TIR-larda İran dövlət qeydiyyat nömrələrinin Ermənistan nömrələri ilə əvəz edilməsi, tarixi Azərbaycan torpaqları olan Qafanda və Təbrizdə Ermənistan və İranın baş konsulluqlarının açılması da Tehranın anti-Azərbaycan siyasətinin göstəriciləridir. Bu siyasətə qarşı durmaq üçün azərbaycanlıların həmrəyliyi indi daha mühüm önəm kəsb edir. Söhbət Araz çayının o taylı, bu taylı bütün Azərbaycan əhalisindən gedir.

Bunlara paralel olaraq, bütün dünya azərbaycanlılarının hüquqları təmin edilməlidir, o cümlədən cənub qonşumuzdakı soydaşlarımızın da. Vətən müharibəsindən sonra yaranan reallıqlar bu məsələyə indi daha çox diqqət edilməsinə imkan verir. Ümumiyyətlə, Azərbaycanın Vətən müharibəsindəki tarixi zəfəri Ermənistanla bərabər həm də İrana sarsıdıcı zərbə vurub. Ölkəmizin Vətən müharibəsindən sonra həm regionda, həm də dünya miqyasında nüfuzunun artması İranı son dərəcə narahat edib. Azərbaycanın güclü və qüdrətli olması, demokratik bir ölkə kimi yüksək inkişaf səviyyəsinə çataraq diqqət mərkəzində özünə yer tutması Güney Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızın milli azadlıq mübarizəsinə stimullaşdırıcı təsir göstərir. Rusiya Elmlər Akademiyasının Şərqsünəslük İnstitutunun baş elmi işçisi, İran üzrə mütəxəssis Lana Ravandi-Fə dai bu xüsusda maraqlı açıqlamalar verib: “Azərbaycanlıların çoxluq təşkil etdiyi regionları qismən əhatə edən kütləvi etirazlar səbəbindən indi çətin vəziyyətdə olan İran “Azərbaycan separatizmi” təhlükəsindən qorxur. Rəsmi Tehran hesab edir ki, bu, Bakı ilə Ankara arasında fəal yaxınlaşmanı asanlaşdırma bilər. Etirazlarda çoxlu azərbaycanlı fəal iştirak edir. İran vətəndaşı olan ermənilər isə ümumiyyətlə rejimə sadıq qalırlar. İran Ermənistanı fəal şəkildə dəstəkləyir və çox güman ki, bundan sonra da dəstəkləyəcək. Bundan başqa, Tehran hakimiyyətinin Yaxın Şərqdə özü üçün “1 nömrəli düşmən” hesab etdiyi Azərbaycan-İsrail fəal əməkdaşlığı iranlıları qane etmir”. Bütün bunlar fonunda Güney Azərbaycanda milli oyanış özünü qabarıq büruzə verir, dünya azərbaycanlıları arasında həmrəylik daha güclü hala gəlir.

Bakı Xəbər. - 2022. - 16 noyabr. - № 208. - S. 10.

"Amerikalı azərbaycanlı olmaq, bax, elə budur"

"Müharibə sorağını alan kimi bütün Dünya Azərbaycanlıları təlatümə gəldi"

Tamilla M-zadə

Onların yaşadığı məkanın ünvanı qürbət olsa da, özlərinin bir ümumi adı var - Dünya Azərbaycanlıları. Bu il Texasdan Dünya Azərbaycanlılarının V qurultayında iştirak etmək üçün gələn İradə Axundova ilə görüşümüzdən sonra onunla əlaqələrimiz daha sıx oldu. Elə mənim üçün də qürbətdə yaşamağın necə bir hiss olduğunu anlamaq maraqlı olub həmişə. Həmyerlimizlə söhbətdən sonra Azərbaycana fərqli baxışların bucağı ilə baxmaq fikrinə düşdüm və bu işdə İradə xanım mənə yardımçı oldu. Onun vasitəsilə daha bir həmyerlimizlə sosial şəbəkə üzərindən tanış olduq və sonda Vətənə bu xanımın nəzəri ilə baxmaq üçün həmsöhbət olmaq qərarına gəldik. Bu dəfə qürbətdən qələn sədanın ünvanı Florida ştatının Mayami şəhəri oldu. Müsahibim isə Vətən adı çəkiləndə ürəyi köksünə sığmayan, cərrah assistenti, "Azərbaycan-Amerika Mədəniyyət Assosiasiyası"nın prezidenti, həmyerlimiz Təhfə Eminovadır.

- Yeni bir tanışlığa salam deyək...

- Qışın oğlan çağında ziyalı bir bakılı ailəsində anadan olmuşam. Bülbül adına Orta İxtisas Musiqi Məktəbinin fortepiano şöbəsini bitirdikdən sonra Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Teatrşünaslıq fakültəsinə daxil oldum. Elə tələbəlik illərindən Xoreoqrafiya Məktəbində pedaqoji fəaliyyətə başladım. 2000-ci ilə qədər müəllim adını fəxrlə daşdım. Çox aktiv ictimai fəal olmuşam. Elmira Süleymanovanın "Qadın İnkişaf Mərkəzi" adlı QHT-nin üzvü, Kamal Abdullayevin sədrlik etdiyi "Mədəniyyət Mərkəzi"nin fəalllarından olmuşam. Tale elə gətirdi ki, ailə həyatı qurandan sonra Vətəndən uzaqlaşmalı oldum. İyirmi iki ildi ki, qürbətdə içində Vətən boyda sevgisi olan bir azərbaycanlı kimi bu adı qürurla daşıyır və yaşadıram. Çünki üstümüzə Dünya Azərbaycanlıları kimi çox məsuliyyətli bir ad var.

- Ziyalı bir bakılı ailəsindən danışaq...

- Atam Aydın Abdullayev və anam Rəhilə Məmmədova hər ikisi ziyalı insanlar olub. Onların yeganə övladı olduğumdan sevgi, qayğı dolu bir ailədə böyümüşəm. Yəqin ki, o illərdə yaşamış insanların xatirində olar. 1957-ci il may ayının 28-də iki gənc oğlan Qız Qalasına üçrəngli bayrağımızı sancmışdı. Onlardan biri əmim Çingiz Abdullayev olub. Həmin vaxtdan o iki gənc necə yoxa çıxdısa, nə öldüsü, nə qaldısı bu günün özünədək doğmaları üçün bir müəmmadı. Bu gün çox şadam ki, əmimin sancdığı bayraq illər sonra Vətənimin başı üzərində dalğalanır və mən də onun yarımçıq arzularını öz fəaliyyətimlə davam etdirirəm. Rəhmətlik anamın ömrünün hər anı mənimlə bağlı olub. Bu gün çox rahatam ki, onun bütün arzularını həyata keçirə bilmişəm. Və əgər bunu bacarmışamsa, düşünürəm ki, onların ruhu qarşısında üzüm ağdır.

- Gəzməyə qərib ölkə...

- Amma mən gəzməyə gəlmədim. Amerika fərqli bir dünyadı. Çox sərt qanunları olan bu məmləkətdə hansısa bir işə başlamaq üçün vaxt lazımdı, vaxt isə səbr tələb edir. Övladlarımdan ard-arda dünyaya gəlişi bu vaxtı doldura bildi. Onların yaş həddi imkan verən kimi cərrah assistentliyi üzrə təhsil aldım. Amerikada oxumaq çox çətindi və bu uzun zaman tələb edir. Həkim olmaq üçün on yeddi il oxumalısan. Mənim isə nə vaxtım vardı, nə də yaşım buna imkan verirdi. Bütün bunlara rəğmən, mən oxudum və bu sənəti sevdim. Baletdən, musiqidən, teatrşünaslıqdan gələn yol həkimlikdə dayandı. Anamın arzularından biri məni həkim kimi görmək olub. Etiraf edirəm ki, əvvəl bu peşə ürəyimcə olmasa da, qürbət mənə ağ xalat geyindirə bildi. Artıq on beş ildi ki, hospitalda çalışıram. Belə baxanda iyirmi iki il qısa zaman kəsiyi deyil, amma mən hələ də buralara alışa bilməmişəm. Düzü, alışacağıma da inanmıram, çünki ürək Vətəndədi, canın ordadı və gözün daima nəsə axtarır.

- Və axtardığını tapa bilmir...

- Bakıda aktiv ictimai fəaliyyətim olduğundan, burda qəfəsdəki quş kimi çırpınırdım. Hey çalışırdım ki, buradakı azərbaycanlıları bir yerə cəm edim, lakin müxtəlif bəhanələrlə, səbəblərlə üzləşirdim. Xeyli düşündüm və sonda "Azərbaycan-Amerika Mədəniyyət Assosiasiyası" yaratmaqla özümüzünküləri bir yerə toplamağa nail oldum. Azərbaycanlı harada olmağından asılı olmayaraq, özünü tanıtdıra bilir. Bunun da fəvqündə milli-mənəvi dəyərlərimiz, adət-ənənələrimiz, mədəniyyətimiz, elmi nailiyyətlərimiz durur.

Novruz, Ramazan Qurban bayramlarını mütləq şəkildə qeyd edirik. Elə bir azərbaycanlı süfrəsi tapılmaz ki, onu Novruz şirniyyatları bəzəməsin. Bacaran bişirir, əlindən gəlməyənlər Nyu-York, Vaşinqtondan belə sifariş etdirib süfrəsini o nemətlərdən əskik etmir. Artıq yerli əhali bunun bir azərbaycanlı ailəsi üçün nə demək olduğunu bilir. İbadət əhli olan insanlarımız məscidlərdə namazını qılır, dualarını edir, Məhərrəmlik mərasimi anılır. Bütün bunları qürbət eldə doğulub, boya-başa çatan övladlarımıza aşılıyıq ki, bu dəyərlər nəsil-dən-nəslə ötürülsün. Cəmiyyətimiz Azərbaycan mədəniyyətinin təbliğində bütün imkanlardan istifadə edir.

- Vətənin 44 günü...

- Mühəribə sorağını alan kimi bütün Dünya Azərbaycanlıları təlatümə gəldi. Amerikanın bütün ştatlarında yaşayan bizlər özümüzü belə unudub uzaqdan uzağa əlimiz çatan, gücümüz yetən nə vadısa, gözüyumulu ona sarı gedirdik. Vətən qürbətə yaşayan azərbaycanlıların ən həssas nöqtəsidir. İllərdi haqq səsimizi nə qədər ucaltsaq da, dünya kar və kor olaraq qalmağa davam edirdi. Qarabağ bu illər ərzində mənim üçün gözü yollara dikilib həsrətlə kimisə gözləyən, kökü, mənşəyi bilinməyən bir ovuc məxluqun əlində qalaraq imdad diləyən bir yetim uşağa bənzəyib. Və bu uşaq otuz il inləyə-inləyə gözlədi. Çox gözlədi, amma buna dəydi. Hələ də o 44 günün təsirindən qurtula bilməmişəm. Nə yerə sığdırdım, nə göyə. Qürbətə yaşadığım iyirmi ili belə, unutmuşdum. Sanki ömrüm bu 44 gündən ibarət oldu. Yürüşlər, mitinqlər bir-birinə calanmışdı, etiraz səsimizin eşidilməsi üçün hər şeyə hazır idik. Üzərində "Qarabağ Azərbaycandır!" yazılan dörd iri reklam lövhəsinin ikisini Mayaminin mərkəzində, ikisini Beynəlxalq aeroportun girişi və çıxışında yerləşdirmişdik. Bu lövhələri görəndən sonra erməni xisləti özünü göstərməyə bilməzdi. Lövhələri hazırlayan şirkətə zəng vurub təcili onların yığışdırılmasını tələb etmişdik. Hər gün yeni məğlubiyyət yaşayan tərəf kimi onların bu aqressiyası təbii idi. Mən həmin dövərdə birliyimizə, gücümüzdə heyran qaldım. Kimin arasında nə münasibət vadısa, hamısı unudulmuşdu, çünki söhbət Vətəndən gedirdi. Hamımız bir ağızdan otuz il deyib durmuşduq. Amma heç demə, belə lazım imiş. Məhz bu otuz ili dövlətimizin başçısı, Ali Baş Komandan 44 günə sığışdırmaqla, bizi dünya boyda rüsvayçılıqdan xilas etdi. Böyük sərkərdə Napoleon Bonapartın belə bir kəlamı var: "Türklər barışda mələk, savaşda ifrit kimidirlər". Biz bunu dünyaya sübut edə bildik.

- Ölməyə Vətən yaxşı...

- Vətən uzaqdan görünən elə şirin nemətdir ki, onu sözlə ifadə etmək olmur. O çətin günlərdə çağırıydılar, canla-başla gələr, əlimdən gələni edərdim. Bir canımız var, o da qurban olsun Vətənə. Uzaq da olsaq, özümüz üçün bir balaca Vətən yarada bilmişik burda. Bir yerə cəm olanda çalib-oxuyan kim, nərd oynayan kim, samovar qaynadandan kim... Müxtəlif ləhcələr bir-birinə qarışanda, bax, onda əsl Azərbaycan yaranır okeanın bu tayında.

- Amerikalı azərbaycanlı...

- Ailəm, övladlarım yanımda olsa da, mən yenə də qəribəm. Hər gördüyümdə, hər eşitdiyimdə Vətən axtarıram. Amerikalı azərbaycanlı olmaq hədsiz çətindi, çünki sənin üçün hər şeydən əzəl öz kimliyin, öz məsuliyyəti. Övladlarım burada doğulub böyüsələr də, sırf azərbaycanlı tərbiyəsi alıb. Etiraf edirəm ki, bunda rəhmətlik anamın böyük rolu olub. Dünyanın hansı nöqtəsində yaşasaq da, övladlarımızı bir azərbaycanlı kimi yetişdirməyə borclu yuq, çünki bu xətt qırıla bilməz. Övladlarımıza atalarının bir tövsiyəsi olub: "Qapının o tayı Amerikadır, lakin astanadan içəri daxil olan kimi Azərbaycanda yaşadığınızı unutmayın". Övladlarımı ilk dəfə Vətənə yetkinlik yaşları çatanda gətirdim. İllərdi onlara danışdığım Bakını gözlərilə görüb tanıyırlar deyər, bu yaş həddini gözlədim. İstədim anlaşırlar ki, onlar üçün danışdıqlarımın heç biri nağıl deyil. Ayaqları Vətən torpağına dəydi, çörəyini yedilər, suyunu içdilər, hansı kökə bağlı olduqlarını dərk etdilər. Bir də evimizdə yaratdığımız Azərbaycan abu-havası çox vaxt bizə harada olduğumuzu belə unutturur. Daima Azərbaycan kanallarını izləyən, musiqisini dinləyən, mətbəxində yalnız milli yeməklər bişən ailədə Vətən unudula bilməz. Amma nə qədər çalışsan da, burda o dadı-tamı ala bilmirsən. Ailəmizdə ünsiyyət yalnız Azərbaycan dilindədir. Bakılıların özünəməxsus şivəsi, dialekti var. Bəzən qızım elə sözlər işlədir ki, eşidənlər təəccüblə soruşur ki, ay Nabat, hardan bilirsən bu sözləri? Onun da bir cavabı var: "Nənəmin lüğətindən". Amerikalı azərbaycanlı olmaq, bax, elə budur.

P.S. Söhbət boyu Təhfi xanımın dilindən Azərbaycan kəlməsi əskik olmadı. Onu da hiss etdim ki, ürəklə, səslənən bu kəlmədən həsrət dolu bir niskil Vətənə sarı boylanmaqda idi.

“Məqsədimiz sülh, məramımız tərəqqi və inkişafdır”

Aktaudakı diaspor fəallarımız bu fikirdədirlər

İttifaq Mirzəbəyli

Səfər təəssüratları

Xaricdə fəaliyyət göstərən diaspor təşkilatlarımız o ölkələrin daxili siyasətinin amilinə çevrilməlidir... Soydaşlarımız – azərbaycanlılar yaşadıkları ölkələrdə dövlət, hökumət qurumlarında təmsil olunmalıdırlar. Qanunvericilik orqanlarında təmsil olunmalıdırlar. Bunu etmək üçün azərbaycanlılar arasında qarşılıqlı dəstək və birlik daha da güclü olmalıdır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının III qurultayındakı nitqindən Bakı, 5 iyul 2011-ci il

Dövlət başçımızın diaspor təşkilatları qarşısında qoyduğu bu vəzifələr neçə illərdir ki, günün reallığına çevrilib. İndi dünya dövlətlərinin bir çoxunda Ermənistan istisna olmaqla elə bir ölkə yoxdur ki, oradakı diaspor fəallarımız yaşadıkları ölkənin müvafiq qurumlarında təmsil olunur və Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq aləmə çatdırılmasında özünəməxsus layihələr həyata keçirirlər.

Biz bu tendensiyanın geniş vüsət aldığı Avropa və Asiya qitələrinin, eləcə də Amerikanın müxtəlif ölkələrində görürük. Hətta qardaş türkdilli dövlətlərdə də diaspor fəallarımız əvvəlki illərlə müqayisədə böyük nüfuz qazanıblar. Bir neçə gün əvvəl qardaş Qazaxıstan Respublikasının Aktau şəhərində olarkən də bu faktın canlı şahidinə çevrildim. Doğrudur, orada qəlbi Azərbaycanla döyünən soydaşlarımız çoxdur. Amma mənim başqa işlərimin də olduğuna görə onlardan cəmi üçü ilə görüşə bildim.

Dostluq və qardaşlığın çarçısı

Bu ilin may ayında, hələ Aktau səfərim barədə heç bir məlumat olmadığı günlərdə ölkə mətbuatında oxumuşdum ki, Qazaxıstan Respublikasının Mangistau vilayətinin Aktau Şəhər Məsləhətinə keçirilən seçkilərdə azərbaycanlı Şəmsəddin Hüseynov yenidən deputat seçilib.

Sonradan bu barədə Şəmsəddin Hüseynov özü də “Facebook” hesabında məlumat verərək, ona etimad göstərənlərə təşəkkür etmiş, bu etimadı doğrultmağa çalışacağını bildirmişdi. Xatırladaq ki, 1992-ci ildən Qazaxıstanda yaşayan və bu ölkədəki Azərbaycan diasporunun fəal üzvü olan həmyerlimiz Şəmsəddin Hüseynov hələ 2016-cı ildə Aktau Şəhər Məsləhətinə millət vəkili seçilmişdi. Seçicilər ona altıncı və yeddinci çağırışlarda etimad göstərirlər. İndi həmin şəhərdəki Azərbaycan diaspor təşkilatının sədridir.

Onu da vurğulayaq ki, Şəmsəddin müəllim bizimlə söhbətində təkcə qardaş qazax xalqının görkəmli şəxsiyyətləri ilə ünsiyyəti barədə deyil, eləcə də öz doğma qardaşı –

nüvə fizikası üzrə elmlər doktoru, professor, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının müxbir üzvü, Nyu-York Elmlər Akademiyasının həqiqi üzvü, Böyük Britaniya və Şimali İrlandiya Birləşmiş Krallığı Fizika İnstitutunun üzvü, Beynəlxalq Eynşteyn mükafatı laureatı, Əməkdar müəllim Vəli Hüseynov barədə də söz açdı: “Mən Azərbaycanı, dövlətimizi və xalqımızı sevməyi qardaşımdan öyrənmişəm. O, həqiqətən, vətənsəvər ziyalıdır. Mən son otuz ildə Qazaxıstanda Azərbaycan dövlətinə göstərdiyim xidmətin böyük hissəsini Vəli müəllimin adına yaza bilərəm”.

Həmsöhbətimiz Manqistau Vilayəti Akimliyində (İcra Hakimiyyəti) azərbaycanlılar üzrə müşavirdir. Öyrəndik ki, son 15-20 ildə sürətlə inkişaf edən Aktaunun abadlaşdırılmasında soydaşlarımızın, xüsusən, Şəmsəddin müəllimin də böyük rolu olmuşdur. Elə layihələr olub ki, onların icrasına başlayan ilk qurum məhz azərbaycanlıların şirkəti olub.

Qazax xalqının böyük oğlu Nursultan Nazarbayev respublika əhəmiyyətli rəsmi tədbirlərdən birində ölkədə fəaliyyət göstərən əcnəbi iş adamlarından beş nəfərin xidmətini yüksək qiymətləndirmişdi. Onlardan biri də Şəmsəddin Hüseynov idi. Hətta dövlət başçımızın Aktauya səfəri zamanı Qazaxıstan rəsmiləri

Şəmsəddin Hüseynovu Azərbaycan Prezidentinə təqdim etmiş, onun dostluq və qardaşlığımızın inkişaf etdirilməsindəki xidmətlərini yüksək qiymətləndirmişdilər. Yəni Aktauda və eləcə də, vilayətin hər yerində azərbaycanlılarla bağlı heç bir problemin, anlaşılmazlığın olmamasında Şəmsəddin müəllimin rolu böyükdür.

Həmsöhbətim dedi: “Aktauda 20-dən çox millətin diaspor təşkilatı fəaliyyət göstərir. Onların hamısına Xəzərin hüquqi statusunun müəyyən edildiyi ünvanda – “Dostluq evi” adlı möhtəşəm sarayda iqamətgah verilib. Yəni tez-tez digər diaspor təşkilatlarının rəhbərləri ilə görüşürük.

Uzun illər idi ki, həmin adamlarla görüşəndə istər-istəməz bir az çəkinirdik. Çünki torpaqlarımızın 20 faizi düşmənlə tapdağında idi. Ancaq 2020-ci ilin payızındakı 44 günlük İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra bütün soydaşlarımız kimi bizim də alınımız açıqdır. Bizə bu xoşbəxtliyi möhtərəm Prezidentimiz İlham Əliyev bəxş etmişdir. Mən şəhər məclisindəki bir tədbirdə qazaxıstanlı deputat həmkarlarıma dedim ki, siz bir Prezidentə xidmət edirsiniz, mənim isə iki Prezidentim var. Yəni sizdən daha məsuliyyətliyəm. Ona görə də vilayətdəki bütün xalqların diaspor təşkilatları ilə münasibətdə məhz cənab İlham Əliyevin siyasi kursunun tələblərini, prinsiplərini əsas götürürük”.

Aktauya elə bağlandım ki...

Baş konsulluqda məsləhət gördülər ki, bu şəhərdəki diaspor təşkilatımızın əvvəlki rəhbəri ilə də görüşək. Çünki o da uzun illərdir Azərbaycanı Qazaxıstanda təmsil edən görkəmli elm adamlarımızdandır.

Söhbət texnika elmləri doktoru, professor, “Optimum” Layihə İnstitutunun neft quyularının tikintisinin layihələndirilməsi üzrə baş mütəxəssisi Yusif Quliyevdən gedir. Onun çalışdığı institutda öyrəndik ki, Yusif müəllimin işləyib hazırladığı layihələrin Qazaxıstan neft sənayesinə verdiyi səmərənin sayı-hesabı yoxdur.

Professor qeyd etdi ki, 1950-ci ildə Ağsu şəhərində doğulub. 1972-ci ildə “Neft və qaz quyularının qazılması” ixtisası üzrə AzNKİ-nin neft-mədən fakültəsini bitirərək, Manqışlaqda (indiki adı Manqustaudur) yerin təkinin mənimsənilməsində iştirak üçün gənc mütəxəssis kimi Qazaxıstana göndərilib. Əmək fəaliyyətinə Uzen Qazma İşləri İdarəsində qazmaçı köməkçisi kimi başlayıb. 1986-cı ildə “Qazma dəstəsinin alt hissəsinin (dibinin) rəşional profilinin, səmərəli tərtibatlarının işlənilməsi və tətbiqi yolu ilə maili quyuların salınması texnologiyasının təkmilləşdirilməsi”ni tədqiq edib və elmi dərəcə alıb.

1988-ci ildə yüksək ixtisaslı kadrların – qazmaçı mühəndislərin hazırlanmasında iştirak etmək üçün Qazaxıstan Politexnik İnstitutunun filialının rəhbərliyi tərəfindən işə dəvət edilən Yusif Quliyev burada böyük mühəndis, dosent vəzifələrində çalışıb. 1993-cü ildən “Neft və qaz quyularının qazılması” kafedrasının rəhbəri işləyib. 1999–2001-ci illərdə Aktau Dövlət Universitetinin neft-kimya fakültəsinin dekanı, 2001-2003-cü illərdə isə “Neft və qaz quyularının qazılması və neft və qazın geologiyası” kafedrasının rəhbəri olub.

Yusif müəllim 2004-cü ildən etibarən “Bolaşak” İnstitutunun birinci prorektoru vəzifəsində çalışıb. 1999-cu ildə “Qərbi Qazaxıstan şəraitində maili quyuların əyriliklərinin idarə edilməsi üçün istiqamətləndirilməyən qazma kəmərinin bərkidilməsinin optimal parametrlərinin seçilməsi üzrə qərarların qəbul edilməsinin elmi və praktiki əsasları” mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə etmişdir. Yəni, o, neft və qaz quyularının qazılması sahəsində tanınmış alimdir.

Onun elmi tədqiqatları neft və qaz quyularının qazılmasının texnologiyası məsələlərinə həsr edilmişdir. 65 elmi məqalənin, 15 metodik rəhbərliyin müəllifi olan professor Qazaxıstanda yaşayan xalqların Kiçik Assambleyasının üzvü, Azərbaycanın “Dostluq” Vilayət Milli-Mədəniyyət mərkəzinin (Aktau) sədri vəzifələrində işləyib.

Həmsöhbətim dedi: – O ki qaldı mənim Azərbaycanla əlaqələrim məsələsinə, deyə bilərəm ki, mən Ağsunu nə qədər sevirsəmsə, Aktauya da o qədər bağliyam. Demək olar ki, buradakı bütün azərbaycanlıları tanıyıram. Hamısı ilə əlaqə yaradıb problemlərinin həllinə çalışmışıq. Mən Aktauya ürəkdən bağlandım deyə, bu şəhər də mənə elmi nüfuz qazandırdı, alimlik dərəcəsi verdi, soydaşlarımızın qayğısına qalmaq, Azərbaycanın təbliğində iştirak etmək şansı verdi.

Həm də mən Azərbaycandan çox uzaqda deyiləm ki, Xəzərin bir sahilindən o biri sahilinə keçmişəm. Üstəlik, ölkəmizdə gedən bütün ictimai-siyasi proseslərlə gündəlik maraqlanır, yaxından tanış oluram. Hamıdan eşidirəm və mətbuatdan oxuyuram ki, İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra yaranan yeni reallıqlar ölkəmizin beynəlxalq aləmdəki nüfuzunu qat-qat artırır.

Onu da əlavə edim ki, qazax həmkarlarımdan “İlham Əliyev daha bir uğur qazandı” – ifadəsini eşitmək məni xoşbəxt edir. Yaxud, hansısa bir dostumuzun dövlət başçımızın ərazi bütövlüyümüzü bərpa etmək üçün atdığı addımları təqdir etməsi məni cavanlaşdırır.

Şuşalı gəncin uğurları

Qəzetimizin ötən saylarından birində qeyd etmişdik ki, bu ilin yanvarında Qazaxıstanın Aktau şəhərində Şahmurad Yesenov adına Xəzər Dövlət Texnologiya və Mühəndislik Universitetində Azərbaycan Mərkəzi açılıb. Bu mərkəz universitetdə təhsil alan tələbələr arasında Azərbaycanın mədəniyyəti və tarixi, adət-ənənələri, habelə dilinin tanınması və təbliği üçün imkan yaradacaq. Xatırladaq ki, universitetin Beynəlxalq münasibətlər kafedrasının baş müəllimi, soydaşımız İlkin Orucov mərkəzin direktoru təyin edilib.

İlkin müəllimlə görüşüb söhbət etdik. Məlum oldu ki, əslən Şuşadan olan bu gənc Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin Diplomatiya Akademiyasında əvvəlcə beynəlxalq təşkilatların idarə edilməsi, sonra isə beynəlxalq münasibətlər üzrə təhsil alıb. Daha sonra təhsilini Belqorod Dövlət Milli Tədqiqatlar Universitetində davam etdirib. Ali təhsili başa vurduqdan sonra Azərbaycanın Rusiyadakı səfirliyində çalışıb. Sonra isə diplomatik fəaliyyətini Azərbaycanın Aktaudakı Baş Konsulluğunda davam etdirib.

Həmsöhbətim danışdı ki, bu universitetdə başqa ölkələrin də milli mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Ona görə də Azərbaycan mərkəzinin fəaliyyətini elə şəkildə qurmaq istəyirik ki, bugünkü güclü, qalib Azərbaycanın adına layiq olsun: “Mərkəzimizə gələnlərə ölkəmizin tarixi, coğrafi məkanı, mədəniyyətimiz, iqtisadiyyatımız, müstəqillik dövründə qazandığımız nailiyyətlər, xüsusən, 44 günlük müharibədə dünya hərbi tarixinə yazdığımız yeni səhifələr haqqında ətraflı məlumat verməyə çalışırıq. Məsuliyyətlə deyirəm ki, həm də buna nail oluruq. Bu mərkəzin yaradılmasına və texniki təchizatına görə həm universitetin rəhbərliyinə, həm də Aktaudakı Baş Konsulluğumuza minnətdarıq.

Xatırladım ki, Qazaxıstanın özü kimi Aktau da çoxmillətlidir. Deməli, universitetimizin tələbələri də bir çox millətləri təmsil edirlər. Ona görə də bizim görüləsi işlərimiz çoxdur. Burada keçirdiyimiz tədbirlər həm müasir Azərbaycanın adına layiq olmalıdır, həm də qalib ordunun müzəffər Ali Baş Komandanının yaratdığı yeni reallıqları dostlarımıza, qonaqlarımıza təqdim etməliyik. Bu isə tək-cə təhsil, ali məktəb prosesləri deyil, həm də siyasi-diplomatik fəaliyyətdir. Məmnunam ki, etimadı doğrulduruq”.

Direktor divardakı Azərbaycan Bayrağı rəsm əsərini göstərərək dedi: – Qazax millətindən olan tələbənin əl işidir. O, Azərbaycana sevgisini bu şəkildə ifadə edib. Azərbaycanlı tələbələrin qazax xalqına və mədəniyyətinə olan sevgisi də elə bu qədər səmimi və dəyərlidir. Biz eyni kökdən olan xalqlarıq. Məqsədimiz sülh, məramımız tərəqqi və inkişafdır. Birlik və həmrəyliyimizin bizi daha böyük uğurlara aparacağına qazaxlar da əmindirlər, biz də.

Xalq qəzeti. - 2022.- 19 noyabr. - № 252. - S. 10.

Fransa Milli Assambleyasının qarşısında etiraz nümayişi keçirilib

Azərbaycan diasporunun üzvləri erməni lobbisinin oyuncağına çevrilmiş fransız deputatların ölkəmizə qarşı sanksiyalar tətbiq olunmasına dair qərəzli və ədalətsiz qətnamə layihəsinə etiraz olaraq Fransa Milli Assambleyasının qarşısında mitinq keçiriblər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, etiraz nümayişinin iştirakçıları fransız deputatlardan ədalətli olmağı, terrorizmə yox deməyi, regionda sülhün bərqərar olunmasına töhfə verə bilmədikləri halda, ən azından neytral qalması, xalqlar arasına nifaq toxumu səpməməyi tələb ediblər.

Etirazçılar “Ədalət tələb edirik!”, “Terrorizmə YOX deyirik!”, “Milli Assambleya ədalətli olmalıdır!”, “Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olunması üçün Fransa neytral olmalıdır!”, “Erməni terrorizminə son qoyun!”, “Erməni yalanlarına uymayın!”, “İkili standartlara son qoyun!”, “Təcavüzkar ölkəni dəstəkləməyin!” kimi şüarlar yazılmış plakatlar tutub və səsləndiriblər. İştirakçılar əllərində Ermənistan silahlı qüvvələri tərəfindən azərbaycanlılara qarşı törədilmiş qətlialmları, Xocalı soyqırımını əks etdirən fotosəkillər, o cümlədən amansızlıqla qətlə yetirilmiş dinc azərbaycanlı qadın və uşaqların fotolarını nümayiş etdiriblər.

Diaspor fəalları Azərbaycan icması adından çıxış edərək, fransız deputatları ədalətli olmağa, balanslı debatlar aparmağa çağırıblar.

Soydaşlarımız Fransa mediasında, televiziya kanallarında aparılan debatların birtərəfli olduğuna etiraz edərək, belə debatları Azərbaycan nümayəndələrinin də dəvət olunmasını tələb ediblər. Bildirilib ki, Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinə dair müzakirələr, hökumətə suallar, hətta qətnamələr, sistemli şəkildə irəli sürülən fikirlər yalnız erməni lobbisinin mövqeyini əks etdirir. Bu isə fransız deputatların erməni lobbisinin oyuncağına çevrildiyini bir daha təsdiqləyir. Deputatların çıxışları aydın göstərir ki, onlar regiondakı reallıqlardan bixəbərdirlər. Onlar erməni lobbisinin yazıb onlara verdiyi mətnləri anlamadan təkrar edirlər. Onların təklif etdikləri qətnamə layihəsi ədalətsizdir və reallığı əks etdirmir. Bu, erməni lobbisi və onların havadarlarının Azərbaycana qarşı apardıqları qərəzli kampaniyanın tərkib hissəsidir. Soydaşlarımız bir daha diqqəti Fransada Azərbaycan əsilli fransızlara qarşı media blokadasına çəkərək, bunun demokratiyaya zidd olduğunu bildirib, Azərbaycanın yalnız sülhü təşviq etdiyini vurğulayıblar.

Soydaşlarımız fransız deputatların yalnız bir tərəfin - ermənilərin maraqlarını müdafiə etmələrinə narazılıqlarını bildirərək, onların qərəzli münasibətlərini qətiyyətlə pislədiklərini və rədd etdiklərini diqqətə çatdırıblar. Etiraz mitinqinin iştirakçıları Cənubi Qafqazda davamlı sülhün bərqərar olunması üçün Fransanın bitərəf qalmasının vacibliyini xatırladıblar. Belə düşünülməmiş addımın ciddi nəticələr doğuracağı, regionda münaqişəni yenidən alovlandırma biləcəyi qeyd edilib. Etirazçılar bəzi fransız siyasətçilərin irqçi dünyagörüşünün və şəxsi ambisiyalarının, eləcə də erməni əsilli fransızların tutduqları mövqenin təhlükəli olduğunu, Cənubi Qafqazda gələcək eskalasiyalara zəmin yarada biləcəyini vurğulayaraq onları dərindən düşünməyə çağırıblar.

Eyni zamanda bildirilib ki, Azərbaycan regionda davamlı sülhə nail olmaq üçün bütün səylərini səfərbər etdiyi vaxtda fransız siyasətçilər və parlamentarilər təhlükəli mövqeləri ilə regionda sülhün bərpa edilməsində maraqlı olmadıqlarını göstərir, qərəzli çıxışları ilə vəziyyəti daha da mürəkkəbləşdirirlər. Hökumətdən Ermənistanı silahlandırmaq tələbi ilə fransız deputatlar regionun sabitliyinin təmin edilməsində maraqlı olmadıqlarını açıq-aydın göstərirlər.

Fransanın birtərəfli davranışdan əl çəkməsi və daha tarazlaşdırılmış mövqe tutmasının vacibliyini vurğulayaraq, birtərəfli ittihamlar və sanksiyalarla vəziyyəti gərginləşdirməməyə, Azərbaycana qarşı iqtisadi təzyiqlə siyasəti ilə sadə avropalıları yeni problemlər və çətinliklər yaratmamağa çağırıblar.

Həmçinin qeyd edilib ki, Fransada keçirilən seçkilərə kifayət qədər təsir imkanları olan erməni əsilli fransızların böyük əksəriyyəti Ermənistanı heç vaxt ayaq basmayıblar. Qətnamənin müəllifləri sülhə nail olmaq üçün tərəfləri qarşılıqlı yaxınlaşmaya sövq etmək əvəzinə, Ermənistanı müasir fransız silahları ilə silahlandırmağa çağıraraq regionda münaqişəni yenidən alovlandırmağa cəhd göstərirlər.

Etiraz mitinqinin iştirakçıları, həmçinin bildiriblər ki, Fransa Milli Assambleyası xalqlar arasına nifaq toxumu səpmək, qərəzli qətnamələr qəbul etmək əvəzinə, regionda sülhə, sabitliyə və tərəqqiyə xidmət edən, ölkənin maraqlarına uyğun gələn və regionun davamlı inkişafına töhfə verəcək fəaliyyətlərlə məşğul olsalar, daha faydalı ola bilərlər.

Qeyd edək ki, 30 il erməni işğalı və təcavüzü müddətində qəflət yuxusunda olmuş Fransa parlamentariləri bu gün Azərbaycanın Zəfərini həzm edə bilmirlər. Fransa Milli Assambleyasının anti-Azərbaycan yanaşması yenidən özünü göstərməkdədir. Regiondakı reallıqlardan bixəbər fransız deputatlar bu gün “Azərbaycanın Ermənistanə qarşı təcavüzünə son qoyulması və Cənubi Qafqazda davamlı sülhün bərqərar edilməsinə” dair qətnamə layihəsini müzakirəyə çıxaracaqlar. Ancaq lazımsız kağız parçası olan bu qətnamə layihəsi ürək bulandırmaqdan başqa bir şey deyil.

Azərbaycan. - 2022.- 29 noyabr. - № 260. - S. 3.

Valeh Hacıyev: Prezident İlham Əliyevin “Bir millət, iki diasporu olmaz” ideyası Azərbaycan və Türkiyə diasporlarının birgə fəaliyyətinin təməlini qoyub

Ulu öndər Heydər Əliyevin “Bir millət, iki dövlət” kəlamı bu gün həm Anadolu türklərinin, həm də azərbaycanlıların həyat rəmzinə çevrilib. Prezident İlham Əliyevin Azərbaycan və Türkiyə diasporlarının birgə fəaliyyət strategiyasını irəli sürən “Bir millət, iki diasporu olmaz” ideyası iki diasporun birgə fəaliyyətinin təməlini qoyub. Bunun davamı olaraq Şuşa Bəyannaməsində yer alan diasporlararası məsələlər isə Azərbaycan və Türkiyə diasporunun, ümumiyyətlə, türkdilli ölkələrin diasporlarının birgə fəaliyyət strategiyasının perspektivlərinə yeni üfüqlər açdı.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a müsahibəsində Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi sədrinin birinci müavini Valeh Hacıyev bildirib.

İstanbulda keçirilən Türkiyə-Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyasının (TADEF) VI Qurultayı haqqında danışan Valeh Hacıyev bildirib ki, tədbirdə həm görülən işlərin hesabatı verilib, həm də gələcək fəaliyyətlər müzakirə edilib, federasiyanın yeni idarə heyəti və sədri müəyyən olunub.

Qeyd edilib ki, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin diasporumuz və bütövlükdə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi ilə bağlı müəyyən tapşırıq və göstərişləri var. TADEF-in qurultayında bu göstərişlərin icrası ilə bağlı məsələlər də müzakirə olunub. Bu kimi müzakirələr zəminində gələcəkdə görülməli işlərin yol xəritəsi hazırlanıb.

“Tədbir zamanı Türkiyədə fəaliyyət göstərən Azərbaycan dərnəkləri dünya azərbaycanlılarına, o cümlədən Cənubi Azərbaycanda yaşayan həmvətənlərimizə göstərdiyi dəstəyə görə Prezident İlham Əliyevə təşəkkür və dəstək məktubu ünvanladılar. Bununla da Türkiyədə yaşayan və fəaliyyət göstərən həmvətənlərimiz daim Vətənimizin və dövlətimizin, eləcə də Cənubi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızın yanında olduqlarını bir daha göstərdilər. Bu da birliyimizin daha bir nümunəsidir. Ümumiyyətlə, dünyada baş verən hadisələrin, münaqişələrin içində olmaq, istər Azərbaycan, istərsə də Türkiyə əleyhinə alınan qərarlara qarşı çıxmaq sözsüz ki, diasporlarımızın da əsas birgə fəaliyyət istiqamətlərindədir”, - deyən komitə sədrinin müavini bildirib.

Günel Məlik,
AZƏRTAC-ın xüsusi müxbiri, İstanbul

AZƏRTAC
2022, 27 noyabr

Azərbaycançılıq və dünya azərbaycanlıları

XIX əsrin əvvəllərində tarixi Azərbaycan ərazisini 2 yerə bölmüş Rusiya işğalından sonra Arazın bu tayında dövlətçiliyini itirmiş xalqımız milli-mənəvi varlığını qorumaq, bəşəri tərəqqi ilə ayaqlaşmaq və süverenliyini bərpa etmək üçün davamlı mübarizə aparmışdır. Milli oyanış və maarifçilik, demokratik hərəkət və istiqlal mücadiləsi kimi prosesləri əhatə edən bu savaşa toparlayıcı platforma olaraq yaranmış azərbaycançılıq dünyabaxışı XX əsrin son onilliyində dövlət müstəqilliyini yenidən bərpa etmiş Azərbaycan Respublikasının milli ideologiyası səviyyəsinə yüksəlmişdir.

Müstəqil Azərbaycanın memarı və qurucusu, ümummillil lider Heydər Əliyevin müstəsna səyləri ilə son yarım əsrdə ölkəmizdə dövlətçilik ideologiyası kimi formalaşmış-yetkinləşmiş bu ideya-nəzəri təlim hazırda dünya azərbaycanlılarının milli-mənəvi birliyinin və həmrəyliyinin də məfkurəvi əsasını təşkil edir. Tarixi Azərbaycanın şimalında müstəqil dövlətin mövcudluğunu və dünya azərbaycanlılarının birliyi ideyasını təhlükə kimi qəbul edən dairələri bu ideologiya ilə bağlı narahat edən nədir? Dünyada yaşayan soydaşlarımızın mənəvi birliyi siyasi səciyyə daşmasa da, ölkəmizdən xaricdə heç kimi təhdid etməsə də, bu hərəkət bəzi dövlətlərdə niyə düşmənçiliklə qarşılır?

Müsaibimiz AMEA Şərqsünaslıq İnstitutu Cənubi Azərbaycan şöbəsinin müdiri, tarix elmləri namizədi Səməd Bayramzadə bu sualların cavabında bildirdi:

–Dünyanın aparıcı qovşaqlarından olan Şərq–Qərb, Şimal–Cənub və Orta dəhlizlərdə strateji mövqeyi, nadir təbii-coğrafi şəraiti və zəngin sərvətləri ilə seçilən otaylı-butaylı Azərbaycan tarix boyu güclü dövlətlərin işğalçılıq niyyətlərinin hədəfində olmuşdur. Azərbaycanın, onun xalqının müstəqilliyi dəfələrlə pozulmuş, torpağı tapdaq altında qalmış və talanmışdır. Bu məmləkətə bir xəzinə kimi baxılmış, Azərbaycanı daim yeni fəlakətlər gözləmişdir. Vətənimizin ərazi bütövlüyü isə məhz milli birliyin lazımı səviyyədə olmaması səbəbindən iki əsr əvvəl düşmənlərə qurban verilmişdir.

XX əsrin sonlarında kommunist rejimli SSRİ-nin dağılması ilə keçmiş sovet respublikalarında olduğu kimi, Azərbaycanda da yaranmış ideoloji boşluğu doldurmaq üçün müxtəlif baxışlı siyasi qüvvələr meydana çıxmışdı. İslamlaşmaq, türkləşmək və müasirləşmək triadasını özündə birləşdirən azərbaycançılıq bu ideya axtarışında üstünlük qazandı. Mövcud tarixi şərait və keçmiş təcrübənin nəticələri azərbaycançılığın daha real olduğunu şərtləndirdi. Böyük dövlət xadimi və dünya miqyaslı siyasətçi Heydər Əliyevin hakimiyyətiə qayıdışı ilə azərbaycançılıq dünyagörüşü dövlətçilik ideologiyası səviyyəsində formalaşdırıldı, uğurla ictimai-siyasi həyata vəsiqə aldı.

Müstəqillik qazanmış Azərbaycan Respublikasında onun xalqını, milli maraqlarını qorumaq, sərvətlərinə sahib çıxmaq üçün azərbaycançılıq ideologiyası nəinki ölkəmizdə, eləcə də dünyada soydaşlarımızdan, dindaşlarımızdan və sivil dairələrdən geniş sosial baza yaradılması missiyasına xidmət göstərir. Bu çevrədə, belə sarsılmaz əsaslar üzərində müstəqil, qüdrətli dövlət quruculuğu uğurla həyata keçirilir.

Son 30 ildə azərbaycançılıq ideologiyası əsasında Azərbaycan tarixinin saxtalaşdırılmış və sifarişlə yazılmış bir sıra problemləri, ayrı-ayrı dövrləri geniş araşdırıldı və yenidən yazılaraq ortaya qoyuldu. Bununla yanaşı, Azərbaycan tarixinin öyrənilməsindəki bəzi problemlə məsələlər sırasında Cənubi Azərbaycan tarixinin, eləcə də bu tarixi-coğrafi ərazidə yaşayan çoxmilyonlu soydaşlarımıza qarşı ardıcıl olaraq həyata keçirilmiş ayrı-seçkilik siyasətinin araşdırılması və öyrənilməsi önəmli mövzular sırasında yer aldı. Ölkəmizdə isə aparıcı milli ideologiya olan azərbaycançılığın dünya azərbaycanlıları arasında təsir gücünü araşdırmaq üçün Cənubi Azərbaycan tarixinin də tədqiqinə və öyrənilməsinə çox ciddi ehtiyac var idi və bu iş uğurla davam etdirilir.

Azərbaycan bölünmüş bir ölkə, azərbaycanlıların isə parçalanmış bir millət olduğunu geniş kütləyə çatdırmaq, əlbəttə, bu tarixi cinayəti törətmiş dövlətlərin varislərini əndişələndirməyə bilməzdi. Azərbaycançılıq ideologiyası dünya azərbaycanlılarının milli-mədəni birliyini və mənəvi həmrəyliyini də əhatə etdiyinə görə bu ideya düşmən dairələr üçün hədsiz dərəcədə təhlükəli sayılır. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin dünya azərbaycanlılarının milli-mədəni haqlarının hamısı kimi mövqelərini möhkəmləndirməsi, dünyada yaşayan soydaşlarımızın azərbaycançılıq dəyərləri əsasında toparlanması onların çoxluq təşkil etdiyi İranda potensial təhlükə kimi qiymətləndirilir və buna qarşı barışmaz mübarizə aparılır.

– Demək, qonşu İranı müstəqil Azərbaycanla bağlı narahat edən məsələlərdən biri də tarixi bütövlüyün ortaya qoyulmasıdır. Bu tarixi bilgi niyə bu qədər təhlükəli görünür?

– Azərbaycanın 2 əsr əvvəl bütöv bir məmləkət, vahid bir xalq olması həqiqətinin aşkara çıxarılıb yayılması İranda əhalinin yarısını təşkil edən, milli haqları tapdalanan türkdilli əhalinin tarixi-milliyaddaşını oyatdığına görə hakim rejim bu məsələdən oddan qorxan kimi çəkinir, bu gerçəyi bütün vasitələrlə ört-basdır etməyə çalışır.

İran İslam Respublikasının bugünkü inzibati-ərazi bölgüsünə uyğun olaraq, Şərqi və Qərbi Azərbaycan, Ərdəbil, Zəncan, Qəzvin, Həmədan kimi ostanlarında (əyalətlərində) və eləcə də ölkənin paytaxtı Tehran şəhərində və ətrafında (Kərəc şəhəri də daxil olmaqla), Savədə, Xorasan əyalətində, cənub bölgələrində, eləcə də bir sıra digər yaşayış məntəqələrində 25–30 milyon Azərbaycan türkü yaşayır. Onlar ölkənin müvafiq sahələr üzrə idarəçiliyində, onun ərazi bütövlüyünün və sərhədlərinin qorunmasında iştirak etməklə yanaşı, ölkənin daxili və xarici siyasətinə, o cümlədən Azərbaycan Respublikası ilə iqtisadi-ticarət, ədəbi-mədəni və turizm əlaqələrinin inkişafına da ciddi təsir göstərmək gücündədir. Bu baxımdan Azərbaycan tarixinin az öyrənilmiş cənub qolunun tədqiqi bizim üçün çox zəruridir.

İranda şah rejiminin süqutuna və devrilməsinə gətirib çıxaran 1978–1979-cu illər inqilabının qələbəsindən sonra burada yaşayan xalqlar bəzi nisbi azadlıqlar əldə etdilər. İran İslam Respublikasının 15 noyabr 1979-cu ildə təsdiq edilmiş konstitusiyasının 15-ci maddəsinə görə, İran xalqlarının rəsmi dili fars dili olaraq qalsa da, yerli və etnik dillərdə kütləvi informasiya vasitələrinin fəaliyyəti və milli ədəbiyyat nəşri, məktəblərdə ana dili tədrisi azad elan edildi. Lakin bu günün özündə də İranın azərbaycandilli əhalisi üçün ən böyük və başlıca problem yenə də ana dilində tədris müəssisələrinin olmamasıdır. Əsas qanunun 15-ci maddəsi İranda yerinə yetirilmir.

– Azərbaycanın təbii-tarixi qanunauyğunluq nəticəsində müs-təqillik qazanması Rusiyanı, İrani və Qərbi niyə bu qədər narahat etməli idi?

– Əvvəla, Sovet İttifaqı Rusiya imperiyasının varisi olduğu kimi, indiki Rusiya Federasiyası da keçmiş SSRİ-nin irsinə sahib olub. SSRİ-nin dağılması ilə ruslar Azərbaycanın müstəqil siyasət yeritməsindən, iqtisadi qüdrətindən, regiondakı nüfuzundan, beynəlxalq miqyasda təsirindən və bu uğurların əsası olan azərbaycançılıq ideologiyasından qorxurdu. Bu ölkədəki imperiyapərəst qüvvələr regionda mövqeyini, xammal mənbələrini və təchizat bazalarını itirmək təhlükəsi qarşısında dayanaraq ermənilərin əlilə Qarabağ məsələsinə rəvac verdilər.

Belə bir şərait İranın da kəmərinə gəldi. İrandakı islam rejimi də Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi əldə etməsindən, azərbaycançılıq ideyalarının dünyada yayılıb-güclənməsindən, bunların törədə biləcəyi fəsadlardan ehtiyatlanaraq Cənubu Azərbaycanda milli haqları bir az da boğmağa, Azərbaycan birliyi ideyasının qarşısını almağa və bu işdə rus-erməni amilindən məharətlə istifadə etməyə başladı. Qərb ölkələri də Azərbaycandan iri tikələr qopartmaq üçün ölkəmizə müxtəlif üsullarla, ilk növbədə isə erməni kartı vasitəsilə təzyiq və təsir göstərməkdə bədnam siyasətlərini davam etdirir.

Bunlar hamısı əbəsdir. Azərbaycan Qarabağ problemini gec də olsa öz gücü ilə həll etdi. Bu qələbə dünya azərbaycanlılarının birliyi ideyasına yeni nəfəs gətirdi. Azərbaycan xalqı isə bütöv bir toplum olduğunu anlayıb və düşmən qüvvələrin məkrli niyyətlərinə və növbəti qəsdlərinə qarşı milli həmrəyliyi gətirdikcə gücləndirir.

Azərbaycan Respublikasının Azərbaycan dilini, tarixini və mədəniyyətini azərbaycançılıq məfkurəsi işığında dünyaya tanıtması ona bir ideologiya və qüvvətli dövlətçilik təlimi kimi layiqli nüfuz qazandırmışdır. Bununla, Azərbaycan dövləti çağdaş dünyaya inteqrasiya işində beynəlxalq diqqət mərkəzinə keçmiş, sivil dövlət nümunəsi kimi qəbul olunmuşdur. Əslində, azərbaycançılıq ideologiyasının fəlsəfəsi də elə Bütöv Azərbaycan, Vahid Azərbaycan ideyasına qulluq etmək deməkdir.

**Söhbəti qələmə aldı:
Tahir Aydınoglu**

Xalq qəzeti. - 2022.- 2 dekabr. - № 263. - S. 5.

Azərbaycan diasporunun yaradılmasında və formalaşdırılmasında Heydər Əliyevin rolu

İradə Sarıyeva

Azərbaycançılıq ideologiyasının dünya azərbaycanlılarının həmrəylik simvoluna çevirən ulu öndər Heydər Əliyev xaricdə yaşayan azərbaycanlılarının təşkilatlanmasına, vahid şəkildə birləşməsinə böyük töhfələr verdi.

Dünya azərbaycanlıların birləşməsi, diaspor şəkilində formalaşması, lobbicilik fəaliyyətlərini gücləndirməsi işində Heydər Əliyevin tapşırıq və tövsiyələri xüsusi rol oynadı.

Əlbəttə, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların diaspora şəkilində formalaşması məsələsində H.Əliyevin əməyi danılmazdır. Məhz onun hakimiyyəti dövründə Azərbaycan diaspor təşkilatları cana-qana gəldi, Vətənin maraqlarını müdafiə etmək üçün hərəkətə keçdilər. Onu da vurğulayaq ki, Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I qurultayının keçirilməsi də ulu öndərin ideyası idi. Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayındakı çıxışında ulu öndər deyirdi: "...Əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü bərpa olunacaqdır, işğal olunmuş torpaqlar azad ediləcək, yerindən-yurdundan didərgin düşmüş qaçqınlar öz doğma torpaqlarına qayıdacaqlar. Təbiidir ki, bu sahədə beynəlxalq təşkilatlarla yanaşı, Azərbaycan diasporuna da böyük ehtiyacımız var".

Ulu öndərin dediyi bu fikirlər artıq reallaşmış və torpaqlarımız azaddır, Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya yayılmasında Azərbaycan diasporu da önəmli rol oynaymışdır.

Dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanmasına Heydər Əliyevin töhfəsi...

Dəfələrlə qeyd edildiyi kimi, ulu öndərin dövlət başçısı kimi bütün xarici səfər proqramlarına mütləq həmin ölkədə yaşayan Azərbaycan icması ilə görüşlər daxil edilirdi. Bu görüşlərlə bağlı məlumatlarda bildirilir ki, soydaşlarımızla ayrıca isti münasibətlərə köklənmiş bütün görüşlərində onları yaşadıkları ölkəyə inteqrasiya ilə yanaşı tarixi Vətənlərini də unutmamağa, onun dərdinə biganə qalmamağa, azərbaycançılıq ideologiyası ətrafında birləşməyə çağırırdı. Ulu öndər hər zaman soydaşlarımıza bu vacib məsələni tövsiyə edirdi. Ekspertlər vurğulayırlar ki, məhz həmin illərdən başlayan azərbaycanlıların təşkilatlanması başladı. Burada da 2001-ci ildə müstəqil Azərbaycanın, eləcə də bütün dünya azərbaycanlılarının həyatında tarixi hadisə kimi yadda qalan Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi ilə davam etdi.

Məhz həmin Qurultayda Ümummilli Lider Azərbaycan diasporunun güclənməsi üçün istiqamətlər müəyyənləşdirdi və tövsiyələrini verdi. O deyirdi: "Biz hamımız çox iş görməliyik ki, müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlılar daha da güclənsinlər, iqtisadi cəhətdən daha da möhkəmlənsinlər, yaşadıkları ölkələrin ictimai-siyasi həyatında fəal iştirak edə bilsinlər, həmin ölkələrin həyatına öz təsirlərini göstərə bilsinlər".

Heydər Əliyev diaspor quruculuğunu dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevirib

Ekspertlər qeyd edir ki, Azərbaycan diasporunun Azərbaycan dövləti ilə birgə və qarşılıqlı fəaliyyəti Azərbaycanın yenidən müstəqilliyinə qovuşması və ümummilli lider Heydər Əliyevin ikinci dəfə hakimiyyətə gəlməsi ilə əlaqədardır. Məhz ümummilli liderin Azərbaycan rəhbərliyinə 1993-cü ildə ikinci dəfə qayıtmasından sonra, ölkəmizin diasporla bağlı vahid dövlət strategiyası müəyyənləşdi; diaspor quruculuğu Azərbaycan Respublikasının dövlət siyasətinin prioritet istiqamətlərindən birinə çevrildi.

Yazılanlara görə, Heydər Əliyev hələ Naxçıvan Muxtar Respublikasına rəhbərlik etdiyi dövrdə - 1991-ci ilin 16 dekabrında dünya azərbaycanlılarının birliyini yaratmağın əhəmiyyətini nəzərə alaraq, dekabrın 31-ni Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan etmişdi. Həmin qərar bütün dünyada yaşayan soydaşlarımızın birliyi üçün mühüm əhəmiyyətə malik olmuş, birlik ideyasının reallaşması istiqamətində stimula çevrilmişdi.

Məlumatlarda qeyd edilir ki, ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra, Azərbaycan xarici siyasətinin qarşısında iki mühüm vəzifə dayanmışdı: birincisi, Azərbaycana suveren dövlət kimi təminatlar almaq, ikincisi, Qərblə strateji əməkdaşlıq imkanlarından faydalanaraq, ölkə iqtisadiyyatının gələcək inkişafını təmin etmək idi. Ekspertlərə görə, qeyd olunan məsələlərin həlli istiqamətində ümummilli lider Heydər Əliyev diasporun güclənməsinin mühüm rol oynayacağını yaxşı anlayırdı. Təbii ki, Heydər

Əliyevin uzaqgörən siyasəti istənilən vəziyyətdə lazımı qərarların verilməsi ilə nəticələnirdi. Bununla yanaşı, erməni diasporu tərəfindən uzun illər idi Qərb xalqları arasında Azərbaycan barəsində mənfi rəy formalaşdırılması istiqamətində planlı fəaliyyət mövcud idi. Bütün bu planların qarşısı alınmalı idi ki, bu ölkələr erməni yalanlarına uyub Azərbaycana qarşı xoşagəlməz siyasətlərini davam etdirməsinlər. Əlbəttə, burada dünya azərbaycanlılarının daha mükəmməl şəkildə təşkilatlanması zərurəti yarandırdı. Ulu öndər bu məsələyə xüsusi əhəmiyyət verirdi ki, dünya azərbaycanlıları daha güclü şəkildə təşkilatlı olsun. Ekspertlərin fikrincə, belə bir vəziyyətdə dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil Azərbaycan Respublikası ilə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onlar arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması, habelə Azərbaycan icmaları, cəmiyyət və birliklərin fəaliyyətinin gücləndirilməsi və əlaqələndirilməsi ilə bağlı məsələlərin birgə müzakirəsi zərurətini nəzərə alaraq, 2001-ci ilin may ayının 23-də ümummilli lider Heydər Əliyev Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında Sərəncam imzaladı. Həmin ilin noyabrın 9-u və 10-da Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında 36 ölkədən 200-dən çox müxtəlif təşkilatı təmsil edən 406 nümayəndə və 63 qonaq iştirak etdi. Qurultayda diaspora nümayəndələri ilə yanaşı, Azərbaycanın 130-dan çox dövlət və ictimai qurumlarından, elm, təhsil, mədəniyyət və digər yaradıcı təşkilatlardan, 25 siyasi partiyadan 702 nümayəndə və 844 qonaq iştirak etdi. Həmin tədbir bütün dünyada yaşayan soydaşlarımızın vahid ideologiya ətrafında birləşməsi baxımından mühüm addım idi. Mətbuatda gedən fikir və rəylərə görə, dünya azərbaycanlılarının təşkilatlanmasında, xaricdəki diaspor qurumlarımızın formalaşmasında ulu öndərin atdığı addımlar xüsusi rol oynayıb. İllərlə öz vətənlərindən irəq düşən soydaşlarımızı Vətənə Heydər Əliyevin müdrik siyasəti, qayğısı, diqqəti qaytardı. Onlar Vətənə gəldilər, vətənlə daha sıx əlaqələr yaratdılar. Əlbəttə, bütün bunların gerçəkləşməsinin səbəbkarı ulu öndər idi. Mübahiləsiz deyə bilərik ki, Heydər Əliyev Azərbaycan diasporunun memarı olub. Mətbuatda qeyd edildiyi kimi, ümummilli lider Heydər Əliyevin Vətən və xalq qarşısında göstərdiyi misilsiz xidmətlərdən biri də milli dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsi baxımından həyati əhəmiyyət kəsb edən azərbaycançılıq ideyasını irəli sürməsi, onu bir ideologiya şəklində formalaşdırması və bütün dünyada Azərbaycan diasporlarının təşkilatlanması üçün ideoloji təmələ çevirməsidir.

H.Əliyevin bu sahədə həyata keçirdiyi çoxşaxəli fəaliyyət undulmazdır və bu, dünya azərbaycanlıları üçün böyük stimül rolunu oynayır...

Bakı Xəbər. - 2022. - 13 dekabr. - № 227. - S. 5.

Diaspor Şuşa-Xankəndi yolundakı aksiya ilə bağlı bəyanat yaydı

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar Qarabağdakı etiraz aksiyasına dəstəklə bağlı bəyanat yayıb.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsindən Adalet.az-a verilən məlumata görə, Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatlarını təmsil edən ekofəalların, könüllülərin və media mənsublarının Şuşa-Xankəndi yolunda Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərində təbii sərvətlərin qanunsuz istismarına etiraz əlaməti olaraq keçirdikləri etiraz aksiyasını dəstəklədiklərini bəyan ediblər.

Bəyanatda deyilir: “Biz, xaricdə yaşayan azərbaycanlılar Azərbaycanda fəaliyyət göstərən çoxsaylı qeyri-hökumət təşkilatlarının nümayəndələri tərəfindən Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərindəki təbii ehtiyatların qanunsuz istismarına və bölgədə yaranmış ekoloji gərginliyə son verilməsi tələbi ilə keçirilən aksiyaya öz dəstəyimizi ifadə edirik.

Ətraf mühitin qorunması milliyyətindən asılı olmayaraq hər bir insanın borcudur. Biz – xaricdə yaşayan azərbaycanlılar, ana vətənimiz Azərbaycanda müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingentinin nəzarətində olan ərazilərdə ekoloji vəziyyətin gərginləşməsindən ciddi şəkildə narahatıq.

Beynəlxalq səviyyədə ciddi narahatlıq doğuran iqlim dəyişikliyi və su resurslarının azalması fonunda Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində bir qrup cinayətkar şəxsin ətraf mühitə sistemli xəsarət yetirən addımlarının azərbaycanlılara qarşı etnik nifrətdən – Azərbaycanofobiyadan qaynaqlandığı qənaətdəyik. Qeyd edilən ərazilərdə müvəqqəti yerləşdirilmiş Rusiya sülhməramlı kontingenti tərəfindən qanunsuz fəaliyyətə şəraitin yaradılmasını və sistemli ekoloji terrorun qarşısının alınma bilməməsini sülhməramlıların komandanlığının bir qrup cinayətkar oliqarxın təsirində olmasının göstəricisi hesab edirik.

Xaricdə yaşayan azərbaycanlılar kimi soydaşlarımızın haqq səsinə qoşularaq tələb edirik ki, Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdirildiyi Azərbaycan ərazilərindəki təbii ehtiyatların qanunsuz istismarını və bundan irəli gələn ekoloji fəsadları yerində araşdırmaq üçün azərbaycanlı ekoloji aktivistlərin təhlükəsizlikləri təmin olunmaqla Qızılbuluq qızıl yatağına, Dəmirli mis-molibden yatağına və digər yataqlara mütəmadi baxış keçirmələrinə şərait yaradılsın.

Tələblərimiz yerinə yetirilməyə qədər xaricdə yaşayan azərbaycanlılar da soydaşlarımızla həmrəylik nümayiş etdirərək, mütəmadi dəstək aksiyaları keçirəcəklər”.

Ədalət. - 2022. - 17 dekabr. - № 54. - S. 3.

Heydər Əliyev və dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi

Bu gün tarixi vərəqlədikcə Heydər Əliyev zəkasının, düşüncəsinin, müdrikliyinin böyüklüyünü bir daha hiss edirik, Ümummilli Liderin respublikamız, xalqımız üçün misilsiz xidmətlər göstərdiyinin bir daha şahidi oluruq

Sevinc Azadi

XX əsrin 70-ci illərinin əvvəllərindən başlayan milli dirçəliş, iqtisadiyyat, mədəniyyət, elm, təhsil və idmanın inkişafı, mənəvi mühitin sağlamlaşdırılması bütövlükdə milli özünüdərkə təkan vermişdi. 1970-1980-ci illərdə Heydər Əliyev böyük qətiyyət və cəsarətlə xalqın tarixi yaddaşının qorunmasına, mədəniyyətinin tərəqqisinə, Azərbaycanın bütün dünyada tanınmasına çalışırdı. Ümummilli Lider məhz həmin illərdə milli-mənəvi dəyərlərin, milli ruhun qorunması, kadrların milliləşdirilməsi, azərbaycançılıq ideologiyasının sistem halına salınması istiqamətində bir sıra mühüm tədbirlər həyata keçirmişdir. Əgər ulu öndər Heydər Əliyevin hələ respublikamıza birinci rəhbərliyi dövründə Azərbaycanın sosial-iqtisadi, mədəni yüksəlişi üçün həyata keçirilən tədbirlər, milli şüurun oyanışı istiqamətində istər açıq, istərsə də gizli şəraitdə görülən işlər olmasaydı, bu gün Azərbaycanın müstəqil xəttə malik suveren dövlət kimi mövcudluğundan danışmaq çətin olardı.

Azərbaycanda başlayan milli-azadlıq mübarizəsinin ən gərgin vaxtında Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarının vahid ideya ətrafında birləşdirilməsinin Azərbaycanın gələcəyi üçün tarixi və strateji önəm daşdığını uzaqgörənliklə müəyyən etdi. Həmin dövrdə Heydər Əliyev tərəfindən irəli sürülmüş azərbaycançılıq ideyası Azərbaycanın dünya birliyinə inteqrasiyasının təməl sütunlarından birini təşkil etməyə başladı. Məhz dahi lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1991-ci il dekabr ayının 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi "Dünya azərbaycanlılarının həmrəylik və birlik günü haqqında" tarixi qərarı qəbul etdi. Bu qərara əsasən, dekabrın 31-i Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü elan edildi. Beləliklə, dünyanın 70-dən yuxarı ölkəsində məskunlaşan 50 milyondan çox azərbaycanlının vahid azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşdirilməsinin və milli diasporumuzun formalaşdırılmasının əsası qoyuldu. Sonralar Ümummilli Lider 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə xarici ölkələrdə yaşayan soydaşlarımıza müraciətlərindən birində deyirdi: "Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nün dövlət bayramı kimi qeyd edilməsi xalqımızın milli azadlıq mübarizəsinin məntiqi nəticəsi olaraq artıq xoş ənənəyə çevrilmişdir. Qədim və zəngin tarixə malik olan Azərbaycan xalqının dirçəlişini, tərəqqisini və milli birliyini əks etdirən, onu müstəqil dövlətçilik uğrunda müqəddəs və məsuliyyətli mübarizəyə səfərbər edən həmrəylik günü hər bir azərbaycanlı üçün inam və ümid anıdır. Hal-hazırda dünyanın müxtəlif ölkələrində milyonlarla soydaşımız yaşayır, işləyir, fəaliyyət göstərir. Buna baxmayaraq, onların milli-mənəvi varlığını yaşadan yeganə bir dövlət var. Bu, müstəqil, suveren Azərbaycan Respublikasıdır. Dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi ideyasının əsasını da məhz Azərbaycan dövlətçiliyinə, xalqımızın dilinə, dininə, milli-mənəvi varlığına və ümumbəşəri dəyərlərə hörmət, onların daim qorunmasına, yaşamasına qayğı təşkil edir".

Vətəninə və xalqını sonsuz məhəbbətlə sevən, andına, sədaqətinə sadıq olan, qətiyyəti, inamı, müdrikliyi ilə milyonları öz ətrafında birləşdirməyi bacaran, hadisələri düzgün qiymətləndirib reallıqlardan lazımı nəticə çıxaran Heydər Əliyev kimi vətənpərvər insan, siyasətçi yalnız bu tarixi yarada və yaza bilərdi. Ulu öndər Heydər Əliyevin ömrü Azərbaycanın iyirminci əsr tarixinə müdriklik, vətənpərvərlik, insanlıq, azərbaycançılıq kimi bəşəri dəyərləri bəxş etməklə bərabər, həm də yeni tariximizdə xalq-rəhbər birliyinin yenilməzliyini həqiqətə çevirdi. Xalqına, dininə, dilinə, tarixinə, adət-ənənəsinə sadıq olanların daim yaşayacağını sübut etdi, bəşəriyyət, azad dünya, xoşbəxt gələcək üçün qurub yaradanların daim xatırlanacağını göstərdi. Müstəsna xidmətləri ilə əbədlilik qazanan ümummilli lider Heydər Əliyevin mənalı həyat yolu, zəngin və çoxşaxəli irsi tükənməz ibrət məktəbidir.

Bu gün həm müstəqillik dövrünün, həm də çoxəsrlik tarixinin zirvə hadisələrinə şahidlik edən qədərbilən Azərbaycan xalqı bütün bu reallıqları, ümummilli lider Heydər Əliyevin misilsiz xidmətlərini olduqca yüksək qiymətləndirir, müdrik dövlət xadiminin əziz xatirəsini böyük minnətdarlıqla, sonsuz ehtiramla yad edir. Çünki müasir Azərbaycan reallığı məhz Heydər Əliyevin adı, siyasəti və fəaliyyəti ilə bağlıdır. O, sözün əsl mənasında, müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu, Azərbaycan xalqının xilaskarı, dünya azərbaycanlılarının Ümummilli Lideridir. Heydər Əliyevin zəngin siyasi irsi və əbədiyaşar ideyaları

isə xalqımızın tükənməz mənəvi sərvəti, milli tərəqqi yoludur. Ulu Öndər öyrədirdi ki, gücümüz birliyimizdədir. Birliyimiz, həmrəyliyimiz ən kəsərli silahımızdır. Azərbaycan torpaqları üzərində özlərinə oyuncaq dövlət yaradıb tarixi ərazilərimizə qarşı yeni iddialar irəli sürənlərə cavabı da bu silahla verəcəyik. Belə də oldu.

Haqq, ədalət uğrunda apardığı Vətən müharibəsi sayəsində Azərbaycan xalqı Ulu Öndər siyasətinin layiqli davamçısı, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin qətiyyəti və uzaqgörənliyi sayəsində arzularının, ümidlərinin gerçəkləşdiyi müqəddəs məqama yetdi. Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi 27 sentyabr 2020-ci il tarixində başlayan və 44 gün davam edən Vətən müharibəsi zamanı öz sözünü ən yüksək səviyyədə dedi və tarixi Qələbəmizi daha inamlı etdi. Müqəddəs Vətən müharibəsi zamanı xaricdə yaşayan azərbaycanlıların düşmənin və anti-Azərbaycan qüvvələrin müxtəlif formada təzahür edən məkrli təxribatlarına qarşı cəsarətli etirazları və çıxışları, Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində fədakar xidmətləri Qələbəmizə layiqli töhfə oldu.

31 Dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramını qeyd etməyimizə artıq sayılı günlər qalıb. Bununla üçüncü ildir ki, xalqımız bu dəyərli günü müzəffər xalq, qalib ölkənin ləyaqətli vətəndaşları kimi qeyd edir. İlin hesabatına baxdıqda görürük ki, əgər 2020-ci il tariximizə şanlı Qələbə ili kimi düşmüşdüsə, növbəti iki il artıq bu Qələbənin daha da möhkəmləndiyi, diplomatik müstəvidə saysız-hesabsız uğurların əldə olunduğu, azad olunmuş torpaqlarda yenidənqurma və bərpa işlərinin geniş vüsət aldığı bir il olaraq həkk olunub. Əminik ki, bu iki ildə olduğu kimi, 2023-cü il və bundan sonra qarşıdan gələn bütün illər ölkəmiz üçün uğurlarla, qürurdolu günlərlə yadda qalacaqdır.

İki sahil.-2022.-17 dekabr.-№232.-S.3.

Bakıda diaspor məsələlərinə məsul dövlət qurumları rəhbərlərinin beynəlxalq forumu işə başlayıb

Tədbir çərçivəsində Azərbaycan, Özbəkistan, Türkiyə və Qırğızstanın diaspor məsələlərinə məsul qurumları arasında anlaşma memorandumları imzalanıb

Dekabrın 20-də Diaspor Məsələlərinə məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı-Şuşa Forumu işə başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, forum Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi və Türk Dövlətləri Təşkilatının tərəfdaşlığı ilə keçirilir.

Əvvəlcə iştirakçı qurumların 2023-cü il üçün diaspor üzrə birgə fəaliyyət planının və fəaliyyət strategiyasının müzakirəsi keçirilib.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov bildirib ki, Türk Dövlətləri Təşkilatının ərəsəyə gəlməsinə gedən yolun məhz 2009-cu il Naxçıvan Zirvə Görüşündən başlaması təsadüfi deyil. Qeyd edilib ki, Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, canı və qanı bir türk ölkələri ilə əlaqələrin bütün sahələrdə möhkəmləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir. Bu baxımdan, diaspor məsələlərinə məsul qurumların üzərinə düşən vəzifə dünya türklərinin vahid yumruq kimi bir hədəfə vurmağı bacaran ümumtürk diasporunda birləşməsinə öz töhfəsini verməkdir.

“Azərbaycan fikir adamları, siyasət, elm və mədəniyyət xadimləri ilə həmişə Türk dünyasına öz layiqli töhfələrini verib və bundan sonra da verəcəkdir.

Dünya türklərinin yumruq kimi birləşərək ümumtürk diasporunu yaratması diaspor məsələlərinə məsul qurumların əsas məqsədlərindən biri olmalıdır”, - deyə F.Muradov vurğulayıb.

Türkiyə Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Xaricdə yaşayan Türklər və Əqrəba İcmaları Baş İdarəsinin sədri Abdullah Eren deyib ki, bu görüşdə iştirak etmək və ortaq həll yolları tapmaq türksoylu diasporların əməkdaşlığına müsbət təsir edəcək.

Türk Dövlətləri Təşkilatının Baş katibinin müavini Yerjan Mukaş qeyd edib ki, diasporlar düzgün istiqamətləndirildiyi təqdirdə, ölkələrimiz üçün siyasi, iqtisadi və sosial baxımdan faydalı ola bilərlər.

Macarıstanın Milli Siyasət üzrə Dövlət katibi Arpad Yanos Potapi ölkəsinin xaricdəki macar icmaları ilə bağlı siyasətinin ölkədən kənardakı macarların milli kimliyinin, dilinin, mədəniyyətinin, habelə ana vətənlə əlaqələrinin gücləndirməsinə yönəldiyini diqqətə çatdırıb.

Qırğız Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət dili və Dil Siyasəti üzrə Milli Komissiyanın sədri Kanybek Osmonaliev vurğulayıb ki, son illər türkdilli dövlətlərin inteqrasiyasına yönəlmiş əməkdaşlıq təqdirəlayiqdir. İnteqrasiya prosesi Avrasiya məkanında analoji layihələrlə müqayisədə öz dinamikliyi ilə seçilir.

“Biz - ortaq köklərə malik olan, demək olar eyni dildə danışan, eyni dinə etiqad edən, eyni münbit torpaqlarda yaşayan türkdilli xalqlar əcdadlarımızın nəsihətlərinə biganə qalmamalıyıq”, - deyə o qeyd edib.

Özbəkistan Nazirlər Kabineti yanında Millətlərarası münasibətlər və xarici ölkələrlə dostluq əlaqələri komitəsinin sədri Rustambek Kurbanov bildirib ki, təşkilata üzv dövlətlərin rəhbərlərinin mütəmadi görüşləri və onlar arasında mövcud səmimi əlaqələr türkdilli dövlətlər arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsi üçün əsas olacaq.

Qazaxıstanın “Otandastar” Fondunun prezidentinin beynəlxalq məsələlər üzrə müşaviri Kalybek Koblandin deyib ki, son illərdə Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlər arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın inkişafına, o cümlədən diasporların qarşılıqlı fəaliyyətinə böyük diqqət yetirilib.

Diaspor məsələləri üzrə dövlət qurumlarının rəhbərlərinin Birgə Bəyanatı xalqlarımız və ölkələrimiz arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsinə və genişlənməsinə təkan verəcək.

Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Xarici İşlər Nazirliyi Katibliyinin rəisi Kemal Köprülü çıxışında Türk dünyasının bir parçası olan Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətini TDT-yə müşahidəçi üzv qəbul edən bütün üzvlərə təşəkkürünü bildirib.

Forumda dünyadakı türk diasporlarının inteqrasiyasına yönəlmiş mühüm layihələr, TDT-yə üzv ölkələr arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın dərinləşməsi, diaspor qurumları arasında işbirliyinin

vacibliyi, vətəndən kənar da yaşayan türk icmalarının ana dilində təhsil almaq imkanlarına malik olması və digər vacib mövzular ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Tədbir çərçivəsində Azərbaycan, Özbəkistan, Türkiyə və Qırğızıstanın müvafiq qurumları arasında anlaşma memorandumları imzalanıb.

Diaspor Məsələlərinə məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı-Şuşa Forumu öz işini dekabrın 21-də Azərbaycanın və Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı Şuşada davam etdirəcək.

Azərbaycan. - 2022.- 21 dekabr. - № 279. - S. 9.

Diasporla bağlı videokonfrans: “Bir olaq, həmrəy olaq!”

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi 31 Dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə “Bir olaq, həmrəy olaq!” adlı bayram videokonfransı təşkil edib.

Komitədən AZƏRTAC-a bildirilib ki, qurumun sədri Fuad Muradov 63 ölkədən 500-ə yaxın soydaşımızın qatıldığı videokonfransı açıq elan etdikdən sonra torpaqlarımızın azadlığı və bütövlüyü uğrunda canından keçən şəhidlərin əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib.

Daha sonra Azərbaycanın Dövlət Himni səsləndirilib.

Komitə sədri xaricdə yaşayan soydaşlarımızı bayram münasibətilə təbrik edib, Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilmiş V (Zəfər) Qurultayındakı tövsiyələri əsasında diaspor quruculuğu sahəsində başlanan yeni və mühüm mərhələdən danışib. Xaricdəki icmalarımızın qarşısında dayanan hədəf və vəzifələrə diqqət cəlb edilib, qalib Vətənimizin adının yüksək səviyyədə təmsil olunması naminə fədakar xidmətlər göstərən diasporumuza minnətdarlıq ifadə olunub.

Azərbaycan diasporunun 2022-ci ildəki fəaliyyətini əks etdirən videohesabat təqdim olunub.

Soydaşlarımız Prezident İlham Əliyevi doğum günü münasibətilə təbrik edib, dünya azərbaycanlılarına daim həssas münasibət və qayğı göstərən dövlət başçısına minnətdarlıqlarını bildirib, hər zaman Azərbaycanın və onun ali siyasi rəhbərliyinin yanında olduqlarını bəyan ediblər.

Görüşdə diasporumuzun koordinasiya fəaliyyət imkanlarının genişləndiyi barədə danışılıb, yeni ildəki hədəflər dilə gətirilib. Konfrans iştirakçıları qeyd ediblər ki, bu qədər soydaşımızın iştirakı ilə görüşlərin təşkil olunmasının ənənəyə çevrilməsi onların əlaqələrinin inkişafı baxımından xüsusi əhəmiyyət daşıyır və daha sıx birləşmələrinə ciddi təkan verir.

Azərbaycan dilinin və mədəniyyətinin xarici ölkələrdə təbliğinə, Azərbaycan diasporunun fəaliyyətinə verilən mühüm töhfələrə, ölkəmizin beynəlxalq aləmdə ikitərəfli və çoxtərəfli əlaqələrinin inkişafındakı səmərəli işinə görə bir qrup diaspor üzvü “Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə” medalı ilə təltif olunub.

Soydaşlarımızın hazırladıkları müxtəlif musiqi nömrələrinin, “Həmrəylik” videoçarxının təqdim olunduğu konfrans “Diaspor Marşı”nın sədaları altında yekunlaşıb.

AZƏRTAC
2022, 26 dekabr

Bakı-Şuşa Forumu əhəmiyyətli hadisədir

Natiqlər hesab edir ki, artıq türk diasporlarının əməkdaşlığı zərurətə çevrilir

Şəymən

Diaspor Məsələlərinə məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı-Şuşa Forumu işə başlayıb. Forum Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin dəstəyi və Türk Dövlətləri Təşkilatının tərəfdaşlığı ilə keçirilib. İştirakçı qurumlar 2023-cü il üçün diaspor üzrə birgə fəaliyyət planının və fəaliyyət strategiyasının müzakirəsini aparıblar.

Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Fuad Muradov türk dünyasının diaspor təşkilatları arasında koordinasiya fəaliyyətinin təşkil olunmasının, əməkdaşlığın genişləndirilməsinin əhəmiyyətindən danışdı: “TDT-nin diaspor məsələlərinə məsul dövlət qurumlarının rəhbərləri iki gündür Azərbaycandadırlar: “Bakı-Şuşa Forumunun açılışı paytaxtda oldu. Forum çərçivəsində türk dünyasındakı diaspor təşkilatlarının birgə fəaliyyəti müzakirə olundu. Eyni zamanda TDT çərçivəsində gələn il üçün fəaliyyət planı barədə danışıldı. Gələn il TDT diaspor gənclərinin görüşü keçiriləcək. İlk dəfədir ki, bu formatda görüş olacaq. Amma müxtəlif formatlarda müntəzəm görüşlər keçirilir”. Forum ikinci gününün Şuşada davam etdirildiyini vurğulayan Komitə sədri deyib ki, sonda bəyanat qəbul olunub. Bu bəyanatda Azərbaycanda gedən proseslər və türk dövlətlərinin bu prosesə yanaşması əksini tapıb: “Biz istəyirik ki, Şuşa hər il belə tədbirlərə ev sahibliyi etsin. Biz təkcə TDT-ni deyil, digər beynəlxalq təşkilatları da bu işə cəlb edəcəyik. Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə bu istiqamətdə işlərimiz davam edir”.

O, həmçinin ölkəmizin mədəniyyət paytaxtı Şuşa ilə bağlı çoxlu planların olduğunu xatırladı.

Ermənistanın ölkəmizə qarşı təxribatlarından danışan Komitə sədri bildirib ki, türkofobiya Ermənistanın rəsmi ideologiyasının təməlini təşkil edir: “Ermənistan işğal zamanı Azərbaycan ərazisində 1 milyondan çox mina basdırıb. İkinci Qarabağ müharibəsi bitdikdən sonra 2 il müddətində 270-ə yaxın Azərbaycan vətəndaşı mina partlayışı zamanı həlak olub və ya yaralanıb. Həmçinin münafiqənin 2 ildir bitməsinə baxmayaraq, Ermənistan sərhəddə təxribatlarını davam etdirir. Lakin beynəlxalq təşkilatları çaşdırmaq üçün əsassız şəkildə Azərbaycanı təcavüzdə günahlandırmağa səy göstərir. İkinci Qarabağ müharibəsinin nəticələri region üçün yeni imkanlar vəd edir. Azərbaycan Zəngəzur dəhlizinin işə düşməsinə fəal şəkildə dəstəkləyir və bununla əlaqədar öz ərazisində genişmiqyaslı işlər həyata keçirir. Dəhlizin açılması isə bölgənin bütün ölkələri, o cümlədən də türk dünyası üçün faydalı olacaq”.

F. Muradovun sözlərinə görə, Türk Dövlətləri Təşkilatının ərəşəyə gəlməsinə gedən yolun məhz 2009-cu il Naxçıvan Zirvə Görüşündən başlaması təsadüfi deyil. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, canı və qanı bir türk ölkələri ilə əlaqələrin bütün sahələrdə möhkəmləndirilməsi Azərbaycanın xarici siyasətinin əsas prioritetlərindən biridir. Bu baxımdan diaspor məsələlərinə məsul qurumların üzərinə düşən vəzifə dünya türklərinin vahid yumruq kimi bir hədəfə vurmağı bacaran ümumtürk diasporunda birləşməsinə öz töhfəsini verməkdir.

Türkiyənin Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin Xaricdə yaşayan Türklər və Əqrəba İcmaları Baş İdarəsinin sədri Abdullah Eren isə Azərbaycan və Türkiyənin diaspor qurumlarının uzun müddətdir xaricdə çox yaxın əməkdaşlıq etdiklərindən bəhs edib.

Türk Dövlətləri Təşkilatının baş katibinin müavini Yerzhan Mukaş bildirib ki, dövlət başçıları müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıqla bağlı 23 önəmli sənəd imzalayıblar. Bunlardan biri də diaspor sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsi ilə bağlıdır. Çıxışında bayramların birgə qeyd edilməsinin əhəmiyyətli olduğunu bildiren Mukaş, türk dövlətlərinin ortaq bayramı olan Novruz bayramı ərəfəsində dünyanın müxtəlif ölkələrində birgə tədbirlərin keçirilə biləcəyini deyib.

Özbəkistan Respublikasının Nazirlər Kabineti yanında Millətlərarası münasibətlər və xarici ölkələrlə dostluq münasibətləri Komitəsinin sədri Rustambek Kurbanov bildirib ki, Azərbaycanın təşəbbüsü ilə ilk dəfə olaraq türkdilli dövlətlərin diaspor təşkilatlarının rəhbərləri bir yerə toplanır: “Özbəkistan Millətlərarası Münasibətlər Komitəsi ilə Azərbaycanın Diasporlarla İş üzrə Dövlət Komitəsi arasında Tərəfdaşlıq memorandumunun imzalanması planlaşdırılır. Bu memorandum ölkələrimizin diaspor komitələrinin birgə fəaliyyətinə, dövlətlərimizin maraqlarının müdafiəsinə öz töhfəsini verəcək. Özbəkistanda 132 müxtəlif millətin nümayəndələri yaşayır və milli mədəni mərkəzlərin içində ən aktiv

fəaliyyət göstərən Azərbaycan milli mədəniyyət mərkəzidir. Özbəkistanda Heydər Əliyev adına mədəniyyət mərkəzi fəaliyyət göstərir və bu il Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin iştirakı ilə Heydər Əliyevin heykəlinin və onun adına küçənin açılışı olub”.

Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Cahit Bağcı isə deyib ki, biz diasporun gücünü çox gec anlayan ölkələrdən biriyik. Səfir qeyd edib ki, ölkəmizdən xaricdə minlərlə vətəndaşımız yaşayır: “Onlar bir araya gələrək öncə öz məsələlərini, daha sonra digər türk dövlətləri ilə birlikdə digər məsələləri müzakirə etməlidirlər.

Bakıda və Şuşada keçirilən forum bu aspektdən çox önəmlidir. Ombudsmanlardan diasporlara qədər çox fərqli sahələrdə əməkdaşlıqlarımız inkişaf edib. Türk Dövlətləri Təşkilatı üzv ölkələr arasında önəmli lokomotiv rolunu oynayır”.

Qırğızıstan Prezidenti yanında Dövlət Dili və Dil Siyasəti üzrə Milli Komissiyanın sədri Kanıbek Osmonaliyev deyib ki, Azərbaycan özünün bütün təbii sərvətlərinin keşiyində dayanır: “Vətəni qorumaq, təbii sərvətləri qorumaq, bu torpaqlarda yaşayan əhalini qorumaq kimi anlayışlar var. Hər bir dövlət bütün bu dəyərlərini qorumalıdır. Bu mülahizələrdən çıxış edərək, təbii ki, Azərbaycan tərəfi indi bütün təbii sərvətlərini, əhalinin təhlükəsizliyini və respublikaya aid olan strateji ərazilərini qoruyur. Bütün bunlar ölkənin bütövlüyü nöqteyi-nəzərindən həyata keçirilir”.

Digər çıxışçılar da Forumun işini yüksək qiymətləndirib, türk diasporlarının əməkdaşlığının zərurətə çevrildiyini diqqətə çatdırıblar.

Forumda dünyadakı türk diasporlarının inteqrasiyasına yönəlmiş mühüm layihələr, TDT-yə üzv ölkələr arasında mədəni-humanitar əməkdaşlığın dərinləşməsi, diaspor qurumları arasında işbirliyinin vacibliyi, vətəndən kənarında yaşayan türk icmalarının ana dilində təhsil almaq imkanlarına malik olması və digər vacib mövzular ətrafında da fikir mübadiləsi aparılıb.

Sonda “Diaspor Məsələlərinə məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı - Şuşa Forumu”nun iştirakçıları birgə bəyanatı qəbul edib.

Bəyanatda deyilir:

“Biz - 20-21 dekabr, 2022-ci il tarixində Bakı və Şuşa şəhərlərində keçirilmiş “Diaspor Məsələlərinə məsul Dövlət Qurumları Rəhbərlərinin Beynəlxalq Bakı/Şuşa Forumu”nun iştirakçıları “Şuşa ili”ndə dünya ictimaiyyətini Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtında salamlamaqdan qürur duyuruq!

Forumda iştirak edən dövlətlər öz diasporlarının sıx birləşməsinə hər zaman töhfə veriblər. Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində qəbul edilmiş Türk Diasporunun Birgə Fəaliyyət Strategiyasına uyğun olaraq keçirilən ikitərəfli, o cümlədən çoxtərəfli görüşlər, müxtəlif proqram və forumlar əlaqələrimizin daha da genişlənməsinə xidmət edib. Bu illər ərzində ümumi maraqların qorunması məqsədilə diaspor sahəsində imkanlar birləşdirilib, ümumi maraq kəsb edən regional və beynəlxalq strateji məsələlərdə birlik və həmrəylik nümayiş etdirilib.

Xüsusilə Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv dövlətlərin diasporlarının yaxınlaşması və əməkdaşlığı istiqamətində bir sıra mühüm addımlar atılıb: bütün türk diasporları üçün birgə fəaliyyət strategiyasının müəyyənləşdirilməsi ilə yanaşı, əksər üzv dövlətlərin diaspor işlərinə cavabdeh qurumları arasında memorandumlar imzalanıb, qurum rəhbərlərinin qarşılıqlı səfərləri və görüşləri keçirilib, Bakıda və Bursada üzv dövlətlərin diaspor qurumları arasında təcrübə mübadiləsi proqramları, Berlin və Nyu-Yorkda türk diasporları üçün potensialın gücləndirilməsi proqramları həyata keçirilib.

Dünyanın müxtəlif ölkələrindən diaspor təşkilatları, iş adamları, elm adamları və digərlərinin də iştirakı ilə Bakıda və Bursada Türk Diaspor Forumları keçirilib və illik birgə fəaliyyət planları ilə türk diasporlarına istiqamət vermək təcrübəsinin əsası qoyulub.

Bu zəmində 44 günlük müharibə zamanı türk dünyası tərəfindən göstərilən informasiya dəstəyi Azərbaycan həqiqətlərinin dünyada təbliği, Azərbaycana qarşı yönəlmiş təxribatların qarşısının alınmasında böyük rol oynayıb.

Azərbaycanın 44 günlük müharibə Zəfərindən sonra 2021-ci ilin iyun ayında Azərbaycanla Türkiyə arasında imzalanmış Şuşa Bəyannaməsi türk diasporlarının Birgə Fəaliyyət Strategiyası üçün yeni üföqlər açıb.

Diasporlarımızın gələcək fəaliyyəti ilə bağlı mühüm əhəmiyyət kəsb edən proqram xarakterli sənəddə Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv olan digər dövlətlərin də vahid diaspor hərəkətinə qoşulması, əməkdaşlığın, həmrəyliyin inkişaf etdirilməsi ciddi vəzifələrdən biri kimi ortaya qoyulub. Türk dövlətlərinin ortaq diaspor siyasətinin inkişafı ilə bağlı həssaslığı Türk Dövlətləri Təşkilatının müvafiq

olaraq 2021 və 2022-ci illərdə İstanbul və Səmərqənd Zirvə Görüşlərində qəbul edilmiş “Türk Dünyasına Baxış-2040” və “Strategiya 2022-2026” sənədlərində də öz əksini tapmışdır.

Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşünün Səmərqənd Bəyannaməsi və burada qəbul edilmiş digər sənədlər qarşıya qoyulan mühüm məqsədlərə nail olmaq, xüsusilə dünyada yaşayan türklərin milli hüquqlarının müdafiəsi istiqamətində vahid diaspor hərəkatı çərçivəsində fəaliyyətimizi daha da sıx birləşdirmək üçün əlverişli şərait yaradır.

Türk dövlətləri rəhbərlərinin də vurğuladığı kimi, Zirvə Görüşü bütün türk dünyasını narahat edən problemlərin həlli yollarının müzakirəsi baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, yaşadıkları ölkədən asılı olmayaraq, Türk Dünyası ölkələrində yaşayan gənclərin məktəblərdə ana dilində təhsil almalarının zəruriliyi ilə ifadə olunan problemi Türk Dövlətləri Təşkilatının daim gündəmində olmalıdır. Təəssüf ki, bir çox türkdilli dövlətlərin hüduqlarından kənarda yaşayan türkdilli xalqlar bu imkanlardan məhrum ediləblər.

Bəyan edirik ki, 200 milyonluq Türk Dünyası geniş bir coğrafiyanı əhatə edən böyük bir ailədir. Biz bu ailənin üzvləri olaraq türk dünyasının birliyi məqsədinə sadıq qalacaq, milli maraqlarımız naminə bir-birimizə dəstək olmağa, həmrəyliyimizi gücləndirməyə və əməkdaşlığımızı genişləndirməyə davam edəcəyik!”

Şərql. - 2022.- 22 dekabr. - № 234. - S. 6.

Diasporumuzun qarşısında qərbi azərbaycanlılarla bağlı yeni vəzifə...

Arzuxan Əlizadə: “Bunu peşəkarcasına, dünyanın qəbul etdiyi formada təqdim etməlidilər”

Vidadi Ordahallı

Prezident İlham Əliyev Qərbi Azərbaycandan olan bir qrup ziyalı ilə görüşündə çoxsaylı vacib məqamlara toxundu. Ölkə başçısının sözlərinə görə, dəfələrlə deportasiyaya məruz qalmış qərbi azərbaycanlıların hüquqları bərpa edilməlidir.

Qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının bərpası istiqamətində diaspor təşkilatları müəyyən işlər görməlidir: “İcmanın bundan az əhəmiyyət kəsb etməyən beynəlxalq müstəvidə fəaliyyəti olmalıdır. Çünki biz bu həqiqətləri dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırmalıyıq. İcmanın xaricdəki fəaliyyəti xüsusi önəm daşmalıdır. Sərgilər, təqdimatlar, beynəlxalq konfranslar keçirilməlidir. Azərbaycan diaspor təşkilatları ilə birlikdə aksiyalar keçirilməlidir. Bizim bir çox ölkələrdə diaspor təşkilatlarımız var. Xarici ölkələrin siyasi dairələri, mətbuat və qanunvericilik orqanları ilə təmaslar qurulmalıdır”.

“Arxiv məlumatlarına dayanaraq deportasiya edilən soydaşlarımızın hüquqlarının bərpasına beynəlxalq müstəvidə töhvə vermək olar”

Sözgedən məsələlərlə bağlı əslən Qərbi Azərbaycandan olan AMİP sədri Arzuxan Əlizadəyə bir sıra suallar ünvanladıq:

- Qərbi azərbaycanlıların hüquqlarının bərpası yönündə dünyada diaspor təşkilatları nə kimi töhvələr ortaya qoya bilər? Onların bu işdə nə kimi rolu ola bilər?

- Dünyanın müxtəlif yerlərində çoxsaylı soydaşlarımız yaşayır. O cümlədən, diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərir. Hesab edirəm ki, diaspor təşkilatları sistemətlilə olaraq ardıcıl şəkildə Qərbi Azərbaycan həqiqətlərini dünya ictimaiyyətinə çatdırmalıdılar.

- Konkret olaraq necə çatdırmalıdılar?

- Bunu peşəkarcasına, dünyanın qəbul etdiyi formada təqdim etməlidilər. Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımızın yaşaması, orada çoxsaylı mədəniyyət abidələrimizin olması ilə bağlı mənbələr var. Həmin mənbələrə istinad etməklə, zaman-zaman onların necə deportasiya olunması, soyqırma məruz qalması, mədəniyyət abidələrinin məhv edilməsi dünyaya çatdırılmalıdır. Ermənilər İran və Türkiyədən Cənubi Qafqaza, əsasən də Qərbi Azərbaycana köçürülüb. Bu da Rusiyanın imperiya siyasətinin tərkib hissəsi olub. Baxın, 1720-ci ildə Rusiya imperiyası yaradıldı. 1722-ci ildə Rusiyanın Azərbaycana doğru imperiya siyasəti başladı. İlk dövrlərdə bu, uğurlu alınmadı. Ancaq Qacarların zəifləməsindən sonra öz istəklərinə nail oldular. Ərazilərimiz iki yerə parçalandı. Yəni, Qacarların rus imperiyasına məğlub olmasından, Gülistan və Türkmənçay sazişlərinin imzalanmasından sonra. Əvvəlcə ermənilər buraya köçürülüb. Daha sonra ermənilərə vilayət yaradılıb. Ən nəhayət Qərbi Azərbaycanda erməni dövləti qurulub. Bütün bunlar imperiya siyasətinin tərkib hissəsi idi. Erməni dövləti yaratmaqla bu, başa çatmadı. Sonrakı dövrlərdə Azərbaycan əraziləri hesabına Ermənistan genişləndirildi. Bütün bunlar azmış kimi, azərbaycanlılar mərhələ-mərhələ Qərbi Azərbaycandan deportasiya edildi. Ona görə də diaspor təşkilatları bütün bunları həm dünyaya yaymalıdılar, həm də bunu gündəmdə saxlamalıdılar.

- Bu zaman nələrə diqqət edilməlidir?

- Birinci növbədə bunu dünyanın anlayacağı dildə təqdim etməyi bacarmalıyıq. Bu da diaspor işinin düzgün qurulmasından, ortaya iş qoymaqdan keçir. Əfsuslar olsun ki, bu vaxta qədər Qərbi Azərbaycanda baş verən faciələr diasporun təmsalında düzəməlli dünyaya təqdim olunmayıb. Necə deyərlər, biz deyib, biz eşitmişik. Ona görə də Qərbi Azərbaycan həqiqətləri məsələsində diaspor təşkilatları fəaliyyət göstərdikləri ölkələrdə telekanallarla işləməlidilər. Çap mediası ilə bununla bağlı işlər qurulmalıdır. Arxiv məlumatlarına dayanaraq oradan deportasiya edilən soydaşlarımızın hüquqlarının bərpasına beynəlxalq müstəvidə töhvə vermək olar. Çalışmalıdılar ki, dünyanın müxtəlif yerlərində sərgilər keçirilsin. O sərgilərdə Qərbi Azərbaycanla bağlı tarixi həqiqətləri əks etdirən nümunələr nümayiş olunmalıdır. Bütün bunlar səbir və böyük zəhmət tələb edir. Yetər ki, diaspor təşkilatlarımız bu işdə fəal iştirak etsinlər, bir-biri ilə intiriqalara getməsinlər.

Daşkənddə bayram təntənəsi

Qulu Kəngərli

Özbəkistandakı Heydər Əliyev adına Mədəniyyət Mərkəzində 31 dekabr – Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü və Yeni il münasibətilə tədbir keçirilib. Toplantıda Özbəkistanda 2022-ci il üzrə Azərbaycana dair elan edilmiş müsabiqənin qaliblərinə mükafatlar təqdim edilib.

Tədbirdə Azərbaycanın Özbəkistandakı Səfirliyinin, “Özbəkistan–Azərbaycan” Dostluq Cəmiyyətinin, Özbəkistan Jurnalistlər Birliyinin rəhbərliyi, ölkənin elm, mədəniyyət, incəsənət xadimləri, təhsil sahəsinin nümayəndələri, yerli azərbaycanlılar, ali məktəblərin müəllim və tələbələri və jurnalistlər iştirak ediblər.

Əvvəl qonaqlar ulu öndər Heydər Əliyevin Mədəniyyət Mərkəzinin qarşısındakı abidəsi önünə gül-çiçəklər düzüb, xatirəsini ehtiramla yad ediblər.

Azərbaycanın Özbəkistandakı Səfirliyinin birinci katibi, Daşkənddəki Heydər Əliyev adına Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzinin (AMM) direktoru Samir Abbasov giriş çıxışında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü haqqında məlumat verib, qeyd edib ki, bu gün 1991-ci il dekabr ayının 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisinin birinci iclasında ulu öndər Heydər Əliyevin qərarı ilə elan edilib.

Diplomat vurğulayıb ki, soydaşlarımızın həmrəyliyi və onların azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşdirilməsi layihəsi, məhz ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımız qarşısında ən böyük tarixi xidmətlərindəndir.

S.Abbasov hazırda həmrəylik bayramının dünyanın 70-dən çox ölkəsində yaşayan 50 milyondan artıq azərbaycanlının qeyd etdiyini vurğulayıb.

Direktor yola saldıığımız 2022-ci ilin Azərbaycan–Özbəkistan münasibətləri üçün uğurlu il olduğunu, bir ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Özbəkistana üç dəfə səfər reallaşdırdığını, dövlətlərimiz arasındakı münasibətlərin strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəldiyini, Daşkənddə Mirabad rayonunda Heydər Əliyev xiyabanının açılışı olduğunu diqqətə çatdırıb.

O, 2022-ci ildə Azərbaycanın qazandığı nailiyyətlər barədə danışaraq, Şuşa ili münasibəti ilə həyata keçirilən layihələr barədə məlumat verib, hazırda işğaldan azad edilmiş rayonlarda – Qarabağda və Şərqi Zəngəzurdə aparılan quruculuq işlərinə toxunub. Diplomat erməni işğalından azad edilmiş bölgələrdə genişmiqyaslı fəaliyyətin reallaşdırıldığını, iki beynəlxalq hava limanı – Füzuli və Zəngilan hava limanlarının açıldığını və hazırda Azərbaycanın Laçın rayonunda üçüncü beynəlxalq hava limanının tikildiyini qeyd edib.

Özbəkistan Jurnalistlər İttifaqının nümayəndəsi, tanınmış jurnalist Akbar Maqdiyev ölkələrimiz arasında mədəniyyət və jurnalistika sahələrində əlaqələrin durmadan inkişaf etdiyini bildirib, Mədəniyyət Mərkəzinin bu istiqamətdə böyük işlərə imza atdığını, özbək mətbuatı ilə sıx əməkdaşlığın qurulduğunu bildirib. Ötən il AMM-nin layihəsi ilə Özbəkistanın media təmsilçiləri, Yazıçılar Birliyinin rəhbərliyi və özbək şairlərin mədəniyyət paytaxtımız Şuşaya səfərinin reallaşdırıldığını qeyd edən natiq xalqlarımız, dövlətlərimiz arasında yüksək səviyyəli münasibətlərdən danışib.

“Özbəkistan–Azərbaycan” Dostluq Cəmiyyətinin icraçı direktoru, professor Erkin Nuriddinov Azərbaycan–Özbəkistan dostluğu və əməkdaşlığından danışaraq, 2023-cü ildə Özbəkistanın Səmərqənd şəhərinin Ümumdünya Turizm Təşkilatı tərəfindən dünyanın turizm paytaxtı, TÜRKSOY təşkilatı tərəfindən isə Şuşa şəhərinin Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı elan edildiyini bildirib.

Sonra Özbəkistanda Azərbaycana dair elan edilmiş müsabiqənin qaliblərinin müxtəlif nominasiyalar üzrə mükafatlandırma mərasimi keçirilib.

Qeyd edək ki, Mədəniyyət Mərkəzinin elan etdiyi müsabiqənin qaliblərinə Fəxri diplom və pul mükafatları verilib.

Sonda AMM tərəfindən hazırlanan bayram konserti təqdim edilib. Konsert proqramında azərbaycanlı müğənnilər Vahid Əliyev, Fatimə İsgəndərova, Rəna Əzizova, habelə, özbək müğənniləri – Temur Rahmanov, Aziz Madumarov Azərbaycan musiqi nömrələrini, Kövkəb Əliyeva adına “Azərbaycan qızları” rəqs ansamblının üzvləri isə milli rəqslərimizi ifa ediblər.

Xalq qəzeti. - 2022.- 28 dekabr. - № 285. - S. 9.

QMİ sədri Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə soydaşlarımıza müraciət edib

Qafqaz Müsəlmanları İdarəsinin (QMİ) sədri şeyxülislam Allahşükür Paşazadə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə bütün dünyada yaşayan soydaşlarımıza müraciət ünvanlayıb.

AZƏRTAC QMİ-nin mətbuat xidmətinə istinadla müraciəti təqdim edir: “Yer kürəsinin müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımıza müraciət edərək Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə hər birinizi səmimi-qəlbədən təbrik edir, Uca Yaradanımızdan xeyir-dualar diləyir və ən xoş arzularımı yetirirəm.

Bu il ikinci ildönümünü qeyd etdiyimiz Qarabağ Zəfəri hər bir azərbaycanlı üçün tarixi ədalətin bərpası uğrunda Haqq savaşımızın şərəf və qürur mənbəyidir. Uca Allahın köməyi, Müzəffər Ali Baş Komandanımız Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə rəşadətli Azərbaycan Ordusu ərazi bütövlüyümüzün bərpası kimi şərəfli missiyanı həyata keçirdi. Azərbaycanın torpaqlarının düşmən tapdağından azad edilməsi uğrunda qəhrəmancasına vuruşan Ordumuz dünya hərbi tarixinə Şuşa qalasının alınması kimi şanlı səhifə yazdı, Azərbaycan Bayrağını əzəli torpaqlarımızda ucaltdı. Vətən naminə canını fəda edərək şəhədlik məqamına yüksəlmiş bütün qəhrəman əsgər və zabitlərimizə Allahdan rəhmət, şücaətli qazilərimizə şəfalar diləyirik.

Şükürlər olsun ki, hər il bayramlarımızı 30 il həsrətində olduğumuz Şuşanın Cıdır düzündə qarşılamaq arzumuz bizlərə nəsib oldu. 2022-ci ildə Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan olunan Şuşa önəmli beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi, 2023-cü ildə “Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı” adına layiq görülmüş mübarək məkandır. Bir millət, iki dövlət – Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərinin qardaşlıq və müttəfiqliyinin mühüm tarixi nailiyyəti olan Şuşa Bəyannaməsinin ardınca Şuşada bu il türk-İslam həmrəyliyi təcəssümü olan Türk Dövlətləri Təşkilatı Müsəlman Dini İdarə Rəhbərləri Şurasının təsis olunması, ilk Bəyannaməsinin qəbul edilməsi xüsusi rəmzi məna daşımaqla böyük mənəvi uğurumuzdur. Bu il Şuşa Dünya Azərbaycanlılarının V Qurultayına ev sahibliyi etdi. Qürurumuzun ünvanı Şuşada tarixə Zəfər Qurultayı kimi həkk olunmuş bu tədbir, əminəm ki, hər bir soydaşımız üçün xüsusi önəm kəsb etdi. Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü'nün bayram edilməsi ənənəsinin əsasını qoymuş, ilk Qurultayın təşəbbüskarı Ulu Öndərimiz Heydər Əliyevin anadan olmasının 100 illiyini gələn il təntənə ilə qeyd edəcəyik, inşaallah.

Möhtərəm həmvətənlər, Azərbaycan torpaqlarında erməni vandalizminin acı nəticələri – vəhşicəsinə dağıdılmış şəhər və kəndlərin, tarixi, mədəni və dini abidələrimizin bərpası ilə bağlı hazırda davamlı şəkildə aparılan genişmiqyaslı quruculuq işləri bizi hədsiz sevindirir. Prezident İlham Əliyevin və ölkəmizin Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın xalqımızın yüksək mənəvi dəyərlərinə ənənəvi olaraq diqqət və qayğı ilə yanaşmasına bütün dünya şahiddir. Şuşada yeni, möhtəşəm məscid binasının təməlinin qoyulması, Füzulidə, Zəngilanda fəaliyyətə başlamış beynəlxalq hava limanları, Şuşaya aparın Zəfər yolu, yeni Laçın yolu, əsası qoyulan sənaye obyektləri, ilk sakinlərini qarşılamış müasir Ağalı kəndi dövlətimizin gücünə və qüdrətinə inamımızı, gələcəyə nikbinliyimizi artırır. Uca Allahın köməyi, müdrik dövlət rəhbərimizin misilsiz söyləri ilə, əminik ki, işğaldan azad olunmuş torpaqlarımız ən qısa zamanda yenidən dirçəldiləcək, Böyük Qayıdış tezliklə gerçəkləşəcək.

Əziz həmvətənlər, sizləri hər birimiz üçün önəmli olan Həmrəylik Günündə təbrik fürsətindən istifadə edərək, mühüm olan bir reallığı xatırlatmaq istədim. Dünya azərbaycanlıları onilliklər ərzində Zəfərimiz naminə böyük fədakarlıq nümayiş etdiriblər. Şanlı Qələbəmizin nəticələrinin bundan sonra da həyatın bütün sahələrində davam etməsi üçün millət olaraq daha çox səy göstərməli, hələ də şovinst və məkrli niyyətlərindən əl çəkməyən erməni və ermənipərəst təhriqçilərin təbliğat və təxribatlarını, qarayaxma kampaniyalarını dəf etmək istiqamətində bütün qüvvəmizlə mütəşəkkil olmalıyıq. Bu reallığı nəzərdən qaçırmamalıyıq ki, Ermənistanın hərbi-siyasi dairələri, erməni kilsəsi və diasporu, habelə onları dəstəkləyən bəzi ölkələr və bədnam təəssübkeşləri erməni xalqını məqsədyönlü şəkildə revansizmə və yeni müharibəyə kökləyir. 2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin üçtərəfli Bəyanatının imzalanmasından sonra işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə diversiyalar törədilir, torpaqlarımızda 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal olunmuş minalar aşkar edilir. Həmin Bəyanatın müddəalarında nəzərdə tutulduğuna baxmayaraq, Ermənistana məxsus hərbi birləşmələr Azərbaycan ərazisindən çıxarılır, Azərbaycanın beynəlxalq birlik tərəfindən tanınmış suveren ərazisi olan və

humanitar məqsədlər üçün açıq olan Laçın yolu vasitəsilə yeni silah-sursat, minalar daşınır, qanunsuz şəkildə təxribatçılar göndərilir, separatçı rejim xaricdən dəstək alır. Azərbaycanın “Qızılbulaq” qızıl yatağı və “Dəmirli” mis-molibden yatağında qanunsuz istismar fəaliyyəti həyata keçirilir, talanmış təbii sərvətlərimiz ölkədən çıxarılır, ekologiyamız məhv edilir. Bütün bunlar haqlı olaraq Azərbaycan ictimaiyyətinin dərin narazılığına səbəb olur. Buna etiraz olaraq Azərbaycanın qeyri-hökumət təşkilatları və vətəndaş cəmiyyətinin təmsilçiləri, ekoloqlar və gənclərin iki həftədən artıq Şuşa-Xankəndi yolunda davam edən dinc xarakterli aksiyası barədə Ermənistan, xüsusən, Eçmiədzin və Kilikiya kilsəsi tərəfindən yalan və böhtan xarakterli anti-Azərbaycan təbliğatı aparılır, “erməni blokadası, humanitar fəlakət”, “erməni xalqına qarşı etnik təmizləmə siyasəti” kimi qələmə verməyə çalışırlar və bəzi hallarda müəyyən siyasi-ictimai dairələrin məlumatsızlığı ucbatından bu yalan məlumatlara istinad edilir. Etiraz aksiyasının keçirildiyi yerdən çəkilən videolarda aydın görünür ki, humanitar yük daşıyan və təcili tibbi yardım maşınları sərbəst hərəkət edə bilir və aksiya keçirənlər tərəfindən buna heç bir maneə törədilmir. Azərbaycan dövlətinin dünya birliyi tərəfindən tanınan ərazisində yerləşən Laçın yolu ilə bağlı birmənalı mövqeyi bundan ibarətdir ki, bu yol hərbi və ya hər hansı qanunsuz fəaliyyət üçün deyil, mülki-humanitar məqsədlər üçün istifadə oluna bilər.

İşğal dövründə müharibə cinayətlərindən çəkinməyən, Xocalıda azərbaycanlılara qarşı soyqırımı törədən, şəhər və kəndlərimizi məqsədyönlü şəkildə yer üzündən silən, torpaqları qəsdən yandırır yararsız hala salan, su hövzələrimizi zəhərləyən, qəbiristanlıqları dağıdan, məscidləri, kilsələri yerlə-yeksan edən erməni vandalizminin izlərini bütün dünya görür. Bununla belə, türkofob və islamofob dairələr məkrli şəkildə Azərbaycana qarşı bütün dünyada qarayaxma kampaniyası aparırlar. Bunun qarşısını almaq, əsl həqiqətləri beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırmaq işində dinindən və etnik mənsubiyyətindən asılı olmayaraq bütün dünya azərbaycanlılarını bir olmağa, Prezident İlham Əliyevin ətrafında sıx birləşməyə çağırıram. Beynəlxalq qurumlar müstəvisində, diplomatiya sahəsində, qlobal iqtisadi layihələr zəminində haqq, ədalət uğrunda mübarizə Vətənin nəfinə davam etməlidir. Azərbaycan naminə, millətimizin gələcək qələbələri naminə, beynəlxalq miqyasda daha böyük uğurlarımız naminə Uca Yaradanımızın buyurduğu kimi, bir olmaq, həmrəy olmaq zamanıdır.

Əziz həmvətənlər, bir daha hamınızı Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və qarşıdan gələn Yeni il münasibətilə ürəkdən təbrik edir, hər birinizə, ailələrinizə səadət və uğur arzulayır, Uca Yaradandan xeyir-dualar diləyirəm. Qadir Allah hər zaman yardımçımız olsun, xalqımızı, müstəqil dövlətimizi və müdrik dövlət rəhbərimizi qorusun, Azərbaycanımızı hifz etsin! Amin!”.

Azərbaycan. - 2022.- 29 dekabr. - № 286. - S. 13.

Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü: yeni dönm və hədəflər

Əli

“Bu gün Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günüdür. Əminəm ki, dünya azərbaycanlıları bu bayramı ruh yüksəkliyi ilə qeyd edirlər. Artıq ikinci ildir ki, ruh yüksəkliyi ilə qeyd edirlər. Çünki mən bilirəm ki, bu işğal dövrü və işğalla bağlı olan məsələlər xaricdə yaşayan azərbaycanlılara da böyük əzab-əziyyət verirdi. Çünki ermənilərlə müxtəlif ölkələrdə ünsiyyətdə olarkən onların təkəbbürlü baxışları əminəm ki, dünya azərbaycanlılarını incidirdi. İndi isə vəziyyət tam fərqlidir. Biz heç vaxt təkəbbürlü olmamışıq, amma hər zaman öz gücümüzü hiss etmişik. Bu gün əminəm ki, dünya azərbaycanlıları yaşadıkları bütün ölkələrdə başı dik, alnı açıq, üzü ağ gəzirlər və öz tarixi vətəni olan Azərbaycanla haqlı olaraq fəxr edirlər”. Bu fikirləri Prezident İlham Əliyev ötən il Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü münasibətilə xalqa müraciətində bildirib.

Xatırladaq ki, 1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasında 31 dekabrın dünya azərbaycanlılarının həmrəylik bayramı kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edilib. Ali Məclis bununla bağlı qanunvericilik aktının qəbul olunması üçün ölkə parlamentinə - Ali Sovetə müraciət ünvanlayıb. Dekabrın 25-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası müraciəti nəzərə alaraq, dekabrın 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan olunması barədə qanun qəbul edib.

2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirilib. Qurultay soydaşlarımızın milli mənlük şüurunun güclənməsinə, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmalarının mütəşəkkilliyinin və fəallığının artmasına təsir göstərmiş. Bu, ölkənin ictimai-siyasi həyatında yeni bir hərəkət, dövlət siyasətinin yeni bir istiqaməti idi. Həmin qurultayda Ulu Öndərin “Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!” ifadəsi əsas tezisə çevrilib.

Qurultaydan sonra ümummilli lider Heydər Əliyevin 2002-ci il 5 iyul tarixli Fərmanı ilə xaricdəki soydaşlarımızla əlaqələrin genişləndirilməsi və inkişaf etdirilməsi məqsədilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin (hazırkı Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi) yaradılması, həmin il dekabrın 27-də isə soydaşlarımızla bağlı dövlət siyasəti haqqında Qanunun qəbul edilməsi dünya azərbaycanlılarının milli birliyi və təşkilatlanması prosesini daha da gücləndirib. Dünya azərbaycanlılarının milli birliyinin ideoloqu, təbliğatçısı və təşkilatçısı olan Ulu Öndərimiz xarici dövlətlərə səfərləri zamanı proqramının zənginliyinə, iş gününün gərginliyinə baxmayaraq, həmin ölkələrdə yaşayan, fəaliyyət göstərən həmvətənlərimizlə görüşlərə də mütləq vaxt ayıraraq, onların problem və qayğıları ilə yaxından maraqlanıb, daha sıx təşkilatlanmaları üçün dəyərli tövsiyələr verib.

Prezident İlham Əliyev Ulu Öndərin bu sahədəki xidmətlərini uğurla davam etdirir. Dövlət başçısının “Dünya azərbaycanlılarının II qurultayının keçirilməsi haqqında” 2006-cı il 8 fevral tarixli Sərəncamına uyğun olaraq, həmin il martın 16-da Bakıda keçirilən növbəti mötəbər toplantı xaricdə yaşayan azərbaycanlıların diasporla əlaqələndirilməsi istiqamətində yeni addım olub, ölkəmizlə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması işində əhəmiyyətli rol oynayıb.

Daha sonra Dünya Azərbaycanlılarının III və IV qurultayları baş tutub.

Sonuncu qurultay isə Şuşada baş tutub və Zəfər Qurultayı adlanıb. Həmin qurultaya 65 ölkədən 400-ə yaxın soydaşımız qatılıb. Dövlət başçısı orada qalib dövlətin Ali Baş Komandanı olaraq xaricdə yaşayan soydaşlarımızın qarşısında etdiyi çıxışda bir sıra mühüm məsələlərə toxunub. Eyni zamanda onların qarşısında müharibədən sonrakı dönm üçün həm də vəzifələr qoyub...

Millət vəkili Rəşad Mahmudov bildirib ki, milli birliyin, vətəndaş həmrəyliyinin gücü ölçüyəgəlməzdir: “Belə bir birliyə, həmrəyliyə yetişmiş xalq istədiyi ümummilli hədəfə çatmağa qadirdir. Müdriklik zirvəsi Nizami səadət günəşinin birlikdə doğulmasını mümkün saymışdı. Xalqımız isə bu həqiqəti sadə bir düsturla ifadə edib: el gücü – sel gücü.

Azərbaycan tarixinə nəzər salsaq bütün qələbə və uğurların əsasında xalqın birliyinin dayandığını görürük. Müasir dövrümüzdə də bütün qələbələrə birliyimizlə nail olmağımızın şahidiyik. Müstəqilliyimizin qazanılmasından tutmuş, onun itirilmək təhlükəsindən xilas edilməsinə qədər hər uğura birliyimizlə çatmışıq. Hər gün eyni amala doğru yönəlməyimiz bizi güclü edir. İlin bir günü də var ki, həmin gün bütün duyğu-düşüncələrimiz birlik və həmrəylik fəlsəfəsinin hikmətinə köklənir. Bu, Dünya

Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi şərəfinə elan edilmiş 31 Dekabrdır. Milli dövlətçiliyimizin digər rəmzləri kimi bu önəmli gün də tariximizə qədim yurdumuz Naxçıvandan yol alıb”.

R. Mahmudov əlavə edib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 1991-ci il dekabrın 16-da Ümummilli Lider Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasında 31 dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik bayramı kimi qeyd olunması barədə qəbul edilən tarixi qərar gələcək həyatımızda yeni bir başlanğıc oldu: “Bu, milli birliyə, həmrəyliyə nail olmağa verilən start idi. Sonrakı illərdə milli birlik yolunda atılan bu addımlar məhz Ulu Öndər Heydər Əliyevin liderliyi ilə dövlət siyasəti səviyyəsində uğurla davam etdirildi. Dünya azərbaycanlılarının yeganə dövlətinin Prezidenti Heydər Əliyev azərbaycanlıların yaşadıkları bütün ölkələrdə təşkilatlanıb müstəqil Azərbaycan dövləti ətrafında birləşməsi prosesinə start, yön və məzmun verməyi dahiyənəklə gerçəkləşdirdi.

Milli həmrəyliyimizin baş ideoloqu kimi, unudulmaz Heydər Əliyev səfərləri zamanı xarici ölkələrdə fəaliyyət göstərən həmvətənlərimizlə görüşlər keçirir, onların daha sıx təşkilatlanmaları üçün söhbətlər aparır, bu hərəkəti daim nəzarətində saxlayaraq konkret nəticələrə nail olurdu.

“Ümummilli Liderin bu yöndə qəbul etdiyi qərarlar Dünya Azərbaycanlılarının milli birlik, mənəvi bütövlük, davamlı həmrəylik yoluna çıxmasını təmin etdi. Dünyanın ikili standartları ilə mübarizədə, müstəqil Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq arenada öz sözünü ucadan deməsində dünya azərbaycanlılarının təşkilatlarının gücə çevrilməsi mötəbər bir platforma oldu. Ulu Öndərin müstəsna önəm verməsi ilə Dünya Azərbaycanlılarının ölkəmizdə təşkil edilən I qurultayı milli dövlətçilik ideologiyası kimi azərbaycançılığın diaspor fəaliyyəti üçün də ideya-nəzəri əsas olaraq qəbul edilməsi ilə əlamətdar oldu. Bundan sonra xaricdə yaşayan soydaşlarımızın Vətənlə sıx əlaqədə fəaliyyəti üçün geniş imkanlar yaradıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyev yolunun layiqli davamçısı Prezident İlham Əliyevin ölkəyə rəhbərliyi dönməsində də xaricdə yaşayan soydaşlarımızla bağlı strategiya uğurlu davam etdirilir. Prezidentliyin ilk dövründə çoxşaxəli fəaliyyəti ilə 50 milyonluq Azərbaycan xalqının Prezidenti olduğu mesajını verən İlham Əliyev dövlətin diaspor siyasətini ən yüksək səviyyəyə çatdırdı. Birlik və zəfər rəmzinə çevrilmiş Şuşada keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının sonuc qurultayında Prezident İlham Əliyevin açıqladığı növbəti məram bu gün Azərbaycan dövlətinin dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq hər bir azərbaycanlıya dayaq durmaqla bağlı hədəfinin bəyan edilməsi oldu. Bu, həm də onu göstərir ki, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin başladığı müqəddəs yolu bu gün Prezident İlham Əliyev ən yüksək zirvəyə gətirib çatdırıb”.

Millət vəkili diqqətə çatdırıb ki, bu gün dünya azərbaycanlıları qondarma erməni təbliğatına cavab vermək sahəsində müdafiə mövqeyindən hücum mövqeyinə keçiblər və bütövlükdə Türk dünyasının birliyinə yönəlik möhtəşəm prosesin vacib komponentinə çevriləblər: “Belə bir müsbət irəliləyişin başlıca dayaq nöqtəsi, heç şübhəsiz, Azərbaycan Prezidenti və onun yürütdüyü milli birlik siyasətdir. Prezidentin Cənubi Azərbaycanda yaşayan soydaşlarımızın milli haqlarının müdafiəsini açıq şəkildə müdafiə etməsi, qədim torpaqlarımız olan Qərbi Azərbaycanla bağlı mesajları onun dünya azərbaycanlılarının şəriksiz lideri mövqeyinin ən bariz nümunəsidir.

Azərbaycan Prezidentinin müxtəlif səbəblərdən Vətəndən kənarında yaşayan soydaşlarımızı hər zaman diqqətdə saxlaması ona böyük sevgi və etimad qazandırır. Bu gün dövlətimizin məhz onun mükəmməl siyasəti nəticəsində regionda liderlik statusu qazanması, beynəlxalq aləmdə söz sahibinə çevrilməsi bu rəğbətə qürur və inamı da əlavə edib.

Bir sözlə, ölkəmizdə Lider-Xalq birliyinin daim genişlənən çevrəsində qalib sərkerdə, mükəmməl siyasətçi Prezident İlham Əliyevlə 50 milyonluq bir xalqın mənəvi bütövləşməsi də yer alır. Bu mənada dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi təkcə dövlət bayramlarından biri kimi qeyd edilən 31 dekabr günü ilə bağlı deyil, möhtəşəm bir reallıq kimi daim həyatımızın önəmli bir parçasıdır.

Prezident İlham Əliyevin liderliyi ilə təqvimin bütün günlərində həmrəylik, milli birlik yolundayıq. Bu yolda bütün ürəklər eyni məramla döyünür. Birliyimiz böyüklüyümüzdür!”.

"Diasporun coğrafiyası"

Çingiz Abdullayev,

Alman-Azərbaycan Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri, professor

Azərbaycan diasporunun coğrafiyasına nəzər salsaq, gözlərimizin önünə ilk gələn Tiflis şəhəri olur. Qafqazda mədəniyyətlərin qovuşduğu Tiflis şəhərinə azərbaycanlı mütəfəkkir və tələbələrin axını bir gerçəklik idi. Yəqin keçmişdə Tiflisdə Mirzə Şəfi Vazehdən dərs alan Mirzə Fətəli Axundov məclislərdə soydaşlarımızla bir araya gəlib diaspor cəmiyyətinin qurulması haqqında da düşünürmüşlər. Məhz Tiflisdə səs salan Aşıq Ələsgərin dastanlarının sədası Göyçədən İrəvana, Zəngəzurə, Qarsa, İqdıra, Naxçıvana, Borçalıya, Təbrizə, Gəncəyə və digər mahallara yayılmağa başladı. Saz-söz adamları ilə yanaşı, Azərbaycanın görkəmli mütəfəkkirləri Həsən bəy Zərdabi, İsmayıl Qaspralı, Mirzə Ələkbər Sabir, Mirzə Cəlil və başqaları müxtəlif zaman kəsiyində xalq maarifləndirərək gələcəyi düşünür, o dövr yetişməkdə olan gənclərimizi ruhlandıraraq Azərbaycanın istiqlalı uğrunda mübarizəyə sövq edirdilər.

Sanki Qoridə, İstanbulda, Kazanda, Sankt-Peterburqda, Kiyevdə, Erlangendə, Varşavada, Parisdə təhsil alan soydaşlarımız geriyyə dönərək müstəqil Azərbaycan Respublikasının atributlarını yaratmaqla mübarizəyə qoşuldular. Əgər Tiflisdə Meydan ərazisində soydaşlarımızın görüşləri məclislərdə keçirdisə, Türkiyədə, Amasiya şəhərində belə görüşlər, əsasən, azərilərin Şirvanlı cəməsinə baş tuturdu.

O zaman Türk dünyasının görkəmli xadimləri İsmayıl Qaspirinski, Əli bəy Hüseynzadə, Əhməd bəy Ağaoğlu, Əhməd Cavad və Üzeyir Hacıbəyli Azərbaycanı müstəqil görmək arzularını İstanbuldan, Krımdan, Dərbənddən və Batumdan səsləndirirdilərsə, Əlimərdan bəy Topçubaşov, Fətəli Xan Xoyski, Nəsim bəy Yusifbəyli, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə həmkarları ilə birlikdə Tiflisdə, Bakıda, Gəncədə mücadilə aparırdılar. Nəhayət, 1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti quruldu, Versal sülh müqaviləsinə imza atıldı.

23 aylıq Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti müstəqilliyini itirdikdən sonra ayrılığa dözməyən cümhuriyyətçilərin bir qismi mühacir həyatı yaşayaraq ilk diaspor cəmiyyətlərini qurmaqla təsəlli tapdılar. Əlimərdan bəy Topçubaşov və Ceyhun Hacıbəyli Parisdə, Məhəmməd Əmin Rəsulzadə isə Varşava və Berlində məskunlaşan soydaşlarımızı və tələbələrini bir araya gətirərək dərnəklər qurmağa başladılar. Əsasən, Berlində və Varşavada nəşr olunan "Qurtuluş", "Azərbaycan" dərgiləri soydaşlarımızı tənha buraxmırdı. Berlində qısa zaman kəsiyində məşhur olan bakılı yazıçı Məhəmməd Əsəd bəy və Parisdə Ümmülbanu öz əsərləri ilə o dövr cərəyan edən hadisələri təsvir edib Azərbaycan həqiqətlərini Avropa oxucularına çatdırırdılar.

Ötən əsrin əvvəllərində professor Bəkir Çobanzadə Türkiyədə, Krımda, İsveçdə, əsasən də Macarıstanda yaşadığı dövrdə nəşr etdiyi "Şərq" qəzeti vasitəsilə azərbaycançılıq məfkurəsini yaymağa çalışırdı. Yazıçı, ictimai-xadim Yusif Vəzir Çəmənəminli isə Ukraynada fəallığı ilə seçilirdi. Şərqi Avropanın digər ölkəsində, Polşada general Plisutskinin heyətində olan azərbaycanlı zabidlərdən Vəli bəy Yadigarın timsalında irəli sürülən təşəbbüslə "Prometey" təşkilatı yarandı. Təşkilat Avropada, ələlxüsus da, Almaniya və Fransada soydaşlarımız arasında zamanında təmas nöqtəsi oldu.

Sosialist inqilabından sonra mühacirət həyatı yaşayan soydaşlarımız və xaricdə təhsil almış cümhuriyyət məzunları əsasən, Avropada məskunlaşmışdılar. Müharibədən sonra Münhendə yaşayan Məcid Musazadə və sonrakı illərdə Mirzə Xəzər "Azadlıq" radiosunu vasitəsi ilə həqiqətləri ictimaiyyətə çatdıraraq soydaşlarımızla rabitə qururdular.

Ankarada fəaliyyət göstərən Azərbaycan Kultur Dərnəyi isə mərkəz rolunu oynayaraq əsasən, Türkiyədə məskunlaşan soydaşlarımızın inanc yeri idi. Dərnəyin qurucuları Məhəmməd Əmin Rəsulzadə, xanımı Vanda Rəsulzadə, Həmid Ataman, Rəsul Ünsal, Mustafa Vəkilov, Əbdüləli Əmircanov, Məhəmməd Kəngərli, Əbdülvəhab Yurdsever, Bədəl, Əlirza Turan və digərləri birgə fəaliyyət göstərərək cümhuriyyət arzusu ilə yaşayırdılar. Onların davamçıları Cəmil Ünal, Selcuq Önal, Nəsrin İnal, Tuncar Kirhan bu gün də fəallıqları ilə seçilirlər. Türkiyənin Elazığ bölgəsində yaşamış azərbaycanlı şair Almas İldırımın vətənpərvər şeirləri mühacirət həyatı yaşayan soydaşlarımıza təsəlli verirdi. Həsən İsmayılı isə İstanbulda Azərbaycan Kültür Dərnəyi qurmaqla fəaliyyətini 1998-ci ilə qədər davam etdirmişdi.

Bakıda, Kiyevdə, İstanbulda və Berlində mükəmməl təhsil almış türkoq alim, professor Əhməd Cəfəroğlunun fəaliyyət dairəsi Türkiyə ilə yanaşı, Almaniya, İspaniya, Polşa, Macarıstan və Ukraynanı da

əhatə edirdi. Türkiyədə Azərbaycan "Yurd bilgisi" jurnalının baş redaktoru Argentinada, Buenos-Ayresdə fəaliyyət göstərən "Turan" Cəmiyyətinin fəxri üzvü idi.

Orta Asiyanın bir sıra şəhərlərində, əsasən, Buxara, Səmərqənd, Bişkek və Alma-Atada azərbaycanlıların fəaliyyəti öləri xarakter daşıyırdısa, Aşqabadda görkəmli ictimai xadim Salman Mümtazın simasında diaspor fəaliyyəti qəzet və jurnallarda dərc olunan məqalələrdə öz əksini tapırdı.

XX əsrin ortalarında Maqsud Şeyxzadənin Daşkənddəki yaradıcılığının nəticəsi olaraq, Cılarqan məhəlləsində yaşayan çoxsaylı azərbaycanlıların təşkilatlanmasına səbəb olmuşdu. Onun yazdığı "Daşkəndnamə" əsəri isə özbək xalqının sevimli dastanına çevrilmişdi. O dövrdə Mosul və Kərkükdən türkmən qardaşlarımızın arzularını şair Əbdül Lətif Bəndəroğlu bizlərə professor Qəzənfər Paşayev vasitəsi ilə çatdıraraq körpü rolunu oynamışdı.

Sovetlər dönməində xarici ölkələrdə qastrol səfərlərində olan Niyazi, Bülbül, Rəşid Behbudov, Müslüm Maqomayev, Zeynəb Xanlarova və Fərhad Bədəlbəylinin soydaşlarımızla görüşləri təskinlik hissləri ilə bağlı idi. Qara Qarayevin "İldırımlı yollar" baleti, Fikrət Əmirovun "Kürd ovsarı" muğam sinfoniyası və Arif Məlikovun "Məhəbbət əfsanəsi" Azərbaycanı tərənnüm edirdi. Əzizə Mustafazadənin caz ifası, Alim Qasimovun ecazkar muğam ifası müstəqilliyə gedən yolun müjdəsi oldu.

Kino xadimlərimizin milli ruhda yaratdıqları filmlər soydaşlarımızın xarici ölkələrdə təsəlli tapmaları üçün əyani vəsait idi.

Heykəltaraş Ömər Eldarovun Düşənbənin mərkəzində yazıçı-alim Sədrəddin Ayniyə həsr olunmuş memorial-ansamblı Tacikistan-Azərbaycan dostluq əlaqələrinin simvoluna çevrilmişdi.

Rəssamlarımız Səttar Bəhlulzadə, Mikayıl Abdullayev, Tahir Salahov, Kamil Əliyev, Toğrul Nərimanbəyov və Fərhad Xəlilov xarici ölkələrdə maraqlı sərgiləri ilə Azərbaycan incəsənətini tərənnüm edirdilər.

Sərhədlərin bağlı olduğu dövrdə Xalq yazıçısı Anarın Türkiyədə yaşayan qohumları Azərbaycan dərnəkləri və mədəniyyət xadimləri vasitəsi ilə ara-sıra əlaqə qururdular.

Amerikanın Berkli Universitetinin professoru, həmyerlimiz Lütfi Zadənin qeyri-səlist məntiq nəzəriyyəsi ilə elmə vurduğu möhür, Landaunun elmi ixtiraları, Rusiyanın Uzaq Sibir bölgəsində digər həmyerlimiz geoloq, professor Fərman Salmanovun neft mənbələrinin kəşfi beynəlxalq arenada Azərbaycan adına layiqli izlər qoyurdu.

Xaricdə Cümhuriyyət arzusu ilə yaşayan soydaşlarımızın bir qismi ilə Fransada diplomat Ramiz Abutalıbov, digər qismi ilə hələ Sovetlər dönməində Almaniyada tərəfindən keçirilən görüşlərdə ilk cəmiyyətin qurulmasına nail olduq. 1989-cu ilin yanvar ayında Almaniyanın Köln şəhərində "Azərbaycan Evi"ndə gənclərdən ibarət Azərbaycan nümayəndə heyətilə soydaşlarımızın görüşləri o dövr üçün inanılmaz idi.

Həsən Qərəvi, Xalis Tezel və Nihat Çətinkaya tərəfindən xalqımızın Qanlı 20 Yanvar və Xocalı faciəsi ilə bağlı etirazları bəyanat formasında Birləşmiş Millətlər Təşkilatına və xarici dövlətlərin başçalarına ünvanlanmışdı. Bonn-Brüssel və İstanbul yürüşləri beynəlxalq aləmə səs salmışdı.

XX əsrin sonunda Bakıdakı mitinqlərin fonunda ayağa qalxan Naxçıvan əhalisi İranla sərhədə toplaşaraq o taylı qardaş və bacılarına səslənirdilər. Azərbaycanın görkəmli şairi Məhəmməd Hüseyn Şəhriyarın "Heydərbabaya salam" poemasının sədələri, Cavad Heyətin "Varlıq" jurnalının var olması, Yaqub Zurufçunun ifasında "Ayrılıq" mahnısı Ərdəbilə, Urmiyəyə, Zəncana, Əndəbilə, Xoya, Qəzvinə, Təbrizə və Tehrana səs salaraq sevinc göz yaşları ilə müşahidə olunurdu.

XX əsrin sonlarının izdihamlı mitinqləri Əbülfəz Elçibəyin rəhbərliyi ilə xalqın müstəqilliyə gedən yolda mücadilə etməsi beynəlxalq arenada səs salmışdı. 1990-cı ilin yayında İstanbuldan Azərbaycana təşrif buyurmuş Azərbaycan cəmiyyətinin sədri Nihat Çətinqaya özü ilə müstəqil Azərbaycanın bayraq və digər atributlarını gətirərək Yazıçılar Birliyində azadlıq aşıqlərinə təqdim etmişdi.

İsmayıl Şıxlı, Bəxtiyar Vahabzadə, Məmməd Araz, Xəlil Rza Ulutürk, Şirməmməd Hüseynov, Xudu Məmmədov, Rüstəm Əliyev, Sabir Rüstəmxanlı və digər ziyalılarımız xalqın arasında olmaqla gələcəyi daha aydın görürdülər. Həsən Həsənovun, Vilayət Quliyevin, Ramiz Əskərin, Abid Tahirlinin, Məryəm Seyidbəylinin diaspor mövzusunda apardıqları tədqiqat işləri mütəmadi olaraq dövrü mətbuatda bu gün də işıqlandırılır.

Züleyxa Əsədullayeva, Tomris Azərinin diaspor fəallığı, Uzaq Amerikadan Nyu Cersidən soydaşlarımızın həyəcan sədası daim eşidilirdi. Amerikalı Cefri Verbaxın Azərbaycan musiqi alətlərində ifası yaranan diaspor cəmiyyətlərinə yeni nəfəs verirdi.

Avstriyanın paytaxtı Vyana şəhərində Azərbaycan Mədəniyyət Mərkəzi həm də diaspor fəallarını birləşdirən bir məkana çevrilmişdi. Burada keçirilən tədbirlər indi də ictimaiyyət tərəfindən rəğbətlə qarşılanmaqdadır.

Tiflis şəhərində fəaliyyət göstərən Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan mədəniyyəti muzeyi sanki azərbaycanlıların mütəmadi ünsiyyət qurduqları və tədbirlər keçirdikləri məkana çevrilmişdi.

Məşhur futbolçu Vəli Qasimovun da İspaniya və Portuqaliya klublarında çıxış etdiyi dövrlərdə əsas düşüncəsi Azərbaycanı layiqincə təmsil etmək olmuşdu. Yaşadığı Sevilya şəhər əhalisinin müsəlmanlara olan tarixi münasibətləri, yaxşı mənada, Azərbaycana da sirayət edirdi.

Azərbaycanın müstəqilliyə qovuşması ərəfəsində, əsasən, Avropada diaspor cəmiyyətlərinin qurulması tendensiyasına başlanıldı. Alim və sənət adamları xarici ölkələrdə çalışaraq cəmiyyətlərə rəng qatdılar. Almaniyada professor Məqsud Əfəndiyev, professor İbrahim Alev, türkoloq Əhməd Horst Şmiede, yazıçı Orxan Aras, həkim Ağabəy Azərbaycani, Danimarkada professor Məsud Aşina, Rusiyada professor Tofiq Məlikli və Bella Musayeva, Kanadada professor İlham Axundov, Norveçdə Qivami Rəhimli, İsveçdə Bəhram Atabəyli, Rəhim Sadiqbəyli, Fransada İren Melikova, Rza Diqqəti, Səid İsmayilov, Mustafa Alınca, Böyük Britaniyada professor Qulamrza Təbrizi, professor Türkcay Gəncəli, Gürcüstanda Leyla Əliyeva ilk diaspor fəalları olmaqla yanaşı, elmi və yaradıcı fəaliyyətləri ilə də beynəlxalq arenada Azərbaycanı layiqincə təmsil etməkdədirlər.

Diaspor sahəsini əhatə edən monoqrafiya və elmi işlər davamlı yazılmaqdadır. Vəli Həbibəğlunun "Heydər Əliyev və Azərbaycan diasporu", Rövşən Məmmədovun "Azərbaycan diasporu və milli mətbuat", "Azərbaycan diasporu", Vazeh Əsgərovun "Azərbaycanlıların Fransaya immiqrasiyası: tarix və perspektivlər", Sevil Kərimovanın "Azərbaycan-İtaliya mədəni əlaqələri" kitabları, Sevinc Əsgərovanın "Azərbaycan-Çexiya tarixi mədəni əlaqələri" və Cavid Ələkbərlinin "Azərbaycan-İspaniya mədəni əlaqələri" elmi işləri həm də diaspor fəaliyyəti üçün mühüm mənbələrdir.

Azərbaycanı son otuz ildə tərənnüm edən xarici vətəndaşların da xidmətləri danılmızdır. Amerikada publisist Tomas Goltz, redaktor Betti Bleer, tarixçi Samuyel A.UJMZ, Almaniyada məşhur futbol məşqçisi Bernd Ştange, Avstriyada professor Erik Faygl, yazıçı Uli Routfuss, alim İngrid Şindilbek, professor Harmen von Lessen, İtaliyada professor Romolo Ercolino, nəşir Sandra Tetti, İsveçdə rejissor Mikael Silkeberg, Polşada professor Yan Malinski, Gürcüstanda professor Guram Marxuliya, tədqiqatçı Simon Kopadze Azərbaycan həqiqətlərini yazan, çəkən və dilə gətirən şəxslərdirlər.

Heydər Əliyev Fondunun həyata keçirdiyi layihələr Fransa, Böyük Britaniya, İtaliya, Almaniya, Bolqarıstan və Pakistanda Azərbaycanın beynəlxalq arenada tanınmasına xidmət etməkdədir. Müasir dövrümüzdə Moskvada Ümumrusiya Azərbaycanlılarının Gənclər Təşkilatı "AMOR"un uğurlu nümunəsi, həmçinin, İstanbulda, Vyanada, Parisdə, Berlində, Kölnə, Barselonada və başqa şəhərlərdə yaranan Azərbaycan evləri və Qarabağ məktəblərinə təkanverici qüvvə oldu və xaricdə cəmiyyətlərin fəallığı artmağa başladı, tədris və mədəniyyət mərkəzləri yarandı.

Hələ Sovetlər dövründə Azərbaycan Respublikasına rəhbərlik edən Heydər Əliyev azərbaycanlı tələbələri SSRİ-nin müxtəlif şəhərlərinə və qismən də xaricə göndərməklə gələcəkdə diaspor cəmiyyətlərinin yaranmasının təməlini qoymuşdu. Azərbaycan müstəqilliyə qovuşandan sonra Ümummillî lider Heydər Əliyevin xarici ölkələrə səfərləri zamanı diaspor nümayəndələri ilə görüşlərinin məntiqi nəticəsində 2001-ci ilin 9-10 noyabr tarixində Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının Birinci Qurultayı əlamətdar hadisə idi. Qurultayda yekun nitq söyləyən Heydər Əliyevin "Mən fəxr edirəm və həmişə fəxr etmişəm ki, mən Azərbaycanlıyam" kəlamı diasporumuzun devizi oldu.

Möhtəşəm tədbirin növbəti ilində yaradılan Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi xaricdə yaşayan azərbaycanlıların inam məkanı sayılır. Bu gün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident xanım Mehriban Əliyevanın qayğısı sayəsində Azərbaycan beynəlxalq arenada öz nüfuzunu artırmaqdadır. Qarabağda qəhrəmanlıq eposunu yazan ordumuz Ali Baş Komandanın rəhbərliyi və xalqın dəmir yumruq birliyi nəticəsində ərəzi bütövlüyümüzü bərpa etdi və dəniz səviyyəsindən 1350 metr hündürlükdə - Şuşada Azərbaycan bayrağı dalğalandı. 44 günlük döyüş ərəfəsində ürəkləri bizimlə döyünən türk qardaşlarımız, başda Türkiyə Cümhuriyyətinin Prezidenti sayın Rəcəb Tayyib Ərdoğanın Azərbaycan sevdası hər birimizin qürur mənbəyidir.

Dünya Azərbaycanlılarının Şuşada keçirilən Zəfər Qurultayında Amerikadan Uzaq Avstraliyaya, Avropadan Asiyaya kimi eşidilən "Qarabağ Azərbaycandır", "Azadlıq", "Zəfər", "Qələbə" kəlmələri Vətən dili ilə hər bir soydaşımızın Ana sözü oldu.

525-ci qəzet. - 2022. - 29 dekabr. - № 239. - S. 10-11.

Həmrəylik-milli birlik müstəqilliyimizin simvoludur

Akif Rəfiyev,

Qarabağ müharibəsi veteranı, Ədliyyə general-mayoru,
Binəqədi Rayon Ağsaqqallar Şurasının sədri

Azərbaycan diasporu bu gün bir məslək və əqidə ətrafında yetərincə birləşərək, ölkəmizin mənafeyi istiqamətində ardıcıl iş aparır. Müasir dünyada müxtəlif ölkələrdə yaşayan azərbaycanlıları bir araya gətirmək, bir məslək və ideya ətrafında birləşdirmək azərbaycançılıq məfkurəsindən yaranan amaldır. Azərbaycan xalqının milli birlik və bərabərliyini ifadə edən 31 dekabr Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü dünyanın 70-dən çox ölkəsində azərbaycanlılar tərəfindən qeyd olunur. Təbii ki, ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəllərində müstəqillik əldə etmiş Azərbaycanda ideya əsas prioritetlərdən biri elan edilərək, bu istiqamətdə ardıcıl işlər görülməyə başlandı. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 1991-ci il dekabrın 16-da Heydər Əliyevin sədriyi ilə keçən iclasında 31 dekabrın dünya azərbaycanlılarının həmrəylik bayramı kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edildi. Ali Məclis bununla bağlı qanunvericilik aktının qəbul olunması üçün ölkə parlamentinə - Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinə müraciət etdi. Dekabrın 25-də isə Ali Sovetin Milli Şurası müraciəti nəzərə alaraq, dekabrın 31-nin Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi günü elan olunması barədə qanun qəbul edildi.

1993-cü ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı, digər sahələrdə olduğu kimi, diaspor quruculuğu işində də əsaslı dönüş yaratdı. Ümummilli Lider Heydər Əliyev cəmiyyətin bütövləşməsi və azərbaycançılıq ideologiyasının milli həmrəyliyin aparıcı amilinə çevrilməsi istiqamətində mühüm işlərə imza atdı. Ulu Öndər azərbaycançılıq ideologiyasının real müstəqilliyə nail olmaq, vahid və bölünməz Azərbaycanı qoruyub-saxlamaq və möhkəmləndirmək üçün vasitə olduğunu vurğulayırdı. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin müstəqil dövlətimizlə əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, onlar arasında birliyin və həmrəyliyin təmin olunması kimi məsələlərin, zərurətini nəzərə alaraq, Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayının keçirilməsi haqqında 2001-ci ilin may ayının 23-də Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məlum Sərəncamı bu ideologiyanın gerçəkləşməsinə istiqamətləndi. Qurultay soydaşlarımızın milli mənlük şüurunun güclənməsinə, müxtəlif ölkələrdə azərbaycanlı icmalarının mütəşəkkilliyinin və fəallığının artmasına təsir göstərdi. Bu, ölkənin ictimai-siyasi həyatında yeni bir hərəkət, dövlət siyasətinin yeni istiqaməti idi. Bir il sonra 5 iyul 2002-ci il tarixində Heydər Əliyevin "Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin yaradılması haqqında" imzaladığı Fərman tarixi hadisəyə çevrildi. Bu gün imzalanan həmin rəsmi Sənəddən 20 il keçir. Tarixi dövr ərizində görülən işlərin miqyası ildən-ilə artıb. Azərbaycan diaspor təşkilatları həm kəmiyyət, həm keyfiyyət baxımından böyük yol keçib, güclənib, bu gün dünya miqyasında azərbaycanlılar və onların təmsil etdikləri təşkilatlar önəmli rol oynayırlar.

Dünya azərbaycanlılarının milli birliyinin təşkilatçısı olan Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasi kursunu uğurla davam etdirən Prezident İlham Əliyev diaspor quruculuğu işinə əsaslı töhfə vermiş oldu. Belə ki, 2006-cı il martın 16-da Dünya Azərbaycanlılarının II, 2011-ci il iyulun 5-6-da III, 2016-cı il iyunun 3-4-də isə IV qurultayının keçirilməsi dünya azərbaycanlılarının birlik və həmrəyliyinə təntənəsi baxımından mühüm tarixi əhəmiyyət kəsb etdi. Eyni zamanda, qurultaylar bir daha dünya azərbaycanlılarının Prezident İlham Əliyevin, Azərbaycan dövlətinin ətrafında sıx birləşdiyini təsdiqlədi. Dövlətimizin diaspor siyasəti, həmvətənlərimizin birlik və həmrəyliyinə möhkəmləndirilməsi, onların daha mütəşəkkil formada təşkilatlanması prosesi özünün yeni mərhələsinə qədəm qoyub.

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr tarixli 54 sayılı Sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Azərbaycan diaspor təşkilatlarının fəaliyyətinə dəstək vermək, onların maddi-texniki bazasını möhkəmləndirmək, milli-mənəvi dəyərlərimizi inkişaf etdirmək, xaricdə yaşayan azərbaycanlıların sosial müdafiəsini gücləndirmək və bu sahəyə dövlət dəstəyinin ünvanlılığını təmin etmək məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 2018-ci 6 iyul tarixli Fərmanı ilə Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin tabeliyində Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradıldı. Daha sonra Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə 2019-cu ildə "Diaspor fəaliyyətində xidmətə görə" Azərbaycan Respublikasının medalı təsis edildi.

Bu gün əzəli torpaqlarımızın işğaldan azad olunması və ölkəmizin ərazi bütövlüyünün bərpası uğrunda aparılan İkinci Qarabağ savaşında qazanılan tarixi Qələbəni bütün dünya azərbaycanlıları yaşadı. Hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq, hər bir azərbaycanlı həmrəy oldu, bir yumruq ətrafında birləşdi. Bu ən böyük uğurlarımız sırasındadır. Əlbəttə ki, Azərbaycan dövləti hər zaman həmvətənlərinin yanındadır. Azərbaycan diasporunun belə mütəşəkil olması əlbəttə ki, diaspor quruculuğu sahəsində dövlətimizin apardığı ardıcıl siyasət, tətbiq edilən yeni proqramlar bəhrəsini verir. Görülən ardıcıl tədbirlər, dövlət tərəfindən işlənilib hazırlanan konkret strateji istiqamətlər həmvətənlərimizin məskunlaşdıqları ölkələrin cəmiyyətlərində mövqelərini genişləndirməyə imkan yaradır.

Müharibədən sonra yaranmış yeni reallıqları, tarixi Zəfərin reallıqlarını, həqiqətləri dünya ictimaiyyətinə çatdırmaqda xaricdə yaşayan azərbaycanlıların, diaspor təşkilatlarının da üzərinə böyük məsuliyyət düşür. Azərbaycanın bir sıra dünya ölkələrdəki formalaşmış diaspor fəalları Azərbaycanın haqq səsinin dünyaya çatdırılmasında mühüm rol oynayırlar. Yumruğu bir yerə vurmaları dünyanın hansı ölkəsində yaşamasından asılı olmayaraq bir amal, məqsəd uğrunda birləşməsinin bariz nümunəsidir.

525-ci qəzet. - 2022. - 30 dekabr. - № 240. - S. 7.

Həmrəylik Günü ərəfəsində möhtəşəm həmrəylik nümunəsi

Şahanə Müşfiq

Bir gün sonra ölkəmizdə Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü qeyd ediləcək. Bu tarixi düşünürkən xalqımızın hələ 1989-cu ildən başlayan, sonra isə zaman-zaman davam edən, müxtəlif dövrlərdə özünün ən yüksək həddinə çatan birlik nümayişləri göz önümüzə gəlir. Bəlkə də bütün dövrlərin ən parlaq, ən möhtəşəm birlik, həmrəylik nümayişimiz isə 2020-ci il Vətən müharibəmiz və ondan sonrakı hadisələrdə özünü göstərdi.

Dekabrın 12-dən başlayan və 20-ci günü Həmrəylik Günümə təsadüf edən Laçın yolundakı aksiyaya da bu birliyin ən gözəl nümunəsidir. Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti nəzarətində olan ərəzilərdə faydalı qazıntı yataqlarının, xüsusilə Qızılbulaq qızıl və Dəmirlis mis-molibden yataqlarının qanunsuz istismarına etiraz olaraq ekofəallar və QHT təmsilçiləri Şuşa şəhərində - Laçın yolunda aksiyaya davam etdirir. Müxtəlif şüarlar səsləndirən aksiyaçılar günə Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himnini səsləndirərək başlayırlar. Həmrəylik Günü ərəfəsində həmin aksiyada iştirak edən, xalqımızın haqq səsinə səs verən ziyalılarımızın da təəssüratlarını öyrəndik:

Bakı Dövlət Universitetinin “Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi” kafedrasının müdiri, Birinci Qarabağ müharibəsi veteranı Knyaz Aslan: “Hələ müstəqillik savaşımızın başlanğıcında - 1989-cu ilin soyuq dekabrında Sovet İttifaqı ilə İran sərhədinin dağıdılmasını eşidəndə qəlbimizi ilıq bahar günəşi nurlandırmışdı. Vaxtilə yadellilərin fərmanı ilə bir-birinə həsrət qoyulmuş iki qardaş arasında hönkürə-hönkürə sızlayan Arazımızın sevincdən çağlayıb ağlamasını da elə onda görmüşdük. Azərbaycan türklərinin öz imzasını tarixə yenidən həkk etdirmək qüdrətində olduğunu, iki nəhəng imperiyaya qarşı bütövləşmək uğrunda duruş gətirməyi bacardığını dünyaya nümayiş etdirmişdik... Ona görə də 31 dekabr xalqımızın taleyinə birlik, bərabərlik, həmrəylik arzusunun, istəyinin, əzminin rəmzi günü kimi yazıldı...

Bu doğmalaşma, bütövləşmə, birləşmə duyğularını sonrakı illərdə də yaşadığımız... Sevincli çağlarımızda da, kədərli günlərimizdə də...

2020-ci ilin 44 günlük Vətən müharibəsində Azərbaycan xalqı özünün unikal birliyini bütün dünyaya bir daha sübut etməyə nail oldu. İşğalçı Ermənistanın və onların mənfur havadarlarının darmadağın edilməsinin şanlı salnaməsini gələcək nəsillər vüqarla vərəqləyəndə Prezident - Xalq-Ordu birliyinin qüdrəti ilə mütləq öyünəcək... Çünki İkinci Qarabağ müharibəsi zamanı hər bir Azərbaycan vətəndaşı milli həmrəylik nümayiş etdirərək müqəddəs Vətənin müdafiəsinə qalxmağı, düşməyə qarşı “Biz birlikdə güclüyük!” devizi ətrafında birləşməyi, bir olmağı - pır olmağı bacardı!..

Bir neçə gün öncə Şuşa-Xankəndi yolunda sazaqlı, şaxtalı havada gecəli-gündüzlü ayaq üstə dayanıb təbii sərvətlərimizin düşmən tərəfindən talan edilməsinə etirazlarını əzmlə bildirən fəal ekoloqların, QHT nümayəndələrinin sırasına qoşulanda özümü güclülərin güclüsü sandım. Sağımızdakı və solumuzdakı Rusiya sülhməramlılarının məramını onlara açıq-aydın başa salan bu davamlı aksiyaya əslində illər öncə başlayan birliyimizin davamı, mübarizliyimizin göstəricisi kimi qavradım.

...Səhər günəşinin şəfaqləri ürəklərimizi isitməyə başlayanda nədənsə qeyri-ixtiyari həmrəylik günümüzü xatırladım... Elə bu dəmdə Azərbaycanımızın möhtəşəm Dövlət Himnini Günəşlə bir yerdə qürurla oxuduq. İnamımız, ümidimiz dağlara səs saldı...”

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi yanında İctimai Şuranın üzvü Arzu Əliyeva: “Azərbaycan xalqı hər zaman həmrəyliyə üstünlük verir, tələpəli məsələlərdə birləşməyi, bir olmağı bacarır.

44 günlük Vətən müharibəsində Ali Baş Komandanın ətrafında bir dəmir yumruq altında birləşən xalqımız bu gün də öz maddi-mənəvi sərvətinə sahib çıxmaq üçün Şuşa-Xankəndi yolunda birləşdi. Biz Şuşadakı bu aksiyaya qoşulmaqla xalqımızın həmrəy, sülhpərvər, tolerant, humanist və eyni zamanda, öz dəyərlərinə sahib çıxmağı bacaran bir xalq olduğunu sübut etdik. Biz bizim olanın geri qaytarılmasını tələb edirik. 30 ildir ki, düşmən xalqımızın maddi-mənəvi irsini talamaqda davam edir. Buna “dur!” deməyin zamanı idi. Bu aksiyaya da həmin “dur!” çağırışımız oldu. Heç bir güc tətbiq etmədən, silaha əl atmadan, iğtişaş yaratmadan tələblərimizi irəli sürürük. Biz əli silahlı əsgərlər qarşısında əliyalın, mərd-mərdanə dayandıq, heç yerə tərpənmədik və bütün dünyaya necə cəsəətli xalq olduğumuzu sübut etdik.

Biz Qarabağımızın azadlığını, bu möhtəşəm qələbəni şəhidlərimizə borcluyuq. Şəhidlərimizin qanı bahasına geri qaytardığımız bu torpaqları bir daha kimsəyə verən deyilik. Bu aksiyaya da bizim bu amalımızın

göstəricisi idi. Aksiyaya nə qədər adam lazım olsa, o qədər də toplanacaqdı. Hər yerdən gənc, yaşlı, qadın, kişi, uşaq axın-axın eko-aktivistlərin başladığı bu aksiyaya qoşulmağa gəlir. Çünki bu, bizim haqq işimizdir. Mən oraya gedəndə bilmirdim 10 gün qalacam. Amma haqqın bərpası, xalqımızın, vətənimizin birliyi üçün canımı da fəda etməyə hazırım. Necə ki, 1990-cı illərdə meydana axışb Azərbaycana azadlıq tələb edirdik, bu gün də oraya öz insanlıq, vətəndaşlıq borcumuzu yerinə yetirməyə getdik. Mən orada bir daha xalqımızın birliyini, həmrəyliyini, bir-birini tanımayan insanların bir amal uğrunda doğmalaşmasını gördüm.

Bizim həmrəyliyimiz insani keyfiyyətlər üzərində qurulub deyə, gec-tez ədalətimiz bərpa olunur, olunacaq da. Biz bu gün də Həmrəylik Gününün təkcə təqvimdəki adi bayram deyil, millətimizin amalı olduğunu sübut edirik. Azərbaycan xalqı dünyaya həmrəylik nümunəsi olmağı bacardı. Bu həmrəyliyin bir üzvü olmaqdan qürur duyuram”.

Bakı Dövlət Universitetinin dosenti Ələmdar Cabbarlı: “1989-cu ildə xalqımızın milli rəmzlərindən olan Araz çayının hər iki sahilindən başlayan və geniş vüsət alan sərhəd hərəkəti xalqımızın milli həmrəyliyinin, sarsılmaz birliyimizin möhtəşəm bir nümunəsidir. Bu birlik, həmrəylik sayəsində xalqımız 1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa etdi. 1993-cü ildə qədərbilən xalqımız həmrəylik nümayiş etdirərək Ulu öndər Heydər Əliyevi siyasi hakimiyyətə gətirdi. 2020-ci ildə isə cənab Prezidentimiz, Müzəffər Ali Baş Komandanımız İlham Əliyevlə həmrəy, həmfikir olan xalqımız tarixi Zəfərə imza atdı. Xalqımızın həmrəylik hərəkəti bu gün də davam edir. Şərqi Zəngəzur məsələsində, Qərbi Azərbaycana qayıdış yolunda, eyni zamanda artıq 20 günə yaxındır davam edən və xalqımızın həmrəyliyini bir daha ifadə edən Xankəndi-Şuşa yolunda. Hesab edirəm ki, bir neçə həftədir davam edən və 31 dekabr - Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü ərəfəsində daha da coşqu ilə keçirilən ekoloqlarımızın başladığı dinc aksiya bu gün həmrəyliyimizin daha bir bariz və parlaq nümunəsidir. Xalqımızın şər qüvvələrə qarşı dirənişinin növbəti mərhələsidir. Mən də bu günlərdə ekoloqlarımızın başladığı dinc aksiyaya qatıldım. Əsrlər boyu xalqımıza qarşı hər cür terror, vəhşilik həyata keçirən vandal ermənilərin ekoloji terroruna, mina terroruna etirazımı bildirdim. Əminəm ki, apardığımız bütün haqlı mübarizələrimiz kimi bu aksiya da öz məqsədinə çatacaq. Rəzil, məğlub erməni dövləti və xalqı qalib Azərbaycanın bütün şərtlərini qəbul edəcək. Var olsun sarsılmaz, müzəffər, qalib və həmrəy xalqımız”.

Şair, publisist Gülşən Behbud: “Dövlət və vətəndaş cəmiyyəti arasındakı münasibətlər çox vaxt qarşılıqlı dialoqlar vasitəsilə tənzimlənir. Bu zaman dövlət cəmiyyətin ölkə maraqlarına söykənən düşüncələrinə tam əmin olur və bunu dövlətçilik işinin bir davamı kimi qiymətləndirir. Açıq, son dövrlər, xüsusən də Vətən müharibəsindən sonra dövlətlə cəmiyyət arasında qarşılıqlı fikir mübadilələri, ölkəmizin inkişafına zəmin yaradan bütün istiqamətlər üzrə islahatçı təyinatlar aparılır.

Elə bir neçə gün bundan qabaq Şuşa- Xankəndi yolunda keçirilən dinc aksiya da ölkədə vətəndaş cəmiyyəti və dövlət arasında dialoqun güclənməsinə əsaslı zəmin yaratdı, nəticədə dövlət-xalq birliyi yenə də öz amplitudasında göründü. Bu, müstəqil Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyətinin hər zaman dövlətin yanında olması anlamına gəlir”.

Dünya Gənc Türk Yazarlar Birliyinin sədri İntiqam Yaşar: “Şuşa-Xankəndi yolunda ekofəalları, ictimaiyyət nümayəndələrinin təşkil etdiyi aksiya artıq günlərdir davam edir. Azərbaycan insanı orada öz haqlı tələbləriylə çıxış edir. Hava şəraitinin necəliyindən asılı olmayaraq, cəmiyyətin müxtəlif təbəqələrindən olan insanların aksiya yerinə gedərək orada birlik, bərabərlik içərisində öz şüarlarını səsləndirməyə davam edirlər. Mən də aksiyada iştirak etdim və oradakı ruh yüksəkliyini, birliyi, coşğunu gördüm. İnanıram ki, xalqımız bu həmrəylik sayəsində öz haqlı istəklərinə nail olacaq, ədaləti bərpa edəcək”.

Milli həmrəyliyin Zəfəri

Yasəmən Musayeva

"Bu gün əminəm ki, dünya azərbaycanlıları yaşadıkları bütün ölkələrdə başıdik, alnıaçıq, üzüağ gəzirlər və öz tarixi vətəni olan Azərbaycanla haqlı olaraq fəxr edirlər..."

Ötən il Prezident İlham Əliyevin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il münasibətilə müraciətində xüsusilə vurğuladığı kimi, xalqımızın milli birlik sayəsində qazandığı parlaq Zəfər hər birimizin fəxarət, qürur mənbəyi oldu.

Azərbaycan xalqı möhtəşəm həmrəyliyi sayəsində 44 günlük müharibədə Vətən uğrunda atıldığı mübarizədən qalib çıxaraq həm də milli birliyini zirvələrə ucaltdı.

Dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq kökləri ilə Odlar Yurduna bağlı olan bütün həmvətənlərimiz, millətindən, dilindən, dinindən asılı olmayaraq Azərbaycanda yaşayan bütün xalqların nümayəndələri Vətən müharibəsində möhtəşəm Zəfər tağının hörülməsində canı-dildən iştirak etdi.

Elə buna görədir ki, 2020-ci ildən sonra Azərbaycan xalqı həmrəylik bayramını bir başqa coşquda, bir başqa əhvali-ruhiyyədə, bir ayrı təmtəraqla qeyd edir.

Sən azərbaycanlısan!

Azərbaycan xalqının milli həmrəyliyini daha da möhkəmləndirən siyasi kursun uğurlu bünövrəsi hələ illər öncə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulub.

"...Mən həmişə fəxr etmişəm, bu gün də fəxr edirəm ki, mən azərbaycanlıyam!", - deyər azərbaycanlı olmasından qürurla bəhs edən Ümummilli Lider bu möhtəşəm bəyanı ilə həm də millətimizin, dövlətimizin parlaq gələcəyinin məhz azərbaycançılıq ideologiyası ilə bağlı olduğunu mesajını verir.

Belə möhkəm milli dayaq üzərində qurulan qüdrətli Azərbaycan dövlətinin bütün uğurları, 44 günlük müharibədə misilsiz qalibiyyət qazanması Heydər Əliyev düşüncəsinin uzaqgörənliklə yürütdüyü azərbaycançılıq ideologiyasının təntənəsidir.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyasının azərbaycançılıq olduğunu qətiyyətlə müdafiə edən Ulu Öndər eyni zamanda milli həmrəyliyimizlə bağlı düzgün konsepsiya yaradıb və həmvətənlərimizin dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq ümummilli mənafeyimizə xidmət edəcək mənəvi öhdəliklərini də dəqiq müəyyənləşdirib.

Ulu Öndərin gündəliyində duran vacib məsələlərdən biri də xaricdə milli diasporun təşkilatlanması məsələsi olub. Buna görə də Ümummilli Lider xarici ölkələrə səfərləri zamanı mütləq oradakı azərbaycanlılarla görüşlər keçirib, həmvətənlərimizi daim milli ideya ətrafında birləşməyə, təşkilatlanmağa çağırıb.

Heydər Əliyev üzünü həmvətənlərimizə tutaraq söyləyirdi: "Siz düşünməyin ki, Azərbaycan bizim üçün nə edib, düşünün ki, biz Azərbaycan üçün nə etmişik: "Onda Azərbaycan da irəli gedər, Azərbaycan diasporu da inkişaf edər".

Ulu Öndər vurğulayırdı ki, harada doğulmağın fərqi yoxdur, əsas odur ki, sən azərbaycanlısan, Azərbaycan dilinin, mədəniyyətinin daşıyıcısısan.

Milli ideologiya

Ulu Öndər Heydər Əliyevin tükənməz söyləri nəticəsində azərbaycançılıq milli ideologiyamıza çevrildi, cəmiyyətimizdə həmrəyliyə nail olundu, dünya azərbaycanlıları vahid ideya ətrafında birləşdilər.

Dahi rəhbər hər zaman məhz milli birlik sayəsində xalqımızın Qarabağ kimi ağır problemdən qurtuluşunun mümkünlüyünü də xüsusi vurğulayırdı.

2001-ci il noyabrın 9-da Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında Prezident Heydər Əliyev nitqini, "Qoy çaylarımız qurumasın! Qoy ağaclarımız kəsilməsin! Qoy çırağımız sönməsin!", - deyər xoş arzularla bitirərək, eyni zamanda dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan soydaşlarımızın və həmvətənlərimizin respublikamızla əlaqələrinin daha da möhkəmləndirilməsi, dünya azərbaycanlıları arasında birliyin təmin olunmasının vacibliyinə diqqət çəkmişdi. Dahi şəxsiyyət xalqımızın, dövlətimizin xoş gələcəyinin milli

həmrəyliyimiz, azərbaycançılıq ideyası ətrafında birləşməyimiz sayəsində mümkün olacağına işarə vuraraq bu birliyə nail olmağa çağırış etmişdi.

Həmin qurultayda Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunun daha da artırılması, xüsusilə də Ermənistanın təcavüzkarlıq siyasətinin ifşası, bədnam erməni lobbisinə qarşı sistemli və ardıcıl əks-hücumun təşkili məsələləri başlıca vəzifə olaraq qarşıya qoyulmuşdu.

Həmrəylik günümüz

Əsası Ulu Öndər tərəfindən qoyulan milli həmrəyliyin inkişafı istiqamətində ölkəmizdə ardıcıl olaraq mühüm qərarlar verilib, qanunlar qəbul edilib. 1991-ci il dekabrın 16-da Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Ulu Öndər Heydər Əliyevin sədrliyi ilə keçən iclasında 31 Dekabrın Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü kimi qeyd olunması barədə qərar qəbul edilib. Ali Məclis bununla bağlı qanunvericilik aktının qəbul olunması üçün ölkə parlamentinə - Ali Sovetə müraciət ünvanlayıb. Dekabrın 25-də Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası müraciəti nəzərə alaraq dekabrın 31-nin Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəylik Günü elan olunması barədə qanun qəbul edib. Həmin vaxtdan bütün dünyada azərbaycanlılar bu günü böyük sevinc və qürurla bayram kimi qeyd edirlər.

Məhz Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci il noyabrın 9-10-da Bakıda Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirilib. Bakıda keçirilən Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası da irəli sürülüb. 5 iyul 2002-ci ildə isə Heydər Əliyevin fərmanı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradılıb.

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr tarixli Sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, dövlət başçısının 2018-ci il 5 iyul tarixli Fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradılıb.

Xatırladaq ki, Dünya Azərbaycanlılarının II qurultayı Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən 2006-cı ildə, III qurultayı 2011-ci ildə, IV qurultayı isə 2016-cı ildə keçirilib.

Birliyimizin gücü bizi qalib xalq etdi

Ötən müddət ərzində Azərbaycan dövlətinin həmrəyliyimiz, milli maraqlar uğrunda təşkilatlanmağımız istiqamətində gördüyü sistemli və müstəsna əhəmiyyətli işlər uğurlu bəhrəsini verdi.

Azərbaycan xalqı birliyinin təntənəsini Vətən müharibəsində qürurla yaşadı. Dünya azərbaycanlıları bir amal ətrafında tarixin heç bir dönəmində olmadığı kimi birləşdilər. 44 günlük müharibədə diaspor təşkilatlarımızın dünyanın 30-dan çox ölkəsində keçirdikləri 200-dək aksiyada 25 mindən çox soydaşımız və dost xalqların nümayəndələri iştirak etdilər. Eyni zamanda müharibə günlərində 300-ə yaxın diaspor təşkilatı müxtəlif ölkələrin dövlət və hökumət rəhbərlərinə, parlament üzvlərinə, beynəlxalq təşkilatlara bəyanatlar, müraciətlər göndərdilər. Beləliklə, milli birliyimizin gücü bizi qalib xalq etdi.

2022-ci il aprelin 22-23-də dünya azərbaycanlıları Zəfər qurultayı kimi fəxərətlə titula sahib V qurultaylarını Qarabağda, mədəniyyət paytaxtımız Şuşada keçirdilər. 65 ölkədən 400-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonağın iştirak etdiyi qurultayda dünya azərbaycanlıları bir daha öz sarsılmaz və əbədi həmrəyliklərini dünyaya bəyan etdilər.

"Biz - Ulu Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik"

Tarixi qurultayda çıxış edən Prezident İlham Əliyev qürurla qeyd etdi ki, "Biz bu gün azad Qarabağda, azad Şuşada Dünya Azərbaycanlılarının Qurultayını keçiririk. Bu qurultayın adı Zəfər qurultayıdır və bu, təbiidir. Çünki tarixi Zəfərdən sonra ilk dəfədir ki, dünya azərbaycanlıları toplaşır, qurultay keçirir və ümumiyyətlə, Zəfər adı xalqımıza çox yaraşır. Siz buraya Zəfər yolu ilə gəlmisiniz, qurultayın adı Zəfər qurultayıdır".

Qalib lider İlham Əliyev vaxtilə Ulu Öndər Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 2001-ci ildə keçirilən qurultayda Ulu Öndərin dərin məzmunlu çıxışında Qarabağ problemi ilə bağlı öz fikirlərini bildirərək, Azərbaycanın öz ərazi bütövlüyünü bərpa edəcəyini, işğal altında olan torpaqların azad ediləcəyini və Azərbaycan xalqının öz dədə-baba torpaqlarına qayıdacağını xatırladaraq xüsusi vurğuladı ki, "Biz - Ulu

Öndərin davamçıları bu sözləri gerçəyə çevirdik və V qurultaya hazırlıq işləri başlayarkən mənə məruzə edildi və mən dedim ki, bu qurultay mütləq Şuşada keçirilməlidir".

Milli birliyimiz Prezident İlham Əliyevin müəyyənləşdirdiyi strategiya üzrə möhtəşəm inkişaf yolu keçərək tarixdəki ən güclü zirvəsinə yüksəlib.

Milli birliyimizin sarsılmaz gücü sayəsində Azərbaycan dövləti hər ötən gün daha da qüdrətlənir və gələcəyə doğru uğurlu yol alır.

Azərbaycan. - 2022.- 31 dekabr. - № 288. - S. 1,4.

Ulu öndərin milli həmrəylik dərsləri

İsmayıl Hacıyev,

AMEA Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik

Harada doğulmağın fərqi yoxdur, əsas odur ki, sən azərbaycanlısan, Azərbaycan dilinin, mədəniyyətinin daşıyıcısısan. Siz düşünməyin ki, Azərbaycan bizim üçün nə edib, düşünün ki, biz Azərbaycan üçün nə etmişik. Onda Azərbaycan da irəli gedər, Azərbaycan diasporu da inkişaf edər.

Heydər ƏLİYEV,
ümummilli lider

Azərbaycanlılar min illərlə öz tarixi torpaqlarında – Azərbaycanda yaşamışlar və dünya sivilizasiyasına dəyərli töhfələr vermişlər. Dünyada baş vermiş müharibələr, hərbi münaqişələr, ictimai-siyasi proseslər nəticəsində Azərbaycan parçalanmış, azərbaycanlıların bir qismi yerlərindən-yurdlarından didərgin düşmüş, deportasiya olunmuş, nəticədə bir-birindən ayrı düşmüşlər. Bəziləri isə özlərinə iş tapmaq, təhsil almaq üçün doğma torpaqlarını tərk edib başqa ölkələrdə məskunlaşmışlar. Beləliklə, tarix boyu azərbaycanlılar Azərbaycan ərazisindən dünyaya yayılmışlar.

İndi demək olar ki, dünyanın bir çox ölkələrində azərbaycanlılar yaşayırlar. Rusiyada, keçmiş SSRİ-yə daxil olan respublikalarda, Qafqazda, qonşu Gürcüstanda, Dağıstanda, İranda, Türkiyədə, Avropada, Amerikada, Şərqi ölkələrində azərbaycanlıların böyük icmaları yaranıb. XX əsrin sonunda dünyada 218 təşkilat, mərkəz, icma və b. fəaliyyət göstərmişdir. Bəzi məlumatlara görə, hazırda dünyada 80-ə yaxın ölkədə 50 milyondan artıq azərbaycanlı yaşayır.

Ötən əsrin 80-ci illərinin sonu – 90-cı illərinin əvvəllərində keçmiş SSRİ imperiyasında baş verən dərin sosial və siyasi dəyişikliklər nəticəsində nəhəng imperiya dağıldı və yeni-yeni müstəqil dövlətlər, eləcə də Azərbaycan Respublikası meydana gəldi. Müstəqillik uğrunda genişlənən azadlıq mübarizəsi Azərbaycan xalqının başlıca amalına çevrildi. Dünyanın müxtəlif ölkələrində yaşayan azərbaycanlılar həmrəylik bayrağı altında Azərbaycanda baş verən hadisələri diqqətlə izləyirdilər. Elə buna görə də 1989-cu il dekabrın 31-i dünya azərbaycanlılarının həmrəylik bayramına çevrildi.

Dekabr ayı ərzində Naxçıvan Muxtar Respublikasında İranla bütün sərhəd boyunca minlərlə mütərəqqi düşüncəli soydaşımız, xalq hərəkatı fəalı “Sərhəd hərəkatı”na başladılar. 1990-cı il noyabrın 3-də Türkiyədə keçirilən Birinci Millətlərarası Azərbaycan Dərnəkləri Qurultayı həmrəylik yolunda mühüm addım oldu. Noyabrın 5-də qurultayın qəbul etdiyi qərarla 31 dekabr gününün hər il həmrəylik günü kimi geniş qeyd edilməsi zərurəti irəli sürüldü.

Naxçıvanın mütərəqqi qüvvələri tərəfindən həyata keçirilən “Sərhəd hərəkatı” rəsmi səviyyədə siyasi və tarixi qiymətini də ilk dəfə məhz Naxçıvanda Heydər Əliyevin rəhbərlik etdiyi Muxtar Respublika Ali Məclisinin 16 dekabr 1991-ci il tarixli sessiyasında almışdır. Həmin sessiyada “Dünya Azərbaycan türklərinin milli həmrəylik və birlik günü haqqında” məsələ də geniş müzakirə olunmuşdur. Ali Məclisin Sədri Heydər Əliyev müzakirələrə yekun vurarkən geniş nitq söyləmiş, qəbul edilən məsələnin siyasi əhəmiyyətinə xüsusi önəm vermişdir: “Dünya Azərbaycan türklərinin milli həmrəylik və birlik günü haqqında məsələnin Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sessiyasında müzakirə olunması, böyük siyasi əhəmiyyətli qərar qəbul edilməsi Azərbaycan türklərinin uzun illər ayrılıqdan sonra birləşməsi yolunda ilk addımdır. Biz böyük qürur hissi ilə qeyd edə bilərik ki, bu, məhz Naxçıvanda – qədim türk diyarında irəli sürülmüşdür”.

Görkəmli dövlət xadimi, müdrik siyasətçi Heydər Əliyev, ilk növbədə, Naxçıvan əhalisində milli dövlətçiliyə inam hissi formalaşdırma bilmişdi. Xalqımız özünün inkişafında ulu öndərin nə demək olduğunu və onun ətrafında birləşməyin tarixi zərurətini də məhz o illərdə dərk etməyə başlamışdı. Ümummilli liderin uzaqgörənliyi həm də ondan ibarət idi ki, o, böyük təşəbbüslə xalqı böyük bir ideya – azərbaycançılıq məfkurəsi ətrafında sıx birləşdirməyə çalışdı.

Ulu öndər bunun nə qədər həyati zərurət olduğunu əməli işlə sübut edirdi. Qeyd edirdi ki, xalq birləşməsə, həmrəyliyə nail olmasa, müstəqilliyini və azadlığını da qoruyub saxlaya bilməyəcək. Həmin

sessiyadakı çıxışında da müdrik siyasətçi bununla bağlı deyirdi: “İki il bundan öncə Naxçıvanın mütərəqqi qüvvələri tərəfindən “Sərhəd hərəkatı” adı altında həyata keçirilən tədbirlər artıq özünün siyasi, tarixi qiymətini alır və dünya Azərbaycan türklərinin həmrəyliyinə və birliyinin nə qədər zərurət kəsb etdiyini nümayiş etdirir. Şübhə yoxdur ki, bu hərəkat getdikcə güclənəcək, bizim xalqın birləşməsinə, tam milli azadlığa nail olmasına kömək edəcəkdir”.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin 16 dekabr tarixli sessiyasında 31 dekabr Dünya Azərbaycan Türklərinin Həmrəylik və Birlik Günü elan edilməsi, hər il bayram edilməsi, həmin gün Naxçıvan Muxtar Respublikası ərazisində iş günü hesab edilməməsi, bu günün bütün Azərbaycan Respublikasında qeyd edilməsi üçün qanunvericilik təşəbbüsü qaydasında Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinə təklif verilməsi haqqında tarixi qərar qəbul edildi. Həmin qərara uyğun olaraq, Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin Milli Şurası 1991-ci il dekabrın 5-də belə bir qərar qəbul etdi ki, hər il dekabr ayının 31-i dünyada yaşayan azərbaycanlıların həmrəylik günü elan edilsin. Həmin vaxtdan dünyada yaşayan azərbaycanlılar bu günü böyük sevinc və qürurla bayram kimi qeyd edirlər.

Bu bayramın, günün əsas qayəsi dünya azərbaycanlılarının birliyi və həmrəyliyi, Azərbaycan dövlətçiliyi, xalqımızın milli-mənəvi dəyərlərinə hörmət, Azərbaycan xalqının mənsubiyyəti, tarixi Vətənə bağlılıq hissi və ideyası təşkil edir. Dünya azərbaycanlılarının həmrəyliyi və birliyinin mahiyyəti haqqında danışarkən ulu öndər Heydər Əliyev çox haqlı olaraq göstərmişdir ki, “Həmrəylik... Azərbaycan Respublikasının müstəqilliyinin əsas təminatlarından biridir. Bütün azərbaycanlıların birliyi, həmrəyliyi olması üçün birinci növbədə Azərbaycan Respublikasının ərazisində yaşayan azərbaycanlıların həmrəyliyi lazımdır”.

Müstəqil Azərbaycan dövlətinin əsas ideyasının azərbaycançılıq olduğunu qətiyyətlə müdafiə edən ulu öndər eyni zamanda milli həmrəyliyimizlə bağlı düzgün konsepsiya yaradaraq, həmvətənlərimizin dünyanın harasında yaşamasından asılı olmayaraq ümummillə mənafeyimizə xidmət edəcək mənəvi öhdəliklərini də dəqiq müəyyənləşdirib: Azərbaycan dilini, mədəniyyətini, milli-mənəvi dəyərlərini, adət-ənənələrini yaşatmalıyıq.

Xaricdə milli diasporun təşkilatlanması məsələsi də daim böyük rəhbərin gündəliyində duran vacib məsələlərdən idi. Heydər Əliyev xarici ölkələrə səfərləri zamanı mütləq oradakı azərbaycanlılarla görüşlər keçirir, həmvətənlərimizi daim milli ideya ətrafında birləşməyə, təşkilatlanmağa çağırırdı.

Azərbaycançılığı milli ideologiyaya çevirməklə cəmiyyətimizdə həmrəyliyə nail olan Heydər Əliyev dünya azərbaycanlılarını vahid ideya ətrafında birləşdirdi, millətindən, dinindən, dilindən asılı olmayaraq kökləri ilə Azərbaycana bağlı olan, özünü azərbaycanlı sayan hər kəs üçün sarsılmaz ideoloji bünövrə yaratdı.

2001-ci il Azərbaycan diasporunun təşkili işində növbəti mühüm mərhələ oldu. Həmin il müasir müstəqil Azərbaycanın banisi Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayı keçirildi. Prezident Heydər Əliyev dərin məzmunlu nitqlə çıxış edərək, diaspor təşkilatlarının fəaliyyət proqramlarını, habelə Azərbaycanın ictimai və dövlət təsisatlarının diasporla sıx əlaqələrinin qurulmasına dair vəzifələrini müəyyən etdi. Ulu öndər bildirdi: “Hər bir millət, hər bir xalq yalnız öz doğma torpağı çərçivəsində, milli məhdudiyyət şəraitində yaşaya bilməz... Bizim hamımızı, azərbaycanlıları birləşdirən milli mənsubiyyətimizdir, tarixi köklərimizdir, milli-mənəvi dəyərlərimizdir, milli mədəniyyətimizdir – ədəbiyyatımız, incəsənətimiz, musiqimiz, şeirlərimiz, mahnılarımızdır, xalqımıza məxsus olan adət-ənənələrdir. İnsan hansı ölkədə yaşamasından asılı olmayaraq, gərək öz milliliyini qoruyub saxlasın”.

Dünya Azərbaycanlılarının I Qurultayında xaricdəki həmvətənlərimizlə sistemli iş aparılmasını təşkil etmək, soydaşlarımız arasında milli birliyin möhkəmləndirilməsini təmin etmək məqsədilə xüsusi dövlət qurumunun yaradılması ideyası irəli sürülmüşdü. 5 iyul 2002-ci ildə Heydər Əliyevin fərmanı ilə Xaricdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsi yaradıldı.

Prezident İlham Əliyevin 2008-ci il 19 noyabr tarixli sərəncamı ilə Xarici Ölkələrdə Yaşayan Azərbaycanlılarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin əsasında Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, dövlət başçısının 2018-ci il 5 iyul tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Diasporuna Dəstək Fondu yaradıldı.

Dünya azərbaycanlılarının II qurultayı 2006-cı ildə, III qurultayı 2011-ci ildə, IV qurultayı isə 2016-cı ildə keçirildi. Dünya azərbaycanlılarının ötən müddətdə baş tutan möhtəşəm qurultaylarının həmrəyliyimiz, milli maraqlar uğrunda təşkilatlanmağımız istiqamətində müstəsna əhəmiyyəti oldu.

Xalq olaraq bu birliyimizin ən parlaq nailiyyətini 44 günlük müharibədə əyani şəkildə gördük. Azərbaycanın Zəfəri ilə bitən Vətən müharibəsində dünya azərbaycanlıları bir amal ətrafında tarixin heç bir dönəmində olmadığı kimi birləşdi, həmrəy oldu. 2022-ci il aprelin 22–23-də dünya azərbaycanlıları

parlaq Zəfərimizin qürurunu bir daha Şuşa zirvəsində yaşadılar. Həmvətənlərimiz Zəfər qurultayı kimi fəxarətli titula sahib V qurultaylarını Qarabağın mədəniyyət paytaxtında keçirdilər. 65 ölkədən 400-dən çox diaspor nümayəndəsi və qonağın iştirak etdiyi qurultayda dünya azərbaycanlıları bir daha öz sarsılmaz və əbədi həmrəyliklərini dünyaya bəyan etdilər.

Ulu öndərin müstəqil Azərbaycan dövlətinin sarsılmaz dayağı hesab etdiyi və uğurla təməlini qoyduğu azərbaycançılıq ideyası, milli birlik və bərabərliyimiz bu istiqamətdə prezident İlham Əliyevin dəqiq müəyyənləşdirdiyi strategiya üzrə möhtəşəm inkişaf yolu keçərək tarixdəki ən güclü səviyyəsinə, ulu öndər Heydər Əliyevin arzularında yer alan zirvəyə çatdı.

Xalq qəzeti. - 2022.- 31 dekabr. - № 288. - S. 1-2.